UNITED STATES HOLOCAUST MEMORIAL MUSEUM

Ukrainian Museum-Archives of Cleveland
Displaced Persons Camp Periodicals Collection

Item in Public Domain or an Orphan Work:

The United States Holocaust Memorial Museum Library respects the copyright and intellectual property rights associated with the materials in its collection. According to the Library's knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work--or if you know who does--please contact the USHMM Library by phone at 202-479-9717, or by email at reference@ushmm.org.

Also available via libraria.ua.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь.....
МУЗЕЙ-АРХІВ

Ціна 50 пф.

„ЕСНО“ THE CAMP-NEWSPAPER OF D.P. (Stateless)

ЛУНА

14 березня 1946 р.

Схід сонця 6 год. 21 хв.
Захід сонця 17 год. 00 хв.

пр. Кас'яна

14.III.1923. Рада амбасадорів визнала Галичину за Польщею.

ч. 4. ЧАСОПИС ТАБОРУ БЕЗДЕРЖАВНИХ У ГАЙДЕНАВ

ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА ТИЖДЕНЬ

ЗАГОСТРЕННЯ СОВЄТСЬКО-ІРАНСЬКОГО КОНФЛІКТУ

Американський уряд вислав ноту Совєтам, в якій домагається негайно вивести совєтські війська з Ірану. Нота звертає увагу на тяжку відповідальність совєтського уряду перед хартією Об'єднаних Держав. Залишення совєтських військ в Ірані є порушенням державної суверенности Ірану, яку треба поважати.

Нота домагається скорої відповіді, в противному разі США не могли б бути надалі пасивними супроти такої події. США передали копію ноти Англії, з якою в тій справі є тісне порозуміння.

Москва не дала ще відповіді на англійську та американську ноти щодо виведення Совєтських військ з Ірану. Москва відповіла лише на американську ноту дотично Болгарії, відкидаючи американські зауваження, ніби то московська конференція трьох міністрів говорила щось про умови, за якими мало слідувати признання болгарського уряду. Умова говорила тільки про допущення до уряду двох представників опозиції, що й було задоволено. Навпаки, совєтський уряд закидає США, що їх посол у Болгарії підбурює опозицію до дій, які протирічать постановам конференції трьох.

З Тегерану повідомляють, що самозванний автономний уряд Азербайджану включив до автономної території провінцію Гілян, що лежить на схід від Азербайджану вздовж Каспійського моря.

Англійський посол у Москві наполягає на скорій відповіді совєтського уряду на англійську ноту в іранській справі.

Совєти виводять своє військо зі східньої частини Ірану. В північно-східній частині, включно з Азербайджаном, совєтські війська лишаються надалі. Це не відповідає постановам англо-совєтсько-Іранського укладу 1942 року, за якими чужі війська мають бути виведені з Ірану протягом 6 місяців по закінченні війни. Америка вивела своє військо вже в січні 1946 р., останні англійські війська виступили з Ірану 1. III., передаючи владу до рук персів. Залишення своїх військ в Ірані Совєти мотивують неспокоєм в Азербайджані.

Іранський прем'єр Султане відлетів з Москви до Тегерану. Москва видала комунікат, в якім не говориться про виведення совєтських військ з Ірану або з Азербайджану. Отже, закордонна преса вважає, що совєтсько-іранські переговори закінчились невдало.

Англійське посольство в Москві повідомляє, що совєтський уряд ще не дав відповіді на англійську ноту, щодо залишення совєтських військ в Ірані.

:: Голова сенатської комісії у Вашінґтоні Кінелі заявив, що справа Ірану буде предметом обговорень у Раді Безпеки, яка збереться 21 березня в Ню-Йорку. Іранський парлямент відбув засідання при зачинених дверях. Вважають, що парлямент виявив невдоволення тим, що місія іранського прем'єра в Москві зазнала невдачі.

Іранський прем'єр Гаван Султане повернувся з Москви до Тегерану, не досягнувши погодження зі Совєтами в іранській справі.

Творимо живу історію

Сучасність — це те, що ми переживаємо безпосередньо і кожний із нас творить сучасність.

Але сучасність на наших очах стає й історією. Кожний день, що відійшов від нас у вічність, належить тим самим до минулого, в якім ще відчувається подих подій. Це історія наших днів, це жива історія.

Але саме на цю історію ми звертаємо найменше уваги. Особливо в моменти кризи, напруження, коли життя стає непевним і незабезпеченим, наш зір скеровується вперто в майбутнє. Ми не хочемо оглядатися назад. Події відійшли — і з Богом! Чому застановлятися?! А коли це свіже минуле нам і не байдуже, то ми тільки говоримо, згадуємо, поминаємо добрим словом або й недобрим, — і на тому кінець.

А тимчасом події наших днів такі важливі, бо ми живемо на переломі двох епох; одна — відійшла, друга народжується в муках і з великими жертвами.

Майбутнє завжди є таємницею. Перед нашими очима неначе залізна завіса, але ми відчуваємо, що саме тепер підготовляються остаточні рішення.

Ми сучасники і великого і трагічного, і тим більший наш обов'язок зафіксувати, зберегти живу історію наших днів.

Безперечно, Гайденав для цього добре надається, як поважний український культурний центр в англійській зоні. Табір Гайденав вже тепер є сторінкою цього живого минулого, а може стати чимсь ще більшим, коли сконцентрує

навколо себе певну працю для цілої англійської зони.

На Гайденав припадає завдання створити не тільки бібліотеку для освітніх потреб культурних інституцій, але й архив—музей, хоч би який скромний (разом з бібліотекою), щоб зафіксувати, зберегти історію наших днів, насамперед, самого табору Гайденав.

В цій акції зібрання пам'яток світового минулого все важливе: від театральної афіші до ескізу малярської студії, від відзнаки, виробленої майстернею, до програму березневого святкування Шевченка, від стінної газети до програми викладів освітніх інституцій.

Тут на чужині доведемо світові, що ми вміємо шанувати своє не тільки святкуванням свого далекого і ближчого минулого, але й зберіганням пам'яток про нього. Доведемо, що ми европейська культурна нація, гідна уваги й поваги.

Б. Крупницький.

Від редакції. Вміщуючи цікаву статтю відомого українського історика проф. д-ра Крупницького, сподіваємося, що всі таборові організації і, насамперед, культурно-освітня референтура уважно обміркують питання, що їх порушує стаття й накреслять заходи для найкращої їх реалізації.

СТАН ХАРЧУВАННЯ НІМЕЧЧИНИ

Фельдмаршал Монтгомері заявив, що Німеччина втратила на користь Польщі 25 відс. своєї рільничої території. З тої території відійшло до Німеччини 10 мільйонів німецького населення. Німеччина не дістала харчів з Англії, бо як говорить фельдмаршал Монтгомері, німці пограбували Европу і тепер мусять затискувати пас, що вони й роблять. В англійській зоні німецькі діти діставатимуть вітаміни «С» в таблетах. Німецькі виселенці будуть діставати приділи картоплі, зменшені на 12 відс.

Обговорюють виступ Черчіла

В палаті представників у Вашінгтоні почалась дискусія над промовою Черчіла. Деякі посли схвалювали позицію Черчіла, інші вказували, що його промова накликає до політики потужних держав, яка підтяла б коріння Організації Об'єднаних Держав. Промова Черчіла не була нікому заздалегідь відома і не була ніким інспірована.

Американська преса також віддає велику увагу промові Черчіла і називає її історичною подією. Преса називає Черчіла будівничим перемоги, а провідною думкою його промови уважає потребу поєднання двох сил — Англії та США, які зможуть погодитися з Росією.

Деякі американські газети вважають промову Черчіла за промову реального змісту, щодо спільної світової проблеми.

Інші американські газети вважають, що Черчіл прямує до військового союзу обох держав, отже до поділу світу, і підриває авторитет Організації Об'єднаних Держав.

Голова сенатської комісії у Вашінгтоні погоджується зі словами Черчіла про конечність додержання таємниці атомової бомби доти, доки можна буде без загрози для світового миру віддати контролю над нею в руки відповідної організації. Один сенатор сказав, що, як Росія, так і США спричинилися до загострення взаємин, бо США говорили досі занадто лагідно.

„Правда" про Черчіла

Московська „Правда" в статті під заголовком „Черчіл вимахує мечем" нападає гостро на Черчіла за його аргументи і бачить одиноку втіху в тім, що Черчіл промовляє у власнім імені, кажучи що робітництво Черчіла не підтримує. Мілітарний союз Англії та Америки зліквідував би Організацію Об'єднаних Держав. Черчіл намагається, підбурити до боротьби зі Совєтами, вертаючи до своєї первісної позиції. Тільки в часи війни Черчіл удавав себе приятелем Совєтів.

НАПРУЖЕННЯ В КИТАЇ

Становище в Китаї й надалі лишається напруженим. Представник Чанкайшека виїхав до Москви. Демонстранти вимагають виведення совєтських військ з Манджурії.

За словами американського міністра Бернса на пресовій конференції, китайський представник заявив, що Китай не підпише жодної угоди з Совєтами, в якій згодився б на спільну адміністрацію в Манджурії. Бернс виразно ствердив, що Манджурія у військовому відношенню підлягає й надалі команді генерала Мак-Артура. Совєти у висланій до Китаю ноті зазначають, що вони вважають всі промислові підприємства Манджурії за воєнну здобич, але Китай на це не погоджується й не погодиться.

Уряд США вислав до Москви дві ноти з протестом проти вчинків Совєтів у Манджурії.

:: Працівник совєтського військового штабу в Манджурії заявив, що Совєти закінчать виведення своїх військ з Манджурії того дня, коли американські війська виступлять з Китаю.

Совєти не відповіли ще на американську ноту з 9 лютого відносно Манджурії.

:: Американська преса широко обговорює промову Бернса, виголошену 28. II. Преса уважає це за початок нової фази американсько-совєтських взаємин, зазначаючи при цьому, що США перестають робити уступки Совєтам та будуть твердо обстоювати свою політичну лінію.

Вісті з України

„Понад 26 мільйонів людей на Україні і в Білорусії досі є бездомними і провадять злиденне життя в печерах, льохах і зруйнованих будинках. Руйнування в наслідок війни досягло в цих районах свого найвищого ступіня".

Так говорить генеральний директор УНРРА Леман у своїй доповіді, вказуючи на ті великі труднощі, які мусить перемогти допоміжня праця Організації Об'єднаних Держав у 1946 році.

Щоб допомогти Україні і Білорусії, УНРРА передбачає заготовити будівельних матеріялів на 2 міліярди 400 мільйонів марок.

У Мінську й Києві організації УНРРА розподілятимуть матеріяли і спрямовуватимуть їх до окремих районів.

(L.—L.)

ЧЕРЧІЛ ЗНОВУ ПРОМОВЛЯЄ

Черчіл промовляв у Вашінґтоні на зборах вищих американських офіцерів фльоти та авіації, на яких був присутній генерал Айзенговер.

Становище в Польщі

Американська опінія жваво цікавиться подіями в Польщі, яка повинна стати державою справді демократичною та політично незалежною. Тимчасовий польський уряд був визнаний при умові якнайскоршого переведення вільних виборів.

Тимчасом кореспондент одного англійського часопису повідомляє, що польський уряд вишле до Англії та США ноту, в якій сповіщає про відкладення виборів, умотивоване тим, що Міколайчик відкинув спільну листу з соціялістами та комуністами. На думку кореспондента, Міколайчик дістав би у червні цього року більшість голосів. Як на інший мотив відкладення виборів, указують на унормованість відносин в Польщі і на те, що переведення виборів у червні пошкодило б жнивам.

Кореспондент зазначає, що члени англійської парляментарної комісії в Лондоні, які відвідали Польщу, помітили неприязнь польського суспільства до росіян.

Два англійські консервативні посли, які відвідали Польщу разом з іншими послами, списали окремо своє враження з поїздки до Польщі. Вони виявили, що вибори до польського сойму не можуть тепер відбутися, бо десятки тисяч горожан є ув'язнені. Ті посли не зауважили ніяких релігійних переслідувань. УНРРА розвиває в Польщі велику діяльність, але зустрічає великі труднощі.

У ФРАНЦІЇ

У Франції є розходження між католицькою й лівими партіями щодо прав президента національного зібрання. Католицька партія стоїть за поширенням прав президента; це може привести до розвалу парляментарної коаліції. Той конфлікт повстав з нагоди укладення проєкту конституції.

Французький міністер Бідо відповів на американську ноту щодо створення центрального німецького уряду. Французький уряд не погоджується включити до центральної Німеччини Рурський і Саарський басейни та Райнську область.

Короткі інформації

При поділі торговельної фльоти залишено німцям пароплавів на 200 тисяч реґістрових брутто—тонн. Решту кораблів розподілять між собою Англія, Америка та Совєти. Польща дістане свій приділ від Совєтів.

:: Лорд Галіфакс висловився за створення індійського уряду. Індія стає повнолітою й англійці зможуть передати відповідальність за адміністрацію краю на індійський уряд. Теперішнє становище в Індії є логічним вислідом англійської політики.

Коротко зі світу

ЕСПАНСЬКЕ ПИТАННЯ

Англія, Америка та Франція виготовили спільний меморандум у справі Еспанії. Вони не хочуть втручання у внутрішні справи Еспанії, але застерігають, що дадуть господарську допомогу Еспанії тільки при умові усунення генерала Франка від керівництва і при заміні його уряду новим, демократичним урядом. Вони висловлюються також за введення демократичних вільностей, за амнестію політичних в'язнів і за проведення вільних виборів. До цього має прагнути сам еспанський нарід.

ПРО ДАРДАНЕЛИ І .... ДИВІЗІЇ

Московський уряд заявив, що підписання умови з Туреччиною залежить від переговорів у двох справах: від проблеми Дарданелів та відступлення провінцій Карс та Ардаган.

Грецький міністер Рендіс заявив, що на грецькому кордоні зі сторони Болгарії згромаджено 12 дивізій військ.

Совєтська комісія приєдналася до альянтської комісії, що має на меті визначення кордонів між Італією та Югославією.

ПОДЯКА

Дирекція Гімназії складає щиру подяку п. артистові-маляреві В. Добролежу, за цілком безінтересовне намалювання цілої декорації на концерті в честь Патрона Гімназії Т. Шевченка 9 березня 1946 р.

Директор Л. Бачинський.

Шевченкове свято в таборовій гімназії

Дуже своєрідно, за глибоко продуманим пляном, святкувала українська гімназія ім. Т. Шевченка в Гайденав роковини народження й смерти свого Патрона.

Напередодні свята, 8-го березня, о год. 17-ій у гімназії відкрилося врочисте засідання вчительського збору гімназії в присутності всіх педагогічних сил табору.

Директор гімназії п. Бачинський оголосив, що професорський склад гімназії на вшанування пам'яти Т. Шевченка ухвалив: 1) організувати курси для неписьменних, 2) уфундувати з засобів професорів гімназії 4 стипендії для учнів селянських дітей; 3) взяти ініціятиву заснування станового т-ва вчительства для всіх таборів під назвою „Учительська Громада".

З великою увагою прослухали присутні глибоко змістовну доповідь проф. гімназії о. І. Губаржевського на тему „Шевченко і нація".

В роковини дня народження Генія українського народу, в суботу, 9 березня, вранці, відправив мітроф. протоієрей о. Ігор Губаржевський панахиду за впокій Його душі.

Того самого дня учні й учениці гімназії виконали двічі ту саму програму, проведену під загальним керівництвом проф. гімназії мґ Ст. Жмуркевичевої, а саме: перед полуднем об 11-ій годині для молоді всіх шкіл, а пополудні о 7-ій—для дорослих.

Надпрограмовою гарною несподіванкою для численно зібраної авдиторії було вступне слово референта культурноосвітніх справ UNRRA, норвежця з роду, п. Яна Брамбані. Він прочитав по-українськи свою промову, висловлюючи жаль, що не знає Шевченкових творів, хоч вони існують у норвезькому перекладі, та обіцяючи ознайомитися з ними при найближчій нагоді. Між іншим, п. Брамбані сказав: „Ви можете бути горді з свого табору, театру, оркестри. З великим зацікавленням ми побачили, що ви так багато енергії прикладаєте до виховання молоді".

Розкривається завіса. На сцені величезний малюнок—Т. Шевченко при столі пише вірші.

Увага глядача заосереджується на величезній книзі (3 х 2 метри) „Кобзар". Відомий силует поета видно й тут. Книгу розгортають перед кожною новою точкою програми два козаки-молодці, показуючи ілюстрації, зв'язані з даною темою, наприклад, малюнок чайки запорожців на морі (до „Івана Підкова").

Декорація, малюнок та ілюстрації оформив артист—маляр В. Добролеж.

Виступає доповідач Богдан Марченко (уч. 8-ої кл.), малює образ життя Тараса та його творів. Плястично виступає перед слухачами постать хлопця-юнака-маляра-поета-засланця Тараса. Життя самого Шевченка і його творчість яскраво й вичерпуюче повно відображають життя українського народу—така основна тема доповіді. Учень виголошує все зразковою українською літературною мовою, вживає добірного стилю. Закінчує доповідач тим, що ми, хоч і вигнанці, сміливо висловлюємо свої думки під опікою вільних народів і не можемо не вірити в майбутню перемогу Вищої Правди.

Всі деклямації справили дуже гарне враження, хоч жестикуляція була не досить виразною.

Продуманою до найменшої подробиці була інсценізація „Великого Льоху": так що важко сказати, хто там краще відіграв свою ролю.

Друга інсценізація (поеми „Кавказ") була проведена на фоні живого образу: кавказьких верховинців-бойовиків і поневолених зневірених людей у кайданах. Декляматор Гончаренко (8 кл.) вміло підкреслив відповідними жестами зміст, але не скрізь відобразив, якслід тонку Шевченкову іронію.

Учениця 4 кл. Юлія Степаненко (у сольному співі „Садок вишневий") виявила неабиякий співочий талант.

Мішаний хор під орудою проф. Демчишина дав не тільки насолоду для вуха, гарно виконавши „Розриту могилу" й "Заповіт", але чарував і око чудовими барвистими національними одягами дівчат та хлопців.

В кінці на тлі Канівської могили пролунав урочистий спів Заповіту.

В цілому свято, що влаштувала гайденавська гімназія, справило дуже сильне враження.

Уміло підібраний музичний супровід (у виконанні п. Я. Марченко й п. А. Карповича) у значній мірі сприяв загальному успіхові концерту.

Проф. **Л. Крип'якевич.**

Від редакції. Звіт про вшанування пам'яти Т. Шевченка 10 березня буде поданий у наступному числі.

Невідкладна справа

В нашому Українському Народньому Університеті ім. Гр. Сковороди виковуються національно-свідомі кадри різних фахів. Про велике значіння цього учбового закладу багато говорити не треба, бо це всім добре зрозуміло.

Дружніми зусиллями посуваємо вперед величезний тягар науки тим тернистим шляхом, яким є умови нашого навчання. Мешканеві умови слухачів та викладачів вкрай утруднюють пророблення поданого на лекціях матеріялу та підготовку до лекцій, без чого навчання в УНУ наполовину втрачає свою вартість.

Але вихід з цього становища є: конче потрібно утворити таборову кімнату-читальню. Про це вже говорилося нераз, ще зпочатку заснування університету.

Якщо культосвітня референтура новообраної Управи зацікавлена найкращими наслідками навчання в УНУ, то мусить негайно, не зволікаючи справи, подбати про організацію таборової читальні.

В. Е.

Відповідальний редактор
Ів. МАРЧЕНКО.

Вид. і друк Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 34, 300 пр.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь.....
МУЗЕЙ-АРХІВ

„ЕСНО“ THE CAMP-NEWSPAPER OF D.P. (Stateless)

Ціна 50 пф.

ЛУНА

17 березня 1946 р.

Схід сонця 6 год. 11 хв.
Захід сонця 18 год. 07 хв.

пр. Герасима

18.III.1921. Совєтсько-Польський мир у Ризі.

ч. 5. ЧАСОПИС ТАБОРУ БЕЗДЕРЖАВНИХ У ГАЙДЕНАВ

ВИХОДИТЬ ДВІЧІ НА ТИЖДЕНЬ

Братня солідарність — наше гасло

Події в Ірані

Бевін подав до відому в англійському парляменті, що уряд ще не дістав відповіді від Совєтів на ноту в іранській справі.

Американський міністер Бернс заявив, що Совєти відповіли на ноту з 9 лютого в справі Ірану, пояснюючи пересування своїх військ потребою поборювання ґрунтової пошести в Айзербайджані. Відповіді на ноту з 9 березня, відносно вивозу устаткування промислових підприємств з Манджурії Совєтський уряд ще не дав.

З Ірану надійшли неофіційні відомості про появу совєтських танків на території Ірану.

Державний департамент США вислав до Совєтів ноту, домагаючись вияснення, чи правда, що кілька днів тому Совєтський уряд почав зміцнювати свої війська в Ірані важкою воєнною зброєю, через місто Тебріс в напрямі на Тегеран і західній іранський кордон, та про причину цих рухів.

Москва заперечує, немовби Совєти направили війська через Тебріс в напрямі на Тегеран.

Президент Труман сказав, що для нього особисто теперішня міжнародня ситуація не є несподіваною, й що він не вважає її загрозливою. На його думку, немає потреби скликати конференцію трьох: Сталіна, Трумана та Еттлі.

Політичне становище в Ірані неясне. Іранський парлямент після таємного засідання був розпущений. В Тегерані числяться з тою можливістю, що ліві зроблять державний переворот.

Іранський прем'єр промовляв на пресовій конференції в Тегерані. Він дав звіт про перебіг переговорів у Москві та з жалем висловився про невдачу цих переговорів.

На запит одного з англійських послів Бевін відповів, що Англія не вирішила ще вислати наново своє військо до Ірану.

Американська преса обговорює справу Ради Безпеки, яка збереться 25 березня. Сподіваються, що Іранська справа буде поставлена на обговорення Ради Безпеки; правдоподібно, що члени Ради можуть ухвалити якісь санкції проти Совєтів. Що ж буде, якщо Совєти поставлять вето проти такої постанови? Преса висловлює думку, що Об'єднані Держави мимо цього матимуть право та обов'язок провадити якусь акцію проти Росії. США і інші члени Об'єднаних Держав не звільнені від обов'язку чинити обороні прав хартії. США має особливий обов'язок піклуватися про те, щоб усі держави діяли в тому ж напрямі.

Перед нами у ближчому й дальшому майбутньому—великі завдання. До виконання цих завдань треба готуватися. Запорукою успіху у виконанні цих завдань є наша абсолютна єдність. Усе, що перешкоджає закріпленню нашої єдности, усе, що нас роз'єдну, є злочинна ворожа робота. Усякий, хто ділить нас, українців, територіяльно, протиставить одних українців іншим українцям, є наш ворог, або знаряддя ворога. Так само ворогом нашим є той, хто під'юджує українців—греко-католиків проти українців—православних, українців—старих еміґрантів, проти українців—молодих еміґрантів, українців—робітників чи селян проти українців—інтелігентів і т. д. Усе це робить ворог, намагаючись розколоти єдність нашого народу.

Чуємо про намагання чужаків і своїх таки „землячків з ціновими ґудзиками“ розкладати нашу єдність, грати на струнах малосвідомости, безголової амбіції, шкурництва, на низьких інстинктах. Іноді темні елементи, агенти і наймити ворога, спотворюючи поняття демократії, хочуть створити в наших таборах анархію, брехнями і демагогією намагаючись підірвати авторитет проводу.

Всякий, хто ставить особисті інтереси вище людсько - національних інтересів є недоношеним українцем, якщо не свідомим ворогом.

Над нами так виразно світить сонце нашого спільного

обов'язку перед нацією, що в цьому ясному світлі видно кожну порошинку розбрату, як бруд, що викликає в нас тільки огиду і обурення.

Але ми знаємо, що найлегше обурюватися—тяжче виховувати себе й інших. Час не жде—такої виховної і самовиховної праці з усією рішучістю невідкладно вимагають від нас інтереси нації.

Однією з рис, яку ми повинні в собі в цьому пляні виховувати, є братня солідарність. Її треба виховувати з дитинства. Треба з дитинства не потурати різним скаргам дітей на своїх товаришів, різним доносам учнів по школах тощо. Досить уже нас учили доносити один на одного, і бачимо, скільки крови це нам коштувало і коштує, як надламало це нам дух, як страшно підірвало довір'я брата до брата. То було, а тепер ми повинні виривати корінці цього проклятого зілля з нашої свідомости, або, вірніше, підсвідомости.

Бо лихо нам буде, коли ми з цією отрутою станемо на порозі нашого майбутнього. Гірко чути, коли дитина в клясі, лише щоб придобритись учителеві, починає доносити, що її сусід відповідає, підчитуючи з книги. Погано, погано, що підчитує, але ще гірше, що інший про те доносить. Бо що вийде з тієї дитини, коли вона виросте з такими духовими рисами?

Сум обгортає, коли один, так званий, інтеліґент біжить до коменданта табору, щоб очорнити свого колеґу лише тому, що той колеґа справді працює і має успіх у праці, а згаданий, так званий, інтеліґент лише зводить на інших наклепи і не має успіху у цій своїй ганебній „діяльності".

Нарешті, обгортає жах, коли українець з підлабузницькою слиною лізе з брехливим доносом до іноземців, дискредитуючи себе і цілу націю, яку судять, дивлячись у криве дзеркало потворного духового образу безличного донощика й провокатора.

Зате, як шляхетно виступає образ школяра, що стає на захист свого товариша, молодої людини, що береже і обстоює честь нашої прекрасної української молоді, інтеліґента, який виявляє солідарність у нашій кришталево—чистій ідейній, національній боротьбі! В ній ми всі стоїмо, як мур, всі українці пліч-о-пліч: інтеліґенти, робітники, селянство, стара і молода еміґрація, православні і греко-католики... Як шляхетно виступає образ українця, що є гордий за свою націю, гордий з того, що він українець, який береже цю честь перед народами світу, і, якщо є в сім'ї якісь помилки, намагається своїми силами виправити їх. Братня солідарність українців!—таке наше гасло.

І. Тиверець.

В МАНДЖУРІЇ

Американська преса обговорює події в Манджурії та американсько-совєтські відносини. Преса твердить, що вугілля та залізо в Манджурії потрібні самим китайцям. Америка противиться експансії Совєтів не тому, що боїться конкуренції, а лише тому, що це загрожує світовому миру. Манджурська справа повинна бути вирішена на нараді міністрів п'яти великих держав.

Останній совєтський жовнір залишив найбільше манджурське місто Мукден. Ситуація в Манджурії далі напружена. По виході совєтських військ з Мукдену китайські комуністи пожвавили свою діяльність. В місті вибухли пожежі. Коло Мукдену оперує 40 тисяч комуністичних військ.

Незабаром відбудеться нарада в справі висилки в околиці Гамбурґу 4 тисяч норвежців, як окупаційного війська.

РІЗНІ ВІСТІ

Завдяки тяжким атмосферним умовам Рада Безпеки збереться в Ню-Йорку не 21 березня, як передбачалося, а 25 березня.

Філіпіни дістануть повну незалежність 4 липня.

У Великобританії є думка передати частину свого залізного фонду пшениці в розпорядження британської зони Німеччини.

З 1 квітня ц. р. буде введене обмежене поштове сполучення між Америкою та Німеччиною.

В Манджурії ведеться боротьба між комуністичними і національними китайськими військами. В місті Харбіні Совєти оголосили стан облоги.

СОВЄТИ І БОЛГАРІЯ

У Вашінґтоні оголошено відповідь уряду на російський протест в справі Болгарії. В тій відповіді американський уряд заперечує твердження Совєтів, немовби Америка підбурювала болгарську опозицію жадати від свого уряду те, що не було передбачене московською конференцією. Щодо вступу опозиції до болгарського уряду американська нота пригадує, що як Англія, так Росія, знали про умови вступу опозиції до уряду та про позицію американського уряду в цій справі. Отже, закид Совєтів, немовби Америка діяла без порозуміння зі союзниками, не є правдивий.

ВИБОРИ В ГРЕЦІЇ

Крайні партії в Греції визначають свою позицію: одні—за виборами, другі—проти. Ліві партії готують низку страйків. Уряд заборонив передвиборчі збори просто неба.

В англійськім парляменті представники робітничої партії висловлювались за відкладення виборів у Греції. Уряд відповів на це, що ухвалену стабілізаційну позичку можна дати в руки лише сталому урядові, що буде створений після виборів.

В зв'язку з промовою Черчіла

Пізніші інформації подають деякі, досі нам невідомі висловлення Черчіла в його промові. Безсумніву, вони будуть цікавими для наших читачів.

„Я відкидаю думку", казав Черчіл, „що нова війна є неминуча, або навіть, що вона нам уже загрожує. Я не думаю, що росіяни хочуть війни. Вони хочуть зараз зібрати плоди перемоги, поширити їхні політичні доктрини й сфери їхнього державного впливу".

„Я переконаний, що росіяни більш усього поважають силу, й немає нічого, що б вони поважали менше, ніж військову слабість. Виходячи з цього, я вважаю нездоровою теорію рівноваги потуг. Ми не можемо ризикувати й знаходитись занадто близько від можливостей нових спроб помірятися силами".

„Якщо західні демократії триматимуться дружно й твердо обстоюватимуть принципи хартії Об'єднаних Держав, то при проведенні цих принципів їхній вплив буде величезний й ніхто не буде тоді на них нарікати".

(L–L Z)

Московська преса та радіо нападають на Черчіла за його першу промову. Совєти кажуть, що господарська та військова потуга Совєтів мусять зростати.

Американська преса відповідає, що всесвітнє напруження зникне, якщо Совєти будуть дотримуватись прийнятих на себе зобов'язань. Американські газети зазначають, що Вашінгтон і Лондон у відношенні до Росії чинять розважно. Кожен боїться війни, боятся її і Совєти.

Коментуючи промову Черчіла, совєтська преса каже, що основою світового мира є урегулювання совєтсько-американських взаємин.

Американські газети у відповідь на це подають, що основою світового мира є потреба урегулювання не лише совєтсько-американських, але також і совєтсько-англійських відносин. Світовий мир буде втриманий, якщо Совєти відмовляться від збільшення озброєнь, від погроз Сталіна й від культу сили.

ЕТТЛІ І ПРОМОВА ЧЕРЧІЛА

В дебатах у палаті громад з приводу промови Черчіла прем'єр міністер Англії Еттлі сказав:

„Черчіл чітко заявив, що він говорить тільки від себе особисто. Звичайно, англійський уряд не знав заздалегідь змісту його промови".

На запитання, чи хоче англійський уряд заявити виразно, що він не схвалює тону промови, прем'єр міністер сказав, що уряд не зобов'язаний визначати своє ставлення до промови, яку виголошує приватна людина закордоном. Політика англійського уряду цілком ясно викладена перед палатою громад міністром закордонних справ.

(L–L Z).

Сталін відповідає

13 березня Сталін промовляв до кореспондентів часопису „Правда". Він дав відповідь на першу промову Черчіла. На його думку, промова Черчіла нагадує діяльність Гітлера та його прихильників. Совєтський жовнір боровся в другій світовій війні за звільнення світу від диктатури Гітлера, а не за те, щоб місце гітлерівців захопили Черчілі.

Сталін називає пропоновану Черчілем умову на 50 років лише клаптем паперу, бо сам Черчіл прагне до війни. Обвинувачення з боку Черчіла, нібито в сусідніх з Совєтами краях панує поліційний режим—образливе. Сталін іронізує, що Черчіл називає уряд одної партії в Англії демократичним, а уряди в Польщі, Румунії, Мадярщині та Болгарії, де при владі не одна партія, а бльоки партій,—не вважає за демократичні.

На думку Сталіна Черчілеві, мабуть, не подобається також польсько—совєтська приязнь.

„На жаль, говорить Сталін, Черчіл має прихильників і в Англії і в Америці".

ДЕМІСІЯ ЛЕМАНА

Головний директор УНРРА Леман через хворобу залишив свою посаду.

Курс для неписьменних

Для вшанування свого патрона Т. Шевченка, українська Гімназія в таборі відкрила безплатно курс для неписьменних. В цей спосіб вона хоче виконати заповіт Шевченка:

„Учітеся, брати мої!
Думайте, читайте..."
і „Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата..."

Всіх неписьменних і малописьменних жінок і чоловіків, без огляду на вік, просимо зголошуватися у дирекції гімназії щодня від 3-ої год. по полудні.

Початок курсів у понеділок 18 березня ц. р. о 3-й год. по полудні.

На курсі буде викладатися українська мова, рахунки, історія і географія. Наука щодня 2 години. Таборяни, здебільшого, мають так багато вільного часу, що не використати нагоди позбутися неписьменности було б гріхом.

Л. Б.

ТРОХИ ЦІКАВОГО

ТРУДНА ПРОБЛЕМА

Хлоп'яча бурса нашої Гімназії дотримується гарного звичаю—учні вшановують іменини й день народження всіх бурсаків, урочисто співають їм „Многая літа"!

Пів місяця тому, бурсаки були дуже заклопотані—вони не знали, коли співати „Многая літа" бурсакові Р., який, за документами, народився 29 лютого, а в цьому році нема такої дати.

Докладніше досліджуючи цю справу, вони встановили, що справа стоїть ще гірше. Бурсак Р., за документами, народився 29 лютого 1930 р., а в 1930 році, як відомо, лютий мав теж тільки 28 днів.

На жаль, редакція не має точних відомостей про те, як все таки вийшла хлоп'яча бурса Гімназії з цього трудного становища.

В Управі табору

Новообраний склад Управи табору на організаційному засіданні 8 березня під головуванням п. Ялового одноголосно обрав провідником табору п. Дроздовського, а заступниками провідника: 1) п. І. Скрипа (відатиме адміністраційно персональними справами), 2) п. Р. Гусара (відатиме загально господарчими справами).

Окремі референтури так розподілені між членами управи: 1) п. Яловий—культ-освітня референтура, 2) п. Федунь—харчова референтура, 3) п. Ґеба—референт праці, 4) п. Єльників—реф. будівельний і транспорту, 5) п. Ільків—реф. господарчий, 6) п. Вожаківський—реф. мешканевий, 7) п. Матіїв—реф. суспільної опіки, 8) п. Кузьменко—староста табору.

З огляду на те, що п. Кобелецький обтяжений працею в галузі мистецтва,—він не виконує обов'язків референта.

Вирішено скасувати окрему референтуру статистики, а всі справи статистики підпорядкувати п. Скрипу.

Шевченків вечір у таборі

85 річницю смерти Тараса Шевченка гайденавський табір вшанував святочним вечером д. 10 березня ц. р. На програму вечора склались поруч виступів місцевих артистів теж точки, виконані дітворою з садка й учнями шкіл. Такий спосіб святкування Шевченкових роковин має безумовно велике символічне значення, підкреслюючи всенародній характер самого свята, але, з другого боку, впливає від'ємно на мистецький бік справи. Вступний реферат виголосив п. мґр. Лисяк. Як здається, референт поставив собі незвичайно важке завдання: сказати про життєпис і основні ідеї творів поета так, щоб воно було цікаве однаково для тих, що його не знають, як і для тих, що з життям і творами Шевченка ознайомлені. При такому широкому обсягові теми, який собі промовець накреслив, таке завдання є важке до переведення, тимто промова, в яку вкладено багато розуму і серця, не викликала такого враження, на яке заслуговувала б.

З вокальних точок справедливо з найбільшим признанням були зустрінуті виступи чоловічого квартету ім. Лисенка, що відспівав на початку „Заповіт", а потім „Думи мої", „Реве та стогне" і „Літа орел".

Таборовий мішаний хор виявив своїм виступом, що він наполегливо працює й щоразу більше підносить рівень свого співу. Заслуга тут, головно, нового диригента п. Куця.

З інших виконавців вокальних точок слід вирізнити пані Давиденко, що відспівала „Сонце гріє".

Незвичайно милі, по-дитячому сердечно щирі, були збірна деклямація дітвори дитячого садка, та індивідуальні Бориса і Губаржевської. Натомість інші деклямації, яких було і забагато, виконані учнями місцевих шкіл,—не задоволяли. Виїмок творила лише справно і вміло проведена збірна деклямація „Івана Підкови" в виконанні учнів народньої школи під орудою п. Уласевича. Майже всі виконавці—в гарних національних строях. Сцена була зі смаком прибрана цитатами з творів Шевченка і величезним портретом поета роботи п. Гаврикова. (До речі: при так прибраній сцені деклямятори повинні ставати збоку, а не посередині.) Свято попередив кількома теплими словами, виголошеними по українськи,норвеґ п. Ян Брамбані, [Welfare office UNRRA]. В цілому Шевченківський вечір викликав у присутніх незвичайно гарне враження.

Є. Пеленський.

Діти—Тарасові

Також наші більші й менші діти віддали поклін Тарасові спільними силами Народної Школи й Дитячого Садка в суботу, 9 ц. м., о год. 15-ій, у великій концертовій залі.

З поміж численних продукцій учнів і учениць Народної Школи найбільше подобався всім виступ учня IV кляси Ситника, що сміливо, хоча трохи зашвидко, виголосив доволі довгу доповідь про події з життя та вірші Тараса Шевченка.

По-мистецьки, як на дитячі сили, були продумані й виконані дві хорові деклямації: „Іван Підкова" і „Гамалія", остання зі співами. Оригінально підійшов до цієї справи і добре її зорганізував учитель К. Уласевич.

На окрему похвалу заслуговує учениця 4-ї кляси Марія Строчук, що виразно продеклямувала поезію Лесі Українки „На Шевченкові роковини".

Малята з Садка додержували на сцені порядку, хоча нікого старшого не було з ними. Між іншим, маленький Борис виразно проказав: „Учітеся брати мої!..."

Л. Крип'якевич.

Відповідальний редактор
Ів. МАРЧЕНКО.

Вид. і друк Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 44, 300 пр.

ОГОЛОШЕННЯ

Загальні збори членів кооперативи „Українбанк", в таборі для бездержавних у Гайденав, відбудуться дня 24 березня 1946 р. о год. 2-30 по полудні в приміщенні УНУ (велика авдиторія).

ПОРЯДОК НАРАД ЗБОРІВ:

1) Відкриття зборів, відчитання та приняття протоколу з попередніх зборів.
2) Звідомлення з діяльности Надзірної Ради й Управи за 1945 рік.
3) Затвердження балянсу за 1945 рік та уділення абсолюторії Над. Раді й Управі „Українбанку".
4) Розділ чистого прибутку за 1945 рік.
5) Вибір Надзірної Ради.
6) Внески й запити.

Надзірна Рада.

УКРАЇНСЬКИЙ
Б.....
МУЗЕЙ-АРХІВ

„ECHO" THE CAMP-NEWSPAPER OF D.P. (Stateless)

Ціна 50 пф.

ЛУНА

24 березня 1946 р.

Схід сонця 6 год. 59 хв.
Захід сонця 17 год. 29 хв.

Софронія Єрус.

20.III.1632. Народився гетьман Іван Мазепа

ч. 6. ЧАСОПИС ТАБОРУ БЕЗДЕРЖАВНИХ У ГАЙДЕНАВ

ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Організація Об'єднаних Держав (ООД)

Сесія Ради Безпеки, що відкривається 25 березня в Ню-Йорку, притягає до себе загальну увагу. Подаємо коротку інформацію про структуру ООД.

Організація Об'єднаних Держав—United Nations Organisation (UNO) створена 26 червня 1945 року на конференції в Сан-Франціско. В неї входять усі держави, які вели війну проти Німеччини та Японії—всього 51 держава. До ООД в цей час не входять держави, які були спільниками Німеччини та Японії, а також і ті держави, які були невтральними у війні.

Діяльність ООД проходить у таких органах:

а) Пленум ООД, у який входять представники всіх держав—членів ООД. Пленум обговорює загальні фінансові справи й виробляє загальні засади усунення напружень у міжнародніх відносинах. Пленум обирає несталих членів Ради Безпеки і членів господарчої й соціяльної ради,

б) Рада Безпеки, що складається з 11 членів; з них 5 сталих членів („п'ятка")—США, Англія, Сов. Союз, Франція та Китай, і шість несталих членів, обраних на один та на два роки (Австрія, Бразилія, Польща, Єгипет, Голяндія й Мексика).

3) Господарська і Соціяльна Рада, що складається з 18 членів, які обираються пленумом ООД й відповідають перед ним.

4) Інтернаціональний Верховний Суд, що складається з 15 суддів і розбирає ті справи, які передаються йому окремими державами.

5) Секретаріят ООД, на чолі якого стоїть генеральний секретар ООД, норвежець Тіквілі Лі.

Головним органом ООД є Рада Безпеки, яка на протязі року має постійний склад і, власне, вирішує справу миру й війни.

„Інтернаціональна війна" проти якоїсь держави, яку визнають агресором, може бути оголошена тільки в тому разі, якщо за неї висловляться всі члени „Великої п'ятки" (тобто всі сталі члени Ради Безпеки).

ООД має свій постійний осідок у США.

І. М.

Совєтський делегат до Ради Безпеки Громико подав генеральному секретареві ООД Тіквілі прохання, щоб засідання Ради Безпеки, призначене на 25 березня, було відкладене на 10 квітня. Своє прохання Громико обґрунтовує тим, що Совєти за цей час проведуть нові переговори з Іраном, і що, на його думку, між Іраном і Совєтами прийде до порозуміння. Член Ради Безпеки Стетініюс запропонував, щоб іранська справа була поставлена першою, та щоб Рада Безпеки зажадала від совєтської делегації подати звіт про дотеперішні переговори між Совєтами і Іраном. Прем'єр Султане подав до відома, що іранський уряд вніс до Ради Безпеки скаргу на Совєтський уряд.

Перед сесією Ради Безпеки

Несамовитий гураган жахливої війни бушував на протязі шести років, несучи з собою колосальні руйнування, змітаючи з лиця землі великі населені міста, убиваючи й калічачи мільйони людей.

Війна закінчилась... Півроку тому припинились останні бої в східній Азії. Замовкли гармати; не чути гулу бомбардувальників, що несли з собою смерть, руйнування для тисяч людей. Але схвильований океан людського життя ще не вгамувався. Могутні вали гуляють по його поверхні. Бурхлива повідь ще не увійшла в спокійні береги й таїть у собі і зараз безліч небезпек.

Зусилля кращої частини людства спрямовані на те, щоб усунути ті лиха, які заподіяла війна, щоб знову ввести життя людства у мирне, спокійне річище, щоб відтворити знову сприятливі умови для вільного культурного розвитку людства, щоб запобігти надалі можливості повторення жахливих катастроф, які пережило наше покоління.

Організація Об'єднаних Держав є тим органом, який ставить своїм завданням наново організувати життя всього людства на міцних, здорових засадах християнської моралі, братерського співжиття всіх країн і вільного, культурного розвитку всіх народів.

Важкими є проблеми, що стоять перед Організацією Об'єднаних Держав; не легко знайти шляхи для примирення тих протиріч між окремими країнами, які існують ще й зараз.

Вищий орган ООД—Рада Безпеки,—сесія якої почина-

ється завтра 25 березня, має розв'язати ряд важливих питань, які регулюватимуть життя народів на майбутнє. З напруженою увагою стежитиме все свідоме людство за народами, що відбуватимуться в Ню-Йорку. Віра в Вищу Справедливість, віра в мудрість керівних державних діячів, віра в те, що вони виявлять твердість і рішучість у проведенні своїх вирішень, сповнює всіх надією, що праця Ради Безпеки буде благотворчою для всього змученого тяжкою війною людства.

І. Марченко.

СПРАВА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

До Москви надійшов лист від уніятів в Галичині, в якому зазначається, що уніятська церква розриває унію з Римом, заключену 1596 року і з дня 8 березня цього року з'єднується з православною церквою.

Висока папська установа виступила проти відірвання греко-католицької церкви від римо-католицької. Українська церква в Галичині ще від 1596 року підлягає Римському Папі. Постанову про відірвання ухвалили тільки декілька зрадників.

У СОВ. СОЮЗІ

В Москві на засіданні Верховної Ради в обох палатах заявлено про відставку народніх комісарів. Сталінові доручено складання нового кабінету. Надалі народні комісари будуть називатися міністрами та будуть складати раду міністрів. Совєтська промислова продукція повинна зрости до 50 року на 200 міліонів рублів. Предбачається озброєння совєтських військових сил модерною зброєю.

Калінін з причини хвороби залишив місце президента СССР. На його місце обрано Миколу Шверніка. Сталін і надалі лишається прем'єр—міністром та головкомандувачем збройних сил.

Промова міністра Бернса

Міністер Бернс промовляв у суботу у помешканні одного товариства. Він запевняв, що США будуть вірні хартії Об'єднаних Держав і він глибоко переконаний, що ті народи, які спільно боролися у другій світовій війні, успішно працюватимуть далі для закріплення мира. США з усією силою боронитиме хартію Об'єднаних Держав.

Ідеться про те, щоб сила служила розумові, а не навпаки. Бернс обстоює втримання загальної військової сили, говорячи, що США не бояться співзмагання на полі боротьби за ідею. Він певний, що ідеї хартії Об'єднаних Держав, за які боряться США, переможуть і твердить, що поступ є можливий і без війни. Сильна армія, на його думку, створює умови до мирної праці для осягнення добробуту загалу.

„Будьмо терпеливі, але рішучі"—сказав Бернс. "Ми перемогли не самі, а спільними зусиллями з іншими краями. США взяли б участь у пляновій акції загального роззброєння, але над ними тяжить низка обов'язків, як окупація Німеччини та Японії."

Наприкінці міністер Бернс ще раз закликає своїх громадян до терпеливости.

Напружене становище в Ірані

Іранський воєнний міністер заявив на пресовій конференції, що Совєти втричі збільшили свої військові сили в Азербайджані. Іранський уряд вважає, що стягання совєтських військ в напрямі Тегерану загрожує столиці, яка в разі потреби боронитиметься всіма засобами.

Іранський уряд внесе справу совєтсько-іранського конфлікту на розгляд Ради Безпеки. Державний департамент США висловив з приводу цього велике вдоволення, бо інакше повинен був би сам поставити іранську справу на розгляд Ради Безпеки.

Міністер Бевін, відповідаючи на запит посла Ідена в справі подій в Ірані, сказав, між іншим, що англійський уряд був би дуже засмучений кожною розв'язкою іранської справи, яка повстала б у наслідок військового тиску Совєтів на іранський уряд. Він висловив надію, що Совєти виконають свою обіцянку забрати свої війська з Ірану.

Совєтський уповноважений повідомив іранського прем'єр-міністра, що намір іранського уряду передати іранську справу на розгляд Ради Безпеки, Совєти уважатимуть за неприязну акцію.

США підтверджує, що відомости про рухи совєтських військ в Ірані походять з дуже певних джерел.

Іранський прем'єр Султане, не дивлячись на тиск з боку Совєтів, вирішив віддати Іранську справу на розгляд Ради Безпеки. На Раді Безпеки Іран дістане повну підтримку з боку США.

Турецька публічна опінія занепокоєна міжнароднім становищем на близькому сході, хоч уряд зберігає мовчанку. Між Туреччиною та Іраком складено угоду, між іншим, також і в справі безпеки кордону.

Перед відкриттям засідання Ради Безпеки генеральний штаб США проведе таємне засідання.

Крім іранської справи на Раді Безпеки немає покищо іншої справи до полагодження.

Нові промови Черчіла

В Ню-Йорку, Черчіл на бенкеті уладженому на його честь, виголосив промову закликаючи Совєти до співпраці в рямцях Організації Об'єднаних Держав. Якщо Совєти відмовляться від цієї співпраці, то самі будуть відповідати за наслідки.

Черчіл заявив, що не відмовляється ні від одного слова своєї першої промови. Совєти мають змогу протягом двох тижнів визначити свою лінію поступовання.

Щодо Турції Черчіл сказав, що в Потсдамі було визнано за потрібне переглянути угоду в Монрое про право проїзду через Дарданельську протоку. За Совєтами визнано право вільного проїзду через Дарданельську протоку, але Совєти домагалися передачі їм укріплених позицій, які б панували над Стамбулом. На це спільники не погодилися, бо це позбавляло б інші держави права вільного проїзду через протоку. Щодо Англії, Черчіл сказав, що там панує одна партія, в наслідок вільних виборів. Там же, де є тільки один виборчий список,—немає вільних виборів.

Щодо відносин англо-американських. Черчіл заявив, що він не мав на увазі воєнний, а лише приязний союз для осягнення цілей Великої Хартії. Якщо обидві держави прагнутимуть до осягнення цієї цілі, то всі народи будуть за ними.

Черчіл сказав, що його пошана перед совєтським солдатом не зменшується. Він визнає також, що Совєти понесли великі жертви, але й прибутки від війни Совєти мають дуже великі

В останній промові виголошеній в Ню-Йорку, Черчіл сказав: „Якщо існує натиск Совєтів на Туреччину, то ця справа повинна також іти на розгляд Ради Безпеки". Бажанням Черчіла є, щоб Совєти зайняли між народами світу почесне місце, яке їм належиться. Присутність совєтських військ на території Ірану це є питання яке мусить бути розв'язане через Раду Безпеки.

Крім почесного громадянства Черчіл дістав в Ню-Йорку також золоту медаль. При переїзді через Ню-Йорк Черчіла зустрічали оплесками, як рівнож вигуками протесту проти його короткої промови.

ЗАВТРА

Я не питаю вас про «вчора» —
«Сьогодні» душу зайняло,
І ні війна, ні рання змора,
Ніщо мети не осягло.

«Сьогодні» «завтра» в муках родить,
Воно вже нині в світ іде
В кривавій боротьбі народів,
Велике, пружне, молоде.

Я вірю в силу мого краю,
В його здорову, чисту кров,
І ні до пекла, ні до раю —
До бою кличу його знов.

Бо «завтра» родиться у муках,
І в муках нині в світ іде,
У серця міліонних стуках,
Велике, пружне, молоде.

О. Досвітній.

Набуваймо фахових знань!

На далекій чужині, в умовах таборового життя маємо ми змогу творити рідне шкільництво. Але треба сказати, що в справі цій спостерігається однобічність. Творимо тепер самі гімназії. В американській зоні створено 16 гімназій і в англійській зоні 2, зглядно 3 та в Австрії 2. Правда, частина тих гімназій є непевна, деякі лише жевріють, це скорше курси для поодиноких кляс.

В списку середніх шкіл, який виготовила Українська Культурна Рада американської зони з 23.І. ц. р., немає ані одної фахової середньої школи. Це ненормальне і шкідливе для нас явище. Не може вся молодь надаватися до гімназії. Це природне і самозрозуміле. Є багато таких дітей, з яких вийдуть добрі фахівці, торгівці, ремісники, але які зовсім не надаються до гімназійної теоретичної науки.

Отже, в новому шкільному році, або й скорше, треба створити, бодай по 1 торговельній школі з ліцеєм, тобто вищім ступенем торговельної школи, в кожній зоні і спрямовувати туди молодь. Крім того, слід подбати про інші фахові жіночі й хлоп'ячі школи.

Творення фахових шкіл зв'язане з цілою низкою труднощів, але при добрій волі все удасться побороти.

В таборі Гайденав від 1 квітня починаються курси книговодства. Це є вже зародок торговельної школи. На курсах будуть вчити фахові сили, а не гімназійні вчителі, як це здебільшого було в Галичині, через брак кваліфікованих фахових сил. Крім книговодства, на курсах передбачено ще викладання купецьких рахунків, товарознавства, господарчої географії і торговельного листування.

Це відрадне явище в нашому таборі треба щиро привітати й відповідно використати.

Л. Бачинський

ДЕМОБІЛІЗАЦІЯ ПОЛЬСЬКИХ ВІЙСЬК

В Лондоні з'явився комендант польських військ в Італії генерал Андерс, щоб довідатись, яке становище займає англійський уряд відносно польських військ. Водночас англійський уряд передає польським жовнірам декларації польського уряду у Варшаві, що забезпечують польським воякам вільне життя в Польщі. Англія не має наміру утримувати надалі під зброєю польські війська.

Прем'єр Еттлі та міністер Бевін відбули в Лондоні розмову з комендантом польських військ генералом Андерсом про демобілізацію польських військ.

Кожний польський жовнір дістане два документи: від польського уряду у Варшаві, що дозволяє йому свобідно жити в Польщі та документ від англійського міністерства, який закликає польських жовнірів докладно розважити справу повороту на батьківщину. В останньому висловлено надію, що польський жовнір остаточно вирішить повернутися додому.

Варшавський уряд організує транспортування цих військ до Польщі.

Для тих, які вирішать не повертатися, англійський уряд обдумає спосіб їх заняття після демобілізації і дасть їм відповідну допомогу улаштуватися на новому місці. Демобілізація польських військ буде проходити ступнево й повільно. Оголошується амнестія для всіх, крім тих, що добровільно служили в німецьких військових частинах, або допустилися якогось злочину проти своєї батьківщини.

В УПРАВІ ТАБОРУ

В зв'язку з відмовленням п. Вожаківського й п. Кобелецького, Управа табору призначила мешканевим референтом п. д-ра Помірка.

25, 26, 27, 28, березня о 6 г. 15 хв. у великій авдиторії УНУ відбудуться лекції проф. д-ра Б. Крупницького з історії України 18 століття.

На Раді УНУ

14 березня відбулося засідання Ради Українського Народнього Університету ім. Гр. Сковороди. На засіданні було обговорено підсумки роботи УНУ за 1 семестр і перспективи роботи УНУ в 2 семестрі.

Не дивлячись на несприятливі умови роботи: брак приміщення, брак підручників, як для слухачів, так і для лекторів, різні зовнішні причини, що негативно впливали на таборове життя в цілому і т. ін., протягом 1 семестру в УНУ навчалося на різних відділах і курсах біля 500 осіб і було прочитано 2193 лекційні години.

90 слухачів шоферських груп автомеханічного відділу технічного факультету закінчили слухання лекцій і зараз готуються до кваліфікаційної комісії, що має відбутися наступного тижня з представниками німецької автоінспекції та УНРРА. Попередня перевірка 1 групи слухачів у контрольній комісії виявила, що з 22 осіб, які пройшли контрольну комісію—21 особа має добрі й достатні знання і може бути допущена до кваліфікаційної комісії.

При обговоренні пляну роботи УНУ в 2 семестрі було підняте питання про поширення діяльности УНУ в напрямі організації низки нових курсів, головним чином, таких, які б дали змогу мешканцям табору набути практичних знань і уміння; запропоновано відкрити різні ремісничі курси, мистецький відділ і т. п. Щоб розробити це питання, обрано комісію з компетентних осіб, яка повинна обміркувати можливості табору і подати конкретні пропозиції до Управи табору в справі допомоги УНУ щодо реалізації намічених заходів.

Ухвалено запровадити читання лекцій з психології і педагогіки на підвищеному циклі українознавства і звернутися з закликом до всієї інтелігенції табору використати нагоду, яку дає цей цикль в справі набуття знань з українознавства, а також з педагогіки і психології. Ці бо знання можуть стати у пригоді інженерно-технічним, аґрономічним, медичним та іншим робітникам з високою кваліфікацією у їхній лекторській діяльності.

На підвищеному циклі українознавства зараз читаються лекції з таких дисциплін: історія України, історія української літератури, українська мова, географія України, наукова організація праці, основи християнської моралі.

Обговорено також питання про відкриття факультету фізичної культури і спорту, що передбачалося ще на початку роботи УНУ.

Рада УНУ затвердила також всі зміни в лекторському складі УНУ, що відбулися за час від першого засідання Ради УНУ, в тім числі затвердила звільнення попереднього завідувача автомеханічного відділу і призначила на його місце нового.

Для керування курсами медсестер, на допомогу ректоратові, призначено на завідувача курсів медсестер—лікаря.

С. М.

Жіночі сходини

На доручення Управи табору, жіноцтво табору Гайденав скликало в день 11. III. 46. позачергові загальні збори. Прийнято новий організаційний статут і доповнено управу.

Тепер в склад управи жіноцтва входять: п.п. Гусар, Бачинська, Іваськів, Губаржевська, Кравченко, Дідурик. Збори ухвалили негайно розпочати широку співпрацю з громадянством і відкрити свою канцелярію в кімнаті культосвітньої референтури.

Крім того, за пропозицією п. Бачинської, схвалено улаштувати свято матері—в першу неділю травня. Збори, які були дуже жваві і ділові, вислали привітання голові православної—автокефальної і греко-католицької церков.

Н.

Відповідальний редактор
Ів. МАРЧЕНКО.

Вид. і друк Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 70, 300 пр.

4044

„ECHO" — THE CAMP-NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 7 ТАБОРОВИЙ ЧАСОПИС РІК 1.

ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя,
31 березня 1946 р.

Схід сонця 5 год. 39 хв.
Захід сонця 18 год. 31 хв.

Нед. 4-та Вел. Посту
Св. Кирила Єрус.

25.III.1651. Богун розбив польське військо під Винницею

СПРАВА МИРУ В РУКАХ РАДИ БЕЗПЕКИ

ПЕРЕД СЕСІЄЮ РАДИ

Рада Безпеки почала свою працю. Ще перед початком засідання Ради Безпеки створилася напружена політична ситуація. Як ми вже повідомляли, совєтський делеґат Громико запропонував відкласти засідання Ради Безпеки на 10 квітня, до якого часу Сов. Союз і Іран прийдуть до порозуміння.

24 березня ситуація значно змінилася, бо в цей день московське радіо оповістило, що Совєти почали виводити свої сили з Ірану, й що вони виведуть усі свої війська на протязі 5-6 тижнів.

ПОЗИЦІЯ ІРАНУ НЕВИРАЗНА

Спочатку іранський уряд подав скаргу до Ради Безпеки. Але, після заяви Совєтів про вивід військ з Ірану, іранський прем'єр Сультане зразу ж поспішився заявити, що він вітає і цілком вдоволений вирішенням Москви. З другого боку іранський посол у США Гусейн Алі заявив, що ірансько-совєтський конфлікт буде ліквідований тільки тоді, коли всі совєтські війська залишать Іран.

Ще перед тим 23 березня іранський прем'єр сказав, що іранський посол у США перевищив свої повноваження, подавши від імени іранського уряду скаргу до Ради Безпеки. В свою чергу Гусейн Алі заявив, що він дійсно не одержав прямого наказу, але він мав повноваження на подачу цієї скарги.

Уряди США й Англії не цілком довіряють офіційним повідомленням, хочуть перевірити, чи не діє іранський уряд під тиском Совєтів, і жадають докладніших інформацій про події в Ірані. З цією метою з Англії вилетіли літаком до Ірану два представники (консерватор і лейборист).

ПРОПОЗИЦІЮ СОВЄТСЬКОГО ДЕЛЕҐАТА ВІДХИЛЕНО

25 березня ввечері відбулося перше засідання Ради Безпеки.

26 березня об 11 годині почалося ділове засідання Ради Безпеки, яке проходило в дуже напруженій атмосфері. Совєтський делеґат Громико вніс пропозицію, щоб іранські справи були зняті з порядку денного, бо між Совєтами й Іраном дійшло до порозуміння й совєтські війська вже виходять з Ірану. Совєтську пропозицію підтримав польський делеґат, а проти неї рішуче виступали делеґати США й Англії, які настоювали, що іранську справу треба обговорювати зараз же. Дискусія тривала 6 годин, і пропозиція Громико була відхилена більшістю (9 голосів проти 2-х).

Після цього Громико вніс нову пропозицію — відкласти обговорення іранської справи до 10 квітня, заявляючи, що до того часу Совєти не братимуть участи в жодній нараді в іранській справі. Ця заява Громико викликала протести членів Ради Безпеки. Делеґат Голяндії сказав, що позиція Совєтів є насильством над Радою Безпеки.

ГРОМИКО ПОКИДАЄ ЗАСІДАННЯ

Після того, як 9-ма голосами проти двох була відхилена й нова пропозиція Громика, він і інші члени совєтської делеґації покинули засідання Ради Безпеки. Тоді Рада Безпеки вислухала іранського представника Гусейна Алі, який повідомив про такі вимоги Совєтів: 1) Совєтські війська лишаються в деяких пунктах Ірану, 2) Іранський уряд визнає автономію іранського Азербайджану, 3) В іранському нафтовому акційному товаристві 51 проц. капіталу мусить належати Совєтам, а 49 проц.—Ірану.

ВИСТУП БЕРНСА

Після того, як совєтська делеґація покинула засідання, міністер Бернс сказав, що справа стоїть дуже серйозно. Якщо примиритися з тим, що Совєти самочинно відкладають обговорення іранської справи на 10 квітня, то це створило б небезпечний прецедент. Тоді якийсь інший делеґат, чи знову таки совєтський делеґат, зможе самочинно відкласти обговорення іранської справи, приміром, на 10 жовтня. Бернса підтримали делеґати Голяндії та Єгипту.

В зв'язку з критичною ситуацією на Раді Безпеки, Бевін має вилетіти до Ню-Йорку.

ТАЄМНЕ ЗАСІДАННЯ

28 березня ввечері відбулося таємне засідання Ради Безпеки без участи совєтської делеґації, щоб вирішити, якої лінії треба дотримуватись надалі у зв'язку з відмовою совєтської делеґації брати участь в обговоренні іранської справи. На цьому таємному засіданні досягнуто цілковитої єдности.

З цього числа газета виходитиме на 6 сторінках, з оголошеннями про розшуки.

„ІСТОРІЯ УКРАЇНИ“ ГРУШЕВСЬКОГО В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Видавництво „Свобода“ в Америці видало ряд книжок в англійській мові, які мають інформувати чужинців про Україну. Серед тих видань на першому місці треба поставити „Історію України“ Михайла Грушевського. Крім того, вийшли ще такі книжки: „Тарас Шевченко—поет України“ з перекладом найкращих його творів, який вийшов з-під пера відомого знавця української літератури й історії проф. Колумбійського Університету Кларенса А. Манінґа; „Богдан — гетьман України“; „Українці в Злучених Державах“ — написав Василь Ґалич; „Україна — призабута нація“ —Віліяма Генрі Чемберлена; „Українська література“ — проф. К. А. Манінґа; „Дух України“— про вклад України в світову культуру—Д. Сновида; Україна—атляс історії та географії—проф. Г. В. Сімпсона; „Модерні національні українські рухи“—др. Миколи Чубатого, колишнього професора Богословської Академії у Львові. (УПС).

АНГЛІЙСЬКА РОБІТНИЧА ПАРТІЯ ПРОТИ КОМУНІСТІВ

На пропозицію англійських комуністів злитися з англійською робітничою партією, один з лідерів робітничої партії Моррісон заявив: „Ми віримо в демократію, й тому ми противники комуністів і боремося з їхніми намаганнями накинути нашій країні панування однієї партії. Три роки тому ця пропозиція комуністів була відкинута—ми виступаємо проти неї і зараз“.

В Берліні соціяль-демократи 370 голосами проти 20 відхилили пропозицію негайного злиття соціяль-демократів з комуністами.

ВІЙСЬКОВА ПОВИННІСТЬ В США

Військовий міністер США домагається продовження ще на один рік загальної військової повинности. Начальник генерального штабу генерал Айзенговер заявив, що до 1 липня США повинні мати 1 мільйон 500 тисяч салдатів.

В ПОЛЬЩІ СКАРЖАТЬСЯ

Польський міністер Станчик гостро обвинувачував УНРРА в тому, що польська варшавська преса не потрапляє до польських таборів. Англійський представник Бекер відповідав на всі ці напади. Він казав, що Англія лишає кожному полякові волю вибору, чи має він вертатися на батьківщину, чи ні.

ГЕНЕРАЛ МИХАЙЛОВИЧ В РУКАХ ТІТО

Югославський уряд повідомляє, що з 13 березня кол. генерал Михайлович перебуває в його руках. Він раніше боровся проти німців, а потім боровся проти Тіто.

ТРЕТІЙ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

НЮ-ЙОРК. Екзекутива Українського Конгресового Комітету подала до відома, що третій Конгрес Американських Українців, який мав відбутися 26 січня ц. р., відбудеться 31 травня й 1 червня ц. р.

Конгрес відложений, щоб делеґатам УКК, які виїхали до Европи, дати можливість зібрати докладні відомості про життя та становище української еміґрації в Европі (УПС)

ПОДАРУНОК ІРЛЯНДІЇ ДЛЯ СКИТАЛЬЦІВ

Ірляндська держава передає Міжнародньому Червоному Хресту велику кількість цукру, борошна та інших продуктів. Цей дарунок призначений для дітей втікачів та виселенців.

РАНОК У ГАЙДЕНАВ

ооо

Прохолодний свіжий ранок. Згуста червоне кружало сонця висунулося з-над обрію і провіщає гарну весняну днину. В шибках бараків палахкотить сонячна пожежа. Бравий охоронник Т. відбув свою варту і, попрощавшись з сербом—камратом, іде на спочинок. Його місце на стійці заступає веселий бойко Ч. У широку браму, м'яко порипуючи ресорами, заїжджає вантажне авто УНРРА з продуктами для табору. В шоферській кабіні сухорлявий англієць методично пихкає запашну сиґарету.

Хрумтячи тоненьким льодком, ступає з баняком у руці пан Хутря.

— Вже з кавою?

—Атож з кавою! А що чувати нового?— і пан Хутря зупиняється, становить баняк на землю і наготовляється слухати.

— Та то я сам хочу у вас запитати.

Тоді говорить п. Хутря:

— Чув я, знаєте, вчора, що Америка... власне, не сам я чув, але певний чоловік говорив, що по радіо передавали, буцімто Америка вирішила...

Поодинці, горобиними зграйками минають нас школярі. В руках у них книжки—справжні українські, дивом дивним пронесені крізь хуртовину війни! Діти рожевощокі, веселі, хоч кожне з них пережило за свій короткий вік більше як разом узяті три попередні покоління—діда, прадіда й прапрадіда. Випереджаючи їх, поспішає пан-отець.

—Слава Ісусу!—хором несеться услід священникові.

—Слава навіки!

Вранішню таборову тишу порушує шкільний дзвінок.

Неподалік гімназія ім. Тараса Шевченка. В напрямі до неї чимчикує вже поважніший народ—дівчата й хлопці, що через війну повідставали від науки на 3-4 роки і тепер старанно надолужують втрачене.

На коридорі гімназії вишикувались пластуни на молитву. Хвилина мовчанки, і барак сповнюється свіжими, молодими голосами:

Боже Великий, Творче всесильний,
На нашу рідну землю споглянь!..

РОЗШУКУЮТЬ:

Власенко Катерина, 42 р. — чоловіка Власенка Якова, 45 р., сина Власенка Сергія, 19 р.; Возняк Мирон — Возняка Теодора; Волошинський Степан, 55 р. — Волошинську Ірину, 22 р.; Вожкевич Василь, 24 р. — жінку Вожкевичеву Любу, 22 р., сестру Вожкевичеву Стефу, 17 р., брата Вожкевича Казимира, 22 р., матір Вожкевичеву Анну, 48 р.; Верстюк Анна, 32 р. — сестрінка Верстюка Івана, 34 р., Сафонову Лідію, 19 р.; Вересай Андрій, 40 р. — брата Вересая Петра, 45 р.; Васильєв Сергій, 49 р. — сина Васильєва Миколу, 23 р,; Витичак Марія, 47 р. — дочку Сужко Віру, 23 р.; Варкута Михайло — дочку Варкуту Анну, сина Варкуту Віктора, дочку Варкуту Таїсу, матір Варкуту Анну, дочку Варкуту Лідію, жінку Варкуту Тетяну; Валюх Олексій — сина Горового Василя, сина Горового Олександра; Війтенко Ольга — сина Війтенка Юліяна; Валюх Василь — Валюхову Наталю; Віницький Іван — сина Шевчука Миколу, 28 р,, дочку Шевчукову Любов, 25 р.; Вакулова Ніна — Кабанцеву Ніну; Висоцький Микола — Висоцького Михайла; Варчак Ілля — Варчака Омелька; Ваць Андрій — сина Баця Івана, 19 р., Демченка Михайла, брата Ваця Івана, 38 р., Стадника Григорія; Величко Петро, 21 р. — брата Величка Івана, 23 р., дядька Сачка Гната, 46 р., дядька Сачка Григорія, 43 р., дв. брата Величка Михайла, 18 р.; Вітер Роман, 20 р. — братів Вітер Богдана, 20 р., та Володимира, 23 р.; Веренчук Василь, 26 р. — жінку Веренчукову Марію, 23 р., батька Вербечка Костянтина, 66 р.; Винницький Климентій, 62 р., — синів Винницького Івана, 30 р. та Винницького Юлія, 22 р.; Гудок Григорій, 23 р. — брата Дудку Миколу, 25 р.; Гурецька Наталя, 46 р. — сина Гурецького Євгена, 17 р.; Гущак Володимир, 46 р. — брата Гущака Михайла, 46 р.; Голуб Михайло — батька Голуба Івана; Гетьманський Григорій — дочок Гетьманську Ніну та Гетьманську Марію; Ганас Олександер — брата Ганаса Володимира, Ганасову Марію; Галущак Дмитро — батька Галущака Михайла, Ляшкевичеву Катерину, свояка Крупку Ярослава, Кунашову Стефанію, свояка Малька Стефана; Гуль Омелян — сина Гуля Льва, 16 р.; Гнатько Володимир — вуйка Чорняка Стефана; Гумінілович Катря — Чуловського Ярослава, 31 р.; Городиська Євфимія — чоловіка Городиського Тараса (був у Кенігсбергу); Галета Марфа, 23 р. — шваґра Зайку Павла, 36 р., чоловіка Галету Миколу, 26 р., батька Галету Степана, 60 р.; Головатий Василь — братів Головатих Гриця, Михайла, Миколу, Івана та Микитюка Івана 33 р.; Гандзюк Михайло, 33 р. — дв. брата Гандзюка Михайла, 45 р., Гера Степан, 25 р. — брата Геру Івана, 23 р.; Голуб Іван, 32 р.—шваґра Осінчука Грицька, 35 р.; Гончаренко Андрій, 18 р. — сестру Гончаренкову Катерину, 21 р., матір Гончаренкову Степаниду, 39 р., батька Гончаренка Івана, 55 р.; Гусар Роман, 49 р. — Печенюка, 50 р.; Гаргула Остап, 31 р. — брата Волкова Андрія, 28 р.; Готовко Станислав, 21 р. — братів Готовка Віктора, 27 р. та Готовка Вікентія, 23 р., матір Готовко Софію, 50 р.; Гавриленко Ганна, 52 р. — сина Гавриленка Петра, 20 р.; Гелла Федір, 44 р. — брата Геллу Василя, 38 р.; Гімельрайх Єлисавета, 55 р. — синів Гімельрайх Євгена, 29 р., Костя, 32 р., Марича Юрка, 30 р., невістку Гімельрайхову Антонину, 28 р; Голубов Федір, 55 р. — сина Голубова Федора, 20 р.; Голод Петро, 25 р. — брата Голода Василя, 27 р.; Гречанівський Олександер, 68 р. — дочку Сколкову Віру, 41 р., жінку Гречанівську Ганну, 60 р.; Гарячун Іван, 43 р. — Короля Якова; Гриценко Іван, 45 р. — жінку Гриценкову Явдоху, 31 р., дочок Гриценкових Євгенію, 20 р., та Ларису, 8 р.; Гурський Антін — Ціховлясову Марію, Ціховлясову Ірину, Ціховлясову Одарку, Ціховлясову Любу, Ціховлясова Зенона; Гузеляк Семко, 20 р., — сестру Гузелякову Марію, 23 р., брата Гузеляка Василя, 21 р.; Гарасименко Ольга, 22 р. — Гончарову Серафиму, 22 р., Іванченка Миколу; Гладкий Михайло — жінку Гладку Ірину; Глушко Юрій, 40 р. — сина Глушка Владислава, 19 р.; Глухачов Семен, 34 р. — шваґра Куроп'ятника Саву, 19 р.; Говорун Петро — брата Говоруна Сергія; Голуб Марія — Голуба Юрка; Глинко Роман — Кирпу Богдана і Казиміра Богдана; Губа Груня — дочку Губу Галю; Головатий Володимир — Камінського Едварда; Граб Омелько— Жураківську Стефу, братів Граба Ярослава і Граба Богдана, 18 р,; Гончаренко Оксана — Стеженка Олександра; Гладкий Володимир, 22 р. — братів Гладкого Федора, 24 р., Гладкого Володимира; Гембатюк Анна — шваґра Гембатюка Степана, сина Гембатюка Любомира; Гаврилюк Зоя — Семенюту Євгена, Семенюту Костя; Ґудзь Леонтій, 51 р.— шваґра Дубинсьзого Федора, 32 р., Звольського Пилипа, 45 р.; Гірняк Михайло — Гірнякову Марію; Головчак Микола, 21 р. — наречену Кохманову Анну, 19 р.; Дикий Михайло — сина Дикого Володимира; Драбик Дмитро, 46 р. — сина Драбика Володимира, 20 р.; Дудка Григорій — дочку Дудку Марію, Гайдюкову Марію; Дядик Гриць-ко, 38 р. — жінку Дядик Оксану, 39 р.; Дробаха Гриць-ко, 38 р. — шваґра Манжилівського Йосипа, 49 р., дв. брата Бондаренка Петра, 37 р., брата Дядика Михайла, 40 р., дочку Дядик Анну, 18 р.; Дудинський Антон, 34 р. — Короткова Михайла, 35 р., Поліванова Пантелея, 47 р., племінника Дудницького Михайла, 20 р., братів Дудницького Івана, 32 р., Дудницького Андрія, 39 р.; Дубина Петро, 30 р.. — жінку Дубину Марію, 25 р; Давиденко Алла, 39 р. — сестру Крамаренкову Тетяну, 44 р.; Даниленко Антонина, 42 р.— сина Даниленка Віктора, 16 р.; Давиденко Вячеслав, 40 р. — Полякова Олександра, 54 р.; Довженко Микола, 39 р. — брата Довженка Кирила, 43 р.; Донченко Антонина, 42 р. — брата Донченка Андрія 41 р.; Довженко Микола, 39 р. — сина Довженка Олександра, 18 р., жінку Довженкову Лідію, 36 р.; Дорош Євген, 25 р. — жінку Дорош Стефанію, 22 р.; Добромиль

Павло, 35 р. — брата Добромиля Івана, 28 р.; Дзюба Євдокія, 39 р. — брата Андрієнка Михайла, 20 р.; Діюк Олександер, 53 р. — сина Діюка Леонида, 22 р., дочку Діюкову Галину, 19 р.; Донченко Андрій, 40 р. — Пулядкина Дмитра, 42., брата Донченка Івана, 38 р., жінку Донченко Таїсу, 37 р.; Дроздовський Олександер, 28 р. — брата Дроздовського Ярослава, 34 р.; Дробишевич Казимир, 43 р.— сина Дробишевича Стефана, 20 р.; Добровольський Леонид — сина Добровольського Аркадія; Донченко Іван — жінку Донченко Полину, дочку Донченко Валентину, матір Донченко Василину, батька Донченка Грицька; Дацек Михайло, 24 р. — брата Дацека Миколу, 25 р.; Дозорська Антонія — Дозорського Романа, Дозорського Михайла; Єремко Іван, 45 р.—Вальтерову Олену, 39 р; Єфімов Олександер — брата Єфімова Павла, 52 р,; Ессен Катерина, 42 р. — дочку Заулічну Лідію, 22 р.; Еберляйн Олекса, 20 р. — Коваша Миколу, 23 р., Ахмадінову Валентину, 22 р.; Доманчук Ксенія — чоловіка Доманчука Олексу.

(Продовження буде)

Українці з Канади розшукують:

Іван Калин — братів Миколу і Михайла з с. Чортовець, пов. Городенка, Станиславів; Розалія Кулпак, уродж. Калин — матір, брата Антона Кулпака, або когось з родини, с. Розджалів, пов. Сокаль. John Rosie Kalyn 867 College St.W., Toronto, Ont. Canada;

Роман Дячун — Теодора Дячуна, с. Смиківці, пов. Тернопіль, сестрінків Петра і Зенона Питляр. Roman Diaczun 3776 St. Dominique, Montreal, Que, Canada.

Дмитро Ґрабовський — батька Йосипа Ґрабовського і братів Володимира, Євгена, Теофіля, Бранислава, сестру Степанію, уродж. Подан з с. Созань, пов. Старий Самбір. Dmytro Grab, 32-42-43 St. Astoria, Long Island City, New York, USA;

Іван Думка — сина Василя Думку, що був у Ганновері та Дарію, Галю і Павла Думку з с. Винники, пов. Сокаль. John Dumka, Hafford, Sask., Canada.

Степан Кушнір — кревних з с. Плотичі Великої, пов. Бережани. Steve Kushnir, Boyle, Alta, Canada.

Михайло Фуртак з с. Ладичина пов. Тернопіль — брата Йосипа Фуртака. Michael Furtak, 137 Macdonell Ave., Toronto 3, Ont. Canada.

Василь Паладійчук — Степана, Романа і Ніну Паладійчук, Орисю Вітошинську, уродж. Паладійчук, Степана Чолкана та його синів Ромка і Славка з Більча Золотого, пов. Борщів. Wasyl Paladiychuk 218 Donland Ave., Toronto 6, Ont., Canada.

Дмитро Жук — братанича Михайла Буська, сина Степана, з с. Старява, пов. Мостиська. Dmytro Zuk, Cherhill, Alta, Canada.

К. Живка-Жазеткевич — родичів Миколу й Розалію Живка, братів Павла і Дмитра з жінкою, сестер Марисю Грубий, Анну Когут і Рузю Когульську і шваґрів. Mrs. K. Zywka-Zasetkewich, 31 Otter Ave., West Toronto, Ont., Canada.

Василь Шумський — братів Івана, Владка і Теодора Шумських і сестру Ольгу з с. Великі Очі, пов. Яворів. W. Shumsky, 42 Derby St. Winnipeg, Man. Canada.

Марія Мозоль — брата Михайла Мозоль, с. Олешичі Старі, пов. Любачів. Maria Mozol, 763 Pritchard Ave., Winnipeg, Man., Canada.

Григорій Мисько — когонебудь з родини Мисько, Левчуків, Карсперських, Заяць і Коваль з с. Тяглова, пов. Рава Руська. Harry Mysko P. O. Point Pelee, Ont. Canada.

Д. Ґудзь—рідних і знайомих з с. Кореница, пов. Ярослав. D. Hudz, 763 Pritchard Ave, Winnipeg, Man., Canada.

Степан Олійник—братів Михайла та Івана Олійника та односельчан з с. Сухостав, пов. Копичинці. Stefan Oliynyk P. O. Box 247, Flin Flon, Man, Canada.

М. Боровський—родичів Тараса, Меланію, братів: Дмитра, Романа, Пилипа, Василя, сестру Параскевію Боровську з с. Воронів, пов. Рава Руська; жінчину родину з Пляцків: матір Марту, шваґрів Івана Пляцка, Петра Стародуба, Пилипа Боровського або їхніх дітей, з с. Остобіжжя, пов. Рава Руська. Mike Borowsky, Point Pelee, Ont., Canada.

Анна Мальована —матір Марію Стасюк і сестер Єлисавету Паснак, Геню Дронь, Зиновію Драпака, шваґра Мандарія Драпаку з с. Шипинці, пов. Кіцмань. Anna S. N. Malowany, P. O. Redwater, Alta Canada.

Михайло Іваночко — сестру Олену Іваночко, тету Настю Іваночко, з с. Ямниця, пов. Станиславів. Michal Iwanocsko, Polish Forces, SM,F 671, Italy або: 1. Shantz H gh Prairie, Alta, Canada.

Д. Футерко — братів Федя, Матія, Миколу і Дмитра Футерка, Миколу, Івана і Дмитра Головчак та односельчан з с. Дорочова, пов. Станиславів: Катерину Шутерна і Анну Дийсак, жінчину сестру Березовську, уродж. Цапура та шваґра Івана Цапура з. с. Середне, пов. Калуш. D. Futerko, Davis, Sask., Canada.

Оголошення про розшуки подавати: Бюро Розшуку та Зв'язку в Гайденав. Адреси: **для Німеччини**—Auskunftbüro der vermißten Ukrainer, Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg; **для закордону:** Inguairy and information bureau Ukrainian. 253 D. P. Assembly Centre 800 control Unit B.A. O. R. via Gt. Britain.

Українці на чужині

ЧУЖИНЦІ ПРО УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЄ МИСТЕЦТВО

Англійська газета „UNRRA Team News“ вмістила замітку полковника Штортгоза про виставку української вишивки в таборі Герсфельд. Подаємо текст цієї замітки, що в небагатьох рядках високо оцінює українське народнє мистецтво:

„В таборі виселенців у Герсфельді нещодавно влаштовано виставку українських вишивок з оригінальними взорами, що переходять із покоління в покоління. Про вроджені здібності до мистецтва переселених осіб свідчило багатство барв таких робіт, як обруси, подушки, керсетки, суконки, оксамитні каптанці, сорочки, хустини тощо. Впадали в око також гарні ритовини та малюнки-пейзажі з довколишніх місцевостей.

Ця виставка виявила хист українського народу, що вміє виробляти такі чудові речі при малих засобах“.

СЕЛЯНСЬКИЙ З'ЇЗД

В Авґсбурзі, в таборі „Сомме-казерне“ відбувся обласний з'їзд спілки українських селян-еміґрантів у Швабії. З'їзд визнав за необхідне створити центральне об'єднання українських селян-еміґрантів у Німеччині.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР В ПАРИЖІ

В Парижі зорганізовано новий хор під назвою „Пісня рідного краю“. Хор складається лише з українців і пропаґує українську пісню за кордоном. Уже тепер українські співаки, під дириґуванням п. Миколайчука, заслужили доброї слави.

КОНЦЕРТИ ТАБОРОВОГО ДЖАЗУ

Створена кілька місяців тому джаз-оркестра у Гайденав дістала високу оцінку не лише в слухачів, а й в знавців музичного мистецтва. Під орудою проф. А. Карповича, джаз-оркестра дала багато концертів по українських таборах англійської зони.

ЛІТЕРАТУРНА ХРОНІКА

Літературне об'єднання МУР (Мистецький Український Рух), в яке входять кращі письменники на еміґрації (голова об'єднання Улас Самчук), діяльно розгорнуло свою працю. Вже відбулося два з'їзди МУРу, на яких обговорено й схвалено статут та програму.

* * *

Українське кооперативне видавництво в Реґенсбурзі заплянувало видати серію найпопулярніших творів української клясичної літератури. Першим виданням вийшов „Кобзар“ Т. Шевченка. На черзі твори Ів. Франка та Лесі Українки.

* * *

В Авґсбурзі в друкарні Д. Сажнина вийшли друком дві збірки новель В. Русальського—„Місячні ночі“ та „Сонячні дзвони“. В цій таки друкарні поет Яр Славутич видрукував збірку своїх поезій під назвою „Гомін віків“. Поет—початківець Ю. Балко також видав збірочку віршів: „Близьке й далеке“. Етнограф О. Степовий опублікував низку матеріялів з українського фолкльору.

МУЗЕЙ-АРХІВ ПРЕСИ

При таборі «Сомме-казерне» в Авґсбурзі, проф. Міяковський організував музей-архів української преси на еміґрації. Закликається українські редакції та видавництва надсилати до музею всі свої видання.

ДО УВАГИ МОЛОДІ

Українська економічна висока школа в Мюнхені оголошує прийом слухачів на 1, 2 і на 5 семестри. Виклади почнуться 1 квітня 1946 р. Плата за навчання—200 марок за семестр.

Адреса УЕШ: Мюнхен 8, Флюрштрассе 1, 2 поверх.

—Струнко!

Пласт розходиться по клясах. Починається трудовий день.

З сокирами та шнурами, слідом за візками сунуть люди до лісу—розжитись трохи палива. Пройшла до кухні „теребити бараболю“ група жінок. Широко вимахуючи мітлою, наводить чистоту коло бараку сивенький дідок.

— Як діла, Григоровичу?

— Спасибі, покищо не чіпають!

З бараку ч. 9 чути приглушене постукування „американки“,—то вже друкують чергове число „Луни“.

В бараці Управи табору—рух і стовпище людське.

— ... ви йому самі скажіть, щоб вибрався!—доноситься від стола мешканевого референта.

— ... аусґешльоссен!—сказано вам ясно! — вторує голос з-за сусіднього столика.

Ведмедем проштовхується крізь натовп дядько в німецькій „капітанці“ й гуцульському кептарі.

— Де, прошу пана, міг би я видіти пана команданта?

— А он-де пішов, худенький такий з себе!

В культурно-освітній референтурі посхилялися над столами представники науки, освіти й мистецтва. В однім кутку жваво дебатують питання театру, в другому—проєктують створення фахових курсів.

Входять. Виходять. Штовхаються. Чекають. Сперечаються. Але крізь усе те відчувається цілеспрямованість і налагодженість. Крізь усе б'є здоровий ритм організованого життя.

Бем! бем! бем!—спокійно і лагідно лине в весняному повітрі великопісний заклик. В таборовій церкві урочиста тиша. В синявому присмерку схиляються рідкі постаті. Фіялковими пасмугами простягається дим ладану. У вікнах, куди вже заглянуло вранішнє сонце, він спалахує золотисто—рожевими німбами довкола голів тих, що моляться. А з вівтаря пливуть натхненні слова геніяльної молитви Єфрема Сиріна:

—Господи й Владико життя мойого! Духа лінивства, суємудрія, владолюбства й пустомовства не дай мені...

В. С.

Вечір літератури

Щасливою була думка культурно-освітньої референтури організувати літературний вечір авторів нашого табору. Слухаючи майстерні новелі, гарні вірші, слухачі відчували правдиву естетичну насолоду, яку відчуваєш, слухаючи добре виконану музику на Klawerabend' і.

Після виступів авторів відбувся жвавий обмін думок, що затягся до пізньої ночі.

Як справді мистецький твір, гармонійно побудований, яскраво образовий і скрупульозно оброблений треба вважати новелю п. В. Славка. Майстерно прочитана автором, вона справила надзвичайно гарне враження. Вона, як і другий прозаїчний твір, прочитаний на вечорі,—оповідання п. І. Губаржевського з жахливих часів голоду 1933 року, дістали одностайну схвальну оцінку від усіх присутніх.

Мимоволі виникає порівняння цих двох творів. Перший—це є цікавий психологічний ескіз з провідною думкою, яка полягає в тому, що головним у житті є не події, а ті враження, які вони справляють на людей. В другому оповіданні, навпаки, описуються жахливі трагічні події, і ні слова не говориться про враження, які справляють ці події; та вони й справді не справляють враження ні на кого, бо ті, ще не мертві люди, які фігурують в оповіданні, вже втратили здатність відчувати якісь враження. Але все оповідання справляє на слухача дуже сильне враження.

В більшій мірі, ніж проза, були репрезентовані на вечорі поезії. З задоволенням треба відзначити, що ми не почули еротично-вакхічної лірики з оспівуванням „її очей", „її стану"—всі вірші мали національно-патріотичне забарвлення. Але цього одного ще мало.

Поетичний талант відзначає письменника, але він накладає на нього й велику відповідальність. Голос поета, його натхненна ліра мусять кидати вогняні гасла, скеровувати життя й діяльність народу.

Незаперечною поетичною обдарованістю позначені вірші поета П. Орленка. Вони безпосередні, образові й гарно побудовані. Але при тому треба сказати, що національно-патріотичний тон поезій п. П. Орленка дещо спрощений.

Вірші п. П. Гавриша може дещо „старомодні" формою, але насичені дійним змістом. Відчувається, що автор поважно, ми б сказали навіть побожно, ставиться до своєї творчости, яка є витвором і поетичної інтуїції, й глибокого роздуму. Не в усьому можна погоджуватись з п. П. Гавришем—сміливі завдання, які він ставить перед собою, трудні до розв'язання—але, однаково, поезії його варті глибокої уваги.

Не погано звучали вірші п. Л. Козаря. Але не варто в наші часи виносити на люди свої елеґійні думки про те, що вчора, мовляв, мені було чомусь гарно, сьогодні ж чомусь сумно. Трудно також, живучи в Гайденав, правдиво й переконливо відобразити героїку боротьби десь там у горах...

Приємне враження справляють вірші п. П. Качури. Але молодому авторові треба ще багато попрацювати і над поглибленням дійного змісту своїх творів і —передусім—над удосконаленням віршової форми.

Ів. Марченко.

ВІД РЕДАКЦІЇ

Надрукована в другому числі нашої газети стаття „Що таке УНРРА" належить авторові інж. І. Іванюкові і передрукована з календаря на 1946 рік. (Авґсбурґ, вид. Дм. Сажнина).

Шануймо рослини

Наші таборяни охоче відгукнулися на заклик Управи провести на території табору насадження та перенасадження дерев. Але цього мало. Треба подбати й за те, щоб зберегти ці молоді дерева. Отже, не дозволяймо ні собі, ані своїм дітям зривати перші весняні бруньки, листочки, квіти.

Часто ми байдуже спостерігаємо, як діти зривають квіти з городів та квітників, обривають галузки з розквітлих кущів та декоративних деревець, топчуться по квітниках. Треба, щоб батьки, вчителі, вихователі у школі, в дитячому садку і вдома призвичаювали дітей пильнувати, плекати й любити квіти, дерева і взагалі рослини.

Бажано, щоб Управа табору подбала про те, щоб там, де люди сходяться на хвилевий відпочинок, послухати радіо,—було пороблено лавки.

Необхідно й нашим дорослим таборянам привчатися до европейської акуратности: ходити доріжками й хідниками, а не навмання, шанувати людську працю й рослини.

Дбаймо про те, щоб, коли доведеться нам залишити табір, чужі люди сказали про нас:

— Тут жили культурні люди. Тут жили українці.

Таборянин.

СПОМИН

І пригадав село я нині,
Що потопало у снігах,
Садок посріблений в долині,
Далека юність дорога...

* * *

Очеретяна рідна стріха!
Давно були ми там, давно...
Там вечір синій клав істиха
Химерні квіти на вікно.

* * *

Дозрілий місяць, срібні зорі
І наше небо голубе.
О, рідний краю неозорий,
Забуть не можу я тебе!

ПЕТРО КАЧУРА.

ВСЯЧИНА

Житній хліб в Европі появився в 475 р. Римляни знали хліб пшеничний і ячмінний.

Найстаріший зі збіжжя—ячмінь, зерно якого знайшли в єгипетських пірамідах, збудованих коло 3570 р. перед Христом. Пшеницю споживали китайці за 3000 років перед Христом. Значно пізніше почали люди споживати овес, а найпізніше—жито.

КІВШИК СМІХУ

ХИТРИЙ

Мати з малим Семком купувала ярину в крамниці. Хлопець задивився на гарні, великі черешні.

—Візьми собі жменю,—каже купець. Але Семко не хоче. Тоді купець набирає добру жменю черешень і дає хлопцеві.

Дорогою мати питає:

—Чому ти не хотів брати черешень?

—Я ждав, щоб він сам дав мені, бо його жменя більша, ніж моя.

ТАК ВИГІДНІШЕ

—Мільцю, чи я мушу мити лице?

—Певне!

— Ой, мені так не хочеться; чи не вистарчить мені тільки напудруватися так, як це ти робиш?

ПРИЧИНА

Під час доповіді про тверезість доповідач каже:

—Якщо я поставлю одне відро з водою, а друге з пивом і приведу туди осла, що буде осел пити?

—Воду!—каже один із слухачів.

—А чому?

—Бо він осел!—відповідає слухач.

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ
Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.
Вид. і друк Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 71, 700 пр.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь...617...
МУЗЕЙ-АРХ...

„ЕСНО“ — THE CAMP-NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 8 ТАБОРОВИЙ ЧАСОПИС РІК 1.
ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя
7 квітня 1946 р.

Схід сонця 5 год. 22 хв.
Захід сонця 18 год. 44 хв.

Благовіщення Пресвятої Діви Марії.

2.4.1111 Князь Володимир Мономах побив половців над рікою Сольницею

Тверда позиція Ради Безпеки

На засіданні Ради Безпеки 29 березня, без участи совєтської делеґації, ухвалено запитати совєтський та іранський уряди про дійсний стан конфлікту і запропонувати подати відповіді до 3 квітня.

3 квітня, також без участи Громика, вислухано відповіді. У відповіді, поданій за годину до засідання, совєтський уряд повідомив, що виведе свої війська з Ірану до 6 травня і що вирішення інших совєтсько-іранських проблем не пов'язується з справою виводу військ.

У відповіді Ірану сказано, що 25 березня совєтський посол передав іранському урядові три меморандуми: перший—про те, що совєтські війська будуть виведені на протязі 6 тижнів „якщо не виникнуть непередбачені обставини“; другий—про утворення совєтсько-іранського акційного нафтового товариства; третій—про автономію іранського Азербайджану.

Іранський уряд просив совєтського посла уточнити слова про „непередбачені обставини“, але не дістав задовільної відповіді.

Засідання Ради Безпеки було відкладене на день для обміркування одержаних відповідей.

4 квітня Бернс запропонував резолюцію, в якій зазначалося, що Рада Безпеки вітає вирішення Совєтів вивести війська з Ірану до 6 травня, відзначалося з задоволенням, що інші спірні питання не пов'язуються з виводом совєтських військ і що обговорення конфлікту відкладається до 6 травня, якщо не надійде заяви про потребу обговорити його раніш від цього терміну.

Представник Ірану заявив, що іранський уряд задоволений з цієї резолюції і обговорюватиме з совєтським урядом інші проблеми після 6 травня, тобто після остаточного виводу совєтських військ. Резолюцію Бернса прийняли одностайно всі делеґати, крім делеґата Австралії, який утримався від голосування, заявивши, що відповідь Совєтів не цілком виразна, а поведінка Громика, який покинув засідання, підриває авторитет ООД.

Наступне засідання Ради Безпеки відбудеться 9 квітня.

МІЙ НАРОД—МОЯ РОДИНА

Ще виразно в пам'яті нашій стоїть запах диму наших хат. Ще не всі ми стоптали чоботи, в яких виходили за околиці наших сел і міст. Здається, було все це так недавно. А проте, скільки збігло днів, скільки подій, малих і великих, перейшло над нашими головами!..

Ми на чужині. Серед незнаних людей, в непривітних краях. Але кусничок дому, клаптичок Вітчизни, як найдорожчий, захований в душі скарб приніс кожен із нас у чужу-чуженину. В голоді й холоді, в тяжкій підневільній праці, у вибухах бомб грів і тішив наші душі цей скарб неоцінений —любов наша до Рідної землі.

І от ми зійшлися, нарешті, докупи, зібралися по таборах, і з кусничків, пронесених через тисячі кілометрів, зложили образ своєї Батьківщини. Наче самі собою виникли наші школи й театри, загриміла наша пісня, появилися наші газети й журнали.

Чуття, яке пориває брата до брата, нестримно стягує наших людей докупи. Спільні думки і мрії, спільні інтереси породжують спільні діла.

І саме в цьому — в спільності нашій—наш єдиний рятунок.

А щоб зрозуміти це, нехай уявить собі кожен з нас, як би чувся він, коли б сам-один опинився серед чужих людей у тих самих обставинах, в яких опинилися ми всі разом. Як це було б страшно! Недарма ж найгіршою карою, якою караємо ми свого негідного земляка, є—як у стародавній Греції — вигнання його з нашої громади.

(Закінчення на 2 стор.)

БОРОТЬБА ЗА ВІЛЬНОСТІ ТРИВАЄ

Не так давно перед зборами церковних громад виступив з промовою англійський прем'єр Етлі.

— Ми пережили жахливу війну, — сказав Етлі, — в якій було поставлено на карту всі людські вільності. Цю війну ми виграли, але боротьба за людські вільності триває.

„ІМПЕРІЯЛІЗМ 19 СТОЛІТТЯ“

У своїй промові в Брістолі міністер Бевін гостро засуджував всякі спроби окупації чужої території, як засіб тиску при розв'язанні міжнародніх проблем. „Така політика була б імперіялізмом 19-го століття“—сказав Бевін. (L. Lz).

РОЗРИВ ДИПЛОМАТИЧНИХ ВІДНОСИН

ЛОНДОН. Англійський уряд заявив про розрив дипломатичних відносин з урядом Альбанії.

З хвилею збігців, не знаючи жадної мови, крім своєї рідної, забився в дебрі Европи старенький дідусь К. Він утратив геть чисто все, що надбав за своє довге й колюче життя —і жінку, і дітей та внуків, і немудре майно. Тепер він живе в нашому таборі. Ми спитали його, як же чується він у чужому краю.

— Живу я, дякувати Богу, з своїми людьми, з своїм народом. А мій народ—моя родина! —сказав дідусь К.

Старенький, неписьменний дідусь чотирма словами „мій народ — моя родина" сказав більше, ніж можуть сказати десять грубих книжок. Устами бо його промовив досвід, набутий не лише ним, а і його батьком, дідом і прадідом. Устами його прорік інстинкт самозбереження нації, віками вироблюваний в нашому народі.

Гірка наука, та солодкі її плоди. Чи ж не один з нас гіркою наукою еміґрації збагне суть слів, сказаних старим українцем! А збагнувши віднайде в собі те чуття, яке загубив або ж знехтував легковажно.

Він далеко тепер від нас, наш великий народ. Але кусничок його тут. І кожен з нас є порошинкою цього кусника. І те, що було вдома звичайним, самозрозумілим, на що вдома ми не звертали уваги — багато хто з нас навчився як слід цінити лише тут, відчувши себе порошинкою.

Наш народ — наша родина! — відгукнулися заокеанські українці, затурбовані нашою недолею. І вони, канадійські брати, керовані лише родинним чуттям, простягли до нас через океан свої руки. Їх гарячий рукопотиск всім серцем відчули ми.

Великий, многомільйоновий мій народ — велика, многомільйонова моя родина. Будьмо ж гідними членами своєї родини — дисциплінованими і чуйними до її потреб! В. С.

СМЕРТЬ ДВОХ ПОЕТІВ

З Бразилії повідомляють, що там вмерли два відомі українські поети: Осип Шпитко, автор гумористичних та сатиричних віршів і Сильвестер Калинець, поет і письменник.

НЕСПОКІЙ У СЛОВАЧЧИНІ

Чеська комуністична газета „Руде право" пише: „Останніми часами у Словаччині появилися масово протиурядові летючки. В східній Словаччині оперують великі відділи партизанів. Проти них мусіло виступити військо".

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА В ПЛЯНАХ СССР

„Руде Право" містить зміст промови чеського міністра інформації В. Комецького (комуніст). Міністер виголосив у м. Хомутові промову, в якій заявив дослівно таке:

„Треба собі усвідомити, що в цілій Европі йде розвій наліво і що наш добробут залежить від співпраці з Совєтським Союзом, який має всі сирівці, потрібні для нас. Міністер Лявпман привіз з Москви проєкт, на основі якого нас мають теж втягнути в п'ятилітній господарський плян СССР." „Руде Право" до цих слів додає: „Будьмо щасливі, якщо нас втягнуть у п'ятилітній господарський плян СССР."

МИХАЙЛОВИЧ РЯТУВАВ АМЕРИКАНЦІВ

Державний департамент США надіслав до Югославії листа з проханням вислухати в справі ген. Михайловича декількох американських громадян. Ці свідки мають ствердити, що, завдяки діяльності Михайловича, багато американських летунів врятувало своє життя.

ГОЛОСУЮТЬ «ПРОТИ»

В англійській і американській зонах Берліну, при загальному голосуванні членів соціяль-демократичної партії, 82% голосувало проти злиття з комуністами. В совєтській зоні в останню хвилину не дано дозволу на це голосування.

ЛІВІ ЗБОЙКОТУВАЛИ
ДО ВИБОРІВ У ГРЕЦІЇ

Передвиборча кампанія та вибори до грецького парляменту проходили в надзвичайно напруженій атмосфері й притягали до себе увагу всього світу. Комуністи й інші ліві партії гостро виступали проти виборів, вимагаючи відкласти їх на осінь. Дотеперішній грецький уряд, в порозумінні з командуванням англійських військ у Греції, настоював на скоршому проведенні виборів, гадаючи, що створення сталого уряду сприятиме втихомиренню країни й відновленню її господарської міці. Серед міністрів теж не було цілковитої єдности, — ряд міністрів пішов на демісію, висловлюючись проти скорого проведення виборів.

Отож, коли на 31 березня було призначено вибори, ліві партії оголосили їх бойкот і повели гарячу агітацію проти участи в них населення, вдаючись і до насильницьких заходів. Вибори проходили під контролею визначеної союзниками комісії. Про те, в яких обставинах відбувалися вибори, свідчить той факт, що на 31 березня було приведено в бойову готовість 100 тис. війська й 23 тис. поліції, які мали б ґарантувати безпеку. Населення виявило велику активність і, хоч зареєстровано було кілька десятків забитих і ранених, у виборах взяло участь 70% виборців. На виборах перемогли праві партії. Більшість обраних депутатів — монархісти, які стоять за передачу влади колишньому грецькому королю.

маль Іван, 35 р.—жінку Крохмаль Марію, 24 р.; Копинос Петро, 35 р. — сестер Пятібрат Федосію, 34 р., Левченко Фанасію, 43 р.; Костецький Віктор, 50 р. — зятя Мірошниченка Івана, 50 р., шваґра Ефнер Олександра, 50 р., племінників Грижака Володимира, 21 р., Андрієвського Анатолія, 19 р.; Кобиль Пилип, 48 р. — вуйка Поповича Федора, 46 р., Марусича Павла, 48 р.; Калинівська Юлія, 73 р. — онука Янушкевича Бориса, 22 р.; Кучеренко Микола, 36 р. — дв. брата Демиденка Василя, 36 р., жін. брата Стародуба Андрія, 44 р.; Красновольський Євген, 35 р. — брата Красновольського Івана, 39 р.; Каритовська Анна, 55 р. — дочку Каритовську Марію, 20 р.; Кузьміна Олена, 25 р. — чоловіка Кузьміна Михайла, 26 р.; Кинеська Роза — Шишкову Настуню, Яцьковську Палазю, Яцьковського Івана; Коваль Василь — сестру Коваль Павлину; Калиниченко Степан—жінку Калиниченко Марію; Керичниський Василь — Хічів Михайла та Олексу, Окінюка Григорія; Кравець Микита, 75 р. — дочку Кравець Веклу, 45.; Корецька Тетяна, 31 р.—брата Данилюка Мосія, 44 р.; Козуб Іван, 40 р. —брата Козуба Миколу, 44 р., шваґра Кошаринського Миколу, 40 р.; Кравець Микита, 75 р. —онуку Рубанович Віру, 22 р., онука Кравець Євгенія, 20 р.; Ковальчук Микола, 35 р. — брата Ковальчука Олександра, 31 р., шваґра Дзендровського Володимира, 36 р.; Крисюк Юстина, 42 р. — брата Радивоника Івана, 45 р.; Крисюк Іван, 53 р. — Глащука Петра, 55 р.; Кірисік Катерина, 40 р. — чоловіка Кірисіка Івана; Капчеріна Марія, 64 р. — Соколова Георга, 22 р.; Качмар Іван — стрийка Піку Якова, батька Качмара Михайла; Кондрачук Василь — батька Кондрачука Івана; Кравченко Олександер -- дочок Кравченкових Поліну та Марію; Кучма Корнелія — чоловіка Кучму Мирослава; Квасюк Віра — сестру Розум Марину, чоловіка Квасюка Методія; Кощук Андрій — Кощука Степана, Рожанську Надю; Княгинський Ярослав — синів Княгинських Степана та Емануїла; Карпенко Михайло — Грагу Івана, сина Карпенка Миколу; Кончило Антоніна — Рашів Ярослава, Богдана та Михайла; Кузуляк Маруся — Лопатинського Андрія; Ковалишин Степан — Логина Петра, Рудько Олену; Кочерга Дмитро — сина Кочергу Івана; Крушельницький Володимир — Тікача Володимира; Карп Василь — Карпа Стефана; Козяк Дмитро — Яворську Стефу; Курилів Михайло — Куриліва Петра; Курга Розія, 38 р. — Баран Розалію, 40 р., сестринок Владику Марію, 21 р., Курган Стефу, 22 р..

Українці з Канади розшукують:

Петро Зелінка — Богдана Ґалана, сина Михайла з с. Цітула пов. Ярослав. Peter Zelinka P. O. Box 68, Kenora, Ont., Canada.

Марія Пристая — брата Миколу Лабак з с. Оджехова, пов. Сянок. Mary Prystaya, 410 Queen ST. W. Toronto, Ont., Canada.

Михайло Слюсар — братів Івана, Василя і Семена Слюсара та сестер Настю й Марину з с. Лучиці пов. Сокаль та заміж. сестру Теодору з с. Лещатів, пов. Сокаль. Mr. Michael Slusar R. R. I, Deepdale, Man., Canada.

Юлія Ґаланик, уродж. Бульбах — братів Петра й Степана Бульбах, племінницю Катерину Бульбах і Катерину Кравчишин з Брониці, пов. Дрогобич та шваґра Йосипа Ґраноштальського з Глинян, пов. Перемишляни. Julia Galanyk, 28 Augusta Ave., Toronto, Ont., Canada,

Л. Кулеба — дружину Горпинку Кулебу, дочку Катерину, братів Павла Захарків, Михайла Читайла. сусіда Федька Брезденя і Василя Твардовського з с. Підярків, пов. Бібрка. L. Kuleba, 217 Ave. H. S. Saskatoon, Sask., Canada.

І. Гаврилюк — жінку Параньку Гаврилюк, або сестер і братів та дітей з с. Шмітків, пов. Сокаль. I. Hawryluk, P.O. Greenshields, Alta., Canada.

Іван Маланчук — когонебудь з родини або односельчан з с. Бориничі, пов. Бібрка. Mr. Iwan Malanchuk, 244 Shaw St., Toronto, Ont,, Canada.

Іван Шур — братів Олексу, Петра і Василя Шур, або когонебудь із с. Соколівки, пов. Бібрка. Mr. Iwan Schur, 53 Robison St., Toronto Ont., Canada,

Павло Кінах — Михайла та Володимира Кінаха, шваґрів Василя і Павла Ґируса, або їхніх дружин Марію, Катерину Ґирус, уродж. Кінах, с. Маджарки, пов. Сокаль, а також когонебудь з родини Федунів, с. Боратин, пов. Сокаль. Mr. Paul Kinach, 388 Bathurst St., Toronto 2 B, Ont., Canada.

Йосип Заворотюк — брата Олексу Заворотюка, шваґра Андруха з с. Стаї пов Рава Руська. Jos. Zaworotuk, P. O. Point Pike, Ont., Canada.

Микола Грицай — когонебудь з родини з с. Дуліб, пов. Бібрка, або жінчину родину Бариляків з Ляшок Долішніх, пов. Бібрка. Nick Hrycay, R. R. 2, Beamsville, Ont., Canada.

ОГОЛОШЕННЯ

Якщо Ви щось знаєте про якусь дитину з Польщі, Литви, Естонії, Латвії, Бельгії, Франції, Чехословаччини або з інших держав—членів ООД, що її приміщено в німецькому захистку, сирітському домі чи іншій установі і яка вважається зниклою та десь приховується—просимо негайно повідомити на адресу: Casino Z. № 13 UNRRA Welfare officer (УНРРА, кімн. 13).

До таборової пошти в Гайденав надійшли листи з-за кордону. Нижче названих осіб просимо зголоситися за одержанням: Майка Олекса, Петришин Петро, Осадчий Степан, Ратюк Микола, Гарін Віктор, Леращук Дмитро, Стадник Петро, Бойко Дмитро, Хитра Нестор, Бонс Микола.

Оголошення про розшуки подавати: Бюро Розшуку та Зв'язку в Гайденав. Адреси: **для Німеччини—Auskunftbüro der vermißten Ukrainer, Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg; для закордону: Inquairy and information bureau Ukrainian. 253 D. P. Assembly Centre 800 control Unit B. A. O. R. via Gt. Britain.**

РОЗШУКУЮТЬ:

Данилишин Василь — Данилишина Ярослава; Данилишин Григорій — Данилишина Онуфрія, Данилишина Василя; Демченко Іван — братів Демченків Василя та Грицька, Демченкову Параску; Дика Марія, 22 р. — сестру Дику Анну, 24 р., Лизогубову Стефу, 28 р.; Дозіна Ніна, 22 р. — брата Дозіна Миколу, 27 р.; Дрикало Йосиф, 23 р. — Гумелюк Анастасію, 26 р.; Дявура Яків — Дявуру Станіслава; Дозорська Антонія — Дозорських Михайла та Романа; Доценко Григорій — сина Доценка Павла, 27 р., дочку Доценкову Ольгу, 23 р.

Жук Стефан, 22 р. — Гусака Михайла, 30 р.; Жуківська Ядвига, 19 р. — батька Оберського Теодора, 70 р., Оберського Олександра, 34 р.; Жила Михайло, 29 р. — сестру Жилу Марію, 22 р.; Жосткий Грицько, 31 р., — шваґра Гикачука Володимира, 33 р., брата Жосткого Євгена, 26 р.; Жуляр Сергій, 25 р. — батька Жуляра Сергія, 61 р., Луганоса Олексія, 29 р.; Женчак Степан — Черчика Михайла; Жолобок Катерина — Жолобок Ірину; Жижлевський Олекса — дочок Жижлевську Ольгу, Жижлевську Неонилу, жінку Жижлевську Магдалину.

Задиряка Марія, 21 р. — брата Задиряку Василя, 22 р.; Зварук Іван, 48 р. — брата Чуйка Василя, 42 р.; Заведецький Микола — батька Заведецького Семка, матір Заведецьку Марію, брата Заведецького Михайла; Захарків Михайло — сина Захаркова Івана, 17 р.; Золотарів Яків, 24 р. — сестер Якубовську Галину, 21 р., Зінчерову Ніну, 21 р.; Зуб Володимир, 35 р.—Мовчана Петра, 55 р., Ковтуна Миколу, 54 р.; Задорожній Василь — сина Задорожнього Володимира; Залуцький Теодор — брата Залуцького Сезона, 41 р.; Заяць Володимир — брата Заяць Василя; Залуцький Василь — Залуцького Віктора; Задояна Ніна — Климюка Федора, Печеного Миколу, Крутюк Марію, Лопуховича Всеволода, Окопного Івана; Залізняк О. — Шарука Степана, Прасіцьку Софію, Дорка Михася, Лучишину Лідію.

Іськів Михайлина, 43 р. — брата Приймака Антона, 38 р.; Ігнатюк Сава, 42 р. — сина Ігнатюка Івана, 22 р.; Ільченко Євдокія 39 р. — племінницю Ільченко Ольгу, 34 р.; Іванців Дмитро, 38 р. — Ковальського Романа, 37 р., Чеховського Степана 31 р.; Іванько Яків, 31 р. — брата Романенка Марка, 56 р.; Іванцьо Марія, 21 р. — стрийка Іванця Миколу, 37 р., Ільків Анну, 21 р.; Ільчук Василь, 51 р. — сина Ільчука Вячеслава, 24 р.; Ільченко Григорій — дочку Ільченко Елеонору, 18 р.

Кравчук Григорій, 22 р. — сестру Кравчук Марію, 19 р.; Ковальська Марія, 52 р. — дочок Потьомкіну Інну, 20 р., Потьомкіну Валентину, 24 р.; Калитовський Олег — Березюка Карпа, Добрянського Льва, Кубієвича Михайла, Гнатчука; Кульчуцький Михайло — брата Кульчуцького Петра, сестру Кульчуцьку Олену, шваґра Паніжа Василя; Кравс Іван, 31 р. — брата Кравса Дмитра, 27 р.; Конопуд Василь, 23 р. — тестя Олійника Олександра, 39 р.; Кузяк Андрій, — брата Кузяка Осипа; Коча Борис — брата Кочу Миколу; Кропивницький Василь, — шваґра Човчанського Івана, Кухарову Анну; Курляк Іван, — сестру Ессен Марію; Крисько Петро — синів Криськів Василя та Івана; Кончило Богдан — матір Кончило Анну, брата Кончила Ярослава; Калитовський Олег — шваґра Стахова Григорія; Кілик Сава, 22 р. — батька Кілика Атонаса, 48 р., матір Кілик Марію, 46 р., сестру Кілик Розалію, 19 р., брата Кілика Юзефа, 17 р., Данькова Дмитра, 26 р.; Кирей Гнат, 48 р. — дочок Кирей Раїсу, 19 р., Кирей Зіну, 21 р.; Колесник Іван, 34 р. — шваґра Зарежнюка Карпа, 33 р., брата Колесника Теодозія, 36 р.; Костецький Віктор, 50 р. —Нагорного Андрія, 20 р., шваґра Дудковського Степана, 50 р.; Кузьменко Дмитро, 48 р. — сина Кузьменка Михайла, 21 р.; Куць Іван, 39 р. — братів Куць Василя, 29 р., Иосипа, 35 р. та Теодора, 23 р., шваґра Квасницю Василя, 33 р.; Кейс Олексій, 33 р.—брата Кейс Володимира, 37 р.; Клименков Іван, 23 р.—жінку Клименкову Марію, 21 р., матір Клименкову Матрону, 63 р.; Кіт Іван, 25 р. — жінку Кіт Анну, 27 р.; Козар Олександер 22 р. — Коломійця Анатолія, 20 р., дв. брата Степаненка Миколу, 26 р.; Коваленко Іван, 24 р. — батька Коваленка Карпа, 50 р.; Кондратенко Анна, 26 р. — чоловіка Кондратенка Степана, 39 р.; Кочубей Павло, 39 р. — дядька Онопченка Миколу 40 р.; Констанкевич Йосиф, 23 р. —сестру Тарко Марію, 21 р.; Кривень Петро, 35 р. — племінника Кібколу Юрія, 3 р., сестру Кривень Марфу, 34 р., матір Кривень Марію, 66 р.; Крук Анна, 29 р. — чоловіка Крука Григорія, 27 р.; Кулик Сергій, 38 р. — брата Кулика Василя, 42 р., Кошубу Кирила, 42 р.; Куць Микола, 28 р. — дядьків Брагу Грицька, 33 р. та Федота 39 р., Пужальського Олександра 49 р.; Корсак Петро, 40 р. — Андрієвську Уляну, Андрієвську Марію, Андрієвську Ніну, Корсака Ришарда; Конотопську Теофіля — дочку Конотопську Богданну, 21 р.; Комоницький Зенон, 33 р. — Дацьків Євгена, Парох Тисова, Трешневського Андрія; Калінський Микола — Кіналь Василя; Колянівський Микола — Бойка Володимира; Кіляр Галя — Кіляра Володимира; Качер Андрій — сина Качера Юрка, дочку Качер Мосю, жінку Качер Іванну; Круківська Степанида — Мельничука Теофіля, Гринчука Богдана, Бурка Богдана, Костецького Михайла, Круківського Юрія; Кравс Степан, 33 р. — Кравс Дмитра 50 р.; Катовський Павло — Самсона Павла; Коновський Павло — Самолюда Пилипа; Каменів Василь, 30 р. — Дренька Володимира, 40 р.; Карнач Іван, 30 р. — небожа Назарова Олега, 18 р.; Кифор Володимир, 33 р. — брата Кифора; Кіска Петро, 36 р. — жін. сестру Бутіченко Марію, 28 р., братів Кіска Євгена, 32 р. та Миколу, 32 р.; Кирисюк Іван, 53 р. — брата Кирисюка Антона, 43 р.;Ковальський Олександер, 22 р. — дядька Дідука Федора, 57 р., Приступу Григорія, 33 р., тестя Олійника Олександра, 47 р.; Крох-

На Нюрнберзькому процесі

Представники обвинувачення подали свої матеріяли. Перед судом і громадськістю нагромаджені докази жахливих злочинів. Тепер слово належить обороні.

Цей судовий процес, що провадиться перед очима всього людства, мусить відповідати найвищим вимогам справедливости, бо й він сам дістане свій присуд від історії.

На цьому процесі сам німецький нарід не може виступати, як обвинувач. Це ж бо відбувається суд над його таки проводом, за яким маса німецького народу йшла захоплено, несвідомо або покірно, хоч немало поодиноких німців і чинили сміливий спротив.

Протягом тижнів перед очима людства знову проходять фатальні часи гітлерівського режиму, починаючи від 1933 року.

СВІДЧЕННЯ ҐЕРІНҐА

Оборонна стадія процесу почалася 16 березня вислуханням свідчень Ґерінґа. Йому, як „другій особі райху," запропоновано оповісти про свою діяльність, як міністра й головного начальника авіяції. Десять годин Ґерінґ розповідав, а потім декілька днів відповідав на запити суддів і обвинувачів.

Ґерінґ сказав, між іншим, що він був проти війни з Росією не тому, що боявся порушення міжнародного права,—його страшила перспектива війни на два фронти. На запитання обвинувача, чому ж він тоді не подався до демісії, Ґерінґ сказав: „Мені ніколи не спадало на думку відійти від фюрера". Він цілком визнав свою відповідальність за терористичні напади німецької авіяції.

Ґерінґ сказав, що він утратив віру в перемогу 12 січня 1945 р., коли Совєти досягли Одеру, а останній німецький наступ на заході зазнав краху. Але миру,—сказав він,—все ж таки не могло бути, бо противники погоджувались тільки на безумовну капітуляцію. Якби Гітлер був убитий, то, він як його наступник, однаково продовжував би війну. Згадуючи заповіт Гітлера, він сказав, що його дуже смутило те, що Гітлер в останні години свого життя виявив до нього недовір'я.

З черги мав подати свої свідчення Рудольф Гесс, але в останню хвилину він відмовився виступати. 30 березня почав свої свідчення Ріббентроп. (За L—Lz).

„Україна і війна"

Під таким наголовком французький журнал «Республіка» ч. 4. надрукував інформаційну статтю про боротьбу України проти німецького загарбника. „Нацисти,—пише автор,—вперто вірили, що українці, як і всі слов'яни, є меншовартісною расою, з них можна зробити свого невільника, а їх край обернути на колонію в Европі..."

„Брутальність німців в Україні перейшла границі всього можливого. Запанував терористичний режим. На розпорядок окупаційної влади, найменші проступки карали найгострішими карами..." „В наслідок цієї безумної політики, українці тікали масово в ліси, щоб організувати повстання проти німців".

АТЕНТАТ НА СОВЄТСЬКОГО УРЯДОВЦЯ В РУМУНІЇ

„Нюз Кронікл" повідомляє з Букарешту: „Румунські газети подали вістку, що невідомі люди кинули до авта, яким їхав Петро Некрасевич — совєтський урядовець в Альянтській Контрольній Раді —чотири гранати і вбили його на місці.

Світанок закутаний туманом. Сипле остогидла мжичка, властива північній Німеччині. Тіло проймає холод. На пероні товпляться пасажири, виглядаючи потягу. Кожний думає:

— На ходу вчеплюся за ручку вагонних дверей і вскочу до середини.

Але потяг підходить, і чіплятися нема чого. Вагони вщерть набиті людьми, аж з дверей випирають. На ручці не поїдеш... Пасажири метушаться, з одного кінця кидаються в другий. Хтось із німців крізь зуби цідить: „Ферфлюхт менш", а мій супутник кричить: „Щоб ви були луснули з вашими дорогами! Довоювались..."

— Гей, хлопці, тут можна просунутись! Давайте!

Голос рідний, близький, доброзичливий. Інші не пускають, ліктями в боки штовхають, ніби ненароком, а наші кличуть, тісняться, дорогу дають. Просуваємось.

Паротяг чмихнув і поповз. Спочатку тихо, потім швидше, швидше...

Поїхали.

У вагоні розговорилися. Ті, що нас „улаштували", виявилися близькими нашими земляками, з одного району.

Пригадалися рідні, далекі місця, багатоплідні сади й поля, пахучі левади, білосніжні хати. Захоплено перепитуємо один одного про рідних, знайомих. З пекучим болем дізнаємося, що батько й мати нашого друга розстріляні на одній з невеличких станцій. Коли німці відступали, вони зігнали майже все село до пристанційного елеватору і всіх побили...

Вагони біжать, минають розвалини німецьких будиночків, але перед очима стоїть моя розбита хата і спалений сад.

* * *

Авґсбурґ. Табір українських збігців. Приємне враження! Широкою площею поміж високих кам'яних будинків сну-

(Закінчення на 4 стор.)

ПЛАСТОВИЙ ТИЖДЕНЬ В ТАБОРІ

Брак інструкторів пласту гальмував розвиток пластової діяльности серед українців в англійській окупаційній зоні. Щоб поліпшити справу, в таборі Гайденав, де найскорше постали хлоп'ячі та дівочі курені, проведено пластовий тиждень. 17 представників з 16 таборів пройшли інструкторські курси, на яких викладено найголовніші основи пласту. Виклади провадили 10 прелеґентів.

Увечері, 30 березня, пластові курені гайденавської гімназії підготували святочну вітальну ватру. Її запалили найстаріші пластуни, що з'їхалися з різних сторін нашої Батьківщини. Ватра стала символом об'єднання пластунів однією ідеєю—служба Богові і Україні.

Наступного дня відбувся з'їзд пластунів, що виповнився глибоко національним змістом. Учасники з'їзду вшанували славну пам'ять пластунів, що загинули від рук наших ворогів.

З'їзд обговорив ряд організаційних питань та намітив конкретні завдання дальшої роботи.

Оклямаціями обрано пластовим старостою на британську зону скавмайстра Л. Бачинського. До обласної ради увійшли: др. Янів, др. Крупа і проф. Андрухів, а до пластової команди—др. Пеленський, як комендант, і інж. Кордуба, як заступник і організаційний референт.

Є надія, що тепер розвиток пласту серед української маси на чужині піде далеко краще, що є надзвичайно важливим у вихованні нашого юнацтва.

Вовчий Зуб.

З'ЇЗД ІНЖЕНЕРІВ І ТЕХНІКІВ

В Авґсбурзі відбувся з'їзд інженерів і техніків Швабії, скликаний з ініціятиви активних працівників української техніки і промисловости на еміґрації. В з'їзді взяли участь делеґати спілок ІТ, а також гості з Гавнштеттену, Нового Ульму, Фюссену, Бад-Веріс офену, Афкірхену, Інґольштадту, Ляндсберґ-Ліхута і ін.

Розглянувши справи структурно — організаційні, науково—технічні, професійно — технічні, видавничі і взаємодопомогові, з'їзд обрав обласну управу ІТ та ревізійну комісію.

Інж. Ів. Іванюк.

ВІД НАС ЗАЛЕЖИТЬ БАГАТО

Таборяни Гайденав чимало прикладали праці, щоб налагодити на чужині нормальне громадське життя. Є в нас і культурно-видовищні, і мистецькі заклади, є навчальні установи й фахові підприємства. Цим показано чужинцям, які так мало про нас знали, що ми є народом культурним, здібним.

Але хто все це зробив?

У переважній мірі наші чоловіки. А де ж жіноцтво? Лише поодинокі жінки з самого початку зголосилися до праці. Решта сидять по бараках, не працюючи. А проте, серед них є вчительки, виховательки, вишивальниці, працівники різних галузей господарського та культурного життя.

„Моя хата з краю",—такої думки, очевидно, дотримується більшість жінок. Це глибоко хибна думка.

Об'єднання Українських Жінок (ОУЖ) у Гайденав звертається до всього жіноцтва нашого табору із закликом узятися до активної праці там, де та чи інша жінка може дати користь українській спільноті.

Пам'ятаймо, що наша праця в немалій мірі вирішуватиме наше майбутнє.

Управа ОУЖ.

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ

31 березня на стадіоні табору Гайденав відбувся футбольний матч між українськими командами таборів Вендорф і Гайденав, який закінчився з рахунком 2:1 на користь гайденавських футболістів. Та, не зважаючи на перемогу, грали гайденавці гірше, ніж в торішньому сезоні. Впадала в око грубість їх гри. Радимо нашим гравцям не ставити над усе зовнішню, сказати б, „віртуозність", а глибше опановувати техніку гри і у веденні м'яча не нехтувати пасування.

Глядач.

ДРАМАТИЧНИЙ ТЕАТР В УЛЬМІ

В українському таборі Старий Ульм створено драматичний театр, яким керує досвідчений артист А. Левицький. Театр готує до постави п'єсу Т. Шевченка „Невольник". Роль старого кобзаря виконуватиме відомий бандурист Дмитро Гонта, що свого часу об'їздив цілу Галичину.

А. Козар.

ють люди. Юнаки й дівчата, літні пани й пані, студенти університету, викладачі, професори, поети і письменники. Одні поспішають на лекції, інші — на нараду філологів, треті — до будинку видавництва, де поруч редакції міститься виставка української преси на англо-американській займанщині. Життя вирує, а серце радіє, що українці не погасли й на чужині.

Надвечір, в тіні старих високих будинків, скупчуються таборяни біля радіорупора. Останні вісті. Глибока тиша. І тільки по закінченні натовп збуджується, виростає гомін.

—Черчіл різко виступав проти Совєтів.

—А як з виселенцями?

— Злочинців, кажуть, ловитимуть.

— Ми не злочинці. Хай ловлять...

* * *

Тихо хлюпоче Дунай. Сонце горить над Ульмом. Щойно почався березень, а вже тепло. Над містом височить древній собор—Мюнстер, гострим шпилем рвучись до сонця. Це найвищий храм в Европі.

Ліземо по сходах аж на саму його вершину. На половині дороги, пройшовши вже понад 400 східців, спочиваємо.

В кімнатці знаходимо грубу книгу для запису відвідувачів. Враження, думки, побажання. Серед чужинецьких написів знаходимо теплі та щирі рядки, що їх вписали до книги українці:

„В різдвяний день з височини цього прекрасного храму прийми, наша рідна земле, наша Україно, сердечний святковий привіт!"

„На чужині молюся, щоб швидше повернутися в свою Україну".

З глибокими враженнями сходили вниз, у переповнений гамором Ульм.

Петро Орленко.

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ

Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 77, 700 пр.

УКРАЇНСЬКИЙ
№ 617
МУЗЕЙ-АРХІВ

„ЕХО" — THE CAMP-NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 9 ТАБОРОВИЙ ЧАСОПИС РІК 1.
ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя
14 квітня 1946 р.

Схід сонця 5 год. 06 хв.
Захід сонця 18 год. 56 хв.

Вхід Господа нашого Ісуса Христа в Єрусалим

12.4.1596. Перемога Наливайка й Лободи над польським військом Жолкевського

Провідні лінії політики США

6 квітня, в День американської армії, президент Труман виголосив у Шикаго промову, в якій проголосив основні засади «стратегії миру».

«Сполучені Штати стали сильною державою, — сказав Труман, — сильнішої держави немає. Це визначає, що ми мусимо взяти на себе керівництво й відповідальність».

«Жодна країна, велика чи мала, не має таких життєвих інтересів на Близькому або Середньому сході, яких не можна було б погодити через ООД з інтересами інших держав, — заявив Труман. — ООД мусить твердо стояти на тому, щоб були забезпечені суверенність і цілість території цих держав».

Труман підкреслив потребу сильного озброєння США в інтересах світового миру і висловився проти передчасної демобілізації війська. Військову повинність треба поширити.

Він зазначив, що проблеми Близького та Далекого сходу заінтересовані Англія й Совєти, але й США мають там свої інтереси.

За словами Трумана, харчова криза в Европі є пекучою проблемою. Провідними лініями політики США є мир і справедливість. Мир можна забезпечити через ООД, яку США будуть цілком підтримувати. ООД може досягти взаєморозуміння, про що свідчить її дотеперішня діяльність. Труман висловився за вільну торгівлю між усіма країнами.

В РАДІ БЕЗПЕКИ

Громико звернувся до генерального секретаря ООД Тригві-Лі з домаганням зняти іранську справу з порядку денного, бо між Совєтами й Іраном складено умову й мирові ніщо не загрожує. Іранський уряд просить не знімати цю справу з порядку денного. Міністер Бернс заявив на пресконференції, що обговорення іранської справи відкладене до 6 травня і що він не вважає за потрібне переглядати це рішення.

Польський делеґат вніс пропозицію розглянути на Раді Безпеки питання про режим Франка в Еспанії. Бернс сказав, що справа режиму Франка має обговорюватись не на Раді Безпеки, а на конференції міністрів закордонних справ.

9 квітня відбулося засідання Ради Безпеки, присвячене питанням процедури. Громико був присутній на засіданні та брав активну участь у дебатах.

НОВИЙ СОВЄТСЬКИЙ АМБАСАДОР У США

Совєтський амбасадор у США Громико відкликається з цього поста, а на його місце призначається Новіков. Громико лишається постійним представником Совєтського Союзу у Раді Безпеки.

МІЖНАРОДНЯ ТОРГОВЕЛЬНА КОНФЕРЕНЦІЯ

Економічна й соціяльна рада ООД вирішила скликати міжнародню торговельну конференцію, що обговорить питання усунення перепон для торгівлі, заснування міжнародньої торговельної організації і пляни організації праці.

ПЕРЕД ЛИЦЕМ ЧУЖИНИ

І коли тебе забуду, Ієрусалиме,—
Забвен буду, покинутий,
Рабом на чужині!
І язик мій оніміє,
Висохне лукавий,
Як забуду пом'янути
Тебе, наша славо!

(З псалмів Давидових)

Так звертався устами закинутих на чужину жидів наш гнівний пророк Тарас Шевченко до Ієрусалиму, розуміючи під ним свою Україну. Шевченко вважав, що забути на вигнанні свою Батьківщину—рівнозначне з тим, що засудити себе на довічне рабство, стягти на себе найгірше прокляття — німоту, приректи себе на чорне забуття від свого ж таки народу. Шевченко вважав, що забути Батьківщину й розпуститися в чужинецькому морі—це є дуже великий злочин не лише супроти свого Краю, але й супроти себе самого.

А що ж сказав би він про людину, яка з фалшивого сорому не признається в приналежності до свого народу? Що сказав би про людину, яка відрікається рідної матері?

Не вмієш сам себе поважати —ніхто тебе поважати не буде. Сам свого народу не шануєш — ні від кого не маєш права вимагати до нього пошанівку.

Ми знаємо й шануємо свою країну. Але мало знають про неї, або в неправдивому світлі бачать її чужинці. Тож зрозуміла річ, що ніхто як ми мусимо знайомити з нею чужих людей.

В умовах еміґрації кожен з нас є, так би мовити, амбасадором своєї країни в тій державі, куди закинула нас недоля, повноважним пред-

ставником свого великого народу серед чужинців.

І це зрозуміло. Адже, дивлячись на нас—кожного зосібна чи на поодинокі наші табори—судять чужинці про цілий наш народ, про його культуру й духовість.

Складні й відповідальні обов'язки лежать на нас. Та ніщо не обмежує нас у ретельному їх виконуванні. Диким бо й неможливим виглядає в Европі те ганебне положення, в яке ставлено наших земляків, коли вони боялися називати себе українцями, щоб не наразитися на небезпеку. Таке положення тут виключене.

З заслуженою гордістю можемо ми говорити про свій край з першим-ліпшим чужоземцем—французом і данцем, англійцем і американцем. Українське бо народнє мистецтво давно вже здобуло собі високу оцінку від найвизначніших мистців. Маємо ми багату літературу, гарний театр —маємо геть усе, чим пишаються першорядні культурні нації. А героїчна історична минувшина наша викликає подив і захоплення не в одного з передових народів світу.

Одначе, не великі діла славних предків наших, а наші особисті діла, наша особиста поведінка визначають українську еміграцію в очах закордону й цілого світу. Чи ж варта поваги труслива запобігливо-хихикаюча, плазуюча перед кожним сильнішим істота? Або чи може називатися українським емігрантом спекулянт і шкурник, що за марку ладен душу свою запродати дияволові?

Неодмінними прикметами кожного українського емігранта при взаєминах з чужинцями мусять бути—чемність, самоповага, стриманість. Всі ці прикмети кожен з нас конче мусить у собі виробити, бо без них не гідні ми називатися не тільки представниками свого народу перед лицем демократичного світу, але й просто українцями.

В. С.

ПАМ'ЯТНИК А. ЛЮБЧЕНКОВІ

На могилі відомого українського письменника Аркадія Любченка, що помер торік на чужині, встановлюється мармуровий пам'ятник.

З ПРОЦЕСУ В НЮРЕНБЕРЗІ

Свідчення Ріббентропа

Ріббентроп освідчив, що троїстий пакт між Німеччиною, Японією та Італією укладено для того, щоб настрашити США перспективою війни на два фронти. Він сказав також, що старався умовити Японію напасти на Сінґапур і змусити Англію до миру, а потім намовляв її напасти на Росію.

«На жаль, Японія не вчинила ні того, ні другого, а напала в Пеарль — Гарбурі на Америку». Цей напад,—заявив кол. міністер, — був для нього цілком несподіваним і він довідався про нього лишень з газет.

Ріббентроп докладно розповів про розмови з Молотовим 12—14 листопада 1940 року. Було запропоновано, щоб Росія приєдналася до троїстого пакту, але Молотов поставився до цього дуже стримано, що засмутило Гітлера. Після цього, а надто після захоплення Совєтами Буковини, вирішено було готуватися до війни з Росією. Далі він сказав, що на проведенні антижидівських заходів у союзних країнах настоював за дорученням Гітлера. «Я особисто не антисеміт, але, як вірний помічник фюрера, робив усі його заходи, хоч і намагався їх злагіднити».

На перехресному допиті Ріббентроп заявив, що він не знав про всі жорстокості німців на Сході і що читав тільки закордонну інформацію. На запитання представника обвинувачення, чи читав він доповідь Молотова з докладним описом страхіть, що їх заподіяли німці, Ріббентроп признався, що читав і дав її для ознайомлення Гітлерові.

(За L.—Lz.)

Новий тип дипломата

Коли якомусь американцеві доводиться побачити, як до будинку ООД в Ню-Йорку під'їздить великий лімузин і з нього виходить середня на зріст людина, вилощена, похмура, без тіні усмішки на обличчі, убрана, як типовий урядовець—йому тяжко повірити, що це репрезентант країни, яка ще недавно пережила найглибшу революцію, що це Андрій Громико, про присутність чи неприсутність якого на засіданнях Ради Безпеки пишуть під великими наголовками газети цілого світу.

Совєтські дипломати старого типу, як Литвинов чи Майський, мали багате революційне минуле, жили довгий час як політеміґранти в Західній Европі й у значній мірі споріднилися з нею. Вони легко розуміли людей західньої культури, а ті розуміли їх.

38-літній Громико виріс і сформувався в умовах совєтської дійсности, і є дипломатом власного совєтського виробу. Він досить добре знає англійську мову, але все таки йому трудно розуміти психіку й хід думок людей іншої нації, а цим останнім трудно з ним договоритися.

Громико — гроджений мовчун. І коли він на конференції каже рішуче «ні», коли він довго й уперто сперечається за дрібниці процедури, чи настоює на певному формулюванні ухвали, то він виявляє цим не свою особисту впертість—всі знають, що він тільки виконує точні інструкції Кремля. Новий російський дипломат не дуже турбується тим, щоб самому знайти вихід із складної ситуації—головне він дбає про те, щоб з максимальною спритністю й акуратністю виконати наказа Москви.

Сміливі дипломатичні маневри на свій ризик не ваблять дипломатів такого типу, як Громико. Але московський уряд може сліпо звірятися на його безумовну ретельність і майже військову дисциплінованість та послух.

І. М.

ТУРЕЧЧИНА І СОВЄТИ

Американський військовий корабель «Міссурі» прибув до Стамбулу. Цим США показують своє приязне ставлення до Туреччини.

Турецький прем'єр-міністер прибув на «Міссурі» й звернувся з промовою до екіпажу корабля. Він зазначив, що Туреччина ставилась до Німеччини майже як до ворожої держави.

На запитання, як поставилась би Туреччина до вимоги Совєтів передати їм частину турецької території, прем'єр відповів: Туреччина захищатиме свою землю навіть і в тому разі, якщо США й Англія погодяться з вимогами Совєтів.

СПРАВА ЗБІГЦІВ

8 квітня в Лондоні відбулося перше засідання спеціяльної комісії в справі збігців та виселенців. Ухвалено такі основні засади: 1) Справою збігців та виселенців має відати спеціяльна міжнародня комісія. 2) Треба вживати заходів, щоб якнайбільше осіб повернулося на батьківщину. 3) Не може бути й мови про примусову репатріяцію. 4) Всі військові злочинці й зрадники мають бути передані відповідним державам для покарання. 5) Комісія має перевірити умови життя збігців та виселенців. Комісія працюватиме до середини травня, а потім збереться у вересні.

ЗАЯВА ЕСПАНСЬКОГО УРЯДУ

Уряд Франка заявив, що Еспанія не визнає тимчасового польського уряду, бо він наставлений Москвою.

РЕЛІГІЙНІ УТИСКИ

В Югославії страчено 60 священиків. Навчання релігії в школах не провадиться.

АРГЕНТИНСЬКА ДОПОМОГА

Заступник директора УНРРА повідомив, що Аргентина готова допомогти світові в подоланні харчової кризи, доставивши протягом місяця півмільйона тонн пшениці.

О. др. КУШНІР У ПАПИ ПІЯ XII.

О. др. Кушнір, що виїхав до Европи, як представник Українських Допомогових Комітетів в Америці і в Каваді, був прийнятий Св. Отцем папою Пієм XII з глибоким зрозумінням та прихильністю. Вкінці Св. Отець уділив батьківське благословенство переслідуваній Українській Греко-Католицькій Церкві і всім тим, які з молитвою і самопожертвою змагаються за нашу святу і шляхетну справу.

(«Вісті»).

ГОСПОДАРСЬКА КРИЗА В КРАЮ

Англійський часопис «Економіст» пише, що західні області СССР, тобто Україна й Білорусь, переживають тяжку кризу господарської відбудови краю. Піднести ці краї промислово без хліборобського поліпшення неможливо. Торік урожай виносив всього лише половину того, що було до цієї війни. Причиною малого врожаю є брак тракторів, яких так багато знищено в війну.

Наслідком браку домашньої худоби та штучних добрив, колективні господарства занепали і селяни обробляють лише свої власні приділи, кидаючи роботу в колгоспах.

Важливе і почесне завдання

У найтяжчих умовах пробивалося й пробивається крізь життя наше молоде покоління. Вирване з теплої атмосфери родинного життя, мусіло воно зазнати різних лих, що їх несла із собою воєнна хуртовина. Правдива ж геєнна почалася, коли невмолима доля вирвала молодих людей з рідного ґрунту й погнала їх у далеку чужину, між чужих людей, що за працю їм платили голодом і з погордою дивилися на них, як на рабів Сходу.

Повоєнний час поставив усіх в особливі умови, — в умови спільного таборового життя. Побут нашої молоді по чужонаціональних таборах позбавляє її того впливу й підтримки, яку дає рідне оточення. Але і в своїх українських таборах часто стикаємося з великими труднощами. Виникає найбільша небезпека морального заломання й занепаду молодих душ. Саме тут перед усією нашою спільнотою, перед батьками та матерями і, зокрема, перед українською еміґраційною інтеліґенцією, стоять величезні завдання у збереженні та розвиткові здорового національного духу нашої молоді.

Десятки хлопців і дівчат, що відірвались від своїх батьків, живуть між нами й з нами. Справа їхнього розвитку не може бути байдужою нікому, в кого б'ється українське серце.

Найкращим засобом зберегти нашу молодь духово й морально здоровою є праця, навчання. Працювати і вчитися, заповнивши весь свій вільний час корисною діяльністю—такою є вимога часу.

Майбутнє принесе нам багато несподіванок. Тільки той може сміливо дивитися вперед, хто високо стоїть розумово і морально. Навіть в умовах таборового устрою можна вчитися й розвивати свої сили в різних галузях праці й науки. Потрібно тільки глибоко відчути відповідальність перед Богом і народом за належне використання умов, які ми маємо. Це ж бо для нас, для майбутнього нашої нації!

О. др. Ф. Побігушка.

Книжка про Україну

Недавно появилася в Лондоні англійська брошура католицького письменника Мішеля Деріка п. н. «Східні католики під совєтським пануванням»— про українську греко-католицьку церкву в Західній Україні. Написана вона дуже цікаво й автор дуже правдиво подає історію греко-католицької церкви на Україні, звертаючи головну увагу на її переслідування в давнину і тепер. Багато місця автор присвячує історії української церкви в роки останньої війни та діяльності митрополита Андрея Шептицького.

УКРАЇНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ В БРАЗИЛІЇ

Під протекторатом Бразилійського Червоного Хреста створили також українці—бразилійські громадяни—Український Допомоговий Комітет, що його завданням є нести поміч українській еміграції в Европі. Головою Комітету є о. І. Маланяк ЧСВВ. Адреса Комітету така: Comite Ucraino de Auxilio as Victimas da Guerra — Rua Visc. do Rio Branco no. 557, Gurbita, Parana, Brazil.

НОВІ ВИДАННЯ

На початку травня у видавництві «Заграва» (Гайденав) виходять друком читанка для II кляси та рахункова книжка для I кляси народньої школи Е. Ю. Пеленського.

Об'єднання українських письменників МУР випускає збірку поезій молодого українського поета Леоніда Полтави—«За мурами Берліну».

В ганноверському таборі видано на циклоґрафі підручник Г. Вишневого «Фонетика української мови» та збірник вправ з синтаксиса простого речення І. Бережного.

ГОТУЄМОСЬ ДО СВЯТ

Мешканці табору Гайденав готуються достойно відсвяткувати Великдень. Перед святами проведено деревонасадження, посіяно квіти, довкола бараків чисто прибрано. Баракові кімнати побілено та святочно оздоблено.

КІЛЬКОМА РЯДКАМИ

В передовій статті «Вашінґтон Пост» сказано, що «президент Рузвелт поїхав на конференцію до Ялти хворий і не зорієнтований у воєнній ситуації на Пацифіку. Йому здавалося, що війна з Японією потриває довго і тому потрібна допомога з боку Росії».

В Західній Україні запроваджено новий адміністративний поділ на області й райони. Назви деяких районів подано на російський лад, напр., Бібрський (Бобрецький), Городоцький (Городецький) та ін.

Білоруське робітництво, яке було зорганізоване у французькому синдикаті СФТС, виділилось в окрему секцію—«Союз Білоруських Робітників у Франції».

У джерсі-сітській «Свободі» обговорюється пекуча потреба заснування в Америці «Інституту Української Національної Культури».

Газета «Ди Таймс» повідомляє про скасування в СССР таких совєтських республік: Тувінської, Кримської, Калмицької, Кабардино-Балкарської і Карачаївської. Ліквідовано їх з огляду на те, що вони не виявили льояльности до СССР під час війни.

Дотепер Росія займала шосту частину земної поверхні. По приєднанню Монголії та по інших територіяльних збільшеннях, поверхня СССР наближається до п'ятої частини світу.

Італійські військовополонені, що повернулися з Росії, напали в багатьох італійських містах на бюра комуністичної партії й погромили їх.

ЗАБОРОНА ДЛЯ КОМУНІСТІВ

Американське міністерство війни заборонило давати ранґи офіцерів комуністам, а також приймати комуністів на відповідальні державні посади.

В КОТРИЙ РАЗ?

Київська Академія Наук видала під редакцією Л. Булаховського «Новий український правопис».

ХТО ЇХ НАПИСАВ

Як повідомляє «Літературна газета» зі Львова, пропаґандивні брошури з приводу виборів до Верховного Совєту СССР написали: П. Козланюк, Ірина Вільде, Д. Лукіянович, Семен Стефаник, М. Возняк, М. Рудницький і В. Бєляєв.

СКЛАДАЙМО ДАТКИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД НАШИХ ВИДАНЬ

Наш часопис виходить дуже малим тиражем, і, хоч редактори та дописувачі його працюють безплатно, видавництво доклало до семи чисел 1654-30 RM.

Щоб забезпечити існування та нормальний розвій видавництва, дирекція звертається з закликом до прихильників наших видань складати датки на пресовий фонд. Досі зложили: О. Дроздовський — 50 RM, Г. Яловий—50 RM, С. Федунь—50 RM, С. Вожаківський — 50 RM, о. мтр. Губаржевський—100 RM і братство Української Автокефальної православної церкви—100 RM.

ПОДЯКА

Оцим шляхом складаємо щиру подяку Хвальним Адміністраціям «Нового Шляху» (Канада) та «Вістей» (Бельгія) за регулярне та безплатне надсилання їх цінних часописів для мешканців нашого табору.

За Управу табору
О. Дроздовський

Гайденав. 12. 4 1946 р.

ПЕРЕХІД НА ЛІТНІЙ ЧАС

З 14 квітня 1946 р. в країнах Західньої Европи вводиться літній час. Вночі, о 2 год. 14 квітня, треба переставити стрілки годинників на годину вперед, тобто на 3-тю годину.

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ
Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк Кооп. Вва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 91, 700 пр.

188

„ЕСНО“ — THE CAMP-NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 10 ТАБОРОВИЙ ЧАСОПИС РІК 1.

ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя
21 квітня 1946 р.

Схід сонця 5 год. 51 хв.
Захід сонця 20 год. 08 хв.

Воскресіння Христове.
Великдень

19-20. IV. 1917 р. Перший Всеукраїнський Національний Конґрес у Києві.

ХРИСТОС

Молитва

Хлюпнула радість
до небес,
Всміхнувся ясно
кожний.
–Христос Воскрес!
Христос Воскрес!
Із мертвих встав
Син Божий!
Молились люди
на землі,
До Нього звівши
руки:
– Зніми великі
і малі,
Важкі з народу
муки!
Усім народам
щастя дай,
Людині дай
свободу,
Щоб на землі
засяяв рай,
Розвіялись незгоди!
Щоб кривди,
підступу і зла
Порвалися тенета,
Щоб Правда
всюди процвіла,
На всій земній
плянеті.
І та молитва
до небес
Підносилась,
криласта.
– Христос Воскрес!
Христос Воскрес!
. . . О, воскреси ж
і нас Ти!

ВОСКРЕС!

ЄДИНІ ДУХОМ І СИЛОЮ ХРИСТА

Усе живе любить життя і ненавидить смерть. Людина ж, як вінець життя на землі, свідомо прагне безсмертя. Усі народи землі носять у собі зерно віри в безконечність життя. Рослина, що проростає з цього зерна, посіяного в душі людські Богом, є безсмертний людський дух.

Тому дух людський ніколи не примириться з смертю—вона чужа і ворожа самій його природі. Тому людський дух бореться і завжди боротиметься зі смертю, як з отрутою життя.

Але ця боротьба вимагає іноді найтяжчих жертв. Дух людини,з волі Божої,має владу керувати всім на землі, зокрема і тією оболоною, в якій він перебуває — тілом. З тілом він найтісніше зростається, і тому найболючішою жертвою для людини є смерть її тіла.

Смерть тіла за життя духа є не тільки найбільшою жертвою — вона є і найкоштовнішим даром, що збагачує життя духа людини, народу і цілого людства. «Істинно, істинно кажу вам, — говорить Христос, — коли зерно пшеничне, як у землю впаде, не помре, то одно зостається; як умре ж, плід рясний принесе». Отже, найвище виявлення любови до безсмертного життя Духа є жертва скороминущим життям в ім'я життя вічного: «Більшої від тієї любови ніхто не має, як хто життя своє віддасть за друзів своїх».

Христос прийшов на землю, як Бог і як людина. Маючи людські душу і тіло, будучи одночасно і Богом, Христос цією людською душею, її любов'ю, стражданнями, волею, чистотою, вірністю Отцю Небесному, почуттям її єдности з Богом Отцем — віддав тіло своє на муки і смерть, як жертву тієї найвищої, справді Божественної, любови Бога до людей.

І смертю своєю Христос переміг смерть. Його Дух не тільки приніс тіло в жертву любови за людей, а й воскресив саме тіло. Христос дав життя тим, хто в страшному духовому обмеженні далі обмежував свій дух труною тіла, Христос відновив гармонію життя духа і тіла. Він «смертю смерть здолав і тим, що у гробах, життя дарував».

Христос дав нам світле щастя відчути непереможність духа у його безнастанній боротьбі за найвищі світові ідеали. Тому особливого змісту набувають слова псалмопівця Давида: «Господи сил, Царю мій і Боже мій! Щасливі люди, сила яких у Тобі, і в яких у серці стежка до Тебе. Йдучи долиною плачу, вони знаходять джерела води, благословенний дощ падає на них. Вони йдуть від боротьби до боротьби, що матиме перемогу».

Христос ішов від боротьби до боротьби, спустився в пекло, щоб і там, рятуючи людей, завдати поразки дияволові. Христос своєю власною перемогою над смертю укріпив у наших серцях зневагу до неї, а відтак рішучість жертвувати життям своїм за життя загалу. І саме тому з любови до свого народу, найбільшої любови в світі, найкращі люди нашого народу борються во ім'я Христа за справжню, християнську волю народам і волю людині, і, умираючи за цю волю, співають: «Ну, і що ж, що прийдеться умерти у похідній шинелі в житах. Ми у вічі сміємося смерті—а вмирати прийдеться лиш раз».

Сміються,—бо Христос переміг смерть і воскресив душі наші. Сміються вірні до смерти ідеалам Христа, що проймають саме серце нашого глибоко-християнського народу, бо Христос сказав: «Будь вірний до смерти і Я дам Тобі вінець життя».

І нині, в день Христового Воскресіння, єдині духом і силою Христа, в любові простягнемо один одному руки, щоб далі з Христом іти в боротьбі аж до повної перемоги українського християнського духа над пеклом сатани.

І Христос дасть нам вінець життя, бо він переміг смерть!

Христос воскрес!

о. Ігор Губаржевський
митрофорний протоієрей.

Воскресна пісня — у наших душах

Христос воскрес!

Пісня тріюмфу й Божої перемоги. Христос воскрес—відкупив світ і спас людей. Отворив небо хрестом. Двобій звело життя зі смертю. Господь і Володар життя—вмер і жиє навіки. Христос воскрес!—надія знеможеного людства.

Століттями несеться цей величний гимн перемоги з земель нашої Батьківщини в небесні простори. У днях нашої народньої потуги й слави він гримів могутньою піснею подяки й поклону Христові, якого ім'я український народ голосив народам на далеких землях Сходу.

У днях заломання, неволі, у днях тяжких досвідів і жорстокої проби слова цього воскресного гимну вторували жалям і стогонам вірних синів України, що каралися у далекій неволі, й могутнім акордом Божої правди—сущим во гробіх живот дарував—будили надію і непохитну віру в воскресіння Батьківщини. І жили цією надією, і вірили незламно цілі покоління, що прийде це воскресіння, хоч би в блиску вогню й луні пожарищ. А проба мук і гробу не була їхнім сталевим душам ані страшною, ні безнадійною у світлі правди, що Христос воскрес і в його руках—прапор перемоги.

Христос воскрес!—гомонить з українських сердець на рідній землі, на далекій еміграції та скитальщині й голосить усім, що в світлі, що його кидають Євангеліє і хрест на історичне призначення народів,—твердий історичний шлях, яким Боже Провидіння веде український народ—це його священний чин, вінець на його голові,—це вінець слави, а його жертви— це царська багряниця посвяти за всіх.

Немає ж більшого чину на землі, як величний чин народу, що в ім'я Бога, незраджений ніякими труднощами, без

(Закінчення на 3 стор.)

упину змагає до відзискання прав, Богом поставлених, що не лічить ні своїх ран, ні днів без відпочинку, ні безсонних ночей і своїми подвигами кличе до всіх: Правда і Справедливість варті найбільших жертв і трудів! Може цей народ зазнавати поражень і найбільших труднощів на свойому шляху, може бути зраджений і проданий Юдами, але його не зломить і не відстрашить і найтяжчий удар. Він, як Христос, вступить і в гріб, та, як Христос, воскресне з нього, переможе смерть.

Хай не вмовкає воскресна пісня у наших душах. Хай у наших серцях зерна сіє Божої любови, згоди, витривалости, жертви, посвяти. Хай сповняє душу цілого народу Божим духом, якщо на ньому має сповнитися чудо гробу й Воскресіння!

о. др. **Ф. Побігушка.**

ОЛЬГА ГОРЯНКА

Вічне

...Мовчала ніч. В тяжкій задумі застигли кедри й оливи. Слухали темні кипариси. Пахучий подих притаїли магнолії. Укрилася жалобою земля.

Христос молився...

В нестерпній тузі, передчуваючи майбутні муки, просив Отця Небесного:

— Боже мій! Плоть немощна і дух мій підупадає... Поможи мені!..

Сповнений смертельної скорботи, припадав лицем до землі:

— Отче мій! Якщо можеш, пронеси чашу цю повз мене...

Поборював жах кволого тіла. Кривавий піт котився з блідого чола додолу. Знемагав у страшній боротьбі духа і плоті.

І дух, зміцнений молитвою, переміг:

— Хай буде так, як хочеш Ти, мій Отче!

Покірний Вищому велінню промовив твердо і з колін підвівся.

Мовчала ніч. Пітьмою вкриті, марили сади. Скуті непереможною дрімотою, спали учні під вітами оливи.

Ішов примирений, замислений.

Тонка жіноча тінь метнулася з кущів до нього:

— Учителю, це я, Марія Магдалина! — з тривогою зашепотіла: — Тебе шукають, тікай мерщій!..

— Куди втечу від Того, що послав мене?

— Великі муки чекають на Тебе, Ісусе!..

— Безмірно малі вони перед вічністю.

— Але фарисеї заб'ють Тебе! — у розпачі доводила Марія.

— Чи ж може хто убити Духа Живого? — запитав.

— О, Вчителю, — благала, припадаючи до ніг Його. — Коли залишиш нас, як житимем сами? Без Тебе погасне світло, що запалив Ти в людських серцях... Живи для нас... Тікай, рятуйся!..

— Не плач, Маріє, я вернуся до життя, воскресну з мертвих, як судив мені Отець Небесний.

— Змордований, холодний і мертвий, як зможеш Ти воскреснути? — ридала колишня грішниця.

— Слабодуха жінко! Яка хистка ще віра твоя. Дивись сюди, — казав, беручи яйце з гнізда, що, збите вітром, лежало долі: — Воно холодне й мертве. Але пташка не тратить надії, що з нього народиться пташеня. Вона глибоко вірить в це і настирливо й любовно гріє його своїм маленьким тільцем. І віра та, зогріта палкою пристрастю, дає нове життя. А чи ж людина кволіша від пташки? Отож, глибоко й непохитно вір у світле прийдешнє. І коли палка любов твоя зогріє ту віру, наллє її ущерть червоним вином твого серця, тоді для тебе нове життя засяє ясніш од сонця. Кожну справу свою починай із вірою й любов'ю. Істину бо кажу тобі: віра твоя спасе тебе. Але мертва вона без дії, без любови...

Вражена словами, Марія притисла яйце до грудей своїх, а Христос пішов назустріч Приреченому.

...І сталося... Останній стогін вирвався із засмаглих уст Ісусових. Поникла голова в терновому вінку...

Тоді завіса в храмі розірвалася згори донизу. Земля стряслася, розкрилися могили і вийшли мертві з них. Страхом підтяті, упали ниць присутні і заволали:

— Воїстину Він був Син Божий!..

Розпачливо звівши руки догори, зомліла Мати Божа. Подерли одяг свій від болю апостоли, тільки Марія Магдалина крізь сліз завісу дивилася на Того, хто перший між людей сказав їй тепле слово: «Сестра». Воно, як найчарівніший спів, бринить в її грудях, що гріли яйце, останній дар Його...

Коли Розп'ятого зняли з хреста і поховали, вона одна не скорилася відчаю, бо вірила міцно у воскресіння. Занепалих на духові апостолів і багатьох вірних підтримувала полум'яним словом віри в нове життя:

— Він воскресне! Він воскресне! — раз-у-раз повторяла натхненно.

І люди, запалені її словами, вірили й чинили діла любови та милосердя.

На світанку третього дня прийшла Марія до гробу Господнього. Там янгола угледіла вона світлосяйного. Обличчя йому було, як блискавка, а одяг білий, як сніг.

Марія затремтіла, а він прорік до неї:

— Не бійся! Знаю, ти шукаєш Ісуса розп'ятого. Його немає тут. Він воскрес, як сказав. Підійди й поглянь на місце, де лежав Він.

Марія ступила до гробу. Він був порожній, тільки саван білий лежав на камені. Побожно схилилася над ним і слізьми радости скропила.

Раптом відчула ніжне тепло на грудях своїх. То яйце, зогріте вогнем любови, зачервонілося полум'ям. Радість велика і ясна огорнула Марію. Легкою ходою пішла вона назустріч Матері Святій, несучи яйце червоне і благовіствуючи:

— Христос воскрес!

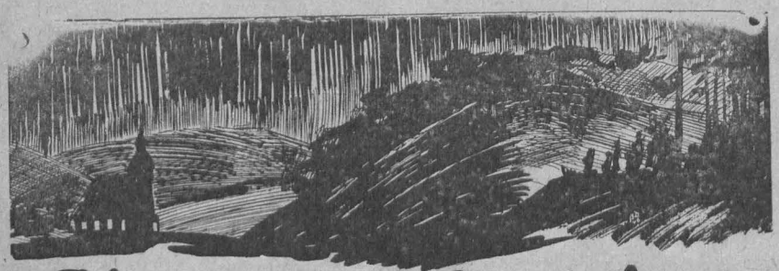

На узліссі...

Мовчить, тужить село. Не йде сон на очі в цю святу ніч. Лише часом гавкне собака, крізь сон учувши звірину, та по короткій павзі озветься десь другий — болісно й нервово.

Тихо, безлюдно й коло церкви. Приземкувата, дерев'яна, самотньо стоїть вона серед площі. На дверях —груба залізна колодка висить уже півроку. Церква під забороною. І священика нема—десь завезено його аж до Самбора.

Мовчить ліс. Чорний, нашорошений, обступив він село і дихає свіжими пахощами смеречини та вогкої землі.

І раптом нічне безгоміння лісу розтинає свист. Короткий і владний. І з-поза дерев виникають постаті. Немов сірі вовки, стоять вони якусь хвилину нерухомо. Тоді нечутно, одна за одною, рушають до села. Білою, в місячному світлі, стежкою спускаються з гори і вступають у вуличку.

Мовчки йдуть вони порожньою вулицею. Блиснув мідний ґудзик проти місяця. Ненароком брязнув об паркан кріс. Хтось стримано кашлянув, затуливши долонею рота. Ідуть розміреним, військовим кроком.

Ось уже темна, волохата група їх збилася коло церкви. Один, відділившись від гурту, швидко підходить до дверей. Рвучким помахом підносячи сокиру, б'є по залізній колодці. Упала колодка на землю, і, зарипівши на ржавих завісах, широко розчинились церковні двері.

Лунко відбиваються кроки в порожньому храмі. Спалахує запальничка в засмаглій руці — і на свічниках тут і там блимають уже тоненькі жовті свічки. З старих ікон спокійно й безстрасно дивляться аскетичні обличчя, як розбігаються по кутках безформні тіні.

Широко хрестячись, мовчки пройшов до вівтаря високий, широкоплечий священик. На давно неголеному, зарослому обличчі його блиснули вранішні росинки, а від филона війнуло терпким запахом лісових хащів.

Глухо бевкнув угорі дзвін. Густою хвилею пролинув він над селом і загубився десь в лісі. Хвилинка тиші—і вже вимогливо, перебиваючи один одного, загриміли дзвони на старій дзвіниці.

І заворушилось село. Засвітились злякано у вікнах хат золоті вогники, заметушилися за фіранками перестрашені темні сильвети. Загрюкали фіртки, загомоніли збудженим, здивованим гомоном вулички.

—Сусіде, що то там сталося?!

— Ходім, кумцю, ходім скоро—чуєш, дзвонять!

Люди поспішали на площу. Один по одному несміливо входили селяни в храм. Боязко озираючись, ішли молоді жінки, тримаючи за руки малих дітей. Неквапливо посувалися старенькі бабусі, а слідом за ними, в жовтих кожухах, ступали білоброві старики.

І коли сповнилась церква людом, залунав з вівтаря суворий голос священика. Почалася служба на честь Бога, який смертю своєю осяг життя і запалив надією все, що живе.

Як первісні християни в катакомбах, молились селяни Журавичів у своїй прадідівській церковці. Ніколи не благали вони Христа так гаряче, як цієї ночі. Вони благали за своїх дітей, за своїх братів і сестер — далеких і близьких— що одні світ за очі, під бомби, помандрували в чужі краї, а другі, хоч і недалеко, але повсякчас в руках у смерти. Чи живі ще вони, чи подадуть звістку про себе? Сполоханими птицями зривалися вгору молитви—билися грудьми у мури та у вузенькі вікна, за якими вже рожевів, народжувався новий день. Вони молились і плакали, а їхній спокій стерегли знадвору тридцять озброєних хлопців, постававши розстрільнею довкола церкви...

Відправа скінчилась. Оточений людом, священик вийшов з церкви. Кинулась йому назустріч, заридала надривно молодиця з дитиною на руках:

— Єгомостуню ти наш, що вони з нами чинять, прокляті!

І тоді сказав священик:

— Кріпися, народе мій! Я завжди коло тебе. Я та оці хлопчики,—і повів очима до юнаків, що на ці слова брязнули враз у землю крісами.

Люди тиснулись до священика, бажаючи бодай торкнутися його, щоб перейнятися силою його духа. І як огонь, що побільшується в міру того, як від нього позичати, — промінював від священика дух віри, надії і незламности. Посміхнулася вже молодиця з дитиною на руках. Висохли сльози на зморшкуватих лицях бабусь. Випростались діди, міцно стиснувши костурі у вузлуватих руках.

З-за гори випливав багряний окраєць сонця. Під охороною тридцяти молодиків ішов священик до лісу. Селяни стояли і мовчки дивилися, як піднімалися вони стежкою вгору. Ось зблизилися вже до трьох смерек, що, немов розвідачі, вибігли сторожко на узлісся. Ось зупинилися на мить маленькі чорні постаті коло лісу, видно, про щось радячись. Ось махнув один з них прощально рукою. І зникли лісові люди в гущавині.

В. Славко.

Христос Воскрес!

Дорогі Земляки-Вигнанці! Вітаємо Вас з днем Світлого Христового Воскресіння і бажаємо Вам відсвяткувати Великдень у духовому єднанні з цілим Українським Народом!

Дорогі Батьки та Матері, гнані за правду, волю і Церкву Христову! Шлемо Вам сердечне вітання та бажаємо, щоб сини й доньки Ваші зібралися коло Вас!

Вітаємо Вас, Брати і Сестри, з днем Воскресіння Того, хто смертію смерть здолав!

Вам, Юнаки і Юначки, зичимо щастя і успіху у Ваших молодечих змаганнях!

Вітаємо Вас, Дітки, з днем Воскресіння Того, хто світу життя дарував!

УПРАВА ТАБОРУ.

ХТО ЗМОЖЕ ВИЇХАТИ

(Франкфурт) — Американський генеральний консулят для американської зони окупованої Німеччини оголосив розпорядок американського міністерства закордонних справ, окресливши категорії людей, що зможуть виїхати до ЗДПА, а саме: 1) особи, що їх насильно привезено на працю до Німеччини; 2) особи, що їх націонал-соціялісти переслідували, і вони переселилися з Німеччини в інші країни, а тепер повернутись до неї не можуть; 3) особи, що їх націонал-соціялісти вигнали з своїх рідних міст або заслали до концентраційних таборів з расових чи релігійних причин або за опозицію до гітлеризму; 4) особи —втікачі, що побоювались арешту з причин під пунктом три; 5) особи, що їх німецька військова влада насильно виселила з родинних місць з військових причин; 6) особи, що мають поважні політичні, расові та релігійні причини і побоюються з цього приводу повороту додому. До цієї категорії німці не зачисляються, а особи, про які є згадка, не мусіли бути переслідуваними.

Перевіряти тих, що прохатимуть про в'їзд до Америки, буде американська влада. Особи, що їм дозволять виїхати до ЗДПА, підлягатимуть американським іміграційним законам. («Наше Життя».)

ІРАНСЬКОЇ СПРАВИ ЩЕ НЕ РОЗВ'ЯЗАНО

Іранський прем'єр заявив, що совєтські війська звільняють іранську територію, й між обома країнами укладено взаємокорисну угоду.

15 квітня на засіданні Ради Безпеки Громико запропонував зняти іранську справу з порядку денного тому, що Сов. Союз і Іран прийшли до згоди, а також тому, що попередню постанову Ради Безпеки ухвалено без його присутности.

Представник Ірану не настоював на тому, щоб іранська справа лишилась на порядку денному. Все ж таки більшість Ради Безпеки обстоювала попередню ухвалу про обговорювання іранської справи. Делеґати Англії, США, Голяндії, Мексики, Єгипту, Австралії й Бразилії виступили проти пропозиції Громика. Тільки представник Польщі підтримав Громика, але й він визнав попередню постанову Ради Безпеки правною.

Остаточну ухвалу відкладено до вислухання висновку експертів.

З'ЇЗД ПИСЬМЕННИКІВ ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ

В Карльсфельді відбувся з'їзд письменників дитячої літератури та працівників школи. З'їзд обрав Управу спілки дитячих письменників, також ухвалив створити видавництво для видання журналів та книг для дітей.

КОРОЛІВСЬКА ВІДЗНАКА УКРАЇНЦЕВІ

Б. Панчук, сотник Канадійської Воєнної Повітряної Фльоти, одержав Медаль Британської Імперії за заслуги в заморській службі.

Панчук є Голова Союзу Українських Канадійських Вояків у Лондоні.

СЕСІЯ ВІЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК

В Н. Ульмі відбулася сесія Групи мистецтва Української Вільної Академії Наук. Доповіді відчитали кращі науковці, мистці на еміґрації.

(«Українські Вісті«)

ВІДДАЙМО ЇМ ПОШАНУ

Коли хочеш пізнати культуру якогось народу, піди подивися на його цвинтар. Гарно уряджені кладовища, огороджені, з стильними мистецькими надгробними пам'ятниками, багато квітів, упорядковані стежки, засаджені дерева— свідчать про опікунчі руки й люблячі серця живучих поколінь.

Чим більше тої опіки, тим більшої пошани набираємо до культури народу.

На чужині ми, українці, також повинні полишати по собі сліди нашої культури й пошанування тих, хто, проти своєї волі, мусів зложити кості свої в чужій, непривітній землі, гідно й чесно служачи ідеям національної спільноти. Упорядкуймо їх, бідні, призабуті могили! Віддаймо пошану нашим братам і сестрам!

Л. Б.

РОЗПИС БОГОСЛУЖЕНЬ

ПРАВОСЛАВНОЇ І ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ПАРАФІЙ У ГАЙДЕНАВ

Православна церква	Греко-Католицька церква
Субота 20 квітня	
РАНОК:	
о 9 год.—літургія св. Василія Великого	о 6 год. 30 хв. Служба Божа св. Василія Великого
Субота—неділя 21 квітня. І день Великодня	
о 12 год. ночі — Діяння св. Апостолів, Великодня утреня, Великодня літургія і освячення пасок до 6 год. ранку.	о 6 год. ранку — Воскресна утреня о 8 год. 30 хв. — Воскресна Служба Божа і свячення пасок.
Неділя—вечір:	
о 6 год.—вечірня	о 5 год.—вечірня
Понеділок 22 квітня. II день Великодня	
РАНОК:	
о 10 год. 30 хв.—літургія.	о 6 год. 30 хв.—утреня і Служба Божа.
Настоятель Св.—Покровської Парафії УАПЦ в Гайденав —Митроф. Протоієрей	Настоятель Укр. Гр.-Катол. Парафії Пр. Богородиці в Гайденав
др. І. ГУБАРЖЕВСЬКИЙ.	о. др. Ф. ПОБІГУШКА

Люди з серцем

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН

Воно, знаєте, у фейлетоні й незручно торкатися серця, оскільки про нього найбільше співається в поезії, наприклад:

Болить моє серце, болить,
Вона бо не хоче любить.
Коли ж покохає, коли ж?
У серце застромлено ніж.

Бідолашне серце!

Все ж хочемо сказати про нього й ми. Власне, не так про серце, як про людей з серцем.

Ось вони.

—Дорогий мій друже, Кузю мій милий, я з щирим серцем до тебе! Повір моєму гарячому серцеві, що ти—хай моє серце лусне, коли брешу! — надзвичайно прекрасна людина. До тебе пориваюся всім серцем...

А хвилину пізніше, — перед іншим своїм приятелем:

— Ви не знаєте Кузю? Мерзотник це, а не людина! Серце моє не терпить такого хама.

Бідолашне серце!

Нещасні дівчата, які мають хлопців з подібними серцями. Гірка їх доля тоді.

— Ах, моє серденятко, дорога моя Галочко! Кохаю тебе до божевілля. Моє серце— в твоїх долонях. Роби з ним, що хочеш. Коли ж не даси мені серця свого — напружене серце моє спалахне і згорить, як суха тріска, Не муч же мого серця, не муч!..

Бідолашне серце!

Піддавшися такому сердезі, дівчина потім плаче, а він від усього серця плює на неї.

А ось ще людина з серцем.

— Ви розумієте, добродію, душа моя страждає, серце моє — на ниточці. І чи ж є такі люди, щоб моє розтерзане серце зрозуміли? Я за серце своє не ручуся, коли нерви його обірвуться...

Бідолашне серце!

Не приведи, Господи, коли подібна людина «з серцем на ниточці» потрапить в начальники. Тремтіть тоді всі, в кого такий начальник!

— Розжену, пересічу, в баранячий ріг скручу! —кричить людина з «розтерзаним серцем».— Я навчу вас, як поважати начальство!

Ще й, дивись, по потилиці чимось лясне.

А пізніше:

— Любий мій пане, друже дорогий! Чує моє делікатне серце, що я зобидив вас. Не моя ж це вина, не моя... Серце моє розчавлене, розплющене колесом гіркого життя...

Бідолашне серце!

Стережіться людей з такими серцями! **Максим ҐУЛЯ.**

ОГОЛОШЕННЯ

5 травня ц. р. у Великій авдиторії університету, о 3 год. дня відбудуться

установчі загальні збори кооперативного видавництва «Заграва» в Гайденав.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Вибори президії зборів;
2. Приймання членів;
3. Звіт про діяльність видавництва за час до 1 квітня 1946 р.;
4. Затвердження статуту;
5. Визначення висоти зобов'язань кооперативи;
6. Обрання Надзірної ради;
7. Затвердження прелімінара бюджету;
8. Внесення та запити.

Осіб, що безпосередньо займаються письменницькою або видавничою діяльністю, а також працівників різних галузей мистецтва, просимо прибути на ці збори.

Організаційний Комітет
Кооп. В—ва «Заграва».

КІЛЬКОМА РЯДКАМИ

У Манджурії поновилися бої між китайськими комуністами та національним китайським військом.

На виборах в Японії здобула перемогу консервативна партія.

Совєти уклали з Чехословаччиною та Польщею торговельну угоду.

Закон про загальну військову повинність в США продовжено з 9 до 18 місяців.

На члена Контрольної Ради в Берліні призначено замість Жукова Соколовського.

Британські та французькі війська вийшли з Сирії.

Китайська делегація до ООД заявила, що китайський уряд не має наміру розглядати спір в Манджурії на Раді Безпеки.

Тимчасовий уряд Польщі переведе в червні народнє голосування, яке має вирішити: питання однопалатности чи двопалатности парляменту; засади земельної реформи; прилучення німецьких теренів до Польщі та союз з Совєтами. Вибори до парляменту відбудуться у вересні.

В Англії запроваджують картки на хліб. Цим дається доказ, що Англія готова до жертв на користь найбільш потребуючих країн, як от Індія, Бірма та ворожа Німеччина.

З 6 травня буде дозволено чужинкам з Німеччини переїхати до Англії, оскільки вони схочуть працювати, як домашні робітниці.

Берлінські комуністи совєтської зони об'єдналися з соціяль-демократами, проти чого виступили соціялісти з інших зон.

Кореспондент «Ню-Йорк Таймс» повідомляє, що Альбанія опинилася під необмеженим впливом Совєтів.

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ
Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк. Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 99, 600 пр.

„ЕСНО“ — THE CAMP-NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 13 ТАБОРОВИЙ ЧАСОПИС РІК 1.

ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя
12 травня 1946 р.

Схід сонця 5 год. 10 хв.
Захід сонця 19 год. 44 хв.

Неділя розслаб. Свв. 9-ти муч.

14. V. 1648. Перемога Гетьмана Богдана Хмельницького над поляками під Жовтими Водами

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ-АРХІВ Ч. 412

КОНФЕРЕНЦІЯ ЧОТИРЬОХ

В ряді питань немає погодження

Паризька конференція чотирьох міністрів після дводенного обговорення відхилила прохання Австрії передати їй південну частину Тиролю. Довго обговорювалося справу встановлення італо-югославського кордону. Італійський острів Пелагоса в Адріятиці вирішено передати Югославії з забороною будувати на ньому укріплення.

Після кількаденних дебатів все ж таки не досягнуто єдности щодо Трієста. Англія, США і Франція висловились за те, щоб залишити його Італії, а Молотов увесь час домагався передачі його Югославії.

Не повідомлялося нічого про остаточне погодження в справі розмежування провінції Венеція-Джулія. Бернс пропонував провести там плебісцит серед населення, але на це не погоджувався Молотов.

Немає також повідомлень про досягнення єдности поглядів у справі розподілу італійських колоній в Африці й Середземному морі, на частину яких претендувала Росія.

Не погодивши справу миру з Італією, конференція перейшла до мирового трактату з Румунією. Всю Трансильванію, частина якої належала Угорщині, вирішено знову передати Румунії. В інших питаннях не дійшли згоди. Зокрема, Молотов спротивився проєктові інтернаціоналізації гирла річки Дунаю.

Останні повідомлення кажуть, що конференція чотирьох міністрів цими днями, мабуть, закриється, не дійшовши до згоди в основних питаннях.

На конференції обговорювалась також справа Німеччини. Американський міністер Бернс вніс проєкт, щоб Німеччина була обеззброєною протягом 25 років. Вона не матиме права виробляти чи імпортувати зброю й не може мати морської й повітряної фльоти.

ТІТО ЗАГРОЖУЄ

Карделі,—заступник югославського прем'єр-міністра, заявив на пресконференції, що югославський уряд не бере на себе відповідальности за події, що можуть виникнути, якщо Паризька конференція не прийме югославських вимог щодо кордону з Італією.

Представник Югославії в Парижі заявив, що в разі неприйняття Паризькою конференцією вимог Югославії, «югославський уряд у слушний час вживе потрібних заходів».

ГОРОЖАНСЬКА ВІЙНА В МАНДЖУРІЇ

Просування комуністів у напрямі на Мукден зупинено. Китайський центральний уряд повідомляє, що його війська після запеклих боїв захопили Пен-Хсі-Гоу—головний комуністичний опірний пункт на півдні. У великому бою було розбито 60-тисячну військову групу. Комуністи втратили від 6 до 7 тисяч чоловік й крім того, три тисячі комуністів взято в полон.

Молодь — до пласту!

Американський письменник Е. Сетон Томпсен в 1902 р. заснував гурток молоді, де хлопці на зразок індіян жили в лісі й вироблювали в собі загартованість серед обставин, повних невигод і небезпек. В 1908 р. англійський генерал Б. Пауель надав пластові організаційних форм і поширив його по цілому світові.

Український Пластовий Устрій постав у 1911 р. у Львові з метою виховати для служіння Батьківщині молоде, здорове тілом і міцне духом нове покоління. Основниками У.П.У. були проф. гімн. др. О. Тисовський і Петро Франко. В 1921 р. пластова ідея поширилася на Закарпатську Україну і Волинь. Осідком команди став Ужгород. Провідником пласту і організатором був автор цих рядків.

Далі український пластовий рух охопив усі країни, де жили українці, за вийнятком Совєтського Союзу. Зростало число ідейної молоді, збільшилася сітка пластових частин в школах та серед селянської і робітничої молоді.

Три головні обов'язки пластуна, як прилюдна заява, оперті на слова части є:

1. Бути вірним Богові й Батьківщині.
2. Допомогати іншим.
3. Коритися пластовим законам і владі.

Ставити добро України понад усе й завжди керуватися думкою про Батьківщину. Жити за засадами християнської етики й моралі, виконувати релігійні приписи. Коритися пластовим законам, які складаються з 14 точок: пластун є словний, совісний, точний, ощадний, справедливий, чем-

ний і лицарський, братерський та приятельський, зрівноважений, пожиточний, карний, пильний, дбалий про здоров'я, красу й про все є доброї гадки—от це є засади пластового виховання.

Уся праця пластуна оперта на практичності, умінню з усміхом на лиці давати собі раду завжди, в усіх випадках. Прагнення до всебічного виховання в національному дусі, опертого на чесності й гуманності—заокруглює коло завдань пласту.

Пластуни мають свого Патрона Св. Юрія, свій пластовий гимн—«Цвіт України і краса», свій пластовий обіт—«В пожарах всесвітніх, в луні тій кривавій»; вони носять однострій, прийнятий у цілому світі, вітаються лівою рукою, здоровлять один одного кличем «СКОБ» (сильно, красно, обережно, бистро), виконують цілу низку пластових вимог; складають приписані проби для осягнення ступенів: учасника, пластуна розвідчика, пластуна скоба і гетьманського пластуна скоба та скавтмайстра, намагаються осягнути якнайбільше пластових і загальних умілостей, а разом виховати з себе повновартісну людину, щоб усе своє життя бути корисним членом своєї нації й у слушний час життя своє віддати за Батьківщину.

Л. Бачинський.

Французький нарід не схвалив нової конституції

В жовтні 1945 р. у Франції відбулися вибори Національних Зборів для вироблення нової французької конституції. При цьому виборці віддали свої голоси переважно соціялістам і комуністам, які дістали більшість депутатських місць у Національних Зборах.

Вироблену Національними Зборами нову французьку конституцію було поставлено на всенароднє голосування, яке відбулося 5 травня. Соціялісти й комуністи голосували за прийняття нової конституції, а інші партії голосували проти.

Ураховуючи наслідки виборів у жовтні, можна було думати, що більшість французів і тепер піде за соціялістами й комуністами і схвалить нову конституцію. Але всенароднє голосування дало несподівані наслідки:—нову конституцію не було схвалено. Із 25063400 виборців взяло участь у голосуванні 20116522. На питання: «Чи схвалюєте Ви вироблену Національними Зборами нову конституцію?» — 10450883 виборці відповіли «ні», а 9280386—«так». Отже, нову конституцію було відкинуто більшістю 1170497 голосів.

Зокрема в самому Парижі більшість населення також голосувала проти конституції. Наслідки голосування показують, що частина виборців, які в жовтні голосували за соціялістів і комуністів, передала тепер свої голоси іншим партіям.

Французька преса гадає, що всенароднє голосування матиме своїм наслідком ослаблення зв'язку між соціялістами й комуністами, а у зовнішній політиці спричиниться до дальшого зближення Франції й Англії.

2 червня відбудуться вибори до нових Національних Зборів, які знову виробляти муть проект конституції. До 2 червня при владі лишається теперішній уряд Гуена.

Жиди й Палестина

Сотні тисяч жидів воліють виїхати з Европи. За всяку ціну хочуть вони залишити ті краї, де по—звірячому було забито їхніх земляків. Жиди шукають собі нової батьківщини в Америці, в Австралії. Багато з них бажає їхати до Палестини. Недавно англо-американська палестинська комісія винесла постанову, що сто тисяч жидів можуть переїхати до Палестини.

Але колишня жидівська батьківщина зараз є переважно арабською країною. В ній живе 900 тисяч арабів і тільки 400 тисяч жидів. Столиця Палестини Єрусалим є священним місцем не тільки для жидів і християн, але й для арабів. Палестинські араби бажають, щоб Палестина й надалі лишалася арабською, рішуче заперечують проти того, щоб до Палестини переселялася велика кількість жидів і протестують проти ухвали англо-американської комісії. Палестинських арабів активно підтримує мусульманське населення всіх країн Близького Сходу. Араби Палестини заявляють, що вони вживатимуть найенергійніших заходів, щоб перешкодити масовому переселенню жидів до Палестини.

Варто пригадати, що перед війною, у 1938 р., рішучий спротив палестинських арабів привів до того, що Англія заборонила в'їзд жидів до Палестини. Три тисячі жидівських переселенців, що вже навантажилися були на пароплав, так і не змогли тоді дістатися до Палестини й прибули туди тільки минулого року, по закінченні війни.

Тимто й тепер справа переселення жидів до Палестини набирає характеру складної міжнародньої проблеми й притягає до себе увагу світової громадськости.

СПРАВА ЮГОСЛАВО-ІТАЛІЙСЬКИХ КОРДОНІВ

На Паризькій конференції чотирьох багато часу присвячено встановленню югославо-італійського кордону. Насамперед, ідеться про майбутню долю Трієста—великого торговельного порту на північному узбережжі Адріятичного моря, який до 1939 року належав Італії, а зараз пребуває в зоні англо-американської окупації.

Вже давно прийшли до однодушного вирішення, що порт, який обслуговує кілька країн Середньої Европи, повинен бути інтернаціональним. Але кому мусить належати саме місто? Італійці просять залишити його за Італією, бо в ньому живуть переважно італійці. Але Югославія у поданому меморандумі заявляє, що при італійській владі в Трієсті панували «терор і вбивства» і домагається передачі їй цього міста.

Ще складніше стоїть справа з вирішенням долі провінцій Джулія-Венеція й Істрія, розміщених у смузі завширшки 80—100 кілометрів на захід від довоєнного італо-югославського кордону, до яких належать важливе портове місто Фіуме і військовий порт Пола. Ці провінції частково окуповані англо-американцями і частково югославами. Сільське населення цих провінцій складається переважно з слов'ян, а в містах переважають італійці. Тимто трудно розмежувати ці провінції за принципом національної приналежности населення.

У Владики Митрополита

Входжу в маленьку, обвішану килимами, чепурно прибрану кімнату у 8 бараці, де перебуває дорогий гість нашого табору Високопреосвященніший Митрополит Полікарп. Благословляючи, з ласкавою привітністю зустрічає мене Владика.

Я бачив Його Високопреосвященство на Богослужінню торік узимку в Берліні, а також восени в Гайденав, але це вперше бачу Владику Митрополита в домашній обстановці. Відчувається, що Владика зморений подорожжю і прийомом багатьох відвідувачів, але він зразу ж із великим зацікавленням починає розпитувати мене про працю редакції, про стан і роботу нашої друкарні. Владика просить регулярно надсилати йому числа нашого часопису, які він досі діставав лише випадково; пропонує надсилати до нашої газети інформації, за що я висловлюю Владиці щиру подяку.

На моє запитання, Владика розповідає мені про Собор Єпископів Української Автокефальної Православної Церкви, що відбувся в березні в Есслінгені, каже, що цей Собор був дуже знаменною подією в житті УАПЦ на еміграції. Собор проходив у атмосфері цілковитої християнської єдности й згоди й тим він сприятиме духовому об'єднанню всіх українців на вигнанні.

Ще багато про що хотілося б довідатися, обмінятися думками... Але на прийом до Владики чекали ще інші відвідувачі і я з жалем покинув гостинну кімнату—келію Високопреосвященнішого Владики.

Проф. др. І. Марченко.

З'ЇЗД ДУХІВНИЦТВА

9 і 10 травня в Гайденав відбувся з'їзд православного духівництва англійської зони, на якому головував Митрополит УАПЦ Полікарп. Комунікат про роботу З'їзду буде подано в наступному числі часопису.

Собор Єпископів Української Автокефальної Православної Церкви

14—16 березня відбувся в Есслінгені (Вюртемберг) собор Єпископів Української Автокефальної Православної Церкви під головуванням Митрополита Полікарпа. На Собор прибули: Митрополит Полікарп, архиєпископ Михаїл, архиєпископ Геннадій, архиєпископ Ігор, єпископи: Григорій, Платон, Мстислав, Сильвестр і Володимир.

Собор виніс після докладного обговорення такі постанови. Перш за все ухвалено створити вищі управління УАПЦ на таких основах: найвища церковна влада належить Собору Єпископів; голова Собору — Митрополит; виконавчий орган — Св. Синод, що складається з Митрополита, заступника, секретаря й одного члена. Змінні члени Синоду обираються Собором на один рік. До Синоду війшли: Митрополит Полікарп, архиєп. Михаїл (заступник), єп. Платон (секретар) і єп. Мстислав.

Намічено на Соборі такий поділ єпархій: арх. Михаїл—Мюнхен; арх. Ігор—Авгсбург; єп. Григорій—Вестфалія (англ. зона); єп. Платон — Есслінген; єп. Вячеслав — Бад Кісінген; єп. Сильвестр — Ельванген арх. Геннадій—Зальцбург (Австрія); єп. Володимир—Байройт; єп. Мстислав—Гессен.

В справі примусового навернення українців греко-католиків на російське православіє винесено ухвалу: «Беручи на увагу факт, що Св. Православна Вселенська Церква ніколи не одобрювала насильницького навернення людей до того чи іншого християнського визнання, бо і сам наш Господь Ісус Христос нікого не примушував, лише кликав, Св. Собор Єпископів УАПЦ осуджує таку нехристиянську акцію, скеровану на осягнення політичних цілей, що мають на меті винародовлення українців. У хвилину тяжких проб і офір, що їх сьогодні складають греко-католики, Св. Собор Єпископів висловлює їм своє братерське щире і сердечне співчуття та звертається до Всемогучого Господа Бога з гарячою молитвою, щоб Він скоротив їхні терпіння та відвернув від них це насильство».

Всі наради Собору відбулися в спокою та в повній згоді. З нагоди Собору було видано до духовенства й вірних УАПЦ соборне апостольське послання.

ІРАНСЬКА СПРАВА Й РАДА БЕЗПЕКИ

Як відомо, Совєтський уряд заявив, що він виведе всі свої війська з Ірану до 6 травня. В останні дні надходили повідомлення, що Совєти закінчують вивід своїх військ з північного Ірану, але нічого не говорилось про іранський Азербайджан.

8 травня відбулося засідання Ради Безпеки. На порядку денному стояла тільки іранська справа. Громико заявляв раніше, що не братиме участи в обговоренні іранської справи й не прибув на засідання Ради. Голова засідання оповістив, що досі від Совєтського уряду не надійшло повідомлення про евакуацію всіх військ з Ірану.

За пропозицією американського делегата Стетиніюса обговорення іранської справи відкладено до 20 травня з тим, щоб іранський уряд міг дістати повні інформації про евакуацію совєтських військ з Ірану.

ШАХТ ПРО ГІТЛЕРА

На Нюренберзькому процесі кол. німецький міністер Шахт у своєму свідченні так характеризував Гітлера: «Просто диявольськи геніяльний знавець психології мас, обдарована, але справді скажена людина, що дійсно віртуозно жонглювала своїми знаннями й раптовими цинічно-брутальними актами часто поборювала багато труднощів».

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТИ ГЕТЬМАНА ПАВЛА СКОРОПАДСЬКОГО

У неділю 28 квітня в роковини смерти гетьмана України Павла Скоропадського на греко-католицькій Службі Божій о. др. Ф. Побігушка в своїй казані відзначив заслуги покійного Гетьмана.

Після православної літургії церкву заповнили віруючі православні й греко-католики. Митрофорний протоієрей о. І. Губаржевський у співслужінні православного духівництва відправив панахиду за упокій душі гетьмана Павла.

В своєму пастирському слові о. митрат І. Губаржевський, характеризуючи діяльність небіжчика, сказав, що всі українці, незалежно від їхніх політичних поглядів шанують покійного Гетьмана, як видатного представника української державности. І. М.

Кількома рядками

Кореспондент «Times» повідомляє з Варшави, що Миколайчик зі своєю партією став у одверту опозицію до Краєвої Народової Ради в Польщі.

Відбулося засідання комітету прав людини, під головуванням п. Елеонори Рузвелт. Комітет має боронити харту прав людини, захищати вільність преси й виступати проти переслідувань релігії.

Англійський делеґат повідомив Раду Безпеки, що всі британські війська залишили Сирію на 15 днів раніше передбаченого терміну. Він повідомив, що британські війська до кінця червня залишать також Ліванон.

Між іранським прем'єром і азербайджанською делеґацією дійшло до порозуміння в справі майбутнього устрою Азербайджану.

На пропозицію американського уряду всі малі кораблі мають бути вислані до Европи, до Близького та Далекого Сходу з метою прискорення транспортування харчів та для зміцнення рибальської фльоти.

В цьому році до Америки можуть виїздити біженці з американської зони Німеччини та Австрії. В першу чергу зможуть їхати жиди.

Міністер Спаак повідомив, що вимогу Бельгії про видачу Еспанією бельгійського нациста Леона Дегреля буде передано Раді Безпеки.

Еспанський уряд передає альянтській контрольній комісії в Німеччині все німецьке майно, яке перебуває в Еспанії. Еспанська поліція арештовує й далі німецьких нацистів, що їх буде вислано до Німеччини.

Пластове свято

Одним із найкращих проявів життя нашого табору є пластова організація при укр. гімназії та нар. школі. За короткий час пластуни дали вже себе пізнати. Першим їхнім виступом була таборова ватра в дні пластового з'їзду, потім бачили ми їх, як струнко стояли вони при Божому Гробі у Страсну П'ятницю і Суботу, а оце побачили, як вшановували вони весняне свято Св. Юрія—Патрона Українського Пластового Устрою.

Це свято було не лише показником їхньої праці, але було, і в тому найбільша його заслуга, популяризацією пластової ідеї серед нашої молоді.

З замилуванням дивилися всі на цей квіт нашої молоді, що стрункими рядами в одностроях стояла в церкві в день свого Патрона Св. Юрія. До молоді промовляв пластовий духовник о. др. Побігушка й благословив її на новий шлях змагань за наші спільні святі ідеали.

Саме свято відбулося на пластовому майдані в ліску. Розпочалося воно піднесенням прапора. Пластуни стоять на—струнко. Прапорові віддають почесть провідник пласту, скавтмайстер Л. Бачинський, директор УНРРА, провідник табору п. інж. Дроздовський, зв'язкові пп. Н. Бачинська, інж. Жмуркевич, Уласевич, С. Іллюк. Співають пластовий гимн. Потім слідували спортові забави, що показали вправність нашої молоді і викликали щиру, безтурботну радість у глядачів. Найкращими точками були: біг з перешкодами, бій їздців, перегони в мішках, біг з яйцем та інші.

Найкращі осяги мали пластові гуртки: «Лис», «Орел» і «Ведмідь»; з пластунів: Ростек і Штемлер, з новаків: Лаврів, Іваськів, Стельник, з пластунок: Остап'як О., Пилат Л. Справжньою забавою були перегони в мішках, в яких відзначилися наші найменші: Онуфрик і Венгер з нар. школи.

Перед днем офіційного свята, в неділю 5 травня, відбувся марш (для хлопців 5 км. і для дівчат 3 км.), проведений уміло і виконаний за всіма вимогами спорту і дисципліни.

Свято пройшло у гарній, приємній атмосфері. Пластуни під проводом своїх опікунів запрезентували себе гідно та здобули собі загальну симпатію. Дай Боже, щоб ця організація знайшла своїх прихильників не тільки серед шкільної молоді, а й серед усієї молоді табору.

М. Демчишин.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС

Видавництво «Час» оголошує конкурс на кращу повість, драму, оповідання і спогади з української визвольно-збройної боротьби проти німецького окупанта в 1941-1945 рр.

Розмір премій:

Перша—3.000 марок
Друга—2.000 „
Третя—1.000 „

Термін конкурсу: Рукописи в трьох примірниках без зазначення прізвища автора, лише під гаслом, мають бути надіслані до 1 червня 1946 р. Прізвище автора повинно бути подане в запечатаній конверті, позначеній тим же гаслом, що й рукопис.

Рукописи надсилати на адресу видавництва «Час»: Фюрт у Баварії, Максштр. 13. Там же можна одержати додаткові довідки про конкурс.

УСТАНОВЧІ ЗБОРИ КООПЕРАТИВНОГО ВИДАВНИЦТВА

5 травня відбулися установчі збори кооперативного видавництва «Заграва». На зборах було схвалено статут кооперативи, обрано Надзірну Раду й намічено шляхи дальшої діяльности й розвитку видавництва. Докладний звіт про збори буде подано в наступному числі часопису.

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ

Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк. Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 124, 700 пр.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ін. 617
МУЗЕЙ-АРХІВ

„ЕСНО“ — THE CAMP-NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 14 ТАБОРОВИЙ ЧАСОПИС РІК 1.
ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя
19 травня 1946 р.

Схід сонця 4 год. 59 хв.
Захід сонця 20 год. 55 хв.

Неділя про Самарянку
Йова многостр.

14. V. 1919. Перший відворот Галицької Армії з-під Львова.

Конференція чотирьох

На конференції виявилося було різке розходження в засадничих пунктах, але зриву конференції пощастило уникнути, оскільки ніхто з міністрів не хотів брати відповідальности за це. Бажання Росії дістати протекторат над Тріполітанією зустріло рішучий спротив. Але Молотов заявив, що Росія не наполягає на передачі їй цієї колонії, і тим була усунена криза конференції.

Так само намічено компроміс у питанні визначення розміру репараційних виплат Італії. Можна думати, що конференція закінчиться винесенням погодженого вирішення. Досі досягнуто єдности в питанні визначення розміру військових сил, які може мати Італія. Військову фльоту Італії обмежено до двох лінкорів, чотирьох крейсерів і певного числа малих морських одиниць. Решту фльоти розподіляється поміж альянтами. Південний Тіроль, на який претендувала Австрія, залишається за Італією, а острови в Адріятиці передаються Югославії. Тріполітанія залишається Італії, а Кіренаїка має бути під англійським урядуванням.

Досягнуто також погодження в справі румуно-угорського та румуно-болгарського кордонів. Вся Трансільванія закріпляється за Румунією, а Південна Добруджа залишається за Болгарією.

В справі італо-югославського кордону конференція не дійшла згоди, долі Трієсту й провінції Венеція-Джулія не вирішено. Молотов претендував на передачу Росії частини Додеканезських островів у Середземному морі, на що не погоджуються інші міністри. З другого боку, Молотов не погоджується на виведення російських військ з Болгарії, на встановлення вільної торгівлі з Румунією. Він заперечує також, щоб гирло Дунаю було міжнароднім, заявляючи, що там мусять бути російські опорні пункти.

Американський міністер Бернс вніс пропозицію, щоб усі досі не врегульовані питання розглянули заступники міністрів і передали новій конференції чотирьох міністрів 15 червня, після чого незабаром має відбутися остаточна мирова конференція 21 держави для укладення миру з колишніми спільниками Німеччини.

На конференції міністрів 15 червня має обговорюватись і проєкт мирової угоди з Німеччиною з тим, щоб мирова конференція відбулася в листопаді цього року.

Криваві сутички в Кракові

Американська преса, обговорюючи світове положення, стверджує, що, хоч після закінчення війни минув рік, але правдивого миру немає. 3 травня в Кракові прийшло до кривавих сутичок між студентами, міліцією та державною службою безпеки. В наслідок цього декілька осіб було забито. В цей день по місті їздили танки для підтримання порядку. До Кракова прибули з Варшави американський та англійський амбасадори. Натовп зібрався перед готелем, в якому вони зупинились, і викрикував: «Хай живе Великобританія та Америка!», «Нехай живе Миколайчик!»

ОФЕНЗИВА ЧЕРВОНОЇ НАУКИ

Совєтський учений Тарле, автор книжки «Історія дипломатії», взявся знов боронити Совєти перед «очерненням» капіталістичного світу, зокрема Британії. Він відповів на фультонську промову Вінстона Черчіла, а тепер—як повідомляє ТАСС—далі обороняє совєтську політику. Він каже, що Росія завжди придержувалася договорів, а тільки капіталістичні країни мають звичаї такого не робити. Тарле заплямував односторонні ламання договорів, так, як би такого в Росії ніколи не було. Кампанія проти Совєтів, каже Тарле, це боротьба між двома поняттями міжнародніх відносин: імперіялістичним і соціялістичним. Совєти, на його думку, належать до соціялістичного табору. Капіталістичні великодержави мають страх перед зростом величезної сили Совєтського Союзу, як і бояться того, що совєтська демократія дуже виграє у світі на своїй демократії.

УНРРА В УКРАЇНІ

Щоденник «Свобода» з Ню-Йорку повідомляє: Як не брати на увагу маленьку Альбанію, то для України й Білорусі призначила УНРРА таку допомогу, що є найменша з усіх, що її призначено війною знищеним країнам. Так пише Брукс Алькінсон, московський кореспондент часопису «Ню-Йорк Таймс», звідомляючи рівночасно про виїзд місії на Україну, що має доглядати над доставою допомоги УНРРА. Подібна місія виїхала до Білорусі. Для України призначено допомогу загальної вартости 189 млн. долярів, а для Білорусі—61 млн. дол. Цю допомогу не призначено на відбудову краю.

(«Неділя»).

ДИМІТРОВ ВІДКРИВАЄ КАРТИ

Польська газета «Дзєннік польскі» подає заяву колишнього шефа Комінтерну Димітрова, виголошену в промові у Софії. Димітров заявив таке:

«Комуністичні партії прагнуть до створення комуністичних режимів у всіх країнах совєтської сфери впливів і поза цією сферою, якщо назріють можливості. Всі інші політичні течії будуть знищені без милосердя. Переходовий, тактичний час співпраці з іншими партіями потриває тільки так довго, доки не дозріє час завести новий соціялістичний порядок, цебто до історичного моменту, коли досконале комуністичне суспільство стане реальною дійсністю, коли комунізм в цілості буде зреалізований, партія зіллється з народом, а народ з комуністичним суспільством. Тоді всі партії стануть непотрібні, а історичне завдання комуністичної партії буде сповнене».

США НЕ ДОВІРЯЮТЬ ПОЛЬЩІ

Американський уряд стримується від позики для Польщі, яку мав дати в сумі 50 мільйонів долярів. Він не має запоруки, що Польща виконає свої зобов'язання відносно позики, а також не певний, що вона дотримає свої зобов'язання у проведенні демократичних виборів. Крім того, причиною відмови дати позику є відсутність у Польщі свободи преси та слова.

ПРИМАРА ГОЛОДУ

До Вашінґтону прибув англійський дорадник у харчових справах, де матиме нараду з Труманом відносно харчової кризи в світі. На цій нараді буде також Гувер, який складе звіт зі своєї подорожі по Европі та Азії. Американський міністер харчових справ Андерсон звертає пильну увагу на примару голоду. Він сказав, що голод у короткому часі зможе знищити більше людей, як фашизм за час війни. Тому він закликає всі народи для поборення харчової кризи.

Доля еміґрантів ще не вирішена

Український таборовий часопис з Ной-Маркту «Вперед» приніс таку вістку: «Згідно з заявою през. Трумана, в 1946 р. до ЗДПА зможуть виїхати з американської зони 39.000 осіб. Крім них зможе також виїхати довільна кількість т. зв. репатріянтів, що докажуть громадянство ЗДПА. В групі іміґрантів можуть виїхати тільки ті особи з-поміж ДП, хто вже 22 грудня 1945 р. перебував в американській зоні окупованої Німеччини. Континґент на 1946 р. розподілений так: польські громадяни—6.525, громад. ЧСР — 2.874, гром. Румунії—377, гром. Литви—386, Латвії—236, Естонії—116. Українці зможуть їхати в континґенті держави, якої мають громадянство. З-поміж ДП в першу чергу будуть прийняті діти-сироти та ті, хто має в Америці яких небудь родичів. Заяви слід вносити за посередництвом місцевої УНРРА. Консулят ЗДПА, що є в Мюнхені, репрезентує також держави латинської Америки, за вийнятком Арґентіни. Консуляти для Канади та інших англійських доміній відкриються пізніше. Щоб одержати візу, треба мати «афідевіт», цебто нотаріяльне свідчення особи або установи в ЗДПА, що згодиться в разі потреби удержувати еміґранта та оплатити йому дорогу. Ця особа чи установа мусить сплатити в ЗДПА 225 долярів за подорож даної особи.

Першість в одержанні візи мають ті, хто вже одержав «афідевіт». Після них їдуть ті, хто доведе, що він має родичів та друзів, які пришлють «афідевіт». Консулят видаватиме кожного місяця 10% цілорічного континґенту віз. Хто подав заяву і не одержав візи, в наступному місяці мусить подавати заяву знов».

Міністерство закордонних справ ЗДПА оголосило, що покищо табори для втікачів—еміґрантів на американській зоні не будуть ліквідовані, хоча на думку през. Трумана і мін. Бернса ці табори не вічні, але треба раніш розв'язати проблему втікачів—еміґрантів на загальних зборах ООН у вересні ц. р.

М. Д.

УХВАЛИ З'ЇЗДУ ДУХОВЕНСТВА

9 і 10 травня ц. р. в таборі Гайденав відбувався з'їзд духовенства Української Автокефальної Православної Церкви англійської зони. З'їзд, у якому брало участь 16 священослужителів, проходив під головуванням Високопреосвященнішого Митрополита Полікарпа.

На з'їзді вислухано протоколи II Собору єпископів УАПЦ на еміґрації і схвалено ряд резолюцій. З радістю відзначив з'їзд, що, не зважаючи на тяжкі умови еміґрації, Єпископат УАПЦ зберігає цілковиту єдність та взаємопорозуміння, в дусі яких складено ухвали Собору. Одночасно духовенство просить Єпископат позитивно розв'язати справу скликання Собору єпископів, представників духовенства та вірних УАПЦ на еміґрації й створити для цього комісію, в яку, крім єпископів, увійшли б представники середнього духовенства та мирян.

При цьому духовенство потверджує свою відданість Соборові єпископів, як Верховному Керівному Органові нашої Церкви.

Щодо викладання релігії в школах прийнято такі ухвали: 1. Створити комісію для визначення релігійних дисциплін, що мають викладатися в різних школах. 2. Дбати про те, щоб учні систематично відвідували церкву. 3. Визнати конечним, щоб на початку й на кінці занять читано молитву. 4. Встановити, що священик є законовчителем у школах своєї парафії.

З'їзд висловив подяку директорові видавництва «Заграва» п. інж. Дроздовському за повне сприяння у виданні релігійної літератури й визнав потрібним скоріше закінчити друкування молитовника і розпочати друкування служебників, требника, євангелій та акафистів.

НА ЛЕКЦІЯХ проф. КРУПНИЦЬКОГО

П'ять разів приїжджав до табору Гайденав проф. др. Богдан Крупницький і у п'ятьох серіях дав таборянам двадцять високоцінних викладів з історії нашого народу.

Три перші лекції, ще в листопаді минулого року, були вступні, загального характеру. Їх теми такі: «Шляхи української культури», «Колонізаційний геній українського народу», «Богдан Хмельницький та Іван Мазепа, як носії української державности».

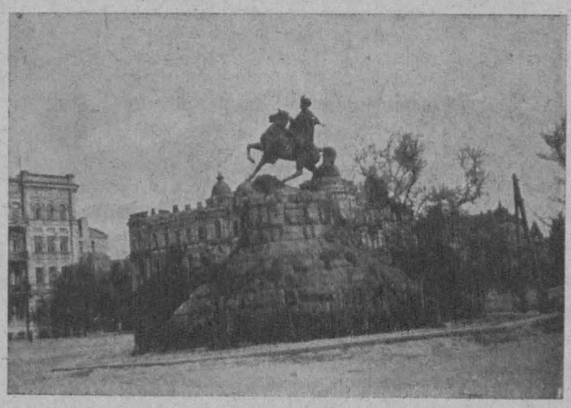

Пам'ятник Богданові Хмельницькому в Києві

В грудні минулого року зачав наш учений систематичний виклад лекцій в хронологічному порядку: «Князівська Русь — Україна», «Люблинська унія в зв'язку з подіями на Україні», «Хмельниччина», «Іван Мазепа та доба Руїни».

В лютому цього року автор виклав своєрідним пластичним способом свої улюблені теми, над якими спеціяльно працював і з ділянки яких видав друковані твори. Ось теми цих лекцій: «Полковник Палій і Правобережна Україна», «Гетьман Пилип Орлик на Правобережній Україні в 1711 році», «Пилип Орлик в 20—30 рр. XVIII ст. і Правобережна Україна», «Правобережна Україна у XVIII столітті і гайдамаки».

В березневій серії своїх викладів почав прелеґент від теми «Запорозька січ у XVIII столітті». Дальші лекції були присвячені Гетьманщині XVIII ст.: «Від Скоропадського до Данила Апостола», «Доба Данила Апостола», «Часи Розумовського і ліквідація Гетьманату».

Лекції, прочитані наприкінці квітня і з початком травня, були присвячені XIX сторіччю і найновішим часам: «Український національний рух в XIX ст.», «Західна Україна в часи національного відродження» і «Україна в XX столітті» (Центральна Рада, Гетьманат і Директорія).

Лекції проф. Крупницького збуджували загальне зацікавлення і притягували численних слухачів, бо його підхід до історичних фактів строго науковий і в той же час надзвичайно популярний. Лектор уміє так підібрати й згрупувати факти, висвітлити їх і відобразити, що його синтези буквально дихають життям. Зокрема, лекція про гетьмана Орлика —це справжня історична повість.

Виклади невтомного працівника науки проф. Крупницького зосереджують і приковують увагу слухачів, запліднюють їх уяву, зроджують вищі почування, переконують розум логічною послідовністю і психологічною мотивацією. Тим то й величезну вагу мали ці лекції для виховання в національному дусі населення нашого табору, для зміцнення духових сил нашої інтеліґенції.

За свою працю — наукову, письменницьку, мистецьку — збирав професор заслужені, рясні оплески від авдиторії і слова подяки від ректорату Українського Народного Університету ім. Сковороди, що організував технічну сторону викладів. Л. Крип'якевич.

Клаптики дорожніх вражень

У Баварії німець веселіший і гладший. Ця гладкість його починається десь на південь за незримою лінією, що поділяє дві зони. Нема торбарів з картоплею. У вагонах можна сісти й милуватися акварельними краєвидами.

Поїзд котить тунелями, пихкаючи видирається на зелену, кошлату гору і стрімголов пускається в долину. Гостроносий німець з відтятим (чи не на Україні?) вухом розправляє на животі акордеон. В стукіт колес вплітається розгойдана баварська мельодія. Дівчина візаві деренчливим голоском підхоплює пісню. Поважна дама з крепом на рукаві додає свій басок. Закохана пара в кутку, як кури, повертає голівки до акордеоніста. І от уже весь вагон співає й притупує ногами.

* * *

Трамвай іде вулицями Мюнхена. Коло вікна молода німка з п'ятирічним хлопчаком на колінах. Дитина припала до шибки, стукає пальчиком у вікно і здивовано—радісно викрикує:

—Alles kaput! Alles kaput!

А втім, до мюнхенських руїн поволі привикаєш. За румовищами око уловлює контури колись прегарного, старовинного міста.

* * *

Авґсбурґ—новітні українські Атени. Школи, ґімназія, університет, видавництво, музей, аж два театри... Між сірих високих кам'яниць снують поети і філософи. Точаться то поважні, то на високих тонах ведені розмови на космічні теми. З консервними пушками, повними гарячої кави, повагом ступають професори й академіки. В книгарні коло вистави, заставленої новими виданнями, — молоді автори. Вони любовно й ревниво оглядають свої книжечки.

А втім, в Атенах ми здиба-

З'ЇЗД СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТУНІВ

27-28 квітня в Карльсфельді відбувся загальний з'їзд Союзу Українських Пластунів-Еміґрантів. Цей з'їзд має велике значення в пластовому житті на еміґрації. Він переглянув дотеперішню діяльність Команди СУПЕ, закріпив здобуті осяги, відзначив хиби та накреслив плян дальшої діяльности в справі розвитку українського пласту.

85 учасників з'їзду, опріч того, обговорили ряд організаційно-внутрішніх питань.

Серед багатьох гостей на з'їзді був присутній генерал Петрів.

В часі пластового з'їзду скавтмайстер о. Богдан Ганушевський відправив Службу Божу.

Петро КІЗКО

Пластуни

Б'є багаття полум'ям угору,
Смолянисте віття в нім тріщить.
Встала пісня за широким бором,
Сколихнувши відгуком кущі,—

Чистим дзвоном пролітає лунко
І стряса вечірню голубінь.
Пластуни завзяті і пластунки
Починають непокірний бій.

Піднялися вихрем у долині,
Кожну тінь не спустять із очей!
— Гей, завзятці!—закричали сині.—
Ворог наш від нас не утече!

А згори посипались червоні,
Два загони збилися в яру.
Там пластунки у тверді долоні
Своїх друзів ранених беруть.

Бій скінчився. Знов повисла тиша.
Голос пташки пізньої зачах.
Місяць—лицар гордо з хмари вийшов,
Щоб побачить хлопців і дівчат.

Це лиш гра їх, вчення їх уперте,
Та коли зіткнуться знов світи,
Пластуни назустріч підуть смерті,
Смерть життям в бою перемогти!

1946.

БІЛЯ ВАТРИ

Своє свято пластуни українського табору в Мунстрі провели біля ватри, що довго палала на зеленій галявині у вечір 5 травня. Величезна кількість таборян захоплено дивилися на свою гордість — юнаків і юначок, що вишколено провадили спортові вправи та гри.

Перед пластунами отець греко-католицької церкви Елиїв виголосив промову, в якій закликав молодих патріотів до серйозного та упертого навчання в пластовій справі.

П. К.

НАГОРОДА КРАЩИМ

Після проведеного пластового свята в таборі Гайденав, кращим пластовим гуртком, які досягли найліпших результатів у навчанні, визначено нагороди. Першу нагороду дістав пластовий гурток «Вірлиця», другу—«Лис» і третю—«Орел». Перші місця серед поодиноких пластунів зайняли: Кліщук, Ростек, Остап'як, Пилат, Лаврів, Іваськів, Онуфрик та Венгер.

Л. Б.

Вісті з України

КИЇВСЬКЕ РАДІО ПРО УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ

Київське радіо виступило з гострою атакою проти деяких, головне західньо-українських поетів та письменників, називаючи їх «маскарадним дрантям українсько-німецького націоналізму» та іншими епітетами з багатого неодемократичного словника (реакціонери, запроданці, зрадники і т. д.). Під перший вогонь пішов Кащенко, що посмів писати книжки для молоді в патріотичному українському дусі. Після Кащенка прийшла черга на Маланюка, Телігу, Косача, Лепкого, Чайковського та інших. Найбільшою їхньою провиною київське радіо вважає вороже ставлення до Москви, прославлення Мазепи тощо.

---

17 КАТОЛИЦЬКИХ ЄПИСКОПІВ АРЕШТОВАНО

Ватиканське радіо повідомляє, що дотепер совєти арештували 17 католицьких єпископів на схід від лінії Керзона. Всі вони є українські греко-католицькі єпископи.

Останнім єпископом, що його ув'язнено, був пінський латинський єпископ Букраба.

ли також чимало фінікіян. З заклопотаним виглядом вони вершать свої особисті справи, а на все інше—плюють.

* * *

У невеличкому таборі N. коло Мюнхена розконсолідувалися до того, що під час виборів таборової управи висунули аж п'ять кандидатур на коменданта. Кожна група виходила з принципу, що, мовляв, правдивим українцем є лише той, хто народився в тому місці, звідки походять виборці.

—Лише Коломия є Україною — і шлюс!

—Брешете, Кобиляки. То Україна, а Коломию — век!

— Як не Зарваниця, то й України не треба!

Слухав, слухав американський капітан, та й розсердився.

— Фініш демократія!—сказав і сам, без коменданта, став керувати табором.

* * *

Недалеко Розенгайму, в самісіньких Альпах, на скелі, що височіє на тлі снігових гір, стоїть давній-предавній замок. Його вежу побудували старомиляни, як граничний сторожовий пункт. Є тут понад сто кімнат з ліпленими на стелях прикрасами, є чудові золочені залі, склепінчасті таємничі переходи і дубові масивні двері. Одне слово, всі атрибути лицарського замку. Є тут історична пам'ятка значно пізнішого походження, — кімната, де відбулася зустріч Гітлера з Муссоліні після того, як дуче викрали з його схованки.

В цьому замку розмістились тепер наші земляки. Невеличкий таборець з усіма позитивними й неґативними елементами українського табору. Театральних груп аж дві. Чому дві? Запитайте й посоромте гостинних мешканців замку.

(Закінчення на 5 стор.).

ЗАМІСТЬ РЕЦЕНЗІЇ.

ТРИ КОНЦЕРТИ

Приємною несподіванкою для театральних аматорів і таборян був приїзд у наш табір п. Ю. Тамарченка.

— Ще тільки взяв у руки диригентську паличку, то вже ми побачили, що нами керує майстер своєї справи, — казали про нього наші співаки.

Концерт почався виступом об'єднаного хору з стрілецькою піснею „Ой видно село". Зразу відчулася праця диригента, — голоси всі на своїх місцях, жадного зриву і, головне, — дисципліна. Особливо гарно виконав чоловічий хор пісню „Ой у полі верба", де відзначились приємним заспівом п. п. Захарченко та Авраменко. Також мило виконала сольоспів п. Шелест.

Далі п. Смерека в музичному супроводі з почуттям продеклямувала поему Т. Шевченка „Тополя".

Чи не найбільше симпатій з усіх співаків здобув молодий співак-баритон п. Ващенко. Він виконав арію султана з опери „Запорожець за Дунаєм" і відомий романс „Дивлюсь я на небо". Правда, йому ще бракує школи, сміливости й упевнености в собі на сцені. Та головне те, що він має прекрасні вокальні дані, чарівний голос, який так плавно й невимушено лине з його молодих грудей. Нам хочеться тільки побажати йому одне, — щоб не занедбав він свого голосу, як це буває з нашою молоддю, щоб працював уперто над собою і тоді ми матимемо ще одного прекрасного співака.

Дивлячись на гарні танці, ми захоплювались в першу чергу майстерністю артистки балету п. Мілан та здібністю її молодого партнера п. Лучечка, особливо у виконанні трьох танців у масках. Також приємне враження зоставили й інші українські танці.

Хочемо ще нагадати про здібного виконавця п. Ольховського, який показав себе, як в інсценізації народньої жартівливої пісні „Куди їдеш, Явтуше", так і в скетчі „Бочка червоного вина".

В концерті брав участь і знаний квартет ім. Лисенка, який давно вже здобув собі заслужену славу не тільки у нас, а й серед широких кіл української суспільности.

Ю. Тамарченко не потребує похвал ні за виконання народніх жартівливих пісень, ні, тим більше, за всю свою працю, яку він вклав, як артист, режисер і диригент. Бо найкращою похвалою є те, що на всіх трьох проведених ним концертах заля була вщерть переповнена таборянами і гостями. Побажаємо йому творчих успіхів у дальшій праці з нашим театром.

М. Хм.

Пресимпатичний пан П., лікар таборової амбуляторії, мріє зорганізувати з цього романтичного закутка прибіжище українських малярів, поетів та письменників, щоб, надихувані величною красою гір, творили вони тут невмирущі мистецькі полотна.

Ми зайшли в пишно оздоблену кімнату, де зустрічалися два диктатори. Поверхові дерев'яні ліжка, застелені сірими коцами, по кутках—купи валіз, по середині за столом п'ють чай дядьки.

— Доброго здоров'я, чи тут був Муссоліні?

Один з мешканців сакраментальної кімнати повернув голову:

— Хто його зна. Здається, десь вийшов. Ви старосту запитайте...

Широкими сходами, вирубаними в скелі, спускались ми в зелене шумовиння, до залізничної стації.

В. Славко.

В ЛІЗІ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

Управа Ліги Українських Політв'язнів провела 28 квітня в Мюнхені конференцію представників філій Ліги.

Конференція схвалила ряд рішень як ідеологічного, так і організаційного характеру.

ЗРЕЧЕННЯ ІТАЛІЙСЬКОГО КОРОЛЯ

** Італійський король Віктор Емануїл зрікся престолу на користь сина Умберта. 2 червня італійці голосуватимуть—чи бути в Італії монархії, чи республіці?

Кількома рядками

** У Дахав засуджено на кару смерти 58 охоронників концентраційних таборів.

** З Єгипту почалася евакуація англійських військ.

** Гувер заявив, що для голодуючих країв за 5,5 місяців забракне 3,5 мільйонів тонн збіжжя.

** В Китаї один генерал урядових військ подався до димісії з тих причин, що начальний генерал комуністичних китайських військ, будучи на услугах росіян, розпалює в Китаї громадянську війну.

** Югославський уряд, жадаючи видачі воєнних злочинців, заявляє, що вони знаходяться по таборах, а альянти вважають їх за політичних еміґрантів.

** В промові по радіо Франко заявив, що його уряд є християнсько-демократичним і що Еспанія не є ні фашистською, ані комуністичною.

** З американської зони відходить до США перший пароплав з виселенцями, — переважно бувшими в'язнями концентраційних таборів.

** Провідник арабської ліґи Іслям Паша заявив, що коли Триполітанія попаде під опіку Італії, то це означатиме війну проти неї. Триполітанія має бути під опікою ООН.

** В наступному тижні відбудеться на Тихому океані випробування атомової бомби.

** На з'їзді соціяль-демократів у Ганновері взяли участь делеґати від с—д. партій Великобританії, Голяндії, Данії та Швеції.

** Єгипетський прем'єр-міністер заявив, що Єгипет поставить свої війська до диспозиції Великобританії.

** В районах, зайнятих поляками, знаходяться ще 2,5 мільйона німців.

** Колишня німецька колонія в південно-західній Африці прилучується до Південно-Африканського Союзу.

ЛОНДОН. — Чарлс Брук, білий «раджа» (володар) незалежної держави Саравак в Північному Борнео, зрікся влади і передав край Британії, як коронну колонію.

** Запаси збіжжя в англійській зоні Німеччини, при теперішніх приділах, правдоподібно вистачать до кінця цього місяця.

** З'їзд американсько-канадійських жінок домагається, щоб виселенцям дано було пашпорти, на підставі яких вони могли б оселитися в краях, що входять до складу ООН.

** 400 тисяч вугільних робітників США, які довший час страйкували, стали до праці.

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ

Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк. Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 127, 700 пр.

РОЗШУКУЮТЬ:

Адамський Олександер, 24р., —Адамську Євгенію, 18 р.; Алдохін Микола 33 р., — Живенка Олександра, Поламарева Івана, 33 р., Поламареву Катерину, Кашаловського Юхима, 34 р., Цюменка Грицька 32 р., Довбиша Андрія 37 р., Ісаєва Івана, 25 р.; Афонченко — сина Афонченка Петра.

Булаба Анна 50 р., — брата Парабанського Семена, 60 р.; Багрейчук Параскевія, 27 р., — сестру Ієсейчук Гафію, 25 р.; Бугаєвська, уродж. Тарановська Тамара, 21 р., — батька Таранюка Івана, 52 р., матір Таранюк Надію, братів Таранюків Олега і Вячеслава; Береза Євген — Ніколенко Тамару; Бурда Марфа, 52 р., — сина Дмитра Бурду, 20 р.; Білішицька Ольга, 32 р., — брата Цвеєр Готфріда, 22 р.; Безрук (Козлова) Дарія, 36 р. —дядька Ситника Олександра, 50 р., брата Козлова Михайла, 35 р., брата Козлова Олександра 28 р.; Березовський Володимир, 26 р. — стр. брата Тарнавського Омелька, 32 р.; Борисенко Олександер, 24 р., — брата Борисенка Миколу, 19 р.; Бігос Анна — Гусарева Івана, Гусарева Володимира, Гусарева Василя; Баранюк Михайло — Соколовського Петра, 34 р., Гев'юка Івана 32 р.; Барабаш Д. — Корчинську Марію; Безкачко Порфир — Базалу Василя; Бабій Олександра — сестру Бабій Ксеню; Боднар Пилип — шваґра Барана Йосипа; Бразовський Ігор — батька, матір і сестер Бразовських Семена, Олену, Тамару, Галину; Бойців Софія — чоловіка Бойців Григорія.

Волошин Іван, 45 р., — Чернова Степана, 45 р., Мирошниченка Якима, 45 р., шваґра Бондаренка Якова, 47 р., Довгого Михайла, 40 р., зятя Старостенка Михайла, 43 р., брата Волошина Павла, 40 р.; Волошин Марія — брата Волошина Івана, 25 р., Еліїв Олену; Василевський Антон — жінку Василевську Аделю, сина Василевського Антона, дочку Василевську Галину, брата Василевського Володимира; Вербовий Дмитро — Бречка Грицька; Вапняк Грицько — брата Вапняка Степана.

Говчак Дмитро, 30 р., — шваґра Трока Василя, брата Говчака Осипа; Гусарев Іван, 35 р.,—жінку Гусареву Катерину, 33 р., дітей Гусаревих Григорія, Марію та Івана; Гладка Клавдія — брата Гладкого Віктора; Гриньків Михайло, 27 р., — братів та сестру Гринькових Павла, Грицька і Анастасію; Гарячко Сергій — Гарячка Володимира, 21 р.; Грабовська Стефа, 22 р., — Гунського Володимира, 35 р.; Геш Михайло, 33 р., — брата Геша Петра, 21 р.; Галаґура Марія, 32 р., — чоловіка Галаґуру Володимира, 32 р., сестру Нюняк Софію, 21 р., брата Кравця Михайла; Губар Харитін, 32 р., — дв. сестру Проценко Олександру, 20 р.; Гівалер Катерина, 56 р.,—сина Гівалера Петра, 20 р.; Гертжик Іван, 52 р., — сина Гертжика Осипа, 20 р., сина Гертжика Євгена, 17 р.; Гончаров Олександер, 54 р., — Гончарова Георгія, 19 р.; Гнида Андрій, 43 р., — сина Гниду Юліяна, 17 р.; Горбань Пантелеймон — Котляра Михайла, 58 р.; Гайдук Іван — брата Гайдука Зиновія, сестру та шваґра Лісових Олену та Івана; Грабовський Теодор, 72 р. — сина Грабовського Осипа, 39 р., Гайдук Ганна — батька Гайдука Панька і братів Гайдуків Василя і Павла; Гайда Петро — Гайду Ганну і Марію, Крупа Василя, Мельничука Василя, Маслюка Грицька, Вархолу Олену, Саракуна Івана, Халопу Василя, Кохана Грицька; Герета Меланія, 48 р. — племінника Гладчука Володимира, 18 р., племінницю Гладчук Ольгу, 15 р., сестру Гладчук Євгенію, 46 р., брата Герету Володимира, 59 р.; Горбовий Петро — Переймибіду Осипа, Жаборинського Володимира, Драбищакову Софію; Гринкевич Михайло — Гринкевич Стефанію; Губернович Микола — брата Губернович Володимира; Ганець Павло — брата Ганця Дмитра; Ганус Іван — сина Гануса Миколу.

Демчишин Олександер, 46 р., — дочку Демчишин Ольгу (Оксану); Домашевська Дора, 40 р., — брата Кузича Івана, чоловіка Домашевського Василя; Дацек Михайло, 24 р. — вуйка Задорожнього Василя, 57 р.; Дихтар Віктор — Старовойда Василя, 21 р., Рожевського Леонида, 23 р., Зубенка Тихона, 24 р.; Дунічевський Олександер — Кирічевського Юрія; Дутітро Петро, 46 р. — брата Дутітра Івана, 50 р., сина Дутітра Івана, 19 р., шваґра Берника Дмитра, 30 р.; Діюк Олександер, 52 р. — сина Діюка Леонида, 23 р., дочку Діюк Галину, 20 р.; Дереза Іван, 33 р. — брата Дерезу Петра, 28 р.; Дунічевська Олена — сина Дунічевського Юрка; Добрянська Марія — дочку Соляк Олесю; Дроздена Зоня — Дроздену Ліду та Ольгу; Дацько Крукмсланіязд, 45 р. — шваґра Дацька Михайла, 62 р.; Дикий Лука, 48 р. — братів Диких Григорія, 28 р. та Тимофія, 45 р., Донченка Василя, 44 р., Жижку Нестора, 53 р., Маковича Петра, 50 р.; Дроготирецький Іван, 30 р. — брата Дроготирецького Михайла, 26 р.; Дорогин Харитон — сина Дорогина Антона, 21 р.; Дмитришин Микола, 47 р., — Карпинця Осипа, 41 р.; Довгань Текля, 25 р., — батька Довганя Михайла, 68 р.

Жибчук Микола, 43 р. — сина Жибчука Василя, 19 р.; Жиляк Олексій — брата Жиляка Миколу.

Зарічний Василь, 22 р. — брата Зарічного Грицька, 18 р.; Захарко Марія — братів Захарків Василя, 28 р., та Івана, 35 р.; Запорожець Параска, 53 р. — сина Запорожця Івана, 25 р.; Заховаїв Н. — Андрусів Івана, 36 р., інж. Чоловка; Зімницький Михайло — Зімницького Данила, 55 р., Зімницьку Ольгу, Зімницьку Галину, інж. Мадрикіна Михайла, Мадрикіну Олену; Зеленський Олекс. — Феркалика Дмитра, Федчука Івана, Тимчука Михайла; Зайло Катерина — брата та його жінку Бахнових Івана та Катерину; Зенюк Микола, 36 р. — брата Зенюка Грицька, 31 р.

Оголошення про розшуки подавати: Бюро Розшуку та Зв'язку в Гайденав. Адреси: для Німеччини—Auskunftbüro der vermißten Ukrainer, Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg; для закордону: Inquairy and information bureau Ukrainian. 253 D. P. Assembly Centre 800 control Unit B. A. O. R. via Gt. Britain.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь. 617
МУЗЕЙ-АРХІВ

„ЕСНО“ — THE CAMP-NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 15 ТАБОРОВИЙ ЧАСОПИС РІК 1.
ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя
26 травня 1946 р.

Схід сонця 4 год. 50 хв.
Захід сонця 21 год. 05 хв.

23. V. 1938. Трагічна смерть Євгена Коновальця.
25. V. 1926. Убивство в Парижі Симона Петлюри.
28. V. 1916. Помер Іван Франко.

Симон Петлюра

Симон Петлюра належить до тієї нашої старої еліти, що ставила національний обов'язок понад усе. Ціле його життя — невпинна праця для українського народу. Цей визначний український патріот походив, як і багато заслужених українців, з духовного роду, і вже в молодих роках, за часів навчання в полтавській семінарії зазнав репресій за службу українській ідеї. Але гарячий, цілеспрямований і самовідданий, він не припиняв боротьби проти царської імперії.

Примушений виїхати до Москви, Петлюра стає тут відомим серед ширших кіл свого і чужого громадянства. Йому, як здібному журналістові з твердим національним наставленням, доручено було редагувати відомий часопис «Украинская жизнь», що в останніх роках перед першою світовою війною став у руках Петлюри репрезентативним органом українства назовні.

У революцію 1917 р. Петлюра ввійшов уже як всім знаний громадський діяч. Почалася доба його жертвенної служби новій Українській Державі. Стоячи деякий час на чолі військових справ в уряді, створеному Центральною Радою, він ділом виявив свою відданість українській справі. На чолі невеличкого Слобідського коша, з багнетом у руці, здобував він твердиню наших ворогів—Арсенал, коли почалося перше протиукраїнське повстання в Києві.

За гетьмана був Петлюра головою губерніяльного земства в Києві, а потім—головою Союзу міст. Просидів деякий час у в'язниці, як запідозрений у підготовленні повстання проти гетьманського уряду. І дійсно, за гетьмана він був душею української опозиції в Національнім Союзі. Коли постала Директорія, Петлюра увійшов

до неї як Головний Отаман, а після зречення Винниченка став головою Директорії.

Якщо перша доба нової української державности стояла під знаком Центральної Ради і Грушевського, друга доба—гетьмана Скоропадського, то третя, безперечно, — під знаком Петлюри.

Стоячи на чолі Української Народньої Республіки в ці критичні часи, Петлюра був послідовним і незламним борцем за незалежність своєї Батьківщини від її північного сусіда. І коли Київ, а з ним і майже всю територію України було втрачено, Петлюра раз-у-раз штурмував ворога, двічі відбираючи йому столицю України. Для того проведено було серпневий похід / 1919 / з'єднаних армій—галицької і наддніпрянської на Київ. А повторення його було в травні 1920 р. разом з поляками.

Невтомно працював Петлюра і на еміграції. Він увесь час пробував простягнути руку українським повстанчим масам. І Базар став, можна сказати, трагічним символом цієї співпраці. Можливо, саме тому так довго затримався Петлюра в Польщі, залишаючись спочатку в Тарнові, а потім у Варшаві. А коли виявилася конечна потреба енергічної дипломатичної акції серед держав Антанти, він переїхав у 20-х рр. до Парижу. Це заразом значило, що Петлюра зовсім не був прихильником однобоких співдій з одним якимсь сусідом.

Петлюра і як голова емігрантської української державности був відповідно оцінений ворогами України. Він упав від зрадницьких куль в спину, посланих відомим Шварцбартом з доручення того невмолимого ворога, проти якого український патріот все своє життя боровся.

Б. К.

ТИ ЖИВЕШ!

Сім пострілів, підступних і лукавих,—
На кожну літеру—один набій,—
Й зоря погасла в небі голубім,
Своїм миттінням осяйнувши славу.

Сім стрілів, бо сім літер—це Петлюра,
Бо Україна—також літер сім,—
Поєднані у запалі однім
З Твоїм життям у дні лихої бурі.

І від Твоєї дорогої крові
Здавалось, почорнів старий Париж,
І ми не знали, як благословиш
Ти нас на помсту і на битви нові.

Бо ж не дзвонили дзвони у столиці,
Бо Київ плакав тільки уночі,
А вороги збирались, як сичі—
Підстерегти печаль на наших лицях!

А ми, як сироти, поміж собою
Затаєно клялися на шаблях,—
Підняти вище жовто-синій стяг,
Що впав із рук Твоїх разом з Тобою.

Ми несли прапор, славою повитий,
Бо знали, як і знаємо тепер,—
Що наш Отаман—лиш в Парижі вмер,
А на Вкраїні буде вічно жити!

М. С

Євген Коновалець

Так: кров з каміння може змити дощ,
Червона місяця хустина може стерти,
Але наймення ваші, багряніш від роз,
Горять у пам'яті на плитах незатертих...

Б. АНТОНИЧ.

Хоча в далекому Роттердамі, на цвинтарі «Кросвік» сіріє його могила, він живе в серцях мільйонів тих, які проводять в чин його накази і задуми.

Дух, що продовж тисячоліть зберігав Україну від ворожих потопів, поставив Євгена Коновальця на грані двох світів—двох епох і наказав йому творити нове життя.

До свого великого діла заправлявся Євген Коновалець від молодих років. Жвавий, життєрадісний юнак, повний бажання чинів, ще у львівській гімназії бере живу участь в різних таємних гуртках. Як студент цікавиться «Січами» й стрілецькими організаціями. Пізніше його слова: «Прийде час, коли не словами з'ясовуватимемо невмирущість стрілецької ідеї»,— стали законом для української молоді.

І час той прийшов. У першій світовій війні започаткували його Українські Січові Стрільці, які кров'ю на Лисоні й Маківці засвідчили правдивість тих слів.

Молодий старшина Є. Коновалець попадає в полон. Табори полонених у Чорному лісі й Царицині є етапами підготовки до дальшої боротьби. Однієї грудневої ночі, коли краєм ходив подих революції 1917 р., 12 старшин з Євгеном Коновальцем утікає з табору до Києва. У столиці України Є. Коновалець формує Галицько-Буковинський курінь, що брав участь у боях проти армії Муравйова. У березні 1918 р. цей курінь поповнюється в полк Січових Стрільців, що своїми перемогами над ворогом записав найкращу сторінку нової української воєнної історії. Євген Коновалець розбудовує корпус Січових Стрільців, пізніше—дивізію, і командує нею в кривавих боях під Гребінкою, Фастовом, Бердичевом, Проскуровом, Старо-Костянтиновом та ін.

Після упадку Української Держави, Є. Коновалець затримує Стрілецьку Раду, як військово-політичний орган. 1920 р. він виїздить за кордон, плянуючи створення нової армії, опертої об Карпати, яка знову мала б провадити боротьбу. Плян не вдається, і український визвольний рух переходить у підпілля. Повстає

Українська Військова Організація. Впливи УВО поширюються на всі українські землі, переходять Збруч, ламають кордони.

В 1929 р. українська революція починає другий етап. Розгортається збройно-революційна боротьба проти окупантів і ідеологічно-політична—за визволення якнайширших мас суспільности з-під впливів угодовщини й леґального опортуністичного партійництва.

Ім'я Є. Коновальця стає святощами. Це вповні оцінили вороги й, чуючи загрозу для своїх імперіялістичних загарбань, вирішили його забити. 1936 р. швайцарська поліція натрапила на міжнародню групу, що, під проводом Нормана, хотіла забити полковника Коновальця, який саме перебував у Женеві.

Невдалий замах не відстрашив хижаків. Випробуваними хитрощами, провокацією вороги знайшли знаряддя смерти полковника. В Роттердамі 23 травня 1938 р. зустрівся Є. Коновалець з людиною, яка мала привезти важливі вістки з рідних земель. У каварні «Атлянта» Коновалець бере з рук людини пакет і відходить до свого готелю. Тоді на бульварі Роттердаму—Колсінгел вибухає пакет-бомба.

Пошматоване тіло полковника Є. Коновальця упало на брук чужинецького міста. Але його дух, його діло живуть і житимуть віки, як невмируща ідея.

Д. Ч.

Тебриз—Ню-Йорк—Париж

Становище в Ірані стає що далі, то більш напруженим. В іранському Азербайджані, який мусять залишити совєтські війська, сформувався в Тебризі автономний «уряд», що перебрав на себе владу і не кориться розпорядженням центрального тегеранського уряду. Переговори між азербайджанським «урядом» і центральним іранським не привели до позитивних наслідків. Тегеранські війська, що просуваються до іранського Азербайджану, натрапляють на збройний опір автономістських військ.

Досі не з'ясовано, чи вийшли совєтські війська з Ірану, який вони мусіли залишити ще 6 травня. З усіх повідомлень можна зробити висновок, що совєтські реґулярні частини вийшли з Ірану, але гадають, що Совєти залишили там озброєння. Річ у тому, що автономістські війська мають тепер у своєму розпорядженні важку зброю й танки, які, правдоподібно, є совєтського походження, оскільки на території північного Ірану не було бойових фронтів. Виникає також підозра, що серед автономістських військ є переодягнені совєтські бійці.

Тим то Рада Безпеки на своєму засіданні 22 травня вирішила вважати питання про вивід совєтських військ з Ірану нез'ясованим, ухвалила перевести додаткове дослідження справи й покищо не знімати її з порядку денного.

* * *

Паризька конференція міністрів закордонних справ закінчилась 16 травня. В ряді рунтовних питань не досягнено погодження. Для розв'язання неполагоджених питань міністри мають з'їхатися знову 15 червня. Американський міністер Бернс вніс пропозицію зафіксувати термін відкриття мирової конференції на 1-15 липня, але на це ніяк не погодився Молотов.

Коментарі газет особливо підкреслюють непогодження в цьому питанні, даючи загальну песимістичну оцінку робіт конференції.

І. М.

Іван Франко

(15. VIII. 1856—28. V. 1916).

Карпатське підгір'я—те чарівне, невловиме... Там, оподалік дрогобицьких шахт, село Нагуєвичі. В одній із його біленьких хат побачив світ 15 серпня 1856 р. геній українського народу Іван Франко. Малий Іван втішався життям. Серед сільської природи збігали його дитячі роки. Хлопчина, набігавшись доволі з сільською дітворою, забирався до батьківської кузні й вдивлявся в огнище, що своєю чарівною силою наскрізь пронизувало його дитячу душу. До його маленької свідомости добігали звуки розмов старших про жахливі образи галицької недолі.

Як Іванові йшов дев'ятий рік, помер його батько. Настало тяжке життя для хлопця. Початкову освіту здобув у сусідньому селі Ясениці Сільній і Дрогобичі. В цьому ж робітничому містечку скінчив і гімназію. Презирство й знущання деяких педагогів над селянськими дітьми кидало в його вразливу душу перше насіння обурення й ненависти до всякого насильства, а з цього насіння опісля виріс палкий протест проти утисків і всякої тиранії.

Поряд з університетськими студіями почалась і суспільна діяльність Франка. Він стає членом «Академічного кружка» і кореспондентом студентського журналу «Друг». Пізнає терня, що вкрило життєвий шлях нашого народу під подвійним польсько-австрійським гнітом. В серці молодого студента «затремтіло щось людськеє м'яке». «Народе мій, замучений, розбитий!» Як тебе вивести з оков новітнього Єгипту? Відповідь знайшов на дні свого гарячого серця:

Не ридать, а добувати
Хоч синам, як не собі,
Кращу долю в боротьбі.

Іван Франко закінчує львівський університет і забирається до великого діла—кувати майбутнє народу. Кидає в народ свої думи могутні та величні:

Там ви, думи, летіть,
Слабосилих кріпіть!

Саме в той час на галицький ґрунт упало зерно впливу Драгоманова. Цей великий український учений і суспільний діяч звернув пильну увагу на студентство. У своїх «Листах з-за кордону» закликав молодь до читання кращих творів українського письменства, до служби й праці для народу.

Франко приліг цілою душею до Драгоманова та його ідей. Їх узяв собі за девізу й кидав в народ думки, що «наша хоругов—плуг і книга, що плуг—то наша сила, а просвіта—наше майбутнє». В своїх творах виступав він проти пониження українського народу чужим, ворожим урядом, проти визиску робітників, кривдження селян, проти безпросвіття і, врешті, виказував заскорузлість і назадництво нашого суспільства. Зорганізована ним радикальна партія була першою партією у Західній Україні в европейському розумінню, з ясною економічно-політичною програмою. Партія гостро поборювала відсталість і угодовство, маючи на увазі потреби українського селянства. Нові гасла, кинені в народ, у прикорні сколихнули селянські маси. Закипіло українське життя. Росла й міцніла українська національна ідея.

Франко працює в усіх ділянках літературної творчости. Дає поеми, повісті, оповідання і новелі, драми, книжки для дітей, казки, переспіви, критичні студії по журналах про нашу та чужу літературу, статті в чужих мовах. Франко перший з европейських письменників бере за героїв своїх оповідань типи з міського робітництва, а в ліриці—переживання сучасного інтеліґента. Його лірика та епічні поеми в модерній формі заторкують загальнолюдські проблеми. Франко найбільший в ліриці, епічній поемі та новелі, побудованій на психологічній аналізі. Напрямок його творчости—реалістичний. Його творів так багато, що лише з самих заголовків виростає книга на 200 сторінок друку.

Провідна ідея невгомонного й бурхливого життя поета—безупинна праця й боротьба.

Іван Франко і Тарас Шевченко—дві найбільші постаті української літератури. Вони—пророки, що віщували майбутні події, які креслять історію нашого краю.

У первопочині здвигу українського народу було слово Шевченка. А Франко те, вічно живе, слово перевів у чин, перетоплюючи безбарвну масу в українську націю з однією думкою і однією ідеєю.

Іван Франко—це найяскравіше втілення всіх ясних сил, що нуртують у нашому народі. З усієї його творчости повіває заклик до діла, бо він—поет вічного життя:

Пісня і праця—великі дві сили!

Він глибокий філософ і тон-

(Закінчення на 4 стор.).

ЛИШ БОРИСЯ, НЕ МИРИСЯ, ХОЧ ПРОПАДЬ, АЛЕ НЕ ЗРАДЬ!

Ів. ФРАНКО.

Кождий думай, що на тобі міліонів стан стоїть.

Ів. Франко.

кий обсерватор дійсности, часто сатирик, а понад усе відважна, відверта людина, що не вагається в тяжких умовах різко писати про суспільно-політичні справи, тісно пов'язані з буттям української нації. Його твори глибокі проблематикою, виблискують майстерною стилістикою та могутньою силою експресії.

Велич і сила Франка в тому, що він є стихійною еманацією української душі.

Я пошлю свою тугу до вас,
Хай за поли вас миче,
Як той пес, що на лови у степ
Пана свойого кличе,—

каже він на відході від народу. І ця українська туга плаває в безмежжі перепоєних почуваннями настроїв широких народніх мас, що найкращий вираз знаходять у пісні. Українець бо тоне в морі розмріяних почувань і знаходить себе знову у пісні.

Поезія Франка — дзеркало української душі. Вона створена з акордів пісні і тужить за цією піснею. Вона мило дзвенить, немов переливається перлисте вино у кришталеву чашу. Вона журлива й весела, бойова й лагідна і веде нас від allegro до andante.

У віршах Франка, як у витворах Рафаеля, щораз виразніше розроблюється центральний образ і всі оцінки, що виникають з нього. І аж у поемі «Мойсей» постає перед нами найвище мистецьке завершення, вічна й незмінна краса. Сам Мойсей «мов один з предковічних ґіґантів», простує до обіцяної землі. А ця вимріяна земля—Україна:

Розпадуться пута вікові,
Тяжкії кайдани,
Непобіджена злими ворогами
Україна встане.

Наша велика нація знайшла в творах Франка своє об'явлення. В них українська народня мудрість іде в парі з українською національною душею.

Іван Франко — український Мойсей, другий геній і пророк, що творить ідею Незалежної Соборної України від Кавказу по Сян:

Встане славна Мати—Україна,
Щаслива і вільна,
Від Кубані аж до Сяну—річки
Одна, нероздільна.

Самому поетові не довелося «в землі обітованій стати». Та Україна невпинно йде до омріяної мети і не зійде зі свого шляху, поки доля не приведе її «до межі Канаана».

Український народ розуміє чин свого другого ґенія, і щороку в дні його народин і смерти зі святістю вшановує його пам'ять.

У вільній Україні зродяться нові велити мислі, щоб іти з народом «у мандрівку століть», втішатися ним та вести його усе вгору та вгору.

Над Україною недвижно стоятиме кольосальний силюет Франка, а до нього:

Полетять з українських шатрів
Затурбовані зори,
Мов гонці до ґіґанта того
На осяяні гори.

Ю. Лисяк.

Іван ФРАНКО.

Пролог до поеми «Мойсей»

Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздорожжу,
Людським презирством, ніби струпом, вкритий!
Твоїм будучим душу я тривожу,
Від сорому, який нащадків пізних
Палитиме, заснути я не можу.
Невже тобі на таблицях залізних
Записано в сусідів бути гноєм,
Тяглом у поїздах їх бистроїзних?
Невже повік уділом буде твоїм
Укрита злість, облудлива покірність
Усякому, хто зрадою й розбоєм
Тебе скував і заприсяг на вірність?
Невже тобі лиш не судилось діло,
Щоб виявило твоїх сил безмірність?
Невже задармо стільки серць горіло
До тебе найсвятішою любов'ю,
Тобі офіруючи душу й тіло?
Задармо край твій весь политий кров'ю
Твоїх борців? Йому вже не пишаться
У красоті, свободі і здоров'ю?
Задармо в слові твойому іскряться
І сила й м'якість, дотеп і потуга,
І все, чим може вгору дух підняться?
Задармо в пісні твоїй ллється туга
І сміх дзвінкий, і жалощі кохання,
Надій і втіхи світляная смуга?
О, ні! Не самі сльози і зітхання
Тобі судились! Вірю в силу духа
І в день воскресний твойого повстання.
О, якби хвилю вдать, що слова слуха,
І слово вдать, що в хвилю ту блаженну
Вздоровлює й огнем живущим буха!
О, якби пісню вдать палку, вітхненну,
Що міліони порива з собою,
Окрилює, веде на путь спасенну!
Якби!.. Та нам, знесиленим журбою,
Роздертим сумнівами, битим стидом,—
Не нам тебе провадити до бою!
Та прийде час і ти огнистим видом
Засяєш у народів вольних колі,
Труснеш Кавказ, впережешся Бескидом,
Покотиш Чорним морем гомін волі,
І глянеш, як хазяїн домовитий,
По своїй хаті і по своїм полі.
Прийми ж сей спів, хоч тугою повитий,
Та повний віри; хоч гіркий, та вільний;
Твоїй будучині задаток, слізьми злитий,
Твойому генію мій скромний дар весільний.

20 липня, 1905 р.

Нині вчися побіджати, завтра певно побідиш.

Ів. Франко.

СВЯТО МАТЕРІ

Кожного року в зеленому травні,—місяці розквіту й надії,—віддаємо ми честь і поклін Українській Матері, символові найдорожчого, що ми маємо.

В троїстому єднанні живуть в нашому серці три любові—до скорбної, найсвятішої Матері Божої, до нещасної, розтерзаної нашої Матері-України і до найближчого в світі нам створіння—Рідної Матері.

Прегарне традиційне свято Матері ще тісніше об'єднує наших людей на чужині, запалює в душах найкращі спогади у старших і зміцнює любов та повагу до своїх мам у малечі.

Українське жіноцтво табору Гайденав, разом зі своїми дітьми та їх виховниками, гарно відсвяткувало цей день.

Зранку матері й діти вщерть виповнили церкву, в гарячих молитвах благаючи святу Матір якнайскорше повернути їх у вільну Батьківщину.

З транспарантами, гаслами та букетами квітів вийшли жінки й діти, школярі, пластунки й пластуни, гімназисти й гімназистки, а з ними й чоловіки на таборовий майдан. „Привіт тобі, українська мамо!" — в національних одностроях вітали наші найменші своїх мам. Барвистим походом пройшли три покоління таборян головною вулицею табору.

Усміхнено привітали матерів пластуни та пластунки, з любов'ю піднісши їм квіти.

Свято закінчилося концертом, в якому брали участь діти всіх шкіл, дитячий садок і таборовий хор. Матері й наймолодші зайняли місця в театральній залі, а чоловіки й молодь стояли навколо, разом творячи цілість української родини. Присутні уважно вислухали реферат учениці гімназії І. Свідерської і коротке, але гаряче слово пані Іваськів.

Відділ об'єднання жінок організував це свято для матерів з усіх земель України, щоб дати їм відчути тепло і пошану цілої суспільности до української матері-соборниці, щоб полегшити її журбу на чужині. В повному національному єднанні, без різниці віроісповідань, пройшло свято. Кожна мати почувалася рівнорядною членкою свого народу. Н.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Світлій пам'яті Головного Отамана

Згадую роки запеклої боротьби нашого народу за волю, за незалежність — кінець 1918 року, 1919, 1920 роки...

У кривавих боях на фронті, в могутніх народніх повстаннях з героїчним завзяттям і жертвенністю боронила наша людність свою Батьківщину. Українці йшли в бій, ішли на смерть з ім'ям Симона Петлюри, з ім'ям Головного Отамана на устах. Він—невтомний і незламний борець за долю нашого народу—очолював у ті роки український національно-визвольний рух, був його душею й серцем.

Я належу до того українського угруповання, яке в минулому не в усьому солідаризувалось з діяльністю Симона Петлюри; але я і всі мої однодумці побожно схиляємо коліна перед пам'яттю цього видатного мужа нашого народу, що віддав своє життя служінню Батьківщині й, як салдат, загинув на бойовому посту від руки підступного вбивці. Разом з усім українським народом гірко оплакуємо ми те, що Провидіння не благословило кінцевим успіхом його героїчні змагання відстояти незалежність нашої Держави.

Хай же світла пам'ять незабутнього Головного Отамана об'єднуватиме завжди всіх вірних синів нашого народу, всіх, хто бореться за щастя й долю нашої Батьківщини!

Член Союзу Гетьманців-Державників, проф. др. І. Марченко.

Шкідливі впливи таборового життя

Часопис „Вперед" містить змістовну статтю, яка заторкує ряд проблем з нашого таборового буття. Автор її, вдумливо вглядаючись у нашу дійсність, пише, що в наслідок воєнних та еміграційних переживань, ми не здаємо собі справи з того, наскільки ми змінилися під їх впливом.

Подекуди ми змінилися на ліпше. Ми навчилися жити ощадно, з пляном, обходитись малим. Стали більше самовистарчальними, не боїмося фізичної праці. Це є позитивні сторінки наших воєнно-еміграційних злиднів і, оскільки вони витиснуть в нас печать на все життя, то це нам лише допоможе.

Та еміграція має на нас і від'ємний вплив. У повоєнний час, коли забракло на ринку найпотрібніших товарів, а в наслідок того прийшло до ненормальної підвишки цін, коли гріш стратив вартість, дехто з наших людей пустився на спекуляцію. Ці люди перестали думати нормально.

Наші молоді купці не розуміють іншої торгівлі як зі 100% заробітком. Очевидно, вони в нормальних часах, коли треба буде вдоволитися 10—15% заробітку — ніяк не надаватимуться на купців.

Люди, витручені спекуляцією з рівноваги, перестали оцінювати працю, оплачувану нормально. Це бачимо ми, коли молоді люди не хочуть іти до праці, чи в науку, хоча одно чи друге могло б їм запевнити гарне майбутнє. Вони вважають так: більше заспекулюю за день, як зароблю за місяць.

Наслідком таборової бездіяльности, люди відвикають від праці і стараються різними способами від неї викрутитися. Забувають вони про те, що, коли ми повернемось до нормального життя, для нас навіть найбільш сприятливого, то нас зобов'язуватиме залізна відвічна засада: „хто не працює — той не їсть."

Таборове життя забиває в багатьох людей підприємчивість та ініціятиву. З огляду на те, що люди живуть без потреби боротися за існування—вони від тої боротьби відвикають і стають безпорадні перед найдрібнішими проблемами.

(Закінчення на 6 стор.)

Декого з нас опановує байдужність та пасивність, які не дозволяють людині здобутися на прочитання часопису, піти на доповідь, а тим більше написати статтю, чи приготовити цікаву доповідь.

В результаті еміґраційних переживань, люди тратять почуття дійсности. Одні з них забувають про своє колишнє суспільне положення, про якусь станову гідність, і готові пониживатися для найменшої користи, готові побиватися за речі, на які колись не хотіли й дивитися. Інші, під впливом хвилевих успіхів, починають про себе Бог-зна-що думати, уважати себе за Бог-зна-що і, очевидно, як прийдуть нормальні часи, ті люди ніяк не зможуть погодитися з дійсністю.

Треба згадати ще про одну дуже прикру справу. Звичайно людина, що живе на еміґрації, здана більше на допомогу інших, ніж у нормальних обставинах. Природним було б, якби такі часи виробили в людей почуття солідарности. Та насправді є щось зовсім протилежне. Життя на еміґрації виробило у багатьох з нас захланність, еґоїзм. Ми боїмося не лише допомогти іншому, але навіть йому порадити, немовби тому, що через те нам самим погіршає. Люди таять, що знайшли ремісника, який приймає направи, дентиста, що годиться вставити коронки, чи крамницю, де можна щось купити.

Такі то й інші шкідливі наслідки еміґрації впливають на одиниці й цілу нашу суспільність. Вони затруюють усе наше життя. Вони виробляють нам погану опінію перед чужими.

Та ще гірше було б, якби ми ті хиби заховали й у нормальних часах. Вони взагалі не дали б нам змоги вжитися в нормальні умовини. Отож, нам треба негайно почати викорінювати ті хиби з-поміж себе. Тим більше не сміємо допустити до того, щоб ті всі хиби перекинулися на нашу молодь. Це є завдання нашого старшого громадянства, школи, церкви, пласту, куреня молоді.

В. Р.

НЕСПОДІВАНИЙ ПЕРЕМАРШ

З канцелярії чеського прем'єр-міністра доносять, що між 20 і 29 травня совєтські війська будуть пересунуті з Угорщини через Словаччину на північ в російську окупаційну зону Німеччини. Пересунення військ провадиться, нібито, з метою заміни старих окупаційних військ новими. Англійський часопис «Таймс» стверджує, що перемарш російських військ через усі головні міста Чехословаччини матиме вплив на вислід виборів, що саме в цей час відбуватимуться в Чехословаччині.

ПЕРЕД ВИБОРАМИ В ПОЛЬЩІ

Як подає «Н[illegible] Таймс», тимчасовий [illegible], всіляко старається від[illegible]сти термін виборів, щоб злучити всі партії в один бльок і до цього б[illegible] Народну партію, я[illegible] за собою 70 % суспільства. Комуністам в Польщі вдалося втягнути до бльоку всі партії за винятком Народної. Уряд почав ліквідувати цю партію. В льокалях партії переведено ревізії, а багатьох членів її арештовано. Миколайчика ще не чіпають. Газета запитує, як можна в таких умовинах перевести вільні вибори?

ГУМОРИСТИЧНИЙ МАТЧ

Ви думаєте, що це жарт, або якась гумореска? Ні. Це був таки футбольний матч, матч — сивих, лисих і бородатих, що відбувся у нашому таборі в неділю 19 травня. Змагалася Управа табору з Народнім університетом. Склад обох дружин теж був спеціяльно підібраний — і за фахом і, особливо, за віком, так що всі футболісти, взяті разом, мали досить поважний вік — до 2.000 років... Деякі грачі мали понад 65 років. Треба ще відзначити і різноманітність будови тіла грачів, які, ніби підбиті лелеки, вишикувавшись в ряд, творили собою досить криву діяграму...

Треба віддати справедливість, —гра пройшла дисципліновано і культурно. Зате глядачі вели себе аж надто нестримано, —було забагато сміху і викриків співчуваючих, що закладались за ту або іншу дружину:

—Пане професоре, копніть його!

—Гол! Ні! То пан маґістер бородою закотили, — сперечалися глядачі, яких було на майдані понад тисячу.

Матч закінчився рахунком 4—12 на користь Управи. Після його закінчення пластуни піднесли вінок директорові п. І., який, бувши голкіпером, уперто боронив ворота і честь Народнього університету. Одне слово, в глядачів боліли животи, а в грачів—ноги. Ті й ті були потішені й задоволені.

Гроші, в сумі 313,15 марок, офірували футболісти на культурно — освітні цілі.

М. Хм.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

Вкладки на пресовий фонд надійшли від пп. Федора Коваленка — 50 марок, М. М. — 30 марок, М. Мартинюка — 3,32 марки.

Загальна сума досі внесених грошей становить 483,32 марки.

Вісті з України

«Тепер всі рівні»

Мешканець табору Гайденав пан С. передав до редакції листа від своєї родички, що дістався сюди аж з Тернопільщини. Подаємо уривки з цього листа:

«...Пишу Вам, бо випадково пощастило знайти серед руїн коверту... Недавно помер пан Н. (бувший режисер) з туги за сином. Похорон був такий, що його колись не мав останній жебрак. Отак, знайте, ми тепер нічим не відрізняємося від того жебрака ні виглядом, ані взуттям,—тепер всі рівні... Я ходжу в мужовім біллі та убранні, в ґумових чоботях, хоч і тепло... Тішуся, що є хоч своя бараболя, бодай і без соли, але смакує... Та й грошей не треба, бо нема чого купувати.

Багато людей виїхало на схід, а ще більше—на захід. В одній частині села немає нікого і нічого...»

Кількома рядками

** Пропозицію президента Трумана, щоб Совети взяли участь в поборюванні харчової кризи, Сталін відкинув.

** Президент Південно-Африканського Союзу Смутс відвідав Гамбурґ.

** Голяндія перейняла на себе доставу 400 тис. тонн картоплі та ярини для англійської зони Німеччини.

** Віце-король Індії промовляв по радіо в справі англійського проекту про незалежність Індії. Ганді мав нараду з віце-королем, а Мусульманська ліґа скликала своїх представників для обговорення індійських справ.

** У Празі скарано на горло був. губернатора Чехії та Моравії Германа Франка.

** У Болгарії викрито організацію, яка мала виступати проти совєтських військ.

** Підкомісія Ради Безпеки ствердила, що польські закиди, нібито Еспанія загрожує світовому мирові, є неправдиві.

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ

Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк. Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 134, 700 пр.

„ЕСНО“ — THE CAMP-NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 16 ТАБОРОВИЙ ЧАСОПИС. РІК 1.

ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя
2 червня 1946 р.

Схід сонця 4 год. 13 хв.
Захід сонця 21 год. 14 хв.

Свв. мчч. Олександра, Никити, Івана та Йосипа.

31. V. 1223 р. Битва з татарами над Калкою.
5. VI. 1775 р. Зруйнування Запорізької Січі.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ-АРХІВ
412

В СЛІПОМУ КУТІ

(ПІСЛЯ ПАРИЗЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ)

Конференція міністрів закордонних справ чотирьох великодержав у Парижі, що розпочалася 25 квітня, закінчилася 16 травня. Головною темою дебатів була справа укладення мирових трактатів з спільниками Німеччини — Італією, Румунією, Болгарією, Угорщиною і Фінляндією. Обговорювано також справу державної структури Німеччини й укладення мирового трактату з нею, а також справу Австрії.

На конференції виявилося значне розходження в позиції Совєтського Союзу й США, Англії та Франції. Вимога Росії передати під її протекторат Тріполітанію зустріла такий гострий спротив, що конференція стала була перед можливістю провалу. Але в критичну хвилину Молотов зняв свою вимогу.

Не погоджено справу італо-югославського кордону (не вирішено долю міста Трієсту і венеційської провінції Джулія); не договорились щодо визначення суми італійських репарацій; не розв'язано справу італійських колоній, на частину яких все таки претендує Росія, пов'язуючи це з питанням про Дарданелі; західні держави не погоджуються на створення російських опорних пунктів у гирлі Дунаю.

Щодо Німеччини, то західні держави домагаються якнайскоршого створення для неї єдиного державного уряду й укладення мирової угоди з ним ще в 1946 р. Окупаційні війська залишаться в Німеччині ще на 25 років, але цивільний уряд повинен бути єдиний, і тим самим має закінчитися теперішній стан, при якому більша частина Німеччини перебуває під російським політичним і економічним впливом. З Австрії пропонувалося вивести всі окупаційні війська вже в найближчому часі, але проти цього рішуче заперечував Молотов.

Міністри вирішили перервати конференцію до 15 червня з тим, щоб до того часу спірні питання обговорили їхні заступники. А що немає певної надії, що й 15 червня спірні питання будуть полагоджені, американський міністер Бернс запропонував уже тепер визначити твердий термін відкриття загальної мирової конференції всіх воюючих держав на початок липня, з тим, щоб ця конференція більшістю голосів ухвалила умови миру, незалежно від того, чи буде досягнено попереднє погодження чотирьох великих держав.

Прийняття цієї пропозиції визначало б, що справа укладення миру зрушила таки з мертвої точки. Але й пропозиція Бернса зустріла спротив з боку Молотова.

Отже, хоч минуло уже 13 місяців після закінчення бойових дій в Европі, а війна з Італією, Румунією і Фінляндією закінчилась уже мало не 2 роки, справа укладення миру з цими державами виглядає ще цілком невиразно. Тим то й не дивно, що світова преса оцінює наслідки роботи Паризької конференції вельми песимістично. «Цілий світ прагне хліба—сталого миру і не може вдоволитися, коли йому замість цього дають камінь—російську неуступливість», — пише «Дейлі Телеграф». Газети вимагають нових рішучих заходів, щоб вийти з цього сліпого кута.

20 квітня Бернс, звітуючи по радіо про Паризьку конференцію, висловив тверду рішучість Америки покласти край теперішньому невиразному становищу. Якщо не пощастить, через спротив Росії, скликати мирову конференцію у найближчі місяці, то справа укладення миру, на думку Бернса, має бути передана у конфліктному порядку на розсуд ООД.

Американські сенатори Вандерберґ і Коналліс у своїх виступах у Сенаті схвалили політичну лінію Бернса, підкресливши відсутність взаємозрозуміння між комуністичним Сходом і демократичним Заходом. «Позитивним наслідком Паризької конференції, — заявили вони, — є те, що після неї встановилась цілковита єдність американських республіканців і демократів у питанні зовнішньої політики».

27 травня на пресконференції в Москві Молотов гостро критикував промову Бернса, кажучи, що США і Англія створили бльок і готуються до нової війни, щоб панувати над цілим світом. Бернс заперечив обвинувачення Молотова, заявивши, що Америка і Англія виступають завжди лише як члени ООД. В свою чергу він обвинувачував Совєти в тому, що вони зволікають з підписанням мирових трактатів.

Отже, хоч час відновлення конференції не за горами, промови Бернса й Молотова свідчать про те, що жадних ознак усунення глибоких розходжень між позиціями Совєтів і західних демократій покищо немає.

Ів. Марченко.

Загальні інтереси—над усе

Говоримо те, що мислить розум і що підказує серце. Стільки горя і нужди, моральних, економічних і політичних утисків, як наш народ, не зазнав, мабуть, жаден. Страшні лихоліття розкидали нас по всіх кінцях світу. Остання світова війна, що, знову таки, найпекучіше відбилася на українських землях, кинула ще сотки тисяч наших людей в чужі краї. Теперішня еміґрація відрізняється від усіх попередніх еміґрацій багатьма прикметами, насамперед своєю масовістю. Не тільки з матеріяльно-економічних причин, а з глибших,—духово-політичних, покинули українці свою Батьківщину.

Ми є політичні еміґранти.

Постає питання: що маємо робити тут, в оточенні похмурої для нас чужини?

Тільки чужі по духу нам люди можуть твердити, що вся наша праця має зводитися тільки до самозбереження, старання перетривати складну ситуацію, коли можна буде вистрибнути на поверхню життя. Думати так: зачекаймо, доки виясниться, а тоді сядемо на коня й помчимо — значить, думати цілком хибно. «Мчати конем» при цілковитій ясності зовнішньо-політичних обставин може всякий, а спіймати того «коня» й загнуздати його в тяжких умовинах —зуміє далеко не всяк.

Обережність має бути, але обережність, а не боягузство та кволе тремтіння за своє власне «я». Найхоробріший вояк іде в розвідку з обережністю, але він не кидається в сторони й не падає від найменшого шелесту липових листків.

Політичний еміґрант повинен послідовно й уперто, в усій своїй роботі, яку б він не провадив, прагнути до того, чого йому насамперед бракує. А бракує йому передусім рідного краю, рідної хати, рідної сім'ї. Забути про це може тільки, м'яко кажучи, спекулянт, прагнення якого зводяться лише до особистої наживи.

Рідний край—кожної хвилі у душах і мріях наших. Отож вся наша робота,—від невеличкої фахової майстерні чи драматичного гуртка й до вищих навчальних закладів на чужині,—має бути керована цими шляхетними почуттями. Всією своєю поведінкою в усій роботі, в особистому побуті мусимо довести чужинцям, що ми є представниками народу, який здатний до самоуправління, розвитку високої науки, техніки й мистецтва, що ми є представниками народу, який прагне до високих ідеалів, до правдивої свободи всім народам і людині.

І це ми докажемо тоді, коли всі наші власні, особисті, дрібні чи великі, справи будуть підкорені нашим загальним, національним інтересам.

П. Вигнанець.

НЕБЕЗПЕЧНА СИТУАЦІЯ В ІРАНІ

На засіданні Ради Безпеки 23 травня знову обговорювано іранську справу. Громико не брав участи у засіданні. Як представник Ірану, був присутній Гусейн-Аля.

Було прочитано повідомлення іранського уряду, що совєтські війська очистили територію Ірану до 6 травня. Але американський представник Стетініюс все ж запропонував не знімати іранську справу з порядку денного, щоб тим виявити «свою тривалу зацікавленість у все таки небезпечній і нез'ясованій ситуації».

Відповідаючи на запитання, Гусейн-Аля сказав, що під охороною російських військ організувались групи повстанців, які перешкоджають урядовим військам вступити в Азербайджан. Російський посол у Тегерані весь час напосідає на прем'єра Сультане, щоб той робив поступки повстанцям. Повстанці в Азербайджані одягнені в російську уніформу.

Польський делеґат іронічно запитував — невже розслідувальна урядова комісія розглядала Азербайджан тільки з літака, дивлячись у підзірну трубу.

Комісія вилітала, відповів Гусейн-Аля, на російському літаку і діставала інформації від азербайджанських урядовців.

Як заявив Стетініюс після цього, він ще більше упевнився, що було б помилкою знімати іранську справу з обговорення. Англійський делеґат Кадоган додав, що він «на жаль, має сумнів, чи мала іранська розслідувальна комісія повну волю пересування.»

Рада Безпеки ухвалила в найближчому часі знову обговорити іранську справу.

24 травня в Москві, Тебризі й Тегерані опубліковано російське офіційне оголошення, що 9 травня з Ірану виведено всі російські війська.

І. М.

ПЕРЕД ПЕРЕГЛЯДОМ ДП

Франкфурт. В американській окупаційній зоні Німеччини буде проведений перегляд примусово вивезених осіб, що живуть у таборах і поза таборами, подібний до «денацифікації» німецького населення. Як уважають військові чинники, це дасть змогу виявити злочинців, що поважно загрожують безпеці. Водночас перевірка виявить людей, що ухиляються від праці.

Кожна особа дістане анкету і пройде комісію, що складатиметься з старшин і представників допоміжних організацій, як от УНРРА. Частину тих, хто вважається тепер за ДП, буде переведено на права німців. Припускають також, що декого вишлють з американської зони.

ДП—ПОЛІТИЧНІ ЕМІҐРАНТИ

Лондон. Останнє, 31-е засідання Комісії для справ утікачів було присвячене визначенню поняття ДП. Зокрема, обговорено, чи можна під нього підвести політичних еміґрантів. 10 голосами проти 6 (3 утрималося) це питання розв'язано позитивно. Совєтську пропозицію поділити втікачів за державною приналежністю відкинено. За неї подано 6 голосів, проти—12.

(«Час»).

РЕПАТРІЯЦІЯ УКРАЇНЦІВ З ПОЛЬЩІ

Варшава. За даними польського репатріяційного уряду в Варшаві, примусовій репатріяції з Польщі до СССР підлягало 543.876 українців, що мешкали на теренах теперішньої Польщі. До зими переселено 311.491 особу, себто 60%, а решта здебільшого переховується в лісах. У зв'язку з посиленням репатріяції збільшилася і діяльність українських партизанів, про яку недавно згадувало лондонське радіо.

ТАСС СПРОСТОВУЄ

Московське радіо передало, що в англійських колах розповсюджується чутка, ніби Совєтський Союз тримає озброєні німецькі війська і ніби німецькі офіцери вишколюють червоноармійців. Офіційна московська аґенція ТАСС спростовує ці чутки, заявляючи, як звичайно, що «ето является вимислом от начала до конца» . . .

АРЕШТ ЄПИСКОПА ЯНКА ШІМРАКА

Єпископа греко-католицької церкви в Югославії Я. Шімрака, що вступив на владичий престіл після наглої смерти єпископа Діонізія Нярадія, ув'язнено в тюрму. Таким робом 50 тисяч греко-католиків в Югославії, українців і хорватів, залишились також без свого владики, подібно, як то є в Західній Україні.

ПРОТИ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

Греко-католицька Візитатура в Німеччині вислала до Апостольської Столиці меморандум в справі переслідування греко-католицької церкви в західних областях України. Подібне меморандум вислало також Центральне Представництво Української Еміґрації в Німеччині.

СУМНІВИ АМЕРИКАНСЬКОГО КОРЕСПОНДЕНТА

Кореспондент газети «Ню-Йорк Таймс» пише з Варшави, що в Польщі є тепер велике непорозуміння між урядом і Народньою партією. На думку кореспондента, ця партія на вільних виборах дістала б 70% голосів, але нема надії, що вибори будуть проведені так, як у демократичних країнах.

ПЛАСТОВИЙ КУТОК

ПРОВАДИТЬ СКАВТМАЙСТЕР Л. БАЧИНСЬКИЙ

Підстави пластової системи

Деякі з засад пластового руху можна знайти в інших організаціях для виховання молоді. Тут подаємо синтезу тих принципів, які відрізняють пласт від інших організацій. Занедбання одного або кількох з тих принципів вплинуло б від'ємно і віддалило б від ідей, які сформулував Бейден Поуел у своїй книжці «Пласт для хлопців» в 1908 р. і які він пізніше пояснював у своїх статтях і промовах.

Він вважав за необхідне пояснювати й застосовувати ці ідеї через те, що багато пластових провідників не здійснювали практичних висновків з цих ідей, або зосереджували увагу на зовнішньому вигляді і не могли зрозуміти пластового руху, як цілости. Голос основоположника затих, але його наука триває далі в його творах та в досвіді першого покоління його учнів. Тепер приходить нове покоління продовжувати нове діло. В останніх роках мільйони чоловіків призвичаїлись до метод військового виховання. Для них буде не легкою справою залишити ці методи і перейти на спеціяльні методи пласту не лише на словах, але й на ділі.

Ціль пласту. Наприкінці свого довгого життя світовий начальник пласту Бейден Поуел висловив ціль пласту в таких словах:

«У вихованні наших пластунів треба ставити на перший плян високі цілі, а не заглиблюватися занадто в дрібниці.

Не допускайте, щоб технічні справи переважили мораль.

Справність у поході, таборування, лісове життя, гарні манери, джемборі—світові з'їзди—це все лише засоби, але не кінцева ціль.

Кінець—це характер; характер з певною метою.

А мета—це здорове й розумне нове покоління серед нездорового та нерозумного світу і здійснювання високої служби, активної служби Любови й Обов'язку до Бога й ближнього».

Слово «характер» Бейден Поуел раз-у-раз вживав при роз'яснюванні цілей пласту.

Під характером розумів він «виховання в високих ідеалах, у самопевності, в дусі обов'язку, відваги, особистої гідности та пошани для інших, —одне слово, в тих прикметах, які творять характер.»

Ця ціль є властива не одній тільки пластовій організації, одначе, треба звернути увагу на спеціяльні якості, які вибрав Бейден Поуел, як найважливіші. Пласт відрізняється від інших своїм духом і методами.

(Fundamentals of the scout method).

Переклад з англ.
інж. **М. Лукомського.**

ПЛАСТОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗРОСТАЮТЬ

Чотири пластові курені в таборі Гайденав зросли до 302 членів. Пластова організація в Мунстрі нараховує 109 юнаків і юначок. 45 новаків прийняли до себе пластуни в Фалькенберзі.

Управі створено Інформаційне бюро, що має вивчати моральний стан табору, приймати скарги від таборян на незаконні дії службовців, негідні вчинки окремих людей, а рівночасно інформувати загал про всі актуальні питання. Це ж таки бюро зобов'язане через Управу та через загальні збори таборян негайно усувати все негативне, що є в нашому житті.

Всі порушники громадсько-таборового життя будуть карані таборовим судом. Наказ Управи категорично перестерігає, що особливо суворо каратимуться кримінальні злочинці, які не мають права називатися політичними еміґрантами.

Новим у житті нашого табору є укладання тримісячного пляну роботи референтур, а особливо референтури праці, яка мусить у своїй діяльності виходити з засади—„неробство одного деморалізує другого". Не повинно бути жадного таборянина, який би не працював у тій чи іншій ділянці.

Відтепер кожного місяця мають скликатися загальні збори таборян, на яких обговорюватимуться пекучі питання з нашого буття на чужині і визначатимуться заходи для усунення хиб в організації нашого життя.

Управа в своєму рішенні цілком слушно вказала на неприпустимість фактів, коли таборова кооператива продає товар по дуже підвищених цінах.

Наказом Управи ліквідовано таборову малярську студію. Цей захід є вимушений тим, що деякі працівники студії нельояльно поставилися до потреб табору, підносячи свої власні інтереси над громадські.

Здійснення постанов Управи табору Гайденав сприятиме дальшій успішній роботі в створенні зразкової української громади на вигнанні.

С. Вожаківський.

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ С. ПЕТЛЮРИ і Є. КОНОВАЛЬЦЯ

25 травня урочисто вшановано в нашому таборі пам'ять С. Петлюри та Є. Коновальця.

О 8-ій годині ранку в церкві було відправлено заупокійну літургію, а о 9 годині на таборовій площі—панахиду. Таборяни вишикувалися в формі чотирикутника навколо символічного гробу, коло якого несли почесну варту представники трьох поколінь: ветерани, охорона і пластуни. Представники таборових інституцій зложили на гріб вінки.

— Струнко, на прапор глянь! —і під урочистий спів національного гимну стяг звільна поплив угору і зупинився на половині щогли. Після панахиди відділи продефілювали коло гробу, віддаючи честь духові незабутніх Героїв.

Увечері в залі табору відбулась жалібна академія. Реферат про С. Петлюру та Є. Коновальця виголосив проф. др. Б. Крупницький.

Л. К—ар

ПЕРЕД ЗАГРОЗОЮ ГОЛОДУ

Англійський міністер харчування Морізон мав розмову з Труманом, а відтак їде до Отави, щоб нараджуватися з канадійським урядом в справі харчового попоження в світі. Гувер їде до південно-американських держав, щоб спонукати їх взяти участь в поборюванні голоду в світі.

З українського життя

** В міському оперовому театрі «Людвігсбав» в Авгсбурзі на прем'єрі опери «Маргарита» виступив у ролі Фавста співак-українець Орест Руснак, відомий артист Мюнхенської державної опери. По закінченні п. Руснакові вручено великий кіш квітів.

** В Новім Ульмі відбулася третя конференція Союзу Української Демократичної Преси під головуванням Головного редактора «Українських Вістей» К. Дацька.

** Центр. Укр. Допомогове Бюро в Лондоні провадить підготовчу роботу над організацією виставки української преси на еміграції.

** В укр. таборі в Фюссені є наукова бібліотека з понад 2500 екземплярами, між ними цінні унікуми.

** У Гавнстеттенському таборі при українській секції існує театр «Дніпрова Чайка». Режисером театру є пані Омелянович-Павленко, відома українська артистка.

** В Фюссені відбулася конференція мовознавчої групи Української Вільної Академії Наук. Протягом двох днів своєї праці конференція вислухала і обговорила доповіді з кількох циклів. Конференцію відкрив голова групи проф. Я. Рудницький. Учасники вшанували вставанням пам'ять проф. Ол. Колесси, що помер саме рік тому в Празі.

** В Бад Кіссінгені відкрито пам'ятник Аркадієві Любченкові. Пам'ятник, поставлений на могилі письменника, має вигляд українського трираменного хреста і виконаний з мармуру за проєктом мистця Боцюркова.

** Надійшло в продаж перше число «Науково-літературознавчого збірника», що вийшов у в—ві «Світання».

** Вийшов у світ «МУР»—збірник літературно-мистецької проблематики, ч. 1. Видання об'єднання письменників — «Український Мистецький Рух»

УКРАЇНЦІ В ІТАЛІЇ

В Італії є два українські табори, жіночий та чоловічий. Непевність становища не давала була спочатку можливостей тамтешнім українцям розгорнути громадсько-політичне та культурно-освітнє життя. Тепер там є сільськогосподарська, шоферська, лісова, ремісничa школи, матуральні курси, курси молочарські, технологічні, тваринницькі тощо. Табори видають свої часописи та книжки на циклостилі або фотодруком. Є тут також хор, ансамбль танцюристів. Регулярно впоряджаються реферати на загальноосвітні та історично-наукові теми.

Порядок, дисципліна, єдність

Праця і навчання мають виповнити наш час на чужині. Ми мусимо працювати, щоб не бути тягарем для інших народів, щоб тепер чи в майбутньому бути корисними для свого народу.

Національно-громадська дисципліна в таборі і поза ним має бути поставлена якнайвище. Точне виконування всіх приписів і розпоряджень влади, так само як і таборової Управи,—повинно увійти в звичай кожного з нас. Нашим обов'язком є далі з честю нести своє національне ім'я і не плямувати його негідними вчинками. Українські табори здобули однодушне визнання чужинців і це визнання ми повинні зберігати далі. Поодинокі ганебні вчинки, як от крадіж, спекуляція, невиконання громадських завдань є злочином проти цілої нашої еміграції. Такі бо вчинки послаблюють наші позиції і сіють між нами нелад. Їх ми мусимо поборювати всякими способами, і то власними силами і у власних наших інтересах. Суворі заходи в цьому не повинні нас лякати.

Не випадково Управа табору в Гайденав на своєму засіданні вислухала доповідь культурно-освітнього референта п. Ялового про стан табору, піддавши всебічній критиці та оглядові роботу таборових установ, підприємств і навчальних закладів та вчинки поодиноких таборян. Управа прийняла відповідне рішення, що гостро застерігає проти недисциплінованости і проступків, які підривають єдність таборового життя та компромітують нашу громаду перед чужинцями.

Наказом Управи запроваджено ряд заходів, що мають піднести таборову дисципліну та посилити відповідальність кожного таборянина перед своєю громадою. Зокрема, при

(Закінчення на 4 стор.).

ЗРОБІМО З ЦЬОГО ВИСНОВКИ

26 травня ц. р. на спортовому майдані Гайденав підчас футбольного матчу стався прикрий конфлікт серед спортовців, який перетворився в бійку між таборянами українцями і сербами, що мешкають у своєму таборі по сусідству. У розпалі бійки з сербського табору прибула група жовнірів та підстаршин, яка відкрила по натовпу вогонь з пістолів і крісів. Напасників було обеззброєно, при чому декого тяжко побито. По обох сторонах є поранені. Справу передано до англійського суду.

Так виглядає цей конфлікт, коли говорити про нього мовою протоколу. Та якщо заглянути в справу глибше, то суть її виглядатиме інакше.

Як — запитуємо ми — могло звичайне непорозуміння між спортовцями перерости в розстрілювання одних другими? Де джерела ненависти, яка опанувала тих, що зводили кріси на наших людей?

Не було і не може бути ворожнечі між нами і сербами,—людьми, які з однакових причин опинилися на вигнанні і живуть однією мрією: повернутися на свої вільні, рідні землі.

Але у наші з сербами відносини — спроквола і потайки — вмішується третій елемент, третя група людей, що мешкають разом з сербами. Вороже наставлені до всього українського, вони під'юджують проти нас темних, некультурних людей і їхніми ж руками спрямовують зброю проти беззахисних жінок і дітей.

Дихаючи старою ненавистю до всього українського, ці людці, перебуваючи з сербами у близьких відносинах, всіляко нас обмовляють, щоб посварити нас, порушити добросусідські наші відносини. Як бачимо, свого вони в значній мірі досягли.

Зробімо ж з усього цього відповідні висновки!

НЕ ПОКИНЕМО СВОГО В БІДІ

У лікарні зійшла кров'ю молода жінка—невістка п. Нечипуренка. Їй потрібно було негайно зробити переливання крови. На заклик референта суспільної опіки п. Матієва—із співчуттям відгукнулися наші таборяни, що погодилися дати свою кров для переливання: охоронники пп. Адам Бек, Павло Шмигало і ще три жінки.

Життя молодої жінки врятовано. П. Нечипуренко дякує співтаборянам, що виявили щире, братерське співчуття до землячки.

ФУТБОЛ

ПЛАСТ—ОХОРОНА

Йдучи на матч, я був певний у повній поразці пластової молоді в змаганні з її грізним противником—охороною, де є здорові, сильні хлопці, добре натреновані у грі з м'ячем. Пластова ж молодь, що має на першому місці науку, дотепер не мала навіть власного м'яча. До того ж більшість з них замолода віком. Футболісти з пласту це—учні 2-ї, 3-ї і 4-ї кляс (Штемлер, Мартинчук, Турчан, Дощак).

Отож, в перемозі охорони не було ніякого сумніву. Але... амбітні, завзяті пластуни в першій половині гри сильним темпом несподівано побивають охорону — 4:0. В другій половині охорона підсилюється двома свіжими грачами, в тому числі одним фаховим. Пластуни лишилися в своєму складі. Спочатку дещо підупали були на дусі, позначилася втома, брак заправи. Але завзятість пластунів перемагає охорону, яка дістає ще один гол. Гра закінчується з рахунком 5:3 на користь пластунів. Присутні чули, як представник УНРРА прошепотів своєму колезі на вухо:

—Пластуни варті дістати спортовий стрій і власний м'яч!

Радости немає кінця-краю. Тішаться пластунки—підносять своїм товаришам-пластунам квіти і вдоволені вертаються додому. Загально гра відбулася цікаво — був темп, обидві дружини грали амбітно і культурно.

Пл.

ОПОВІЩЕННЯ

За розпорядженням УНРРА, харчі для збігців, що мешкають поза табором, будуть видаватися тільки до 15 червня ц. р. Після цього реченця всі збігці повинні перейти до таборів, в противному разі вони будуть позбавлені допомоги УНРРА.

Реєстрація збігців (ДП) провадитиметься тільки до 30 червня. Після цього реченця ніхто не буде зареєстрований як збігець і не може бути прийнятий до табору.

УПРАВА ТАБОРУ.

Кількома рядками

** Віденський уряд харчування повідомив, що харчові запаси на червень виноситимуть в Австрії лише 700 кальорій денно на особу.

** Тегеранський уряд позбавив Гусейна-Аля права репрезентувати Іран перед Радою Безпеки. Відтепер, певно, вже не буде ніяких розходжень між іранськими та московськими інформаціями.

** У Вашінґтоні відбулася нарада світового уряду прохарчування, на якій обговорено харчове положення в англійській зоні Німеччини та в Індії.

** Страйк 250.000 залізничників у США закінчився за 3 хвилини перед передачею залізниць під військовий заряд. Палата послів надала президентові особливих прав на випадок нових страйків.

** Наслідки виборів у Чехії та Моравії: комуністи одержали 40,1% голосів, соціяль-демократи—15,6%, партія Бенеша—23,57% і католицька партія—20,36%. Наслідки виборів у Словаччині: праві партії—60% і комуністи—30%.

** До Праги прибуло 300 тис. тонн збіжжя з Росії. Директор УНРРА повідомив, що в Україну та Білорусь також вислано певну кількість збіжжя для голодних.

** Колишньому прем'єрові Антонеску в його проханні про уласкавлення відмовлено.

** В Парижі почалися наради заступників міністрів чотирьох великодержав.

** 8 червня Великобританія святкуватиме День Перемоги. Англійський уряд запросив на це свято совєтські військові відділи, але Москва запрошення не прийняла.

** У США заряджено дальшу ощадність пшениці, щоб таким чином можна було доставити заощаджене збіжжя до загрожених голодом країн.

** Арештовано Поля Оствальда—заступника Гіммлера і головного керівника всіх концентраційних таборів Німеччини.

** З Англії до Німеччини відпущено 36. 270 німецьких військовополонених.

** Еспанський уряд вислав протест проти втручання Ради Безпеки у внутрішні справи Еспанії.

** Англійський головнокомандувач у Німеччині повідомив у Гамбурзі про поступову передачу заряду англійською зоною німецькій владі. Дуже важливим, сказав він, є, крім того, визначення остаточного терміну ліквідації націонал-соціялізму.

З НОВИХ ВИДАНЬ

Видавництво «Заграва» випустило друком укр. читанку для 2 кляси народніх шкіл — Є. Ю. Пеленського. Сторінок 160.

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ
Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.
Вид. і друк. Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 134, 700 пр.

РОЗШУКУЮТЬ:

Імишин Іван, 21 р. — Гельму Петра, 16 р., Гельму Тетяну, 22 р., сестру Імшин Катерину, 18 р., Качмар Тетяну, 18 р.; Ігрин Ліда — Ігрин Зенона.

Косарич Юрко, 33 р.,—брата Косарича Дмитра, 22 р., Наливного Теодора, 20 р., Наливного Михайла, 18 р.; Каспер Олександер, 69 р.,—дочку Голуб Анастасію, 43 р.; Курник Василь, 26 р.,—Семаньків Прокопа, 30 р.; Кириленко Василь—Кириленко Віру, Кириленка Андрія, Кириленка Михайла, Кириленка Грицька; Куприч Ольга, 42 р.,—дв. братів Лупа Гната та Миколу; Коваль Іван, 18 р., — брата Коваля Петра, 23 р.; Колодій Тадза — інж. Дяченка Богдана, інж. Колодія Володимира, Дідуха Богдана; Кукленко Михайло — Куклу Антонину, 31 р., Куклу Володимира, 10 р., Куклу Сергія, 12 р.; Койко Михайло, 43 р.,—сина Койка Івана, 20 р.; Кузмінський Володимир, 25 р., — батька Кузмінського Івана, 55 р.; Криль Роман, 35 р., — брата Криля Володимира, 25 р., Михайловича Петра, 34 р.; Кривенко Текля — Гладку Анну, Гладкого Михайла та Онуфрія; Ковтун Володимир, 27 р.,—дв. брата Ковтуна Івана, 29 р.; Кінаш Грицько, 41 р.,—дв. брата Ретоловича Арсена, 41 р.; Кравченко Павло, 48 р.,—дочку Кравченко Меланію, 24 р.; Корнилко Микола, 56 р.,—сина Корнилка Михайла, 27 р.; Коваль Василь, 30 р.,—вуйка Яцишина Грицька, 50 р.; Кучеренко Михайло—Кучеренка Василя, Кучеренка Євгена, Кучеренко Ольгу, Кучеренка Нестора, 50 р.; Ковалень Андрій—жінку Ковалень Олександру та дочку Ковалень Ніну, братів Ковалень Грицька, Антона, Федора, матір Ковалень Настю і сестру Ковалень Олександру; Ковалик Петро — сестру Ковалик Розію; Камінський Володимир —Горішню Катерину, Пристою Володимира, Сторонського Василя; Кухаришин Олекса, 49 р., —Колоса Миколу, 28 р., інж. Гнатюка, 32 р.; Кулак Марія—сина Кулака Івана, 21 р.; Кузьма Степан, 51 р.,—Кузьму Грицька, 43 р., сестру Кузьму - Мацелюх Марію, 40 р.; Кілик Євстафій—батька Кілика Данила, дружину Кілик Катерину; Козар Микола—Козаря Тараса; Кочух Катерина—Кіха Сергія, Мазепу Ілька, Мазепу Михайла; Кальчук Павлина — сестру Кальчук Христю, Кальчук Варку, брата Кальчука Володимира, Кальчуковича Миколу; Коцюх Павло — Брусняка Івана; Котович Олексій—сестру Котович Софію; Кривцьов Олександер—сина Кривцьова Володимира; Кочубей Павло, 48 р.,—дядька Онопченка Данила, 46 р.; Копач Іван — Марків Явдоху; Кілик Євстафій—Кілик Марію; Копач Іван—Грицая Василя, Грицая Андрія; Кучеренко Михайло — Кучеренка Нестора, 50 р., Кучеренкову Ольгу, 50 р., Кучеренка Василя, 40 р. і Євгена, 7 р.; Качоровський Дмитро, 50 р.,—кревних Твердикових Стефана і Володимира, Бариляка, 32 р.; Кардаш Віра, 42 р.,—сина Кардаша Бориса, 21 р.; Коваль Петро, 27 р.,—дв. брата Куцика Василя, 24 р., Куцика Стефана, 33 р.; Кукурба Володимир, 25 р.,—шваґра Ткачука Володимира, 32 р., сестру Ткачук Брониславу, 22 р., Дзюбей (доньку Павла) Оксану, 21 р.

Латик Розалія, 35 р.,—синів Латик Івана і Ярослава; Лисенко—Костюка Сенида, інж. Сторожука Богдана, Запорожець Дарію; Лицько Павло—Лицько Марію; Лисенко Іван—сина Лисенка Віктора; Легкий Бронислав—Клебанську Марію, Легку Анелю; Лупиців Василь —шваґра Воловича Володимира, сестру Савчену Ольгу, Лишугу Петра; Логин Ольга — Михайленка Теодора; Левинський Микола — брата Левинського Михайла, брата Левинського Грицька, сестру Левинську Галину; Левинська Варка—Седіна Прокопа, Малеву Антонину, батька Зюзіна Костя, Щабликіну Явдоху; Лимар Неонила, 45 р. — чоловіка Лимара Георгія, 45 р., — дітей Євгена, 19 р., Олександра, 17 р., Бориса, 8 р.

Мих Василь — брата Миха Нестора; Мазепа Володимир, 23 р.,—матір Мазепу Анастасію, 45 р., брата Мазепу Романа, 22 р.; Марковський Антін, 56 р., —сина Марковського Мечіслава, 23 р.; Мацук Василь, 47 р.,—о. Дзера Михайла, 35 р., о. Пирога Михайла, 35 р,; Молчанов Никифор—сина Молчанова Михайла; Марков Іван—дочку Марков Наталію, 18 р.; Мацейкова Марія, 50 р.,—брата Уніят Івана - Степана, 53 р., Каплуна Мартина, 70 р.; Мудрак Степан — брата Мудрака Ярослава, Галайду Софію, Галайду Стефана, Бурбана Володимира; Макогін Михайло — Макогона Івана; Музичко Михайло—Логойду Матвія; Малькевич Микола — батьків Малькевич; Мацук Галя, 21 р., —батька Мацука Йосипа, 45 р.; Матвіїв Степан, 21 р.,— батьків Матвієвих Миколу і Марію, брата Осипа.

Нижник Петро, 24 р.,—жінку Нижник Марію, 22 р.; Несвячений Андрій — брата Несвяченого Степана, сестру Несвячену Марію; Нелль Іда, 26 р.,—брата Нелль Вітольда, 21 р., Хлопонюка Тихона та Лідію; Наболотній Василь, 61 р., — Наболотнього Євгена, 20 р., Наболотню - Стефанчук Ольгу, 25 р., Якимів Володимира; Несенюк Іван—Осинчука Онопрія, Матусевича Івана, Тхоревського Федора, Бутовича Валентина, Заморського Степана, Вдовиченка Федора, Несенюкову Тамару, Нечелю Петра, Ситника Івана, Шкарботенка Івана.

Онуфрик Софія, 42 р.,—Маланюкову Марію, 40 р., тітку Левкову Єлизавету, 55 р.; Осахло Йосип, 27 р.,—братів Осахло Володимира, 21 р., Андрія, 19 р., Івана, 16 р., сестру Анну, 30 р.; Оренчук—Ткачука Степана, Іщака Павла, Парохіна Степана, Оренчука Володимира, Ткаченкову Люсю; Охмат Іван—сина Охмата Володимира; Опанасюк Ганна — Опанасюк Параню; Онищенко Грицько—братів Онищенкових Володимира, Василя та Федора.

Грановський Петро (Мюнхен-Ляйм, табір УНРРА, 125) —сина Грановського Ігоря, нар. 1923 р., що останнім часом був у Запоріжжі.

Оголошення про розшуки подавати: Бюро Розшуку та Зв'язку в Гайденав. Адреси: **для Німеччини**—Auskunftbüro der vermißten Ukrainer, Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg; **для закордону:** Inquiry and information bureau Ukrainian. 253 D. P. Assembly Centre 800 control Unit B. A. O. R. via Gt. Britain.

„ЕСНО“ — THE CAMP-NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ-АРХІВ Ч. 432

ЛУНА

ч. 17 ТАБОРОВИЙ ЧАСОПИС РІК 1.

ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя
9 червня 1946 р.

Схід сонця 4 год. 37 хв.
Захід сонця 21 год. 20 хв.

П'ятдесятниця. Зелені Свята.

11. VI. 1876. Заборона українського друкованого слова в Україні російським урядом.

«ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАВІСОЮ»

З ВИСТУПУ БЕВІНА В ПАЛАТІ ГРОМАД

Англійський міністер закордонних справ Бевін 4 травня говорив у палаті громад про цілі закордонної політики Англії. Основою цієї політики,—сказав він,—є наладнання праці ООН. Шлях до миру значно тяжчий, ніж по першій світовій війні. Сьогодні є фактом, що не буде ніякого миру, поки Совєти не візьмуть участи в уреґулюванні мирових відносин. Треба довести,—підкреслив Бевін,—до однозгідности між Заходом і слов'янським Сходом.

Окремо зупинився Бевін на положенні Німеччини. В Потсдамі було умовлено, що Німеччина має бути трактована як цілість. Це означає, що харчові продукти мали б іти зі сходу на захід, а машини—із заходу на схід. Одначе, з огляду на цілковиту замкненість совєтської зони, це є річчю неможливою. «Нестерпною є ситуація,—сказав міністер,—коли воєнний стан в Европі триває лише тому, що ми, чотири чоловіки, не можемо дійти згоди». Далі Бевін говорив про непогодженість із Совєтами щодо Італії, Австрії, а також Дунаю, по якому плавба має бути вільна для всіх заінтересованих держав.

Відповідаючи на закиди Молотова, Бевін заперечив, нібито Англія та США стремлять до експансії. На погляд Бевіна, дивною є думка Совєтів, що по їх стороні — повна демократія, а інші держави є фашистські або напівфашистські. Міністер порівняв совєтську зону зі спущеною завісою, за яку ніхто не може заглянути, тоді як дорога до англійської зони відкрита і кожен має змогу знайомитися з відносинами, що там панують.

Бевін заявив, що УНРРА давала й дає допомогу всім потребуючим країнам, а деякі з цих країн її тепер обвинувачують. На його погляд, можна вести боротьбу з Совєтами на різні теми, але нехай у тій боротьбі не падають жертвою людські шлунки.

З ВИСТУПІВ ЕТТЛІ І ЧЕРЧІЛА В ПАЛАТІ ГРОМАД

Англійський прем'єр-міністер Еттлі в своєму виступі сказав про нездатність Совєтів зрозуміти суть західних демократій. Наші совєтські приятелі,—заявив він—тлумачать потсдамський договір стисло-буквально, не зважаючи на змінені умови. Німеччину треба трактувати, як господарську єдність, створивши з неї федеративну державу. Ми хочемо підтримувати приязні зносини не тільки із західними, але з усіма державами. Що сьогодні найбільше необхідне—це терпеливість і взаєморозуміння.

Відкриваючи дебати, Черчіл заявив, що від Північного моря по Адріятику запала завіса. Він вітав би загальний мир з німецьким народом, але бачить, що на це треба довшого часу. Ні США, ні Англія не можуть дивитися, як в американській та англійській зонах панують хаос і біда. Тепер, коли всі винні покарані, не можна далі карати цілу націю.

Черчіл схвалив стриманість англійського уряду щодо еспанської справи і шкодував, що відносини з Совєтським Союзом погіршали. Він цілком погоджується з Бевіном, що питання мирових трактатів треба передати ООН, якби не дійшло до порозуміння в Парижі. За словами Черчіла, зерно нової війни засіяне зі Сходу. Відносно Греції Черчіл висловився, що події в цій країні виправдали англійську політику. Греки дали доказ, що не думають піддаватися диктатурі комуністичної меншости. В Польщі, на думку Черчіла, повинен постати репрезентативний уряд, який мусить якнайскорше розпочати відбудову свого краю.

Знати свою літературну мову!

В існуванні кожного народу чи не вирішальне значення має його мова. Вона бо „конечний засновок спільної праці, творчости і спільних змагань, що приводять масу до її оформлення в суспільство, в націю“. Недарма різнокольорові наші неприятелі передусім брали за горло нашу мову. Тарас Шевченко — перший з українців, що збагнув потужність цієї зброї, і перший, хто на сторожі інтересів української нації поставив Рідне Слово.

Відніміть у нас нашу мову —і ким ми станемо? Сербами? Росіянами? Поляками? Зулюсами? Чи просто міжнароднім прошарком, ні собі й нікому не потрібним?..

Не всі ми говоримо однаково. До українських таборів поз'їжджалися люди з різних областей України і різного культурного рівня. Але всі ми —вигнанці, і об'єднують нас спільні прагнення.

Найголовнішим об'єднавчим чинником кожної нації є її літературна мова. Це вона, стираючи відмінності говорів та говірок, нищить перепони до якнайтіснішого згуртування людської спільноти. Це нею писали свої твори невмирущі генії нашого народу—Шевченко і Франко; цією мовою писали й говорили найвизначніші мужі України.

Як же справа з літературною мовою в наших таборах?

З приємністю слід відзначити, що в усіх майже українських осередках учительство гаряче взялося до навчання дітей і дорослих рідною мовою. Ми маємо численні школи, гімназії, народні університети. Аби охота, а вчитися можна!

(Закінчення на 2 стор.).

Та, на жаль, є у нас ще люди, які, вузько мислячи, вважають, що вчитися літературної мови не треба, мовляв, «українською мовою є та, якою говорять лише в моїй області». Не перевелися ще серед нас і прихильники ідіотичного поділу на мови «вашу» і «нашу», «шевченківську», «галицьку» тощо.

Є люди, особливо з-поміж молоді, які, добре своєї мови не знаючи, вивчили, одначе, непогано німецьку мову. Вони собі міркують: «Зі своїми й каліченою договорюся, а німецьку таки треба знати!» А дехто, своєї як слід не засвоївши, вже й коло англійської заходився! Від таких людей, якби довелося довший час на еміґрації залишитись,—користи для нашої громади сподіватися нема чого.

Коли ми чуємо в мові когось із наших знайомих чи й незнайомих виразну помилку і хочемо цю помилку виправити, то робімо це делікатно, щоб не обурити людини і супроти себе, і супроти літературної мови. Дуже погано, коли хтось із наших людей, сам гаразд мови не знаючи, береться виправляти її—і не раз брутально!—у свого сусіда.

Найкраще вивчати поправну мову з гарної книжки. Багато може допомогти в цьому і театр, і радіопередача, якщо актори та спікери старанно й на відповідному матеріялі підготовляються до своїх виступів.

Часу ми маємо вдосталь. Школа, Народній університет —до наших послуг. Чи ж не ганебно було б, якби ми не використали всі можливості, щоб опанувати те, що є найдорожчим для кожного народу —свою літературну мову! Це є обов'язком матерів у відношенні до самих себе і своїх дітей,—материнська бо мова найлюбіша і найтривкіша. Це є обов'язком нашої молоді, яка мусить бути культурною. Це є обов'язком кожного з нас, хто вважає себе за сина своєї Батьківщини.

Шануймо ж її, нашу святу мову! Плекаймо її в собі, в дітях і в близьких наших! Але плекаймо як найближче нам сотворіння—чуйно, делікатно і повсякчасно!

В. Славко.

СОВЄТИ ГОСТРО КРИТИКУЮТЬ ЗОВНІШНЮ ПОЛІТИКУ США

Зовнішня політика США останніми днями стала об'єктом гострих нападів московського радіо та совєтської преси. Через це дещо уступила назад навіть постійна критика заходів Англії на Середньому і Далекому Сході. Звинувачення московської радіовисильні і трьох московських газет поширюється на такі п'ять пунктів:

1. Атомне питання.

Можливостям мирного використання атомової енергії перешкоджають військові кола США, що побоюються поширення інформації,—пише газета центрального комітету комуністичної партії Сов. Союзу «Пропаґандист». Не технічні труднощі стоять на шляху використання атомової енергії для мирних цілей, а лише те, що всі зусилля США спрямовані на воєнне застосування її.

2. Німеччина.

Плян міністра закордонних справ США Бернса про 25-річний договір чотирьох держав щодо Німеччини є, на думку совєтського урядового часопису «Известия»,— «відхиленням від спільних ухвал альянтів».

3. Репарації.

Намір США загальмувати сплату репарацій з американської зони московське радіо окреслює, як «брутальне, одверте порушення колишніх альянтських рішень щодо Німеччини».

4. Китай.

За обвинуваченням совєтського часопису „New Times", американські війська в Китаю беруть активну участь у громадянській війні, веденій реакційними елементами.

5. Паризька конференція.

Часопис „New Times" повторює закиди Молотова, що англо-американський бльок показує схильність віддати перевагу державній політиці перед співпрацею альянтів. Газета обвинувачує англо-саські країни в намірі зруйнувати основні засади міжнародньої співпраці. У зв'язку з цим говориться про змову між США і Великобританією «за спиною інших воєнних союзників».(L)

НАСЛІДКИ ВИБОРІВ У ФРАНЦІЇ

На виборах 3 червня більшість голосів дістала Католицька народня партія. Комуністи, що утворили були в Національних Зборах найсильнішу групу, відійшли на друге місце. Наслідки виборів такі: [1])

Католицька народня партія	160(144)
Комуністи	146(143)
Соціялісти	115(130)
Радикали	43(23)
Інші праві угруповання	58(77)

Ще бракує даних з колоній, які надійдуть лише за кілька днів. Коли вважати, що вибори в колоніях пройдуть так само, як попередні, то перевага Католицької народньої партії проти комуністів буде незначною.

Лідер Католицької народньої партії Моріс Шуман приписує успіх своєї партії тому, що вона лишилася вірною де-Голлю, і, крім того, тому, що вона бореться проти поділу країни на два ворожі табори.

Удар, що його зазнали соціялісти, комуністи пояснюють їх небажанням творити єдину партію лівих.

Нові Національні Збори 11 червня оберуть міністер-президента та тимчасового провідника держави. Створення уряду буде тяжким. Вважають, що Католицька народня партія вимагатиме на міністер-президента дотеперішнього міністра закордонних справ Бідо; інші гадають, що в уряді й надалі лишиться соціяліст Гуан.

Отже, Париж знову має соціялістично-комуністичну більшість. Двох довірених де-Голля—кол. міністра внутрішніх справ Плевана і кол. міністра інформації Сутеля—не обрано. Навпаки, до Національних Зборів увійшов генерал Жіро.

1) У дужках подано число мандатів при виборах у жовтні.

МОСКВА ЗАПЕРЕЧУЄ

Московське радіо дістало від совєтського уряду доручення спростувати поголоску, нібито на кордонах Греції стоять совєтські війська. Все це є неправдою від початку до кінця, каже московська радіовисильня.

ЧИ УСТУПИТЬ ФРАНКО?

Підкомісія Ради Безпеки в своєму рішенні заявляє, що режим генерала Франко являє загрозу світовому мирові. Якщо Франко не уступить, то ООН мусить закликати своїх членів зірвати дипломатичні відносини з його урядом.

У відповідь на це, в Мадриді оголошено комунікат, в якому сказано, що це рішення є образливе й продиктоване пристрастю, а також совєтськими впливами. Уряд Франко не мав би нічого проти встрявання в еспанські відносини, якби одночасно розглянуто було совєтсько-німецький пакт з 1939 року.

МАЙБУТНЄ НІМЕЧЧИНИ ЗА ПЛЯНОМ БЕВІНА

Англійська преса широко коментує новий плян Бевіна про майбутній політичний устрій Німеччини, що його британський міністер повинен запропонувати, як повідомляють з Вашінґтону, 15 червня на Паризькій конференції. Цей плян передбачає організацію Німеччини на федеративних засадах із значною політичною та адміністративною автономією для окремих областей. Ці області мають бути зв'язані між собою у господарський і митний союз, але так, що, наприклад, Рурська область дістала б у рямцях федерації осібний статут, що забезпечив би участь західньо-европейських держав в управлінні індустрією Рурської области.

НА ШЛЯХУ ДО КОЛЕКТИВІЗАЦІЇ

Словацька Інформаційна Служба повідомляє: «Сьогодні в наших селах панує непевність, чи буде захована приватна власність... Тепер в комуністичній «Східньо—Словацькій Правді» написали, що куркулем є кожний, хто має 30 га землі. На початку це був той, хто мав понад 50 га землі, завтра буде той, хто має 20 га землі, позавтра 10 га, дальше 5,3,1 га, вкінці скажуть: як не можеш господарити, як твоє господарство тобі не оплачується і продукуєш дорожче, давай землю і будеш колгоспником. Це є їхня «консолідація».

НАГОРОДИ НАШИМ УЧНЯМ

30 травня в концертовій залі табору в присутності учительства народньої школи, ґімназії, народ. університету, батьків і молоді відбулася роздача нагород за найкращі праці з творчости Тараса Шевченка. Нагороди—«Кобзар» Шевченка, похвальну грамоту і 250 RM зложили професори ґімназії ім. Т. Шевченка в день народження свого Патрона.

Нагороди дістали: учениця 4 кл. народньої школи Людмила Матвієнко, учень 3 кл. ґімназії Шиц Федір і учениця 6 кл. ґімназії Свідерська Ірина.

Прилюдна роздача нагород зробила приємне й виховне враження на присутніх.

ПАРТИЗАНСЬКІ НАПАДИ В ПОЛЬЩІ

Газета «Ноє Цайт» в Ґрацу подає за «Юнайтед Прес» таку вістку: «Зі східньої Словаччини доносять, що там видно палаючі села по польській стороні. Ці села є винищувані українськими нерегулярними бандами.

...Ця армія почала між границями Словаччини і Керзон-лінією в польській Галичині партизанську війну великого масштабу. Вона хоче задержати переселення українців в тих околицях і бореться за Самостійну Україну. Авторитет польського уряду у цьому просторі зовсім занепав. Між «білими партизанами» і регулярними польськими частинами лежить нічия земля».

ІТАЛІЙЦІ ВОЛІЮТЬ РЕСПУБЛІКУ

В Італії більшість населення віддала голоси за республіку. Середня та південна Італія з островами Сардінією і Сіцілією висловились за монархію. В Римі за монархію голосувала незначна кількість населення. Король Умберто 9 червня від'їжджає до Єгипту, куди переїхав і його батько.

Школи закінчують навчальний рік

Освітні заклади нашого табору закінчують навчальний рік. Багато перешкод мали в своїй роботі школи,—відсутність програм, брак підручників, наочного приладдя, відповідних приміщень. Та всі ці перешкоди по змозі поборювано. Виклади провадилися за програмами для нормальних шкіл, що їх склали методичні об'єднання; використано було чужоземні підручники та дещо видано їх українською мовою; наочне приладдя виготовляли таборові майстерні та самі педагоги й учні; брак підручників, крім того, заступали конспектами, що їх давали вчителі для виконання домашніх завдань та повторення навчального матеріялу.

Щоб систематизувати перебраний матеріял та активізувати учнів у повторенні його, в школах запроваджено іспити. До належного проведення цієї важливої справи треба взятися не лише педагогам та учням, але й батькам, і всій громадськості. Перебіг іспитів ще раз переконає батьків у жертвенній праці вчителів і виявить, як вони самі допомагали школі виховувати й навчати дітей—майбутніх борців за нашу національну справу.

1 і 2 кляси народньої школи закінчують навчання 15 червня, 3 та 4—30 червня. Ґімназія закінчує навчальний рік наприкінці липня, бо навчання в ній розпочалося на півтора місяця пізніше.

В народньому університеті технічний факультет уже скінчив навчання, інші ж курси закінчуватимуть його в міру виконання програм.

Іспити будуть складати в народній школі лише учні 4 кляси (1, 2 і 3 кляси матимуть перевірні роботи), а в ґімназії—учні всіх кляс.

Готуючись до іспитів, кожен педагог повинен повторити програмовий матеріял і дати учням відповідну консультацію. Іспити провадитимуться в присутності асистента-педагога, призначеного директором школи або ґімназії. На основі річних та іспитових оцінок, учні дістануть посвідки про закінчення школи з оцінками знань та поведінки. Випускники одержать документи про закінчення школи, підписані адміністрацією школи, ґімназії та УНРРА.

Підсумки своєї діяльности протягом року школи, а також батьки урочисто відзначать разом з усією громадськістю, перетворивши закінчення навчального року на Свято Дітей.

С. Вожаківський

СХС ЗАТВЕРДЖЕНО В АНГЛІЙСЬКІЙ ЗОНІ

5 червня українська Санітарно-Харитативна Служба (СХС) дістала в Головному штабі англійської Контрольної Комісії правне письмове затвердження своєї діяльности на англійську зону.

СХС заснована 1 червня 1945 р. в Мюнхені і знаходиться під опікою Апостольської Візитатури Гр.-Католицької Церкви на Німеччину та Укр. Автокеф. Православної Церкви. Є це загальнонаціональна аполітична організація, яка поставила собі за завдання фізичне збереження нашої еміграції. СХС організує медичні пункти та першу допомогу в нещасливих випадках, а де можливо—шпиталі та амбуляторії; дбає про гігієнічні умовини в місцях скупчення українців; організує опіку матір'ю та дитиною; опікується сиротами та інвалідами; допомагає в розшуках розгублених родин; організує загальну допомогу для найбільш потребуючих українців.

Керівним органом СХС у Німеччині є Гол. Представництво в Мюнхені, а відтепер почне свою діяльність ще й Краєве Представництво на англійську зону.

СУДЯТЬ САМІ НІМЦІ

В американській зоні входить у життя новий статут, що віддає судівництво над гітлерівцями до рук німецьких суддів і доручає їм чистку адміністрації від фашистських елементів. У Баварії створено буде 220 таких трибуналів, у Вюртемберґу —80 і в Бадені—80.

(«Rzecz Pospolita»).

2. ПЛАСТОВИЙ КУТОК

ПРОВАДИТЬ СКАВТМАЙСТЕР Л. БАЧИНСЬКИЙ

Дух пласту

Усі спроби окреслити дух або мораль не вдаються. Істота пластового духа міститься в поняттях: Присяга і Закон.

Присяга—хлопець або дівчина, з своєї власної волі, дає присягу або приречення (обіт) на свою честь служити Богові, Батьківщині і Ближньому. Ця служба окреслена в Пластовому Законі. На початку треба підкреслити, що присяга, це добровільна чинність. Якщо хлопця в який-будь спосіб змушують належати до пласту, то його присяга не може мати ніякої моральної зобов'язуючої сили.

Факт, що він добровільно взяв на себе зобов'язання, накладає на нього особисту відповідальність, яка має велику силу.

Подруге, треба звернути увагу на слова світового начальника Б. П., що містяться в присязі: «на мою честь.»

Одне з наших найважливіших завдань,—це розвивати почуття чести в молоді. Від цього залежить усе майбутнє поводження, дисципліна і карність у пластуна.

Удосконалювати цю підставову чесноту належить не стільки через приписи та правила, як відношенням до молоді, як до відповідальної істоти, якій можна довіряти. Довір'я викликає обов'язковість.

Третій пункт, на який треба звернути увагу, це те, що Б. П. включив у початкові слова присяги таке речення: «буду виконувати, як можу найкраще...» Він уявляв собі, які великі вимоги містяться в Законі та Присязі не тільки для молоді, а й для старіших пластунів. Він передбачливо поставив зобов'язання до позему, при якім новак мусить відчувати, що як тільки він буде виконувати як зможе найкраще, то він буде вірний своїй присязі.

Обов'язок супроти Бога

Це підставове зобов'язання, покладене на кожного пластуна. В пласті забезпечується повна свобода віровизнання, до якого пластун належить. Його вчать сповняти обов'язки супроти його власної Церкви. Пластуни, які не визнають існування Бога, не можуть бути пластунами.

Вірність

Кожний пластун повинен бути вірним до свого власного Краю і служити йому якнайкраще, в міру своїх здібностей та відповідно до обставин. Подібно як пласт не приписує ніякої форми релігії, так само він не дає ніякої політичної теорії. Пластове виховання в дусі патріотизму не має нічого спільного з політичними партіями. Яку форму прийме обов'язок супроти суспільства,—це вже стосується дорослого громадянина, але не пластуна.

(Fundamentols of the scout method).

Переклад з англ.
інж. М. Лукомського

Лист з Канади

Знайшов я рідних у Канаді. Став з ними листуватися. Подаю до Хвальної Редакції із одного листа з Вінніпеґу те, що могло б цікавити наш загал. **Лев Крип'якевич.**

«... У нас є різні інституції, школи, а дальше цього року почалися виклади української мови в університетах. До цього всього потрібно людей з відповідним вишколенням, ми ж їх тут багато не маємо, отже, така то робота буде тут певна...

... Варто б Вам дещо оповісти про українське культурне життя. Щодо релігії українці діляться на дві головніші групи: католиків і православних. Чисельно католицька церква є сильніша, але зате православна церква втягнула в свої ряди чи не найкращий національно-свідомий елемент. Група православних має дві бурси, а минулого року набула православну колеґію, яка буде зв'язана з університетом і в ній буде між іншими предметами і навчання по-українськи як предметова річ. Попри колеґію буде будуватися дівоча бурса.

Щодо політичних груп, то є їх більше, однак три важніші є такі: Союз Українців Самостійників, Українське Національне Об'єднання і комуністичні організації (якщо їх можна назвати українськими). СУС—це в більшості православні, УНО—католики й православні. Крім того, є ще Братство Українців Католиків, але це вже напіврелігійна організація і в світських справах не відограє великої ролі.

У нас цього року почалася весна раніш, як звичайно: точно на першого березня почало топитися. Тепер, одначе, знову похолодніло, і на полі роботи не буде скорше, як на початку квітня. І це ще буде рано, бо минулого року почали десь у травні...»

28 березня 1946 р.

АНГЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНУ

«Істерн Дейлі Прес» доносить про т. зв. «Посланіє собору західньо - української церкви до Сталіна» в справі її «приєднання» до московської церкви. Часопис звертає увагу на терористичну акцію проти греко - католицького укр. духовенства, яка передувала отому «приєднанню». Православна церква є, як слов'янофільство і панславізм, лише знаряддя політики експансії,— кінчить автор.

«Юніверс» у статті «Смерть за лінією Керзона» переказує інтервю, уділене кардиналом Тіссераном в Римі газетним кореспондентам про переслідування українських католиків: про арешти священиків і єпископів, замкнення всіх установ оо. Василіян, шкіл, друкарень і церков, дальше про варварську насильну репатріяцію українських втікачів. Кардинал в гострих словах заплямував цю політику.

ЛЕКЦІЇ ДЛЯ ЖІНОК

Культурно - освітній сектор Жіночої Управи табору Гайденав організовує за пляном ряд лекцій для жіноцтва. 2 червня відбулася лекція на тему «Жінка-християнка», яку прочитав о. І. Губаржевський. Лектор ілюстрував свою лекцію переконливими історичними прикладами героїзму та християнського патосу жінок-християнок. Були моменти, які глибоко зворушили серця слухачок —учасниць боротьби за церкву на Україні в 1928 році. Ціла лекція запала глибоко в душу жінок.

Надалі мають відбутися інші лекції на релігійно-моральні, громадсько - політичні та наукові теми.

На жаль, не все наше жіноцтво відвідує лекції. Дехто й досі вважає, що всякі збори, як це було і є на нашій Батьківщині, нічого поважного не дають, і люди на них ходять лише з примусу. Виганяти на збори ніхто нас не буде. Але кожна свідома українка мусить сама дбати про поширення свого світогляду.

Л. Кравченко.

НОВІ ВИДАННЯ

Останнім часом на американській окупаційній зоні Німеччини появилося багато нових українських книжок літературно-мистецького та науково-публіцистичного характеру. З усіх тих видань до нашого табору Гайденав дісталися такі книжки, брошури та журнали, що їх можна буде прочитати в таборовій читальні: Т. Шевченко—«Кобзар», Л. Глібів — «Байки», С. Руданський—«Співомовки», Юрій Клен—«Попіл імперій», Ол. Бабій—«Жнива», Панас Феденко — «Своєю рукою», Василь Барка — «Апостоли», Василь Чапленко—«Любов», Ор. Ікаренко — «Серця на дротах», М. Коцюбинський —«Інтермеццо», Леонід Полтава—«За мурами Берліну», Олекса Степовий—«Українські народні танці», Ол. Степовий —«З минулого», проф. Ковалів—«Як правильно будувати фразу?», Ждан Криця—«Стигла кров».

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЧОМУ ТАК ДОРОГО?

Дуже приємно, що драматична студія нашого табору дає гарні концерти. Але погано те, що ціни квитків є занадто високі,—вхід до театру на останні два концерти коштував по 3—4 марки. Для таборянина, що не має ніякого заробітку, важко дістаються ці гроші, хоч для декого вони є зовсім малою сумою. Я знаю таких таборян, що через дорожнечу квитків дуже рідко бувають на концертах та інших мистецьких імпрезах, хоч і цікавляться тим дуже.

П. Рудич.

ЩОБ І ВИПРАТИ, І ВИПРАСУВАТИ

Великі невигоди мають наші таборяни, особливо чоловіки—неодружені, ґімназисти-мешканці бурси, що живуть без батьків,— з пранням, прасуванням, лагодженням білизни тощо.

На мою думку, конче потрібно організувати у нас під зарядом Жіночої Управи таборову пральню (або декілька їх) з майстернею лагодження білизни і цирування шкарпеток. Це є цілком на часі особливо тепер, коли всі чоловіки будуть працювати.

В. Г.

Кількома рядками

** Новий американський амбасадор в Москві Бедал Сміт мав двогодинну розмову з Сталіном.

** Герберт Гувер, був. президент США, який вивчає харчову ситуацію, відзначив, що Бельгія веде перед в економічній відбудові Европи.

** Московський журнал «Новиє времена» назвав онтарійського прем'єра Джорджа Дрю розпалювачем війни за його промову, в якій сказано на адресу Совєтів, що лише «одна-єдина держава загрожує світовому мирові».

** Газета «Красная Звєзда» подає, що червона армія має бути сильно збільшена. «Не можемо,—читаємо в цій газеті,—спускати з уваги того, що монополістичний капіталізм може породити нових аґресорів».

** Швайцарія не вступає до ООН, тому що не може погодитися з деякими зобов'язаннями, які накладає ООН на своїх членів.

** Совєтська влада видала Китаєві, як воєнного злочинця, манджурського імператора Пу-і.

** У Канаді демонструється на екранах новий кінофільм «Трагедія Карпатської України».

** Президент США Труман прийняв демісію Стетініюса,—був. постійного делеґата в ООН від Сполучених Штатів Америки.

** 3 червня помер Міхаїл Калінін— голова Верховної Ради СССР.

** Між військами іранського уряду та азербайджанцями тривають жорстокі бої.

** У Румунії заборонено опублікувати англо-американські ноти в справі утисків вільної преси та релігії.

** Світовий уряд прохарчування вирішив створити міжнародню Харчову раду, для чого вислав запрошення до 18 держав.

З ПОШТОВОЇ СКРИНЬКИ

Ф. П.—ЧУ. Допис Ваш надто загальний, — в ньому не сказано конкретно про гру окремих акторів. Пишіть ще.

В. СИНЮК. Вірш Ваш слабенький і до друку не надається. Більше читайте і працюйте над собою. Надсилайте матеріяли з життя Вашого табору.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

Гуманістична ґімназія ім. Т. Шевченка в Гайденав внесла на пресовий фонд кооперативного видавництва «Заграва» 118 марок.

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк. Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 146, 700 пр.

РОЗШУКУЮТЬ:

Петрощук Ярослав, 24 р.,— батька та матір Петрощукових Івана, 58 р., та Анастасію, 56 р.; Пилипів Василь, 31 р.,—Ячинських Михайла, 35 р., Полю, 32 р., Зенка, 16 р.; Попів Яків, 25 р. — Ясінську Юстину, 28 р.; Полтавський Іван, 54 р.,—Лашина Федора, 24 р.; Пархоменко Надія—Пархоменко Варвару та Фросю, Пархоменка Степана, 46 р., Сіроченко Марію, Данилюк Ірину, Гринь Галину, Іваненка Олександра; Побутенський Василь, 39 р.,— Білика Романа, Політира Петра, 30 р.; Пихней Марія 21 р.,— Пихнея Миколу, 30 р.; Подоляка Микита, 28 р., — дядька Лесяка Макура, 60 р., дв. сестру Валах Наталку, 29 р., жінку Подоляку (Кулибаба) Полю, 24 р.; Піхо Антон, 43 р., — сина Піха Михайла, 22 р.; Попова Катерина—Кравченко Наталку та Олександру; Пампура Степан—дочку Пампуру Галину, Невеселого Володимира, Оглобліна Миколу; Прокопчик Гнат—Юварську Юстину, Клецька Антона, Дуба Василя, Попільницького Петра, Таріскевича Івана; Попів Яків, 25 р.,—Попових Анну, 24 р., Марію, 18 р., Василя, 30 р., Лозякову Євдокію, 30 р., Ткачука Івана, 19 р.; Пущак Осип — сестру Пущак Катерину; Рогачук Степан — сина Рогачука Степана.

Савчук Петро, 23 р.,—Савчук Михайлину, 25 р.; Соробей Онуфрій, 57 р.,—сина Соробей Романа, 17 р.; Сролик Володимир, 43 р. — Долинку Михайлину, 21 р.; Салевич Софія, 41 р.—Ігнатюка Миколу; Семенюк Микола, 35 р.— Семенюкову Олімпіяду, 28 р.; Суходолів Анатолій, 28 р. — Суходолова Степана, 50 р.; Салевич Софія, 41 р.—Гадар Павла, Салевича Олександра, 26 р., Хомича Онуфрія, Перуовича Дмитра, Островка Івана; Струнка Олексій—Струнку Олексія, 40 р. та Олену, 39 р.; Савецький Ярослав—Савецького Володимира, 41 р.; Смола Яків— Смолу Катерину, 43 р.; Середа Марта—Середу Романа, 18 р., Середу Юрія, 20 р.; Струнка Федір — Шаповалова Андрія; Сеник Андрій, 48 р.,—Сеника Дмитра, 22 р.; Смішко Марфа, 49 р., — брата Смішка Петра, 56 р.; Сетнів Іван, 32 р.—Сетнів Степана, 34 р.; Стародуб Стефан—брата Стародуба Василя; Старчак Андрій, 32 р.— дружину Старчак Софію, 27 р.; Соломка Василь — Логвиненка Дмитра, 53 р., Соломко Катерину, 16 р.; Самула Яків — сина Самулу Трохима; Стрілковський Борис — Стрілковського Ігоря, 21 р., Карналюка Онуфія; Середа Петро—Середу Юрка, 20 р., Середу Романа, 17 р.; Смага Яків—Смагу Катерину, 42 р.; Сиротюк Микола, 30 р.,—Горбаня Ілька, 32 р.; Сторків Катерина — брата та матір Сторкових Василя та Явдоху; Семенько Михайло— синів Семенькових Богдана та Ярослава; Співак Танасій, 21 р., —сестру Марочик Параску, 26 р.; Слобода Михайло, 34 р. — дв. сестру Дудку Марію, 24 р., дв. брата Слободу Дмитра, 46 р., дв. брата Баранюка Гната, 48 р. та Івана, 35 р., вуйка Матеренчука Романа, 51 р.; Стагрин Тадей—Бутима Івана, Валюха Івана, сестру Стагрин Настю, Аніоняка Василя; Семенко Михайло — Таунькових Федора та Михайла; Северин Олексій — Чипляна Дмитра, братів Северинів Івана та Дмитра; Стецюра Іван — Стецюру Наталку; Семенюк Володимир — брата Семенюка Романа; Стрункий Олександер —Струнких Олексія, 40 р. та Ольгу, 39 р.; Семчук Андрій, 29 р., — Артуса Романа, 23 р.;

Тараненко Євтихій — Тараненка Михайла, 21 р.; Татарченко Данило, 50 р.,—сина Татарченка Андрія, 21 р.; Таран Олексій—Тарана Володимира, 27 р., Таранову Віру, 23 р.; Тупиця Юхим—Тупицю Івана, 21 р.; Татарський Олександер— Татарську Ірину, Татарського Анатолія, Конду Григорія, Кічоровського Романа, Грицьків Дмитра, Дохновського Дмитра; Тур Олександер, 41 р., — синів Тура Володимира, 9 р. та Костя, жінку Тур Марію, 41 р.; Тимчук Сава—сина Тимчука Олександра, 27 р.; Тарас Микола — брата Тараса Миколу, сестру Петрушенко Олену; Тимчий Іван, 25 р., — Тимчий Володимира, 19 р., сестру Степанію, 24 р.; Тупиць Горпина — брата Карнауха Грицька, 65 р.; Ткач Марія — Ткача Володимира, Паньків Ярослава; Тарасенко Мусій — Пономаренка Йосипа, Тарасенкову Марію; Тупика Харитон, 43 р.,—сина Тупику Олексія, 25 р.

Узупов Дмитро — Махорта Леонтія, Бордюка Степана.

Фрайняк Марія, 48 р.,—сина Фрайняка Петра, 21 р.; Філонська (Грогман) Лариса — брата Філонського Івана, 61 р., сестру Філонську Людмілу, 34 р.; Ференчук Дмитро — Ференчука Михася, 46 р.; Федорович (Кігтева) Настя, 30 р.,—сестру Кігтеву (Козлову) Анну, 33 р., шваґра Козлова Леоніда, 33 р., дв. сестру Кігтеву Варвару, 28 р., сестру Кігтеву Поліну, 21 р.; Фомовський Андрій—Фомовську (Плаксинко) Галину, 34 р.; Фомченко Віра — Морозову Тетяну, Фомченко Галину; Фомовська Віра—Шауліну Марію; Фляк Остап — Пастушенків Іванну, Марію та Степана, Богдановську Степанію; Федецький Антон, 24 р.,—Федецького Івана, 25 р., Федецького Василя, 30 р.

Хай Микола, 58 р., — зятя Кульчуцького Омеляна та його дружину; Хреновський Іван, 43 р.,—Хреновського Станіслава, 24 р., сина Хреновського Івана, 18 р.; Хавула Степанія, 23 р.,—Бербелюха Петра, 23 р.; Хоронська Олександра—Хоронського Захарка.

Цулиган Емілія, 22 р.,—брата Юречка Володимира, 22 р.; Цюпер Федір — сестру Цюпер Марію.

Чайників Василь — Дем'яновича Федора, Саманюкову Олександру.

Штахірний Олекса, 36 р.,— Щирбу Володимира, 23 р., дв. брата Штахірного Якова, 22 р.; Шимків Анна, 31 р., — брата Дмитришина Петра, 21 р.; Шило Олекса — Константинову (Шило) Анну; Шимко Василь— Кулішенкову Марію, Оксеня Льва, Осипа Андрія, Толочка Грицька, Берка Йосипа, Новицького Василя, Хоменка Івана; Шипко Олексій—Шипка Ілька; Шеленберґ Паранька, 39 р., — брата Новосада Михайла, 27 р., сестру Криву Ксеню, 36 р. та Довгань Марію, 44 р.

Оголошення про розшуки подавати: Бюро Розшуку та Зв'язку в Гайденав. Адреси: **для Німеччини**—Auskunftbüro der vermißten Ukrainer, Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg; **для закордону:** Inquairy and information bureau Ukrainian. 253 D. P. Assembly Centre 800 control Unit B. A. O. R. via Gt. Britain.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ц. 446
МУЗЕЙ-АРХІВ

„ЕСНО“ — THE CAMP-NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 18 ТАБОРОВИЙ ЧАСОПИС РІК 1.
ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя
16 червня 1946 р.

Схід сонця 4 год. 36 хв.
Захід сонця 21 год. 25 хв.

Всіх святих. Св. муч. Клавдія, Павла, Діонісія.

17. VI. 1917 р. Перший Військовий З'їзд у Києві.

ЧИ МОЖЛИВА СПІВПРАЦЯ?

Паризька конференція, що відновилась 15 червня, буде вирішальною пробою того, чи зможуть Англія та США досягнути бажаної співпраці з Москвою. В обох країнах, проте, не дуже певні цього, особливо після того, як «Правда» окреслила промову Бевіна як «одверту спробу підготувати зірвання односпрямованої співпраці альянтів і застосувати методу тиску та погроз супроти Совєтського Союзу».

«Правда», відповідаючи на промову Бевіна, пише, що Совєтський Союз виходить з бажання взаємного довір'я і зрозуміння. Ясно, що таке довір'я і зрозуміння не мають нічого спільного з вимогами однобічних уступок,—твердить газета. Такі вимоги скорше дорівнюють бажанню настояти на своєму. В світлі поставлених вимог безумовного прийняття англійсько-американських пропозицій треба розглядати і британські аргументи щодо скликання конференції 21 держави на випадок неуспіху в Парижі».

ПАПА ПРО МИР

Папа Пій XII з нагоди своїх іменин проголосив радіом промову, в якій сказав: «Від кінця війни в Европі минув рік, але ми бачимо, що шлях до миру ще довгий і важкий.

Відбудова тільки тоді може бути успішна, коли вона грунтується на праві, порядку й свободі. Під словом «свобода» ми розуміємо можливість вибирати правдиве і справедливе. Свобода повинна стояти в згоді з волею окремих народів і з волею всієї сім'ї народів. Таку свободу Церква завжди боронила».

НЕЗНАНИЙ ГЕРОЙ

Помолимось за тих, що у розлуці
Помруть, відірвані від рідних хат;
Помолимось за тих, що у розпуці
Вночі гризуть залізні штаби ґрат,
Що душать жаль у невимовній муці,
За тих, кого веде на страту кат.
Над ними, Господи, в небесній тверді
Простри свої долоні милосердні!
(Ю. Клен)

Герої ходять серед нас. Сірі, непомітні, вони самі не знають тієї урочистої хвилі, яка піднесе їх над головами друзів і кине в обійми Слави або Смерти. Чином бо своїм освячують герої свої імена.

Леґіони Незнаних Героїв, чиї імена не зійшли і ніколи не зійдуть на сторінки історії,— вічним сном сплять по розлогих степах і лісах нашої страстотерпної Країни.

Це вони, люди з незнаними прізвищами, кидалися під Крутами на багнети муравйовських бандитів, падали і вмирали в Зимовому Поході, мовчки гинули в Чотирикутнику Смерти, прошиті кулями, сходили кров'ю під Львовом і Чортковом.

До кращих традицій, які глибоко вросли в наш національний ґрунт, належить вшановування пам'яті Невідомих Героїв, що тіло й душу свою положили за Батьківщину, своєю смертю указавши нам дорогу в Майбутнє.

Культ Невідомого Вояка, що його символічну могилу ми оздоблюємо клечанням на Зелені Свята,—прибрався в національну плоть і виповнився животворчим і непереможним українським духом.

І цього року знов любовно уквітчали ми тисячі могил наших незнаних лицарів. На сірій чужині, серед таборових бараків зібралися ми 9 червня, щоб помолитися й спом'янути тих, хто найвищою любов'ю полюбив свій народ і себе самого віддав за нього в жертву.

Ось вона, споруджена земляками, зворушлива зелена могила. В чию пам'ять поставлено цей березовий хрест з траурним написом?

Тремтячими руками чіпляє на хрест стара жінка терновий вінок, — а в очах її такі давні й такі близькі спогади про 1918—1920 роки визвольних змагань! Чи не синьоокого брата, що пішов у бій з гітлерівськими наїзниками й не вернувся, — бачила перед собою дівчина, свіжою ліщиною прибираючи могилу? А може кучерявого нареченого, що в лісових хащах знайшов свою смерть, боронячи рідну хату й рідну землю, бачила в думках її подруга, кладучи на могилу вінок з кільчастого дроту?

Суворі й стрункі юнаки вартують навколо святого гроба. Вони також незнані сини своєї нещасної Вітчизни. І під їхніми куртками б'ються також героїчні серця.

У Зелені Свята ми всі—старі й молоді, з усіх земель великої нашої Матері, єдиним чуттям перейняті—ще раз линемо думками додому, щоб уклонитися нашим найдорожчим і найближчим—живим чи мертвим. Ми не знаємо, чи пошановано цього року могили наших Героїв у Рідному Краю. Але культ їх живе й житиме всюди, де живемо ми.

Не заростуть бур'яном в серцях наших святі могили! Народ є вічний—і вічна його любов і признання до своїх істинних синів.

В. Славко.

КОНҐРЕС АНГЛІЙСЬКОЇ РОБІТНИЧОЇ ПАРТІЇ

Конґрес робітничої партії, що відбувається в Англії, відкрився промовою проф. Ласкі, який зазначив, що маленька робітнича партія у 1920 р. своїм активним чином перекреслила спроби Черчіла перешкодити большевицькій революції в Росії. Проте й тепер, коли ця партія стала найбільшою партією робітничої кляси в Західній Европі, вона все ж користається недовір'ям володарів нової Росії. Проф. Ласкі закликає большевиків до дружби і радить їм «не експериментувати недовір'ям».

Прем'єр-міністер Еттлі склав звіт про діяльність робітничої партії. Він сказав: «Наш робітничий рух ніколи не був рухом, обмеженим вузькою територією наших островів. Ми завжди розуміли, що не можемо творити лише маленьку зону добробуту, полишаючи решту світу в злиднях. Ми підтримуємо демократію і свободу скрізь».

Конґрес розглянув пляни націоналізації хемічної, олійної і рибної промисловости та землі. Лорд-президент британської Державної Ради сказав, що націоналізація землі споконвіку стояла в програмі соціялістів, але тепер земля перебуває під таким суворим державним контролем, що її націоналізація є, власне, непотрібна. (W)

«ВІД СОЦІЯЛІЗМУ ДО КОМУНІЗМУ»

Як повідомляє з Москви кореспондент аґенції Ройтер, найважливішим завданням комуністів є тепер перехід від соціялізму до комунізму. Це наставлення викристалізувалось у Совєтському Союзі в паровому казані другої світової війни. За словом кореспондента, повоєнна програма комуністичної партії визначається чимраз виразніше. Її буде оповіщено офіційно, мабуть, тільки на найближчому партійному з'їзді. Але газетні статті, пропозиції й партійні гасла дозволяють скласти досить виразне уявлення про те, як мусить виглядати друга фаза революції.

Вважається, що перша фаза — соціялізм — уже закінчилася. Але у Москві кажуть, що перемога соціялізму в Совєтському Союзі все таки не є остаточною, поки Росія перебуває в оточенні капіталістичних країн. І. М.

ВОЄННІ ЗАДУМИ І ПЛЯНИ

Ню-Йоркська газета «Вол Стріт Журналь» вмістила статтю, в якій говориться про ге, що «військові кола США застановляються над воєнними шансами Заходу при зударі з СССР. Один з теоретиків запевняє, що Совєти продовж 5—10 років матимуть в різних відношеннях над нами перевагу. Совєтська індустрія наставлена дальше на воєнну продукцію. На і стратеги думають, що російські воєнні сили задумують зробити несподіваний удар, а в разі, якби блискавична війна їм не вдалася, відступити на свої широкі простори і там безконечно маневрувати. Британська спільнота народів є нашою першою оборонною лінією, яка оточує нас великим числом літаконосців. В Болгарії є сьогодні досить російських військ на те, щоб вони зважилися напасти на Туреччину. Але водночас немає жадних вказівок на те, щоб тепер направду такий наступ відбувся. Російські воєнні задуми викликали настрої паніки серед членів Конґресу, і всяка опозиція проти британських домагань перестала існувати».

ЕКСКУРСІЯ ШКОЛЯРІВ ДО ГАМБУРҐУ

Ще геть далеко до сьомої, а коло школи вже весела юрба святково вдягнених школярів. Сьогодні вони, разом з учителями, їдуть на екскурсію до Гамбурґу. Три великі УНРРівські автомашини ледве вміщують маленьких пасажирів, яких зібралось аж 230.

Великий і гарний зоологічний парк забрав найбільше уваги. Жирафи і слони, мавпи і льви, носорожець і кенґуру, розкішні пави і струсі—їх більшість маленьких екскурсантів бачили вперше. Не менш захоплено розважались діти на релях та в ляльковому театрі.

Загалом екскурсія відбулася дуже вдало. З веселими піснями повернулися школярі додому, вщерть переповнені враженнями.

Вранці другого дня з букетами квітів вони склали подяку директорові УНРРА за влаштування екскурсії.

В. Г—ка.

ПАНАХИДА ЗА ПОЛЯГЛИХ ГЕРОЇВ

9 червня 1946 року в таборовій церкві відбулася панахида за українських Героїв, що смертю хоробрих полягли в боротьбі за волю і незалежність свого Краю.

Понад тисячу таборян молилися навколо символічної могили за тих, хто віддав своє життя за справу визволення Вітчизни з-під ворожого ярма. Церква не вмістила вірних, і люди слухали Службу Божу та проповіді крізь відчинені двері, на подвір'ї.

Панахиду відправлено в двох обрядах — греко-католицькому та православному. Проповіді виголосили о. др. Ф. Побігушка та о. мтр. І. Губаржевський.

ПРО ТЕРПИМІСТЬ І ДРУЖБУ

Життєві приклади, чи то в умовах суворої воєнної дійсности, чи в часі миру говорять про велику силу людської дружби. Там, де вона сильна,—там і сильний народ. Організованість, єдність, взаємодопомога та підтримка, самопожертва в ім'я вищих ідеалів—такі якості мусимо мати ми.

Події в українському таборі Фюссен дали нам зразок, як треба стояти за себе, свого товариша й свою спільноту.

—Я тоді побачив,—сказав американський генерал,—що українці вміють за себе постояти. Їхня дружба вразила мене!

Що ж варті супроти цієї високої громадської згуртованости наші дрібні, егоїстичні порахунки? Як жалюгідно виглядають на цьому тлі наші любителі сварок, сіячі неприязні та себелюби! Що варті супроти поведінки наших земляків у Фюссені льокайські душі наших «інтелігоїдів», які нашіптують брехню на вухо чужинцеві про свого земляка.

Бажання створити собі самому всі вигоди за рахунок ближнього, загарбати собі все, і, як той лев на сіні, що сам не їсть і другим не дає,—споглядати на світ, — характеризує людей низької моральної проби. Спробуйте таку людину хоч трохи потіснити в її помешканні, щоб улаштувати того, хто не має над головою даху.

—Та нащо мені таке здалося! Мені самому тісно! Та це чорт-зна-що!

Неповага до самих себе і своїх земляків, дріб'язкові чвари, плітки та доноси, немов міль, підточують нашу громаду. Позбудьмося ж цього всього! Пам'ятаймо повсякчас, що ми—серед своїх людей, що тільки взаємна підтримка в горі чи біді, пошана до ближнього полегшать важкий тягар еміґрантщини.

П. В.

РУХ СПРОТИВУ ТРИВАЄ

Ватиканське радіо повідомляє, що переважна більшість українців — греко-католиків у Західній Україні ставить активний спротив насильному об'єднанню з російською православною церквою. Тільки 5% греко-католицьких священиків підпорядкувалися насильно накинутій російській православній ієрархії. Дуже багато священиків втекло і укривається від поліції. В основному українські народні маси надальше залишилися вірні своїй релігії. Ватиканське радіо стверджує: «В Західній Україні існує греко-католицький рух спротиву, що є добре зорганізований і підтримує контакт з аналогічними рухами в Польщі і Словаччині.»

РОСІЙСЬКІ ПРЕТЕНЗІЇ

З Відня повідомлено про початок переговорів між Австрією та Росією про російські претензії на промислові заклади в Австрії. З російського боку зроблено ряд пропозицій, за якими Росії повинні належати всі підприємства, що в 1938 р. були під німецькою окупацією.

МІЖНАРОДНЯ ОРГАНІЗАЦІЯ ОПІКИ НАД ЕМІГРАНТАМИ

Подаємо деякі інформації віце-прем'єра Мек Нейла, голови Комісії в справі збігців.

Існують три міжнародні організації, що опікуються долею втікачів-еміґрантів, а саме: комісар для справ збігців при Союзі Народів (установа, що ще існує, хоч сам Союз Народів зліквідовано), Міжнародній Комітет для збігців і УНРРА. Комісар відає тільки справами еміґрантів з-перед другої світової війни, т. зв. нансенівцями (тими, що мають нансенівські паспорти). Уряд при Союзі Народів розв'язується в кінці цього року.

Міжнародній комітет перейняв опіку над збігцями в гітлерівській Німеччині, Австрії та Еспанії ген. Франко. Цей комітет не цікавиться збігцями з другої світової війни. Організація, що опікується еміґрантами другої світової війни — це УНРРА, яка перестане діяти ймовірно з кінця 1946 р.

У зв'язку з тим, що названі вище організації кінчатимуть незабаром свою діяльність, повстала конечність створити нову організацію, що перейняла б опіку над усіма еміґрантами. На такому становищі стала ООН, що доручила Господарській і Суспільній Раді ООН опрацювати відповідні пляни.

В Лондоні радить тепер спеціяльний Комітет для справ збігців, який має подати вислід своєї роботи при Господарській та Суспільній Раді ООН. Рада розгляне пропозиції цього Комітету і передасть справу про створення Міжнародньої Організації для збігців на схвалення Загальним Зборам ООН у вересні ц. р. Мек Нейл сподівається, що з кінцем цього року буде створено єдиний загальний Міжнародній Комісаріят для справ збігців, який перебуватиме в постійному зв'язку з переселенцями, а радше з їхніми представництвами.

На Заході є тепер така кількість еміґрантів: нансенівці — 400 тисяч, збігці з Німеччини, Австрії та Еспанії—150 тисяч, збігці з часів другої світової війни — 1 мільйон 200 тисяч; з них імовірно 850 тис. не повернеться додому. Цих еміґрантів називають скорочено Ді Пі (ДП. Дійсплейсед Порсон — переселені особи). Найбільше серед них українців та поляків. За «Нашим Життям»

Йосип ПОЗИЧАНЮК

У 1945 р. поляг в бою за Батьківщину ще молодий новеліст (нар. в 1911 р. на Винниччині) Й. Позичанюк. У творах, які лишив по собі, він розкриває жорстоку дійсність сучасної доби, на тлі якої проростають величні характери, що одним з них був він сам—одчайдушний борець за Визволення. Нижче містимо одну з його новель.

Три брати і всі однакі

Найстарший боровся в горах, кулеметною сотнею керував, тією сотнею, де були зелені хлопці, що найдовше трималися і найбільше ворогів висікли.

Як скінчилась кривава леґенда — він стояв у подіравленому френчі за колючим дротом разом зі своїми недобитими кулеметниками.

На постріляній, порубаній його голові скипілась разом з землею чорна кров.

Лікар обходив. Старшина просив перев'язати. Той ніби хотів зглянутись, потім розговорився:

— Бачите, вам треба зав'язати голову, зліпити оці розриви біля писка. Треба мити, чистити, цирувати. А вас мають завтра повісити. Чи ж варто марудитись?..

Стояв за колючим дротом, як недомучена надія. Біля нього сиділо і шкандибало кілька автохтонів. Вони гризлись, проклинали побитого отамана й зводили благальні погляди на варту. Коли з кошари почали виводити кількох хоробрих — плазуни впали на коліна, цілували ковані чоботи, рохкали, ковтаючи брудні сльози.

Один вигукнув, славлячи завойовників.

Тоді під стіною випросталась постать скривавленого старшини. Він переступив ранених хлопців, прогорнув дорогу серед бранців і вигукнув на всі груди:

— Слава нашій землі!

Обік його уст тріснули зашерхлі рани, і кров великими, густими краплями почала спадати на сірий френч.

Вся кошара принишкла. Плазуни, зрідка схлипуючи, від-

(Закінчення на 4 стор.).

РОКОВИНИ СМЕРТИ С. ШУХЕВИЧА

У перші роковини смерти д-ра Степана Шухевича відправлено урочисту панахиду в м. Амберґ. Степан Шухевич був отаманом УСС і УГА, професором права в українському таємному університеті, оборонцем в українських політичних процесах і видатним письменником. Йому належать книжки: «Гіркий то сміх», «Видиш, брате мій», спомини про українські визвольні змагання у 5 томах, «Історія українських політичних процесів».

ПРОВОДИ СОТНИКА КАПУСТИ

В Ганновері відбулося прощання з сотником Канадійської армії д-ром М. Капустою, що зробив неоціненні послуги для загального добра українських еміґрантів. Сотник Капуста виїхав разом з іншими українцями-вояками Канадійської армії до Канади.

ЛЬВІВ СЬОГОДНІ

Польський часопис у Парижі «Штандар Польскі» пише: «Львів сьогодні є переповнений, бо туди напливає населення з глибокої Азії. Частина цього населення живе на площах, де варить собі їжу в казанах. Львів сьогодні робить враження якогось табору кочовиків».

3. ПЛАСТОВИЙ КУТОК

ПРОВАДИТЬ СКАВТМАЙСТЕР Л. БАЧИНСЬКИЙ

Закон

Пластовий закон дає в простих словах приписи поводження, які є основою суспільного життя. Він ставить перед молоддю в позитивних, а не в неґативних виразах такі чесноти, як честь, вірність, услужливість, зичливість, ввічливість, послух, веселість, ощадність і чистоту. Практичні шляхи до здійснення цих чеснот передбачені в житті пластових гуртків (роїв); напр., щоденний добрий вчинок формує призвичаєння до зичливости супроти інших.

Клич—привіт

Клич пластуна «готуйсь!» —також пригадує пластунові про те, що його Закон-Присяга — це реальна дійсність. У своїх вправах він готується бути корисним іншим людям; він вчиться уважати на себе і задержувати холоднокровність так, щоб в небезпеці могти уважати також і на інших. (В Українському Пластовому Укладі пластова молодь вітається привітом «Скоб», —що значить початкові букви слів: Сильно, Красно, Обережно, Бистро. Новаки вітаються словом «готуйсь!»)

Усмішка

Істотний елемент пластового духа є веселість. Б. П. казав нам, щоб ми не ставили самих себе «занадто поважно», і остерігав, що коли б пласт стратив свою усмішку, то він стратив би своє покликання й успіх. «Пласт — це гра», — любив говорити Б. П. (світовий начальник—Бейден Поуел).

Різноманітність

Цей важливий чинник у пласті характеризується фразою «нові пригоди й свіжі зворушення». Ця любов до несподіваного є ознакою правдивого пластуна. «Я мало уживаю суху систему рутини в будуванні пласту»,—писав Б.П.

ДІЯЛЬНІСТЬ ПЛАСТУ

Привабливість

Програма вправ, яку опрацював Бейден Поуел, засновується на використанні і розвитку природних нахилів молоді.

Ось як він писав у квітні 1922 р.: «Вислухуйте або розпитуйте молодиків, щоб довідатися, яка діяльність їх найбільше цікавить, а потім розважте, в якій мірі ви можете застосувати цю діяльність, — якщо є правдоподібність, що вона буде корисна для молоді.»

Тут на пластового провідника припадає велика відповідальність, коли він у згоді та в нарадах з самою молоддю обирає для неї діяльність, найкраще пристосовану до мети її виховання.

(Fundamentals ot the scout method).

Переклад з англ.
інж. М. Лукомського

сунулись від кованих чобіт. Ранені хлопці усміхнулися.

А за оксамитовими горами, на Поділлі, допитували вороги молодшого брата. Хотіли прізвищ та адрес бунтарів. Випльовуючи зуби, він заперечливо хитав головою.

Повезли його місячної ночі на берег Стиру.

— Правда, гарна ніч? А тобі доведеться прощатись зі світом!

Хлопець мовчав, а місяць бадьорив його.

— Може ти перед смертю повернеш язик?

— Я б повернув, тільки руки скуті...

Блискавиця сікнула небо. Місяць описав коло. Зорі сполошились...

Накинули мішок, зав'язали. Привели на ґранітні брили, турнули в провалля.

Летів, плеснув у воду, почав поринати.

Боявся дихнути... Шпильки розривали серце, захлинався болем.— Розтулив уста, але вода не ллялась. Опинився на штурпаках, потім перекотився по якомусь камінню, по жеретві. І все стихло.

Розв'язали, бачить — знову ті самі душогуби біля нього, а збоку лежить довгий, мокрий мотуз.

— Отже, говоритимеш?

— Ні...

Наймолодшого викурювали з лісу три танки... В ті часи доля звела усіх трьох братів у повітовому місті. Вороги провадили їх у темну ніч. Тихо шуміли сосни. Звикли до того вічного шуму у своєму краю. І тоді брати відчули, як хочеться жити.

Під рідними соснами їх життя перетворилось у пісню. Бринить вона на устах борців месницької Волині, черленого Підгір'я, непокірної Галичини й Кармелюцького Долу.

ФІЛІЯ УТГІ В ГАЙДЕНАВ

У нашому таборі передбачається організація філії української високої технічної школи — Українського Технічно-Господарського Інституту— «УТГІ», що функціонує в Регенсбурзі. Відкрито буде І курс. Про умови вступу й про початок занять буде своєчасно оповіщено. І. М.

Ганна ЧЕРІНЬ

Любисток

Ми сьогодні знов удвох з тобою
За село ходили—понад став.
Як спочити сіли під вербою,
Ти зітхнув і стиха запитав:
—Пам'ятаєш? — зорі, як намисто,
Розсипала нічка над селом...
Пам'ятаєш? — зеленів любисток
У садку твоєму під вікном.
На вечерю кличе мати з ґанку—
Ні в садку немає, ні в дворі!
—Знов вечерять буде на світанку!—
І всміхнулась тихо до зорі,
Бо відчула рідна—в тім любистку
Щастя одинак її зустрів.
Мабуть, скоро приведе невістку—
Молоду хазяйку у дворі.
Вже давно немає з дому звісток,
Тільки ворон кряче на біду...
Пам'ятаєш, Галю, той любисток
У твоїм задуманім саду?..
Пам'ятаю все, мій любий хлопче,
Та хоч жде нас рідна сторона,—
Поки ворог той любисток топче,
Доти нам судилась чужина.

11. 6. 1946.

«ОБЛОГА» В ПОСТАВІ УЧНІВ ҐІМНАЗІЇ

«Облога» Юрія Косача—героїчна і високопатріотична п'єса—є, поза тим, в кращому значенні цього слова европейським літературним твором. Вона гідно репрезентує в очах культурного світу і нашу літературу, і нашу славну історію. Тонка інтриґа, заложена в п'єсі автором, складні характери дієвих осіб і над усім — дух своєрідної рафінованости, притаманної мистецько-аристократичному світові тих часів—всі ці труднощі, здавалося б, могли відстрашити юнацький колектив від здійснення постави цієї п'єси. Але... що то значить труднощі для молодости!..

І от 10 і 12 червня ц. р. на сцені нашого театру ми мали приємність бачити у виконанні учнів і учениць ґімназії ім. Т. Шевченка цю гарну п'єсу, яка відсвіжила наш старий репертуар.

Старання режисерки проф. С. Жмуркевич завершились успіхом. Молоді актори в дружній грі зуміли відтворити задум автора в тій мірі, в якій можуть досягти цього не фахівці.

Щоправда, щиро захоплюючись грою, відкинутий коханець Бербецький (Л. Макух) часом вдається в ґротеск. Прекрасна Беатріче (Ю. Степаненко) дещо холодна й інертна. Трохи одноманітний у своїй грі архітект Дольче (З. Татарський). Хочеться, щоб владний і відважний гетьманич Тиміш (Й. Кліщук) більше нюансував гру, уникаючи штучного патосу й надмірного підвищення тону. На своїх місцях і виконавці другорядних ролей—дель-Аква (О. Побігушка), джура (Різник), Чорнота (Кальваровський), козаки (Дем'яненко і Мацук). Фортеп'яновий супровід учня В. Топчія приємно доповнив загальне враження.

В декорації, зробленій проф. С. Макухом, вкладено багато любови до молоді і розуміння епохи. Уважно продумано убрання дієвих осіб.

Треба всіляко вітати вдалий почин нашої учнівської молоді і побажати їй дальших сценічних успіхів.

В. С.

КІЛЬКОМА РЯДКАМИ

Рада Мусульманської Ліґи в Індії готова взяти участь в опрацюванні нової конституції, але під умовою, що буде створена окрема мусульманська держава.

Король Михаїл відхилив просьбу про помилування маршала Антонеску. Його страчено.

Замість Стетініюса тимчасовим представником США у Світовій Раді Безпеки призначено Йонсона.

В Америці винайдено зброю, з якої вистрілюватимуть бактерії. Ця зброя приносить ще більше шкоди як атомова бомба. Вона може відразу знищити цілі міста, поля та повбивати всі живі істоти на великому просторі.

Еспанський уряд спростовує повідомлення французької преси, нібито два міністри з кабінету Франко розпочали переговори з еміґраційним урядом Жіральдо.

Італійського короля Умберто, як повідомляє португальське міністерство закордонних справ, буде заслано до Португалії.

Делеґати Франції та Совєтського Союзу вимагають участи професійних спілок в роботі Господарської та Соціяльної Ради ООН в Ню-Йорку.

В Східній Прусії помер відомий німецький письменник Ґергарт Гавптман, автор широкознаних творів «Затоплений дзвін» і «Ткачі».

Міністер США Бернс заявив на пресконференції у Вашінґтоні, що невдача Паризької конференції, яка має початися 15 червня, була б нещастям для цілого людства. Крім того, міністер поінформував про те, що плян міжнародньої контролі атомової енерґії вже опрацьований і може бути переданий відповідній комісії.

В Чункінґу закінчилось двотижневе перемир'я між урядовими і комуністичними військами.

В Палермо, Римі та Неаполі відбулися монархістичні демонстрації. Поліція монархістів розігнала.

Товарова продукція в англійській окупаційній зоні зросла в травні на 14 тис. тонн.

В найближчому часі буде проголошено поділ англійської зони на нові адміністративні округи. З Баварії мають повернутись до англійської зони ті німці, які мешкали там перед війною.

Директор УНРРА Ля-Ґвардія повідомляє, що протягом першої половини червня буде приставлено до Европи 160 тис. тонн харчових продуктів, а протягом другої—562 тис. тонн.

У Лондоні відбулася ґрандіозна парада на відзначення Дня Перемоги, в якій взяли участь всі роди військ, учасників війни. Король виступив перед народом в мундирі адмірала.

У шести округах Польщі розв'язано Народню партію Миколайчика. Причиною цього є, нібито, її співпраця з терористичними організаціями. Народню партію обвинувачується, крім того, в підготовці повалення тимчасового уряду.

Перервані в 1917 р. дипломатичні зносини між Совєтами і Арґентіною відновлено.

Відкрито організацію фінської молоді, яка, на випадок війни з Совєтами, мала б вести саботажну акцію.

ВЕЛИКІ ЗЕМЛЕТРУСИ

З багатьох частин Европи, зокрема, з Італії і Швайцарії надійшли вістки про землетруси. Особливо великий землетрус був у східньо-турецькій провінції Мус, 800 кілометрів від Анкари. Цей землетрус тривав 5 секунд і спричинив завалення великої кількости домів, яких мешканці ще лежали уві сні. В названій провінції 11 місцевостей тяжко ушкоджено. Досі відкопано 600 забитих і 146 тяжко поранених

ОН ЗАМІСТЬ ООН

На підставі міжнародньої угоди вирішено замість скорочення ООН (Організація Об'єднаних Націй) вживати далі скорочення ОН (Об'єднання Націй).

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк. Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 146, 700 пр.

РОЗШУКУЮТЬ:

Щурів Василь — Олінченка П. В.; Щурило Микола—братів Щурилів Дмитра та Михайла.

Юрко Іван, 47 р.,— Коржа Івана, 48 р., Шерстюка Гаврила, 48 р.; Юськів Дмитро, 50 р.,— сина Юськів Михайла, 22 р.; Юліян Ніна—Самотулків Зеню, Самотулків Романа, Самотулків Соню, Самотулків Євгена.

Яременко Іван — Яременка Михайла; Яблонська Магда, 17 р., —брата Яблонського Ілька, 21 р.; Ярчевський Іван — Ярчевську Олену.

Бабчук Михайло, 36 р.,—брата Бабчука Івана, 27 р., Бабчука Дмитра, 18 р.; Базиляк Діонизій—брата Базиляка Ярослава; Бражник Грицько, 33 р., —шваґра Савенка Петра, 25 р.; Бігус Анна—Гусаревих Газилія, Володимира, Зенона, Івана і Галину, Царів Володимира; Бушинський Станіслав, 21 р., — батька Бушинського Вікентія, 48 р., брата Казиміра, 23 р.; Буланович Антон, 51 р.,—сина Булановича Івана, 22 р., дв. сестру Шпаковську Олександру (доньку Петра), 25 р.; Буркотенко Володимир—сина Буркотенка Василя.

Венц Марія, 53 р.,—сина Венца Тадеуша, 33 р., Чемерис Олену, 26 р.; Войтко Олена, 38 р.,—брата Шмітка Адольфа, 30 р.

Габуда Людвіґ, 27 р.,—брата Габуду Ілька, 29 р., Барана Михайла, 19 р.; Головчик Стефанія (донька Ілька), 20 р., — сестру Головчик Теодору, 24 р.; Горбань Пантелеймон—Попова Василя, 50 р., Котляра Михайла, 58 р.; Гортинська Наталя, 36 р., — брата Тисовського Ярослава, 36 р.

Данельська Тетяна—Данельську Оксану; Драбик Іван, 45 р., — сина Драбика Володимира, 21 р.; Дигало Катерина—чоловіка Мірошника Павла; Долинюк Ірина—Прокоповича Ярослава, 20 р.; Душенко Тетяна, 30 р.,—Княгиницьких Степана, 15 р., Емануїла, 16 р.; Душенко Степан, 27 р.,—дв. братів Нича Маріяна, 22 р., Нича Осипа, 25 р., Стойковського Миколу, 34 р., Кісілевську Олену, Іванюка Онуфрія, 45 р., Шевчук Геновефу, 30 р.

Завалій Петро, 23 р., — дв. сестру Гаталяк (Завалій) Емілію.

Івасиків Ізидор, 59 р.,—сестру Івасиків Филипину, 50 р., Івасиків Льва, 34 р., Івасиків Ірену, 30 р., Найду Юліяна, 45 р., і його дружину Євгенію, Іваницьку Ольгу, 40 р.; Ільків Іван, 24 р.,—вуйка Мельничука Ярослава, 28 р.

Касандяк Павло, 48 р., — дочку Касандяк Марію, 25 р.; Карна Євгенія, 20 р., — дв. сестру Соловій Олену, 22 р., вуйка Тимоця Михайла, 40 р., Калиниченко Степан—Калиниченко (Ковако) Марію; Ковальська Анна — сина, Ковальського Миколу; Кононенко Константин, 40 р., — брата Кононенка Якова, 30 р., Тесленка Івана, 45 р.; Кузьменко Дмитро, 48 р.,—сина Кузьменка Михайла, 22 р.; Кулак Марія — сина Кулака (Кулакова) Івана, 21 р.; Кучеренко Михайло — Кучеренкових Нестора, 50 р., Ольгу, 50 р., Євгена, 7 р., Василя, 40 р.; Козлов Михайло—брата Козлова Олександра, сестру Безрукову Дарію, Ситника Оксентія; Козар Василь, 34 р., — сестру Козар Софію, 23 р., Крупа Івана, 21 р.; Кузик Павло—знайомих; Курцеба Павло —знайомих.

Лещишин Григорій, 52 р.,— сина Лещишина Всеволода, 20 р.; Лелітка Павло—дочку Лелітку Олену; Литвин Григорій—рідних та знайомих; Лозовий Іван, 22 р., — батька Лозового Григорія, 43 р., матір Лозову (Голубову) Анну, 42 р., брата Лозового Василя, 18 р.

Малій Григорій—Повха Андрія; Мельник Володимир, 22 р., —брата Мельника Олексу, 25 р.; Мартиняк Микола, 35 р.,—брата Мартиняка Петра; Марочко Іван, 18 р., — брата Марочка Михайла, 25 р.

Островенко Федір — сина Петрова Івана.

Петровський Гаврило—дочку Петровську Олену, 21 р.; Писарева Юлія—синів Писаревих Тадея і Зиновія; Пишняк Степан, 32 р., — брата Пишняка Федора, 20 р.; Пишняк Текля, 28 р.,—брата Гулича Івана, 33 р.; Попович Микола (син Василя Марцинового), 17 р., — брата Михайлишина Юрка (сина Івана), 34 р., брата Назарука Михайла, 22 р.

Роговський Антін, 34 р., — дружину Роговську Палагію, 25 р.

Самуга Яків—Самугу Трохима; Сергієнко Пантелеймон — сина Сергієнка Івана; Стрункий Олександер—Стрункого Олексія, 40 р., Струнку Ольгу, 39 р.; Степанюк Петро, 40 р., — Степанюків: брата Олександра, 26 р., і сестру Теклю, 22 р., шваґра Крижанівського Остапа, 28 р.; Сизик Іван, 50 р.,—синів Сизикових Михайла, 20 р., Андрія, 22 р., шуряка Бойка Федора, 43 р.; Семенюк Антон —племінника Семенюка Юрія, 17 р.; Сиротюк Іван, 52 р., — дочку Сиротюк Ніну, 22 р.; Соломка Василь—Соломку Катерину, 19 р., Логвиненка Дмитра, 54 р.

Тараненко Євтихій — Тараненка Михайла, 21 р.; Тесля Іван—Теслю Софію; Тучак Степан—брата Тучака Дмитра.

Цибенко Микола—Тарковських Клеопатру, Людмилу, Валентину, Стацевич Антонину.

Яструб Лука, 24 р.,—батька Яструба Грицька, 48 р., брата Яструба Стефана, 23 р.

Вол. Русальський розшукує свою родину—дружину Євгенію Шляховенко (нар. 1911 р.) та доньку Ганну, 7 р., вивезених в липні 1944 р. німцями до Бельгії (м. Кувен). Хто знає про місце їх перебування, просимо повідомити на адресу редакції «Луна».

ОГОЛОШЕННЯ

Бюро Розшуку та Зв'язку в Гайденав просить названих нижче осіб зголоситися за одержанням листів із-за кордону:

Сеник Микола, Шевчук Володимир, Гавриляк Євген, Гаврилюк Володимир, Матвійчук Михайло, Стадник Петро, Брод Марія, Сапливий Ярослав, Бибка Микола, Яблінський Семен, Гарасимів Микола, Лузак Теодор, Климчак Михайло, Муц Григорій, Пшеничний М., Майк Дмитро, Гарків (Харків) Д., Сипка Дмитро Ескіз Василь.

Оголошення про розшуки подавати: Бюро Розшуку та Зв'язку в Гайденав. Адреси: **для Німеччини**—Auskunftbüro der vermißten Ukrainer, Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg; **для закордону:** Inquairy and information bureau Ukrainian. 253 D. P. Assembly Centre 800 control Unit B. A. O. R. via Gt. Britain.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь. 476
МУЗЕЙ-АРХІВ

„ЕСНО“ — THE CAMP-NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 19 ТАБОРОВИЙ ЧАСОПИС РІК 1.
ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя
23 червня 1946 р.

Схід сонця 4 год. 38 хв.
Захід сонця 21 год. 27 хв.

Св. мчц. Антонини. Преп. Анни та сина її Івана.

22. VI. 1941 р. Початок війни між Німеччиною і Сов. Союзом.

Від Потсдаму до Парижу

Між Потсдамською та Паризькою конференцією міністрів закордонних справ, що відновилася 15 червня після 30-денної перерви, лежить майже рік. Протягом цього часу міністрам не бракувало турбот. В американських газетах подано обчислення подорожей, що їх відбули міністри закордонних справ. Але треба сказати, що духові змагання міністрів були цілком марними. Не бракувало найдотепніших вигадок і докладно опрацьованих плянів відновлення миру, але багато найважливіших питань так таки й не розв'язано. Зокрема, досі не створено господарської єдности Німеччини та центрально-керівного органу для її індустрії, зовнішньої торгівлі, фінансів, шляхів сполучення, що було засадничо схвалено в Потсдамському договорі. Договір передбачав також періодичні засідання міністрів закордонних справ. А фактично? . .

Першим пунктом порядку денного Лондонської конференції було встановлення північно-східнього кордону Італії. Його мусіли відкласти нерозв'язаним. Це зробили з легким серцем, сподіваючись, що обговорення інших питань, менш колючих, піде легше, і це створить сприятливішу атмосферу для співпраці. Але питання майбутнього Трієсту і кордонів Венеції-Джулії також не було розв'язане.

Бевін стверджує у своїй промові в палаті громад, як багато важить для південної частини середньої Европи, щоб Трієст був міжнароднім портом. Московський уряд, що досі підтримував югославські претензії на Трієст, в міжчасі не виявив своїх дальших поглядів. Але минулого тижня Тіто відвідав Сталіна в Москві, де було підписано договір про політичний і господарський союз, в якому Росія зобов'язується постачати Югославії зброю і підтримувати розбудову югославської воєнної індустрії.

Поруч старих питань стоять нові: плян для Німеччини, американська вимога поставити на порядок денний Австрію.

Ще й сьогодні для врегулювання миру діє засада Потсдамської конференції, яка виходить з певности, що три держави, які добре порозумівалися підчас війни, повинні спільно ґарантувати мир у краще організованому світі. Немає сумніву, що міністри зроблять усе можливе, щоб конференція не зазнала краху, інакше бо виникне небезпека поділу Европи надвоє, а цього ніхто не може серйозно бажати.

Якби виникла небезпека, що врегулювання питання миру не може бути вирішене у вузькому колі великодержав, то чи суперечить угодам у Потсдамі і Москві врегулювання цього питання в ширших рямцях, може навіть в рямцях ОН? А проте, як повідомляє московське радіо, Росія відхилила пропозицію передати нерозв'язані питання на ОН. Пропозиція Бевіна зробити Німеччину федеративною, на думку Росії, могла б привести до протиріч між нею й Англією. (W).

Конференція чотирьох міністрів

На відкритті конференції, 15 червня, здивовання викликала заява Молотова, в якій він вимагав перегляду насамперед господарських пунктів італійського договору, бо представник Молотова — Гусєв на конференції заступників міністрів заперечував проти обговорення цих пунктів. Гусєв обґрунтовував свою позицію тим, що ці питання не можна обговорювати раніше, ніж буде визначено італійські репарації.

Умови мирового договору з Італією стояли першим пунктом порядку денного, коли міністри «Великої чвірки» зустрілися в понеділок пополудні на другому засіданні під головуванням Бевіна.

Міністри погодилися обговорити такі головні проблеми: 1. Мирові договори з Італією, Румунією, Болгарією, Угорщиною та Фінляндією. 2. Німецька проблема. 3. Австрійське питання. 4. Політичне становище Італії (на прохання Молотова).

Американський проєкт договору для Австрії передбачає незалежність для цієї держави, а також скасування над нею контролі з боку альянтів. Проєкт передбачає, крім того, підтримку альянтів для прийняття Австрії, як члена Об'єднаних Націй.

Згоду Росії на обговорення австрійського питання англійська делеґація сприйняла з задоволенням.

Остаточний проєкт англійського пляну федеративної Німеччини, що його подав керівник англійської експертизи Берровз, буде запропоновано, якщо це питання обговорюватиметься на конференції.

(Закінчення на 2 стор.)

В критичному питанні про італійські репарації, ще не дійшли згоди. Основна розбіжність думок і досі стосується італійських економічних джерел для сплати репарацій, з яких Совєтський Союз претендує на 100 мільйонів долярів, а 200 мільйонів мусіло б належати Греції та Югославії.

В питанні про джерела італійських репарацій для Совєтського Союзу міністри Бернс і Бевін виступили з думкою, що російські претензії на 100 мільйонів долярів можуть бути покриті коштом італійської власности в балканських країнах — колишніх спільниках Італії і з наявної італійської торговельної та морської фльоти. Англійське міністерство закордонних справ повідомляє, що ще не вирішено, чи Англія, так само, як США, поставить на конто репарацій демонтоване устаткування фабрик, але Бевін має вільні можливості це вирішувати.

Як повідомляють з поінформованих джерел, критичні пункти порядку денного конференції ще не підлягали обговоренню.

В ОСТАННЮ ГОДИНУ

20 червня на конференції чотирьох міністрів у приязній атмосфері прийнято рішення, згідно якого Великобританія і США протягом 90 днів по підписанню мирового договору з Італією мусять вивести звідти свої війська. Міністер Бевін заявив, що Великобританія забере своє військо з Італії при умові, якщо Англії буде забезпечено переїзд через Німеччину до Австрії та якщо Совєти заберуть свої війська з Болгарії. Молотов згодився на виведення совєтських військ з Болгарії.

21 червня на неофіційному засіданні міністри обговорювали питання Трієсту.

ВІДПОВІДЬ РУМУНІЇ

Як відомо, англійський і американський уряди недавно вислали Румунії ноти, де вимагали від румунського уряду проведення в країні демократичних виборів, з участю опозиції. Тепер до Лондону надійшла відповідь румунського уряду. Він обіцяє провести вибори не пізніше, як у вересні цього року.

З НЮРНБЕРЗЬКОГО ПРОЦЕСУ

Папен—колишній віцеканцлер демократичної Німеччини і заступник райхсканцлера Гітлера, тоді коли він ще не називав себе фюрером,—відігравав визначну ролю в критичні місяці німецької демократичної республіки. Він, разом з архіреакціонером Гугенберґом, відкрив Гітлерові двері до райхсканцлерського палацу.

За заявою Папена, перебрання влади Гітлером було „актом примусу". Він заперечує твердження обвинувачення, ніби він впливав на Гінденбурґа при призначенні Гітлера райхсканцлером. Англійський обвинувач сер Д. М. Файф нагадав Папенові при цьому його промову у листопаді 1933 р., де він запевняв, що „його метою було завжди дати дорогу молодому вільному рухові, що змагає до кращого майбутнього. . . Бог дав Німеччині провідника, який має незаперечний хист державного діяча, здатного повести її до щасливого майбутнього." Хитре викручування Папена обвинувач спростовує, нагадуючи пізніший лист Папена до Гітлера, в якому він, хоч і пропонував свою демісію, але запевняв фюрера у своїй непохитній вірності і залишався на дипломатичній службі.

Головний державний прокурор—перший представник англійського обвинувачення Гарлей Шейрос подав до відома, що нюрнберзький процес триватиме приблизно ще два місяці.

ДЕ-ГОЛЛЬ ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПРОТИ ДИКТАТУРИ

Генерал де-Голль знову виступив на політичній арені з програмовою промовою. Перестерігаючи проти партійної диктатури, він вимагав двопалатної системи і міцного положення для президента республіки, яким сам хотів би бути, як це видно було з його промови. Де-Голль наводить, як приклади перестороги французькому народові, долю першої, другої та третьої Французьких республік, Веймарську республіку, італійську демократію та Еспанську республіку. «Якщо громадяни не заінтересовані у своєму національному укладі, — то може виникнути загроза диктатури!»—вигукнув він. «Але диктатура є ніщо інше, як велетенська льотерія, що кінчається у злиднях та крові. У столітті, в якому ми живемо, це для нас питання життя або смерти».

БІДО – МІНІСТЕР-ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ

19 червня Французькі Національні Збори обрали на міністер-президента Жоржа Біло, міністра закордонних справ і провідника Католицької прогресивної партії. Комуністи та інші представники лівих утримались від голосування. З 545 депутатів за Бідо голосувало—384.

Новий уряд ще не складено. Ні Дефре, ні Герріо не висловились про участь їхніх партій в створенні уряду.

ВИБУХ У ПІДЗЕМНОМУ СКЛАДІ АМУНІЦІЇ БІЛЯ ЦЕЛЛЕ

18 червня в соляних копальнях Генігсену, за 15 кілометрів від Целле, стався великий вибух у підземному складі амуніції, що спричинився до загибелі 83 чоловік, серед яких 20 виселенців і 63 німців. Досі не пощастило ще видобути жертви зі штолень, бо наближенню до місця катастрофи перешкоджають сильні пожежі та експльозії.

Перед вибухом робітники виладовували з підземних штолень військову амуніцію для її знищення. Безпосередньо після першої експльозії з шахти вихопилося вгору трьохсотметрове полум'я; вибух висадив у повітря 45-метрову споруду елеватора. Перед тим вже було видобуто й знищено 1500 тонн амуніції.

«КАНАДІЙСЬКИЙ ФАРМЕР»—«ЛУНІ»

Нижче містимо листа, що його одержала наша редакція від братньої редакції найстаршого українського часопису в Канаді—«Канадійського Фармера».

«Шановна Редакціє!

Отримання Вашого тижневика «Луна» було для мене особливо великою радістю і піднесенням духа. Це є доказ, що наш український нарід є невмирущий, де б він не був і в яких би обставинах він не знаходився.

Про табір в Гайденав нам дещо оповідав о. др. Кушнір, якого ви мали нагоду вже пізнати. Ми були одушевлені тим, що ви, скитальці, тримаєтесь так бадьоро серед таких тяжких обставин.

З цим листом шлемо до Вас два примірники нашого часопису «Канадійський Фармер». Будемо раді отримувати Ваш цінний, хоч малий форматом тижневик взаміну.

Бажаючи вам надалі витривалости з надією на краще завтра, зостаюсь з правдивою пошаною

редактор **М. Г. Гикавий».**

22. V. 1946 р. Вінніпеґ.

ТАБІР У КОРІГЕНІ

(Влас. кор.) У невеличкому таборі Коріген, недалеко Кіля, живе 1000 українців. Гордістю кожного таборянина є церковця, побудована власними силами в українському стилі, де відправляються Служби Божі в правосл. і гр.-катол. обрядах. В таборі працюють народня школа, 8-а кляса ґімназії, школа для дорослих, шоферські курси; є також студентський гурток з 25 осіб, які студіюють в кільському університеті на різних факультетах.

Культурно-освітня референтура щотижня уряджує лекції та реферати на історичні й літературні теми, видає тижневий інформаційний листок. Є бібліотечка на 350 книжок. Театральний гурток систематично дає концерти, а за останній час поставив п'єси «Мина Мазайло»—М. Куліша та «Захар Беркут»—Ів. Франка.

Спортовці табору створили досить сильну футбольну дружину.

З'ЇЗД УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ

2 і 3 червня ц. р. відбувся загальний з'їзд українських журналістів, що перебувають в політичній еміґрації. З'їзд мав на меті зробити перегляд та зорганізувати на професійній основі всіх робітників преси. В наслідок дводенних нарад, що вичерпали всі актуальні громадські та організаційні питання, створено Спілку Українських Журналістів на еміґрації (СУЖ) та покликано до життя її керівні органи. У проводі СУЖ став найстарший віком і стажем український журналіст д-р. Степан Баран.

Здаючи собі справу з сучасного переломового моменту та необхідности спільного зусилля всієї української еміґрації в боротьбі за здійснення повноти прав українського народу, З'їзд виробив засадничі засоби дальшої праці СУЖ та оформив їх відповідними постановами.

СВІДОК ФАШИСТСЬКОЇ КАТОРГИ

(Влас. кор.) Поблизу українського табору Галлендорф (Вестфалія) стоїть величний 10-метровий хрест, що його творить живий дуб з відтятим верхів'ям і 4-метрова масивна поперечина. На перехресті укріплено металевий терновий вінок з тризубом. Навколо хреста висипано могилу на 3 метри заввишки, на якій установлено меморіяльну дошку. Цей хрест спорудили українці табору над 816 останками своїх братів, замордованих у німецькому концентраку.

Праця—обов'язок кожного

Не з власної волі значна частина українських збігців майже рік жила на еміґрації без праці. Це мало неґативний вплив на їх моральний і матеріяльний стан, поведінку. Адже праця формує в людини почуття відповідальности, дисциплінує її, витворює в ній характер, здорові погляди на довколишній світ. Навпаки, неробство розмагнічує людину і штовхає її до непохвальних вчинків.

Лише незначна частина мешканців нашого табору протягом осени й зими були зайняті внутрішньотаборовою працею, — в майстернях, школах, громадсько-освітніх закладах, по самообслуговуванню тощо. З приходом літа перед кожним таборянином постала необхідність працювати. Тепер в Гайденав стає до роботи чимраз більше людей. Поза табором вже працює щоденно 360 чоловік, - в лісі, на автостраді. Передбачаються роботи на заготівлі торфу. Загальна цифра працюючих становить 835 чоловіків та 125 жінок, а за кілька днів ця цифра ще більше зросте.

Усвідомивши величезну вагу праці в житті кожної людини, тим більше в житті нас, еміґрантів, таборяни охоче беруться до роботи.

—Набридло без діла сидіти, — сказав п. С. К. — та й для УНРРА полегкість буде, як до роботи станемо. На заробленому хлібі сміливіше почувається...

Ясна річ, що кожному з нас хотілося б працювати не тільки для себе, а й для свого народу, але мусимо миритися з умовами вигнанської дійсности, як мусимо так само зважати на те, яку користь дає нам теперішня праця.

Якщо говоримо про обов'язок праці, не можемо обминути обслуговування працюючих. Таборяни, що працюють біля бензини, повинні мати спеціяльне убрання та взуття. Не вистачає для них мила, щоб по роботі можна було добре помитися. Хоч це залежить безпосередньо від УНРРА, проте й обов'язок референтури—робити все можливе для забезпечення працюючих необхідними речами.

Українці зарекомендували вже себе перед чужинцями, як дисциплінований, зорганізований народ. Будьмо ж гідно вести себе й на праці! **П. В.**

РЕЖИМ ФРАНКО –МІЖНАРОДНЯ ПРОБЛЕМА

Англійський делеґат Кадоган запропонував на засіданні Ради Безпеки передати еспанське питання генеральним зборам ОН. Це означає відхилення від доповіді підкомісії в справі Еспанії, яка констатує, що режим Франко безпосередньо не загрожує мирові, але рекомендує зірвати з ним дипломатичні зносини. Кадоган заявив, що англійський уряд має великі сумніви щодо права Ради Безпеки втручатися у внутрішні справи Еспанії, коли нема очевидної загрози міжнародньому мирові й безпеці.

Австралійський уповноважений і голова підкомісії д-р Крафт заперечив англійському делеґатові, висловивши погляд, що еспанський режим не можна розглядати, як внутрішню справу.

Совєтський делеґат Громико висловив думку, що сама Рада Безпеки, а не збори ОН повинна вирішити зірвання дипломатичних зносин з франківською Еспанією.

ВОЄННІ ЖЕРТВИ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ

Ціну, яку Великобританія заплатила за перемогу, недавно опубліковано у Білій Книзі. Великобританія втратила за час війни 357 тис. убитими, з них 60 тис. цивільних і 30 тис. моряків. Утрати вбитими становлять одну третину втрат у першій світовій війні. Число поранених виносить 369 тис., серед них 86 тис. цивільних.

Найбільш численною була британська армія під час інвазії у червні 1944 р., коли під зброєю стояло 4 млн. 544 тис. чоловіка, а загалом до військової служби покликано було 7 млн. 963 тис. осіб, з того 918 тис. жінок.

ІНСТРУМЕНТ ЖИТТЯ ЧИ СМЕРТИ?

На засіданні Комісії ОН в справі атомової енерґії американський представник Барух доповів, що США готові зробити атомову енерґію інструментом життя замість інструменту смерти. Американський плян передбачає передачу цієї енерґії в міжнародні руки, а також проведення дослідів над її продукуванням та вживанням. Наявні запаси атомових бомб мають бути знищені, а продукція їх припинена.

З ЗАЛІ ТАБОРОВОГО СУДУ В ГАЙДЕНАВ

Входжу до судової залі з легкою усмішкою, сподіваючись, правду кажучи, знайти підтвердження своїй думці про те, що в таборових умовах праця суддів не може виправдати звикле поняття про суд. Але почуваю, що усмішка з мого обличчя збігає. До цього змушує насамперед зовнішня сторона.

За столом бачу трьох суддів-фахівців, з поважними обличчями, з сивими головами, з очима, ніби зверненими в саму душу того, кого допитується, з бажанням ухопити правду такою, якою вона є, але по-людськи, чутливо, хоч іноді навіть і різко.

Чую голос головуючого:

—Ні, ми зараз жадаємо від вас не пояснень по суті справи, а лише відповіді: чи визнаєте ви себе, пане, винним. Запитайте про це вашу совість і відповідайте: так чи ні. А пояснення по суті дасте пізніше. Прошу...

Підсудний міняється на обличчі. Він дивиться на хрест, який висить на стіні над головами суддів, потім звертає погляд на портрети Петлюри та Коновальця, повертає голову до приявних в залі, наче запитуючи їх очима, що робити...

В залі мертва тиша. Відповіді чекають судді, 12 судових засідателів, обвинувач, оборонець, всі присутні...

Мене проймає загальний настрій, і відповіді підсудного нетерпляче чекаю і я...

—Так, я визнаю себе, панове судді, винним.

Краплі поту спадають з його чола.

Я почуваю, що це—не жарт і захоплююсь справою, не помічаючи цього...

Мій мозок прорізує думка, що таборовий суд не має права виносити тяжких вироків про довготермінову кару, каторгу, не кажучи вже про смерть. Ця думка намагається схилити мене знову до усмішки. Але дарма...

Друга думка про те, що не в цьому суть, що головне—у виявленні істини, у вихованні наших братів, які стають іноді на мильний шлях, у вихованні поваги до суспільства, до окремих осіб і до себе, в збереженні нашої української національної чести—знову викликає у мене поважний настрій.

Вислухую судове слідство, промови оборонця, обвинувача, сприймаю, як сповідь, останнє слово підсудного, який сам себе ганьбить за те, що, працюючи в таборовому склепі, крав цукор.

—Панове судді, панове засідателі, панове всі, хто тут є, простіть мені мою провину,—я зробив дуже зле, мені соромно, але це останній раз в моєму житті...

В голосі підсудного бренять сльози. Ні, це не жарт!

Я чую, як головуючий держить промову до засідателів... Бачу, як вони йдуть до нарадчої кімнати... Ідуть із запитом до своєї совісти. Чекаю. Бачу, як вони повертаються назад, дають відповідь: «Так, винен, але заслуговує пом'якшення кари...»

Я не сміюся. Мало того, коли судді виходять схвалювати вирок, я відчуваю, що мене кидає то в жар, то в холод. Я боюся, щоб суд не виніс жорстокого рішення, щоб він не забув про сльози підсудного,—про сльози людини, якій не загрожує ні каторга, ні смерть. Мені здається, що цей вирок є мій вирок, що це виношу його я.

І от головуючий каже до підсудного:

—Враховуючи, що ви були до суду 10 діб під арештом, що судові засідателі висловились за пом'якшення вам кари, що через три дні у нас свято, на яке кожний з нас хоче бути ліпшим во ім'я Христа,—суд звільняє вас від арешту, але оголошує суворо догану.

Мені здавалося, що я одержав цінний подарунок.

А тепер ви мене можете дуже часто зустріти в судовій залі. Я є свідком того, як суд розглядає справи про крадіжки, побиття, наклепи, про хуліганські вчинки, образи, про порушення таборового ладу, невиконання розпоряджень адміністрації, цивільні справи про грошові або натуральні борги, про спадщину після померлих у таборі, про встановлення актів громадянського стану і т. ін.

Я є свідком того, як суд, диференціюючи підсудних, призначає їм, залежно від обставин, то арешт (від одного дня до 3-х місяців), то примусову працю, то грошовий штраф.

Але я не тільки свідок. Я є той, хто почав з усмішки, а кінчає тим, що з повним розумінням таборових умов підносить категоричне твердження про те, що в кожному таборі мусить бути організований суд, що існування його доводить старовинну істину про те, що там, де немає суду, там бояться правди.

Нам, українцям, правди боятися нема чого, а тому ми стоїмо за свій український суд, як виховний чинник, в усяких умовах. Н.

ЗА КІЛО ХЛІБА—МІЛЬЙОН ПЕНҐО

Кореспондент «Ді Ноє Цайтунґ» подає такі відомості про економічне становище в Угорщині. Населення Будапешту одержує денно 150 грамів хліба. Робітник за 8-годинну працю дістає 1.200.000 пенґо, тоді як на чорному ринку 1 доляр коштує 100 мільйонів пенґо, а 1 кг. хліба—1.100.000 пенґо. Пару черевиків можна купити за 10-12 долярів, одяг—70-80 долярів. Лікар одержує на місяць 5-6 долярів.

СПРОСТОВАННЯ ТАСС

Московська радіовисильня 19 травня повідомляє: «Газета Ню-Йорк Таймс» пише, що в південній Німеччині сконцентровуються великі маси совєтських військ. ТАСС уповноважений заявити, що це повідомлення є вигадане і не відповідає дійсності».

4. ПЛАСТОВИЙ КУТОК

ПРОВАДИТЬ СКАВТМАЙСТЕР Л. БАЧИНСЬКИЙ

Мандрівництво

Характер правдивого пласту назовні має багато спільного з мандрівництвом, яке є частиною нашої природи. Цей факт найбільш зрозумілий у молодому віці. Звідси можна зрозуміти значення такого речення в книжці Бейден Поуела: «Під назвою пласт розуміється праця і прикмети лісовика, дослідника та піонера». Отже, пласт—це організація мандрівників, і це є істотною частиною його характеру.

Хоч часом деякі обставини (погода, міське життя та ін.) змушують нас працювати в чотирьох стінах, ми мусимо вважати це за необхідність, але ніколи за нормальну підставу для нашої праці.

Пластові будинки необхідні для багатьох потреб, але пласт зродився не в будинках. Його окруження—ліси, поля, луги та гори.

Осяги

Молодь любить відчувати, що вона робить поступ в практичних знаннях та досвіді. Б.П. пішов назустріч цьому бажанню, запровадивши систему відзнак, яка є складовою частиною пласту. За набуття пластової вмілости пластуни дістають різні відзнаки—новак, друга кляса, перша кляса (у нас: пластун-прихильник, пластун-учасник, пластун-розвідчик, пластун-скоб). Крім того інші відзнаки заохочують до здобування знань, потрібних для громадської служби; вони мають відзначати досвід пластуна в таборуванні; стимулюють спеціяльні замилування та заінтересовання, яким пластун присвячує свій вільний час. Відзнаки створено не для того, щоб заохотити до здобування якнайбільшої їх кількости,—вони мають спонукати навіть найменш здібну молодь до поступу.

Метода пласту

Характеристичною рисою пласту є метода вправ. Бейден Поуел удосконалив цю методу, тренуючи молодих вояків, як воєнних розвідачів в Індії та в Африці. Він переконався, що воякам найбільше були потрібні такі прикмети характеру: ініціятивність, самопевність і довір'я.

Гурткова система

Ключем методи є гурткова система, яка полягає в тому, щоб «об'єднати хлопців і дівчат в постійні відділи, кожний під проводом одного з тих самих хлопців та дівчат; це є природна форма організації, чи то в потребі, чи для забави». Гурток з шести чи восьми хлопців або дівчат досить малий, щоб кожний з них почував себе повновартісним членом свого відділу.

На кожну особу в гуртку покладається відповідальність, як в місці осідку, так і в таборі; кожний відповідає за своє чітко окреслене завдання, і це є запорукою успішної діяльности цілого гуртка».

Під проводом гурткового, який є особисто відповідальний,—гурток робить поступи в здоровій конкуренції з іншими гуртками; він стає родиною, яку зв'язує міцна солідарність; пластуни обговорюють між собою способи і засоби до осягнення більшої вправности, і таким чином привчаються до суспільного життя. Гаслом пластунів є: «Всі за одного і один за всіх.»

В Почесній Раді або на Курінних сходинах, коли гурткові збираються, щоб обговорити справу куреня,—молодь вправляється в засадах демократичного життя.

(Fundamentals of the scout method).

Переклад з англ. інж. М. Лукомського.

ПРОТИ ОБМЕЖЕНЬ ПРАВ МІЖНАРОДНЬОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОПІКИ

На нараді Суспільно-Господарської комісії в Ню-Йорку обговорено справу виселенців. Подані на цій нараді внесення, які обмежують права Міжнародньої організації опіки в розселюванні ДП,—відкинено.

ПОДІЇ В ПАЛЕСТИНІ

Заворушення в Палестині набирають значних розмірів. Голова сіоністичної організації др. Вайдман закликав жидівське населення до спокою, а в зверненні до англійського уряду заявив, що жиди не змагають до створення тоталітарної держави.

З таборової творчости

Ранок

Проснулись трави після ночі
Й росою вмилися в саду,
І сонцю глянули ув очі
На усмішку його святу.

І засоромилося небо,
Вчуваючи в собі красу...
А як я, краю мій, до Тебе
Своє кохання принесу?

Хоча навколо лиш руїни,
Та віра в мене як граніт,—
Що кине жовто-синій квіт
Погідний ранок на Вкраїну.

Петро Качура.

«ФОТООКО»

Культурно-освітня референтура табору Гайденав видала вже третє число таборової газети «Фотооко». Світлини з життя школи, театру, гімназії тощо, зроблені проф. Макухом, яскраво відбивають таборову дійсність. Гарно оформили газету малярі пп. Шепель та Костенко.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

БЕРЕЖІМО КНИЖКУ

Війна та кількарічне мандрування чужиною відняли в нас дорогий скарб людської культури—книжку. Лише мало кому з наших людей вдалося пронести до сьогоднішніх днів дещо з української та світової літератури. Тому так гостро відчули ми тепер потребу в друкованому слові. Отже, нема що й казати про потребу якнайпильніше зберігати літературу, якої так у нас мало.

На жаль, знаходяться люди, які більш ніж недбало ставляться до книжки. Це підтверджують факти псування книжок з нашої невеличкої таборової, з такими труднощами створеної, бібліотечки. Таборянин п. Т., наприклад, узяв у бібліотеці цілком нову книжку Ів. Франка „Лис Микита", що коштує 50 марок, а повернув розтріпану й пошматовану. А дехто й зовсім не повернув книжок. Це є прямий злочин. Кожного, хто псує книжку, якою користується громада, треба штрафувати або віддавати до таборового суду.

К.

Кількома рядками

Віце-король Індії заявив, що коли конґресова і мусульманська партії між собою погодяться, то за 10 днів буде створено тимчасовий уряд Індії. Коли ж до порозуміння між ними не дійде, то він застерігає собі право створити уряд з тих партій і груп, які пристануть на англійський плян.

27 червня в Римі відбудуться вибори президента Італії, а 28-го — офіційне проголошення республіки. На вулицях «вічного міста» повівають прапори Гарібальді 1849 року.

Центральний уряд Китаю уклав з китайськими комуністами нову угоду відносно перемир'я.

В Англії передбачається запровадження карток на хліб, а також зменшення приділу мила.

Наступний тиждень присвячується в англійській зоні Німеччини збиранню харчів по селах для потреб міської людности.

Національні збори в Празі одноголосно обрали Бенеша на президента Чехословацької республіки.

Визначні провідники комуністичної партії в англійській зоні Німеччини — Вольтерс і Елерс перейшли до партії соціял-демократів.

З Тегерану повідомляють, що провінція Азербайджан добровільно повернула до складу Іранської держави, застерігаючи собі автономію.

У Польщі 32 єпископи видали пастирського листа до населення, в якому гостро засуджують діяльність терористів на шкоду держави, а також критикують діяльність польської поліції безпеки.

Приватні рільні господарства в англійській зоні, які мають понад 500 гектарів, перебирає військова влада під свій нагляд.

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк. Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 151, 700 пр.

Розшукують

Березовський Іван, 42 р., — Харченка Омелька, 52 р., Кармашного Григорія, 52 р., Жедалова Андрія, 32 р., Шкарбана Федора, 45 р., Чумаченка Микиту, 49 р., Харченка Дем'яна, 50 р., племінника Бабалича Василя, 27 р., Ковтуна Льва, 46 р.

Єльників Пилип, 41 р., — племінника Єльникова Василя, 24 р., зятя Агаркова Василя, 46 р., брата Єльникова Якова, 43 р.

Коздоба Грицько, 46 р., — дочку Коздобу Анну, 20 р.; Коренько Петро, 49 р., — сина Коренька Григорія, 27 р.; Кролівець Кіндрат, 50 р., — племінника Шкребця Федора, 23 р. та Кролівця Максима, 22 р., дв. братів Беньків Федора, 53 р. та Андрія, 51 р.; Костецький Віктор, 50 р., — племінника Андрієвського Анатолія, 20 р., шваґра Дудковського Степана, 50 р., Ефнера Олександра, 50 р., зятя Мірошниченка Івана, 50 р., племінників Грижака Володимира, 22 р. та Андрієвського Анатолія, 22 р.

Негреба Василина, 44 р., — сина Негребу Анатолія, 22 р., Глубокого Івана, 25 р.

Панченко Максим, 51 р., — сина Панченка Валентина, 21 р.

Романик Ілько, 30 р., — сестру Романик Анну, 21 р.

Сергієнко (Тумона) Євген, 54 р., — брата Тумона Володимира, 57 р.

Токар Максим, 33 р., — Кибкала Сергія, 35 р., Кибкало Євдокію, 35 р.; Танський Михайло, 34 р., — племінника Малаховського Юрія, 15 р.

Федунь Марія, 40 р., — сина Федьків Івана, 18 р.

Шупанкевич Михайло, 21 р., — сестер Дусик Єлисавету, 24 р., Кугут Ксеню, 32 р.

Федорович Микола, 41 р., — рідних та знайомих; Федунь Семен, 47 р., — Пастернака Івана, 21 р., Юрків Мирона, 30 р., Матюшака Стефана, 52 р., Кика Дмитра, 60 р., Андрусів Степана, 21 р.; Федунь Теодор — знайомих з с. Клекотів, пов. Броди; Фомовський Андрій — жінку Фомовську (Плаксенко) Ганну, 34 р.

Холонівський Іван, 23 р., — брата Холонівського Василя, 23 р.; Холодний Юрій, 22 р. — батька і матір Холодних, брата Романа, Стругайла Володимира, 19 р.; Холодна (Ількова) Анна, 18 р., — брата Ільків Михайла, 20 р.; Холодна (Іщенко) Ольга, 22 р., — брата Якименка Михайла, 27 р., Кузина (Романчишина) Петра, 27 р.

Чаранюк Михайло — Гев'юка Івана, 32 р., Соколовського Петра, 34 р.; Чорний Олексій — брата Чорного Миколу; Чубко Галина — сина Чубка Бориса, брата Пройдакова Сергія.

Шпортко Катерина, 60 р., — сина Шпортка Миколу, 24 р.

Юськів Катерина, 22 р., — сестру Сташків Дарію, 33 р. і шваґра Льонгіна, 37 р.

Бєляєва Катерина — сина Бєляєва Павла; Баран (Грабовецька) Стефа, — Гунька Володимира, Марію, Ірину і Мирона; Банак Степан, 21 р., — брата Марків Івана, 36 р.; Безрукова (Козлова) Дарія, 36 р., — брата Козлова Луку, 40 р.; Граб Михайло, 54 р., — сина Граба Богдана, 18 р.; Душенко Степан, 27 р., — Терпиляка Андрія, 50—55 р., Богдана Юрія, 35 р.; Добродій Олександер, 40 р., — знайомих із с. Хитці; Джус Левко, 27 р., — брата Джуса Володимира, 25 р.; Кладочний Михайло, 32 р., — брата Кладочного Володимира, 22 р., сестру Кладочну Михайлину, 24 р.

Українці з-за океану розшукують

Волощук Яків — братів Степана і Мирона Волощуків з с. Вівся, пов. Станіславів. Jakow Woloschuk 290. A. Simcoe st. Toronto, Ont. Canada.

Кумасевич Олександер — знайомих з сел Колодене, Волосто, Чаруків, пов. Луцьк. O. Kumasewych, Colonia Cap. Mirguda Rep. del Paraguy Sud America.

Курилик Марія — знайомих з с. Барівці, пов. Заставна, Буковина. M. Kurylek Cloyhurst W B. C. Canada.

Різнюк Марія — Семанюк Петра та Дмитра (сини Онуфрія), Василя та Евдокію Богославець з с. Заріччя, пов. Станіславів. Risniuk Maria 387. nairn AVE. Elmwood Winnipeg, Manitoba Canada.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ-АРХІВ
Ч. 474

It is forbidden to spread out—side of the camp—Поширювати поза табором заборонено.

„ЕХО“ — THE CAMP-NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 20 ТАБОРОВИЙ ЧАСОПИС РІК 1.
ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя
30 червня 1946 р.

Схід сонця 4 год. 40 хв.
Захід сонця 21 год. 25 хв.

Нед. 3-тя по П'ятд. Свв. мчч. Мануїла, Савела, Ізмаїла.

29. VI. 1849. Народилася українська письменниця Олена Пчілка.

Трієст—основна проблема

Успіх чи неуспіх Паризької конференції залежить від того, чи пощастить дійти згоди в питанні Трієсту. Це є загальна думка, що походить з дипломатичних кіл конференції. В той час, як три західні великодержави обстоюють пропозицію встановити кордон між Італією та Югославією, совєтська делеґація дотримується своєї дотеперішньої позиції—передати Трієст Югославії.

Делеґації чотирьох великодержав докладають усіх зусиль, щоб осягнути результати на цьому тижні. Розв'язання трієстського питання залежить від того, чи надійдуть нові інструкції з Кремля і в якій мірі Великобританія та США готові до уступок, складаючи плян міжнароднього контролю. Відомо, що таємне засідання з цього приводу, в якому взяли участь Молотов і Бернс, не дало жадних компромісів. Це, проте, не виключає можливости дійти порозуміння, як порозумілися на конференції в багатьох досі обговорюваних питаннях. Зокрема, дійшли згоди в справі виведення англійських та американських військ з Італії протягом 90 днів, після підписання мирового договору; протягом цього ж терміну Совєтський Союз повинен вивести свої війська з Болгарії. Вимогу Австрії про повернення їй частини південного Тіролю, включаючи стратегічно-важливу залізницю Пустераля, міністри відхилили.

Найважливішим є, без сумніву, те, що міністри, на засаді довір'я, погодилися відкласти вирішення долі італійських колоній на рік і, незалежно від цього, продовжувати обговорення мирового договору з Італією.

Міністер Бернс запропонував скликати загальну мирову конференцію 15 липня. «Якщо навіть не пощастить дійти згоди по всіх пунктах, то по багатьох із них ми так наблизилися до погодження, що не доводиться міркувати над розглядом ще не розв'язаних питань» — констатував він. Але тоді, як Бідо погодився з Бернсом, Молотов заявив, що він не може взяти участи в обговоренні терміну скликання мирової конференції, поки не закінчиться обговорення мирових договорів з балканськими країнами та з Італією.

Міністри ухвалили закінчити обговорення мирових трактатів до 28 червня.

ІНДІЯ СТАЄ НЕЗАЛЕЖНОЮ

Партія конґресу прийняла англійську пропозицію про незалежність Індії в формі Союзу індійських держав і провінцій. Мусульманська ліґа та князі також погодилися на цю пропозицію. Отже, діяльність британської місії і віцекороля Індії, фельдмаршала лорда Уавелла, мала успіх.

Президент індійського конґресу Абул Калан Азад дав таке пояснення з приводу становища в Індії: «Конституційні Збори будуть чисто індійськими, обраними лише індусами. Вони матимуть необмежене право укладати конституцію та вирішувати майбутні взаємини з метрополією та з зовнішнім світом.

У спільній відозві віце-короля і британської кабінетної місії проголошено, що буде створено тимчасовий уряд.

ЗАХМАРЕНІ ПЕРСПЕКТИВИ В ПАРИЖІ

Сподівання, що вже влітку пощастить скликати мирову конференцію, у четвер 27 червня сильно захиталися. Наради міністрів відбуваються в атмосфері песимізму, після того, як нічне засідання в справі Трієсту не дало наслідків, і компромісову пропозицію Молотова про надання Трієстові автономії під югославською зверхністю, — відхилено. Чи є ця пропозиція остаточним рішенням Совєтів, чи вони готові піти й на дальші уступки,—невідомо.

На засіданні у четвер запропоновано, що Італія повинна відмовитися від своїх колоній. Чотири великодержави мають протягом цього року визначити форми майбутнього устрою колоній, абож передати справу на розгляд ОН. Під час переговорів виникли ускладнення: англійці воліють протягом цього року бути єдиними управителями колоній, а росіяни наполягають на тому, що управління колоніями повинно належати чотирьом великодержавам, серед яких має бути й Росія.

СПРАВА ЕСПАНІЇ НА МЕРТВІЙ ТОЧЦІ

На Раді Безпеки тривають бурхливі дискусії в справі Еспанії. Польський делеґат запропонував був відразу ж зірвати дипломатичні зносини з урядом Франко. Але цю пропозицію відхилено сімома голосами проти чотирьох. Совєтський делеґат Громико двічі заявляв вето, заповівши й надалі вдаватися до цього права, хоч би більшість членів не признала йому рації. Еспанська справа й далі стоїть на порядку денному Ради Безпеки.

БОЇ В ПОЛЬЩІ

«Дейлі Мейл» подає разом з «операційною» мапою своєрідний воєнний комунікат з Польщі. Обговорює він дії груп, які називає «партизанами».

Особливо чинні партизанські відділи в боротьбі проти міліції та поліції безпеки в районі Старогарду. Місцеву залогу розбито цілком. Аж більшій допомозі, яку спроваджено з Варшави, вдалося врятувати ситуацію. По довшому бою напасники відступили в ліс. По обох сторонах були значні втрати.

Комунікаційна дезорганізація,—пише кореспондент «Дейлі Мейл»,—утруднює схоплення образу з цілости краю. Поза Старогардом операціями партизанів охоплені райони Білостоцький, Люблинський, Краківсько — Кєлєцький. В Білостоцькому районі, поза ліквідацією протикомуністичних банд, «все ще панує стан анархії». В Замостю напасники звільнили 900 політичних в'язнів, повбивавши сторожу. В Краківському і в Кєлєцькому районах провадяться тяжкі бої в лісах. Молодь численно зголошується до служби в партизанів. Зоною безперервних боїв є пограниччя України і Чехословаччини.

СТО ВИРОКІВ СМЕРТИ

«Таймс» у дописі з Варшави доносить про нову хвилю урядових репресій в Польщі. Репресії мотивуються зміцненням «терористичної діяльности бандитів». Міністер безпеки заявив, що сто вироків смерти видано недавно в процесі проти «польських і українських терористів». Для боротьби з цими «терористами» армії не вистарчає, отже має бути створена спеціяльна міліція.

УКРАЇНСЬКИЙ ЮВІЛЕЙ У БРАЗІЛІЇ

У місті Курітіба, в Бразілії, відсвятковано 50-ті роковини першого оселення українців у Бразілії. У святкуванні брали участь представники духовенства, цивільної та військової влади й численна кількість бразілійських українців. Свято це знаменне ще й тим, що це—перше дозволене українцям прилюдне свято в Бразілії. Давніше, як відомо, уряд забороняв навіть Богослуження українською мовою.

ДОСЛІДИ НАД АТОМОВОЮ БОМБОЮ

23 червня у південній частині Тихого океану, в Бікіні-Атолл, почалися досліди над атомовою бомбою. На бойові кораблі вже скинуто пробну бомбу для випробування контрольної апаратури. Досліди над самою атомовою бомбою розпочнуться 1 липня. Її скинуть з літака-фортеці на об'єкт з 75 військових кораблів.

Для першого досліду беруть атомову бомбу такого ж типу, як свого часу в Нагасакі. Вона вибухне на кількасот футів угорі над скупченням кораблів. При другому досліді експльозія матиме місце нижче поверхні води серед кораблів. Сподіваються, що вона піднесе хвилі на сто футів заввишки і створить величезну спеку. При третьому досліді бомба експльодує в океані на значній глибині.

У наслідок цих експериментів, фахівці визначать діяння атомової бомби на кораблі, літаки в повітрі, на панцер та інший військовий матеріял. Найближчий спостерігач буде віддалений від місця експльозії на 16 кілометрів. На кораблях встановлено численні апарати та інструменти для наукових досліджень.

КОНТРОЛЯ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ

«Обсервер» пише з приводу пропозицій американського делеґата Баруха і совєтського делеґата Громика відносно атомової енергії. Обидві пропозиції є відбиттям намірів двох великодержав, і їх можна виразити в одній простій формулі:

«Америка жадає для атомової енергії контрольної системи, яка фактично функціонує, перше як Америка здасть свою монопольну позицію в цій галузі. Росія, навпаки, жадає, щоб усі готові бомби та всі споруди для їх продукування були зруйновані, перше ніж Росія попаде під контрольну систему, бо інакше Совєтський Союз опиниться на невизначено довгий час із зв'язаними руками».

СТАНОВИЩЕ В АВСТРІЇ

Газета «Спектатор», аналізуючи становище в Австрії, пише, що в настроях австрійського народу можна відзначити лише одну тривожну зміну, порівняно з 1935 роком. Тоді можна було відчути, що приєднання до Німеччини було неминучим не тому, що Австрія цього справді бажала, а тому, що поразка і летаргічний стан після неї зробив країну легкою здобиччю німецької агресії. Ці настрої і летаргічний стан існують тепер чи не в більшій мірі, ніж раніше; вони могли б стати небезпекою не лише для самої Австрії, а й для всього західнього світу, зважаючи на незясовану ситуацію на східніх та південних кордонах.

ДИВНІ ПАСТИРІ!?

«Кетолік Гералд» доносить, що православна церковна московська ієрархія, під яку піддано тепер греко-католицьку українську церкву Галичини, складається з дивних пастирів. І так, два православні єпископи для Галичини є члени компартії: Макарій — один з найактивніших членів партійної організації Москви, Ніколай—бувший лідер безбожників. Багато священиків, розісланих по парафіях, також є комуністами, що перейшли шеститижневу муштру, поки їх призначено на попів.

СУСПІЛЬНО-ГОСПОДАРСЬКА РАДА ПРО ДП

Лондон. Суспільно-господарська рада при ОН закінчила свою працю в справі виселенців. Рада наполягає на тому, щоб Міжнародня комісія для виселенців приспішила взяти скитальців під свою опіку, поки УНРРА не припинила своєї діяльности. Як уже повідомлялося, УНРРА перестане діяти в кінці цього року.

З НЮРНБЕРЗЬКОГО ПРОЦЕСУ

Судовий трибунал почав розгляд справи Шпеєра, що обіймав у роки війни пост імперського міністра озброєння. Розповідаючи, на просьбу оборонця, біографію, Шпеєр своє знайомство з Гітлером, а пізніше близький зв'язок з ним, пояснив тим, що Гітлер був «фанатичним будівничим». В 1918 р. Шпеєр одержав золоту відзнаку почесного члена гітлерівської партії. «Якщо Гітлер взагалі будь-коли мав друзів, то я, без сумніву, був одним з його близьких друзів», — визнає у своєму свідченні Шпеєр.

Головний обвинувач від США Джексон, допитуючи Шпеєра, виразно окреслив місце і значення Шпеєра в гітлерівській партії і державному апараті Німеччини. Дальші допити обвинувача Джексона стосувалися підготовки Німеччини до газової війни. «Наші гази,—сказав він,—мали бути застосовані. І я повинен сказати, що ці гази, справді, були жахливі». Джексон оголосив документ, в якому розповідається про проведені досліди з отруйними газами. Для цього побудували спеціяльну камеру і до неї вкинули 2000 жидів. Діянням газу цих 2000 осіб було знищено майже моментально.

ЩОРАЗ БІЛЬШЕ ДП

Головнокомандувач американськими військами в Німеччині ген. Мек-Нерні оголосив звіт, в якому сказано, що до американської окупаційної зони прибуває щораз більше ненімців. Наприклад, у квітні число ДП (насильно переселених, емігрантів) збільшилося на 63 тис.; більшість із них прибула зі східньої Европи, частина з інших окупованих зон. Через те число ДП в американській зоні збільшилось в останніх місяцях до 532 тис., отже їх тепер більше на 26 тис. проти того, як було в березні, хоча за цей час 37 тис. репатрійовано.

Чи не з цим у зв'язок треба поставити недавнє розпорядження військової влади про заборону для ДП змінювати місце свого осідку в тому чи іншому таборі?

5. ПЛАСТОВИЙ КУТОК

ПРОВАДИТЬ СКАВТМАЙСТЕР Л. БАЧИНСЬКИЙ

Трудна ідея

Бейден Поуел не раз пояснював значення гурткової системи. Нормальний спосіб виховання пластуна в початковому періоді—розмови і читання. Це є найлегший шлях до мети. Інструктор іде додому з почуттям, що він зробив щось. Але тут треба поставити питання: Чи пластун зробив щонебудь? Чи й він уклав щось до справи, і в той спосіб зробив крок вперед в розвитку своїх здібностей і характеру?

Індивідуальні методи

Бейден Поуел був завзятим противником усяких масових метод виховання. «Пластові табори, — казав він, — повинні бути малі—не більше, ніж один курінь нараз в одному таборі; і навіть тоді кожний гурток повинен мати своє власне окреме шатро, на деякому віддаленні одне від одного. Це має на меті розвинути почуття відповідальности гурткового за свій окремий відділ.»

Так само Б. П. не любив муштри. Він казав: «Військова муштра звичайно руйнує індивідуальність, тоді як ми хочемо якраз розвинути в пластунах індивідуальний характер. Муштра обтяжує хлопця, і він сумує за розривкою; вона притуплює його бистру натуру. Нашою метою є зробити з наших пластунів молодих лісовиків, а не імітацію жовнірів.»

Навіть при фізичному тренінґу він радив робити самого пластуна «відповідальним за його власне здоров'я і вдосконалювати його фізичний розвиток через індивідуальні вправи у вільних хвилинаг». Пластове таборування забезпечує природній шлях до зміцнення здоров'я і справности. Тут ми приходимо назад до гурткової системи «ключа успіху». При цій методі кожному пластунові забезпечується індивідуальне трактування, а постійно зростаюча відповідальність і самопевність стають запорукою громадського виховання.

Пласт у світі

Пласт не був плянований як універсальна система виховання молоді, але ідеї та методи, які зібрав Б. П., виявили далеко більшу життєздатність, ніж він сам припускав.

Щораз то в інших краях переконувалися, що пласт має таку притягальну силу для молоді, як ніякий інший спосіб виховання. Так було створено ще один засіб до єднання і зближення народів.

Безперечно, треба робити деякі зміни в деталях організації, щоб пристосуватися до національних прикмет і умов, але пласт можна визнати за правдиво шляхетний витвір.

Пласт може бути характеризований такими реченнями:

1. Поступова і приваблива програма діяльности на вільному повітрі.
2. Система відзнак для заохочення поступу.
3. Виховання характеру, засноване на гурткові системі.

(Fundamentals of the scout method)

Переклад з англ.
інж. М. Лукомського

БИТВИ, ЯКІ ВИРІШИЛИ ВІЙНУ

24 червня опубліковано звітну доповідь колишнього головнокомандувача союзних бойових сил в Европі, генерала Айзенгауера про оперативні дії з дня інвазії до кінця війни.

Найбільша десантна операція в історії дала, кінець-кінцем, перемогу завдяки слабості лінії зв'язку та інформаційної служби німців на Заході. Якби вони перекинули свої сили в район Па-де-Кале через Сену відразу ж після інвазії, то результат битви міг би бути інший.

У битві біля Фалез—Аргента німці знову допустилися помилки, звівши бій там, де вони стояли,—навіть тоді, як логіка війни вимагала б стратегічного відступу.

У Нідерляндах між Райном та Маасом, в Айфель і Саарі армії було цілком розбито. Тим то війну було виграно навіть до переходу через Райн. (W).

БЕЗІМЕННОМУ ГЕРОЄВІ

Не знайдеться сила, щоб могла
уняти
Усю велич слова, що Тебе зове—
Ні у вінку лаврів,
ні в пелюстках рож,
Ні в мові людській...

—Син Божий сказав:
Із усіх на світі найбільша любов—
І душу свою
Ближньому віддать...

І вінки не скажуть на Твоїй
могилі,
Пам'ятники з криці чи звуки пісень
Того—що лиш серце людини дізнає,
Як обличчя Бога воно пізнає...

Ні вогні, заграви, ані брязк мечів,
Ні кулі, ні криці, ні яри могил—
Не відображають
Чим дише: ґіґант.

Вся людськість суворого
Вироку долі «бути чи не бути»
В безсиллі своїм дожида—
Лиш Ти, всевладно диктуєш судьбі...

У вогні завзяття про все забуваєш.
Що в слабості людській
тугою цвіте.
Все, що найсвятіше в людині
дрімає—
Мабуть, ще замало,
щоб існував Ти...

Й приходить питання:
Чи Ти—лиш людина?..
Чи тут, на землі—
Істота людська із Богом
зіллялась?..

SOLVEJGA.

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ ІВ. ФРАНКА

21 червня в приміщенні таборового театру відзначила ґімназія 30-роковини з дня смерти геніяльного українського поета, письменника, громадського діяча і вченого—Івана Франка. Змістовний реферат про життя і творчість Великого Українця-Соборника виголосив проф. Ю. Лисяк. Ґімназійний хор відспівав, а учні продеклямували ряд творів поета. Інсценізовано було також уривки з «Лиса Микити» та «Мойсея». Гарне враження справила інсценізація Франкових «Великих роковин» (проф. М. Демчишин).

ЩЕ ОДНА КНИЖЕЧКА ДЛЯ ДІТЕЙ

У видавництві «Заграва» (Гайденав) фототипічним способом видано книжечку з серії дитячої бібліотечки—казку І. Наріжної «Як Панас на узліссі кізку пас». Книжка гарно ілюстрована і коштує 1 німецьку марку.

Капеля бандуристів в гостях у Гайденав

Хор і капеля бандуристів під проводом Григорія Китастого і Володимира Божика, що виступає в американській і останнім часом в англійській зонах, є, безумовно, визначним явищем в ділянці українського хорового й музичного мистецтва на еміґрації. Перше враження, що переломлюється в свідомості слухача — це висока культура виконання. Гармонія високого почуття, з яким подається матеріял, з почуттям міри, відсутність пересад при повноті експресії, — свідчить про високий мистецький рівень цілого складу капелі, що його досягнено завдяки високоталановитому, тонко-артистичному проводові. Але й найбільш кваліфіковане керування не мало б успіху в реалізації своїх прагнень при відсутності дисципліни. І саме тому хочеться відзначити наявність цього важливого чинника в діяльності капелі. Вона дисциплінована, добре зіспівана й зіграна.

З поверхні першого враження слухач поринає в глибини складних почуттів. Ніжні переливи, на цілий світ ориґінального звучання української бандури, переплетені з хвилями бурхливого океану звуків, тонко й могутньо вводять почуття в святе святих найтонших рухів української душі, рішуче минаючи сферу холодного розсудку. Інструмент бандури повнотою підготовляє настрій душі до сприйняття самої пісні, вже очікуваної, бажаної, завдяки попереджувальній музиці, наперед знайомій. І от з'являється в мотиві бадьорости і суму пісня «Засвистали козаченьки», могутня, героїчна «Ревуть, стогнуть гори», епічна, зворушлива «Ой зійшла зоря», різьблена щедрівка «Ой в Єрусалимі» і т. д.

В течії могутніх вражень, які справляють на авдиторію співи та музика, срібними човнами випливають мистецькі сольоспіви. Виконавці сольоспівів та заспівів є, певною мірою, рівні, розуміється, відповідно до специфіки завдання виконавця в кожному окремому випадку. Сказане досить проілюструвати прізвищами п. п. Міняйла, Самокіша, Погорілого, Панасенка. Проте, слухаючи прекрасну, глибоко художню, ориґінально-національну музику Григорія та Петра Китастих, слухач звертає увагу на те, що один з цих віртуозів-бандуристів, композитор ряду творів, виконуваних в концертах, є творчою душею цілого ансамблю. Його талановиті композиції «Ревуть, стогнуть гори-хвилі» та «Карпатські січовики» (на слова Яр Славутича) і марш «Україна» (на слова І. Багряного) вражають своєю свіжістю та глибокою відповідністю до наших національних настроїв. Це є цінний вклад у скарбницю української музики.

Однак, ми б дозволили собі висловити й деякі побажання. Хотілося б, щоб у репертуарі наших славних бандуристів поважніше місце посіли ті речі, з якими в історії української музично-вокальної народньої творчости пов'язана бандура, як така. Майже немає дум, а вони такі дорогі нашому серцю і такі національно промовисті! Найпершим обов'язком капелі бандуристів є відновити дух прекрасної нашої героїчної давнини, поставивши її на службу нашій сучасності.

І ще одне дрібне побажання. Якби була матеріяльна змога, хотілося б, щоб убрання бандуристів більше нагадувало авдиторії козацькі убрання часів розквіту бандури в Україні, ніж убрання, що своїми відлогами дозволяють припускати асоціяцію, що в'яже нас з князівською добою. Та це деталі.

Головне те, чим хочеться закінчити скромні зауваження: національна настанова ансамблю здорова, мобілізує на єдність, на боротьбу, на перемогу, — мобілізує не аґітькою, а тими могутніми мистецькими засобами, які має вона в своєму розпорядженню.

І. ТИВЕРЕЦЬ.

НАША ГАРЯЧА ПОДЯКА

Високоповажаний Пане Редакторе! Просимо Вас через часопис оголосити гарячу подяку від хору і капелі бандуристів ім. Т. Г. Шевченка Управі табору Гайденав, культурно-освітній референтурі, окремо панові Р. Косарю і всім таборянам за їх гостинне і сердечне прийняття підчас нашого перебування в Гайденав.

Осібно ми вдячні п. Dean (з Гослера), який виявив до нашої капелі особливу прихильність та увагу. Завдяки його заходам ми змогли приїхати на англійську зону, щоб зустрітися з своїми земляками.

Мистецький керівник хору і капелі—**Григорій Китастий.**
Диригент—**Володимир Божик.**
Бандурист—**Іван Потапенко.**

УКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВНА ЦЕНТРАЛЯ

Кооператори і представники дієвих кооператив у західних зонах Німеччини заснували станове товариство кооператив під назвою «Об'єднання Українських Кооператив на еміґрації» та ідейно-торговельну централю для кооператив під назвою «Українська Кооперативна Централя», скорочено «Укоопсоюз».

Висока інженерно-технічна школа в Гайденав

Незабаром учні восьмої кляси складатимуть матуру. Постає питання про продовження її освіти у високій школі. В американській зоні функціонують такі українські високі школи: в Мюнхені—медичний, правничий факультети університету та економічна школа і в Реґенсбурзі—технічна школа.

У нашому таборі є 15 осіб, які хочуть вступити до високої технічної школи. В Гайденав ми маємо кваліфіковані науково-лекторські сили для викладання вищої математики, фізики, хемії, нарисної геометрії, технічного креслення, геодезії. Отже, є можливість відкрити у нас 1-ий курс високої технічної школи, як філію Українського Технічно-Господарського Інституту в Реґенсбурзі (УТГІ), що охоплювала б цілу англійську зону.

Перед Сенатом УТГІ вже піднесено клопотання про принципову ухвалу відкриття цієї філії.

Сподіваємось, що Управа нашого табору з свого боку піде назустріч організації філії УТГІ, та після розроблення детального пляну порушить перед УНРРА й відповідними англійськими чинниками клопотання про дозвіл на організацію філії.

За попередніми відомостями, в українських таборах англійської зони є 50 осіб, які закінчили або закінчують середню освіту і мають намір здобувати високу технічну освіту. Бажано, щоб усі особи, які думають вступити до УТГІ в Гайденав (особливо з інших таборів), зголошувалися вже тепер до своїх культурно-освітніх референтур.

Особи, що закінчили середню освіту давніше і не мають диплому, очевидно, повинні будуть скласти вступні іспити з основних дисциплін. Якщо буде багато вступників, які вже давно закінчили середню освіту й бажають відсвіжити свої знання, можливо, для них перед початком академічного року (в серпні місяці) будуть проведені короткотермінові підготовчі курси. Інформації про умови вступу до філії УТГІ в Гайденав і про початок занять дано буде по розв'язанню організаційних питань.

Проф. др. І. Марченко

РЕПАТРІЯЦІЯ ПОЛЬСЬКИХ ГРОМАДЯН

Штутґарт. Французька окупаційна влада повідомила польських громадян, що до 25 липня вони зобов'язані повернутися на батьківщину. Хто не повернеться, той підлягатиме обов'язкові праці і муситиме сам дбати про своє прожиття. Після 25 липня репатріяційних транспортів уже не буде.

ПОСВІДКИ НАЦІОНАЛЬНОСТИ

Усі насильно вивезені особи (ДП), що мають посвідки національности, видані недозволеними національними комітетами, повинні за розпорядженням військової управи повернути ці посвідки тій установі, що їх видала, для знищення. Національні комітети не мають права провадити працю, якщо вони не уклали договору з УНРРА. Хто і далі матиме такі посвідки, може бути заарештований і засуджений. Поліція дістала наказ провести суворий контроль.

КІЛЬКІСТЬ НАРОДЖЕНЬ У ДП

Бравншвайг. Вивезені особи в Німеччині мають, не зважаючи на непевність їхнього майбутнього, найбільшу кількість народжень в Европі. Між 2.800 поляків у двох таборах у Бравншвайгу в березні і квітні народжувалась пересічно одна дитина на день. Це становить 43 народження на рік на 1.000 людей. Випадків смерти в бравншвайзьких таборах було від жовтня 1945 р. тільки два.

(«Час»).

Болівійська серенада

(Гумореска)

Куди ми тільки не збираємось! Той до Канади хоче їхати, той до США, той до Арґентіни, Бразілії, Нікарагуа, Абісінії... Балачок на цю тему—не обберешся. Літератури прочитано — безліч. За один присіст ковтають не тільки географічні підручники, мапи, а й такі шедеври з світового письменства, як «Пітер Моріц», «Вершник без голови», «Володарка ліванського палацу»...

А мови! Що з ними, бідолашними, тепер роблять! Хто ще вчора не знав ніякої, сьогодні вже викладає англійську, французьку, еспанську і навіть малайську та полінезійську...

Мій приятель, бухгальтер Павло Андрійович Сосенко до останнього часу жив собі звичайним еміґрантським життям. Удень видавав харчі з таборової комори, а вечорами старанно, про всяк випадок, вивчав мову неґрів Тімбукту, або не менш старанно різався в преферанс. Нічим особливим він не відзначався, принаймні, не вмів ні спекулювати, ні варити самогон. Та, не зважаючи на більш ніж обмежені особисті прикмети, зробив цікаве відкриття. Правда, перед цим Сосенко покинув роботу в коморі і тижнів зо два ніде не показувався. Про саме його існування вже почали потроху забувати.

Недавно я з розчиненого вікна милувався лагідним літнім вечером. Раптово в кімнаті стало темно. Напружуючи зір, розгледів я у вікні величезного креслатого капелюха з довгим пером та обплутану ремінцями напіввійськову куртку.

— Не лякайтесь, це — звичайний болівійський одяг!

З голосу пізнав я свого приятеля. Переборюючи здивування, запрошую до середини.

— Для справжнього болівійця двері — давно забутий забобон! — і з тими словами шановний бухгальтер через вікно вліз до моєї кімнати.

— Пробачте, а стілець болівійському гостеві пропонують? — несміливо запитую у Павла Андрійовича.

— Коли не пропонують, то болівієць сам влаштовується якнайзручніше, — енерґійно проказав Сосенко, ногою підсунувши до себе крісло.

По хвилі гість продовжував:

— Вам, безперечно, відомий такий видатний твір:

Від Чікаго і до Рима
Найгарніше місто Ліма.
Не шукай Єрусалима,
А крокуй до міста Ліма.
Перед кожними очима
Знову Ліма, Ліма, Ліма...

На моє заперечення Павло Андрійович уже лагідно зауважив:

— Та де вам знати цей твір! Поперше, його написав я, а подруге, ви—перша людина в світі, яка почула мою болівійську серенаду.

Ясна річ, я перейнявся почуттям виняткової самоповаги.

— Ах, мій пане, — вів далі бухгальтер, — яка чудова країна Болівія! В усіх державах світу запроваджено пашпортову систему. В Болівії мати пашпорт суворо заборонено законом. Там найкращий особистий документ

(Закінчення на 6 стор.).

—револьвер. Замість папірців ви його скрізь показуєте, при чому завжди люфою до скроні того, хто питає. Маючи добру пістолю, вам не треба купувати квитки на залізниці, в театрі, платити гроші на базарі, в ресторації і, навіть, за свічки в церкві.

Чудова Болівія! Старости в тій країні взагалі не існує. Коли людина стає підстаркуватою, то сусіди, керуючись почуттям гуманности, випускають їй нутрощі, а шкіру натягають на трофейний барабан для громадського вжитку.

Своєрідно поводяться там з владою. Насамперед, знайте, що в Болівії генералів більше, ніж салдатів. Коли в генерала є хоч один салдат, то говорять, що він має вже власну армію. Такий генерал є черговим претендентом на захоплення верховної влади і тримається при ній доти, поки не зрадить його власний салдат.

Протягом цілого дня Болівія спить сном немовляти. Країна прокидається лише вночі. Тоді починається бурхлива діяльність. З погордою ставлячись до небезпек, а водночас до правил моралі й етики, кожний болівієць пробує під покровом темряви відвідати квартиру сусіда для реквізиції на свою користь всіляких можливих та неможливих лишків.

Отже, я поклав собі будь-що виїхати до Болівії!

Я йому міг лише побажати щасливої дороги.

* * *

Болівійська серенада на цьому не скінчилась. Якось мені довелося відвідати Бремен. Зайшовши в порт, помітив я пожвавлення біля одного з пароплавів. Кілька матросів з усієї сили били в бубни. Згодом на трапі з'явилася цікава процесія. Чоловік з вісім морських вовків несли над своїми головами якесь цивільне тіло. Останнє конвульсійно пручалося, але його, наче залізними лещатами, тримали міцні руки.

Зійшовши з трапу на землю, морські вовки почали розгойдувати свою ношу. Ще несамовитіше забубніли бубни, і під оплески та вигуки тіло щосили підкинули вгору і без перешкод дали йому можливість опуститися на землю. По тому відразу, очевидно, щоб з'ясувати ступінь притомности тіла, на нього з кількох помп скерували цілі потоки води. Потерпілий блискавично підскочив і мокрий, як хлющ, кулею понісся в протилежний від пароплава бік.

Пробігаючи повз мене, він круто зупинився й звернувся чистісінькою українською мовою:

— Мій пане, рятуйте становище!

То був бухгальтер Сосенко.

— Як же Болівія? — не втерпів я.

— Спочатку доберіться до неї, а потім питайте, — похмуро відповів Павло Андрійович.

В готелі він розповів про свої сумні пригоди.

— Уже тричі пробував непомітно проїхати пароплавом, і кожного разу з тими ж наслідками. Звик лише до тренажу власних кісток та холодних душів.

Болівійської серенади з його уст я більше не почув.

А. ВИСОЧЕНКО

ПОДЯКА

Складаю подяку всім, що в неділю 23 червня ц. р., в день свята Пресвятої Евхаристії, своєю участю в Богослуженні і в процесійному поході спричинилися до звеличення свята. Зокрема, складаю подяку дирекції і професорському зборові з молоддю Ґімназії, пластункам і пластунам з їхніми провідниками, дирекції і учительському зборові з дітворою народньої школи, проводові і дітям дитячого садка та провідникові і членам охорони.

о. др. Ф. ПОБІГУШКА.

Провідник греко-католицької душпастирської станиці.

КІЛЬКОМА РЯДКАМИ

** 25 червня вперше засідали італійські Національні Збори. На президента республіки обрано соціяліста Сараґато, що за часів фашистського режиму мусів тікати з Італії. Збори ухвалили, що Трієст і Венеція-Джулія мусять залишитись за Італією.

** У новому французькому кабінеті на заступників президента визначено соціяліста Гуана та комуніста Тореза.

** Як повідомляє американське інформбюро, заарештовано Конрада Геббельса—брата кол. міністра пропаґанди гітлерівської Німеччини.

** Ґенеральний секретар Об'єднаних Народів одержав заяву від Монгольської совєтської республіки про прийняття її до складу членів ОН.

** Американський Конґрес схвалив закон про продовження речення служби в армії США.

** Виконавчий відділ Світового професійного союзу, що відбуває наради в Москві, подав до відома нову Хартію праці німецького народу і звернувся з проханням до окупаційних властей усіх зон Німеччини визнати цю Хартію.

** Угорщина зірвала переговори з Чехословаччиною в справі виміни народніх меншостей, закидаючи їй недодержання умов виміни.

** У Касселі засуджено на кару смерти трьох поляків, що минулого тижня забили на хуторі трьох німців.

** Суспільно-Господарська Рада ОН відкинула внесення Світового професійного союзу робітників дати постійне місце в Раді представникові професійних союзів.

** У Палестині викрито змову на життя генерала Беркера, командувача військових сил в Палестині. У зв'язку з цим арештовано 30 членів жидівської терористичної організації.

** Уряд США вислав запит до Москви,—чому совєтська влада, всупереч Потсдамській угоді, не дає дозволу на в'їзд до Болгарії чотирьом американським кореспондентам.

** У Гамбурзі вивантажено понад 10.000 тонн канадійського пшеничного борошна для цивільного населення англійської окупаційної зони.

** Запроєктований Америкою плян демілітаризації Японії на 25 років прихильно сприйняли Англія та Китай. Становище Совєтів у цій справі не з'ясоване.

** Цьогорічні жнива в США дадуть понад один мільярд бушлів збіжжя,—на 8 мільйонів бушлів більше, як передбачувано.

** Президент Труман склав звіт за перший квартал 1946 року з діяльности УНРРА. Львину частину тягарів понесли США. Президент закликав американський народ до дальших жертв на користь голодуючих.

** Новий президент Чехословаччини Бенеш доручив створити кабінет міністрів комуністові Ґетвальду.

** Плебісцит про повернення грецького короля Георга, згідно з рішенням парляменту, відбудеться 1 вересня.

** Державний міністер Англії Нол Бекер повідомив у палаті громад, що міністер Бевін «глибоко вражений» зволіканням виборів у Польщі.

** Як подає англійське міністерство закордонних справ, Норвеґія виставить контингенти військ для участи в окупації Німеччини.

** Заборонено останню болгарську опозиційну газету — соціял-демократичну «Свободен народ».

ДО НАШИХ ЧИТАЧІВ

Українському Музеєві-Архіву (Авґсбурґ) бракує таких чисел часопису «Луна»: 1-го числа — 5 прим., 2-го — 5 прим., 3-го — 1, 9-го — 6, 11-го — 6, 12-го—6, 13-го—1, 14-го—6 і 15-го—6. Просимо наших читачів, у кого ці числа збереглися, передати їх до редакції «Луни» для надіслання Музеєві. Вартість звернених чисел буде оплачена.

РЕДАКЦІЯ.

УВАГА!

Вийшла друком «Пам'ятка шофера»—ілюстр. урядові знаки для шоферів та основні правила авторуху.

Набути можна в українській книгарні

«ПРОМІНЬ»

Ansbach, Schloßstr. 17/19.
Ing. Iwaniuk.

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк. Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 157, 750 пр.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь...532...
МУЗЕЙ-АРХІВ

It is forbidden to spread out—side of the camp—Поширювати поза табором заборонено.

„ЕСНО" — THE CAMP-NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 21 ТАБОРОВИЙ ЧАСОПИС РІК 1.
ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя
7 липня 1946 р.

Схід сонця 4 год. 46 хв.
Захід сонця 21 год. 22 хв.

Нед. 4-та по П'ятд. Різдво Св. Предтечі й Хрестителя Господнього Івана.

8. VII. 1709. Бій під Полтавою.

ГОЛОСУВАННЯ В ПОЛЬЩІ

10,5 мільйона поляків з 11 мільйонів, що мають право голосу, 30 червня голосували за вирішення польського народнього питання. Щодо наслідків голосування в Польщі не було жадних сумнівів, бо чотири політичні партії, з шести, допущених до голосування, запропонували своїм членам відповісти «так» на три питання, що були в референдумі, а саме: 1. Чи має бути скасований Сенат. 2. Чи має стати сталою економічна система, введена законом про аґрарні реформи і націоналізацію головних галузей промисловости. 3. Чи погоджується народ з новими кордонами польської держави в Прибалтиці та над Одрою.

Опозиційна польська селянська партія Міколайчика, всупереч іншим партіям, вимагала від населення відповісти запереченням на перше питання референдуму. Йшлося, власне, про те, щоб дати доказ своєї сили, бо перше питання про залишення Сенату не є важливе.

Американські та англійські кореспонденти повідомляють з Польщі, що підчас голосування тимчасовий польський уряд обсадив виборчі комісії своїми людьми, а також провів арешти серед провідників опозиції. На їх думку, цей референдум був фарсом. Тимчасовий уряд цим референдумом хотів скріпити свої позиції, але тільки програв на ньому, бо в значній мірі втратив довір'я як між власним населенням, так і закордоном.

СВЯТО ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ США

Американська преса, широко обговорюючи річницю проголошення незалежности США, наводить слова польського ґенерала Казіміра Пулавського, з якими він звернувся до тодішнього президента Беньямін Франкліна: «Народ, який хоче бути вільним, — вільним бути мусить.»

У день 170—річчя незалежности США президент Труман надіслав телеграму філіппінському урядові, вітаючи філіппінський народ з проголошенням його незалежности.

На паризькій конференції

Друга сесія паризької конференції чотирьох міністрів триває вже три тижні й, очевидно, наближається до кінця.

Вона проходить у дуже напруженій атмосфері. Не раз оптимістична оцінка її перспектив змінювалась на песимістичну, і навпаки. Тому то тільки після закінчення конференції можна буде зробити виразніші висновки.

Дотеперішній перебіг конференції можна схарактеризувати так. Англія й США домагаються якнайскоршого розв'язання справи укладання проєктів мирових трактатів з колишніми спільниками Німеччини й скликання мирової конференції 21 держав ще в цьому місяці. Але вони не виявляють готовости йти на уступки в основних суперечних питаннях (у справі італійських колоній, у справі Трієсту, у проблемі Дунаю й у справі італійських репарацій). При цьому їх не спиняє й можливість зриву конференції й передачі всієї справи до ОН.

Совєти ж не прагнуть до скорішого укладення миру й не від того, щоб продовжити на довгий час теперішнє становище, при якому вони безконтрольно панують і господарюють у ряді европейських країн. Тим то вони намагаються зволікати справу й виявляють велику неуступливість у всіх питаннях проєктованих мирових трактатів. Не наважуючись все ж таки йти на одвертий зрив конференції, вони в критичній стадії ідуть на уступки в основних пунктах, намагаючись при цьому дістати за це певні компенсації й щось таки «виторгувати» в останню хвилину.

Так, у головному спірному питанні про те, кому має належати Трієст (Італії чи Югославії), після кількаденних марних дискусій Молотов 27 червня в нарочито урочистій обстановці заявив, що Совєти йдуть на уступки—вони погоджуються, щоб Трієст і його околиці створювали окрему автономну одиницю, яка належала б до Югославії, але управлялась італійським та югославским губернатором. Молотов зазначив, що це є крайньою уступкою Совєтів у цій справі. Коли Бернс і Бевін не погодилися і на цей плян Совєтів, то створилася нагла загроза прямого зриву конференції.

Але Совєти пішли на подальші уступки, погодившись на компромісовий плян французького міністра Бідо, згідно з яким Трієст і його околиці мають складати (протягом 10 років) окрему державну формацію, що не належатиме ні Італії, ні Югославії й перебуватиме під керуванням чотирьох великих держав, а також Італії й Югославії. Бернс і Бевін також пристали на цей плян, і, таким чином, у головному спірному питанні, врешті, дійшло до згоди.

Отже, Совєти таки відмовились від своєї настирливої вимоги прилучення Трієсту до Югославії. Очевидно, в компенсацію за цю вимушену уступку міністри передали Югославії частину провінції Венеція-Джулія — південно-західню Істрію з важливим військовим портом Поля.

Совєти уступили також і в питанні італійських колоній, погодившись на передачу Греції Додеканезьких островів, на яких раніш вони хотіли мати свій військовий опірний пункт.

(Закінчення на 4 стор.)

Як і слід було сподіватися, Совєти зажадали, — в компенсацію за зроблені ними уступки, — вдоволення їхніх домагань на виплату Італією Росії 100 мільйонів долярів репарацій. При цьому, коли на засіданні 3 липня Молотов заявив у категоричній формі, що він може схвалити термін скликання мирової конференції тільки після нового розгляду справи італійських репарацій, то ситуація знову загострилася. Бернс заявив, що він погоджується обговорювати справу італійських репарацій тільки після того, як буде схвалений термін скликання мирової конференції.

4 квітня на засіданні конференції, нарешті, дійшло до остаточного погодженого вирішення. Схвалено термін скликання мирової конференції — 29 липня. Крім того, міністри погодилися, що Італія має виплатити Росії 100 млн. долярів протягом 7 років, починаючи від 1948 р., із застереженням, що ця виплата не повинна перешкоджати господарському розвиткові Італії. Можна вважати, що ця ухвала дасть Совєтам лише моральне задоволення, бо, природньо бідна, зруйнована війною й позбавлена колоній, Італія навряд чи заплатить Росії цю суму.

Конференція міністрів перейшла до обговорення справи Німеччини.

Ів. Марченко

ЧИ ЖИВИЙ ГІТЛЕР?

Як подає «Юнайтед Прес», високі американські урядовці, які протягом року вивчали обставини загибелі Гітлера, певні, що Гітлер живий, а також не загинули Ева Бравн і Борман. Один з урядовців, який це стверджує, уґрунтувати свою певність не хоче з деяких міркувань. Ймовірні три шляхи врятування Гітлера та його близьких: 1) з Берліну вони могли втекти до Еспанії чи Швайцарії; 2) могли заховатися з фальшивими документами серед берлінців; 3) могли втекти до одного з глухих закутків Баварії.

Винахід українського вченого

Український учений геохемік професор Є., що тепер перебуває між нами на еміґрації, винайшов новий цінний закон про гетероморфію, або перетворення атомів.

За теорією нашого вченого, ті 92 прості елементи, що відомі з хемії, віддзеркалюють хемічний склад нашої планети Землі на даному етапі її розвитку. Але в минулі геологічні періоди життя Землі цей склад був інший і простіший, існувало менше елементів, і тими, за автором, первісними елементами були переважно Be, Mg, Ca, Sr, Ba, а також Ra, Pe, Ni. Решта елементів, які автор називає вторинними, постали з первинних в процесі гетероморфії, або перетворення, значно пізніше. При цьому перетворенні діяли такі правила чи закони:

1) Зберігається рівність величин позитивних наснаг в атомових ядрах тих елементів, що синтезуються (утворюються), напр: 2 атоми магнію (в сумі 24 наснаг) перетворюються на один атом натрію (11 наснаг), один атом алюмінію (13 наснаг) або один атом заліза (26 наснаг) перетворюється на два атоми алюмінію (в сумі 26 наснаг).

2) Зберігається рівність сум валенцій між елементом чи групою їх, що розпадаються, та тими елементами, що синтезуються.

Радіоактивний процес — розпад калію, що дає кальцій, і рубідій, що має стронцій, — та розпад інших радіоактивних елементів є обумовлені явищем гетероморфії, при чому цей процес характеризується віддаванням енерґії. Оберненого процесу, тобто перетворення атомів з поглинанням енерґії в лябораторних умовах тим часом ще не досягнено, але в глибинах землі такий процес мав і має місце. Це явище гетероморфії атомів в одному й другому напрямку нагадують відоме подібне явище з хемії, явище перетворення матерії у вигляді ендотермічних (що поглинають тепло) і екзотермічних (що виділяють тепло) реакцій. За думкою нашого вченого, більшість елементів, що складають горішні шари земної кулі, особливо силікатні (кременисті) і алюмо-силікатні породи, є вторинними елементами. Первинні ж елементи складають глибину землі і творять там переважно залізясто-маґнезіяльні породи. Найбільш розповсюдженим первинним елементом мав би бути, на думку автора, елемент м а ґ н і й, одначе, за підрахунком учених, у всій земній кулі маґнію є щось коло 2%.

Але спостереження й досліди над хемічним складом небесних тіл-планет показують, що деякі з них мають у собі до 40% маґнію. Очевидно, подібний вміст маґнію раніше могла мати і наша планета-Земля, але такий період, ранній період свого життя, наша Земля вже давно перейшла і постарілась, інші тіла-планети цей ранній період переживають лише тепер. А наука стверджує, що життя і розвиток небесних тіл діють за одними законами.

Практичні наслідки винаходу нашого вченого можуть бути дуже великі. Бо ж у науці маємо багато питань, розв'язання яких натрапляють на великі науково-теоретичні труднощі. А користуючись ідеями нашого вченого, ті питання можуть бути по-іншому і, можливо, правдивіше й скорше розв'язані. До них належать проблеми остигання земної кулі, баланс запасів теплової енерґії землі, теорія утворення гіпербазитових (досить лужних, залізясто-маґнезіяльних) порід і клясифікації їх, параґенеза (спільне походження багатьох мінералів, теорія утворення нафти, теорія міґрації (перетворення) і концентрації елементів у земній кулі. Можливо, що це явище гетероморфії атомів є особливо властиве і живим організмам.

Короткі висновки нашого вченого вже опубліковані в пресі, і цим вони є, так би мовити, запатентовані за ім'ям українського вченого. Його ідеї, сподіваємось, знайдуть широкий відгомін у наукових працях не лише українських, а й світових учених.

Проф. ДУБИНЕЦЬ.

(«Українські Вісті»)

ВИПРОБУВАННЯ АТОМОВОЇ БОМБИ

Полум'я і дим знялися на 15 кілометрів угору, коли 1 липня опівночі у Бікіні-Атолл вибухнула атомова бомба. Лягуна, де стояли об'якорені кораблі, зникла в хмарах диму й води. Над місцем вибуху променистим вінком стояла жовтогаряча заграва. Коли над Бікіні-Атолл піднісся димовий гриб, стало видно пожежі на кораблях.

Після експльозії автоматично керовані літаки влетіли у димовий гриб, щоб зробити виміри, а моторо-торпедні човни ринули на радіоактивну воду.

В наслідок вибуху, з 71 об'єкта 3 затоплено, 4 тяжко ушкоджено, 11 підпалено і багато інших легко пошкоджено. Тварини, призначені на цей експеримент, знайдено живими.

Цікавим є той факт, що кораблі, які були прямою ціллю, залишилися неушкоджені, тоді як кораблі, що стояли за кілька кілометрів, знищено.

НОВИЙ УРЯД У ФРАНЦІЇ

Бідо пощастило утворити новий французький уряд на основі коаліції трьох партій. Новий кабінет складається з 24-х міністрів: з них 9 поступових католиків, 7 комуністів, 6 соціялістів.

З ТРИБУНИ НАШОГО ЧИТАЧА

Сильним є тільки те, що є моральне

Від часів біблійного Каїна шаліє між людьми дика боротьба на взаємне знищення. Від ранньої доби історії людства, тобто вже з-перед 5000 років, вибухали раз-у-раз більші або менші війни, сполучені з плюндруванням та нуждою, кровопролиттям та криком мучених людей. Світ виглядає наче опанований безмежним еґоїзмом, і можна допустити думку, що закон війни заякорився вже у всесвіті.

За словами одного грецького мудреця війна є творцем усіх речей. Цим він хотів сказати, що існування світу є постійним вислідом протилежностей, які взаємно себе поборюють. Видається, що війна є такою природною річчю, що ніхто не заперечує її законности. Від тисячоліть уважається війну за доволі дешевий засіб розв'язувати всі спори між народами чи державами.

Насильство зброї рішало при цьому про право, і навіть як не було спору, а лише охота якогось племени йти війною на здобуток інших племен, то й тоді, в разі перемоги, ніхто не сумнівався в його праві на це. То значить, говорячи недавнім конкретним прикладом, коли держава посідає тисячу танків і нападе державу, яка не має ніяких танків, а лише декілька гармат (Італія—Абісінія), і переможе ту державу — то вона є вправі, бо вислід війни є рівночасно судовим вироком.

Цей погляд був обґрунтованим правом сильнішого, що було рівнозначне з правом природним. Не здавали собі справи з того, що нема ні права сильнішого, ні права слабшого, тільки є одно право, яке зобов'язує всіх,—право божеського походження. В усі часи правителі старалися закріпити спільноту законами, але не думками, що є лише одно право, яке має зобов'язувати так в житті держав, як і в житті одиниць. Думка про суверенність держави привела людей до рішення визволити державу з природного порядку. Поняття, що держава має авторитет в собі і є суддею, привело до думки, що держава має авторитет і суддівське право також назовні. Тимчасом, на випадок державного конфлікту, держава є лише стороною, яка не має права сама собі вимірювати справедливости, але справедливість має вимірити вища інстанція.

Отже, війна є здавна вживаним засобом держав — вимірювати собі самим право, в протилежність до природного права. Щоб цього осягнути, вистарчить лише перемогти, — переможений буде засудженим, і йому можна буде виміряти кару від неволі аж до знищення. Як приклад для підтвердження сказаного, є право Джінґісхана: «Найвищим щастям монґолів є перемогти ворога—зграбувати його добро та втішатись красою його жінок.» В старому Римі було не краще. По довгій облозі та капітуляції Картаґіни, взяту в полон людність у кількості коло 50.000 осіб запродано в неволю. Само місто пляново зрівняно з землею та посипано сіллю, щоб тим символічно показати цілковите його знищення.

Християнство принесло засадничу зміну в поглядах на право держави. Св. Августин протипоставив деспотичній державі Божу державу— «Civitas Dei». Її ідея. розвинена визначними християнськими мислителями, знайшла правне оформлення в поєднанні Священної держави Ґерманців. Лише з відродженням клясичної краси (Ренесанс) та поворотом до поганського варварства віджили й старі державні ідеї. Знову відродилося право сильнішого, а з ним гасло «горе переможеним», що набрало значення правної засади.

Аж за кілька літ по першій світовій війні, коли тривала повоєнна криза, прокинулись намагання зревізувати стару думку. В пакті Бріян—Келлоґ з року 1928 засуджено війну, як засіб розв'язувати міжнародні спори. Як опісля виявилось, цей пакт став лише клаптиком паперу. Зло не можна усунути договором, якого виконання не контролює якась вища інстанція. Не підтято було лиха в корені. Цей пакт в добі скорумпованого часу не мав успіху.

Ми пережили другу різню, найбільш криваву за всі часи. Цим разом вирішальні чинники взялися вчасніше за усунення зла,—є поважні намагання так уладити світ, щоб уникнути можливої війни. Тим то в усіх людей мусить проясніти думка, що пересуд про право сильнішого є лише замаскованим безправ'ям, що над ним мусить взяти верх тільки взаємна допомога. Бо незаперечним фактом є те, що людина без людини жити не може, і це має значення не тільки для одиниці, але для всіх. Право сильнішого не є рівнорядне з правом сильного. Сильним є тільки те, що є моральне.

Тому ідеалом буде завжди—стремління піднести людське суспільство до вершин моральности. Але осягненню цієї мети стоять на перепоні різні течії, які в своїй програмі мають на меті не добро загалу, а лише добро групи, що є при владі. В основі ці групи є навіть аморальні, як напр. німецький націонал-соціялізм з його расовою ненавистю, його пляном знищення слов'ян, жидів і т. д., італійський фашизм з його загарбницькими діями. Ці і подібні їм тоталітарні, диктаторські устрої, противні душі кожного свободолюбного народу, не можуть мати місця в світі. Через них вибухла друга світова війна. З ними світ дальше бореться, і оружна війна проти них знаходить повне виправдання. І ми, українці, як народ свободолюбний, мусимо в цьому світовому змаганні добра зі злом зайняти рішуче становище по стороні тих, що борються за піднесення моралі людства, пам'ятаючи слова великого педаґоґа нашого Б. Грінченка:

Щастя дурно не дається:
Тільки той його придбає,
Хто за нього в бої б'ється.

Б. ЮЛІЯНОВИЧ.

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ ГЕРОЇВ

28 червня в театральній залі табору Гайденав відбувся вечір пам'яті Поляглих Героїв. Два панно на героїчні теми боротьби нашого народу за своє визволення оздоблювали залю, створюючи відповідний настрій (малярі В. Добролеж, Гавриків, Березовський).

Присутні з великою увагою вислухали реферат п. С. Вожаківського, в якому особливо було підкреслено визвольну боротьбу українського народу під час останньої війни. В художній частині вечора взяли участь М. Хмурий, П. Кізко, П. Гавриш і С. Жмуркевич, що прочитали свої твори, та хор під орудою Ю. Тамарченка.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

** У Торонто (Канада) видруковано промову посла канадійського парляменту А. Глинки, виголошену в оттавському парляменті в обороні українців-скитальців—окремою брошурою в англійській мові.

** У видавництві «Прометей» (Н. Ульм) виходять друком «Головні правила українського правопису», впорядкованого Г. Шевчуком на основі Всеукраїнського Академічного правопису 1929 року.

** З 964 студентів ДП на американській окупаційній зоні в Німеччині 20% є українці.

** Канадійський часопис «Новий Шлях» вмістив статтю-подяку заокеанським українцям за їхню зичливість від учнів та учениць гуманістичної ґімназії ім. Т. Шевченка в Гайденав.

** Український Допомоговий Комітет в Бельгії влаштовує дитячу вакаційну оселю в с. Роцеляр біля Лювену. В здоровій і спокійній околиці діти матимуть нагоду відпочити і гарно провести короткі літні вакації.

** Накладом «Українського видавництва в Бельгії» виходить друком нова повість «Засів» Леоніда Мосендза.

** У Народньому університеті в Авґсбурзі (Сомме-казерне) закінчили курси журналістики 18 осіб. Слухачі мали змогу вивчити історію української преси та ознайомитися з основними жанрами й видами журналістичної праці.

СОРОК ТИСЯЧ ЖИДІВ ПРИБУВАЮТЬ НА АМЕРИКАНСЬКУ ЗОНУ

Улітку з Польщі на американську зону прибуває 40 тис жидів. Американський генерал М. Нарнейс видав наказ, за яким цим переслідуваним буде дано допомогу і захисток, аж доки не розв'яжеться їхня проблема.

КОМІТЕТ ПОМОЧІ СКИТАЛЬЦЯМ-ДІЯЧАМ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

У США і Канаді створено Комітет помочі скитальцям-діячам української культури. Комітет постав з ініціятиви проф. В. Тимошенка зі Стенфордуніверситету в Каліфорнії, проф. О. Грановського з університету в Мінессоті, проф. Т. Павличенка з університету Саскачеван у Канаді та Л. Добрянського з ню-йоркського університету. На чолі його стоїть проф. М. Чубатий, редактор «Ди Юкраейнієн Квортерлі». До Ради директорів, крім згаданих науковців, входять відомий американський письменник В. Г. Чемберлен, проф. колюмбійського університету К. А. Наннінґ (автор праці «Юкраейнієн літератур») та ін.

Комітет має перевести реєстрацію діячів української культури на чужині, допомогти тим, що бажають, переїхати за океан, дістатися на американську землю та влаштуватися на якусь відповідну для них працю.

В американській пресі опубліковано відозву Комітету до українського громадянства в Америці з закликом піти на рятунок діячам української культури, науки й мистецтва в Европі.

З ТАБОРУ В РІМІНІ

Лондонський «Наш клич» подає відомості про табір українських полонених в Ріміні, в Італії. Має там бути до 10.000 людей. Існує там «Студентська громада», що налічує понад 400 членів. Першою таборовою газетою було «Життя у таборі», яку почали видавати студенти. Є тепер ще інші видання, як «Батьківщина», «Наш шлях», «Юнацький зрив» та гумористична «Оса». Є три хори й оркестра. Таборові ремісники зорганізовані в професійних спілках. Відбулися дві виставки таборового виробництва й мистецтва, що викликали подив серед чужинців. Спортові гуртки відбули кілька змагань з англійськими та іншими спортовими дружинами. За допомогою англійської команди створено бібліотеку, яка багато допомагає в культурно-освітній праці таборян.

1.200 ТИС. СИРІТ

Як повідомляє часопис «Перемога» (Арґентіна), на конференції американського Товариства допомоги народам СССР Едвар Картер заявив, що в Україні є 1.200 тис. сиріт. Їхні батьки загинули на війні, вивезені до Німеччини і почасти згинули вдома.

6. ПЛАСТОВИЙ КУТОК

ПРОВАДИТЬ СКАВТМАЙСТЕР Л. БАЧИНСЬКИЙ

КНИЖКА ПРИХИЛЬНИКА

Подаємо матеріял до першої проби на основі англійського підручника «Gilcraft's Tenderfoot book».

Ця книжечка не може замінити інструктора, наприклад, гурткового або іншого пластуна. Вона допоможе пригадати все, що треба знати, щоб стати пластуном.

В українському пластовому укладі вимоги першої проби далеко ширші, пристосовані до нас, українців, і до умов, в яких перебуваємо ми на еміґрації. Тому поданий нижче матеріял може служити лише як допоміжний до опанування приписаних вимог.

Історію пласту й життя основоположника світового скавтинґу опускаємо.

---

1. Пластовий Закон і Присяга (з англійського).

Присяга: «На мою честь я присягаю, що я буду, як тільки можу, найкраще:

Виконувати свій обов'язок перед Богом і Королем;

Повсякчас допомагати іншим людям;

Повинуватися Пластовому Законові.

Наш Пластовий Уклад усталив пластове приречення, як прилюдну заяву пластуна «Зложення пластового слова чести» —в трьох таких точках:

Бути вірним Богові й Україні;

Допомагати іншим;

Повинуватися пластовим законам і владі.

Засадничих змін немає.

2. Пластова честь — бути гідним довір'я. Це є одна з найважливіших речей для справжнього пластуна. Він може бути гідним довір'я через те, що завжди говорить правду і виконує завдання якнайкраще, відповідно до своїх здібностей.

3. Пластун є вірний своїй Батьківщині, пластовим провідникам, своїм батькам, начальникам, а також усім, хто стоїть нижче від нього.

Вірність — це є одна з форм чести. Пластун мусить виправдати довір'я, яке люди покладають на нього.

4. Обов'язок пластуна — бути пожиточним і допомагати іншим. Цілком природна річ — думати передусім про себе. Але пластун повинен вправлятися в думанні про інших. Найкращий спосіб до цього — поповнювати щоденно добрий вчинок. Це не мусить бути щось надзвичайно велике, але це повинно бути щось таке, чого ти не зробив би, якби дбав тільки про себе.

Переклад з англ.
інж. **М. Лукомського.**

(Далі буде).

ЧАС НЕ ПРОХОДИТЬ МАРНО!

Ґеттінґен

Пластовий курінь ім. гетьмана Ів. Мазепи, який засновано 15 травня 1946 р., нараховує 34 членів. Курінь брав участь у Святі Героїв, на панахиді по гол. от. Петлюрі та полк. Коновальцю і вітав митрополита Полікарпа. Гурток «Лев» і «Чайка» готуються до першої проби.

Фалькенберґ

Створено гніздо новиків (4 гуртки). Курінь пластунів ім. гетьмана Сагайдачного гарно розвивається. Табір нараховує 96 пластунів. Зв'язковий М. Данкевич добре береться до праці.

Дорстен

Організується курінь старших пластунів.

Гайденав

Відбулося засідання Кошової Ради. Обговорено біжучі справи, й зв'язкові склали звіт про свою діяльність. Гніздо новиків поширює свою діяльність і охоплює наймолодших (1 клясу). 90% учнів народньої школи організовано в пласті. Зв'язковий Уласевич не перериває праці в пласті підчас вакацій і підготовляється до таборування. Інші курені нормально ведуть підготовку до першої проби.

Л. Б.

ПАРТАЧІ РОЗПЕРІЗАЛИСЬ

Ласі до легкого заробітку, темні ґешефтмайстри многотисячними тиражами продукують халтурні, псевдоукраїнського змісту образки, листівки та ін. і, спекулюючи на національних почуттях наших людей, набивають собі грішми кишені. Добре розуміючи, що їхня продукція заслуговує на щонайгостріший осуд, вони передбачливо залишають порожнє місце там, де ставиться звичайно видавничу марку.

Ось вона лежить перед нами — продукція такого анонімного видавництва. Чотирикутній клапоть грубого паперу, на якому наляпано чорною, жовтою та червоною фарбами щось, що має означати українську вишивку. На звороті цієї листівки німецькою мовою видруковано: Ukrainische stickerei. І все. Так би мовити, пропаґанда українського народнього мистецтва!

Прикро, що в нас на еміґрації створено так багато видавничих, письменницьких, журналістичних спілок, а приборкати партачів нема кому.

В.

---

300 МІЛЬЯРДІВ 750 МІЛЬЙОНІВ ДОЛЯРІВ ПОЗИКИ

Сенат США згодився на пропозицію уряду уділити позику Англії в сумі 300 мільярдів 750 мільйонів долярів, яка буде виплачена протягом п'яти років і мусить бути звернена за 50 років, тобто в 2000-му році. Ця справа була предметом переговорів багатьох місяців і має величезне господарське та політичне значення. На вислід її мала не абияку вагу візита до Америки Черчіла.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

МОЇ ДУМКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Хвальна Редакціє!

Дозвольте на шпальтах Вашого поважаного часопису поділитися деякими думками з нашою громадськістю.

1) Доходять до нас вістки, що в інших українських таборах українці, підсумовуючи свої здобутки в царині культурно-освітній, в організації суспільного життя, в розвитку театрального мистецтва, налагодженні виробничої праці, виставкової справи (напр., виставка жіночих вишивок) і т. д., впорядкують День Свого Табору. Чи не варто було б і нам підбити підсумки з користю проведеного часу і впорядити День Гайденав? Я певен, що такий огляд доконаного мав би благотворний вплив і на нашу громаду загалом, і на кожного з нас зосібна. Не кажу вже про те, як добре було б своїм унаочненим досвідом поділитися з іншими таборами.

2) Чимало українських таборів надали своїм таборам ім'я того чи іншого українського діяча, письменника, композитора та ін. Чому б і нашому таборові не надати ім'я котрогось із славних українців, що життям своїм служив би для нас за світлий взірець, шануючи якого ми б з більшою повагою ставилися до свого тимчасового осідку.

3) Якби думки мої знайшли відповідно прихильний відгук серед громадськости, вважаю, що найкраще було б поєднати подані вище пропозиції — і в День Гайденав обрати собі достойного Патрона.

ТАБОРЯНИН.

ВЧИТИМУСЯ ЩЕ КРАЩЕ

З закінченням навчального року, я складаю сердечну подяку всьому вчительству нашої школи, а зокрема моєму вчителеві п. С. Харчукові.

Дякую щиро Вам, пане вчителю, за Ваше прихильне ставлення і навчання, що дало мені змогу при іспитах скласти їх на «дуже добре» і перейти до 4-ої кляси. Запевняю Вас, пане вчителю, що з приходом нового навчального року я знову займу місце серед кращих учнів.

Бажаю Вам щастя і здоров'я, багато прожити і якнайскорше повернутися на нашу вільну Батьківщину.

Ви, пане вчителю, все моє життя залишитеся в моїх найкращих спогадах.

Ганна Кобель —

учениця народньої школи в Гайденав.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН

КОРИДОРНІ ДЕБАТИ

Не знаю, як в інших бараках, а в нашому—люди, хоч і спокійні, але нервові. От хоч би вчора взяти,—сталося все через звичайну атомову бомбу. Авжеж. Оту саму, що на Тихому океані її кинуто.

З вечора прийшов бараковий з газетою і тихо й спокійно прочитав нам на коридорі про бомбу. Він сказав:

— Сила її, панове, страшна, а висліди експльозії—невідомі.

Тоді пан Рюха, що з третьої кімнати, скептично зауважив:

— Все це єрунда, і нічого страшного нема в тій бомбі. Я під бомбами три роки валявся і, як бачите, живий і здоровий.

А пані Кіктева з шостої кімнати єхидно закинула:

— А чого ж ви сьогодні відмовилися по харчі для бараку поїхати, як ви такі здорові?

Тоді пан Рюха образився на пані Кіктеву:

— Я, пані, сказав він, принципіяльно питання ставлю—про бомбу взагалі, а ви з своїми дурними харчами лізете!

Тоді чоловік пані Кіктевої образився за свою жінку і наскочив на пана Рюху:

— Ви самі, пане, дурний!

А пана Пуця на коридорі в цей час не було,—він прав білизну в умивальні. Почувши лайливе слово, він подумав, що то його так назвали поза очі. Він скоренько вийшов з умивальні із підштанцями в лівій руці, а з милом у правій, і замахнувся милом на чоловіка пані Кіктевої. Він крикнув на нього:

— Ти сам дурний! Ти б, замість лаятись, лучче б за жінкою своєю глядів.

Тоді розчинились двері дев'ятої кімнати і звідти вибіг пан Гаврилишин і закричав не своїм голосом:

— Знов про мою жінку?! Не сміти мені мішатися в чужі сімейні справи. Я—глава сім'ї і відповідаю. Плюю я на вас усіх!

Тоді дуже й дуже образився бараковий і затупотів ногами й закричав страшним голосом:

— Я комендант—бараковий і нікому не дозволю на себе плювати! Я маю право за таку гецу завести вас усіх на охорону!

Не знаю, що було б далі, але, дякувати Богу, в цей самий час прийшов до нас з сусіднього бараку пан Перченко і сказав, що він чув, що завтра, можливо, будуть давати сиґарети.

Тоді всі зразу обступили пана Перченка і стали допитуватися у нього,—де він чув про те, що будуть давати сиґарети, і по скільки будуть давати. Спокійно так собі поговорили, помріяли, і розійшлися по кімнатах спати.

Феоктист Перченко.

Кількома рядками

** Московське радіо повідомляє, що поліція в Будапешті викрила змову мадярської молоді, яка підготовляла державний переворот. Коло 70 осіб арештовано. В них забрано багато зброї та пропаґандивного матеріялу.

** Воякам американської окупаційної армії в Німеччині зменшено денний харчовий приділ з 3900 на 3600 калорій, для цивільних німців цей денний приділ виносить 1275 калорій.

** Урядовці жидівської допомогової аґенції в Лондоні заапелювали до англійського уряду, щоб він обстав за жидами в Чехословаччині (Судети), де їх вважають за німців. Виявляється, що підчас перепису населення Чехословаччини в 1930 р. жиди записувалися як німці. Теперішній чеський уряд виганяє німців до Німеччини, і як котрий з жидів був записаний як німець, виселяють його також як німця.

** В Совєтському Союзі випущено нову державну позику на 20 мільярдів рублів. Радіо оголосило, що, згідно з декретом ради міністрів, ці гроші мають бути використані на виконання п'ятирічки і «дальше зміцнення воєнної та економічної сили країни».

** У зв'язку з викраденням тіла Муссоліні з його гробу, в Міляно арештовано 12 осіб, між ними одного чоловіка, якого підозрівають, що він є головою таємної фашистської організації. Деякі з арештованих признались, що належали до «фашистської демократичної партії».

** В американській окупаційній зоні вийшло друге число білоруського літературно-мистецького місячника «Шипшина» (орган письменницької організації тієї ж назви).

** Загальні збори УНРРА, якщо вони співпадуть з мировою конференцією в Парижі, відбудуться в Копенгаґені між 2 та 22 серпня.

** Польща — 10 держава, яка знову нав'язала безпосередні стосунки з Австрією.

** За розпорядженням совєтської ради міністрів, місто Кеніґсберґ перейменовано на «Калінінґрад». Довколишня місцевість називатиметься Калінінською областю.

** До війни в Польщі один поліцай припадав на 250, а тепер на 66 мешканців.

** В Італії урочисто вступив в урядування президент Італійської республіки де-Ніколя.

** В американській зоні Німеччини відбулися вибори до законодавчих органів. У Вюртемберґу перше місце здобули християнські демократи, друге — соціял-демократи і третє — комуністи.

** В Китаю продовжено перемир'я між центральним урядом і китайськими комуністами.

** На Нюрнберзькому процесі переслухано останнього обвинуваченого Фріче.

** В Англії від 21 липня запроваджується раціонування хліба. Денну норму визначається в розмірі 255 грамів, а для тяжкопрацюючих — 455 грамів.

СПОРТОВІ ЗМАГАННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ ЗОНІ

Подаємо до відома нашому загалу дуже потішну вістку відносно спортового руху в англійській зоні.

Для поширення спортового руху серед українських ДП в англійській окупаційній області, уфундувало Центр. Укр. Допомогове Бюро в Лондоні нагороди для найкращих дружин в таких ділянках спорту: а) копаний м'яч, б) відбиванка та в) легкоатлетика.

В цій цілі ініціятивна група скликала в Ганновері нараду представників спортових гуртків з усіх українських ДП—таборів англійської зони. На цю нараду вислали своїх представників такі табори: Білефельд, Бурґдорф, Гайденав, Мунстер, Ганновер, Фальценберґ, Галлендорф та Бравншвайґ.

Всі делеґати заявили, що хочуть брати участь у змаганнях. На цій же нараді ухвалено правильник нагород Українського Допомогового Бюра в Лондоні.

Для переведення змагань обрано виконавчу комісію з п'яти членів: мґр. Адріян Когут — предсідник, М. Ковалевський — писар, Ю. Лучків — діловод змагань, М. Білик — діловод суддів, інж. Шухович—діловод преси. Всі п'ять членів з Ганноверу. На нараді встановлено плян змагань і поділено дружини на три групи.

До першої групи — північної — входять: Гайденав, Мунстер, Дельменгорст і Кіль.

До другої групи — західньої — входять: Білефельд, Дорстен, Нордгайм, Ґеттінґен, Госляр, Віттерсгайм.

До третьої групи — південної — входять: Ганновер, Бравншвайґ, Бурґдорф, Галлендорф.

Затверджено такий календар змагань з футболу по першій групі:

І рунда: — 30. 6. 46 УСК «Січ» Гайденав—УСК «Січ» Мунстер.

ІІ рунда — 7. 7. 46 УСК «Січ» Мунстер—УСК «Січ» Гайденав.

Щодо другої групи, то, з огляду на брак противників, термінів змагань не усталено.

По третій групі:

І рунда — 30. 6. 46 УСТ «Калина» Галлендорф — УСТ »Довбуш» Бравншвайґ.

30. 6. 46 Бурґдорф—УСТ «Дніпро» Ганновер.

7. 7. 46 УСТ «Дніпро» Ганновер—УСТ «Калина» Галлендорф.

7. 7. 46 УСТ «Довбуш» Бравншвайґ—УСТ Бурґдорф.

14. 7. 46 УСТ «Довбуш» Бравншвайґ—УСТ «Дніпро» Ганновер.

14. 7. 46 УСТ Бурґдорф — УСТ «Калина» Галлендорф.

ІІ рунда — 28. 7. 46 «Довбуш» Бравншвайґ—УСТ «Калина» Галлендорф.

28. 7. 46 УСТ «Дніпро» Ганновер—УСТ Бурґдорф.

4. 8. 46 УСТ «Калина» Галлендорф—УСТ «Дніпро» Ганновер.

4. 8. 46 УСТ Бурґдорф — УСТ «Довбуш» Бравншвайґ.

11. 8. 46 УСТ «Дніпро» Ганновер—УСТ «Довбуш» Бравншвайґ.

11. 8. 46 УСТ «Калина» Галлендорф—УСТ Бурґдорф

Клюби, зазначені на першому місці, є господарями змагань.

Чоловічі змагання з відбиванки, групи і розподіл дружин по групах залишаються ті самі, що й при футболі.

Початок змагань для всіх груп—21 липня 1946 р.

Краєві змагання відбудуться в Ганновері. Дату визначить Виконавча Комісія.

В змаганнях з відбиванки жіночих дружин вирішено створити одну групу. Місцем змагань має бути Бравншвайґ. Початок змагань 4 серпня 1946 р.

З огляду на те, що легкоатлетика в більшості УСТ є в стадії організації, ухвалено легкоатлетичні змагання провести в кінці серпня. Місцем краєвих змагань визначено м. Бурґдорф.

ЗА ПЕРШІСТЬ З ФУТБОЛУ

ГАЙДЕНАВ — МУНСТЕР

30 червня на футбольній площі гайденавського табору відбулося футбольне змагання між українськими дружинами Мунстер—Гайденав. Гра почалася в гострому темпі обох сторін, але по двох-трьох хвилинах ініціятиву перебирають мунстерівці. І в 20-ій хвилині суддя диктує перший карний удар («одинадцятка»), з якого Мунстер відкриває рахунок. В другій половині перевага також на боці мунстерівців, які в 10-ій хвилині вдруге здобувають браму.

Все ж таки гайденавці після цього посилюють свій напад, і в 30-ій хвилині їм вдається забити гол. Мунстерівці заперечують цей гол, мовляв, воротар упіймав м'яча перед воротами, і загрожують неспортовим опущенням поля. Але за кілька хвилин передумують, і вертаються до гри. Гра кінчається з рахунком 2:1 на користь Мунстеру. Гайденавські спортовики пояснюють свій програш тим, що в складі їхньої дружини були відсутні три кращі грачі, і сподіваються наступної неділі, 7 липня, вернути з повторного метчу переможцями. Слід відзначити добру гру в мунстерівській дружині оборонців Ковальчука та Мірікова і нападника Хитра. В гайденавській дружині добре грали оборонці Вашків, Головченко і Карман.

Р. К.

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ

Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк. Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 164, 750 пр.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь...546...
МУЗЕЙ-АРХІВ"

It is forbidden to spread out—side of the camp—Поширювати поза табором заборонено.

„ECHO" — THE CAMP-NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 22 ТАБОРОВИЙ ЧАСОПИС РІК 1.
ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя
14 липня 1946 р.

Схід сонця 4 год. 53 хв.
Захід сонця 21 год. 18 хв.

Нед. 5-та по П'ятд. Св. чуд. й безсрібленників Козьми й Дем'яна.

16. VII. 1651. Битва під Берестечком.

КОНФЕРЕНЦІЯ ЧОТИРЬОХ

Політичними манівцями

Після того, як було вирішено скликати мирову конференцію для укладення мирового трактату з спільниками Німеччини на 29 липня, несподівано виникли великі труднощі при виробленні тексту запрошень на цю конференцію. Молотов поставив вимогу, щоб уже в запрошеннях було зазначено порядок денний конференції, тобто, щоб конференція розглядала тільки ті питання, які вже вирішені Паризькою конференцією міністрів. Крім того, Молотов вимагав, щоб мировий договір з кожною державою виробляла окрема комісія, в яку повинні входити представники тільки тих країн, що брали безпосередню участь у воєнних діях проти цієї держави. В такому разі в укладенні мирових трактатів з Болгарією, Румунією, Угорщиною і Фінляндією не брали б участи західноевропейські і південно-американські держави. Молотов заперечував також проти включення Китаю до числа великих держав, що скликають мирову конференцію, побоюючись, що Китай може запропонувати зміну порядку денного конференції.

Бернс і Бевін не погоджувалися з пропозиціями Молотова, кажучи, що ці питання мусять розв'язати всі держави, які братимуть участь у мировій конференції, й що чотири міністри не мають права накидати їм свою волю. Три дні—5, 6 і 8 липня—були присвячені дискусіям у цій справі. Тільки пізно ввечері 8 липня було досягнуто компромісу. Міністри погодилися не включати Китай у число держав, що скликають мирову конференцію. Вирішено також, що разом з запрошенням на мирову конференцію буде надіслано і проєкт порядку денного конференції. Але міністри зійшлися на тому, що загальна мирова конференція має право змінювати цей порядок денний і сама установить загальний регламент своєї роботи. Отже, в основному Бернс і Бевін таки обстояли свою точку погляду в цьому питанні.

Тільки у вівторок, 9 липня, перейшли міністри до головної проблеми своїх нарад,—до проблеми Німеччини. «Німеччина є, без сумніву, центральною проблемою Европи і цілого світу. Якщо великі держави не прийдуть до єдности в справі Німеччини, то втрачає вартість і те, що вони досягли погодження в другорядних справах,— пише з цього приводу лондонський «Таймс».

У триденних дебатах всі чотири міністри висловили точки погляду своїх урядів щодо розв'язання німецької проблеми. В багатьох питаннях виявились кардинальні розходження між позиціями Англії і Америки, з одного боку, й позицією Совєтів — з другого. Ґрунтовне обговорення проблеми Німеччини відкладено на спеціяльну конференцію чотирьох міністрів у вересні цього року, тобто після закінчення мирової конференції 21 держави в Парижі.

На цьому тижні Паризька конференція чотирьох мала закінчити свою працю.

І. М.

За довір'я

Довір'я є ґрунт нормального співжиття. Без довір'я немає міцної сім'ї, немає міцної громади, немає без довір'я і міцної держави. Якщо чоловік не вірить жінці чи жінка чоловікові — там зруйноване родинне щастя. Якщо староста села чи голова міста не вірить своїм селянам чи горожанам, а останні своєму керівникові —там підірване громадське життя. Якщо громадяни не вірять державному проводові, а провід не вірить їм і боїться їх—така держава стоїть на краю загибелі.

Бо там, де немає довір'я —там порушена рівновага, там вічне незадоволення, вічна підозра, вічні бурі й несподівані небезпеки.

Довір'я треба здобути і заслужити, мало того, довір'я треба берегти і зміцнювати. Довір'ям не треба нехтувати, бо воно є занадто цінний громадський скарб.

Наш табір не становить і не може становити вийнятку з цього правила. Провід нашого табору здобув і заслужив своєю діяльністю довір'я нашої таборової громади. Але, на нашу думку, він недостатньо береже і зміцнює його, недостатньо його цінить, а іноді й нехтує цим дорогоцінним скарбом.

Вважаємо за свій обов'язок піднести слово перестороги перед лицем цієї помилки.

Недооцінка в проводі важливости довір'я неодмінно спричиняє використання тієї недооцінки безпринципними елементами. Такі елементи є в кожній громаді, хоч в малій мірі, є вони і в нашому таборі. Ми не можемо дозволити собі змішатися в одно ціле, в

(Закінчення на 2 стор.)

одну кашу з цими безпринципними елементами, забруднювати себе потуранням розвиткові різних нечесних дій у таборі. Наш табір є здоровий, наше керівництво є здорове, але пам'ятаймо, що ложка дьогтю псує бочку меду. Пам'ятаймо також нашу народню мудрість, що добра слава під лавою лежить, а недобра полем біжить. Знаймо, що недобрі люди, зокрема, ворожа агентура, як проказа, чіпляється кожного хворого місця нашого організму, щоб убити весь організм. На цьому ґрунті ширяться наклепи і різний інший бруд. Шириться і недовір'я, як найбільша громадська хворість, як смертельна небезпека.

Чи є ліки від ширення хворости недовір'я? Є і дуже прості,—з'ясувати перед громадою все те, що породжує сумніви й недовір'я. З'ясувати, відверто дивлячись людям в очі, чесно, сміливо, правдиво. І наші люди—український народ, розумний і добрий народ,—наші люди побачать, що то був наклеп, і самі обернуть свій гнів проти наклепника, переконавшись, що та чи інша чутка була неправдою. А якщо виявиться, що діло справді нечисте, то, як кажуть, річ трудна,—що посіяв, те й збереш.

Не ховаймося від людей, шануймо їх, і тоді довір'я стане тією силою, яка зміцнить наш громадський організм. Нема чого нашим організаціям боятися громади. Громада повинна знати, як працює і які завдання виконує кожна ділянка нашої громадської праці: і кожна референтура, і театр, і банк, і видавництво, і гімназія, і дитячий садок, і інші організації та установи в таборі. Буде це відомо—буде й довір'я, а все недобре викинеться геть, щоб ніхто не смів плямувати чесного імени українця. А викинеться негідне—організм очиститься і зміцніє, і знову запанує довір'я і благородне, братерське співжиття.

Хто за довір'я, той повинен іти цим шляхом—іншого немає.

І. Т.

ГОЛОС ЛЯ ҐВАРДІЯ

«Канада, США та інші держави повинні відкрити свої брами для 1.400.000 скитальців з Европи», — сказав Ф. Ля Ґвардія, головний директор УНРРА.

ПЕРШИЙ КОНҐРЕС УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

Перший конґрес Ліґи Українських Політичних В'язнів відбувся в Мюнхені в днях 29—30 червня 1946 р. У святочній частині конґресу взяли участь делеґати філій та секцій ЛУПВ, які перебувають на еміґрації в Німеччині, заступники українських організацій та представники політичних в'язнів Об'єднаних Народів у Центральній Міжнародній Унії Політичних В'язнів.

Після панахиди за поляглих українських політичних в'язнів та політичних в'язнів Об'єднаних Народів у ЦМУПВ, делеґати й гості зійшлися у театральній залі «Ліра», де голова ЛУПВ відкрив конґрес привітальним словом.

За усними привітаннями прочитано було привітання від українських організацій, представники яких не могли взяти участи у конґресі, та організацій, які знаходяться за кордоном, як Бельгія, Франція, Англія і т. д.

Після того учасники конґресу прослухали виступи співаків-солістів, деклямації та капелю бандуристів ім. Т. Шевченка.

У діловій частині конґресу брали участь тільки члени ЛУПВ.

БУРЯ У ФРАНЦУЗЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ

На Національних Зборах дійшло до бурхливих дебатів, коли було оголошено заяву комуністів про те, щоб визнати за недійсні вибори депутатів Фрідріха Дюпона та Поля Рейно.

Комуністичний речник заявив, що Дюпон між 1941 і 1944 р. р. співпрацював з німецькими установами. У відповідь на цей закид почулися зі сторони правих вигуки: «А що було з Морісом Торезом?» Депутат Дюпон пригадав про німецько-совєтський договір та совєтський похід на Польщу в 1939 р., і сказав, що комуністи не мають права повчати інших людей. Це викликало таке обурення серед комуністів, що треба було перервати засідання.

Колишній французький міністер-президент Поль Рейно заявив, що комуністи хочуть паралізувати симпатії французів до англо-сакських демократів. Ми ж хочемо, — сказав він, — ці симпатії зберегти, і друзі Франції в цілому світі відчують на основі цього факту певність, що переважна більшість французьких депутатів є проти домагань комуністів.

Національні збори відхилили заяву комуністів. (W)

РОСІЙСЬКІ ОСАДИ В СХІДНІЙ ПРУСІЇ

У зв'язку з перейменуванням міста Кеніґсберґу на Калінінград, московське радіо вперше повідомляє про заселення Східньої Прусії осадниками з центральної Росії, що вже їдуть до місця свого майбутнього мешкання.

У Східній Прусії буде організовано 12—15 тис. колгоспів з хатами-читальнями, школами, дитячими яслами та ін. Будинки для прийняття нових мешканців уже готові.

Між округами Інстербурґ та Кеніґсберґ-Калінінград буде організовано виробниче соцзмагання сільськогосподарських колективів.

Цікаво, що в безлюдній або мало населеній Східній Прусії постає чисто російський, заселений колгоспниками з російських областей район, який на заході межуватиме з польською територією, а на сході з Литовською совєтською республікою. (W)

НОВА АМЕРИКАНСЬКА ПОЛІЦІЯ В НІМЕЧЧИНІ

Від 1 липня в американській окупаційній зоні Німеччини почала діяти нова американська зональна поліція. Вона складається з 38. 000 осіб на чолі з генерал-майором Е. Гарном. Центр її — Бамберґ. Ця поліція працюватиме поруч військової поліції і матиме якнайширші права. Приналежні до неї поліцаї сполучатимуть уміння і функції вояка й поліцая. Вони проходять спеціяльний місячний вишкіл, в якому вивчають, зокрема, німецьку історію, географію, психологію та політику, і посилено практикуються в німецькій мові. Зональна поліція матиме спеціяльні групи слідців, перекладачів і детективів. При ній будуть перекладацькі бюра, обслуговувані німцями. Ознакою зональної поліції будуть жовто-синьо-жовті смуги на автах і на шоломах.

ДОПОМОГА УНРРА

З головної квартири УНРРА в Німеччині повідомлено, що ця міжнародня організація опікуватиметься до кінця свого існування втікачами, переселенцями та еміґрантами, а також бездержавними.

МОЛОДИЙ ТАБІР

(Влас. кор.) На захід від Ельби, недалеко Гамбурґу, ланцюгом простяглися невисокі, вкриті лісом, узгір'я. Одне з них пишається тим, що серед безіменних братів своїх має ім'я— Фалькенберґ.

Коло цієї гори притулився невеликий табір, і вже скоро три місяці, як тут лунає українська мова, а з гори Фалькенберґ лине журлива українська пісня.

За цей час табір набрав повної української форми. Працює народня школа, всі діти шкільного віку охоплені навчанням; працює середня технічна школа і ряд курсів: шоферські, курси фотографів, музики (фортеп'яно), малописьменних.

Крім того, працюють драмгурток, хор, музичний та акробатичний гуртки. Юнаки й дівчата об'єднані в клюбі української молоді, що нараховує 253 особи.

Ремісники працюють в майстернях шевській та кравецькій.

Моральним і духовим життям табору опікуються дві церкви: греко-католицька та автокефальна. Служби Божі відбуваються в одному приміщенні.

ВИСТУПИ МОЛОДИХ МУЗИК

Читаю програму концерту дитячої музичної школи. Який може бути концерт, коли школа працює всього лише півтора місяця, а учні вчаться по 30 хвилин на день і тільки тепер запізналися з нотною грамотою?

Все таки вирішив піти. Заходжу в скромно приоздоблену дітьми залю. Батьки й діти сидять у напруженому чеканні. Приходять працівники УНРРА. Концерт розпочався.

Керівниця школи п. Марченкова у вступному слові ознайомила присутніх з роботою школи. Першою до фортеп'яна сідає учениця Прищепа. Її гра мило вражає. За нею виступили Уласевич, Губаржевська, Побігушка, Ялова. Виховательна молодих музик досягла значних успіхів! Всі її учні грали добре і цілком заслужили на похвалу.

В другій частині концерту виступили старші учні під керівництвом проф. Карповича. Добре виконали музичні твори учні Татарський, Василик, Ростек, Барановська, Шехай, Топчії — брат і сестра.

По закінченні концерту батьки подякували п. Марченковій і п. Карповичеві за їхню корисну працю.

С. ВОЖАКІВСЬКИЙ.

Зруйнування Запорізької Січі 1775 р.

(історична довідка)

Московський царський уряд від самого початку вільного з'єднання України з Московщиною крок за кроком, підступно й зрадливо, нищив права й вольності українські, обумовлені Переяславською угодою 1654 року. І не минуло ще й 150 років від часів Богдана Хмельницького, як усі державні права українського народу, що ґарантували йому вільний від московського втручання розвиток, були скасовані.

Одним з останніх актів цього насильства було друге і остаточне зруйнування Запорізької Січі, скасування запорізького війська та перетворення України на цілковиту колонію Московщини.

14 липня 1775 року, саме після закінчення московсько-турецької війни, в якій запоріжці чимало допомогли московським військам, та після підписання з Туреччиною мирового договору, цариця Катерина вирішила знищити останні ознаки самостійности України.

Вдесятеро більше московське військо на чолі з генералом Текелієм, яке поверталося з турецького фронту, з наказу цариці Катерини II зненацька й зрадливо оточило Січ Запорізьку і запропонувало козакам піддатися. Запоріжцям несила було боротися. Вони почали переговори й затягли їх, а у Текелія випросили тим часом дозвіл ходити козакам на річку ловити рибу. За кілька день усе молодше козацтво, скориставши з того дозволу, повтікало з Січі. Лишилося там тільки трохи старих дідів. Їх то, кінець-кінцем, і полонили москалі, та ще захопили на Січі усі запорізькі скарби та старого кошового Петра Кальнишевського, що мав тоді вже 84 роки. Січ зруйнували. Ось як народ оспівав цю подію в думі:

Із-за гори, з-за Лиману вітер повіває,
Та вже ж Москва нашу Січу кругом обступає.
Ой облягла, обступила та в город вступила,
Московськими знаменами город закрасила.
Пішла Москва по куренях запасу збирати.
Прокляті драгуни запас одбирали,
Запоріжці в чистім полі, як орли, літали,
А російські ґенерали церкву грабували...
Кругом церкви січової каравулом стали,
Священнику, отцю Владимиру, служити не дали.
Взяли суддю, кошового і писаря полкового:
—Щоб не було Запоріжжя, поки світа того!
Ой покрилось Запоріжжя густими лозами,
Не повернем щастя-долі гіркими сльозами...

Зруйнування Січі, як і скасування року 1764 гетьманату в Україні, робилося для того, як казала сама цариця Катерина, «чтоби вєк і імя гетьманов ісчезло, не токмо б персона какая била проізвєдєна в оноє достоінство»; для того, щоб знищити серед українців «развратноє мнєніє, по коєму поставляют сєбя народом от здєшнєго (себто московського Д.П.) совсєм отлічним...»

Вільні запорізькі землі Катерина почала роздавати у власність своїм улюбленцям.

Суть того, що робив московський царський уряд в Україні, наш народ прекрасно розумів, що й видно з його жалів на запоріжців:

Ой не гаразд запоріжці, не гаразд вчинили:
Степ широкий, край веселий та й занапастили...

Та запоріжці були тоді вже безсилі стати супроти зміцнілої Москви; не було й відповідного проводу, не було й достатньої свідомости.

Ой хоч гаразд, хоч не гаразд — нічого робити,
Буде добре запоріжцям і під турком жити, —

співається в тій же пісні. І дійсно, ті запоріжці, що повтікали з Січі, як її облягли москалі, піддалися Туреччині і на її терені, у гирлі Дунаю, заснували собі Задунайську Січ... (Згадкою про цей момент з життя Січі є опера нашого відомого музики С. Гулака-Артемовського — «Запорожець за Дунаєм», написана року 1863).

Кошового Петра Кальнишевського, після зруйнування Запорізької Січі в 1775 році, відвезено на Соловецькі острови на Білому морі і замуровано в казематі манастирської в'язниці. Там і просидів Кальнишевський багато-багато років, отримуючи у віконце лише хліб та воду. Лише залізна запорізька натура могла це витримати!

Згодом, либонь 1800 року, його випустили із в'язниці, але не дозволили повернутися в Україну... Скоро після того (року 1803) Кальнишевський на Соловках і помер, маючи 112 років.

Дм. ПАЕТА.

ПРО ПОДОРОЖІ ДО АМЕРИКАНСЬКОЇ ЗОНИ

Згідно з розпорядженням військової англійської влади, для подорожей до американської окупаційної зони Німеччини обов'язково треба мати відповідний дозвіл. Виселенці, яких затримають без належного документа, будуть відпроваджені до перехідного табору в Марбурґу.

Листи від юних друзів

Редакція «Луни» одержала жмут листів із-за океану від американських скавтів, які бажають листуватися з дітьми скитальців. Автори листів—діти від семи до тринадцяти років.

Ось лист, цікавий своєю безпосередністю й щирістю:

«Любий друже!

Я маю песика і братика бебі (тобто немовля. **Ред.**). Я з мамою була у гостях в одних людей. 17 вересня мені буде 7 років. Я «синичка» (перший ступінь скавта, як от у наших пластунів «жовтодзюб». **Ред.**). Мою вчительку звуть пані Вайер. Ми ходимо до школи.

Марліс Анна Шоенбек».

Другий лист значно поважніший:

«Дорогий Друже!

Мене звуть Рут Мюллер, як це ти бачиш з моєї адреси. Я вчуся вже п'ять років і мені залишається вчитися ще три роки, щоб закінчити школу. Я маю п'ятеро братів і сестер. Також я люблю працювати. Я в групі «Дівчаток таборового багаття» і тепер знаходжусь на скавтських зборах. Дуже рада буду, коли ти напишеш мені відповідь на мого листа і розкажеш про себе. Мої тато й мама одержують багато листів, а я майже нічого. Я так прошу Тебе, будь ласкава, напиши мені листа!

Твій друг Рут Мюллер.»

Авторка третього листа пише в тоні цілком поважному про інтереси, що ними живуть американські діти:

«Невідома товаришко!

Завтра я переходжу до 8-ої кляси, останньої кляси початкової школи. Моє ім'я Аліса Кресан. Мені майже 13 років. У нашій клясі тільки 8 учнів. Я пишу цього листа на скавтських зборах (я гірлскавт другого ступня: «дівчинка таборового багаття»). Всі мої друзі пишуть листи до когонебудь в Европі. Я маю надію, що ти незабаром так само відпишеш мені листа.

У вільний час я люблю читати гумористичні та науково-популярні книжки. Цікавлюсь також спортом.

Віддана Тобі Аліса Кресан.»

7. ПЛАСТОВИЙ КУТОК

ПРОВАДИТЬ СКАВТМАЙСТЕР Л. БАЧИНСЬКИЙ

5. Пластун є другом для всіх і братом для кожного іншого пластуна, незалежно від того, до якого краю, суспільної кляси або віровизнання цей інший належить.

Коли ти підростеш, то матимеш щораз більше нагод зустрічати інших пластунів. Можливо, що ти поїдеш на Джемборі побачити пластунів з інших країв; вони говоритимуть іншими мовами, і декотрі з них матимуть інший колір шкіри, ніж ти, але всі вони — пластуни, і тому всі вони —твої друзі.

6. Пластун є ввічливий.

Цей пункт є досить подібний до 3-го. Він означає, що ти не повинен кожного разу пхатися наперед.

7. Пластун є другом звірят.

Про це нема потреби говорити, бо неможливо собі уявити справжнього пластуна, який був би жорстокий супроти звірят.

8. Пластун виконує без питання накази своїх батьків, гурткового або скавтмайстра.

Це не завжди легко! Але без такого правила у нас був би цілковитий безлад. Уяви собі тільки пластові збори, на яких ніхто не виконував би наказів! Коли ти станеш гурткових, ти вимагатимеш від пластунів послуху. Роби ж тепер так, як ти сподіваєшся, що будуть робити інші супроти тебе.

9. Пластун усміхається при всяких труднощах.

Будь веселий! Якщо ти втратиш гумор, то спробуй усміхатися або лічи до десяти.

10. Пластун є ощадний.

Ощадність — це уникання всякого марнотратства. Це стосується не тільки до грошей, але й до часу; це означає також, що треба берегти речі, наприклад, одяг.

11. Пластун є чистий в думці, слові й ділі.

Мусиш призвичаїтися бути чистим і порядним в кожному ділі, яке робиш. Але пам'ятай, що справжній пластун тримає в чистоті не тільки свої нігті, але й думки. Якщо тобі приходять у голову брудні думки, то відразу думай про щось інше: про свій наступний іспит або про гурткові змагання.

Присяга, яку ти складаєш при вписі — це найважливіший акт в цілому твоєму життю. Докладно подумай про це, коли ти будеш складати присягу перед фронтом цілого куреня, тоді ти повинен розуміти, що ти робиш.

Відзнака, яку ти носитимеш в своїй бутоньєрці, та пластовий однострій повинні нагадувати тобі про цю присягу.

ГІГІЄНА

Перша допомога

Тепер ти можеш мати діло тільки з малими ранами та стовченнями, одначе й мала рана може бути небезпечна, бо до неї разом з брудом можуть дістатися заразки і спричинити спухлину або зараження. Тому перша річ—це очищення рани. Якщо зійде трошки крови, то це не шкодить, і не треба цим перейматися. Якщо можна, обмий рану під біжучою водою, або в кількох змінах чистої води.

Потім ти мусиш чимось знищити заразки. Можна вжити трохи йодини або один з дезинфекційних препаратів, напр. Dirtol.

Потім треба забезпечити рану від дальшого нападу заразків: накрий її чимось чистим; це може бути флянеля (прикладай до рани гладку сторону, а не волохату) або, якщо немає більше нічого,—чистий клапоть білого паперу (незадрукований).

Зверху положи кусочок вати і обмотай все бандажем. Попроси свого скавтмайстра або гурткового, щоб показав тобі, як треба накладати й зав'язувати бандаж.

Коли ти не маєш під рукою таких речей, як йодина, марля або вата, тоді мусиш виказати пластунську зарадність і зробити, що можна. Треба пам'ятати про дві головні речі:

1) очищення рани і

2) забезпечення її від бруду та заразків.

Переклад з англ.
М. Лукомського.

«НАТАЛКА-ПОЛТАВКА» НА СЦЕНІ НАШОГО ТЕАТРУ

«Наталка-Полтавка» на сцені нашого театру—неабияка подія в мистецькому житті Гайденав. Її чекали всі,—навіть ті, хто бачив її не раз на великих сценах і у виконанні найкращих акторів. Попри солодкаво-сентиментальний зміст цього твору, він милий серцю кожного українця, бо є суто національним і в'яжеться у нас із дорогими спогадами. А це особливо дорого на чужині!

Тим то, не зважаючи на деякі прогріхи у грі окремих акторів, сприймали ми вічно молоду «Наталку-Полтавку» у поставі режисера Ю. Тамарченка з певним упередженням — на користь виконавців.

Безперечно, центральною постаттю вистави, що від початку й до кінця привертає до себе увагу глядачів, є—всупереч задуму автора—виборний у виконанні Ю. Тамарченка. Цю ролю продумав він у всіх нюансах і талановито доніс до глядача. Майстерно зроблені ним мізансцени і гарно виконані жартівливі пісні викликають у глядачів щирий сміх та рясні оплески. До речі сказати, на всіх деталях вистави знати мистецьку руку режисера.

Щасливо утримався від пересади, звичайної для виконавців ролі возного—актор Ольховський. Хотілося б тільки, щоб виглядав він старішим і мова, якою він говорить, не тільки лексичним добором, але й специфічною вимовою більше відповідала «язичію», що його вживали тогочасні возні та канцелярські підсудки.

Акторка Смерека відтворила симпатичний тип української дівчини «простої, не спесивої і з добрим серцем». Проте, треба сказати, в другій дії вдається вона в надміру гострий тон підчас розмови з возним — невластивий лагідній Наталці. У виконанні вокальних точок у молодої акторки, на жаль, бракує школи,—на верхніх нотах голос звучить різкувато і недосить чисто.

З успіхом вив'язався зі своєї ролі Микола (актор Ващенко). Хоч «Та немає так нікому» прозвучало досить одноманітно, в дальшій, жвавішій грі актор поліпшив враження, чому допоміг його вже відомий нам гарний голос.

М'який і щирий тенор Петра відразу ж викликав симпатії слухачів, а втім, сама постать Терпилиного годованця вийшла в актора Захарченка, сказати б, надміру міською, інтеліґентською.

У виконання ролі Терпилихи, на нашу думку, треба було б вкласти більше чуття і поважности.

У фінальному масовому танку, що вдало завершує загальне приємне враження мажорним, бурхливим акордом, відчувається майстерне керівництво талановитого балетмайстра М. Мілан.

Оркестра, в якій бракує сильної першої скрипки, задовільно виконала музичний супровід під орудою проф. О. Карповича.

Артист-маляр О. Березовський багато й щиро попрацював над декоративним оформленням вистави, однак, не всі глядачі погодилися з образом села, що його він подав у першій дії.

В. СЛАВКО

З таборової творчости

ПЛАЧ СПУСТОШЕННЯ

Ти знаєш край, де ниви зеленіли,
Де цвів добробут і росло
багатство,
Рум'янцями дівчата паленіли,
І де гуляло буйнеє юнацтво?
Ти чув, як там в неділю і у свято
Чудово дзвони грали й гомоніли?
Тепер затих там спів, немає свята,
Замовкли дзвони, наче попіміли . . .
Чи чуєш сміх, злорадий сміх,
ворожий,
І крик і зойк дитячих душ забутих?
Чи чуєш голос душ дівчаток гожих
Й старечий плач, зітхання
незбагнуті?
Чи знаєш, Боже, скільки сліз і
крови
Поплило з гір аж до Дністра і
Прута,
Як, втративши синів найкращих
наших,
Вгорнулись ми у сум, в жалобу
незабуту . . .
То ж як колись по всій світовій
бурі
Прийдуть народи до спільного
паю, —
То не забудь, о, милий Боже,
Призначити для них частину,
Здобутого кривавим потом, раю! . . .

ТАБОРЯНИН.

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА ДП

Дирекція УНРРА у Фрайбурзі (осідок уряду французької зони окупаційної смуги) відкрила в Баден-Бадені виставку творчости мистців ДП. Український відділ дуже добре заступлений.

ЖАРТ

Він ніколи нікому поганого слова не сказав, нікого не образив, червоніючи, перепрошував, коли помилково когось називав на «ти».

Працював у таборовій канцелярії віддано й чесно, своїми порадами та розважанням потішав тих, які не раз до нього зверталися в особистих справах.

Доброї слави зажив собі серед земляків двадцятилітній, русявий, з волошковими очима юнак Микола Гнатюк.

Та одного дня Микола помітно змінився. Він не вийшов на роботу, цілий день пробувши в бараці. Миколині співмешканці допитувалися, чи не захворів він, чи не потребує лікаря, але чули від Миколи лише:

— Я здоровий. Нічого не треба.

На Миколиних очах-волошках тремтіли дві росинки. Ні пекучий липневий день, ні товариські розради не могли тих росинок зігнати.

А коли Миколина кімнатна сусідка Параска Гаврилиха першою почула від іншої (котрої саме й не пам'ятає): — Гнатюк — гестапівець, Гнатюк — бувший гестапівський поліцай, — усім стало ясно, чому саме так змінився Микола. І всі відсахнулися від русявого юнака з волошковими очима. Та, власне, тепер уже вони перестали бути волошками, — з-під густих Миколиних брів дивилися каламутні, сірим туманом повиті, очі.

— Гнатюк — бувший гестапівський поліцай!

— В тихому болоті чорти водяться.

— Бач, хамлюга, до канцелярії проліз!

В кожному бараці табору, біля радіорупора, коли сходилися слухати останні вісті, в юрбах таборян, що виходили працювати за табір, кляли Миколу Гнатюка — цього замаскованого ворога.

А Микола лежав горілиць за табором біля розквітлого жита й, дивлячись у широке, блакитне небо, важко думав:

«Хто, який мерзотник міг отаке навіяти? О, коли б той чоловік знав Миколине життя!»

. . . 1942 рік. Німці захопили його село. 16-літнім хлопчиськом погнали аж у Рурську область, кинули в глибоку копальню. Потом і кров'ю стікаючи, під гітлерівським нагаєм, довбав вугілля, надриваючи молоде здоров'я. А тепер?... Поліцай. Гестапівець...

Другого дня його забрали під варту. Теки таборової слідчої установи набрякали від матеріялів про Миколу Гнатюка. Надвечір Микола стояв перед слідчим.

— Ми маємо про вас доноси, — сказав слідчий. — Розкажіть нам всю правду про себе.

— Так, розкажу! — твердо відповів Гнатюк. — Ні крихти не затаю.

Під час цієї розмови до кімнати хтось постукав. Увійшов молодий чоловік в розхристаній сорочці, з розкуйовдженою чуприною. Це був Миколин товариш, добрий його приятель Іван Мізерний.

— Миколо, друже! — кинувся Мізерний до Гнатюка.—Пробач мені, це я в усьому винен... Я сказав, що ти—гестапівець, але ж я пожартував... Тільки сказав, що ти, ніби як гестапівець... Я ж не думав, що цей жарт у таке виллється...

Микола відіпхнув від себе Мізерного і байдуже й спокійно відповів:

— А я думав, що ти — людина...

На тому справу про Миколу Гнатюка припинено. Натомість відкрито нову, тепер уже не безпідставну справу про наклеп Івана Мізерного. Окрім того, слідчий запотував собі до бльокнота — до чого іноді приводять безглузді жарти бездумних людей, жарти, за якими іноді криються провокатори.

«Жарт» Мізерного є повчальним фактом. Необдумано випущене з уст слово може принести дуже гіркі наслідки.

П. ВИГНАНЕЦЬ

З ЖИТТЯ ЗАОКЕАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

** У травні цього року в Буенос-Айресі (Арґентіна) створено репрезентаційний орган усіх українців, що мешкають на теренах трьох республік Південної Америки. Ухвалена його назва: Об'єднаний Комітет Українців Арґентіни, Параґваю та Уруґваю.

** У Вінніпеґу (Канада) при Колеґії св. Андрея створюється Дівочий Інститут. В цьому інституті українські дівчата матимуть свій культурний осередок, з якого винесуть у дальше життя високі народні ідеали.

** При Українському Інституті ім. Петра Могили в Саскатуні в липні цього року відкрито курси для вчителів українських шкіл, для працівників народніх товариств та парафій, а також для всіх тих, хто хоче пізнати культуру та духові цінності українського народу.

НОВИЙ ЧАСОПИС «ПЕРЕСЕЛЕНЕЦЬ»

Вийшло перше число неперіодичного часопису «Переселенець», що його видає Колеґія Центральної Комісії для переселення української еміґрації з рамена наших центральних установ у характері заступника Українського Допомогового Бюра в Лондоні. В числі вміщено ряд статтей про можливість поселення в заморських країнах, про еміґраційну політику різних держав; подано короткі звідомлення, які цікавлять кожного виселенця, а також різнобічно висвітлено проблему еміґрації. При часописі відкрито відділ листування з читачами, де можна отримати відповіді, що мають суттєвий та загальний інтерес. Ціна примірника 5 марок.

Адреса видавництва: «Переселенча бібліотека», Мюнхен, Дахауерштрассе, 9/II.

ЗАКЛИК

Філія Ліґи Українських Політичних В'язнів закликає всіх пересилати статті, документи, вірші, оповідання, спогади, світлини, малюнки, прізвища й життєписи українців, що згинули по в'язницях та концентраційних таборах, на примусових роботах і т. д.

Зберігайте всі в'язничні й таборові листи, писання, вироби й інші пам'ятки! Присилайте їх на адресу філії Ліґи УПВ (Авґсбурґ, Юденберґ 8/II) або безпосередньо до музею політичних в'язнів при Лізі Українських Політичних В'язнів у Мюнхені (Дахауерштрассе, 9/II).

КІЛЬКОМА РЯДКАМИ

Як заявив новий чехословацький прем'єр, головним завданням уряду Чехословаччини є зміцнення безпеки держави, побудованої на приязні з Совєтами.

У Версалі під Парижем розпочався суд над чотирма французькими адміралами, яких обвинувачують у затопленні французької фльоти в Тульоні.

Під руїнами фабрики Круппа відкрито 750 кілограмів уранію, що був призначений до гартування сталі. Його застосують для дослідів над розкладом атома.

У Трієсті та Римі відбулися демонстрації італійців проти рішення 4 міністрів у справі Трієсту. Проти демонстрантів ужито слізного газу.

Генерал Блянді, що керував випробуванням атомової бомби, заявив, що повторна проба відбудеться 25 липня. На цей раз бомба має вибухнути під поверхнею води.

Видано альянтам вдову диктатора Муссоліні, що намагалася була втекти до Німеччини. Наслідком політичної амнестії в Італії, випущено на волю сина Муссоліні — Віто.

У Лондоні мають розпочатися переговори з приводу відновлення торговельних зносин між Великобританією і Совєтами.

Як повідомляє варшавське радіо, в Кельці підчас антижидівських виступів забито 37 жидів і поранено 32.

На Нюрнберзькому процесі виголосив промову перший оборонець обвинувачених др. Ярайс, який поставив під сумнів компетенцію суду. Оборонець Ґерінґа домагався його звільнення, мотивуючи тим, що він діяв з наказу Гітлера, який відповідає за все.

Підчас голосування в Польщі забито 14 членів місцевих комісій, 77 осіб, що вчиняли напади на комісії, та 55 жовнірів і міліціянтів.

Неру,новий президент Всеіндуської партії конґресу, заявив у Бомбеї, що партія Конґресу добивається цілком вільної Індуської республіки.

НЕЧУВАНА В ІСТОРІЇ ІНФЛЯЦІЯ

Банкноти нової вартости в 10 квадрильйонів пенґів (число з 26 цифер!) випустив Угорський Національний Банк. Цим самим інфляція в Угорщині не має собі рівних в історії.

За першість з футболу

ДРУГА ЗУСТРІЧ

Футбольні змагання на першість українських команд англійської окупаційної зони викликають велике зацікавлення серед виселенців. Про це свідчить хоча б той факт, що в неділю 7 липня на площу табору в Мунстері, де мала відбутися друга зустріч гайденавських футболістів з мунстерськими, прибуло автомашинами з Гайденав понад 400 таборян.

Програвши в першій грі 30 червня, гайденавські футболісти цього разу вирішили за всяку ціну вийти переможцями. Тому вже з перших хвилин метчу гра набирає жвавого темпу. Напад гайденавської команди весь час атакує ворота противника, але... мунстерівці, маючи добру оборону, відбивають атаку і несподівано прориваються аж до воріт гайденавців. Замішання біля воріт — і футболісти Мунстеру знову першими відкривають рахунок, уже на 6 хвилині забивши противникові гол.

Оком глядача яскраво бачиш, як гайденавці вміють активно нападати і як не вміють бити по воротях. Все ж далі вони посилюють свій наступ, і до кінця першої половини гри забивають два м'ячі у ворота Мунстеру.

Другий тайм проходив у ще напруженішому темпі. Гайденавці одержують ще два м'ячі у свої ворота, і рахунок доходить до 3:2 на користь Мунстеру. Глядачі захоплено стежать, як гайденавські футболісти прагнуть поквитатися з противником. За 15 хвилин перед кінцем гри їм вдається порівняти рахунок. Всі зусилля забити ще бодай одного м'яча і, таким чином, хоча б вирівняти обидві гри, закінчилися безуспішно. Цікавий метч закінчився рахунком 3:3. Отже, маючи перевагу в першій зустрічі, мунстерівська команда вийшла переможцем над гайденавською.

Варто вказати на грубість гри окремих мунстерівських футболістів, за що суддя не раз їх штрафував.

Гайденавській же команді більше треба звернути уваги на тренування, краще опанувати техніку пасування та посилити центр нападу.

П. К—ко.

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ

Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк. Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 189, 750 пр.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь 606
МУЗЕЙ-АРХІВ

It is forbidden to spread out—side of the camp—Поширювати поза табором заборонено.

„ЕСНО" — THE CAMP-NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 23 ТАБОРОВИЙ ЧАСОПИС РІК 1.

ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя
21 липня 1946 р.

Схід сонця 5 год. 03 хв.
Захід сонця 21 год. 07 хв.

Нед. 6-та по П'ятд. Св. Влкмч. Прокопа. Св. Феодосії. Препмч. Анастасії.

22. VII. 1944. Помер визначний український поет О. Олесь.

Підсумки Паризької конференції

Наради міністрів закордонних справ великих держав, звичайно, не бувають довготривалими. В попередніх переговорах між дипломатичними представниками детально розробляються проєкти умов. Міністри на коротких нарадах остаточно домовляються в кардинальних питаннях, уточнюють деякі неузгоджені деталі, на протязі двох-трьох днів досягають погодження й завершують справу, або констатують неможливість погодження.

Конференція чотирьох міністрів у Парижі є безпрецедентною своєю довготривалістю. На протязі майже трьох місяців (з тритижневою перервою) щодня відбувалися 4-годинні, а іноді й 6 — 8-годинні засідання.

Затяжний характер конференції мав свої глибокі причини, для з'ясування яких треба проаналізувати загальну міжнародню ситуацію. Совєтська Росія, маючи широкі й далекосяжні пляни на Далекому та Близькому Сході й у Европі, знала, що при реалізації цих плянів вона неминуче зіткнеться з інтересами Англії й США і зустріне з їх боку опір. Отже, вона зарані пішла на уступки США, щоб невтралізувати їх і розв'язати собі руки для активної політики на Заході, де проти неї виступала б тільки Англія. Вона погодилась на те, щоб окупацію Японії провадили тільки США, і вивела свої війська з Манджурії.

Ця тактика Совєтів частково досягла своєї мети, бо серед американської громадськости посилились тенденції утримуватись від активного втручання в европейські справи й обмежувати свої інтереси Америкою та Східньою Азією. Щоправда, уряд США розумів, що надмірне зміцнення Росії в Европі створює небезпечну загрозу й для Америки, але він мусив рахуватися й з настроями частини американського суспільства.

В такій трудній міжнародній ситуації почала працювати Паризька конференція, яка мусила вреґулювати европейські проблеми, а в першу чергу виробити проєкти мирових трактатів з спільниками Німеччини. Росія на цій конференції поставила домагання передачі їй частини італійських середземноморських колоній, передачі Трієсту Югославії й виплати Італією великих репарацій, стараючись цим ще більше закріпити свої позиції в Західній Европі. Неприйняття цих вимог і недосягнення угоди теж не страшило Росію, бо в такому разі й надалі лишалося б теперішнє становище, при якому Росія безконтрольно господарює в ряді европейських країн.

Делеґати Англії й США не погоджувались з вимогами Совєтів, але, враховуючи громадську опінію в своїх країнах, спочатку уникали й можливости розриву переговорів. Вони терпляче висували різні проєкти погодження поглядів, які неодмінно натрапляли на неуступливість Росії. Тим то, хоч перша стадія конференції й не привела до погоджених вирішень, але вона консолідувала громадську опінію і в США і в Англії, що було, як виявилося пізніше, вирішальним досягненням. Після перерви, в другій стадії конференції, американська та англійська делеґації мали вже одностайну підтримку своїх народів, і тому змогли посісти твердішу й рішучішу позицію.

І в другій стадії конференції англійський та американський міністри показали велику витримку, вишукуючи в багатоденних дебатах можливість погоджених вирішень. Але в критичний момент вони виявили належну рішучість, і не спинялись тепер навіть перед можливістю зриву конференції. Для Росії в таких умовах зрив конференції не був бажаним, і вона пішла на уступки в головних питаннях. Справу миру було зрушено з мертвої точки—ухвалено було скликати мирову конференцію 29 липня. При цьому не були задоволені головні домагання Росії в справі італійських колоній, в справі Трієсту, в справі судноплавства по Дунаю й, по суті, в справі італійських репарацій. Крім того, Росія зобов'язалася вивести свої війська з Болгарії на протязі 90 днів по укладенні миру.

Після мирових трактатів з спільниками Німеччини, на черзі стоїть розв'язання значно складнішої й важливішої німецької проблеми (обговорення якої тільки розпочалося) і, нарешті, найважливіша справа — вреґулювання загальних міжнародніх взаємовідносин та міжнародного контролю озброєнь. Перед усіма народами лежить ще довгий і тяжкий шлях до повної стабілізації людського життя. Але й тепер уже можна сказати, що Паризька конференція є важливим кроком на шляху до справжнього миру й що успішне її завершення є значним успіхом англо-американської дипломатії.

ІВ. МАРЧЕНКО

ІСТОТНІ ВИМОГИ ХВИЛІ

Минув рік шкільної праці в умовинах таборового життя. Яких тільки труднощів не приходилося поконувати від початку цієї праці в минулому році, — від найосновніших питань дозволу на ведення шкільної науки, збирання відповідних учительських сил та певного контингенту молоді до створення поодиноких шкільних кляс; від приміщення самої школи й влаштування молоді, що з інших місцевостей голосилася на науку до табору, від розв'язання питання самої методи навчання, при відсутності підручників та найпримітивнішого кабінетного приладдя, до найскромнішої бібліотеки для вчителів та учнів!

Сьогодні головні проблеми шкільної праці розв'язано. Віра в успіх здорової праці, непохитна воля при виконуванні найістотнішого національного обов'язку — перемогли. Приміщення для школи — відповідне. В ньому є кімнати і для навчального приладдя, і для шкільної бібліотеки, і для організацій молоді. Шкільні кляси — добрі. Побіч шкільного будинку створено інтернат для молоді. Основні вимоги для ведення правильної виховно-навчальної праці розв'язано й забезпечено.

Тепер, коли певна кількість молоді, закінчивши найвищу клясу, приступає до дальших, університетських студій, а молодь нижчих кляс переходить до кляс вищих, постають різні важливі питання. Між ними одне з перших — це спрямування і розміщення молоді, що закінчила середню шкільну освіту й стала перед життєвою проблемою, як далі зорганізувати свою працю.

Перед війною на західніх українських землях були відповідні установи (порадні праці), що брали під свою опіку молодь у цьому положенні й, на підставі докладного запізнання з нею, спрямовували її туди, де вона могла б найкраще розвинути свої здібності, щоб відтак зайняти в національно-суспільній праці ресорт, що найбільше відповідає природним уздібненням.

Сьогодні цих установ немає. Молодь по закінченні школи зостається у таборі з нами й між нас. Дехто з них не має батьків і ближчої чи дальшої рідні. Зовсім самітні. Тим більший і відповідальніший обов'язок усіх свідомих оди-

(Закінчення на 2 стор.).

ниць табору, передусім інтеліґенції, — негайно взяти цю молодь під свою опіку, спрямувати її і примістити у відповідних високих школах та забезпечити їй можливість дальшого навчання. Кожен бо з цих юнаків та юначок має для нас у сьогоднішньому національному положенні неоціненну вагу.

Не менше важливим питанням є й друга справа, — навчання молоді, що зостається продовжувати науку в середній школі. Виїмкові умовини, в яких опинилося людство після страхітливої всесвітньої війни, ставлять кожну націю перед проблемою якнайкраще розв'язати справу навчання молоді, виповнити хиби в світі, що їх створило воєнне лихоліття, надолужити втрату молодих літ, що не могли бути використані на правильну науку, і в можливий спосіб наздогнати прогаяне. Перед цією преважливою проблемою стоять сьогодні всі европейські народи. Одинокий правильний спосіб розв'язання цієї проблеми — це вже досвідом стверджений і вповні випробуваний у практиці, загально стосований спосіб приспішеного навчання молоді, що дає змогу їй в коротшому часі пройти втрачені літа шкільної науки.

У наших таборових середніх школах багато такої молоді є передусім у середніх клясах. Національні інтереси і потреби, вага хвилі, рятування молоді, що опинилася у такому положенні, кличуть усі круги нашого громадянства, що розуміють відповідальність за майбутність цієї молоді, а з нею і цілого народу, до застанови й єдино доцільного розв'язання цієї насущної проблеми.

о. др. Ф. ПОБІГУШКА

БЕРНС ПРО ВИСЕЛЕНЦІВ В АВСТРІЇ

15 липня міністер США Бернс склав по радіо звіт перед американським народом про Паризьку конференцію. Відносно Австрії — сказав Бернс — не прийшло до порозуміння, бо Совєти домагалися, насамперед, вирішити справу з виселенцями, які перебувають в цій країні. Було б трагічним, якби справа Австрії не могла бути полагоджена лише через хвилевий побут в цій державі виселенців. Американська традиція американцям надміру дорога, щоб можна було згодитися на масове виселення з американської зони людей, які не хочуть вертатися до своїх країв, бо їх там будуть переслідувати з політичних та релігійних причин. Не можна виселювати їх тому, що для них ще не підшукано нової вітчизни.

НОВІ ПАШПОРТИ В НІМЕЧЧИНІ

За розпорядженням американської військової управи, всі особи, що живуть в американській окупаційній зоні (німці, чужинці та бездержавні) і досягли 18 років, мають одержати нові пашпорти (кенкарти). Цьому розпорядженню не підлягають тільки ті особи, якими піклується УНРРА.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ ПРО УКРАЇНУ

Американський журналіст Джон Фішер, що повернувся з тримісячної подорожі по Україні, як працівник УНРРА, вмістив у журналі »Тайм« статтю, яка має великий інтерес і для нашого читача.

Фішер пише, що міста й села України однаково знищені. Полтава та Кременчук виглядають «гірше як Берлін». Так само сильно сплюндрований Харків. Донбас являє собою величезну руїну. Не багато кращий вигляд мають також українські села. Однак, по селах справа відбудови пішла далеко вперед. В середньому села вже відбудували одну третину своїх будинків. Ці будинки дерев'яні, з тесаного дерева й обмазані глиною.

Хоч Україна — найбагатша рільнича країна в Совєтському Союзі, проте життєвий рівень українських селян щодо харчів та житлових умовин значно нижчий від фармерів найбіднішого штату Айова.

Цієї весни засіяно в Україні 80 відс. нормальної передвоєнної площі, але посуха майже наполовину зменшила передбачуваний урожай 1946 року.

У міській і промисловій відбудові Україна має добру екзекутиву і технічні сили в урядничій верхівці та головних інженерах. Але на низах відчувається брак знаряддя, вправних наглядачів і кваліфікованих робітників. На Дніпровій греблі три головні інженери — це учні американського інженера Гаф Купера, який недавно помер. Двоє з них студіювало в США. Одначе, їх асистенти — це молоді недосвідчені інженери. Кваліфіковані майстри є рідкістю, а 40 відс. робочої сили творять дівчата.

Фішер відкрив, що в Україні існує щось подібне до вільного ринку праці. Чоловіки у поїздах говорили, що вони їдуть до Одеси або десь інде знайти собі кращу роботу. Міські крамниці та майстерні мають написи: «Шукаємо помічників», а часописи вміщують оголошення про вільні місця праці.

Життя в Україні бідне, неймовірно бідне. І таким воно буде ще довгий час, — каже Джон Фішер.

ТВОРЧЕ ЗМАГАННЯ НАРОДІВ

Літературний додаток до «Нашого Життя» містить статтю про виставку мистецтва і праці ДП, що відбулася в Баден-Бадені. Виставку влаштовано під патронатом УНРРА французької зони. Підготовили її комітети естонський, литовський, лотиський, польський, український та ін.

Український відділ картин і пластичного мистецтва репрезентований 11 малярями і трьома різьбарями. Новаківський виставив «Катедру св. Юра» і «Квіти». Бутович — портрет п. Г., акварелі й ілюстрації до пісні «Ходить гарбуз по городу». Дмитрович — портрети й шкіци. Гоцій — прегарні олії, головно «Осінь». Гординський — олії «Музикант», акварелі й народні костюми. Козак (Еко)— ілюстрації до народніх пісень—4 композиції. Кульчицький—дереворізи з циклю «Запорожці». Ласовський—жіночий портрет і акварелі. Архітект Александрів — літографії київських церков. Баляс—графіка і Кміт—портрет. З різьбарів—Павлось (різьба «Дівчина на березі») знайшов загальне визнання. Литвиненко—«Голова дівчини» і 4 плоскорізьби Мухіна в брондзі.

Український відділ народнього мистецтва вбирає очі своєю різноманітністю й барвистістю. Пишаються прегарні килими гребінкової роботи (т. зв. гобелени), на зразках староукраїнських килимів, килими пряденої вовни, народні тканини, як ось покутські верети, обгортки, гуцульські ліжники, запаски, великоукраїнські плахти. Далі—прегарно мережані полтавські сорочки, барвисті, ефектовні буковинські, покутські. Загальну увагу звертає на себе снятинська сорочка, вишита позаігленним стебом.

З українського боку виставлено, як виробництво ДП, суконочки, плащики, шапочки, ляльки. Попит на речі великий, але, крім дрібниць, ніщо не продається.

На виставці чергували від усіх народів, що брали в ній участь, жінки в народніх строях. У лотишів, литовців і естонців строї подібні. В українському відділі виступали дівчата в гуцульських — космацьких та борщівських — строях. Виставка була рекламована артистичною афішею роботи С. Гординського. Цей показ творчого змагання народів був ніби інтродукцією перед властивим показом у Парижі, куди весь виставковий матеріял буде перевезений. Український відділ буде, як нас інформують, ще доповнений.

МІХАЙЛОВІЧА ЗАСУДЖЕНО ДО РОЗСТРІЛУ

В Београді закінчився процес над генералом Драгомиром Міхайловічем. Після тяжких обвинувачень у співпраці з німцями та в зв'язках з профашистським еміґраційним урядом Недича, військовий трибунал засудив генерала Міхайловіча до розстрілу. Вирок виконано.

НОВА ГРОМАДЯНСЬКА ВІЙНА В КИТАЇ

«Нині в Китаї розгорається нова, широка громадянська війна на чотирьох фронтах», — заявив цими днями проводир китайських комуністів генерал Шоуенлой. Він сказав, що центральний уряд тримає при війську 1 мільйон вояків.

А китайський уряд говорить про «тривожні приготування» комуністів. Стотисячне військо має наступати широким фронтом на півночі провінції Кіянгсу.

Про Канаду—для неканадійців

Подану нижче статтю надруковано в канадійській пресі. Наводимо її в дещо скороченому вигляді. Ред.

До нашої редакції приходить багато листів від скитальців в Европі, які просять нас допомогти їм дістатися до Канади. І, власне, про ці їхні надії, в зв'язку зі сподіваним ними приїздом, ми вирішили написати цю статтю, щоб тим, які не бачили Канади і не знають умов її життя, стало ясніше, чого вони можуть сподіватися, коли б настала така нагода, що вони могли б приїхати до Канади.

Між авторами тих листів є люди інтеліґентських фахів, з професійною освітою, є робітники, є хлібороби. І саме для тих людей інтеліґентських фахів ми хочемо подати деякі інформації.

А пишуть ці люди із скитальщини, що вони в Канаді не були б тягарем, бо могли б стати до праці в котрійсь із українських установ, «де прецінь завжди знайдеться для мене місце.» Або: «Я згідний працювати, як аґроном, як електротехнік, як лісовий інженер, як бухгальтер, як радіомеханік, як учитель, як хемік» тощо. А є й такі, що пишуть: «Бо коли я не матиму змоги дістатися до Канади й працювати за своїм фахом, то буду змушений взятися до фізичної праці».

З наведених листів видко, що ці наші брати-скитальці не мають уявлення про канадійські обставини життя. Бо з того виходить, що фізичну працю вони уважають за якесь нещастя — для себе й для загальної української справи. Тим часом у Канаді ось такого й треба сподіватися, коли б котрому чи всім загально скитальцям вдалося осістися у нашій гарній і вільній Канаді.

Насамперед кожен новий поселенець може сподіватися тільки фізичної праці за поодинокими виїмками, яких не можна брати в свої обчислення. Українських установ, де б працювали платні люди, у Канаді нема, за малими винятками, як часописи, які мають звичайно повний склад свого персоналу, бурси, що мають по одному-два управителі, українських промислових і торговельних установ, що потребували б фахових сил, як кіт наплакав. Ті, що існують, додаткових людей не потребують. А в усіх цих українських організаціях, що про них наші брати читають у пресі, праця відбувається звичайно безплатно, і ведуть її переважно більш очитані робітники у вільному від своєї звичайної праці на хліб насущний часі, десь на фабриці чи на фармі, запрошуючи час до часу інтеліґентних людей із звітом, промовою тощо.

Кожний новий поселенець, що приїде до Канади, починає нове життя працею фізичною (коли настільки щасливий, що зразу може її знайти). А те, до чого він пізніше доходить, це виключно його власна заслуга. Сам він мусить промощувати собі шлях— без ніякого підтягування за чуба кимсь посторонним (без протекції, як то кажуть в Европі). Але це не значить, що він має на фізичній праці так і залишитись. У Канаді повна воля для всіх — без різниці походження, віри чи суспільного стану. Ніхто новому поселенцеві не ставить ніяких перепон, і він, хоч працював чи й дальше працює фізично,— може стати навіть міністром. Влада тут не журиться й не робить перешкод нікому почати собі який задумає інтерес, — у продажі-купівлі, у промислі, торгівлі та ін. Для професійних занять треба мати тутешні дипльоми. На початок для набуття посілости навіть не треба великих грошей, бо кредит у Канаді відіграє велику ролю. Хату, напр., за 5000 дол. можна купити, давши спочатку всього лише 500 дол., а решту — на довгорічні сплати. Таке саме з купівлею машин для підприємства і т. п. А коли хто привіз з собою гроші, то в першій мірі, щоб не збанкрутувати, мусить добре підучитись англійської мови і пізнати канадійське життя.

У Канаді найкраще дивляться на тих, що виявляють бажання працювати на фармі. Бо тут ще є багато просторів, які можна повернути під управу, хоч до того треба докласти багато праці. І на готових господарствах (багато є українських) потребують робітників. А на фармі можна стати до праці при доїнні корів (у місті — коло миття начиння в ресторанах). Фарму в Канаді легко купити. А фарма на заході Канади означає не менше як 160 акрів (коло 113 моргів). Господарюють тут переважно машинами.

...Здоровимо Вас, брати наші, і бажаємо кріпкого здоров'я й витривалости перебути скитальські злидні та діждатися кращих часів!

ПЕРЕВІРКА УНРРА

За розпорядженням уповноваженого УНРРА для Німеччини Ф. О. Морґена, має негайно розпочатися перевірка осіб, що дістають допомогу від УНРРА. В дальшому цю допомогу діставатимуть тільки ті особи, які зможуть довести, що вони були переслідувані за свою расову приналежність, релігію або діяльність на користь Об'єднаних Націй.

СВЯТО НАЙМЕНШИХ

В неділю, 14 липня, дитячий садок Гайденав відзначив перші роковини свого існування. Під наглядом керівниці садка п. Іваськів та садівничок п. п. Борис, Суржиків, Сержак, Дусановської привчаються наші наймолодші до праці та порядку, до дисципліни та товариського співжиття. У цьому закладі, що обіймає 111 дітей,— майже всіх дітей нашого табору віком від 3 до 6 років, день-крізь-день під умілим проводом виховательок формуються майбутні свідомі українки та українці.

З нагоди роковин батьки мали приємність бачити попис своїх малят на сцені нашого театру.

ДО ПОДІЙ В АВҐСБУРЗІ

В Авґсбурзі, в таборі українських переселенців Гінденбурґ-казерне, відбулася перевірка мешканців, у висліді чого 250 осіб не визнано за ДП. Не повідомивши якслід, що має статися з тими, кого позбавлено прав на допомогу УНРРА, американські представники заповіли, що приїдуть авта і всіх їх заберуть.

Особи, що їх не визнано за ДП, відмовилися будькуди їхати. На погрозу, що тих, хто відмовляється послуху, заберуть силою, виникло між переселенцями поважне занепокоєння. Мешканці табору Сомме-казерне кількістю коло 3.000 зорганізували похід, що з чорними прапорами перейшов вулицями міста до Гінденбурґ-казерне. Попереду йшли жінки з дітьми й немовлятами та духовенство.

В Гінденбурґ-казерне священики обох обрядів, відправивши Богослуження, заявили, що світ мусить довідатися про нове насильство над українцями. На подвір' ї Гінденбурґ-казерне, назовні від вулиці та в усіх українських таборах в Авґсбурзі вивішено було чорні прапори.

Американська влада почала переговори з українською делеґацією. Американський полковник попросив, щоб демонстранти розійшлися, і дав слово чести, що справу буде наладнано. Ці події відбулися 11 липня 1946 р.

Наступного дня поліція оточила Сомме-казерне і Гінденбурґ-казерне. Американські військові патрулі з скорострілами, танкетками, машиновими крісами та ґумовими палицями сторожили входи й виходи. По полудні в'їхали до Гінденбурґ-казерне американські авта і, насильно забравши 69 осіб, відвезли їх у невідомому напрямку.

Перед вечером американські стійки від'їхали, і незабаром стало відомим, що забраних людей перевезено до центру міста і там поселено в підготованих квартирах. Їх передають під опіку німецькій владі.

Вся ця справа мала б цілком інший вигляд, якби було відомо, чого хочуть від переселенців і що думають з ними зробити.

(«Вісті»)

ПАМ'ЯТНИК НА МОГИЛІ СТЕПАНА ШУХЕВИЧА

У Реґенсбурзі створено комітет будови пам'ятника на могилі незабутньої пам'яті отамана січових стрільців і УГА, професора права в українському тайному університеті, політв'язня польських концтаборів, визначного письменника і найбільшого оборонця в українських політичних процесах — Степана Шухевича.

Пожертви на будову пам'ятника проситься надсилати на адресу: мґр. Караван Осип, Реґенсбурґ, Гангофер Зідлюнґ, 3 бльок, мешк. 63 з поміткою «на пам. Шух». З готівки, яка залишиться по будові пам'ятника, створиться «Фонд ім. д-ра Степана Шухевича», що буде розподілятися як стипендії поміж українських учнів та студентів — бувших політв'язнів.

Д. ПАЕТА.

Співець національного відродження України

1.

Олесь — найбільш популярний український поет першої половини XX століття. Музика його віршів незвичайно легка, приємна і захоплююча. Але, діставши від природи прекрасний дар поета, він, на жаль, ані особистою вдачею та силою духа, як це бачимо у Шевченка, Франка, Лесі Українки, ані високою освіченістю не зміг доповнити цього природнього дару.

Він не дав творів повних глибокого філософського змісту, що підносять великі думки й ідеї, що вказують шлях у майбутнє, що поривають за собою маси людей. У нього ми не знайдемо чогось подібного до «Лісової пісні», «Мойсея» або «Неофітів». Спроба дати щось подібне не вдалася Олесеві. Його драматична поема «По дорозі в казку» вийшла блідою й неглибокою змістом. Та це не провина поета. Він дав те, що міг дати. Він не став учителем свого народу, він не став його проводирем, пророком. Проте, став він справжнім співцем, щирим, відданим, чутливим до болів та мук свого народу.

Поезія Олеся — відбиток настроїв, думок і бажань кращих синів нашої Батьківщини, серед яких він жив і творив.

Зазоріло на українському небосхилі, блиснуло сонце із-за хмар — і вже в поета піднісся настрій, прокинулася надія, він уже сповнений радощів, пісні його дзвенять, як солов'їний спів. Згадаймо, наприклад, вірш, написаний після революційного зриву 1905 р., коли український народ, збуджений вибухом революції, пробував підвестися на ноги і розірвати кайдани рабства:

Яка краса відродження країни!..

Або ці уривки, написані в 1917 р. після другої великої революції:

Живи, Україно, живи для краси,
Для сили, для правди, для волі!..
Шуми, Україно, як рідні ліси,
Як вітер в широкому полі...
Минули навіки дні чорних негод—
Живе Україна! І вільний народ,
Як з попелу фенікс, ожив і злетів
І зорями зміряв простори степів...

А насунули чорні хмари, оповив наш край непроглядний туман політичної реакції — і поет, зневірений та настрашений, вже розгубився, в розпуці:

Над нами ніч безрадісна, осіння...
Куди іти?.. Кудою нам тікати?..
Оточені зусюди катом ми...
Коли не смерть, так вічні ґрати
Проклятої тюрми!
...О, Воленько, билинонько моя,
Нема тобі життя на світі!..
Тверда у нас земля,
Засохнеш на ґраніті...
(1910 р.)

2.

Справжнє ім'я і прізвище О. Олеся — Олександер Кандиба. Народився він 23 листопада 1878 р. на Харківщині і дитячі роки прожив на селі, в темному, глухому закутку. Закінчив він середню хліборобську школу в селі Деркачах, близько Харкова, а потім — харківський ветеринарний інститут.

За тих часів по наших школах Великої України викладовою мовою була російська. В учнях виховували пошану до російської культури й літератури, любов же до своєї Батьківщини присипляли, а до рідної української мови прищеплювали навіть відразу, зневагу, як до мови, мовляв, мужичої, некультурної. Зрозуміло, що й Олесь зростав несвідомою людиною.

Та надійшов 1903 рік. Цього року в Полтаві відбулося відкриття пам'ятника Ів. Котляревському. На це культурне свято з усіх кінців землі української з'їхалася національно свідома українська інтеліґенція, а в першому числі — представники мистецтва, літератури, науки, політичної думки, молоді.

Російський уряд ,заборонив усім, окрім гостей із-за кордону (з Галичини, Буковини тощо), вживати у виступах на цьому святі української мови. Це чергове брутальне насильство викликало у всіх прибулих велике обурення. Свято перетворилось на демонстрацію...

На цьому святі був і Олесь. Те, що він побачив і почув там, розбудило в ньому національну свідомість. В ньому заговорила національна гордість. Він зрозумів, що не може, не втративши людської гідности, стояти осторонь свого народу, а мусить поділити з ним його долю. Це переконання стало ще глибше, коли революція 1905 р., струснувши всією Росією, пробудила Україну.

В одному з віршів, написаному в перші роки творчости, Олесь так каже про це:

О, правда, мій народ смішний без краю...
Сліпий, горбатий і чудний,
Він старцем з лірою блукає
І навіть хто він — він не знає...
Такий... безпам'ятний такий...
Але я всім прилюдно признаюся:
Я син його... Я старців син!
За руку, гляньте, з ним беруся
І завжди з ним іти клянуся
Кудись на гори із долин.
Брати! Ваш глум і дикий сміх лунає.
Людці!.. Ні, той навік ганебний син,
Хто п'є і їсть, і в злоті сяє,
А батько руку простягає
І на ніч спати йде під тин!

3.

Бувши прекрасним ліриком, Олесь, проте, не обмежувався у своїй творчості лірикою інтимною, особистою. Навпаки, він щиро відгукувався на всі прояви нашого культурно-національного й громадсько-політичного життя. Отож, не даремно прозвали Олеся співцем національного відродження України. Треба було жити в ті часи, щоб знати, як діяла муза Олеся на молоде українське покоління, як поривала вона вперед!

4.

Від 1904 до 1917 р. Олесь написав і видрукував п'ять книжок віршів та драматичних етюдів: кн. 1 — «З журбою радість обнялась» (1907 р.), кн. 2 — поезії «Будь мечем моїм» (1909 р.), кн. 3 — поезії (1911 р.), кн. 4 — драматичні твори (1913 р.), кн. 5 — поезії (1917 р.).

Крім того, в цей же період Олесь переклав і видав «Пісню про Гайавату», епопею американського письменника Льонґфелло.

5.

Тому, що Олесь не стояв осторонь нашої визвольної боротьби, а брав у ній діяльну участь, як поет-громадянин, йому довелося піти на еміґрацію. Занепад нашої державности під ударами сусідів-ворогів тяжко позначився й на його творчості. Поета огортає гнітючий сум:

В журбі я сонцю не радію,
В сльозах не бачу я весни,
В душі ношу єдину мрію,
Одну її пещу, лелію,
Вночі і вдень єдині сни:
Це — край мій.

Талант Олеся на еміґрації помітно підупадає. Це наочно доводить книга 7-ма його творів, що вийшла під назвою «Чужиною». Щоправда, він працює і закордоном, але вже рідко виявляє таку силу поетичного хисту, як це було в період між двох революцій 1905—1917 рр. Найбільш помітним твором, що його Олесь дав підчас еміґрантського життя в Чехословаччині, є віршована старовинна історія нашої Батьківщини під назвою «Княжа Україна».

6.

На старість, окрім великих прикрощів громадських, довелося Олесеві пережити ще й тяжкі прикрощі родинні. Гітлерівське гестапо заарештувало його сина Олега, поета й активного українського громадського діяча. Олесеві, змученому життям, цього було забагато. 22 липня 1944 р. Олесь відійшов від нас... Цього ж року в гітлерівській катівні загинув і Олесів син Олег, що виступав у літературі під прибраним ім'ям Ольжича.

7.

Наша молодь, знайомлячись з творчістю Олеся, матиме не тільки велику насолоду від краси й музичности його творів, а й вчитиметься у нього великої любови до свого народу, до своєї знедоленої Батьківщини.

Олесь писав:

Я вірю в диво! Прийде час,—
І вільні й рівні встануть люди
І здійснять мрії без ураз!

Але це диво може настати не само з себе, бо:

Тільки той досягає мети, хто іде.
Тільки той, хто горить, не згорає!..

І це мусить добре усвідомити наша молодь, яка хоче бути корисною своєму народові, хоче служити йому.

Кількома рядками

** У Дахав військовий суд засудив на смерть коменданта німецького полку і 42 осіб з того ж полку за розстріл англійських військовиків у грудні 1944 року.

** Загальні збори Об'єднаних Націй розпочнуться 23 вересня, а не 3-го, — з огляду на мирову конференцію, що відкривається 29 липня.

** Фінляндський уряд ухвалив передати Совєтам всю німецьку власність у Фінляндії.

** В Австрії скасовано заборону на вільний переїзд по всій країні.

** 130.000 німців вивезено з Угорщини до Німеччини. В серпні мусять залишити Угорщину ще 80.000 німців.

** Як повідомляють з Москви, за 80 км. від Баку, в горах Кавказу, вибухнув великий вулькан.

** У США є тепер 56 мільйонів робітників і 2 мільйони безробітних.

** Цьогорічні жнива якістю треті в історії Сполучених Штатів Америки. В Европі врожай нормальний. В СССР — добрий.

** Китай утратив в останню війну 3,5 млн. забитих вояків і 10 млн. чол. цивільного населення.

** Закінчився обмін населенням між англійською і совєтською зонами Німеччини. До Совєтів повернулося 500 тисяч осіб, до англійців — 1 млн. 700 тис.

** В Любеку засуджено на кару смерти двох поляків і двох румунів за грабіж, убивство та незаконне ношення зброї.

** Як повідомляє аґенція «Юнайтед Прес», гуртові ціни на яловичину дійшли в Америці найвищого рівня, що будьколи існував.

** Національні збори в Австрії ухвалили 161 голосом проти 4-х відкинути домагання Совєтів про видачу їм німецьких маєтностей.

** На засіданні Ради Безпеки більшістю голосів ухвалено допустити Канаду до участи в роботі Комісії атомової енерґії.

** В Београді відбулася 50-тисячна демонстрація перед посольствами альянтів. Демонстранти протестували проти рішення Паризької конференції відносно уміжнароднення Трієсту.

** Вінстон Черчіл підчас зустрічі в Парижі з французьким генералом Жіро сказав, що без сильної Франції не може бути миру.

** Італійський прем'єр Де-Гаспері створив новий уряд, до складу якого ввійшли: 4 представники від соціялістичної партії, 4—від комуністів, 2 — від республіканців і один — незалежний.

** З усіх країн, що потребують допомоги, найбільше дістала від УНРРА Польща.

** Генеральний секретар ОН Тріґве-Лі в найближчому часі відвідає Москву, а також інші европейські столиці.

** Американська позика для Великобританії в сумі 3 мільярдів 750 мільйонів долярів затверджена підписом президента Трумана.

** Раціонування хліба в Англії буде запроваджене від 25 липня.

** Англійські жиди домагаються від англійського уряду дозволу на в'їзд 100 тисяч жидів до Палестини.

Концерти Лозицької та Йохи

Меломани табору Гайденав 10 й 12 ц. м. мали мистецько-співацький бенкет. Загостило до нас подружжя високої міри співаків-солістів Олена Лозицька та Дометій Йоха. Назагал відразу більше сподобалася численно зібраній авдиторії Лозицька. Високе мелодійне сопрано, чиста дикція, бездоганні пасажі, як наслідок доброї школи, принадна зовнішність — здобули співачці загальне признання.

Найбільше сподобались в її інтерпретації знані «Айстри» до слів Олеся, «Останні квітки» Бобикевича до слів Лесі Українки та арія Маскані. Майстерне виконання українських народніх пісень дало добрий зразок нашим таборовим співакам.

В дуетах з Йохою виступив ще блискучіше співочий талант Лозицької, зокрема, у двічі виконанім уривку з опери «Заза» Леонкавалля, де обоє співаків досягли апогею своєї вмілости.

Сольові виступи баритона Йохи виявили гарний голос та велику співацьку культуру цього доброго виконавця народніх і літературних, українських і чужих творів.

З українських письменників найбільше полюбив Йоха пісні до слів Тараса Шевченка. На перший плян висунулась «Дума» з поеми «Невольник». Голосова орнаментика була дбайливо виконана зі збереженням традиційної кобзарської манери. Свою національно-виховну ролю відіграли якслід велична апострофа «Ой Дніпре, мій Дніпре...» та лірика «Мені однаково...» Запашною квіткою розквітла в устах співця поезія «Зацвіла в долині». На «Реве та стогне» нарікали менше освідомлені слухачі, бо почули арію трохи відмінну від популярної.

З інших авторів заслуговує на відзначення пісня «Ой воленько...» Хоткевича до слів Олеся. «Серенада» до слів Вороного і романс Ткаченка-Косенка «Вони стояли мовчки...» були призначені для сентиментальних слухачів, а зворушили серця всіх.

З українського фолкльорного репертуару щедрою рукою розсипав тонкий їх виконавець такі перлини, як «Та нема в світі гірш нікому», пісня про Швачку та ін. З жартівливих припали до вподоби «Кулик чайку любив» та «Чоловік сіє гречку».

Західньо-европейську музичну літературу репрезентував гідно Шуберт своїм «Мандрівником» та ніжною, вічно-молодою «Серенадою» — обидві з українським текстом. По-італійськи проспівав Йоха арію Коррадо з опери «Розбійники».

Ми вдячні співакам за ті взірці музичної творчости, що їх нев'янучою красою вони дозволили нам полюбуватись. Такі виступи перевиховають поволі естетичний смак деяких наших таборян, що ще недооцінюють вартости високого мистецтва.

Декому не сподобалось, що Йоха підчас співів послуговувався книжечкою з записаним текстом пісень, а то й нотами.

Піяніст проф. Олесь Карпович цілком опанував важкий фортеп'яновий супровід і задовольнив як самих виконавців, так і найвибагливіших слухачів.

Л. КРИП'ЯКЕВИЧ

Ганна ЧЕРІНЬ

БІЛЯ МІСТКА

Дзвенить пахучий і медовий день,
Як об мантачку коси. Спокій висне,
І до кінця ніяк не доведе
Невтомний коник колискову пісню.

А квітами заткана сіножать
Розкинула свої безкраї фрески...
Немов рябі телята, з гір біжать
Наввипередки молоді березки.
І звідкись дівчина іде через місток.
В косах її, як в скошеному сіні,
Заплутався березовий листок,
Прив'ялий мак та ще волошки сині.
Ось зупинилась у холодній м'яті
І озирнулась боязко, неначе
Забула щось... Стоїть — і не впізнати,
Чи посміхається вона, чи плаче.

ВИШИВАЛЬНЯ ЖІНОЧОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ В ГАЙДЕНАВ

18 липня ц. р. в приміщенні таборової бібліотеки-читальні було організовано показ українських вишивок, виготуваних вишивальнею жіночої організації в Гайденав.

Виконані вишивки своєю різноманітністю в кольорах і техніці викликали загальний подив. Водночас із показом готових вишивок, за столами продовжували свою працю біля 30 вишивальниць, які дуже раділи з загального зацікавлення їхніми вишивками.

Вишивальня нашого табору, хоч ще дуже молода майстерня, під кермою п. Люби Луцької швидко розвинулася. Тепер вона є гарною робітнею, і тут, крім практичної роботи, створено курс науки по вишивках, де вишколюють нових кваліфікованих вишивальниць. Серед курсанток є 40 дівчаток, які надзвичайно цікавляться вишивками і показують не абиякий хист у цьому.

Вишивальня має на меті задовольнити в першу чергу потреби таборян та створити варстат праці робітницям, як їхнє забезпечення на невідоме майбутнє.

В. О.

ВАЖЛИВА І КОРИСНА ПОСТАНОВА

В порозумінні з директорами шкіл усіх національних груп в таборі Реґенсбурґ, УНРРА вирішила, що обов'язковому шкільному навчанню мусять підлягати всі мешканці табору, до 20 років включно.

НОВА СТАДІЯ НЮРНБЕРЗЬКОГО ПРОЦЕСУ

Почалася нова стадія нюрнберзького процесу. Президент інтернаціонального військового суду оголосив, що стадія оборони закінчена. Обвинувачення почалося промовою проф. Яррайса на тему: розлам міжнародного державного миру та його судимість.

ПЛЯНОВАНИЙ ЗАМАХ СПАРАЛІЗОВАНО

«Стерс енд Страйпс» повідомляє, що військова поліція спаралізувала плянований замах на міжнародній трибунал у Нюрнберзі, який мали виконати сім колишніх есесів у часі між 6 і 20 лютого. Змовники мали одержати фальшиві документи та альянтські однострої, щоб увійти до судової залі й забити суддів та прокурорів. Одночасно мали бути викликані безпорядки у Нюрнберзі, Мюнхені, Гофі та Реґенсбурзі. Військова поліція викрила цей плян ще в січні ц. р. і вжила всіх заходів, щоб не допустити до його здійснення.

БРАЗІЛІЯ ВІДКРИВАЄ ДВЕРІ

Бразілія повинна прийняти 100.000 скитальців з Середньої Европи,—заявив президент комісії для скитальців де-Барро після свого повернення з США. Це стосується головно до насильно вивезених осіб, що перебувають у таборах Німеччини та Австрії. Далі президент повідомив, що витрати на перевіз візьмуть на себе Об'єднані Нації, тоді як Бразілія фінансує поселення. Вибір скитальців провадитиме уповноважений бразілійського уряду.

ОПОВІЩЕННЯ

У Мюнхені з благословення св.Синоду засновано Богословсько-Педагогічний інститут з чотирирічним курсом навчання. Запис студентів провадиться на факультети: богословський і педагогічний. При інституті організується ґімназія.

Одночасно провадиться запис слухачів на шестимісячні курси, що відкриваються при Богословсько-Педагогічному інституті і мають підготовляти священиків.

Листи слати на адресу: Мюнхен, Блюменштрассе, 30/III, Консисторія УАПЦ.

Ректорат Богословсько-Педагогічного інституту оголошує конкурс на заміщення вакантних посад на богословському факультеті. Зацікавлені особи можуть подавати заяви на подану вище адресу.

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ

Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк. Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 198, 750 пр.

Розшукують:

Благідка Володимир, 30 р., — зятя Сорочинського Василя, 46 р.; Батько та мати — сина Безверхого Василя, 22 р.; Буцерка Катерина — сестру Буцерку Анну, 21 р.; Богуславець Семен, 48 р. — сина Богуславця Миколу, 20 р.;

Василів Михайло — Василева Івана, 23 р.; Волклеванович Олекса — доньку Волклеванович Гелену, 25 р.; Волошко Іван, 22 р. і мати Марія, 58 р., — дочку Нещетник Віру, 23 р.; Вітвицький, 22 р., — родичів Вітвицьких Стефана, Марію і сестру Анну;

Гринів Василь — Бейовича Михайла, 60 р., Марію 55 р., Володимира, 19 р.; Голюк Петро, 28 р., — пошукує когонебудь з села Войнен (Волинь); Гнатишин Катерина, 21 р., — сестру Пудик Христину, 23 р.; Гаргай Іван, 23 р., — сестру Гаргай Єву, 28 р.;

Данельська Тетяна — доньку Данельську Оксану, 20 р.; Деденяк Михайло, 23 р., — дв. братів Здепського Миколу, 31 р., та Павлова Володимира, 22 р.; Добровольський Іван, 34 р., —когонебудь з села Івані-Золоте (пов. Заліщики); Доценко Григорій — доньку Доценко Ольгу, 23 р., сина Доценка Павла' 27 р.; Дідик Дмитро — Романевого Дмитра, брата Дідика Івана, 23 р.; Довбачук Петро, 42 р., — рідних та знайомих;

Загородна Антонина — брата Заболотного Євгена, 20 р.; Заторський Володимир, 34 р., — когонебудь з с. Мичищів (пов. Бережани);

Іванова Тетяна — сина Іванова Валентина, 22 р.; Іванонків Анна — сестру Моцну Марію, Моцного Микиту, чоловіка Іванонків Івана;

Ковтун Василь, 26 р., — Мойшевича Федора, 26 р., брата Ковтуна Ілька, 28 р., Рабинця Романа, 26 р., Лянгора Олексу, 26 р.; Кущинський Антон — брата Кущинського Павла; Кривеня Марія, 27 р., — братів Богдана Аркадія, 19 р. і Богдана Миколу, 23 р.; Ковтик Іван, 21 р., — брата Ковтика Миколу, 25 р., батька Ковтика Саву, 59 р.; Кузів Євгенія, 22 р., — брата Кузева Володимира, 24 р.; Коваленко Марія, 17 р., — дядька Коваленка Дмитра, тету Коваленкову Ольгу, дв. брата Коваленка Дмитра, 19 р.; Койко Олексій, 23 р., — батька Койка Михайла, 43 р.; Кузьмін Василь та Касяненко Василь — Задорожного Миколу та Говоруна Сергія; Карпа Степан — братів Карпа Ореста і Богдана; Куць Іван, 39 р., — шваґра Квасницю Василя, 33 р., братів Куця Теодора, 24 р., Осипа, 36 р., Василя, 30 р.; Кос Олекса — Де-Маньовського Зенона, Гулевича Володимира; Каушлян Ніна, 27 р.,— Шуляк Юрія, 17 р., Науменка Олексія, 28 р.; Калениченко Степан — дружину Ковак Марію, 23 р.; Костій Степан — брата Костія Михайла, 23 р.;

Лавринюк Марко, 42 р., — зятя Роюка Михайла, 24 р., дітей Лавринюків Михайла, 15 р., Марію, 18 р.; Литвиненко Володимир, 33 р., — сестру Литвиненко Ольгу, 19 р., брата Литвиненка Теофана, 21 р., батька Литвиненка Йосипа, 58 р.; Левицький Богдан, 60 р., — сина Левицького Олега; Лепкий Дмитро — Рибочукову Лесю, 45 р., Яцкевич Лесю, 30 р.; Луців Михайло, 56 р., — сина Луцева Олексу, 16 р.; Лисянський Борис, 50 р., — шваґра Дружинина Бориса, 48 р.; Ліґа Укр. Політ. В'язнів в Мюнхені — Харашевську Дарію;

Макар (Шалатура) Анна, — дочок Макарових Марію, 27 р., Олену, 20 р., Стефанію, 21 р., сестру Губицьку (Шалатура) Анелю, 30 р., Рижака Романа, 18 р.; Мірв'як Марія, 28 р., — брата Мірв'яка Олексу, 32 р.; Мясищев Григорій, 35 р., — Никифоренка Микиту, Антипова Івана, Мясищева Івана; Менчинська Марія — чоловікового брата Сліпецького Ярослава, 35 р.; Мищенко Юрій — Федоровича Федора, 51 р., Манченка Івана, 46 р.; Матвіїв Степан — Матвієва Осипа, 15 р., матір Матвієву Марію, батька Матвієва Миколу; Мартів Василь — М'ясоїда Якова, 32 р.; Макаренко Василь, 42 р., — рідних та знайомих; Міськів Євгенія, 23 р., — сестру Зварич Євгенію, 21 р., дв. брата Ткача Анатора, 25 р.; Микитин Василь — брата Микитина Дмитра, Мельника Йосипа, Шарабуру Михайла, Нагорняка Федора, Біловиса Василя, Фориса Михайла.

Назаренко Юрій, 29 р., — Касая Антона, 38 р., дв. брата Лісового Семена, 34 р.; Німченко Никонор, 60 р., — сина Німченка Івана, 24 р.; Неділько Олександер — Тимошенка Йосипа, 45 р., Ромася Дмитра, 45 р., Кремена Олександра, 44 р.;

Орлівський Павло — Хрища Михайла, 40 р., Ковальчукових Миколу, 36 р., Петра, 27 р.; Омельченко Грицько, 43 р., — сина Омельченка Адама, 22 р.; Одрина Олена — Ольшанську (Гриневич) Дарію та знайомих;

Панченко Микола—доньку Русецьку Ольгу; Процак Тетяна — Виноградова Микиту; Павлик Ольга, 32 р., — брата Павлика Івана, 38 р., когонебудь з с. Кіпті (пов. Рава Руська); Петренко Григорій, 19 р., — батька Петренка Петра, 60 р.; Пасіка Роман, 31 р., — Залінського Дмитра, 33 р;

Риптик Юрій — дружину Риптик Василину, 28 р.; Рилач Іван, 38 р., — жінку Рилач Анну, 34 р.;

Середа Марта — синів Середу Романа, 18 р., Юрка, 20 р.; Семка Петро, 50 р., — рідних та знайомих; Стригун Ярослав — брата Стригуна Володимира, 34 р.; Сергієнко (Тулюпа) Євген, 53 р., — брата Тулюпу Володимира, 57 р.; Скляренко Григорій, 55 р., — сина Скляренка Нестора, 33 р.

Татарченко Данило, 50 р., — сина Татарченка Андрія, 22 р.; Тесля Іван — дружину Теслю Софію, 23 р.; Тропак (Цопак) Григорій, 32 р., — брата Тропака Андрія, 19 р.; Трохименко Людмила, 25 р., — Гаркуша Ростислава; Танський Михайло, 34 р., — племінника Строковського Семена, 18 р.

Федьків (Леськів) Софія — брата Леськів Івана, 19 р.; Федунь Семен, 46 р., — Крупка Івана, 21 р., Сліпенького Степана, 48 р..

Оголошення про розшуки подавати: Бюро Розшуку та Зв'язку в Гайденав. Адреси: для Німеччини—Auskunftbüro der vermißten Ukrainer, Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg; для закордону—Inquiry and information bureau Ukrainian. 253 D. P. Assembly Centre 800 control Unit B. A. O. R. via Gt. Britain.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь...606....
МУЗЕЙ-АРХІВ

It is forbidden to spread out—side of the camp—Поширювати поза табором заборонено.
„ECHO“ — UKRAINIAN NEWSPAPER
Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 24 УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС РІК 1.
ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя
28 липня 1946 р.

Схід сонця 5 год. 14 хв.
Захід сонця 20 год. 58 хв.

Нед. 7-ма по П'ятд. Св. Рівноап. Велик. князя українського Володимира.

28. VII. 988. Хрещення України-Руси в Києві.

ПРОБЛЕМА НІМЕЧЧИНИ

У Парижі на засіданнях 9—12 липня міністри закордонних справ чотирьох великодержав обговорювали німецьку проблему. Вони визначили позиції своїх урядів, і тоді виявилася в кардинальних питаннях розбіжність поглядів різних держав.

Міністри погоджуються, що східній державний кордон Німеччини має проходити по Одеру та Найсі, як це було намічено на Потсдамській конференції. Щодо західнього кордону, то всі одностайно схвалили, що Саарський індустріяльний кордон повинен перейти до Франції. Пропозиція ж Франції виділити Райнську область і Рурський район в окрему державну формацію не зустріла підтримки з боку інших міністрів.

Ніхто з міністрів не заперечував проти створення центрального німецького уряду. Але Англія, США та Франція вважають, що Німеччина має відтворюватися як федеративна держава, що дає більше ґарантій відродження й зміцнення демократії. Совєти ж висловлюються за створення централістичного німецького уряду.

Але на ближчий час значно актуальнішою є потреба досягти не державно-політичної, а господарської єдности Німеччини. Тепер, при цілковитому відокремленні окупаційних зон, лишки сільсько-господарської продукції східньої, переважно аґрарної, частини Німеччини надходять до Росії, в той час, як недостача харчів у промисловій, західній частині, має покриватися заходами США й Англії. Проте було б цілком природнім, щоб лишки сільсько-господарських продуктів Східньої Німеччини, незалежно від поділу на зони, передавалися до західніх її районів. Це є необхідною передумовою господарського оздоровлення Німеччини, і в цьому дусі були винесені ухвали Потсдамської конференції в 1945 р. Тим то Бернс, Бевін і Бідо домагалися негайного створення органів координації фінансів, транспорту й торгівлі для цілої Німеччини.

Одначе Молотов, який хоч і наполягав на створенні централістичного уряду, спротивився скасуванню дотеперішнього господарського розмежування. Бернс у своєму зверненні до американського народу підкреслив, що Совєти не пішли назустріч іншим державам у цьому істотно важливому питанні. При цьому він запропонував, доки не досягнено загального погодження, провести вже тепер господарське об'єднання західніх зон окупації. Бевін в імени Англії виявив цілковиту готовість прийняти пропозицію США.

У своєму виступі Молотов поставив вимогу, щоб Німеччина виплатила Росії 10 мільярдів долярів репарацій. Ніхто з міністрів не заперечував проти цього, але всі висловили сумнів, чи зможе зруйнована країна дати таку колосальну суму. Крім того, Бернс і Бевін зазначали, що Німеччина зможе сплачувати репарації тільки після оздоровлення її господарства, відродження промисловости та відновлення експорту. Молотов же, хоч і заявляв, що не ставить собі на меті знищення німецької промисловости й перетворення Німеччини в чисто хліборобську країну, — вимагав, щоб репарації сплачувались уже тепер, у формі передачі як промислових споруд, так і щорічної промислової продукції.

Для якнайскоршого розв'язання складної німецької проблеми, і в першу чергу встановлення господарської єдности Німеччини, США і Англія запропонували скликати у вересні спеціяльну конференцію, але Совєти висловились за відкриття її на листопад або грудень.

Невиразний стан справи дуже непокоїть громадськість і уряд США та Англії. Недалеке майбутнє покаже, які будуть накреслені шляхи для здорового розв'язання німецької проблеми.

Ів. Марченко.

ВИТРИМКА І СПОКІЙ

Непевність нашого теперішнього становища у багатьох з нас породжує неґативну реакцію. Нервозність та неспокій. огортають декого з людей. Ці люди волочуть за собою свої сумніви та свою непевність у майбутньому, як каторжник кайдани. Вони самі роз'ятрюють собі душу, від ранку й до ночі збираючи тривожні чутки й поголоски, старанно поширювані нашими недоброзичливцями та ворогами, і, немов заразу, розносять ці чутки по людях. Вони — носії зарази — самі вже хворі і потребують духових ліків.

Пригадаймо собі предовгий шлях поневірянь, що його ми перейшли у страшні дні війни та непевности. Скільки чорних годин прийшлося перебути, скільки разів невблаганна смерть втуплювала свій холодний зір у наші очі!

Але завжди з небезпек та найскрутніших ситуацій рятувала нас витримка, спокій і здоровий оптимізм, властивий українському народові. Більше чорних годин, як світлих хвилин, довелося нам спізнати, але й ті світлі хвилини завдячуємо ми здебільшого самим собі.

Ми не сидимо каменем у таборі, обростаючи мохом. Ні, ми йдемо вперед, день-крізь-день, часом спотикаючись, знемагаючи від моральної утоми, — йдемо до омріяної мети. Бо ми знаємо і пам'ятаємо слова великого Івана Франка, що «ніде той не дійде, хто не має цілі».

Хто має в житті мету і повсякчас — в радості й горі — не спускає її з ока, прямує до неї, для того світ мусить виглядати інакше, ніж для того, хто йде, дивлячись собі під ноги. Він може спіткнутися, може впасти, цей — з метою попереду, але не зупиниться він в розпуці перед рівчаком чи каменем, що лягли йому на дорозі. Він переступить перепону, чи обмине її, і допоможе зробити те ж таки слабодухому. Бо туди, куди пориває його дух, він хоче прийти не сам, а зі своїми людьми, з своїм народом.

Кожному з нас часом буває тяжко. Але не завжди треба з своїм душевним тягарем іти до сусіда, щоб частину цього тягаря перевалити на нього. Адже, можливо, в цей самий час сусідові ще тяжче на серці. І, можливо, саме від тебе чекає сусіда моральної підтримки, що одна лише вона є дійовими ліками проти його тимчасового духового упадку.

(Закінчення на 2 стор.).

ГОТУВАННЯ ДО ЕКОНОМІЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ

Після того, як генерал Нарнеу, американський головнокомандувач в Німеччині, запропонував на розгляд Союзній Контрольній Раді офіційну пропозицію для економічного об'єднання зон, в Лондоні почали обговорювати економічне майбутнє Німеччини. В цих переговорах, крім членів англійського уряду, бере участь також генерал Робертсон, заступник британського головнокомандувача в Німеччині та дорадник Вільям Стренґ.

Французькі та совєтські делеґати Контрольної Ради увійшли в контакт зі своїми урядами в Парижі і в Москві.

Офіційне пояснення уряду США передбачає майбутню спільну роботу в галузі фінансів, транспорту, управління, питань економічних та зовнішньої торгівлі між американською окупаційною зоною Німеччини та іншими зонами.

Пам'ятаймо, крім того, завжди, що ми — не самі. Що нас багато опинилося в гіркому становищі. Не забуваймо і про друзів наших — коло нас і за океаном, і в цілому світі сущих. Міріяди незримих ниток в'яжуть нас в один-єдиний величезний організм, що зветься національною спільнотою. І як боляче організмові, якого навіть найменший орган, найменшу частинку щось ушкодить, — так терпить ціла національна спільнота, коли хтось із нас зазнає лиха.

Ми всі — в поході. Довші й коротші трапляються нам етапи, де ми відпочиваємо й збираємось з силами. З нами йдуть і діти, і старі бабусі та діди, і кволі жінки, і мужчини, кволі, як жінки. Але всі ми йдемо разом. Тож кожен сильніший мусить допомогти слабшому, в разі потреби підтримати його на дусі, порадити в біді, розвіяти чорні сумніви, що порушують його душевний спокій.

Здоровий оптимізм — ясний і життєутверджуючий, як наш світогляд — має запанувати серед нашого загалу, оптимізм і віра в світову справедливість, в торжество добра над злом, світла над тьмою.

С.

ВИСЛІДИ ГОЛОСУВАННЯ В ПОЛЬЩІ

Варшавське радіо подало кінцевий вислід голосування, що відбулося в Польщі 30 червня ц. р. Управнених до голосування було 11.657.986 осіб, уневажнених голосів 327.435, важних голосів 11.530.551. На перше питання (за чи проти однопалатної системи) 7.844.522 голоси—за, 3.686.432 — проти; друге питання (за чи проти удержавлення промисловости) 8.896.105—за, 2.639.486—проти; третє питання (чи погоджується народ на нові кордони) 10.534.697 — за, 955.894 — проти.

Провідник опозиційного «Польського Стронництва Людовеґо» Міколайчик заявив представникові аґентства «Ассошіейтед Пресс», що він буде протиставитись застосуванню метод, вживаних підчас голосування у парляментарних виборах, що повинні відбутися восени. Представники закордонної преси заявляють, що підчас голосування велика більшість польського народу виповілася проти, і тільки незаконним діям варшавського уряду треба завдячувати теперішній вислід.

ПРОМОВА БЕНЕША

Президент Чехословаччини Бенеш виголосив промову, в якій сказав, що не вірить у можливість конфлікту між Сходом і Заходом. На концепцію слов'янської імперії, — заявив він, — немає тепер місця. Слов'янські народи повинні творити суверенні й незалежні держави.

(«Українське Слово»)

МАНІФЕСТ КОНГРЕСУ ТРЕД-ЮНІОНІВ

Лондонське радіо передає, що конґрес британських тред-юніонів опублікував маніфест, в якому знову звертається до англійського уряду із закликом розірвати дипломатичні відносини з урядом Франка в Еспанії.

Святий Великий князь Володимир

Роки 980—1015, себто роки неподільного князювання Володимира Великого, стали історичною основою тріюмфу української державности.

З дня смерти князя Володимира минув 931 рік. Та ознакою великих людей є те, що вони продовжують духове життя і після своєї фізичної смерти. Живе серед нас і Великий князь Володимир. Але він не тільки Великий, а й Святий. Яка ж різниця між цими двома поняттями? Різниця та, що великі люди творять епохи, а святі творять вічність.

Святий Великий князь Володимир за своє життя створив не тільки першу епоху соборної української державности, а й заложив підвалини розквіту українського національного духа. Тому ідеї Володимира, як геніяльного архітекта українського національного духового життя, є невмирущі.

Які ж ці ідеї?

Об'єднати Україну в Єдину Неподільну Велику Соборну Державу, яка була б цілком незалежною.

Створити могутню державну владу, яка була б демократичною тим, що була б втіленою волею народу, і аристократичною тим, що, не відриваючись від народу, мала б силу й мудрість керувати ним, завжди йдучи попереду народу.

Будувати й розвивати український світогляд на природніх і духово рідних йому засадах християнства. Цими засадами є засади Української Церкви, яка була, є і буде надійною скарбницею українських духових надбань. Пам'ятати, що Українська Церква стала основою української соборної державности і надалі є цементом для скріплення її.

Прислухатися до голосу громади, любити й шанувати український народ — від наймита до князя, безнастанно дбати про полегшення долі нижчих шарів, опікуватися бідними й немічними.

Дбати про всенародню освіту, через яку підноситься ідейний і матеріяльний рівень цілого народу.

З сусідами утримуватн мир і згоду, але не на шкоду національній гідності та непідлеглості.

Завжди дбати про військо, не шкодуючи на нього сил та коштів.

Силу застосування цих засад показав Святий Великий князь Володимир у своїй державній будівній діяльності колосальних маштабів.

Символом цих засад став, з волі Великого князя Володимира, тризуб, як княжий герб України-Руси, що символізує: українську державну соборність; ідею міцної державної влади; ідею християнського державно-громадського і побутово-індивідуального українського духа; ідею національно-цілеспрямованого демократизму; ідею широкої всенародньої освіти; ідею толеранції до інших націй, що виявляють таке ж ставлення до української нації; ідею зміцнення військової могутности Української держави.

У змаганнях за свою державу український народ завжди черпав і черпає силу і віру в невмирущих ідеях Великого князя Володимира.

І. ТИВЕРЕЦЬ.

29 ЛИПНЯ – МИРОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

У понеділок 29 липня в Парижі відкривається мирова конференція для укладення мирових трактатів із спільниками Німеччини — Італією, Румунією, Болгарією, Угорщиною та Фінляндією. В конференції візьмуть участь 21 держава-переможниця, а саме: США, Анґлія, Росія, Франція, Китай, Абесінія, Австралія, Бельґія, Білорусь, Бразілія, Греція, Голляндія, Індія, Канада, Нова Зеляндія, Норвеґія, Південно-Африканський Союз, Польща, Україна, Чехословаччина, Югославія.

Нарада чотирьох міністрів виробила проєкт порядку денного конференції, але цей порядок і реґляемент праці будуть затверджені остаточно самою конференцією.

Між чотирма великодержавами вже досягнено попереднє погодження щодо кардинальних питань проєктів мирових трактатів (крім справи судноплавства по Дунаю). Але все ж таки, з огляду на те, що має бути розглянено багато питань, а також зважаючи на велике число учасників конференції, можна припускати, що мирова конференція триватиме щонайменше $1^1/_2$ — 2 місяці.

СТАТТЯ ОСУБКА-МОРАВСЬКОГО

ТАСС подає статтю польського прем'єр-міністра Осубка-Моравського, вміщену в газеті «Роботнік» з приводу річниці створення польського Комітету Національного Визволення. У цій статті Осубка-Моравський відверто виступає проти «нерозумного польського лондонського уряду Рачкевича, Соснковського, Міколайчика і Квапінського», що, за словами прем'єр-міністра, в 1944 р. привів до небезпечного положення Польщі, з якого лише варшавський уряд вивів країну.

Відзначаючи успіхи сучасної Польщі, Осубка-Моравський за все це завдячує польсько-совєтській дружбі. Говорячи про «демократизацію» Польщі, прем'єр-міністер не приховує, що при тій демократизації довелося окремих міністрів «замінити сильнішими», дотримуючись однієї «твердої принципової політичної лінії».

ЯПОНІЯ ПОТРЕБУЄ ХРИСТИЯНСТВА

Як повідомляють канадійські «Українські Вісті», молодий японський міністер Ватору Нарагаші заявив, що Японія потребує християнства, бо тільки воно може її врятувати. На думку Нарагаші, шинтоїзм та буддизм — це мертві релігії, а для Японії потрібна суспільно-животворча сила християнства.

ВИСАДЖЕНО БРИТІЙСЬКИЙ ШТАБ

22 липня в Єрусалимі висаджено в повітря штаб британських бойових сил. П'ять поверхів крила «Кінґ-Давід Готелю», де містилися найважливіші установи палестинського уряду, завалилися по кількох вибухах. Згідно з повідомленням, 50 осіб забито. Під руїнами є ще мертві.

З Палестини доносять, що замах був учинений членами жидівської військової організації, які прибули нелеґально до Палестини.

Президент Труман висловив своє обурення з приводу подій в Єрусалимі. Він сказав, що поведінка екстремістів гальмує справу мирного полагодження палестинської проблеми.

Арабська Ліґа просить англійський уряд звернути найпильнішу увагу на відносини в Палестині і заявляє, що араби не беруть на себе відповідальности за прийдешні події.

ПЕРЕВОРОТ У БОЛІВІЇ

Дотеперішній уряд Болівії повалено. Президента Віллаврела повішено на вулиці Ля-Паз 22 липня вранці. Голова «Революційних Лівих» заявив, що уряд президента Віллаврела був «другом націстів», а сам він керував, як диктатор.

Про розміри боїв у Болівії можна судити з того, що, за останніми повідомленнями, кількість поранених та забитих досягає 2.000.

Як повідомляють з Лондону, після гострих заворушень спокій в Болівії відновлено. Новий урядовий кабінет закликає еміґрантів до повороту. Незабаром мають відбутися вибори. Американський уряд провадить переговори з південно-американськими державами в справі визнання нового болівійського уряду.

ЩЕ РАЗ ПРО ПРАЦЮ

Обабіч камінного шляху розрослися соснові бори, а біля них подекуди поприсідали молоді ще дубки та березки. Коли входиш у бір, тебе відразу полонить тиша. Лише де-неде поодаль чути залізний дзенькіт та приглушені удари. Тоді догадуєшся, — рубають ліс.

Тут працюють наші таборяни. 24 бриґади розсипалися по широкім сосняку.

2-а бриґада, як і кожного дня, на роботу вийшла в повному складі. Всі десять членів бриґади працюють дружньо, не перекидають тягару праці один на одного, серед них не знайдете людини, яка б за спиною іншого цілий день висиджувала на пеньку, як то буває в інших бриґадах.

— Ми відчуваємо всю потребу нашої праці й відповідальність за неї, — говорять лісовики з 2-ої бриґади.

— Той, хто знає, чому він пішов на еміґрацію, той не буде горлати про непотребу працювати на когось в нинішніх обставинах.

Добре працюють 5, 6, 8, 9, 12, 14, 15 бриґади. Але поряд з тим маємо випадки дискредитації самих себе й інших, нехлюйське ставлення до праці. Такі панове, як Йосип К. та А. К., з 203 бараку, їздять до лісу через день, а коли й появляються, більше сидять у затишку під соснами.

Словами кращих працівників скажемо, що дехто з наших людей дуже хибно розуміє теперішню працю. Ці люди, що довгий час змушені були працювати в умовах диктатури, під фашистською нагайкою, мимохіть виробили в собі неґативні риси: коли їх не підганяють — вони не працюють. А дехто з наших панів вважає, що, вилізши з вогненного пекла деспотичного режиму, можна вести себе, як заманеться, бо ж, мовляв, демократія!

Англійці довірили нам автомашини, інструмент, призначили дільницю в лісі, і навіть не контролюють, як іде праця. Вони поклалися на совість цілої таборової громади. А тимчасом замість 327 осіб, до лісу виїздить 240—245. Ясно, що при такій кількості робітників не зробиш того, що слід зробити.

Тут варто сказати взагалі про працю, — не тільки в лісі, а й в таборі. Треба, нарешті, покликати до життя постанову Управи про обов'язковість праці для кожного таборянина. Чому ж бо, справді, один працює, а другий, мало того, що нічого не робить, а ще й глумиться з того, хто працює?

Дехто з наших людей, які зайняті в лісі, цілком слушно зауважують, що референтура праці мусить переглянути всі штати працюючих в таборі, завантажити повністю того, хто працює 2—3 години на день, і змусити до праці тих, хто й досі ледарює.

Не секрет, що деякі баракові мають по 1—2 заступники. Навіщо вони? Та й взагалі на баракових слід було б поставити слабих та старших віком людей, а молодших і здорових призначити на важчі роботи.

Керівникам референтури праці слід було б, принаймні, раз на тиждень відвідувати робітників лісу, цікавитися, чим вони живуть, чого потребують.

Необхідно, зрештою, добитися того, щоб наша праця з предмету щоденних обговорень стала справою повсякденного нашого буття. В. К.

ШВЕДСЬКА ВІДПОВІДЬ

На совєтську протестаційну ноту в справі виїзду балтійських утікачів, шведське міністерство закордонних справ відповіло, що, на підставі шведських законів, не можна нічого вдіяти, коли шведи або чужинці залишають країну на власне бажання.

Вічна життєтворча установа

У трьох днях другої половини місяця липня поставила Христова Церква між своїми святими імена трьох постатей, що з їхнім життям та чинами зв'язані історичні моменти українського народу в первопочинах його буття, — 23 липня Преподобного Антонія Печерського, 24-го — св. княгині Ольги і 28-го — Рівноапостольного св. Володимира Великого. Княгиня Ольга своїм хрещенням закріпляла посів Христової віри, доконаний на українських землях Первозванним Апостолом св. Андрієм та її предками з княжих родів. Вона приготовила ґрунт під усенародній акт хрещення українського народу, доконаний її внуком св. Володимиром Святославичем.

Антоній Печерський поглибив зміст Христової віри на українській землі і вказав шлях до досконалости християнського життя та його засад заснованням манастиря на київських горах.

Поширення Христової віри, створення всеукраїнської Церкви на наших землях було епохальною подією в історії України. Новостворена держава, що, завдяки воєнним подвигам князя Володимира, об'єднала всі етнографічні українські території від Сяну по Кавказ, — знайшла в християнській релігії необхідну їй духово-моральну культурну силу, що в'язала різні землі й перетворювала різні українські племена з різними звичаями та суспільно-політичним устроєм в моноліту, політично сконсолідовану державну спільноту. Християнська релігія зродила в душі нашого народу таку міць, що він перетривав усі лихоліття і зберіг свою національну субстанцію до сьогодні.

Багато тяжких ударів у своє національно-політичне та церковно-релігійне життя прийняв український народ на своєму історичному шляху. Нераз знесилювався він у нерівних боях із займанцями — германсько-турецько-татарськими ордами. Та з усіх цих змагань виходив переможцем і відроджувався з новим розмахом до національно-політичного життя.

Христова віра, яка кріпила народні сили в днях недолі й родила надію в краще майбутнє, є запорукою перемоги й над сьогоднішньою історичною дійсністю, що її переживає український народ. Віра у свій національний Великдень зроджується у нього саме з цієї божеської сили, що вливає в його зболілу душу рідна Церква, християнська релігія. У ці найвищі святощі б'є люта хуртовина, що шаліє від початку цього століття. Ще не затихли голоси про події з церковно-релігійного життя на західніх українських землях, що викликали гідну поставу цілого українського народу в краю і на чужині, сильний відгомін Голови Вселенської Католицької Церкви, Собору єпископів Української Автокефальної Православної Церкви та різних християнських народів.

Створення 28 травня 1945 р. центральної ініціятивної групи з трьох священиків гр.-кат. церкви, що запропонувала з'єднати греко-католицьку церкву на західньо-українських землях з російською православною церквою. Відповідь уповноваженого в справах російської церкви, що надала цій ініціятивній групі право керувати в повному обсязі релігійним життям. Лист греко-католицького священства в справі звільнення єрархів, переслані з площі св. Юра. Папська енцикліка про українську католицьку церкву, в якій ілюстровано теперіш-

(Закінчення на 4 стор.).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

У м. Вінніпеґ (Канада) відбувся конґрес Українців Католиків Канади, на якому Всч. о. др. Василь Кушнір виголосив доповідь на тему: «Моя місія до українських скитальців в Европі».

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет у Філядельфії видав заклик до українського громадянства в Америці допомогти йому матеріяльно спровадити до Америки якнайбільше наших сиріт-скитальців. Комітет асиґнував 50.000 долярів на оплату подорожі перших 250 дітей.

Появилося перше число українського релігійного журналу в Бельґії «Голос Христа Чоловіколюбця», що його видають оо. редемптористи під редакцією д-ра М. Германюка в Лювені.

АКАДЕМІЯ НА ЧЕСТЬ КНЯГИНІ ОЛЬГИ

Жіноча організація табору Гайденав, що обрала св. Ольгу своєю патронкою, влаштувала в середу 24 липня на її честь святочну академію.

Свято почалося молебнями, після яких п. Галина Хмура відчитала реферат на тему «Вплив історичних подій на характер жінки». У рефераті висвітлено діяльність княгині Ольги на політичному, дипломатичному та культурному полі, а також дано характеристику й заслуги українських жінок взагалі. Безпосередньо після реферату п. А. Давиденко продеклямувала два вірші Олени Теліги, які вдало ілюстрували попередню доповідь. Дуже милою і вмілою грою на фортеп'яні захопила публіку п. Помірко. На честь св. Ольги п. Жмуркевич відчитала свій твір. Академію довершив виступ хору під кермою п. Тамарченка.

О. Л.

ню ситуацію цієї церкви. Радієве проголошення зі сходу про заяву Синоду греко-католицької церкви об'єднати її з російською православною церквою. Це все — поодинокі етапи історичної дійсности християнської церкви на землях західньої вітки українського народу.

Кожний етап в розвої християнської церкви в цілости чи якоїсь її вітки зокрема, — це реалізація непроглядного Божого Провидіння. Та Христова Церква зі своєю Божеською наукою і силою в чільних її представниках і творцях — св. княгині Ользі, св. Володимирові Великому, Преподобному Антонієві Печерському — є незламною духово-моральною силою. По тисячолітньому сповненні свого завдання в українській історії, скріплена в огні теперішньої дійсности, жертвами її провідників та вірних дітей загоїть вона рани воєнного й повоєнного лихоліття українського народу і поведе його певним, історично-оправданим шляхом у кращу майбутність.

о. др. Ф. ПОБІГУШКА.

8. ПЛАСТОВИЙ КУТОК

ПРОВАДИТЬ СКАВТМАЙСТЕР Л. БАЧИНСЬКИЙ

Спостерігання

Пластові знаки

Подаємо деякі умовні пластові знаки. Навчися робити їх в різні способи, чи то рисуючи на землі, чи складаючи з галузок і т. д. Але не пиши знаків крейдою на стінах — це занадто впадає в очі. Правдивий пластун ставить свої знаки зовсім непомітно.

1) «Йди цією дорогою».— Може бути нарисований на землі палицею або іншим загостреним предметом (рис. 1).

2) «Відміряй чотири кроки в напрямі стрілки» (рис. 2).

3) «Не йди цією дорогою» (рис. 3).

4) «Я пішов додому» (рис. 4).

5) «Вода в цім напрямі» (рис. 5).

6) Віхоть трави або очерету, зв'язаний та похилений, як на рисунку,— вказує дорогу (рис. 6).

7) Такий самий знак можна зробити, нагинаючи паличку, встромлену в землю, або галузку дерева, надломивши її (рис. 7).

8) Інший спосіб вказати напрям, — покласти маленький камінь при великому в потрібному напрямі (рис. 8).

Піонерство

Вузли

Насамперед ти мусиш запам'ятати, як виглядає вузол на рисунку. На ілюстраціях показано вузлики, ще не стягнені натісно. Зав'язуючи вузли, треба вживати линви, а не шнурка,— це буде більш подібно до завдань з практичного життя. Передусім навчися обмотувати кінець линви, бо інакше він скоро розтріпається. Найпростіший спосіб, як це робити, показано на рисунку.

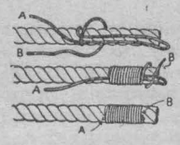

Умістивши шнурок (найкраще просмолений) в формі петлі вздовж линви, обмотуй довший кінець В довкола, не доходячи на чверть цаля до кінця. Намотуй тісно, раз-по-раз, сильно натягаючи за кожним обертом. Тоді пропусти кінець В крізь петлю і потягни сильно кінець А, але не шарпай, бо він може відірватися. Петля затягне кінець В під обмотку (до половини обмотки вистачить). Тепер пообтирай старанно кінці.

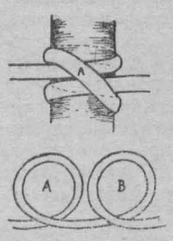

Ти мусиш навчитися робити шість вузлів, — подвійний, морський, «гвоздик», корабельний, круглий і два піввузли та «баранячу ногу». Ти повинен також знати їх застосування, бо вузол є лише тоді добрий, коли він правильно вжитий до відповідального завдання.

Подвійний вузол. Звичайно вживати треба цей вузол для таких цілей, як обв'язування пакунка або бандажу при першій допомозі, або ж при скорочуванні вітрила. Зверни увагу, що обмотані кінці А, В приходять на ту саму сторону частини С—Д.

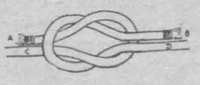

Морський вузол. Вживають для зв'язування двох линв неоднакової грубини, або для прив'язування шнурка до петлі (С, Д), або ж для забезпечення шнура при човні.

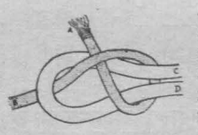

«Бараняча нога». Практичний спосіб скорочувати шнур без втинання його (напр., шнур від шатра) або натягнути звільнений шнурок. Це є один з тих вузлів, виконання якого ти мусиш побачити на практиці.

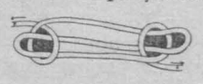

Корабельна петля. Це петля, яка не затягається. Наприклад, треба комусь обв'язати линву довкола пояса. Запам'ятай добре, як виглядає взірець. Головна частина шнурка—С. Стеж за нею вниз і довкола. Передусім треба зробити петлю Д. Як тільки ти уявиш собі цілий вузол, спробуй обв'язати корабельну петлю довкола себе в той час, як кінець С прив'язаний до чогонебудь.

Переклад з англ.
інж. М. Лукомського

ДЕ І ЯК ХАРЧУЮТЬСЯ

Американське міністерство рільництва оголосило дані про стан живлення людности в поодиноких державах. Відомо, що людина потребує денно пересічно 2.700 кальорій, щоб бути здоровою. Стан харчування в поодиноких державах два місяці був такий:

3.300 кальорій — денна пожива в США і в Канаді; 2.800 кальорій — у Швеції і в Бельґії; від 2.200 до 2.000 кальорій — у Греції, Франції, Чехословаччині, Швайцарії, Норвеґії, Голляндії, Люксембурзі; менше як 1.900 кальорій — в Еспанії, Портуґалії, Італії, Німеччині, Австрії, Фінляндії, Польщі, Угорщині, Румунії, Югославії.

ХТО МОЖЕ ЇХАТИ ДО КАНАДИ

Канадійська Військова Місія зорганізувала в Берліні спеціяльний консулят для допомоги еміґруючим до Канади. До виїзду можуть голоситись:

1. Особи, що мають рідних дітей у Канаді;
2. Особи, що мають у Канаді батьків;
3. Нежонаті брати й сестри осіб, що мешкають у Канаді;
4. Сироти, а також племінники й племінниці осіб, що мешкають у Канаді.

Хто входить у зазначені вище групи, має зложити в Управі табору наступні дані: прізвище, ім'я, дата й місце народження, національність, звання (професія), адреса свояків, замешкалих у Канаді, кого має з рідні в Европі, де і що робив від 1939 року.

Коли хтось має вже афідевіт, повинен дати його відпис.

Управа табору.

ВИМОГИ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНОК

На конференції представниць жіночих організацій США і Канади, що відбулася в Ню-Йорку, одноголосно ухвалено домагатися, щоб ОН завела свої паспорти для скитальців і призначила різним. державам відповідну кількість біженців.

КІЛЬКОМА РЯДКАМИ

** Маршала Конєва, командувача совєтських окупаційних військ в Австрії, призначено замість Жукова на головного командувача червоної армії. Жукова призначено на коменданта Одеси.

** У Китаї комуністичні бойові сили розпочали наступ в напрямі Нанкіну та Шанхаю. З комуністичних джерел відомо, що 400.000 чол. урядового війська йдуть розтягненим фронтом на північ від Янгце-Кіянг, маючи на меті оточити комуністичні війська.

** Генеральний секретар ОН Тріґве-Лі разом з Молотовим та Сталіном взяв участь в спортовому параді в Москві на стадіоні «Динамо».

** В Ню-Йорку 51 член ОН та 10 представників інших організацій підписали хартію про створення світової Організації Здоров'я.

** Збір кукурудзи в США виносить рекордну цифру — 925 млн. квінталів. Збір пшениці заповідається також добрий.

** Німеччина випродукувала досі лише 57% дозволеної їй продукції сталі.

** У Туреччині відбулися загальні вибори, в яких взяло участь понад 10 мільйонів осіб. Пройшли вони спокійно. Вважають, що більшість голосів припала на республіканський список, тобто список партії, яка стоїть при владі від 1923 р.

** Перебуваючи в Римі, директор УНРРА Ля Гвардія в розмові з президентом італійської республіки заявив, що, по закінченні своєї діяльности, УНРРА працюватиме й далі, бо світ потребує допомоги. Ля Гвардія вважає, що для належної організації допомоги треба створити Харчовий банк.

** З Ватикану доносять, що окупаційна совєтська влада сконфіскувала в Північній Кореї всі церковні маєтки.

** Голляндський делеґат в Індонезії, др. Ван-Мук, висловився за створення з Яви, Борнео, Целебесу та Суматри — Сполучених Штатів Індонезії.

** Сталін нагородив орденом іранську княжну, сестру іранського шаха, за створення фондів допомоги совєтським сиротам.

** Державний департамент США одержав від болгарського уряду ноту, яка запевняє, що за три місяці в Болгарії буде проведено вільні демократичні вибори. 8 вересня відбудеться референдум, який визначить форму правління для болгарської держави. Покищо керують країною реґенти 8-літнього короля Симеона.

** Австрійський канцлер Фіґель заявив, що Австрія перестала б бути самостійною державою, якби їй забрано було маєтки, яких домагаються Совєти,

** З доручення командувача совєтських військ ген. Свірідова, в Угорщині заборонено організації молоді і видано зарядження проти угорського духовенства за під'юджування людности проти совєтської влади.

** В англійській окупаційній зоні усунено протягом останнього часу з важливих урядових постів понад 8.000 націстів, а всього звільнено гітлерівців більш як 100.000.

** В околиці м. Лінебурґу знайдено закопаний скарб дорогоцінностей вартістю багатьох мільйонів фунтів стерлінґів. Цей скарб перевезено до Ганноверу, де його обслідують представники різних держав. Припускають, що це є добро, пограбоване націстами в окупованих ними країнах.

** В Польщі скарано на горло гавляйтера Познанщини Грайзера.

** Державний міністер Гайнц сказав, що Англія звільнить австрійських військовополонених, щоб допомогти справі відбудови Австрії.

** Французький уряд ухвалив запровадити кару смерти для спекулянтів чорної біржі.

** Дорадчий уряд англійської окупаційної зони в Гамбурзі звернувся до військової влади з просьбою збільшити для місцевого населення приділ харчових продуктів на 50%.

** Президент Бенеш сказав, що Чехословаччина не має наміру відступити для Польщі не тільки Тешину, але й найменшого клаптика чеської землі.

** Еспанія відсвяткувала 10-річчя закінчення громадянської війни. З цього приводу ген. Франко виголосив промову, в якій скаржився, що Франція та інші держави підтримують еспанський еміґраційний уряд.

В ГОСТИНІ У ПЛАСТУНІВ

Вибираємося в неділю ранком до пластового табору, створеного на час літнього відпочинку керівниками пласту. Минаємо похмуре німецьке село Гайденав, що нагадує чомусь галицький цвинтар.

Наближаємося до ліска. Переходимо галявину, покриту вересом. Чути шум води річки, однак, очерет заслонює її. Звертаємо ліворуч і йдемо вздовж берега. Здалеку видніє прапор пластунів. Дзвонить дзвінок. То він скликає пластунів на Богослуження. Вартовий біля брами дає нам знак рукою, щоб ішли до табору. Минаємо рівні ряди пластунів. Веселі, бадьорі, усміхнені. Радо вітають нас.

У таборі оглядаємо дівочі шатра. Гарно, з властивою пластунам дбайливістю, обладнані ці затишні помешкання. Двоє з них більші — одно для коменданта дівочого табору, друге — для курінної. Всередині чистенькі, акуратно застелені ліжка. На них вишивані подушки. Над ліжками образи святих, прикрашені вишивками.

Нараз повітря пронизує молодечий спів. Стою на горбку, мов зачарована. У моїх стіп простягається зелена скошена долина. Посередині прапор і престіл. Пластуни стоять чвірками і співають побожної пісні. Несеться долиною їх настроєвий спів: «Хочемо Бога, Він—наш Батько, хочемо Бога, Він—наш Цар!»

Ох, діти України! І в яких то чужих краях ви не молите Господа? Шувар вторує співакам своїм шепотом, стрясаючи з себе останню росу, немов сльозу за дітьми-скитальцями.

Німець, що недалеко косив сіно (не зважаючи на неділю!), кидає косу набік, знімає з голови капелюх і слухає, мов зачарований, урочистий спів...

По тому запрошують нас пластуни до хати-шатра. Розпитують, що чувати, оповідають про свої новини, про свою працю. Будували шатра, носили дерева, били цвяхи тощо. Робота не легка, але втоми не почувають.

Голос дзвона кличе на обід. Просять і щурів (себто гостей, як кажуть пластуни) пообідати. За двома довгими вузькими столами тимчасові мешканці цього мальовничого табору з апетитом їдять бараболю з горохом та м'ясною підливою. По обіді три години відпочинку. Дівчата йдуть до лісу по ягоди. Хлопці читають книжки, а молодші лізуть у воду і руками ловлять рибу. Лунає спів, сміх, гамір.

Після огляду хлоп'ячого шатра, з прикрістю прощаємося з пластунами і покидаємо табір. Гукають за нами: «Прошу переказати моїм, нехай передадуть хліба та мармеляди!..»

І знову думка: діти багатої України! Невжеж ви відчуваєте брак хліба? А хто ж то їсть хліб з вашої рідної землиці?..

Прощаючись з провідниками табору, з цілого серця дякуємо за приємну розривку наших дітей та матірну опіку над ними. Вони пам'ятають про піднесення здоров'я української дитини. Пам'ятають, що в здоровому тілі — здоровий дух!

За нами табір. Здалека долітають веселі, бадьорі голоси наших діточок.

Відпочивайте, рідні!

МАТИ

КОНКУРС НА БУДОВУ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ НА ЧУЖИНІ

Минає 350 років від проголошення Берестейської унії. Частина українського народу, що перебуває на еміґрації, відзначає ці роковини саме в часі найжорстокішого переслідування нашої Церкви. Для утривалення пам'яті цієї дати Діловий Ювілейний комітет при Апостольській Візитатурі Української Католицької Церкви в Мюнхені ухвалив збудувати українську церкву в Мюнхені. Для цього оголошується конкурс на типовий проєкт церкви.

З таборової творчости

* * *

Як сонце вже навзаходи,
На землю пада тінь,—
Я так люблю вдивлятися
В бездонну далечінь.
Милуюсь дальнім обрієм,
Пóки настане ніч,
І все мені вчувається
Близька і мила річ
Матусеньки. О, ненечко!
Чи ж вчуєш мій привіт,
Як ніч заляже тінями,
Як весь спочине світ?

Петро Качура.

КОНҐРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

У Вашінґтоні відбувся Конґрес Американських Українців з участю 322 делеґатів товариств, братств, клюбів, церковних громад і т. д.

На конґресі з промовою-привітом виступив голова Канадійського Українського Комітету (КУК) о. др. Кушнір, який заявив, що ізоляція Канади і США від европейських справ була б нещастям для цілого людства. Тимто найважливішим обов'язком українців в Америці є остерігати свої уряди перед цим. В дальшій частині промови о. др. Кушнір висловив свій подив з дисципліни, ідеалізму, організаційних здібностей і культури української еміґрації в Европі.

Після цього виголосили реферати проф. Чубатий, др. Мишуґа, проф. Добрянський, п. Галичин і п. Катамай.

На другий день конґресу були виголошені реферати др. Галана про допомогу еміґрантам, п. Лисогора, б. капітана американської армії, про його спостереження в Европі та п. Олесницької на тему жіноцтва. Після звіту комісії обрано новий Комітет з головою п. Степаном Шумейком.

За першість з футболу

ВЧИТИСЯ ГРАТИ ПО-МИСТЕЦЬКИ

Футбольне змагання українських команд Коріґен — Гайденав, що відбулося минулої неділі в Коріґені, показало низьку мистецьку гру спортовців обох таборів, а особливо гайденавців. Тому вважаємо за потрібне вже на початку вказати на це.

Насамперед, вражає недбале ставлення господарів гри до підготовної роботи в проведенні змагань. Метч відбувався на примітивно влаштованій площі. Розмір її не відповідає вимогам приписів, приворотніх піль не було визначено, і це дезорієнтувало суддю та змагунів.

Гру розпсчали господарі, і вже в першій хвилині швидкою та гарною комбінацією середньої трійки нападу, здобули ворота. З того моменту проводили обидва партнери ряд акцій із змінним щастям. Одначе, вислід залишався незмінним до кінця гри в першій половині, хоча гості весь час атакували коріґенівців. Тверда їх оборона та воротар відбивали усі напади гостей.

Гра в другій половині позначилася з самого початку завзятістю обох сторін. Ця нервозна й гостра гра привела пізніше до неспортових виступів. Відзначено випадки навмисного штовхання противника, за що слід було б вивести з поля гри відповідальних за це змагунів. Через такі неспортові і навіть брутальні випади прийшло до спорів, у які встрявали й глядачі.

В кінцевих хвилинах гри вдалося господарям несподіваним випадом підвищити вислід гри. Змагання закінчилося з рахунком 2:0 на користь футболістів з Коріґену.

Сподобалася в господарів жвава, але надто сварлива, середня трійка нападу і оборона. Гості зарепрезентували низький рівень гри. В нападі все щось не клеїлось. Оборона слаба, її гра нижча від звичайного рівня, а ліній допомоги майже не було видно. У всіх футболістів з Гайденав, за малим вийнятком, надто повільний старт до м'яча, а передусім гайденавським футболістам бракує тренінґу. Вони імпонували фізичною кондицією та силою викопу. Проте, через брак пляново веденої атаки на чужі ворота та слабу гру оборонних ліній, мусіли програти, може, навіть і слабшому партнерові. З того є така наука: не можна легковажити гри навіть зі слабшими партнерами і жити лише славою пройдених днів. Команда повинна засвоїти приземний спосіб гри, бо не завжди спосіб подачі горою є добрий і забезпечує виграш. Потрібно також нагло переносити акції з одного крила на друге і в той спосіб дезорієнтувати противника. Спортовцям Гайденав варто б переорганізувати всі лінії команди і з індивідуалістів зробити зіграну дружину, яка б добре себе розуміла.

С. Скробач.

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ

Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк. Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 204.

Розшукують:

Чукавенко Аркадій — сина Чукавенка Сергія, 20 р.;

Шатохина Надія, 25 р., — Томчука Дмитра, Солом'юк Анну і Марію; Шаруда Олекса, 43 р., — родину Хорольського Якова; Шкурко Петро — Пінчука Павла, 23 р.; Шевців Михайло, 33 р., — батька Шевців Григорія, 66 р., Дикуна Івана, 37 р., Богуславського Євгенія, 29 р.;

Яришко Петро, 43 р., — дружину та дочок Яришкових Єлисавету, 44 р., Марію, 17 р., Тетяну, 13 р.; Явір Ніна, 23 р., — батька Явора Івана, 50 р., маму Явір Варвару, 42 р., брата Явора Миколу, 21 р., дв. сестру Лялюк Надію, 26 р.

Гривнак Авґустин, з с. Подусільна, пов. Перемишляни, — своїх дітей Ольгу і Володимира. Останні вістки були з Німеччини в 1944 р.;

Карпо Богдан, з с. Глушин, пов. Броди, — своїх в Німеччині. Адреса до обох: Austin Hrywnak, Klub Tortuga km 40 en. asa del s. Bartlett Pr. Buenos—Aires, Argentine;

Пискір Марія — Стафранську Стасю з Любачева. Maria Pyskir, 129. Mozart Street, West, Montreal, P. Guebec, Canada;

Ковальський Василь — Лабаша Василя, з с. Шпиколос, пов. Золочів. W. Kowalskij, 2268. Prud Homme ave Montreal, Kweb. Canada;

Костянтин і Зенон Телішевські подають свою адресу для Телішевського Івана, з с. Беньківці, пов. Рогатин. Kost, Telischenskij, 228. Sherbrooke str. W. Montreal, P. Kweb. Canada;

Леник Іван, — брата Леника Павла. John Lenyk. P. O. Box 1, Val D'or Quebec, Canada;

Гложек Катерина — сестру Гложек Павлину. Hloshek Kateryna. Comite Ucranio de ayuda a has Victimas de guerra, Calle Victoria 676. Buenos — Aires, Argentine;

Глуханик Василь—земляків з с. Маркова, пов. Підгайці. Hluchanyk Wasyl R. R. I. Blaine Lake Sask Canada;

Касянчук Василь — брата Касянчука Юрка, з с. Щуровичі, пов. Радехів. Wasyl Kasjanczuk 510 South str. Windsor. Ont. Canada;

Любинець Марія (дружина Романа), з Ню-Йорку, — Романа та Ольгу Любинець зі Львова. Писати на адресу: Croix Rouge Ukrainienne, Comite Central a l'Etranger, 1. Place du grand Mezel, Geneve, Suisse.

Жмурко Андрій — рідних і односільчан з с. Перегноїв, Кривич або Глинян, повіту Перемишлянського. Andrij Zmurko, 10544 — 100 str. Edmonton Alta, Canada.

Бюро Розшуку та Зв'язку в Гайденав ласкаво просить нижче зазначених осіб відібрати листи, що надійшли з-за кордону без повної адреси, або надіслати свої адреси для переслання листів:

Падик Іван, Брилик Анна, Юржа Петро, Зубик Василь, Кручак Грицько, Турзин Теофіль, Гриншин Марія, Дуда Текля, Ярошчук Осип, Вайкович Володимир, Сновид Д., Пилипчук Мирон, Косовський Яків, Явницький Стефан, Романів (Михалишин) Марія, Пристанський Петро, Болух Михайло.

УКРАЇНСЬКИЙ ... МУЗЕЙ-АРХІВ
626

It is forbidden to spread out—side of the camp—Поширювати поза табором заборонено.

„ЕСНО“ — UKRAINIAN NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 25 УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС РІК 1.

ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

П'ятниця
2 серпня 1946 р.

Схід сонця 5 год. 20 хв.
Захід сонця 20 год. 51 хв.

Св. Пророка Іллі.

2. VIII. 1914. Початок першої світової війни.

Мирова конференція в Парижі

29 липня о 4 год. в Люксембурзькому палаці в Парижі в урочистій обстанові відбулося відкриття мирової конференції 21 держави, що матиме офіційну назву «Паризька конференція 1946 року».

Делеґацію США очолює міністер Бернс. Перед його від'їздом до Парижу президент Труман заявив, що весь американський народ цілком підтримає політику свого міністра. У своєму прощальному зверненні по радіо до американського народу Бернс заявив, що він протягом року вже сьомий раз відлітає до Европи, але вірить, що його зусилля досягти справжнього миру таки завершаться успіхом. Хотілося б уже почати виводити окупаційні війська, закінчити небезпечні розмови про кордони, твердо визначити розміри репарацій, — сказав Бернс. — Хотілося б зробити це якнайскорше, бо чим скорше ми з цим упораємося, тим більше ґарантій, що ми уникнемо небезпеки нової жахливої війни.

У наслідок легкого нездужання, Бевін не міг прибути на відкриття конференції. Тим то англійську делеґацію очолює прем'єр Еттлі. Російську делеґацію очолює Молотов, канадійську — Меккензі Кінґ, австралійську — міністер Еватт.

Конференція відкрилася вступною промовою французького прем'єра Бідо, якого однодушно обрано на тимчасового голову конференції.

На першому засіданні з промовою виступив австралійський делеґат Еватт, який підкреслив важливість роботи комісії для вироблення реґляменту конференції. Гаряче обстоюючи права малих країн брати нарівні з великими державами активну участь у схваленні остаточних рішень, Еватт виступив проти того, щоб рішення конференції приймалися більшістю 2/3 голосів, бо в такому разі та чи інша великодержава і інші держави, що перебувають під її впливом, могла б зривати важливі рішення. Він висловився за застосування принципу звичайної більшости голосів.

На пленарному засіданні 30 липня промовляли Бернс і Еттлі, які обстоювали домагання малих країн на рівноправну участь у роботі конференції.

Бернс заявив, що помилкою мирової конференції після першої світової війни в 1919 році було те, що США замкнулися тоді в своїх власних інтересах, ізолювавшися від світу. На думку Бернса, США більше цієї помилки не повторить.

У своїй промові Еттлі сказав:

— Теперішня мирова конференція становить новий розділ в історії повоєнного світу. Треба виразно бачити мету, якої прагнемо, а нашою метою є звільнити людство і поодиноку людину від страху повторення війни. Думку інших треба вислухати. Не можна іґнорувати думки тих малих держав чи народів, які прислужилися до перемоги над спільним ворогом. Коли не буде осягнено єдности, то це може мати погані наслідки для дальшої долі світу.

31 липня з промовою виступив Молотов.

Рівнобіжно з пленарними засіданнями відбуваються засідання комісії для вироблення реґляменту роботи конференції. І. М.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПЛЯН ОБ'ЄДНАННЯ НІМЕЧЧИНИ

Англійський уряд ухвалив «в принципі» прийняти пропозицію Сполучених Штатів щодо спільної економічної діяльности між зонами Німеччини, — заявив державний міністер Ноел Бекер в палаті громад.

Державний департамент США оголосив, що наради про об'єднання окупованих зон уже провадяться між англійським і американським урядами, але це об'єднання буде лише економічним, а не політичним. Державний департамент вітає принципове злиття зон, як перший крок до полегшення величезного фінансового тягару, що лежить на обох окупаційних державах. Вирішено вжити заходів для пом'якшення нестатків, спричинених у Німеччині поділом її на 4 герметично закриті частини.

Департамент сподівається, що обом іншим окупаційним державам так само можливо буде дати сприятливу відповідь на пропозицію Бернса.

Французький міністер-президент та міністер закордонних справ Бідо у своїй промові напередодні Паризької конференції заявив, що Франція згідна на економічне об'єднання Німеччини під контролею центральних альянтських установ. Саарську область він виключив.

Московська «Правда» заявляє з приводу американського пляну, що він має антисовєтський характер.

Рідне друковане слово

Треба сказати відверто, що є серед нас чимало людей, які ще не усвідомлюють собі сповна, яке то, можна сказати, щастя — мати на чужині свій часопис. Часопис, який рідною мовою відгукується на запити та жадання громади, орієнтує в тих чи інших культурно-громадських справах, висвітлює та обговорює злободенні теми, — коротко кажучи, день-у-день живе життям загалу.

Пригадаймо собі, з яким гострим почуттям у дні після капітуляції гітлерівської Німеччини хапали ми задруковані рідним друком аркуші, щоб уперше по довгому часі прочитати правдиве, українське слово. Перші числа газет зачитували ми до дірок, передавали з рук до рук.

Минув рік. І от рідне друковане слово ввійшло, як органічний складник, у наш побут. Гостре почуття, з яким ми його сприймали, притупилося, пригасло. Дехто з наших людей вважає вже, що українська газета на чужині, — це щось таке ж невід'ємне, як щоденна зупа, щось таке, що зроджується немов би само по собі. Вони беруть до рук свіже число часопису і, в кращому разі, механічно «споживають» його, а в гіршому — позіхаючи, дошукуються, що б там, мовляв, критикнути, по чому б хвицьнути.

Наш часопис є, передусім, часопис громадський. Це значить, що він пильно слухає голосу громади, а громада слухає його голосу. Отже, нема чого, скажімо, вчителеві чи рільникові, інженерові, артистові, професорові чи робітникові нашому, коли він має щось сказати своєму загалові повчальне, розумне, поділитися з ним своїм досвідом, — нема чого йому сидіти мовчки з усіма своїми думками, або ж ділитися ними лише зі своїми знайомими. Мусить він, такий чоловік, висловитись, скориставшися для цього з свого українського часопису. Дуже зле також, коли та чи інша громадська справа, замість того, щоб вийти на шпальти часопису, виходить у міжбараковий провулок у вигляді перекрученої плітки, якою зчаста зводяться особисті порахунки.

А стократ гірше, коли наші ж таки люди — з волі чи з неволі, свідомо чи несвідомо — перешкоджають справі розвитку й поширення рідного друкованого слова.

(Закінчення на 2 стор.)

Неймовірно, але ж то факт, що є такі люди — на щастя не в нашому таборі! — які з недомислія або з надмірного формалізму при виконуванні своїх адміністративних обов'язків, формалізму, що геть заглушив у них національне єство, — забороняють рідне українське слово, не допускають його до читача.

Випускаючи сьогодні на люди 25 число «Луни», сподіваємося, що, при діяльній, сприятливій участі нашого громадянства, ми піднесемо наш часопис на належну височінь, щоб став він нашому таборянинові за друга та порадника, щоб наш таборянин знаходив у ньому пожиток і для розуму, і для серця.

СОБОР УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ

У днях 28, 29, 30 липня ц. р. в місті Саскатуні (Канада), в Інституті ім. Петра Могили відбулися наради Собору Української Греко-Православної Церкви.

Участь в соборі взяли Високопреосвященний Архієпископ Іоанн Теодорович і духівництво, делеґати від поодиноких громад, місій та парафій.

ВІДГУКИ НА РОЗСТРІЛ МІХАЙЛОВІЧА

Вістка про відхилення прохання про помилування і розстріл 54-літнього колиш. командувача четників і воєнного міністра югославського еміґраційного уряду Міхайловіча разом з 10 його офіцерами та засудження 12 інших обвинувачених на в'язничну кару від 18 місяців до 20 років викликала, за словами «Ню-Йорк Трібюн», обурення в Америці. Часопис підкреслює, що Міхайловіча засуджено за опозицію до Тіта. Сам Тіто після розстрілу Міхайловіча виступив по радіо та заявив, що смертний присуд проти Міхайловіча є рівночасно «присудом проти міжнародньої реакції».

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОГРОМИ

Військовий суд у Кельцях засудив дев'ять осіб на кару смерти за участь у заворушеннях, спрямованих проти жидів. Одного з обвинувачених засуджено на довічне ув'язнення, одного — на 12 і одну жінку—на 7 років в'язниці. Процес проти інших обвинувачених, а їх число сягає 200 осіб, відбудеться в спеціяльнім суді в Кельцях.

Засуджених 12 осіб визнано винними за поширювання протижидівської пропаґанди і за участь у терористичних діях проти жидів.

СКАСУВАННЯ ЗАБОРОНИ ШЛЮБІВ

Лондон. Уряд схвалив скасування заборони шлюбів між англійськими вояками та німецькими жінками. Цей захід запроваджено через 15 місяців по закінченні неприязних відносин і на два місяці раніше, ніж після першої війни. Він стосується одночасно всіх бувших ворожих країн, окрім Японії. (W).

БОРОТЬБА НА ПОЛЬСЬКОМУ ПРИКОРДОННІ

Американська преса подає дальші вісті про збройний спротив українського населення проти насильного виселення його до Совєтів з прадідівських українських земель, що опинилися під Польщею.

Бостонський «Крішієн Саенс Монітор» подав депешу з Праги під наголовком «Поляки відтягають військо з українського кордону». Депеша подає, що польський уряд у Варшаві втратив контролю над південно-східньою частиною Польщі, де діють українські білі партизани, відомі як «бандерівці». Наслідком їх діянь відтягнено з цієї території все військо, міліцію та урядовців.

Очевидець, що оглядав цю територію, каже, що «бандерівці» попалили залізничні стації та понищили мости і цілковито поперериваали комунікаційну сітку. Вони також переходять і на чехословацький бік, де була з цього приводу боротьба і їх кількох взято в полон.

Офіційно чехословацький уряд вважає бандерівців «українськими терористами» і називає їх в летючках «протикомуністами» і «антисемітами». Та самі бандерівці називають себе рішуче демократами, що йдуть проти комунізму. Кажуть, що вони не є антисемітами, антиполяками чи антиросіянами, а змагають до того, щоб польський уряд перестав викидати зі східньої Галичини українських селян з їхніх сіл, де вони жили століттями, і не висилав їх проти їхньої волі до Совєтів. Там, де є бандерівці, каже очевидець, вдень цілковитий спокій, крім місць, де йдуть бої. Вони звичайно оперують ночами.

Далі пишеться, що бандерівці кажуть, що вони є в зв'язку з українськими партизанами «бульбівцями», що діють на Волині і в Буковині, хоч не на такі розміри, як бандерівці.

ПЕРЕГЛЯД СПРАВИ ДП

Ґенерал Морґан, що очолює діяльність УНРРА в Німеччині, заявив, що 714.187 осіб ДП в західніх зонах окупації перейдуть суворий перегляд з метою виключення тих осіб, що не можуть бути під опікою УНРРА. Морґан зазначив, що польські жиди прибувають зі сходу по 10 тисяч щомісяця і мають право на допомогу УНРРА, незалежно від того, коли вони рушили з місця. Табори американської зони вже виконали це завдання, англійська зона відмовляється приймати нових ДП.

Особи, що зазнали переслідування з причин расових, релігійних чи за діяльність на користь ОН, мають право на опіку УНРРА незалежно від часу залишення своєї країни або місця попереднього перебування. Крім жидів, мають право перебувати під опікою УНРРА такі категорії:

1. Громадяни ОН, переселені з місця в наслідок війни від 1 вересня 1938 року. 2. Бездержавні особи, зрушені війною. 3. Особи, що втратили громадянство в наслідок постанови уряду їхньої країни і не мають нового громадянства.

Категорії, що не можуть бути під опікою УНРРА: 1. Громадяни Об'єднаних Націй, бездержавні особи та італійські громадяни, що нормально мешкають у Німеччині. 2. Всі воєнні злочинці, співпрацівники та зрадники. 3. Громадяни ворожих невтральних держав, за винятком переслідуваних. 4. Німці за походженням та балтійські німці. 5. Колишній персонал «вермахту» будь-якого громадянства, якщо не доведено, що був завербований силою. 6. Громадяни Об'єднаних Держав, за винятком переслідуваних, що не хочуть повернутись на батьківщину.

Представник УНРРА в Берліні заявив, що серед 714.187 ДП, які підлягають перевірці, є 422 тис. поляків; з них лише 10% зголосилися повернутися на батьківщину. Він сказав також, що тепер є 103.924 жидів ДП.

ЩО БУДЕ ЗАМІСТЬ УНРРА

Мері Гіббонс, директор Европейського Відділу Служби Допомоги і представник УНРРА у спеціяльному комітеті для справ утікачів та ДП в Господарській та Соціяльній Раді ОН, заявила, що діяльности в справі ДП не можна буде ще закінчити досить довгий час. Нова організація, що заступить УНРРА, не буде постійна, проте її робота розтягнеться, можливо, й на 10 років.

Головною функцією цієї організації буде «реєстрація, ідентифікація та клясифікація, опіка й підтримка, правний і політичний захист, транспорт і поселення на постійне проживання осіб, що є під опікою організації».

Членство в організації буде добровільне для кожного члена ОН і буде поширене й на інші «прихильні до миру» держави. Генеральна Рада ОН визначить політику цієї організації (ІРО). Виконавчий комітет з 9 членів керуватиме організацією між сесіями Ради. На чолі ІРО стоятиме директор, що відповідатиме перед Радою. Можна передбачати, що персонал УНРРА увійде, як від'ємна частина, до ІРО, що забезпечить безперервність діяльности.

(«Наше Життя»)

ВИРІШЕННЯ ПАЛЕСТИНСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ

Для Палестини передбачене створення жидівської та арабської провінцій з центральним союзним урядом, який має складатися з арабських, жидівських та британських членів. Про це офіційно повідомлено по закінченні англійсько-американських переговорів в справі палестинської проблеми. Цим досягається для Палестини федералістичне вирішення.

Остаточне вирішення долі Палестини буде прийняте лише після конференції з жидами та арабами в Лондоні, яка має початися в серпні. Вважають, що коло 60% палестинських жидів згідні на об'єднання Палестини, тоді як араби одностайно проти цього.

За тиждень

** У серпні ц. р. США перешлють до Европи 1 млн. тонн збіжжя, а до 30 червня 1947 р. — 7 мільйонів.

** У місті Тель-Авів (Палестина) провадяться ретельні ревізії, підчас яких мешканцям міста заборонено виходити на вулиці. Хто спротивиться цьому наказові, буде застрілений.

** В Італії відбувся одногодинний протестаційний страйк проти деяких постанов Паризької конференції.

** Директор УНРРА Ля Ґвардія прибув до Европи. Він побуває в деяких европейських країнах, а також відвідає табори виселенців.

** Представник арабів на Близькому Сході відкинув англо-американську пропозицію поділу Палестини на дві автономні частини.

** У Відні совєтська влада арештувала п'ять осіб, які завідували німецьким майном в Австрії. Арештовано також двох послів австрійського Національного Зібрання. По 4 годинах арешту вони були випущені.

** Австрійський уряд звернувся до Об'єднаних Народів з проханням вирішити справу виселенців в Австрії, щоб дати змогу укласти мировий трактат.

** В Москві і Празі проголошено совєтсько-чеський торговельний договір.

** Народні збори Австрії ухвалили удержавити промислові підприємства. Совєти схвалили цей захід, але запротестували проти удержавлення німецького майна. На думку Совєтів, це майно має йти на рахунок репарацій.

** На запити послів у палаті громад про справу виселенців на території Австрії, англійський державний секретар ствердив, що велике число тих веселенців становлять німці, які там осіли з давніших часів. Вони потрібні в економічному житті Австрії і для неї ніякої небезпеки не становлять.

** Президент Труман підписав закон про контролю цін. Він висловився за рішучі заходи до втримання цін на належному рівні.

** В США створено комісію для контролі атомової енерґії, що її буде проведено на території США.

** Польський варшавський уряд обвинувачує генерала Андерса в тому, що він підтримує польську опозицію фінансово і зброєво.

** Як повідомляє «Ню-Йорк Таймс», демократична партія Туреччини домагається зменшення податків, Народня ж партія, навпаки, доводить, що високі податки конче потрібні, бо Туреччина мусить утримувати мільйонову армію, щоб оборонити країну від можливих спроб Росії захопити бази на стратегічній турецькій території.

** Засудженого на довічне ув'язнення за співпрацю з пронімецьким урядом у Віші французького Ґенерала Вейґанда випущено на волю з огляду на те, що він поважно хворий і має 80 років життя.

УКРАЇНСЬКА ГР.-КАТ. ДУХОВНА СЕМІНАРІЯ У БАВАРІЇ

У гарній південно-баварській підальпійській околиці, за 50 км на південь від Мюнхену, на лісистій горі над озером Гарзее, оточений високими старими соснами, ялинами та зеленими дубами й грабами, стоїть замок, що ім'ям своїх останніх власників зветься замком Гіршберґ.

Сьогоднішній замок збудував в роках 1908 — 1910 архітект Гехендер. Давніше ця маєтність з трьома озерами й 700 га землі належала німецьким монахиням, що мали тут свою господарку. В замку була стара каплиця з XI ст., що сьогодні зруйнована. В 1923 р. замок перейшов у руки банкіра Бляйхредера, якому граф Гіршберґ віднайняв його на певний час. Коли ж в 1933 р. хотів перебрати замок назад у свої руки, Бляйхредер відмовився віддати його. Спір між обома родинами розв'язав у 1943 р. сам Гітлер в той спосіб, що перебрав його на державну власність.

У воєнних літах в замку Гіршберґ перебувала родина Муссоліні, а він сам також затримався тут на кілька днів по державному перевороті Бадоліо в Італії. У ньому жив до травня 1945 р. інтернований Гітлером реґент Угорщини адмірал Хорті зі своєю ріднею. А 7 лютого ц. р. передала замок на приміщення української гр.-кат. Духовної Семінарії американська армія.

Вже 10 лютого відправив першу гр.-кат. Службу Божу на замку ректор Семінарії о. мітрат др. Василь Лаба разом зі своїм заступником о. М. Левенцем. І від того дня замок Гіршберґ почав наповнятися щораз новими молодими студентами Богословії, що мусіли кинути рідну батьківщину й знайшлися на територіях, окупованих американськими й англійськими військами. Інавґураційне відкриття наукових викладів відбулося в дні 14 квітня ц. р., в квітну неділю.

В Духовній Семінарії студіює тепер 62 богослови, між ними 4 православних. Предмети на обох — богословському й філософічному — відділах викладає 12 професорів. Провід Семінарії знаходиться в руках чотирьох настоятелів. Виклади відбуваються — перед полуднем 4 години й 2 години пополудні. Крім богословсько-філософічних предметів, викладає др. І. Мірчук історію української культури, др. Яр. Рудницький — історію української релігійної літератури, а др. Студинський — економічні питання. З чужих мов навчають старих клясичних мов грецької і латинської, старослов'янської, єврейської, а з нових — англійської.

На зразок читальні студентів Богословії у рідному краю, зорганізовано тут Українську Студентську Богословську Читальню. Студентською Громадою опікується проф. др. Лев. Громада створила секції: культурно-освітню, кооперативно-видавничу, мистецько-імпрезову й спортову. Між богословами є 3 малярі-живописці. Семінарія має свою кооперативу. З приїздом на замок проф. Цісика розпочав свою працю богословський хор, що, піддержуючи традицію відомих богословських співацьких виступів на рідній землі, зарепрезентувався вже своїми імпрезами перед ширшою публікою свого й чужого громадянства. Водночас з хором розвивається й смичкова оркестра. Семінарійна бібліотека налічує понад 1000 томів. Кімнати для студентів — вигідні, викладові залі — гарні, просторі й світлі.

Скромно, але в своєрідному національно-українському стилі виконана семінарійна каплиця, в якій щоденно студенти слухають Служби Божої та відбувають приписані духовні вправи. Весь порядок життя і праці Семінарії заведено на зразок випробуваних метод виховної праці в Богословській Академії у Львові. Харчове утримання забезпечує УНРРА.

Тяжку долю нашого народу на рідній землі ділить наша церква. Поріджуються ряди її провідників і працівників-душпастирів. Та на чужині, далеко від Батьківщини, виростає нове покоління, що своїми чинами і невтомною працею загоїть рани, заподіяні воєнною хуртовиною, й посіє на скривавленій землі засів нового, відродженого, правдиво-християнського й правдиво-людського життя.

О. др. Ф. ПОБІГУШКА.

МОГИЛА ГЕТЬМАНІВНИ В КІЛІ

Українська Родовідна Установа має відомості, що в Кілі знаходиться могила доньки гетьмана Пилипа Орлика — Анастасії.

Є певні дані, що перед 1720 р. Анастасія вийшла заміж за шведського ґенерала Штайнфліхта і 1728 р. упокоїлася в Кілі, де й похована.

По смерті Анастасії ґенерал Штайнфліхт одружився з її рідною сестрою Варварою Орликівною. Є здогади, що й Варвара Штайнфліхт також похована в Кілі. Можливо, що тут залишилися нащадки Штайнфліхта і на старому цвинтарі зберігся їх родинний гробовець.

Звертаємося до наших земляків у Кілі, щоб вони вжили всіх заходів, щоб розшукати цю могилу. В Міській Управі треба пошукати слідів родини Штайнфліхтів, увійти з ними в зв'язки і роздивитися їх документи. Просимо зробити світлину сучасного стану гробовця чи могили, впорядкувати її й подати інформації.

Не маємо сумніву, що наші земляки близько візьмуть цю справу до серця і гідно вшанують своїх славних предків. Л. Бачинський.

СВІТ НЕ ПЕРЕЖИВ БИ АТОМОВОЇ ВІЙНИ

Президент Труман заявив на святкуванні сторіччя університету Фордгем, що світ не пережив би атомової війни, бо вона знищила б його зовсім. Вік атомової енерґії, сказав він, вимагає поширення людського думання. Іґнорація, упередженість, нетерпимість, підозрівання зроджують диктаторів. А диктатори викликають війни.

З УСЬОГО СВІТУ

** Канада матиме власний прапор, як і власне горожанство. На конкурс прапору Канади надійшло 1.733 взірці. З них відібрано для обговорення 55 взірців.

** В 1950 р. буде проведений одночасно перепис людности на всій Західній півкулі. В Еквадорі перепису ще не було ніколи. В Болівії останній був в 1900 р., в Уруґваї—в 1908 р., в Арґентіні — в 1914 р.

** Японська гейша (дівчина для розваги) вказала союзницькій владі місце в Токійській затоці, де японці кинули на дно два вантажні авта коштовностей вартістю 30 більйонів єн, або два більйони долярів.

** Нанкін знову став столицею Китаю. Цю подію відзначив проклямацією Чан Кай-шек. Над могилою Сун Ят-сена відбулася церемонія, на якій Чан Кай-шек повідомив дух фундатора Китайської республіки, що його учні повернулися до місця його спочинку.

** Коли в деяких країнах королі зникають, то в інших появляються нові. Одним з них є король Абдулла в Трансйорданії, яка стала незалежною державою по 25 роках існування, як мандат Великобританії.

** Еспанія видала досі альянтам 98 німців. Всі вони дипломати або військові аґенти високих ранґів. США подали урядові ґен. Франко список 414 німців, яких хочуть дістати в свої руки.

** У трьох військових формаціях в часі війни Канада мала 723.000 чоловіків і 34.000 жінок.

** Американські вчені застосовують німецькі ракети V-2 для дослідження найвищих шарів атмосфери. Такі ракети можуть летіти на 95 миль угору.

** Король острова Бікіні, в ляґуні якого випробовували атомову бомбу, дістав подяку від президента США за те, що разом з усіми своїми підданими числом 167 душ добровільно залишив своє королівство, щоб дати змогу американцям провести спроби.

В УКРАЇНСЬКІЙ ВІЛЬНІЙ АКАДЕМІЇ НАУК

На початку липня цього року в Авґсбурзі відбулася конференція Історичної групи Української Вільної Академії Наук. З доповідями на цій конференції виступили проф. Дорошенко, проф. Крупницький, проф. Василенко-Полонська, др. Грицяк, проф. Мацяк і др. Олянчин.

Одночасно конференція Історичної групи мала організаційний характер. Під головуванням президента УВАН проф. Дорошенка обрано на заступника голови й секретаря проф. Крупницького і проф. Мацяка.

Друга конференція — Мистецтвознавчої групи — відбулася в Берхтесгадені. На ній прочитано 10 рефератів з українського мистецтва.

В серпні передбачається провести конференції клясичної і орієнтальної груп, групи етнографічної, історичної і мемуаристики, праісторії і ранньої історії на теми з нумізматики, геральдики та біографії.

Ганна ЧЕРІНЬ

Ранок

Уранці, коли ще
Крильми сон колише,
В саду прокидалися квіти
І тихо всміхались їх личка
умиті,
Дощем і росою умиті.
Конвалії білі
Голівки схилили —
Їм вечір останній ще сниться.
Ромашка розкрила дитячі
очиці —
Цікаві дитячі очиці.
Чи мрія, чи сон це?
Та пристрасне сонце
Розсунуло хмарку-фіранку,
І я пройнялася бадьорістю
ранку,
Терпкого, погожого ранку.

УКРАЇНА ПОТРЕБУЄ ДОПОМОГИ

Поль Гвайт, американський заступник шефа місії УНРРА для України, заявив, що харчова справа на переднівку буде критична, якщо УНРРА не надішле харчів у цю країну. Україна має досить хліба, але не має товщів, сказав Гвайт. Досі УНРРА вислала в Україну 175.000 тонн різних речей, в тому числі 150.000 тонн м'ясних консервів, товщів та ін.

(«Нов. Шлях»)

БОРОТЬБА ПРОТИ РАКА

Американський Конґрес зажадав 100 млн. долярів для боротьби проти рака. Це найвища сума, що її будь-коли вимагали для наукових досліджень.

Міжнародній Судовий Трибунал

Спори між племенами чи державами вирішувалися в історії здебільшого оружно, а деколи й роз'ємними судами. Міжнародня практика з роз'ємними судами сягає ще часів старої Греції. В новітній історії, починаючи з 17 ст., відомі також випадки діяння роз'ємних судів. Обидві сторони укладали угоду на роз'ємний суд, обирали своїх представників, які, розглянувши справу, видавали присуд.

Перші кроки світового судочинства зроблено в р. 1889 на мировій конференції в м. Гааґа (Голляндія). На цій конференції головні держави світу уклали конвенцію в справі мирного усунення міжнародніх конфліктів. Створено було сталий роз'ємний суд та опрацьовано приписи його діяльности.

Плян заснування сталого трибуналу існував в р. 1907, а також в р. 1919. В статуті, виробленім р. 1919 Ліґою Народів, була постанова, за якою кожна держава мусіла піддавати спір з іншою державою під рішення того суду. На жаль, Рада Ліґи Народів не прийняла цієї постанови. На практиці держави укладали між собою угоди і ухвалювали, які спори між ними будуть підлягати рішенню Міжнароднього Судового Трибуналу. Цей трибунал до другої світової війни працював досить справно. Напередодні другої світової війни 45 держав, за винятком США та Росії, заявились за тим, щоб обов'язок піддаватися рішенням МСТ відносився тільки до певних категорій справ.

Між 9—20 квітня 1945 р. Правнича комісія у Вашінґтоні подала конференції в Сан-Франціско проєкт нового судового статуту, уґрунтованого на дотеперішньому. По довгих дебатах погодилися на новий Міжнародній Судовий Трибунал. Таким чином, постановою Хартії в Сан-Франціско покликано до життя МСТ, як новий орган Об'єднаних Націй. Хартія в Сан-Франціско не підпорядкувала МСТ ніякій установі, але все ж дає політичним органам право опанувати його.

Новий Міжнародній Трибунал є лише зревізованим старим Судовим Трибуналом, бо в новому статуті є посилання на дотеперішні умови між державами. В такий спосіб втримано зв'язок з минувшиною. Старі приписи Судового Трибуналу втримано, — лише деякі з них зревізовано, а в новому статуті є згадка, що при рішенні справи можна покликатись і на дотеперішні судові рішення. Колеґію суддів іменує тепер Рада Безпеки та Повне Зібрання Об'єднаних Народів. Осідком Суду залишається місто Гааґа.

Статут Світового Суду має старанно опрацьовані постанови про створення спеціяльних судових палат для полагодження різних справ, а крім того однієї палати для приспішеного полагодження справи. Проти вироку палати немає відклику. Стороною в процесі може бути лише держава, але, як виняток, визнано певні права також міжнародній робітничій організації.

Схвалено постанову, що МСТ може зажадати інформації від публічної міжнародньої організації, оскільки це має вплив на рішення справи, і та організація може з власної ініціятиви передати Судовому Трибуналові такі інформації. Суд має працювати згідно з постановами міжнародного права. Статут є інтеґральною частиною Хартії. В певних випадках і нечлени ОН можуть з нього користати. Наколи який член не виконає рішення Суду, противна сторона має звернутися до Ради Безпеки, щоб та вжила відповідних заходів для виконання вироку.

Новий МСТ уконституювався в лютому 1946 р. на першому засіданні. Таким чином, поволі, але послідовно світ іде до поліпшення судочинства— до здійснення ідеалу всесвітньої справедливости на основі рівности всіх супроти права. МСТ має бути згідно з постановами Хартії — одним з виконавців світової справедливости. Тепер моральним обов'язком держав світу— головно великодержав, як ґарантів постанов Хартії — є ввести в звичай, щоб у міжнародніх спорах послуговуватись міжнародньою дорогою права.

Ю.

ПЕРША МАТУРА В ГАЙДЕНАВ

Зорганізована на початку минулого навчального року українська гуманістична ґімназія ім. Т. Шевченка в таборі Гайденав згуртувала молодь і педагогів, які з усією повагою взялися за навчальну і виховну роботу.

Учительський колектив ґімназії особливу увагу звернув на 8-му, випускову клясу, в якій навчалося 13 учениць і учнів. Протягом навчального року двоє з них відсіялись, а інші з завзяттям та витривалістю прагнули до осягнення атестату зрілости.

Хід навчального процесу натрапляв на деякі труднощі. Зокрема, ставала на перешкоді неоднакова підготова учнів з попередніх кляс. Отож, доводилося, крім запланованого матеріялу на 8-му клясу, повторювати матеріял з попередніх років навчання, головно з точних дисциплін. Та серйозність учнів у навчанні, їх пильність і старанність допомогли їм досягти добрих успіхів.

Навчальний рік закінчено 9 липня. Всі учні витримали кінцеві іспити і приступили до іспиту зрілости в днях 26 і 27 липня 1946 року.

Іспитову матуральну комісію призначила англійська референтура освіти в Целе. До цієї комісії ввійшли наші викладовці під проводом директора ґімназії п. Л. Бачинського.

Відповіді абітурієнтів виявили повну їх зрілість. П'ять з них одержали атестати зрілости з відзначенням, а інші з задовільними успіхами. Атестати зрілости одержали абітурієнти: Бібіков Володимир, Гаврилюк Олександер, Крисюк Генадій, Крисюк Катерина, Мандрик Іванна, Марченко Богдан, Мудра Софія, Ринасевич Михайло, Уруський Осип, Чебишев Євген, Чорна Степанія.

Після закінчення іспитів професорський склад ґімназії влаштував прощальний вечір для своїх абсольвентів. На прощальному вечорі директор ґімназії п. Бачинський підсумував наслідки їхньої цілорічної праці та подякував їм за зразкове ставлення до науки, а керівник кляси п. Ю. Лисяк в гарній, змістовій своїй промові кинув жмут думок, що повинні стати для випускників дороговказом в житті. Того ж вечора з гарячим словом звернувся до своїх учнів катехит правосл. о. Ігор Губаржевський.

Вдячні абсольвенти теплими словами подяки попрощалися з своїми педагогами, відспівавши на їх честь «Многолітствіє».

Галайда.

З НЮРНБЕРЗЬКОГО ПРОЦЕСУ

Французький представник обвинувачення Дюбо зажадав смертної кари для всіх обвинувачених в Нюрнберзькім процесі.

Американський представник обвинувачення Джексон та британський головний прокурор Гартлей Шевкросс зажадали, щоб усіх підсудних визнано за винних у поставленому їм звинуваченні.

Французький прокурор — перший, який подав заяву про смертну кару.

9. ПЛАСТОВИЙ КУТОК

ПРОВАДИТЬ СКАВТМАЙСТЕР Л. БАЧИНСЬКИЙ

Вузли

(Закінчення)

Корабельна петля. Це петля, яка не затягається. Наприклад, треба комусь обв'язати линву довкола пояса. Запам'ятай добре, як виглядає взірець. Головна частина шнурка — С. Стеж за нею вниз і довкола. Передусім треба зробити петлю Д. Як тільки ти уявиш собі цілий вузол, спробуй обв'язати корабельну петлю довкола себе в той час, як кінець С прив'язаний до чогонебудь.

Круглий і два піввузли. Уживається для прив'язування когонебудь до стовпа або для прикріплення кабля до буя. Головна річ — це запам'ятати, що шнурок обводиться довкола стовпа двічі. Якщо предмет має залишатися прив'язаним на довший час, то можна прикріпити кінець А до В.

«Гвоздик». Уживається для прикріплення линви до палі. Наперед запам'ятай взірець. Зверни увагу, як А покриває обидва оберти шнурка. Ти мусиш уміти в'язати це в кожнім положенню. Спробуй два піввузли, показані на другім рисунку (А — піввузол). Зробивши два піввузли, заклади В під А і закинь усе на кінець палі. Докладно придивися до цього вузла, розв'яжи його поволі і затям, як він затягається. Потім зав'яжи цей вузол, коли ти не можеш закинути його на кінець палі. Дуже важливо, щоб ти вмів це зробити, бо в практичнім життю рідко коли зможеш закинути цей вузол через кінець.

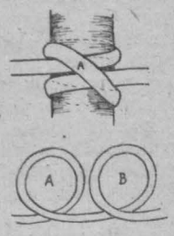

Твій однострій

Здавши перший пластовий іспит, ти одержиш однострій, щоб приготуватися до впису. Рисунок показує, як його носити. Оглянь його уважно. Ти дістанеш також округову, а може й повітову відзнаку. Скавтмайстер скаже тобі, як її носити.

Однострій ти мусиш тримати в порядку. Здіймаючи його, дбайливо складай кожну річ, а не запихай абияк до шафи чи комоди. Тримай капелюх на верху шафи або під ліжком. Не вішай його на гачок, інакше криси позагинаються.

Пам'ятай, що коли ти в однострою, люди думають про тебе, як про пластуна, і коли ти будеш неохайно виглядати, або погано поводитися, — вони не будуть мати доброї думки про пластунів.

Впис

Твій скавтмайстер пояснить тобі все, що ти мусиш знати про впис, і все, що ти маєш робити. Пам'ятай, що це — найважливіший акт в цілім твоїм пластовім життю. Ти маєш скласти урочисту присягу, і, як тільки зробиш це, ми всі будемо певні, що ти дотримаєш присяги якомога найкраще.

Отже — не схиляй пластового прапора!

Дальший крок

Дальший крок — це праця для осягнення відзнаки другої кляси. Розуміється, що іспити тут тяжчі. Наприклад, треба знати більше вузлів і більше про першу допомогу. Якщо ти візьмешся сумлінно до праці з допомогою твого гурткового, то ти не будеш мати труднощів в осягненню відзнаки другої кляси.

Бажаю успіху в пласті!

Переклад з англ.
інж. М. Лукомського

З КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ В КОРІҐЕНІ

Мешканці табору Коріґен виявляють велике зацікавлення до рефератів. За останні три місяці їх прочитано в цьому таборі 12. Кожний з них таборяни уважно вислухували і жваво обговорювали. З прочитаних рефератів на особливу увагу заслуговують: «Два відмінні шляхи гетьманів Петра Сагайдачного і Богдана Хмельницького» — проф. Капустянського та «Роковини організації Об'єднаних Народів» — проф. Ржепецького.

Решта рефератів переважно на теми політично-історичні: «Шведський король Карло XII у боротьбі проти Росії» і продовження цього ж реферату під назвою «Карло XII і Україна» — мґр. Заклинського; «Найбільший теоретик будівництва української держави Вячеслав Липинський» — мґр. Козака; «Вплив Івана Франка на сучасну йому молодь» — мґр. Заклинського.

Реферат мґр. Сулими про творчість Хвильового — «Той, що сам хвилювався і інших хвилював» і «Куди прямує світ по другій світовій війні» — доповнили цикль історичних лекцій розглядом подій з нашого суспільно-політичного життя.

Крім того, прочитано ряд рефератів популярно-наукового характеру, як от: «Шляхи людства до оволодіння таємницею атома» — інж. Левицький, «Сучасний стан венеричних хвороб і боротьба з ними» — др. Коваль та «Кальорійність їжі» — інж. Кміт.

ДО ЛІТНЬОГО ТАБОРУ

28 липня батьки, матері та громадськість табору Гайденав проводили своїх дітей — новиків пласту до літнього табору. На таборовій площі о. І. Губаржевський відправив молебень і поблагословив від'їжджаючих, побажавши їм доброго відпочинку та витривалости.

Рідні, вчителі, працівники таборових культурно-громадських установ тепло попрощалися з дітьми, що вирушили з табору.

ТАЄМНИЦЯ ГІПНОЗУ

(Гумореска)

Гіпноз — всемогутній. З його допомогою можна досягти чого хочете і чого не хочете. Наука вважає його явищем зі сфери підсвідомого, що не піддається докладному вивченню та аналізі. Але для нас, еміґрантів, гіпноз стає звичайною побутовою справою. Сьогодні ми ним починаємо користуватися вздовж і впоперек.

Сенс гіпнозу — самопереконування. Ви себе в чомусь запевнюєте до такого ступеня, що самі переймаєтесь вірою у власну вигадку. Примусити повірити інших в те, у що ви повірили, — дрібниця. Тут вирішальну ролю відіграє гола техніка. Ось вам два приклади.

* * *

Пилипа Гордійовича Башибузученка я мав нагоду спостерігати з перервами два роки. Цей пан височезного зросту, широкий у плечах, а ще більший в животі, потужність його голосу перевершує єрихонську трубу. Бомбастичне прізвище й показні особисті прикмети, очевидно, спрямували його вдаритися по воєнній лінії. Почав він з малого.

Якось, розважуючи в бараці сіль, Башибузученко старанно, гарним почерком, записував прізвище кожного одержувача. На моє схвалення його праці, він з самопошаною зазначив:

— Люблю порядок і форму. Не дурно ж був полковим писарем.

Щось рік по тому, мені довелося з Пилипом Гордійовичем обідати в одній їдальні. Видобуваючи з-під поли якесь смердяче питво, Башибузученко по-змовницьки підморгнув до нього:

— Страх люблю перед їжею хильнути! Для бойового... сотника вона — найкраща подруга і на фронті, і в запіллі.

Від останньої нашої зустрічі минуло більше як півроку. Тепер Башибузученка довелося мені бачити в ролі доглядача таборового подвір'я. Підпорядковані йому робітники, звертаючись до свого начальника, шанобливо додавали: пане полковнику!

Одного з них я запитав:

— Скажіть щиро, в якій армії Башибузученко був полковником?

На це робітник поважно кахикнув. Проте, голоси невір досягли тонкого слуху полковника. Щоб підкріпити останню зміну військового звання, він ужив надзвичайних заходів. Якось по табору рознеслася чутка:

— Єдиний український військовик, що має американське посвідчення про свій старшинський ступінь — це полковник Башибузученко.

Це багатьох зацікавило. Дехто подумав: може, Пилип Гордійович служив колись в американській армії? Може, справді, він є одчайдушний герой техаських прерій, мехіканських ґверільясів, інсурґентів Коста-Ріко?

В дійсності справа виглядала куди простіше.

Щоб заткнути рота невірам, Башибузученко утнув таку штуку:

На ім'я американського директора табору він подав заяву про своє бажання звільнитися з праці. Заяву великими літерами підписав: «Полковник Башибузученко».

Директор прохання задовольнив. В канцелярії УНРРА Пилипові Гордійовичу, з усіма належними підписами й печатками, надрукували в англійській мові довідку про те, що полковник такий-то на власне бажання звільняється з праці доглядача таборового подвір'я.

Чув я, що група співмешканців полковника збирається перед таборовою управою піднести клопотання, щоб за вислугу років та за бойові заслуги по догляду за подвір'ям полковникові Башибузученку надати звання Ґенерала.

Ось вам цілковитий успіх гіпнозу!

* * *

Але справжньої віртуозности в цій справі досягнув Андрій Загреба. Цей майже щодня запевняє себе й інших в нових і нових власних званнях та фахах.

Спочатку він об'явився як висококваліфікований методист. З цього приводу прочитав навіть кілька лекцій. Школі запропонував свої послуги, як викладач усіх дисциплін. До таборової газети написав кілька віршів. На аґрономічних курсах провів цикль лекцій на тему: «Статеве життя травоїдних тварин». Згодом узявся за організацію драматичного театру, потім відкрив школу високої гри на сопілці, нарешті, повідомив усіх, що він — окуліст.

Та можливості Андрія Загреби невичерпні. Він виступає у нас і як соціолог, і як знавець людського кохання, рибальства, гінекології, римського права і як теоретик куховарення. Величають його всіми відомими титулами, — маґістер, меценас, професор, директор. Успіх мінливого гіпнозу Загреби — шалений.

Та захоплений успіхами подивугідний всезнавець передав, як то кажуть, куті меду. Принаймні, керівник клюбу примушений був недавно вивісити небувалу досі афішу: «Лекція проф. Андрія Загреби на тему «Ковиль доби Александра Македонського» на одностайне бажання таборян — не відбудеться».

Звідси для найбільш щасливих і обласканих долею гіпнотизерів випливає єдина мораль — крути, та не перекручуй. Знайте, хлопці, міру!

А. Височенко.

«УКРАЇНСЬКІ ПРИПОВІДКИ»

З української друкарні Ів. Соляника в Едмонтоні (Канада) вийшла друком великого формату на 356 стор. книга «Приповідки» Володимира Павлюка. В цій книзі зібрано приповідки з усіх українських земель. В ній відбилася філософія, що її створила дотепність нашого народу продовж довгих століть. Нова книга «Приповідки» є наслідком невтомної праці автора на протязі майже всього його зрілого віку.

(«Нов. Шлях»)

Редакція «Луни» просить особу, що має твори Василя Стефаника, продати їх або відступити у тимчасове користування за винагороду.

ТЕПЕРІШНЯ ПОЛЬЩА

Польське Центральне Статистичне Бюро подало вислід перепису людности, проведеного в лютому 1946 р. Польща мала в той час 23.622.334 жителі, але в це вчислено й німців, які мають бути виселені.

Простір Польщі — 312.907 квадратових кілометрів. З цього 208.227 кв. км. — землі, що належали Польщі перед 1939 р., а 104.680 кв. км. — землі, відібрані від Німеччини. На території давньої Польщі живе 18.609.224 чол., на території, забраній від Німеччини, 5.012.410 чол.

В містах Польщі живе 7.412.087 людей (31%), по селах — 16.210.247 (69%).

Найбільш населеним містом є тепер Лодзь (496.861 мешк.), далі йде Варшава (476.538 мешк.), Краків (305.000 мешк.), Познань (268.000) і т. д.

ДЕЩО ПРО НЮ-ЙОРК

У найбільшому місті світу — Ню-Йорку Міська Управа коштує на день 2 млн. долярів. Кожних 50 секунд на один з ню-йоркських двірців прибуває особовий потяг. В Ню-Йорку більше телефонів, як всі разом узяті в Лондоні, Парижі, Берліні, Римі й Брюсселі. Грошовий обіг банків на рік досягає 250 більйонів долярів.

В Ню-Йорку мешкає 2 млн. жидів, 500 тис. ірляндців, 300 тис. австрійців, 400 тис. поляків, 1.500 тис. італійців, 500 тис. муринів, 450 тис. німців. Три чверти готових убрань в США шиють в цьому місті. 60% військового вантажу підчас війни перейшло через ню-йоркський порт.

22-РІЧНИЙ КРУГ ПОГОДИ

Американський астроном Сет Ніколсон створив теорію про 22-річний круг погоди (досі вчені говорили про 11-річний круг). Згідно з цією теорією, на сонці появляються в однаковому порядку кожні 22 роки т. зв. сонячні плями. Погода на Землі, яка в значній мірі залежить від цих плям, повторюється в подібнім порядку кожні 22 роки.

ОГОЛОШЕННЯ

Друкарня видавництва «Заграва» в Гайденав приймає замовлення на друкування типових шкільних свідоцтв для народніх та середніх шкіл.

УВАГА

Зошити, листовий папір, коверти, олівці та інше шкільне приладдя; книжки усіх найновіших видань, часописи, журнали та образи, портрети та листівки — набути можна в українській книгарні «ПРОМІНЬ».

Ansbach, Schloßstr. 17/19

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ

Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк. Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 210.

УКРАЇНСЬКИЙ
656
МУЗЕЙ-АРХІВ

It is forbidden to spread out—side of the camp—Поширювати поза табором заборонено.

„ЕСНО" — UKRAINIAN NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 26 УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС РІК 1.

ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

П'ятниця
9 серпня 1946 р.

Схід сонця 5 год. 31 хв.
Захід сонця 20 год. 39 хв.

Св. Велкмч. Пантелеймона. Преп. Анфіси. Свв. Єп. Климента й Горазда.

10. VIII. 1907. Померла письменниця Марко Вовчок (Марія Маркович).

НА МИРОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

Схвалено реґлямент роботи конференції

На мировій конференції в Парижі, поруч з керівниками делеґацій великих держав, визначну ролю відограв австралійський міністер закордонних справ др. Еватт, хоч він репрезентує країну, що має тільки 7 мільйонів населення. Др. Еватт з наполегливістю обстоює те, що він називає демократичними методами міжнародньої політики. Він домагається, щоб малі і середні держави теж мали змогу приймати активну участь у вирішенні справ нового світового устрою.

Ще на конференції ОН в Сан-Франціско весною 1945 року др. Еватт був завзятим речником групи малих держав, які рішуче заперечували проти надання права вето великим державам. Він казав, що надання права вето великим державам позбавляє малі держави можливости будьякого впливу на розв'язання всіх важливих питань міжнародньої політики. В наслідок цього тоді склалася дуже гостра ситуація й конференція стояла перед можливістю зриву, бо Еватт заявив, що його країна й інші малі держави при схваленні права вето не увійдуть до складу ОН. Компромісу пощастило досягти лише тоді, коли Росія пообіцяла, що вона застосовуватиме право вето тільки в виняткових випадках. Коли ж недавно Громико в Раді Безпеки при обговоренні еспанської справи на протязі одного засідання двічі скористувався правом вето, Еватт нагадав йому про ту колишню обіцянку Молотова. Крім того, Еватт вніс до Загальних Зборів ОН пропозицію позбавити великі держави права вето. Обговорення цієї пропозиції стоїть першим пунктом порядку денного майбутніх Загальних Зборів ОН у вересні ц. р.

На теперішній мировій конференції др. Еватт продовжує послідовно й рішуче обстоювати права малих держав.

Попередня паризька конференція чотирьох міністрів запропонувала, щоб ухвали мирової конференції вважалися прийнятими лише в тому разі, коли за них голосуватиме 2/3 делеґатів. Др. Еватт запропонував, щоб ухвали приймалися звичайною більшістю голосів. В комісії для вироблення реґляменту роботи конференції, який першого тижня був центром загальної уваги, з приводу пропозиції Еватта розгорнулися жваві дебати. Більшість представників малих держав підтримали цю пропозицію, бо голосування звичайною більшістю, на їх думку, більш забезпечує права всіх держав.

Американський міністер Бернс сказав, що ухвала чотирьох міністрів про більшість 2/3 голосів може бути змінена. Молотов у промові, що тривала майже годину, обстоював необхідність 2/3 більшости й сказав при цьому, що Бернс не має права відходити від ухвал наради чотирьох міністрів. Але Бернс зачитав протокол наради чотирьох міністрів, підкресливши, що він ще тоді залишив за собою право голосувати так, як вважатиме за потрібне, не зв'язуючи себе ухвалами конференції чотирьох.

В понеділок 5 серпня було два денних і одне нічне засідання реґляментарної комісії, але питання все ж таки лишилося не розв'язаним. Нарешті, у вівторок 6 серпня, після 14 годинного засідання, о 2 год. ночі більшістю 15 голосів проти 6-ти була прийнята компромісова англійська пропозиція. За цією пропозицією конференція прийматиме ухвалу і більшістю 2/3 голосів, і звичайною більшістю. Перші ухвали (більшістю 2/3 голосів) передаються конференції міністрів закордонних справ як накази, а ухвали, прийняті звичайною більшістю голосів — тільки як пропозиції.

Проти англійської пропозиції голосували делеґати Росії, Білорусі, України, Польщі, Югославії й Чехо-Словаччини. Реґляментарна комісія ухвалила порядок голосування на конференції, за яким голови делеґацій великих держав голосують послідовно (за альфабетом). Ухвалено також запропонувати Італії, Румунії, Болгарії, Угорщині і Фінляндії вислати своїх представників для участи в роботах мирової конференції.

Після закінчення праці реґляментарної комісії мирова конференція має розпочати розгляд проєкту мирового договору з Італією.

І. М.

ЗА ПОЧУТТЯ ГІДНОСТИ

Їх мало, навіть дуже мало. Вони не можуть загрожувати нашому загалові, бо їх одиниці, а, зрештою, коли б їх було й більше, їхня негідність не могла б вбити високі почуття патріотизму до своєї Рідної Землі чесних, свідомих людей. Все добре, кінець-кінцем, перемагає зле.

Однак, ми мусимо говорити про тих, які, легко піддавшися впливам раз-у-раз змінюючого оточення хиткої дійсности, втрачають почуття своєї особистої гідности і гідности людини, як члена своєї нації, свого народу. І то говорити прямо і відверто. Болячки з нашого національного організму мусимо вирізати.

Було б хибно і навіть шкідливо казати, що причиною неґативної поведінки наших поодиноких людей є важкі обставини життя, яким мусимо покірно коритися і плисти туди, куди хвилі часу винесуть. Це — безглуздя.

Хто ж бо примушує нас навіть в колі свого товариства говорити польською, німецькою, або російською, а не своєю — українською мовою? Хто примушує нашу людину казати до своєї ж людини «данке шен», а не — дякую?

Але справа не лише в цьому. З прикрістю і біллю в серці можемо ствердити, що серед нас є й такі, що взагалі забули хто вони є. Найбільше горе в такому разі буває тоді, коли з таких людей випхнеться хтось у керівники. Втративши почуття своєї гідности, така людина в ім'я догоди вищому начальству, жахаючись, якби чого невийшло, ладна перекреслити все українське і поставити натомість чужинецьке. Адже факт, що в українському таборі Н. керівники допрацювалися до того, що без дозволу «згори» не можуть і чверть кроку ступити. Рабські почуття підлеглости тягнуть їх в тенета такої залежности, де вони власного свого голосу не чують. У них навіть спортова справа залежить від зовнішніх чинників. Сам провідник цього табору розсилає офіційні листи з підписом по-німецьки. Европеїзувався. Забув, як підписувалися його батько і мати. Безчестям сповив свою честь, якщо мав її колись.

В іншому таборі, як не прикро, в програмових матеріялах і на лекціях в школі вчителі, замість писати «українська мова», вживають

(Закінчення на 2 стор.).

тільки термін «викладова(?!) мова».

Чи варто коментувати поведінку цих людей, які власної своєї тіні бояться?

Трапляються іноді й такі «навчателі», які відверто пропаґують «зректися на деякий час усього свого», доки «не проясніє на обрії».

Таким ми можемо в очі сказати:

— Зрікайтеся, якщо досі «не прояснило» у ваших чорних душах і чорних мізках! Вас мало, навіть дуже мало, і наш загал без вас обійдеться, завжди і повсякчас несучи в своїх серцях і розумах те, що нам залишили в спадщину наші славні предки, те, що нам залишила рідна мати і рідна Україна: гідність і честь, честь свого народу, свого Краю.

І нехай буде важко, нехай на путі нам стануть колючі перепони, — наша українська спільнота, що опинилася на чужині, гідно нестиме ту честь—честь своєї Батьківщини.

П. Вигнанець.

НАЛІТ НА КОМУНІСТИЧНИЙ ШТАБ В КИТАЇ

Бої в Китаї не припиняються. Сім літаків Китайського національного уряду збомбардували комуністичний штаб в Енань (провінція Шаньсі). Американський спеціяльний посол ґенерал Маршал виїхав після цього до Чан-Кай-шека. Вождь комуністів ґенерал Шов заявив, що бомбардування вводить Китай у нову стадію громадянської війни.

УНРРА НЕ ДОПОМАГАТИМЕ УКРАЇНІ

Американський Сенат припинив висилати харчі й товари для України та Білорусі, які йшли через УНРРА. Це сталося тому, що на ці терени не були допущені американські кореспонденти. Представник УНРРА Мак Дафі виїхав з України.

ДРУГА ПРОБА

29 липня в Бікіні проведено другий експеримент над атомовою бомбою. Через три години після вибуху другої атомової бомби адмірал Бленді оголосив із свого корабля про перші наслідки. Затонуло бойове судно «Арканзас» та американський авіяносець «Саратоґан», а також багато дрібніших суден.

Радіоактивність води, в наслідок дії бомби безпосередньо на водяну масу, значно більша, ніж підчас першого експерименту. Вибух супроводжувався сильним шумом, потім вгору здійнявся водяний стовп, оповитий парою, дрібним дощем та хмарою від вибуху. «Стовп» був завширшки приблизно 600 метрів і заввишки — 2000 метрів.

Глибина затоки Бікіні близько 60 метрів. Усіх потонуло досі 11 суден. Водолази мають дослідити пошкодження під водою.

** До Відня прибуло від 1500 до 2000 жидів, що втекли з Польщі. За їх свідченням, там панує антисемітизм.

** Італійський прем'єр прилетів до Парижу, щоб з'ясувати мировій конференції італійське становище.

** Турецький уряд Сара-Джогли подався до демісії. Ґенерал Іненю, якого вже втретє обрано президентом Турецької Республіки, доручив колишньому міністрові оборони внутрішніх справ створити новий уряд.

** Бразілія згодилася прийняти до себе 100 тис. виселенців рільників, інженерів та кваліфікованих робітників.

** Сьогодні до Парижу прибуває Бевін, який очолить англійську делеґацію на мировій конференції.

** Перський уряд оголосив повідомлення про введення англійських військ з Індії в Ірак.

** До 31 грудня 1946 року УНРРА має дати потребуючим народам ще допомогу на суму 600 млн. фунтів стерлінґів. 90% цієї суми внесли США, Великобританія і Канада.

** 5 серпня в Женеві розпочала свою роботу сесія Господарської Ради, в якій бере участь 47 держав. З словом про діяльність УНРРА виступив Ля Ґвардія. Він висловився за дальше існування УНРРА, бо й після 1 січня 1947 року не мине загроза голоду, а сотні тисяч виселенців, якщо б припинила свою діяльність УНРРА, залишилися б без опіки.

** Президент Труман висловив думку, що США мусить завести ощадність у витраті державних видатків.

** Американська військова влада заарештувала в Берліні три совєтських офіцери за те, що вони вимагали від німецьких урядовців дати потрібні їм відомості. Всі вони були в цивільному одязі й без документів. По арешті американці віддали тих офіцерів... совєтській владі.

** Португальський амбасадор у Вашінґтоні передав прохання свого уряду про прийняття Португалії в члени Об'єднаних Народів. Такі ж заяви подали Ірляндія, Альбанія, Авґаністан і Монгольська Республіка. Засідання Ради Безпеки в Ню-Йорку тимчасово відхилило питання про прийняття Альбанії та Монгольської Республіки до ОН.

** Після того, як французьким працівникам пошти й телеграфу підвищено зарплатню на 25%, по 24 годинному страйку повернулися вони до праці.

** Лондонський парлямент, що закінчив свої засідання, прийняв 81 закон.

** Міжсоюзна комісія для справ Австрії розглянула протест Совєтів проти австрійського закону удержавлення німецьких підприємств. Представники з США, Англії й Франції не підтримали Совєтів. Сьогодні має відбутися дальше засідання Контрольної Ради в цій справі.

** В Польщі запроваджено реєстрацію англійського майна. Реєстрація має відбутися як на території корінної Польщі, так і на окупованій території Німеччини.

** Жиди й араби запротестували проти англо-американського пляну поділу Палестини на 4 автономні зони. Черчіл в англійській палаті громад висловив жаль, що немає повної співпраці США з Англією в палестинськім питанні. Якщо США не поділяться відповідальністю за палестинську справу, то Англія передасть це питання на розгляд Об'єднаних Народів.

** Оголошено порядок денний повного засідання ОН, що відбудеться у вересні цього року. Першим пунктом порядку денного буде внесення Австралії про знесення права вето для великодержав, другим — прийняття до ОН нових членів.

** На міжнародній конференції в справі виселенців та втікачів, що має скоро розпочатися, буде запропоновано поодиноким державам бюджет для утримання скитальців.

** Труман підписав закон про контролю атомової енерґії.

** В Бельгії створено новий урядовий кабінет, до складу якого ввійшло 6 соціялістів, 6 лібералів і 3 комуністи. Міністром закордонних справ залишається Шпаак.

** З наступного приділового періоду німцям видаватиметься надзвичайний приділ овочів та городини, збільшивши денний приділ до 2600 кальорій.

** Мирова конференція дозволила представникам Альбанії бути обсерваторами нарад.

ПРЕОСВЯЩЕННІШИЙ ВЛАДИКА МСТИСЛАВ ВІДВІДАВ ТАБІР ҐАЙДЕНАВ

У середу 7 серпня до табору Гайденав прибув Преосвященніший Владика Мстислав.

Владика відвідав парафіяльну церкву, де в його присутності відправлено молебень при великій кількості народу. Після молебня Владика виголосив прекрасне слово, що глибоко зворушило серця віруючих.

На другий день Владика відвідав культурно-освітні установи табору та оглянув експонати до виставки.

ПАРАҐВАЙ ПРИЙМЕ 100 ТИС. ВИСЕЛЕНЦІВ

Днями від Українського Допомогового Комітету при Арґентінському Червоному Хресті одержано листа, в якому повідомляється таке:

«Заходами нашого Комітету досягнено згоди Параґвайського уряду прийняти до своєї країни українських виселенців. 6 липня ц. р. президент Параґвайської Республіки підписав декрет про відкриття границі для хліборобської еміґрації. На основі декрету дозволяється в'їхати до Параґваю українським виселенцям в кількості 100.000 осіб.

До в'їзду допускаються головно хлібороби. Але, як зазначено в декреті, між прийнятими до країни еміґрантами може бути 15% ремісників і 5% працівників культури і освіти.

Оплати за перевіз уряд на себе не бере.

Списки бажаючих виїхати до Параґваю має представляти в Дирекцію Еміґрації наш Комітет, який складатиме ці списки на підставі отриманих відомостей з Европи. Бажано, щоб списки писалися чітко, не дуже дрібно і не занадто довгі — найліпше від 40 до 160 осіб.

В списках мають бути подані: прізвище (для заміжніх також дівоче), ім'я, вік, місце народження, заняття, № пашпорту чи іншого документу. Для полегшення праці Комітету бажано, щоб списки були складені в двох примірниках.

На списках необхідно зазначити, де знаходяться скитальці і на яке Параґвайське консульство в Европі має бути вислана віза. Параґвайські консульства (гонорові) є майже у всіх більших сусідніх з Німеччиною і Австрією містах таких країн: Голляндія, Бельгія, Франція, Італія. Є навіть у Празі.

Дотепер вислано до Европи понад 200 віз на індивідуальні прохання. Це робиться в той спосіб, що Дирекція Еміґрації висилає на руки нашому Комітетові затверджені нею копії віз, які ми висилаємо заінтересованим в переїзді особам.

Невеликі оплати, які вимагаються при видачі віз, наш Комітет бере на себе.

Український Допомоговий Комітет при Арґентінському Червоному Хресті.

Comitte Ucranio de ayuda a Las victimas de guerra, Calle Victoria 076, Buenos Aires, Argentine."

КІЛЬКА СЛІВ ПРО ПАРАҐВАЙ

Параґвай є країною з гарячим, але здоровим підсонням. Тубільці ходять босі цілий рік. Земля тут надзвичайно родюча, такі продукти як риж, бавовняк, південні овочі дуже дешеві. Добрих доріг майже немає, за малим винятком. Тому кожна маленька колонія мусить мати свої власні млин, кузню, круподерню, цегельню і т. ін., бо до іншого місця переїхати важко.

Параґвай — це слабо технічно розвинена країна, хоч і має великі матеріяльні можливости.

Богдан Лепкий

(1872–1941)

В липні минуло п'ять років з дня смерти визначного українського поета і знавця літератури Богдана Лепкого. Він помер в розгарі воєнної хуртовини, що котилася через наші землі.

Богдан Лепкий — син священика з Бережанщини. Замолоду працював як ґімназійний учитель, а в 1927 р. очолив катедру української літератури в Краківському Університеті.

Його літературна діяльність доволі велика. Писав поезії, оповідання, повісті, історично-літературні розвідки, моноґрафії, видавав твори Шевченка, М. Вовчка й інші. Найцінніше з його творів — це ліричні поезії і оповідання, повиті сумом і тугою, як тужлива пісня подільська. Важніші збірки поезій це: «З глибини душі», «Листки падуть», «Знад моря», «Осінь», «Стрічки». Вони зогріті теплом поетичної лірики й щирого безпосереднього серця, з перевагою глибокої змістом поезії — пісні української природи.

В основу своїх оповідань кладе Лепкий народньо-господарське положення селян, різниці між нуждарями й багатирями, важке життя нещасного подружжя («Кара»), горювання з нелюбим чоловіком («Настя») і чорну долю сироти («Мати»). Змальовує духову темноту селян, їх забобонність та нехіть до просвіти, до читальні й часопису, до нових поглядів («В глухім куті»), з чим змагаються розумні одиниці, але їхніх ясних поглядів і щирих поривів загал не розуміє («Іван Медвідь»). Співчуваючи горю наших селян, поет намагався вплинути на поправу їхнього буття. Ці оповідання видані в таких збірках: «Кара», «З життя», «Кидаю слова», «От так собі», «Під ялинку», «Зірка».

Лепкий потонув у нашому історичному минулому, цілою душею прилип до епохи Мазепи, глибоко простудіював її та відобразив у трилогії «Мазепа». Постать гетьмана — державника виведена блискуче, показана ідея Козацької Держави, послідовна боротьба з царатом за самостійність України. Тим то ця велика історична праця притягнула до себе увагу читача з усіх прошарків нашого суспільства, а найбільше з-під селянської стріхи.

Інші його історичні повісті: «Олеся», «Вадим», «Під тихий вечір», «Сотниківна» та менші праці з цього обсягу: «Каяла» і «Орли».

Лепкий — майстер малюнку пережитого ним минулого—дав нам незрівняні образки з священичого життя, як: «Крегулець», «Зарваниця», «Бережани».

Своєю муравлиною працьовитістю здобув широкий обсяг лексики та вглибився в суть і форми світового письменства, що позначилося відблиском в його творчості. Особливою красою мови, майстерністю стилю та силою експресії повита трилогія «Мазепа».

Поезія Лепкого пливе з глибини української душі. Вона тиха, глибока змістом пісня настрою та української природи. Часто пробігає через осіннє мряковиння наїжених стернями наших хвилястих піль, пориває душу в невідому даль.

Богдан Лепкий належав до мистців слова, що поєднують у собі теж тип громадського діяча. В часі першої світової війни працював він у таборі українських полонених у Вецлярі, в таборі українських старшин у Ганноверзькому Мюнденї, або в Військовій Місії для українських полонених у Берліні, де був співредактором часопису «Шлях». Брав живу участь в громадському житті серед українців у Кракові, а українська студентська громада завжди знаходила в ньому зразок великого українця — громадянина, опікуна й порадника.

Богдан Лепкий був небуденною людиною, цікавий був це талант, широке було коло його зацікавлень.

Ю. ЛИСЯК.

УВІЧНЕННЯ ПАМ'ЯТІ УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ

18 травня 1944 р. в боротьбі проти Німеччини на італійському фронті 2-ий польський корпус одержав славну перемогу, взявши гірські масиви біля Монте Кассіно. В альянтській апенінській кампанії ця битва була найбільшим кривавим моментом, що закінчився перемогою і був належно оцінений та відзначений альянтським командуванням. В цій битві згинуло 300 українців. Про це «Дзєннік Жолнєжа» подає такі відомости: «300 польських громадян української народности, бувши вояками 2 корпусу польського війська, полягли геройською смертю в бою під Монте Кассіно. Цей мало відомий широкому загалові факт був відзначений на академії, організованій в Едінбурзі 30 травня для увічнення пам'яті українців, поляглих у лавах польського війська. Перед академією відбулася жалібна Служба Божа, де був присутній православний єпископ польського війська Сава і його заступник єпископ Матвій.

На академії схвалено збирати кошти, щоб закласти українську домівку в Лондоні; ця домівка має бути тривалим пам'ятником на вшанування поляглих. Українці-вояки польського війська заклали допомогове товариство, що має вже майже 1000 членів».

АРЕШТОВУЮТЬ КОМУНІСТІВ

Американська військова поліція заарештувала в Мюнхені провідників німецьких комуністів та провідників союзу друзів СССР. Одночасно заарештовано провідників комуністичної німецької партії в інших містах американської зони, а також арештовано деяких осіб в таборах чужинців.

В Мюнхені закрито часопис німецької комуністичної партії на Баварію.

5.115.000 ДП ПОВЕРНУЛОСЯ ДОДОМУ

За відомостями Центральної Головної Квартири УНРРА, 5.115.000 виселених осіб репатрійовано альянтськими військовими владами з того часу, як підданці Об'єднаних Націй почали повертатися додому по закінченні війни.

Найбільша група репатріянтів — 2.039.000 ДП — повернулася до Росії, більшість з них підчас масових репатріяцій невдовзі після закінчення війни. Додому також повернулися 1.563.000 французів, 591.000 італійців і 565.269 поляків.

Крім того, в травні і червні ц. р. 3.800 виселених осіб, що не хотіли повертатися до своїх країн, поїхали до нових домівок за океан, переважно до Сполучених Штатів Америки.

КАТОЛИЦЬКИЙ КОМІТЕТ ДЛЯ СКИТАЛЬЦІВ

Як подають «Вісті Українського Допомогового Комітету в Бельгії», в Стемфорді в США під проводом преосвящ. Кир Амвроза Сенишина утворився «Український Католицький Комітет для скитальців». Завдання комітету — співпрацювати та допомагати українцям через світову добродійну установу — національну Католицьку Добродійну Конференцію в Вашінґтоні. Передбачається, що цей Комітет вишле одного представника до Европи. Цей представник перебуватиме в Европі й діятиме в справі допомоги українській еміґрації.

МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА В АВҐСБУРЗІ

17 липня в таборі «Сомме—казерне» (Авґсбурґ) відкрилася мистецька виставка, що знайомить наш загал і чужинців з творчістю українських малярів-мистців.

Більша частина експонатів складається з творів талановитого мистця-портретиста М. Шрамченка. Одна з кращих його праць на виставці — портрет жінки у блакитній сукні, яким відвідувачі замиловуються.

На виставці показано також праці з різьби В. Сімянцева, з яких кращими є портрети «Г. Р.» (1945) та «Музика Р.» (1946).

Крім творів М. Шрамченка та В. Сімянцева, виставлені копії з праць відомих і невідомих мистців.

СУДИТИМУТЬ НІМЦІВ ЗА ЗНУЩАННЯ НАД НІМЦЯМИ

13 серпня ц. р. в м. Ольденбурґ розпочнеться процес над колишнім німецьким єфрейтором Віллі Герольд і 18 співобвинуваченими, що його провадитиме англійський військовий суд. Це буде перший процес, у якому представники англійського військового уряду судитимуть німців за знущання над німцями.

18-річний Віллі Герольд, що стане перед судом, за короткий час перед кінцем війни в концтаборі Ашендорфер Моор умертвив 2.500 таборян, переважно німців.

Живемо, працюємо, творимо

(Від нашого кореспондента)

Відвідавши ряд українських таборів на англійській зоні, я пересвідчився, що наші люди, як то кажуть, даремно хліба не їдять,—вони працюють, творять, живуть своїм національним і культурним життям. Майже в кожному таборі організовано якісь майстерні чи робітні, а деколи навіть маленькі фабрики; працюють місцеві театри, хорові капелі, оркестри і т. д. В кожному таборі функціонує пласт і в більшій чи меншій мірі організовано спорт.

Своєю працею і творчістю, часто не маючи на те нормальних умовин, наші люди дивують чужинців і заслуговують на велику увагу й довір'я.

Характеристичний такий випадок. У місті К. є польський табір, де налічується 6 тис. людей. Поруч нього маленький український табірець, в якому є якихось 150 осіб. Заге тут є театр, хорова капеля, мистецька лялькова майстерня тощо. У поляків немає цього нічого, і вони ходять до українців на концерти і вистави. І на міжнародньому районовому змаганні цей український табір взяв перше місце. Керівники УНРРА завжди подають його іншим, як зразок.

Таких прикладів є багато, що свідчить про працьовитість і здібність нашої нації.

Нижче подаємо короткі вістки з окремих таборів.

Бравншвайґ

В різьбярсько-малярській робітні працює лише дев'ять досвідчених різьбярів (вони ж і малярі), але протягом трьох місяців з дня її організації є вже великі досягнення. Тут виробляють альбоми, касети, ґравюри, емблеми. Продукують їх в першу чергу на замовлення своїх же українців і для УНРРА.

Різьбярі, що переважно походять із Підкарпаття, мають природній талант і цією справою займаються ще з дитинства. Але в робітні провадяться й теоретичні навчання, ознайомлення з зразками світової слави ґраверів, з західньо-европейською орнаментикою та ін. Мистецькі експонати робітні послані за кордон.

Ґетінґен

В таборі є на все місто відома лялькова майстерня, організована ще в 1945 р.. Сировина її — папір, фарба й клей. Працює 57 робітників і 13 кваліфікованих майстрів. Майстерня має декілька окремих цехів і переходить на механізований фабричний спосіб виробництва. Асортименти робітні — ляльки (джентлмени, повитушки, діди-морози) — виготувані в національному та европейському стилях. Мистецькі експонати були двічі на виставці в Ґетінґені й Нордґаймі, а тепер, на прохання УНРРА, вислані до Лондону, в Канаду, Францію і навіть в Африку.

В місті є українська крамничка, перед якою стоять довгі черги німців, щоб купити ляльки виробу наших земляків.

В цьому ж таборі працює мистецька різьбярсько-виливна-пластична майстерня. Сировина її — бронза, мідь, гіпс, срібло і інші дорогоцінні металі (залежно від приватніх замовлень). В цій майстерні працює і навчає робітників відомий досвідчений мистець. Вже виготувані: з бронзи — кінь, козак-запорожець, кобзар; з міді — різні речі; з срібла — серги, брошки, персні і т. д. Запляновано цілий ряд виробів з української тематики.

Варто відзначити, опріч всього, таборову майстерню сандалів, яка таксамо перевантажена замовленнями українців і чужинців, і має велику популярність.

Галендорф

Посередині табору стоїть мила, в українському стилі збудована з баракового матеріялу автокефальна православна церковця на одну баню. А трохи далі — гарний театр, в якому активно працює драматична студія. Її аматори завоювали до себе широку увагу та користуються загальною похвалою. Талановитий режисер і артист п. М. Тагаєв привчив своїх артистів грати без суфлера, і це дає дуже позитивні результати в кожній виставі.

Тепер театр підготував прем'єру «Степовий гість» — Б. Грінченка.

Краєнзен

В цьому невеличкому таборі майже всі люди охоплені фізичною працею (заготовляють дрова). Але, не зважаючи на це, тут зразково організовано і культурно-творчу працю. Є малярська студія, майстерня української вишивки, робітня мистецьких ляльок і особливо цікава — в'язальна майстерня. В ній в'яжуть з вовни светри, рукавиці, панчохи, шапочки і інші речі для дітей, а також і для дорослих.

Таборова концертова група в районовому змаганні ДП всіх народностей дістала перше місце.

Цим табором опікується спеціяльна українська делеґатура при УНРРА.

М. Хмурий.

СПОРТОВИЙ ЧАСОПИС

28-го липня ц. р. вийшло перше число українського спортового часопису «Гарт», що є органом Ради фізичної культури на Авґсбурзьку округу. Потреба мати такий часопис вже давно назріла, хочби тому, що інші часописи не могли цілком охопити спортове життя українців на еміґрації.

Тому поява такого часопису є бажаною подією. Він у великій мірі прислужиться українським спортовцям на чужині, як і цілому спортовому рухові.

Вісті з України

РОЗПОВІДЬ ОЧЕВИДЦЯ

«Наше Життя» містить за часописом «Християнський Шлях» таку замітку:

«Від приїжджого недавно з Галичини жида, що його ми випадково зустріли, довідуємося, що туди повернулися деякі з арештованих і вивезених у рр. 1939—1941 на Схід українці. Між іншим, повернувся до Львова проф. др. Кирило Студинський і колишній прок. др. Гриневецький — обидва без жінок, що померли на засланні. Там же помер у 1942 році і проф. Володимир Старосольський і його дружина Дарія з Шухевичів. — До Тернополя вернулись: адв. др. Дзерович, адв. др. Л. Онуферко, канд. адв. мґр. Куріца, колишній урядовець Українбанку Остап Сіяк, лікар др. Сай, лікар др. Місюк, Петро Майка та ін. Вони привезли вістку, що на засланні помер тернопільський лікар Дзядів.

Відбудова Тернополя має тривати 10-15 літ. Пляни відбудови опрацьовані в Києві; населення Тернополя повинно мати за 10 р. 70.000 душ. Совєтська обласна влада тернопільської області урядує в Чорткові.

Як подає польська преса, до Кракова приїхали зі Львова (як репатріянти) професори і працівники львівської політехніки. До Кракова привезено у п'яти вагонах бібліотеку ім. Оссолінських, далі бібліотеку львівського університету та приватні бібліотеки львівських професорів. У тих бібліотеках була велика кількість усяких українських видань, зокрема стародруків-унікумів.

ТЕМАТИКА ТВОРЧОСТИ МАРКА ВОВЧКА

(В 39-ту річницю смерти письменниці).

Марія Віленська Марковичева (що прибрала псевдонім «Марко Вовчок») жила в часах кріпаччини й дожила її скасування (1834 — 1907). Перелом у житті народу, який принесло знесення панщини, зустрів її на чужині. Тому в її творах не знаходимо зображення життя народу по цьому моменті. Час кріпаччини, який вона наскрізь відчула своєю тендітною душею, живучи на Україні, відтворила вона докладно і з питомим її реалізмом.

Реалізм її творів проявляється у зображуванні буденних фактів, в представлюванні постатей з усіх суспільних сфер, копіюванні життя без перепоювання його сентиментальністю. Постаті її живуть, стають в уяві читача наче дійсні. Для викликання враження наявности зображуваних фактів часто вкладає вона слова в уста своїх персонажів, не розповідає про них. («Чоловік помер, двоє дітей мені покинув, два сини...»). Мова така, якою говорить середовище, з якого бере вона в більшості постаті — нарід. Вислови її прості, неприкрашувані бароковими прикрасами. Кілька її слів творить ілюзію дійсности в більшій мірі, як довгі ряди творів її претенсійних сучасників.

Все те, про що читаємо в «Інститутці», чи «Сестрі», чи «Козачці», чи інших творах, це вирізок дійсности селян, козаків, міщан, дворян. Цих останніх заторкує вона остільки, оскільки їхні нелюдські навички стають джерелом лиха других сфер. Тому, що прийшла вона на світ і росла в найвищих сферах суспільности, вміла докладно представити всі подробиці панських забаганок. Придивляючись пильно до життя народу, пізнала вона всі його звичаї та психіку.

З цього життя народу найбільше вдаряло в очі явище устрою кріпаччини. Тому воно творить домінанту в її тематиці. Побіч кріпаччини не менше лихо — салдатчина знайшла відображення в оповіданні «Два сини».

Народні оповідання з історії та перекази годували фантазію і дали сюжет для творів, як в оповіданні «Невільничка», «Кармелюк».

Таке замилування всім народнім, такий критицизм відносно сфер, з яких виводиться й рід Марка Вовчка — це доказ, що письменниця вміла відчути в народі щось велике, щось гідне глибокої любови...

Кріпаччина була в історії Европи справою великої ваги, тому творчість Марковичевої мала значення не лише в українському світі. Цим і оригінальністю її стилю толкуємо собі появу перекладів її творів на чужі мови — не лише слав'янські, а й західньо-европейські. Чар її мови такий, що вона, хоч для нас чужинка з походження, — стає мистецтвом мови для наступних поколінь. А ціла її поява в літературі така, що й Геній, Шевченко, звеличує її присвятою їй свого твору.

С. Жмуркевич

З НОВИХ ВИДАНЬ

У Канаді вийшов з друку окремими брошурами відкритий лист (в кількох мовах) українського письменника і маляра Ів. Багряного «Чому я не хочу вертатись до СССР?»

У видавництві «Заграва» (Гайденав) вийшло перше число літературно-мистецького і науково-популярного місячника «Похід».

Подорожні замітки

Людина, що переїжджає з однієї зони в другу, в першу чергу спостерігає різниці. Подорожникові кидається в очі те, чого бракує (релятивно) у власній зоні. Інтеліґент хапається преси, купує газети і журнали, яких в американській зоні чимало розвелося.

Але й тут вражає відсутність бібліотек, архівів, підручників. Книгозбірні і архіви або загинули, або десь ще переховуються. Тільки поволі, дуже поволі вертається наукове життя в старі рамки, а книги, без яких воно неможливе, на свої старі місця.

Українське культурне життя в американській зоні свіжо прибулу людину сильно вражає і якось навіть приголомшує. З одними тільки журналами нелегко дати собі раду. Тут їх є досить — і публіцистичних, і мистецьких, і церковних, і студентських, тощо. Але залишається враження якоїсь безладности і до певної міри випадковости їх появи. Не знати, чому саме виходить, наприклад, аж кілька студентських журналів подібного змісту. Мимоволі насувається думка, що тут ще панують «гуляйпільські» відносини. Але перший голод читаючого громадянства минув, і треба думати, що це значно вплине і на видавничі справи та приведе їх до якогось порядку.

Але у подорожника головним предметом його зацікавлення були академічні справи. В Українськім Центральнім Комітеті чільне місце займає культурно-освітня референтура, завдання якої надзвичайно широкі: тут і церква, і мистецтво, і театр, і школа. Високошкільне життя грає, звичайно, в діяльності референтури дуже важливу ролю. Взагалі високошкільна політика комітету має характер програмовий і посередницький, направлена на органічний, систематичний розвиток освіти. Комітет поборює самочинність на цім полі і розпорошення сил та дуже обстоює принцип об'єднання. На його думку, існування багатьох високих шкіл, недостатньо обсаджених професорами, з малим, і то випадковим складом слухачів, не являється позитивним фактом. Тому комітет і його референтура проти існування з одного боку Українського Університету в Мюнхені і паралельно університетських курсів в Авґсбурзі, окремої високої економічної школи в Реґенсбурзі і такої ж в Мюнхені. Перші інституції вже об'єдналися під назвою Українського Вільного Університету в Мюнхені; від двох інших таке об'єднання, хоч воно ускладнюється певними колізіями, вимагається. Та, зрештою, дійсно треба поставити собі питання: чи не забагато для однієї американської зони два університети, дві економічні вищі школи і два високі богословські інститути, що недавно постали (греко-католицький і автокефальний)?

Дуже добре розвинув свою діяльність Український Вільний Університет в Мюнхені (разом з філією в Авґсбурзі). Це колишній Український Університет в Празі, що існує вже понад 25 років (заснований у Відні в 1919 р.). І в Мюнхені він має ті ж традиційні два факультети що і в Празі: філософічний і правничий. Від'їзд цього еміґраційного університету з Праги був вимушений обставинами. Спочатку його очолював ректор проф. Яковлів якого тепер заступає проф. Щербаківський, а деканами факультетів є: філософічного (в заступництві) проф. Мірчук, правничого — проф. Шрамченко. До університету прибуло багато нових свіжих сил, в тім числі видатних представників окремих фахів. В професурі університету заступлені зараз всі частини України. Особливо добре репрезентується філософічний факультет з цілою сіткою гуманітарних дисциплін, заступлених відомими у нас і серед чужинців авторитетними іменами. Тому цей університет, визнаний владами і

(Закінчення на 6 стор.).

За першість з футболу

ПЕРЕМОГА ГАЙДЕНАВЦІВ

4-го серпня на спортовій площі табору Гайденав зустрілися футбольні дружини УСК — Фалькенберг і УСК «Січ» — Гайденав. Це була четверта зустріч гайденавських спортовців у змаганні за першість з футболу.

Змагання розпочали гості і зразу можна було пізнати, що це дружина ще менше вирівняна у всіх лініях, як дружина господарів. Вона, щоправда, має декілька добрих футболістів, що вибилися своєю грою понад загальний рівень гри, одначе вони не співпрацюють поміж собою і залишаються індивідуалістами.

У господарів і досі не видно лінії допомоги, бо вона губиться або в лінії оборони, або в лінії нападу, і тільки напад починає вже себе розуміти. Було декілька пляново проведених акцій на ворота гостей, однак ці проблиски губилися, бо їх було мало. Побажати б нападові господарів більше таких комбінацій, як в перших хвилинах другої половини. За небезпечну гру і за відстороні штрафував суддя більше господарів, тому футболісти повинні відзвичаїтися від такого способу гри, як не властивою українським спортовцям.

Змагання закінчилося перемогою команди «Січ» — Гайденав з рахунком 6:2.

С. К.

ФУТБОЛЬНА ДРУЖИНА «УКРАЇНА»

В південній частині Німеччини спортове життя українських скитальців займає визначне місце. Майже у всіх головних містах створено спортові клюби з легкоатлетичними, відбиванковими та футбольними секціями. Найбільше уваги приділено справі футболу. Як і на англійській зоні, там іде змагання за мистецтво округи.

Окреме місце в спортовому житті займає дружина копаного м'яча «Україна» в Новому Ульмі. Вона показала високу мистецьку гру в багатьох зустрічах з українськими і чужинецькими командами. Можна сміливо сказати, що майже в усіх зустрічах «Україна» виходила переможцем. Ініціяторами заснування цієї славної команди є колишні змагуни львівської «України», з її опікуном п. Чучманом. Футболісти з ново-ульмівської «України» показали себе добрими майстрами футболу. Ось короткий звіт їх зустрічей з іншими командами: Відень (Австрія) —«Україна — 2 : 1; «Зідбан» (Грац) —«Україна» — 1 : 2; «АГ» (Зальцбурґ) — «Україна» — 1 : 4; «ФЦ» (Баварія) — 2 : 6; команда французької фльоти — «Україна» — 0 : 12; УНРРА (Мюнхен) — «Україна» — 0 : 5; «ФЦ» (Фрайбурґ) — «Україна» — 0 : 3. Перечислені дружини, що грали з «Україною», належать до найкращих команд.

Слава про «Україну» пішла далеко за межі американської зони і тепер вона, як про це ми довідуємося, має виїхати на змагання до Швайцарії і Франції.

Баварським міністерством освіти, має свою марку і в очах німецьких високошкільних установ. Хоч він і є незалежною інституцією, його семестри зараховуються і на німецьких університетах (як в Мюнхені), або взагалі приймаються на увагу.

Колись студіююче в Празі студентство вважало студії в Українськім Університеті додатковим до студій в чужинецьких високих школах — сьогодні студіювання в Українському Університеті для переважної більшости слухатів є основним, а в інших школах, оскільки їх студенти сприймають за гуманістичні, допоміжним. Так змінилися обставини.

Звичайно, до високошкільних установ не належать так звані народні університети, але вони є зв'язком між народньою освітою і високою школою, і тому заслуговують кількох слів і в нашім коротенькім нарисі. В американській зоні такого роду українські університети мають, здається, стати модою дня. Не тільки вже існують порядні університети (як напр. в Мюнхені), але ще більше саме тепер закладаються нові. В усіх них приблизно ті ж самі завдання: створити курси шоферські, залізничні, лісові, аґрономічні, технічні і т. д. і т. д., крім звичайних гуманітарних.

Наукове життя зосереджується зараз, з одного боку, в Мюнхенськім Українськім Науковім Товаристві, з другого — в Авґсбурзькій Українській Вільній Академії Наук.

Вільна Академія — інституція свіжа і своєрідна, що постала щойно в січні цього року.

Перша група, яка уконституювалася при УВАН, це була група передісторії та ранньої історії з допоміжними науками. В січні ж 1946 р. створено групу історії й теорії літератури та окрему групу мовознавства. В лютім відбулося організаційне засідання орієнталістичної групи, в квітні — мистецтвознавчої і в тому ж місяці природознавчої групи зоології та установче засідання групи педагогіки і психології. На початку липня постала історична секція УВАН.

За півроку існування УВАН, при ній виникли самостійні організовані одиниці, зв'язані роботою з Академією, а саме: Центральна Наукова Бібліотека УВАН, Товариство Охорони українських пам'яток на чужині, з своїм окремим статутом і спеціяльною секцією охорони могил і Український Музей-Архів.

Такий в загальних рисах образ діяльности наших наукових високошкільних установ в американській зоні. Початок покладено, і можна побажати тільки дальшого успішного розвитку того, що зроблено за короткий час, і то в тих непевних умовах, в яких ми опинилися.

Б. К.

Розшукують:

Булдін Петро — сина Булдіна Федора, 19 р.; Божко Федір, 50 р., — брата Божка Григорія, 56 р.; Волощко Марія — дочку Нещету Віру, 23 р.; Галущак Федір — Євтушенка Кузьму, Гулих Павла, Грицька і Олександра; Горобець Артем (син Івана Горобця), 42 р., — вітчима Марченка Марка, 63 р., матір Марченко Горпину, 63 р., братів Улитенкових Федора, 23 р. і Якова, 22 р., сестру Улитенко Олександру, 26 р.; Гера Михайло — сина Йосипа; Девиняк Михайло, 23 р., — рідних та знайомих з села Нараїв-Місто, пов. Бережани; Жеребний Тимко, 33 р., когонебудь з знайомих із села Середнє-Велике, пов. Сянок; Івченко Григорій — Івченкову Елеонору; Кузьмін Василь та Касяненко Василь — Задорожнього Миколу та Говоруна Сергія; Костецький Віктор, 50 р., — племінників Андрієвського Анатолія, 20 р., Грижака Володимира, 22 р., зятя Мирошниченка Івана, 50 р., шваґрів Ефнера Олександра, 50 р., Дудковського Степана, 50 р.; Кришка Тихін, 37 р., — дружину Терентієву Анну з двома дітьми; Карлюка Прокіп — сина Карлюку Миколу, 19 р., брата Карлюку Аврама, 46 р., племінника Карлюку Степана, та Гришечка Семена, 46 р.; Коритко Марія, 21 р., — матір Коритко Анну, 40 р., сестру Коритко Софію, 14 р.; Королик Антін — Пилявку, Сороку Михайла, Лещишина Всеволода, Королика М., Демчина Василя, Матвієва Ф., Ромаху С., Комарицького, Сиваша Володимира, Герцека Євгена.

ОГОЛОШЕННЯ

25 серпня 1946 року о 6 годині вечора в приміщенні великої авдиторії Українського Народнього Університету відбудуться надзвичайні загальні збори кооперативи: «Кооперативне Видавництво «Заграва», кооператива з відповідальністю паями в Гайденав».

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Відчитання протоколу з попередніх загальних зборів.
2. Звіт Дирекції.
3. Звіт контрольної комісії.
4. Затвердження видавничого пляну на друге півріччя 1946 р..
5. Затвердження прелімінаря бюджету.
6. Поточні справи.

Надзірна рада.

ОГОЛОШЕННЯ

Українська реальна ґімназія потребує викладовців з таких предметів: українська мова і література, історія та англійська мова.

Зголошення приймає дирекція ґімназії в Галендорфі:

Hallendopf, Lager 25,
über Braunschweig.

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ

Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк. Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 218.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь 676
МУЗЕЙ-АРХ

„ЕСНО“ — UKRAINIAN NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 27 УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС РІК 1.
ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

П'ятниця
16 серпня 1946 р.

Схід сонця 5 год. 43 хв.
Захід сонця 20 год. 25 хв.

Преп. о.о. Ісака, Далмата й Фавста. Преп. Антонія. Преп. Соломії мироносиці.

14. VIII. 1649. Перемога Богдана Хмельницького над поляками під Зборовом.

НА МИРОВІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

Гарячі дебати в Парижі

Коли, після кількаденних дебатів, реґляментарна комісія вночі проти 7 серпня більшістю 15 проти 6 схвалила компромісову англійську пропозицію щодо порядку ухвал конференції, всі сподівалися, що ця пропозиція буде стверджена на пленарному засіданні, не викликаючи нової дискусії. Але на пленумі конференції в четвер 8 серпня Молотов виступив з великою промовою, в якій і тепер рішуче висловився проти англійської пропозиції й настоював на тому, щоб ухвали конференції приймалися тільки більшістю 2/3 голосів. Знову розпочалися гострі дебати й створилася дуже напружена атмосфера.

Зразу ж після Молотова з гарячою промовою виступив др. Еватт. Він сказав, що всі прагнуть досягти однодушности, але не погоджуються на таку однодушність, коли одна країна диктує свою волю всім іншим. Слова д-ра Еватта про те, що умови миру мусять бути вироблені одверто перед усім світом, а не потайки, за замкненими дверима, викликали гучні й тривалі оплески.

В п'ятницю виступили англійський делеґат Александер і Бернс. Відповідаючи Молотову, Александер сказав, що він цілком визнає заслуги й героїзм російської армії, але Росії весь час активно й матеріяльно допомагали Англія та США. Англія ж у 1940 році вела війну проти Німеччини й Італії одним-одна, не маючи жадних союзників. Александер обурювався проти того, що Молотов своєю тактикою зв'язує роботу конференції, й заявив, що це скидається на обструкцію.

Промова Бернса, виголошена в рішучих тонах, привернула до себе увагу цілого світу. Він зазначив, що тепер, коли минув тільки рік після жахливої війни, не треба забувати про ті високі ідеали, за які проллято стільки крови. Бернс назвав пустою балаканиною розмови про антисовєтський бльок. Але Америка, хоч вона досі й робила великі уступки, не може уступати в усьому. Ми не хочемо диктувати іншим свою волю, але не хочемо, щоб і інші диктували,— сказав Бернс. Він закликав конференцію насправді приступити до укладення мирових трактатів.

Після дводенних гарячих дебатів пленум конференції більшістю 15 проти 6 ствердив ухвали реґляментарної комісії.

З суботи 10 серпня праця конференції проходила в спокійній атмосфері. Італійський прем'єр де Гаспері в палкій промові відзначив, що Італія сама є жертвою фашизму й що вона, починаючи з 1944 року, воювала на боці альянтів. Сотні тисяч італійських вояків полягли в боях проти німців. Він закликав до пом'якшення умов миру й просив відкласти обговорення справи Трієсту на один рік. Виступили з промовами також представники Румунії, Болгарії, Угорщини й Фінляндії.

Підчас обрання секретаріяту конференції Вишинський запротестував проти кандидатури д-ра Еватта. «Австралія виявила себе досить темпераментним членом конференції. Тому краще було б мати в секретаріяті спокійнішого члена»,—сказав Вишинський. Після жвавих дебатів, на пропозицію Англії, секретаріят створено з представників Великої Чвірки, Австралії, Бразілії, Китая та Югославії.

СЛОВАЦЬКІ ОРГАНИ БЕЗПЕКИ БЕЗСИЛІ

Празьке чеське «Свободне Слово» пише: «Прикордонні краї східньої Словаччини є від ряду місяців тереном діяльности з'єднань бандерівців, що їх дотепер не вдалося зліквідувати. В останньому часі напір і змагання тих шкідників значно збільшилися, саме на землях нашої держави. Виникає потреба вживати проти них найгостріших засобів. Тому, що словацьких органів безпеки на це не вистарчає, потрібно, щоб празька влада прийняла тут додаткові засоби безпеки».

РОКОВИНИ ТАБОРУ ГАЙДЕНАВ

У неділю 18 серпня громадськість табору Гайденав відзначає роковини з дня його заснування.

В цей день на таборовій площі відправлено буде молебень, після чого організоване громадянство відбуде урочистий похід по табору.

На спортовій площі проведено буде футбольні змагання між командами Гайденав і Кіль.

Увечері в театральній залі відбудеться для таборян і гостей великий концерт.

З нагоди роковин відкривається виставка продукції таборових майстерень і студій.

ПОХІД СОЛІДАРНОСТИ

До табору Гайденав дійшла з сусіднього, югославського табору тривожна чутка: старшинський склад югославів мають десь вивезти, а натомість прибудуть інші, небажані старшини. Над югославським табором замаяли чорні прапори. Його мешканці оголосили голодівку протесту, не бажаючи розлучатися зі своїми провідниками.

13 серпня пополудні до табору Гайденав прийшов серб і оповістив, що прибули до них автомашини, щоб забрати їхніх провідників. Він прийшов до українців, щоб поділитися з ними своїм і своїх друзів-вояків горем.

Вістка про це облетіла український табір, і така вже вдача українців — ближнім в біді допомогти всім, чим можна. За яких півгодини на таборовій площі зібрався трьохтисячний натовп.

Спокійно, організовано рушили вулицями села чоловіки, жінки, діти, старі діди й бабусі до братів-югославів, щоб засвідчити їм свою солідарність, своє співчуття. Церковні корогви майоріли в голові походу. З урочистим співом «Спаси, Господи, людей твоїх» пройшли вони широко відчиненою брамою сусіднього табору і заповнили подвір'я. Тут уже стояли, вишикувані довгими шерегами, югослави. Вони вже чекали, вони не сумнівалися, що українці прийдуть.

Залишивши вузький прохід, зупинилися проти військовиків цивільні люди. Одна любов до батьківщини і одна туга за нею сповнюють їхні серця. Хвилина мовчання. І от рушили один по одному смугляві, мужні вояки до українського священика. Твердим кроком підходили вони, цілували хрест і, по-військовому обернувшись, ставали на місце, віддаючи рукою честь.

Спільно відправили молебень православний і греко-католицький душпастирі. Глибокою вірою у світлу прийдешність югославського і українського народів, в торжество правди і добра прозвучали їхні натхненні проповіді. Схвильований югослав виголосив гарячу промову, почавши її словами: «В біді пізнаються друзі».

Плакали жінки, не один плакав мужчина, не один сербський вояк змахнув рукою з ока теплу сльозу зворушення та подяки. І не було тоді чуда, але раптом так сталося,— зірваний рвучким поривом вітру, залопотів і підстреленим вороном упав на землю чорний прапор жалоби.

(Закінчення на 2 стор.).

Це було символічно. Гроза, нібито, минула над головами югославів. Автомашини, що прибули по їхніх старшин, від'їхали, взявши одного представника для переговорів.

Коли похід вертався вулицями німецького села до табору Гайденав, людей було чи не вдвоє більше, — чвірками, стрункими рядами включилися в процесію югослави, щоб провести українців до їхньої тимчасової оселі.

Братню солідарність до своїх сусідів у скруті проявили наші таборяни, і це всією душею відчули югослави. Відразу розвалився хистќий мур, що повстав був між представниками двох народів, нацькованих один на одного в трагічний день непорозуміння на спортовій площі.

В. Славко.

СССР ЖАДАЄ ЧОРНОМОРСЬКИХ ПРОТОК

13 серпня московська ТАСС передала слідуюче повідомлення, яке наводимо в скороченому вигляді:

«Підчас минулої війни проти Німеччини та її союзників конвенція про протоки, підписана в Монтре в 1936 році, не перешкодила ворожим державам використовувати чорноморські протоки у воєнних цілях проти СССР та інших союзних держав, при чому турецький уряд не може не нести відповідальности за таке положення.

Совєтський уряд пропонує визначити для проток новий режим, виходячи з таких принципів:

1. Протоки мають бути завжди відкриті для проходу торговельних суден усіх країн.

2. Протоки мають бути завжди відкриті для проходу військових суден чорноморських держав.

3. Прохід через протоки для не чорноморських держав не допускається, за винятком особливо передбачених випадків.

4. Визначення режиму проток, як єдиного морського шляху, що веде з Чорного моря і до Чорного моря, має бути компетенцією Туреччини та інших чорноморських держав.

5. Туреччина та СССР, як держави найбільш заінтересовані й здібні забезпечити свободу торговельного мореплавства і безпеки в протоках, організують спільними засобами оборону проток, щоб запобігти використанню проток іншими державами у ворожих для чорноморських держав цілях.

Одночасно совєтський уряд через посольства СССР в Лондоні та Вашінґтоні довів про це до відома урядів Великобританії та США.

Відповідь турецького уряду на згадану вище ноту совєтський уряд ще не одержав».

В офіційних колах Туреччини вважають, що у відповіді Совєтам на їхню ноту турецький уряд не погодиться на дві головні совєтські вимоги: про спільне адміністрування протоками і про спільну турецько-совєтську оборону проток. Турецький уряд вважає, що оборона проток є справою самої лише Туреччини.

ПОЛОЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ НА ЗАХІД ВІД ЛІНІЇ КЕРЗОНА

Перемиського єпископа Кир Йосафата Коциловського заарештували були враз з о. кан. Іваном Гриником урядовці польського Уряду Безпеки 21 вересня 1945 року й під сильним військовим екскортом вивезли до тюрми в Ряшеві. Цього самого дня арештували в Перемишлі 18 визначних українських громадян.

В лютому 1946 р. випустили преосвященного враз з іншими українцями, в тому числі й о. кан. І. Гриника. При звільненні зажадала польська таємна поліція від всіх ув'язнених підписати заяву, що до 14 днів переселяться до УССР. Всі, крім преосвященного і о. каноника, підписали й деякі з них уже переселилися.

Кир Йосафат заявив, що відкликати його може тільки Святіший Отець, бо Рим його тут настановив на єпископський престіл, або що хіба його застрелять, бо добровільно він не дасться переселити,

Після виходу з тюрми Кир Йосафат відправив у перемиському соборі Службу Божу, в якій взяли участь всі українські греко-католики, які перебувають ще в тому місті.

26 червня о 3 год. ранку військо знову обступило дільницю, де знаходяться катедра, капітула і єпископська палата. Від Кир Йосафата зажадали, щоб він одягся і приготовився до переселення. А коли єпископ відмовився це виконати, польські вояки кинулися на нього, побили і силоміць посадили на вантажну автомашину.

Усіх крилошан, священиків і урядовців консисторії заарештовано. Ув'язнених перевезли на схід від лінії Керзона.

Єпископську палату, крилос і катедру грабували після того протягом двох днів. Крім війська, участь в грабуванні брало й міське шумовиння. Через вікна викидали все те, що грабіжники вважали для себе за безцінне. Після грабежу опечатали «урядово» катедру, крилос і єпископську палату. Лише двом священикам вдалося втекти.

На теренах цілої теперішньої Польщі залишилася тільки одна греко-католицька парохія в Кракові, при ній хворий о. канонік з перемиської капітули, парох і два священики. Крім того, залишилося на теренах Польщі коло 15 українських греко-католицьких священиків, які є сотрудниками при римо-католицьких парохіях і відправляють Служби Божі в латинській мові.

В Перемишлі знаходиться тяжко хорий о. мітрат Пинило, якого теж хотіли враз з ліжком переселювати на схід. Лише рішуча постава о. мітрата запобігла цьому. (УПС)

Кількома рядками

** На засіданні підкомісії Ради Безпеки ОН розглядали питання про прийняття до членів Об'єднаних Народів Сіяму, Портуґалії, Ісляндії, Афганістану, Ірляндії і Трансйорданії. Делеґати Польщі, СССР та Мексіко висловилися проти прийняття до членів ОН Портуґалії, бо, на їх думку, в цій країні панує режим подібний до фашистського.

** Іранський амбасадор у Вашінґтоні Гусейн Алла офіційно повідомив, що він дістав інформації про сконцентрування англійських військ в Іраку. Совєти теж зосередили свої війська на азербайджансько-іранському кордоні.

** В нещодавно виголошеній промові Чан Кай-шек висловився за створення китайського уряду на підставі конституції. Чан Кай-шек закликав комуністів очистити райони, в яких вони перешкоджають комунікації і не дають змоги створити в краю мир і спокій.

** 13 серпня в Лондоні на 79 році життя помер визначний письменник Герберт Велз.

** Уряд США вирішив не виводити з Китаю морської піхоти.

** Недалеко Міляно, в одному з манастирів, знайдено тіло Муссоліні. Осіб, які його охороняли, заарештовано.

** 3 мільярди долярів, що їх УНРРА витратила на допомогу зруйнованим війною країнам, врятували життя 5 мільйонам людей.

** Під час випробування атомової бомби підводний вибух знищив у чотири рази більше кораблів, ніж перший вибух над поверхнею води.

** Генеральний секретар ОН Трігве Лі запропонував зробити Женеву місцем европейського осідку ОН. Він запропонував такий же осідок впорядити на Далекому Сході.

** Румунський уряд домагається від Німеччини й Угорщини повернення румунської власности.

** Югославський уряд оголосив протест проти появи американських літаків над територією Югославії.

** Як показує недавно проведений перепис, Японія має 73.110.995 населення. Перед війною мала вона 72.875.800 людей, з них 34.903.265 чоловіків і 38.207.730 жінок.

ВЕЛЬМИШАНОВНИЙ ПАНЕ РЕДАКТОРЕ!

Прошу Вас не відмовити надрукувати на сторінках вашої газети таке:

Від щирого серця дякую усім церковним, громадським і юнацьким організаціям та окремим особам табору Гайденав, що теплим словом привітали мене в день моїх іменин 6-го серпня цього року.

Призиваю на всіх вседіюче Боже благословення і молю Милосердного Бога, щоб Він повернув усіх нас на Рідну Землю, незалежну і Самостійну Україну і допоміг нам у всьому, що веде до здійснення наших бажань.

ПОЛІКАРП
Митрополит УАПЦ.

ДОКУМЕНТИ III-го РАЙХУ

«Ньюс-Вік» в числі від 22 липня повідомляє: співпрацівники міністерства закордонних справ США вимагають від Бернса негайно опублікувати всі документи міністерства закордонних справ III-го Райху, які стосуються до німецько-совєтських взаємин перед війною. Ці документи були свого часу вивезені з Берліну на Захід і в 1945 р. потрапили цілком до рук американської армії. Урядовці міністерства закордонних справ США справедливо зауважують: якщо документи про стосунки Гітлера з Еспанією та Арґентіною вже опубліковано, то чому ж стосунки Гітлера з Москвою залишаються і донині книгою «за 7-ма замками»?

МІКОЛАЙЧИКА УСУНЕНО З ПОСАДИ

Московське радіо подає, що польський уряд усунув другого віце-прем'єра Станислава Міколайчика з його посади і заборонив йому провадити всяку політичну роботу. Це сталося тому, що Народня партія, очолювана Міколайчиком, вела протиурядову діяльність.

ЩЕ ПРО ЖУКОВА

«Базлер Нахріхтен», ч. 305, в нотатці п. н. «Що бачить англійська преса за перенесенням Жукова» пише: «Іменування маршала Жукова верховним комендантом одеського гарнізону вважається в добре поінформованих англійських кругах фактом незвичайної ваги. Не йде тут в ніякому разі про перенесення маршала на підрядний пост, як це твердять деякі люди». (УПС)

З БІЛОРУСЬКОГО ЖИТТЯ

З кожним днем все більше розбудовується і пожвавлюється життя білоруських громад, що перебувають в таборах ДП американської зони. В найбільших осередках скупчення еміґрації білоруські групи виступають як окремі національні одиниці, що гідно виявляють себе в суспільно-громадській та культурній діяльності, не відстаючи від інших національних громад.

У Реґенсбурзі білоруська громада спромоглася за короткий час збудувати православну церкву, що об'єднує навколо себе всіх православних білорусів і стає носієм віками виплеканих під довголітнім гнітом духово-моральних чеснот.

Силами письменників та журналістів видається газета «Ведамки» (Camp Michelsdorf UNRRA, Team 187, Lager 4. Weißruthenisches Komitee), яка нещодавно вийшла вже 7-им числом. Крім того, виходить літературно-мистецький журнал «Шипшина», що є органом Білоруського об'єднання працівників літературного фронту. (Regensburg, Ganghofersiedlung, Weißruthenisches Komitee).

Накладом церковного видавництва виходить релігійно-громадський журнал «Дзвенять дзвони Святої Софії», що є офіційно дозволений військовою владою. Пластуни мають свій журнал «Зважай».

Немалу увагу приділяє білоруське громадянство розбудові сітки освітніх установ. Окрім декількох початкових шкіл, створено в місті Кам реальну ґімназію, де навчається понад 50 осіб. Науковці та працівники пера створили «Беларуський (криўіцький) фронт літератури і мистецтва» та Наукове т-во ім. Францішки Скорини, яке підготовляє до видання науково-популярний журнал «Веда».

Великою популярністю серед білорусів і чужинців користується артистична група «Живе Беларусь», що з успіхом виступала в ряді концертів. Особливим успіхом користувався літературно-музичний монтаж «Купалле», що був повторений в Реґенсбурзі декілька разів.

Та енерґія і зусилля, які вкладає білоруська інтеліґенція в розбудову національного життя на чужині, є показником незнищеного лихоліттям життєтворчого потенціялу білоруського народу.

«БЕВІНІЗМ»

Після того, як англійська партія праці категорично відмовилася співпрацювати з англійською комуністичною партією, тамтешні комуністи розгорнули широку кампанію проти лейбористів. Вони провели демонстрації та видали маніфест, в якому на голови провідників лейбористів сиплються погрози та вимоги змінити їх політику. Комуністи обвинувачують робітничу партію, що вона продовжує лінію консерваторів.

Особливих нападів від комуністів зазнає міністер закордонних справ Бевін. Вони його називають вислужником США та ганьблять за те, що він підтримує консервативні елементи в Греції, Італії та Еспанії. Комуністи це називають «бевінізмом».

Комуністичний маніфест, як і вся комуністична пропаґанда в Англії, наробили великого шуму, але впливу на широкі маси англійського населення не мають.

о. данський.

Знову надходить ешелон

(Уривок з повісти «Хочу жити»)

В'язні з так званого «зондеркомандо» потомилися. За день праці треба спалити кілька тисяч трупів. Деколи теж доводиться копати довгі рови й на костирях з дерева спалювати запас людських тіл. Праця виснажує їхні нерви і вони стають машинами.

На руках молодого в'язня повно золотих перстенів. Їхнє каміння мерехтить грайливо, як спогад про тих, кого він спалив. Перед тижнем він сам на власних руках поніс до печі тіло своєї жінки. Її молоді груди ще пахли колишнім коханням. Довгі, чорні коси били його по ногах, і він думав, що кинеться з нею в жар печі. Але біль пройшов. Треба тільки випити цього руму, що привіз останній транспорт. Зрештою, за кілька тижнів його спалять. Заженуть ціле «зондеркомандо» до ґазу, а потім — у піч. Забагато виділи хлопці. Наберуть нових до праці.

В'язень відійшов і веселий Васька моргнув Тирському густою бровою.

— От так раз техніка, брате! Не даром Західня Европа!

Довгі, лискучі рейки підійшли аж до ґазової камери. Кожного дня котяться ними великі валки вагонів і привозять тисячі людей. Це переважно жиди, цигани й інші народи. Це всі, що в їхніх жилах пливе кров «нижчої раси». Европа платить гарач Молохові, якому на ім'я Третій Райх Гітлера. Данину крови й майна.

Тирський глянув на лискучі рейки, і йому вчувся стукіт сотень поїздів і гамір тисячних мас. Солодкою музикою озвалися просторі далі його України, і сонце визирнуло з променистих очей його братів. Війнуло подихом зелених піль Данії і солонуватим запахом моря Голляндії. Розсипалися у пухкому пилі самоцвіти Бельгії. Ніжно забриніла мова Франції. Русяві великани з-над замислених фіордів Норвеґії привезли в своїх очах клаптик їхньої синяви. Затужила циганською скрипкою угорська сонячна пушта.

Тирський побачив у своїй уяві метушливість палких, чорнооких італійців і усміхнувся враз із гамірливою юрбою мешканців польських міст. Заплакали за своїми оливкові гаї і далекі грецькі мірти. Серби пройшли повз Гната, і від них пішов подих орлиних крил, що захищають своє гніздо.

Густіше задимів високий димар крематорії, полум'я вдарило в небо. Печально прокричав паровіз і колеса виступили в останній такт. Висипалися з вагонів гори клунків, уся домашня мізерія, заплакали діти, як загублена отара овець. Важке зітхання війнуло полем:

— Ну, врешті, приїхали! Тепер відпочинок.

Заметушилися СС-мани, забігали в'язні, капо *), хижо зазираючи в клунки гостей.

— Треба щось і собі придбати, зорганізувати їжу, дорогоцінності, заки це все майно вивезуть в Німеччину.

— Роздягатися до купелі! — упав наказ, і радісний захват оживив тіла новоприбулих.

— Так солодко буде змити з себе дорожний бруд, надіти свіжу сорочку! Ні, таки вони люди, ці гестапівці...

Гамір став над товпою густим серпанком. Соромливо затулилися поданими рушниками, кріпко стиснули руки пожаданий кусок мила жінки, діти, старики і молоді, дужі хлопці.

— А не забудьте числа своєї шафки в лазні, бо опісля не дістанете своєї одежі! — поважно повчив командфюрер.

— Не забудемо, ні! — засміялися до нього щасливі очі юрби.

*) Наглядачі над в'язнями.

(Закінчення на 4 стор.)

ВІСТІ ЗВІДУСІЛЬ

** В Монтреалі (Канада) засуджено на 6 років в'язниці відомого там комуніста Фреда Ровза, що брав участь у шпигунській організації на користь Совєтам.

** В Бексгилі (Англія) від перемучення працею на 58 році життя помер Джон Л. Бейрд, «батько телевізії».

** Французький уряд видав заклик до жінок своєї країни, в якому закликає їх родити більше дітей. Це викликано тим, що населення Франції сильно й постійно зменшується.

** В Лодзі, як і в цілому ряді інших польських міст, висадив хтось у повітря ряд пам'ятників Червоної Армії. Варшавське радіо приписує ці злочини «фашистам з табору Ґенерала Андерса.»

** Американський капітан Р. Д. Конрад, директор дивізії для плянування і викладач Колюмбійського університету заявив, що винайдено нову страшну зброю, яка може спалити землю на великих просторах, після чого та земля не буде придатною для життя.

** Вкінці червня ц. р. вперше в історії міста Віндсор (Канада) пронісся там жахливий буревій. За десять хвилин він зник, залишивши по собі понищені будинки й забитих та покалічених людей.

«РАКЕТНИЙ ПСИХОЗ»

Стокгольм. Таємнича ракета впала цими днями поблизу одного шведського міста і вибухла з великим гуком. Того ж дня ввечері багато людей бачили цілий ряд ракет, що летіли понад середньою Швецією.

Шведська військова влада відмовляється назвати місто, біля якого вибухла ракета. Видано наказ про заборону давати будькому інформації відносно цих ракет.

Начальник шведського авіяційного загону оборони перестеріг минулого тижня в пресі щодо небезпеки читання лекцій про таємничі метеори і зв'язаний з ними «ракетний психоз».

ВІДІБРАНО ВІЗУ НА В'ЇЗД

Британська влада відібрала візу на в'їзд до британської зони головним особам з берлінської партії соціялістичної єдности Німеччини (комуністам). До осіб, яким відібрано візу, належать німецькі комуністичні провідники — голова партії Пік та Ґротеволь, що в останньому часі виступали на комуністичних зборах у Мюнхені, Кельні та інших містах Німеччини. Отже, проєктовані комуністичні збори з участю цих провідників у Ганновері, Гамбурзі, Бремені та Дортмунді в британській зоні не відбудуться.

ЗАЯВА ҐЕНЕРАЛА МАРШАЛЛА

Нанкін. Комісія в справі перемир'я повідомила, що на китайському західньому фронті оголошено перемир'я до 26 серпня. Ґенерал Маршалл — американський спеціяльний уповноважений в Китаї — заявив, що всі старання запровадити мир і спокій в Китаї зазнали невдачі.

ПРЕСОВА ХРОНІКА

Мюнхен. 5-го серпня ц. р. в Головній кватирі УНРРА відбулася пресова конференція, де були представлені такі національні групи: українці, поляки, литовці, лотиші, естонці та росіяни. На конференції стояло лише одно питання: як упорядкувати надалі видавання часописів. Про українську пресу, зокрема, ухвалено: залишити на американській окупаційній зоні в Німеччині чотири часописи — «Українські Вісті», «Неділя», «Наше Життя» та «Час». Видання всіх інших часописів має бути припинене.

Ашаффенбурґ. 4-го серпня в редакції часопису «Неділя» відбулася конференція головних редакторів українських часописів американської окупаційної зони в Німеччині. Конференція відбулася з участю представників Управи СУЖ та Інформаційного Відділу ЦПУЕ. Конференція мала практичний характер. Прийнято ряд важливих рішень в справі української еміґраційної преси. Тут же ухвалено скликати на 24 серпня чергову конференцію. Про місце конференції буде повідомлено окремо.

ВІЙНА Й УКРАЇНСЬКА ДЕМОКРАТІЯ

Під такою назвою в Канаді вийшла нова книжка в англійській мові про Україну. Вона широко висвітлює розвиток української думки від княжих до найновіших часів.

Автор книжки — проф. Н. Григоріїв, що брав активну участь в Українській Центральній Раді.

Підземна ґазова камера, влаштована як велика купальня з душами, сповнилася сотками тіл. Десь з кутів камери голосним ропотом захвилювало невдоволення:

— Досить уже, досить людей! Не стане для всіх води!

Іронічно скривилися обличчя в'язнів із «зондеркомандо», а услужний штурман заспокоїв затривожених:

— Не турбуйтеся, бо «води» є багато і всі помиються досхочу!

Дужі руки палячів кинули понад голови старших людей — маленьких діток, мов м'ячики. У камері знявся плач, як пташине квиління. Важкі двері поволі закрили вхід.

— Я не хочу, пустіть! Це не купіль, а смерть! — біля дверей камери знялася раптом метушня. Тирський побачив, як той, що зачиняв двері, відскочив поштовхом набік. Йому на поміч підбігли палячі. В дужих, засмалених руках забилася штахом молода дівчина. Зручним ударом звільнилася вона з обіймів і кинулася до втечі. Повз ґазову камеру, тудою, де лисніли в сонці дроти. Теплотою пароського мармору заясніло її наге тіло, вітер розмаяв кучері крилом ворона. Біг дівчини легкий, як у давньої лісової дріяди. У великих, темних очах жага життя.

Тирському заперло в грудях віддих. Ось дівчина вже близько них, ще трохи і сховається в ярі, що йде коло дротів. У той мент, перетинаючи навкіс шлях, вискочило шість СС-манів. На бігу вихопили пістолі, і червоні блиски зринули круг дівочого тіла, як святойванські мушки.

Дівчина пристала. М'яко зігнулося в поясі її хороше тіло, хвиля чорних кучерів сплила аж по землю.

«Невже кінець?» — подумав Тирський.

Ні, ось вона знову випрямилася, струнка, схожа на Праксітелеву різьбу. Плавним рухом звернулася до ворогів. Швидко захвилювали груди, очі в полумені вогнів, у руках — камінь. Біле рам'я звелося вгору, і повітрям зашуміла вага каменя.

Швидше, дрібніше зацокотіли кулі, і у відповідь їм жужмом полетіло каміння. Зніяковілі пристали СС-мани. Похилилися в димних кучерях опущені вниз пістолі. Щось, як крик радости, сконало на Гнатових устах. Дівчина знову кинулася до втечі. Затремтіли червоні уста й важко зітхнули білі груди.

Гончаком побіг слідом за нею ґестапівець.

Цок-цок-цок, — м'яко вистукали по камінню кулі. На плечах дівчини вицвіла маком кров. Втомлено, повільно відвернулася вона лицем до ворога.

Пак-пак-пак! — розірвали повітря швидкі, уривчасті постріли.

— Оці стріли, Гнате, відлічують дні німецькій імперії! — голос Пилипенка привернув Тирському віддих.

Гострий запах пороху змішався з сивими смужечками револьверних димків і розвіяв їх довгим зітханням. Непорочною білістю заясніло на землі тіло дівчини. На грудях широкою плямою просякла кров. Ув очах застиг клаптик неба.

Журним пошумом зашуміли оливкові гаї і заплакала в далеких лісах Геллади Панова флейта. На безкраїх рівнинах Аїду зацвів новий асфодел.

Тирський почув, що хочеться йому кинутися на когось і шматувати чиєсь зненависне обличчя. Або впасти на землю й в безсиллі плакати довго, до болю. Пилипенкова рука здригнулась при боці, наче б він відчув там свою колишню пістолю. Васька споважнів і похитав головою.

— Ех, і карсу ж хорошу вбили! — кинув з-пересердя слова.

Крик форарбайтра нагадав про працю. Знову треба складати покинуті клунки, підбирати речі. Палячі відчинили двері ґазової камери й почали виносити тіла, покорчені мукою, поранені власними зубами й нігтями в боротьбі з нагальною смертю. Малі подушені дитинчата схожі на порвані шматяні ляльки.

Дужче, сильніше заволікли небо чорні дими. Знову застукотіли рейки, засвистав десь гудок паровоза.

Васька глянув у даль, як журавель, і здивувався:

— Знову надходить ешелон! І якого біса вони сюди їдуть з клунками, з малими дітьми? — запитав він.

Виставка народнього мистецтва й виробництва

10 серпня ц. р. заходом округової УНРРА в Целе улаштовано в Шльос Единґені виставку народнього мистецтва й виробництва, призначену для інших округових УНРРА, англійських старшин та вояків.

Виставку репрезентували, з п'яти таборів, українці, литовці, лотиші, естонці, росіяни й жиди. Українців заступали табори: Гайденав, Мунстер і Бурґдорф.

Експонати розташовані були в шатрах на галявині замкового парку. На веранді замку виднів, поруч інших, український прапор.

Перше, що впадало в очі при вході на виставку — це тонкий естетичний смак, декоративне чуття і вміння в прозорий спосіб розмістити та показати виставлені предмети.

Український відділ виставки мав наскрізь національний характер, хоч застосування народніх мотивів не в усіх експонатах акцентоване було спеціяльно. Підсилювали його декоративні подробиці самого оформлення виставки.

Насамперед оглянули ми експонати в шатрі табору Гайденав. Перед нами предмети виробництва механічної, столярської, шевської і трикотажної майстерень. Електромонтерське та слюсарське знаряддя, кухенний посуд, взуття, волічкове в'язання жіночих та дитячих светерів, рукавичок, панчіх і інше — тішать око глядяча докладністю та прецизією виконання.

Особливо багатий був відділ вишивок робітні «Українського Народнього Мистецтва» табору. Тут ми побачили жіночі блюзочки, чоловічі сорочки й краватки, рушники, хусточки та застосування народньої вишивки в хатньому обладнанні. Все розміщене зі смаком, з приміненням народніх мотивів з різних частин нашої землі. Виконавці проявили багату інвенцію зразків, вміння орнаментаційного розміщення, при чому кольористичні зіставлення зроблено зі справжнім смаком. Тому й не диво, що англійські вояки найдовше зупинялися біля цієї ділянки, замовляючи багато предметів.

Окрему групу творили праці мистців-різьбарів. Прекрасно виконані їхні касетки, чаші, тарілки, альбоми, церковний хрест. Глядача захоплювало вміння, прецизія і муравлина пильність у виконанні. Це справжнє виробниче мистецтво!

Далі йшли витвори малярської студії, — гарно виконані пейзажі, портрети, натюр-морти. Побіч них — дещо зі скульптури. Все таке живе, темпераментне, вміло схоплене з природи.

З цікавістю споглядали ми на продукти таборового видавництва: часопис, журнал «Похід», шкільні підручники, образи святих, святочні картки, оголошення й ін. Різноманітність, багатство та доброякісність друкованих речей свідчать про живучість гайденавського табору, його широку громадську роботу на культурно-освітньому полі.

На фронтовій стіні пишався Герб Соборної України з прапорами — символ нашої державности, завершення українського відділу виставки. Видно було тут мистецьку руку й справжній смак працівників малярської студії. Нижче, на вишитій подушці лежала, різьблена в гуцульському стилі, гетьманська булава, що доповнювала Герб і символізувала колишню могутність нашої країни.

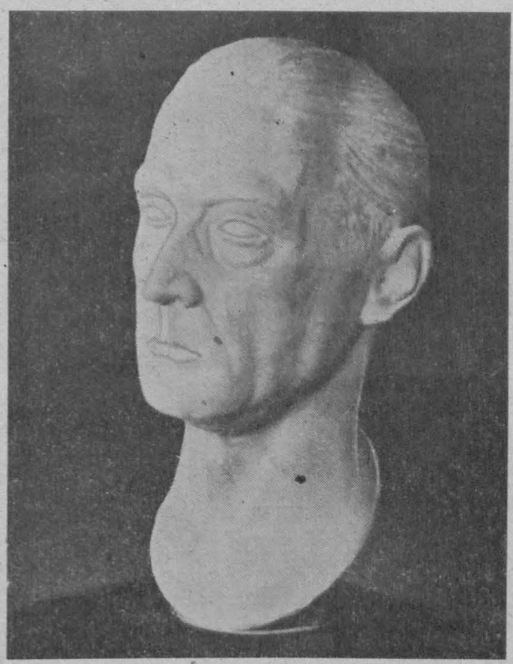

Скульптура роботи пані С. (Гайденав), експонована на виставці в Шльос Единґені

Поволі отрясалися ми з маси вражень, в які попали на самому початку, і в нашій уяві викристалізувалась думка, що виставка мистецтва й виробництва українських таборян — це не маловажна справа, а велике досягнення, що його здійснюють наші творчі сили.

Мистецтво входить, як складова частина, в культуру народу лише тоді, коли доходить до широкого глядача, знаходить в ньому співзвучний відгомін і, зрештою, стає конечною життєвою потребою. Глядачі стають тоді співучасниками в творенні мистецтва, як суспільної вартости. Особливо цінним для нас було те, що глядачами нашої виставки були чужинці.

Годиться підкреслити, що виставлені твори мистецтва й виробництва виконано ручним способом в таборі, а не витягнено зі схованок таборян, чи привезено з інших таборів.

Гарно виданий в англійській мові у видавництві «Заграва», ілюстрований експонатами з різних відділів каталог надовго збереже в пам'яті відвідувача приємне враження про виставку.

В подібному стилі й тематиці уряджене було шатро табору Мунстер. Українські таборяни з Бурґдорфу не мали окремого шатра, а тому примістили свої експонати спільно з чотирма іншими національностями. Тематика й спосіб виконання у виставлених ними працях — різнорідна й багата.

Обидва ці табори виявили також старанну підготову до виставки, живучість і творчість своїх мистців та спільно з табором Гайденав гідно зарепрезентували перед чужинцями наше національне мистецтво. Ю. Лисяк

ПОДЯКА

Жіноча організація табору Гайденав висловлює подяку всім тим таборянам, які з повним довір'ям віддали найцінніші свої мистецькі речі на виставку в Целе.

Жіноча організація.

ЛЯ ҐВАРДІЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ТАБОРІ «СОММЕ-КАЗЕРНЕ»

«Наше Життя» подає таку вістку:

2 серпня ц. р. о 10 годині ранку, цілком несподівано, в український табір «Сомме-казерне» прибув головний директор УНРРА Ля Ґвардія.

Голова таборової Ради привітав від табору достойного гостя та відбув з ним розмову.

Сер Ля Ґвардія вислухав інформацію про кількість українців у таборі і розподіл їх за фахом. Потім запитав, чи хочуть українці добровільно вернутись на батьківщину. На категоричне заперечення Ля Ґвардія поставив запитання, як таборяни і таборовий провід уявляють собі своє майбутнє, бо незабаром перебування ДП в Німеччині мусить закінчитися.

Голова таборової Ради відповів, що він розуміє конечність дальшого переїзду виселенців. Для нас, сказав він, було б бажано виїхати до США, Канади або Південної Америки. При цьому воліли б осісти десь компактною масою.

Директор Ля Ґвардія розуміє це, обіцяє підтримку, але не знає, чи це вдасться зреалізувати. Далі він заявив, що буде підтримувати просьбу, щоб люди, що вже позбавлені або будуть позбавлені прав ДП, і далі діставали підмогу.

На пропозицію Ля Ґвардія, представник СССР при Головній кватирі УНРРА відбув теж розмову з головою таборової Ради, але ця розмова не дала ніяких конкретних наслідків.

Від'їжджаючи і прощаючись з провідником табору, Ля Ґвардія відмовився від пропозиції зробити короткий огляд табору, мотивуючи це тим, що, хоч би виселенцям тут було найкраще, не може бути їм тут так добре, щоб не могло бути ще краще, і що головне завдання — знайти для еміґрантів нову батьківщину.

Павло СТЕП

САДІВНИК

Прокинувся рано:
Ще сяяли зорі,
Земля оповита ще сном,
А сиві тумани,
Мов хвилі на морі,
Клубками котились кругом...

Розправивши спину,
Мерщій до роботи
Узявся в своєму садку,
Робив безупину
До сьомого поту...
Поївши сяк-так, нашвидку,
До праці став знову
Надміру тяжкої,
Ні разу не сівши спочить,
Квітник свій чудовий —
Троянди й левкої —
Хотів якнайкраще полить...

Вже й вечір похмурий
Розміреним кроком
Скрадається тихо, як кіт:
Вночі будуть бурі,
Суворі й жорстокі,
Та з квітів не зірвуть їх цвіт.

Замість рецензії

Горох і капуста

Музичний ансамбль, що кілька місяців тому щасливо народився, здається, в Ганновері під теплим крильцем УНРРА і дістав дещо романтичне ім'я — «Музичні Мандрівники» — безтурботно мандрував собі по терену 30-го Корпусу і, нарешті, завітав і до нашого табору. Як і годиться кожному порядному ансамблеві, відразу ж розвісив біля таборового театру реклямні вітрини і розпочав свою діяльність на нашій широкій сцені.

Завдання й мета організаторів ансамблю, в даному разі мистецького відділу УНРРА, були благородні й цілком ясні: задовольнити культурні потреби англійських вояків, показавши їм кращі зразки мистецтва народів сходу Европи. Та не зовсім ясна й зрозуміла мета людей, які брали участь у складанні репертуару, що його вже тричі бачили й наші гайденавські глядачі. Здається нам, що ці панове ще й досі мислять категоріями перших, так званих, «білих» російських еміґрантів, що показували колись західньо-европейському глядачеві слов'янську екзотику: «казачьї хори», оркестри «балалаєчніков» і славнозвісну «чечотку».

Але постає питання: що мали на думці упорядчики даної кафе-шантанної програми, збираючись показувати її нашим скитальцям, більшій частині яких нічогісінько не промовляє до серця вся ота «циганщина» з нікому незнаного й незрозумілого «Яру»?

Не вдаючися в детальну оцінку мистецьких якостей цілого репертуару, можна відзначити деякі окремі, варті уваги його точки, як от виступ акробатів та акробатичний танок пані Зіни і пана Бориса. Непоганий також був би й танок моряків, на жаль, спотворений пляшкою та деякими непотрібними «еківоками». А от комічно-акробатичний виступ кльовнів, в якому партнерка ховається в широчезні партнерові штани, а він цілує її туди, куди запорожці, пишучи колись листа турецькому султанові, радили їх поцілувати, — вже й зовсім не естетичний і розрахований, очевидячки, тільки на дешеві оплески невибагливих глядачів.

Щождо українського, пришитого білими нитками, хвостика, то про нього можна було б сказати багато, але через брак місця доводиться обмежитися тільки дещицею. Поперше, український танок сам по собі такий емоціональний, що не потребує жадних вигуків «асса!» і безглуздого приплескування в долоні. А подруге, як міг зважитися укладач в'язанки українських пісень, до речі, дуже слабкої, поставити поруч майже молитовної «Думи мої, думи мої» — хвацьку «Гоп, мої гречаники»?

Закінчити хочеться словами блаженної пам'яті Івана Котляревського, сказаними понад сто років тому: «Намішали гороху з капустою».

П. С.

За першість з футболу

УСК «ЧАЙКА» — УСК «СІЧ» (5 : 1)

11 січня українські команди «Чайка» — Фалькенберґ та «Січ» — Гайденав зустрілися вдруге. В двадцятій хвилині напруженої гри по гарній комбінації Сигида гострим стрілом здобуває ворота «Чайки». Далі гра йде вирівняно, зі змінними атаками. Прорив правого крила футболістів Фалькенберґу дає їм змогу вирівняти рахунок 1 : 1 — вислід першого тайму.

В часі перерви акробати УСК «Січ» дали на площі прекрасний десятихвилинний попис, яким захопилася публіка.

Після перерви «Січ» розвиває сильний темп гри, і на десятій хвилині Ґарун у ворота противника забиває другого м'яча. Ще за 2 хвилини влучним і сильним ударом здалека Карман знову здобуває ворота Фалькенберґу, а Сигида невдовзі доводить рахунок до 4 : 1 на користь дружини «Січ».

Змагуни з Фалькенберґу теж проводять ряд гарних комбінацій і створюють загрозу перед ворітьми «Січі», але спритність і вміння воротаря Варги приводить їх до розчарування.

З рахунком 5 : 1 на користь «Січі» закінчується гра.

Ол.

ПРИЙМЕМО на працю двох лінотипістів до друкарні видавництва «Заграва» в Ґайденав.

Дирекція

ОГОЛОШЕННЯ

З нагоди роковин заснування табору Гайденав, у неділю 18 серпня в приміщенні артистично-малярської студії і бібліотеки відкривається виставка продукції таборових майстерень і студій. Частина речей, експонованих на виставці, буде розіграна на льотерії в понеділок 19 серпня.

Ювілейна Комісія.

ОПОВІЩЕННЯ

25 серпня 1946 року о 6 годині вечора в приміщенні Великої авдиторії Українського Народнього Університету відбудуться надзвичайні загальні збори кооперативи «Кооперативне Видавництво «Заграва», кооператива з відповідальністю паями в Гайденав».

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Відчитання протоколу з попередніх загальних зборів.
2. Звіт Дирекції.
3. Звіт Контрольної комісії.
4. Затвердження видавничого пляну на друге півріччя 1946 р.
5. Затвердження прелімінаря бюджету.
6. Поточні справи.

Надзірна Рада.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Проведена в таборі збірка на пам'ятник бл. п. Степана Шухевича дала 3.699,50 марок. Згадану суму передано до Комітету будови пам'ятника.

Секція Ліґи Українських Політв'язнів, що провадила збірку, складає подяку громадянству табору Гайденав, яке так радо відгукнулося своїми датками на заклик.

Секція ЛУПВ в Гайденав.

Редакція «Луни» просить особу, що має твори Василя Стефаника та С. Васильченка, продати їх або відступити у тимчасове користування за винагороду.

РОЗШУКИ

Хто знав би щось про Івана Рогача-Сілецького з Станиславова—прохання подати відомості до редакції «Луни».

Євстратьів Антін (Мюнхен-Ляйм) шукає сина Євстратьєва Михайла.

Ганна Орлова розшукує братів Андрія та Павла. Відомості подавати на адресу редакції.

Хто б знав про місце перебування Якобше Станислава, що мешкав до травня 1945 р. в м. Шонебек над Ельбою, прохання повідомити на адресу: Якобше Катерина, Авґсбурґ, Сомме-Казерне, 4/94.

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ

Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк. Кооп. В-ва «Заграва» в Ґайденав. Зам. ч. 227.

УКРАЇНСЬКИЙ
Ь.....
МУЗЕЙ-АРХІ

„ЕХО" — UKRAINIAN NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 28 УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС РІК 1.

ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя
25 серпня 1946 р.

Схід сонця 5 год. 58 хв.
Захід сонця 20 год. 02 хв.

Нед. 11-та по п'ятд. Свв. мчч. Фотія, Аникити, Панфила й Капитона

20. VIII. 1843. Помер письменник Григорій Квітка-Основ'яненко.

На мировій конференції

ПРОТИ ЕКОНОМІЧНОГО ПОНЕВОЛЕННЯ МАЛИХ КРАЇН

Після бурхливих дебатів підчас вироблення реґляменту, мирова конференція увійшла в стадію певного затишшя. Утворені комісії (господарські й політичні) пункт за пунктом розглядають проєкти мирових трактатів з окремими державами.

Спеціяльна комісія розробляє статут м. Трієсту, що має перебувати під міжнароднім зарядом. Виявилися значні розходження поглядів. Росія й Югославія домагаються, щоб усі залізниці, які ведуть до Трієсту, перебували під югославським зарядом і щоб до управи трієстського порту були введені також представники Польщі, Чехословаччини та України. Італія, з свого боку, пропонує поширити трієстський інтернаціональний район на схід, включивши до нього також і важливий порт Поля. Досі не пощастило погодити ці розбіжні погляди.

На пленарному засіданні конференції ухвалено дати слово представникам Альбанії, Мехики, Куби, Єгипту, Австрії й Ірану для омотивування своїх побажань щодо окремих мирових трактатів. Проти надання слова Австрії рішуче виступали представники Росії, Югославії й Польщі. Традиційною більшістю 15 проти 6 ухвалено дати можливість Австрії викласти свою точку погляду (щодо південно-тірольського питання).

Підчас загальних дебатів Бернс і Александер, відповідаючи Молотову, вперше виразно визначили позицію Англії й США щодо економічного статуту переможених країн. Вони обидва висловились за принцип повної економічної незалежности. — Невже хтонебудь запропонує, щоб економічне поневолення цих країн Німеччиною було замінене економічним поневоленням їх якоюсь іншою країною? — запитує Бернс, дискутуючи з Молотовим. Александер теж рішуче висловився проти економічного поневолення слабших країн сильнішими й зазначив, що з деякими балканськими країнами вже укладено такі кабальні договори.

І. М.

НОТА США ПОЛЬСЬКОМУ УРЯДОВІ

Американський амбасадор у Варшаві Артур Бліс-Лейн оголосив ноту США польському тимчасовому урядові, в якій говориться, що США, Англія і СССР визнали тимчасовий польський уряд з умовою, що він проведе в листопаді цього року вільні вибори в Польщі. Америка вважає проведений в червні референдум підготовкою до виборів.

На думку США методи, за якими проводився референдум, не можна визначити задовільними. Тому уряд США пропонує провести загальні вибори Польщі таким чином, щоб всі демократичні партії мали однакову свободу. Вибори мусять відбутися без арештів або погроз арештів. Вибори мають бути безумовно таємними, і голоси мусять підраховуватися в присутності представників всіх партій. Наслідки виборів повинні бути оголошені відразу ж.

Нота уряду Великобританії підтримує всі американські пропозиції і також вказує на те, що не всі партії в Польщі мають однакову політичну свободу, не всі мають змогу вживати радіо в передвиборній аґітації і не всі мають змогу відповідно провадити збори.

На закінчення своїх нот Англія і Америка висловлюють надію, що тимчасовий польський уряд візьме до уваги все сказане.

УЛЬТИМАТИВНА НОТА ЮГОСЛАВІЇ

Американський державний секретар Дін Ечісон передав югославському представникові у Вашінґтоні нову ноту в зв'язку з зістреленням двох американських літаків над територією Югославії.

Уряд США в ультимативній ноті дає Югославії термін 48 годин в якому югославський уряд має виконати такі вимоги: 1. Негайно звільнити ще живих пасажирів і залогу зістрелених американських літаків і доставити їх до італійського кордону. 2. Негайно надати американській владі змогу зв'язатися з інтернованими членами залог збитих літаків. 3. Уряд США вимагає негайного розгляду справи про зістрелення другого літака; в цьому розгляді мусить брати участь американська влада.

Якщо Югославія не виконає протягом 48 годин цих вимог, США вимагатиме негайно скликання Ради Безпеки ОН і вжиття відповідних заходів.

Перейдений рік

Рік тому наша громада перебрала табір у Гайденав майже цілком знищений. Наші попередники, що виїхали звідси, залишили нам бараки, закидані грузом та сміттям, без вікон та дверей. Тому з першого ж дня довелося взятися за відбудову табору. В скорім часі створено столярську та механічну майстерні, які розпочали направу й будування житлових приміщень. Вслід за тим почалося виробництво шаф, крісел, ліжок тощо. Сьогодні немає такої кімнати, де б не було речей, вироблених нашими майстрами.

Відчувши гостру потребу в ремонті взуття та одягу, вже на початку заснування табору зорганізовано шевську та кравецьку майстерні. Пізніше відкрито трикотарню та вишивальню, малярську студію. Усі майстерні працювали в першу чергу для забезпечення табору. Зроблено дуже багато для поодиноких таборян та для загального добра.

Наочним вислідом усієї цієї праці з'явилися гідні подиву виставки як в замку Единґен, так і в таборі у річницю його існування.

Рівночасно з відкриттям майстерень організовувано культурно-освітні інституції. В перших днях нашого життя в таборі влаштовано дитячий садок. Вихователькі віддано взялися за виховування наших найменших. Трохи пізніше дбанням наших педаґоґів відкрито й розпочато науку в чотириклясовій народній школі. Багато муравлиної праці вкладено в навчання наших дітей без жадного підручника та з трудом добуваними зшитками.

За народньою школою постає восьмиклясова гуманістична ґімназія, в якій рівень навчання не нижчий, ніж у добрих передвоєнних наших ґімназіях. Однорічну працю вивершила ґімназія випуском перших абітурієнтів, які ціле своє життя будуть вдячні вихователям за осягнення середньої освіти у важких і несприятливих умовах чужини.

У великій мірі нашій учнівській молоді прислужився інтернат, що дає частині учнів опіку і змогу нормально навчатися. Інтернат відіграє велику морально-виховну ролю для шкільної молоді. При ґімназії, окрім того, функціонують торговельні курси.

Для навчання дорослих, минулої осені відкрито Народній Університет, що вже дав для півтисячі таборян поглиблені знання.

(Закінчення на 2 стор.)

З приємністю мусимо визнати, що наші педагоги віддають своєму народові все, що вони набули за довгі роки.

Дальшим здобутком та доповненням культурно-освітньої праці є створення видавництва та друкарської бази в таборі. Перед роком українське слово було дуже рідке у нас, а сьогодні немає таборянина, який би не читав своєї газети, журналу чи дитячої книжечки. Наше видавництво «Заграва» може видати першу-ліпшу книжку.

Значним осягом табору є гарний театр, що нераз розвеселяє наших людей та плекає українську культуру. Можна сміливо сказати, що наш табір гідно репрезентує українців перед чужинцями.

Велику заслугу в будові табору поклали наші церкви зі своїми настоятелями. Тут можемо гордо сказати, що не було в нас і нема жадної релігійної різниці при праці для добра народу.

Багато зроблено, багато пережито. І хоча ще й нині живемо ми в неясній ситуації, — будемо працювати, як і перше, в інтересах тих ідеалів, за які віками боровся наш народ.

Ол. Дроздовський,
комендант табору.

ГЕНЕРАЛ МЕК НЕРНЕЙ ПРО ПЕРЕСЕЛЕНИХ

Генерал Мек Нерней, головний командувач американської окупаційної армії, скликав недавно у Франкфурті пресову конференцію в справі переселенців. На цій конференції, в присутності численних журналістів, генерал Мек Нерней підкреслив, що американська і англійська окупаційні зони Німеччини є прибіжищем для всіх тих, хто не має своєї батьківщини. Одначе, дальший приплив утікачів буде здержаний.

З початком 1947 р., коли УНРРА припинить свою діяльність, американська армія перебере опіку над еміґрантами і адміністрацією переселенчих таборів. Для тієї цілі асиґновано вже 84 мільйони долярів. Багато урядовців УНРРА залишиться на своїх посадах, але вони будуть підлягати военному міністерству США.

На запит журналістів, як довго ще залишаться табори, генерал Мек Нерней відповів, що так довго, доки всі, кому слід, не будуть репатрійовані або доки не знайдуть нове місце поселення. Насильно репатрійований ніхто не буде, якщо виразно цього не заявить. Примусовій репатріяції підпадають тільки кримінальні злочинці. На доказ цього подав генерал Мек Нерней факт, що транспорт з 700 поляками, який їхав до Польщі, був задержаний, бо виявилося, що цей транспорт був нелеґально зорганізований.

Наприкінці заявив генерал Мек Нерней, що з числа 31 тисяча жидів, які перебувають у Відні, він може прийняти до Німеччини тільки 5 тисяч.

Перевірка, яку два місяці переводить американська армія в таборах переселенців, дотепер охопила 25 % переселених. Перевірка виявила, що 8 % ДП не підлягають поняттю «насильно вивезених».

(«Українська Трибуна»)

РОКОВИНИ ТАБОРУ ГАЙДЕНАВ

У неділю 18 серпня мешканці табору Гайденав відзначили роковини з дня створення своєї тимчасової оселі.

Після Служби Божої почали сходитися таборяни на по-святковому прибраний центральний майдан. Як годиться причепурені, вишикувалися вони чвірками і рушили урочистим походом. В голові походу йшло духовенство з церковним хором. Повбирані в національні убрання, йшли слідом наші найменші — вихованці дитячого садка і народньої школи. Далі машерували ветерани визвольних змагань, таборова охорока, учні ґімназії, працівники театру, службовці установ і вся таборова громада.

Повільно вирушив похід за браму, пройшов дорогою до «хутора» — таборового виселка, обійшов табір довкола і повернувся на центральний майдан, щоб спільно вознести молитву Всевишньому. Після молебня, відправленого греко-католицьким і православним душпастирями, таборяни розійшлися по бараках.

Увечері в театральній залі відбувся великий концерт. Господарі, юґослави-сусіди й численні гості з інших таборів мали цього вечора приємність вислухати гарно скомпоновану й виконану святочну програму.

Річні підсумки таборового побуту продемонстровані були в неділю й понеділок на виставці. З ранку й до вечора товпилися відвідувачі перед виставковими стендами. А подивитися було на що! Від старанно змальованого школярською рукою малюнка рідної хатки — до гідного задовольнити вибагливий мистецький смак пейзажу і портрета; від звичайного панчоха — до найскладніших візерунків вишитої сорочки. Кухонне начиння, столярський та слюсарський інструмент, електричні печі, гуцульська різьба, ґалянтне взуття, трикотажні вироби і, нарешті, газети, журнали, книжки, — все це, створене власними руками, міг оглядати відвідувач виставки в день демонстрації цілорічної праці.

В понеділок увечері впоряджено було льотерію, на якій розіграно частину речей, показаних на виставці.

Минув рік у таборі. Для всіх таборян був він роком непевности й чекання. Але для тих, хто волів нічого не робити, був він, крім того, пропащим, змарнованим часом, для тих же, хто в усякій ситуації шукає і знаходить працю, був він роком самовдосконалення, часом, присвяченим інтересам загалу.

З такою думкою, певно, лягали спати цього вечора таборяни. І ті, які протягом року не сиділи, склавши руки, — лягали спати з теплим почуттям вдоволення.

С.

ПОЗИЦІЯ ТУРЕЧЧИНИ В ДАРДАНЕЛЬСЬКОМУ ПИТАННІ

Анкара. Рішучість Туреччини захищати Дарданеллі виявилася в заяві міністра-президента Пекера, що її він зробив представникам преси.

Пекер сказав, що Туреччина ще не думає демобілізувати потужну армію. Підчас кризи в зв'язку з іранською провінцією Азербайджан, на його думку, росіяни не зайняли Дарданеллі лише тому, що була змобілізована турецька армія. Пильність Світової Ради Безпеки відіграла лише другорядну ролю. Опозиція, що декілька тижнів тому ввійшла до парляменту в формі демократичної партії, заповіла, що вона цілковито підтримуватиме уряд Пекера, при збереженні турецького суверенітету.

Пластуни на марші

«Цвіт України і краса,
Скобів орлиний ми рід,
Ясні, веселі в нас лиця,
Любимо волю і світ».

(З Пластового Гимну).

Фото С. Макуха.

Кількома рядками

** США вислали Совєтам ноту, в якій протестують проти совєтських претензій на Дарданелі. Як повідомляє лондонське радіо, подібну ноту надішле Англія.

** Бевін і британський державний секретар для справ колоній, Холл, відбули в Парижі нараду з трьома представниками жидівської організації. Перебіг наради та її рішення не оголошено.

** Президія Верховної Ради СССР нагородила московського патріярха Олексія орденом Червоного Трудового Прапора.

** В Празі відбувається світовий студентський конґрес, в якому беруть участь 400 делеґатів 60-х різних народностей.

** Атомова комісія при ОН припинила свою працю до часу, поки наукова комісія не опрацює метод контролі атомової енерґії.

** Грецький уряд звернувся до США й Великобританії, щоб вони вислали своїх обсерваторів на час голосування в справі державного устрою Греції, що відбудеться 1 вересня. Англія й Америка відмовилися вислати своїх обсерваторів до Греції.

** Між Польщею і Чехословаччиною підписано пакт приязні і допомоги.

** Американський департамент рільництва подає, що у вересні зі США буде експортовано до Европи понад 1 млн. тонн збіжжя.

** Люксембурзький уряд звільнив усіх заарештованих революціонерів, обвинувачених у намаганні повалити дотеперішній уряд.

** Колишнього «імператора Манджурії» перевезено з Владивостоку до Токіо, де він виступатиме як свідок на процесі воєнних злочинців Японії.

** У США страйкує 5.000 робітників кораблебудівних товариств.

** Москва офіційно заперечила заяву іранського амбасадора в Вашінґтоні про зосередження совєтських військ на північному кордоні Ірану.

** Югославія домагається від альянтів видачі 415 співпрацівників Міхайловіча, особливо тих, яких в процесі над ним засуджено заочно.

** Для вивезення румовищ з Берліну потрібно 7.000.000 залізничних вагонів.

НОВІ ТИПИ СОВЄТСЬКИХ ЛІТАКІВ

Москва. 19 серпня Сталін оглядав, з нагоди «Дня Летунів», у Москві нові типи совєтських літаків, що своїм особливим летом являють досягнення совєтської повоєнної промисловости.

Маршал авіяції Вершинін давав Сталіну пояснення відносно окремих типів. Передусім показано було нові дизельні та ракетні літаки, серед них винищувачі й легкі бомбардувальники.

З-поміж нових моделей звернули на себе увагу два типи, як курйоз, — один літак з хвостом спереду і з площинами несних поверхонь ззаду, а другий з двома пропелерами на місці площин несних поверхонь.

В літньому пластовому таборі

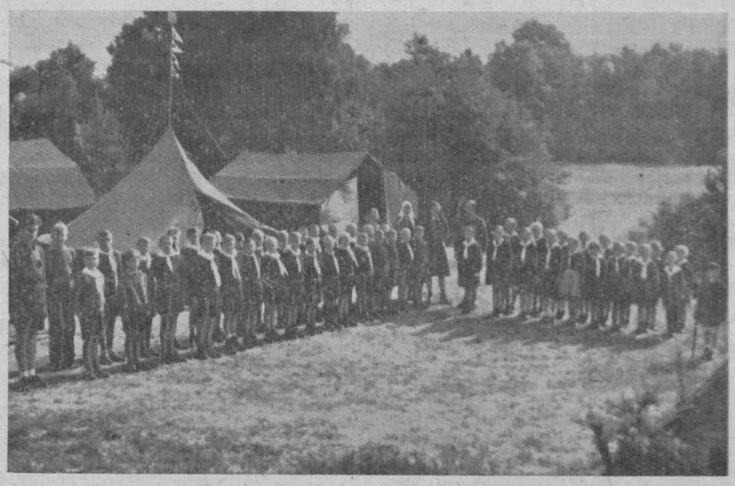

Пластуни народньої школи перед виправою.

Фото С. Макуха.

УНРРА ВИЗНАЧАЄ ПРОГРАМУ ПЕРЕСЕЛЕННЯ ДЛЯ БЕЗДЕРЖАВНИХ

На зборах УНРРА в Женеві схвалено програму переселення бездержавних і насильно вивезених.

За цим пляном, сотні тисяч людей, що живуть нині в таборах Німеччини та Австрії, матимуть змогу почати нове життя на новій батьківщині.

Цей плян заперечували Совєтський Союз, Україна, Білорусь, Польща та Югославія. Польська делеґація заявила, що переселення було б протиріччям поверненню на стару батьківщину. Крім того, вона запропонувала, щоб стара батьківщина нав'язала зв'язок з тією країною, куди люди будуть переселені. Англійський представник запротестував проти цієї пропозиції.

Дальші важливі рішення зборів УНРРА щодо долі бездержавних такі:

1. УНРРА й далі опікуватиметься бездержавними, поки нова організація в справі втікачів не перейме її роботу. А проте, УНРРА працюватиме в цій галузі не далі, як до 30 червня 1947 р.

2. Урядовці УНРРА, що саботують повернення бездержавних, мають бути звільнені.

3. Бездержавних муситься інформувати про життєві умовини в їхніх рідних країнах.

4. Бездержавні, які під натиском або пропаґандою активно противляться репатріяції, мають бути виділені.

Генеральний директор УНРРА, Ля Ґвардія, заявив, що повернення бездержавних є найважливішим завданням УНРРА.

Треба всіма засобами домагатись повернення до рідних країн, — сказав він. — Успіх цього заходу великою мірою залежить від позиції поляків та югославів.

«Якщо нам не вдасться відвезти від 400.000 до 500.000 бездержавних до їх рідних країн, то ми не зможемо здійснити нове розселення інших, — сказав Ля Ґвардія, — бо неможливо розселити в нових країнах 830.000 бездержавних. УНРРА опікуватиметься також тими бездержавними, які будуть визнані за втікачів за проєктом конституції міжнародньої організації в справах утікачів. Совєтський Союз та інші держави були проти цього, але вони все таки хочуть зробити виняток для тих жидів, «які тікають з певних країн».

(L)

ІНФОРМАЦІЙНІ ЦЕНТРИ В ТАБОРАХ УТІКАЧІВ

Ля Ґвардія заявив, що УНРРА змінить методи своєї роботи в справі організації втікачів. За домовленням з урядом Югославії, в таборах югославських утікачів, які не бажають вертатися додому, будуть створені інформаційні центри, в яких представники уряду Тіто інформуватимуть втікачів про теперішній стан речей в Югославії і сприятимуть репатріяції.

Ля Ґвардія висловив надію, що подібні інформаційні центри, за домовленням з варшавським урядом, будуть створені і в польських таборах.

РОСІЯ ДОСЛІДЖУВАТИМЕ ТЕЖ

Звідомлення з Сан-Франціско доносить, що Совєтський Союз передбачає «в недалекому майбутньому» також провести досліди над атомовими бомбами, подібними до тих, які провадилися в Бікіні-Атол. Це звідомлення походить із заяви офіційного російського представника Александрова, який був присутнім при американських дослідах.

Так заснувався табір

Гарячий червневий день. Сиджу над берегом великого ставу. Навкруги мене крики та сміхи німецької дітвори, що булькається в застояному плесі. Стають перед очима спомини про рідні сторони, рідну Стрипу, де колись, у чистих запашних водах, купалися ми, українські діти.

Нараз з задуми виривають мене чиїсь кроки. Оглядаюсь — наближаются двоє обвітрених і загорілих від сонця мужчин. Відразу впізнаю — українці. Питають, чи я українка і чому не повертаюся додому. Нав'язуємо розмову. Оповідаю, що нас тут є семеро. Решта виїхали. Двоє незнайомих, виявляється, забрели сюди аж із-за Лаби. Розказують, що в Баварії, як і по інших місцях Німеччини, постають українські табори. Я вперше про це чую і тому з великим зацікавленням розпитую про все, що вони знають і чого не знають.

Подорожні прощаються й рушають далі, шукати таборів. Знайдуть — повідомлять нас. Так умовилися.

За тиждень вони вертаються, але вже з більшою групою. Серед них — жінка. В тутешній околиці ніде немає українського табору, а роз'їжджати далі небезпечно. Залишаються в містечку, де й ми. Це були наш теперішній провідник табору інж. Ол. Дроздовський зі своєю дружиною й товаришами.

Жили ми в школі, що при шляху на Лінебурґ. Щоденно бачили людей, які поверталися на Схід. Чули їхні співи, крики, сміхи. Тимчасом вечорами, ранками й ночами тягнулися помучені люди підводами, роверами й пішки зі Сходу, з-за Лаби. Наше вбоге житло стало прибіжищем для наших братів-втікачів. І тоді в інж. Дроздовського виринула думка: створити й собі табір, як то вже десь є в далекій Баварії. Всі радо підтримали ту думку.

Вислали двох чоловіків до Ганноверу. А що було журби й клопоту, бо навіть кусника хліба на дорогу нашим посланцям бракувало! Складалися всі по шматочку. В Ганновері знайшли своїх, які так само хотіли зорганізувати табір.

Посланці від українців не один день оббивали пороги англійської військової команди, щоб дістати дозвіл на створення табору. То була не легка праця. З Ганноверу — в Целе, з Целе — в Зольтав, від однієї команди до другої — все металися наші представники, щоб вистаратися притулок для сотень скитальців, які розпорошилися по лісах, містах та селах. Нарешті, дозвіл дано!

За місце для табору обрали в Мунстері терен колишніх амуніційних складів. Підводами й пішки, роверами, дерев'яними візками,—хто чим міг,—потяглися до табору люди.

Почалася щоденна праця над очищенням табору від бруду та сміття, набоїв, пороху, розбитих ящиків та іншого мотлоху. І за короткий час тут закипіло українське вигнанське життя. А вже невдовзі працювали народня школа, дитячий садок, хор. Появився священик, і незабаром таборяни мали змогу гуртом молитися Всевишньому. Завирувало громадське життя. На чолі табору став інженер Дроздовський, іменований на цей пост англійською владою. Але й ми іншого не обрали б, бо лише йому за всі його старання й труди завдячували своїм довір'ям.

Забагато стало нас в мунстерському таборі. Наплив великий—місця мало. Постала потреба десь інде новий відкрити табір. І 13 серпня 1945 року значну частину таборян англійці перевозять до Гайденав. Жалуємо за Мунстером, але наш брат, неначе та верба—де не посади, там і прийметься.

І тут, в Гайденав, почали ми творити свою «державу» наново. В короткому часі життя закипіло ще бурхливіше, як у Мунстері. Відкрито Гімназію, народній університет, школу, курси, дитячий садок, різні робітні, студії.

Багато праці вкладено, багато зроблено в умовах всяких неприємних несподіванок для того, щоб далі на чужині не дати погаснути вогникові, що його винесли ми з дому,—вогникові відданости, самопожертовности та любови до рідного краю. І не знати, як довго прийдеться нам жити в Гайденав, куди нас ще доля закине, та де б ми не були, куди б ми не заїхали—Україна завжди перед нами і з нами.

Текля Іваськів

В дитячому садку

«... Тягнемо-потягнемо, а витягти не можемо...»

Фото С. Макуха

О. ДАНСЬКИЙ

Людина мріє про смерть

(Уривок з повісти про німецькі концтабори «Хочу жити»)

Поміж двома бльоками насипано гору каміння, й окреме командо в'язнів розбивало його на дрібні кусні. Гнат Тирський сидів між ними й товк замість молотом шматком заліза. Його колись плекані руки були в струпах і гнійних ранах. Очі пішли вглиб, довге обличчя вигострилося ще більше. Серпневе сонце заглядало з-за шістнадцятого бльоку, граючися на Гнатовій стриженій голові. Гнат змахнув з лоба гризький піт рукавом смугнастої блюзи й ще дужче розмазав білий пил, що осів з каменя. Запах поту й людських відходів стояв у повітрі, як стіна. По тілі лазили сотні вошей, розбуджених теплом і Гнатовою кров'ю. Було гидко й пусто. Голод викликав у мізку настирливі образи колишньої їжі. Рука відрухово, як сворінь якої машини, піднімала залізо й опускалася. Її не контролювала ніяка свідома думка.

Підставовий камінь, що на ньому Гнат розбивав менші куски, хитнувся, і залізо попало в палець. Кров швидко просякла крізь густий шар пилу, і Гнат висмоктав її устами.

Форарбайтер доглянув Гната й копнув його в илече.

— Ти, перонє сакраменцкі, нічого не робиш! — вилаявся він і пішов геть.

Сусід, що сидів праворуч, довго розглядав Гнатового трикутника з літерою «У» посередині й запитав:

— Ти хто? Унґарн?

Тирський підвів на нього очі й хвилину дивився без думки. Сусід мав обличчя жовте, як кружок старого церковного воску.

— Я з Уруґваю! — насмішливо відповів Тирський. Йому не хотілося пояснити, звідкіля він, бо сусід і так не знав, певно, нічого про Україну. Сусід дивився на Тирського великими очима й не знав, чи дивуватися, чи кинути лайкою.

Гнат повів очима по цілій групі. Проти нього сидів літній в'язень, худий, як аскет. В нього не було сорочки, а драна блюза відкривала волохаті сиві груди. Він хитався цілим тілом і махав молотком. Та молоток ледве торкався каміння. При цьому в'язень скиглив увесь час, як дитина: а—а—а!

Він мав бігунку й не відчував, що весь виваляний калом. Гнатові стало млосно.

Поруч був сусід, якого скуласте лице й косі очі нагадали Тирському образки з шкільної географії. Тирський нагнув плечі і рукою торкнувся сусідової блюзи, де на лівій стороні проти другої дірки ґудзика був пришитий нумер з чорним трикутником.

Сусід зупинився в праці й сказав: «Моя — Ташкент!», себто, що він родом з Ташкенту. Він знову нахилився над своїм каменем. Гнат понатужився зобразити собі даль кілометрів, що лягли між Аушвіцом і Ташкентом. Він подумав: «Далеко ти, брате, зайшов, шукаючи свойого гробу!»

Віддалік працювало кілька жидів. Їх очі вилазили з орбіт, як у риби, що її викинуто на берег. З відкритих уст тягнулися нитки білої слини. Жиди були злющі й сварилися між собою за дрібницю. Але такими їх зробив табір, бо вони були приречені на смерть. Тирський згадав свойого ровесника, Арона Рота, з яким він грався ще хлопцем, і нараз затужив за його веселим сміхом, як за водою.

Молодий, може, чотирнадцятлітній хлопець лебедів щось сам до себе м'якими згуками французької мови й обтирав хусткою півпрогнилий палець ноги. Хустка була шовкова, ще чиста, з вишитою в рожі графською короною. Тирський згадав, що до табору можна взяти зі собою тільки дві хусточки до носа — цілий маєток! — і гірко посміхнувся.

ПАМ'ЯТЬ ВІДТВОРЮЄ...

(уривок з нотатника)

... Синя стрічка Везери передерта розваленим мостом. Крайчиком стрічки притулились великі залізні комахи-кораблі, які вихор війни закинув на чужину. Завмерлі, не розгортають своїх білих крил. Оживуть, як піднесеться міст. В клітинках залізних комах — каютках скрилися так само загнані вихром на чужину маленькі комашки не завмерлі, бо: люди...

Спокійне дзеркало Везери, широкі рівнини, одностайне небо, короткі зустрічі із німцями при відборі харчових карток, реалізації їх і — це все. Деколи зустріч і з ненімцями, що показують, хто вони — маленькою стрічечкою на грудях. Хотілося б побачити і свої, рідні стрічечки. Та... небезпечно про те й говорити, — нас так мало... Чужинці заохочують перейти до безжурного життя, де нема ніякої праці, а є все потрібне до існування. Та не хочеться до чужинців.

Аж раз почулося: український табір!

Дерев'яні хатки, без дверей і шиб. Довкруги мокляки і густа мряка. Сонце не хоче туди заглядати. «Ревматизм, ісхіяс, малярія», — кажуть поважні, досвідчені люди. Вони запримічують ще й те, що організатор табору — «молодик», що при своїй неопанованій, вогнистій вдачі запровадить напевно людей в пащу небезпеки...

Та, немов у гіпнозі, люди забувають про можливість ревматизму і про недосвідченість «молодика». Молодість проникає у кожний куток напівзруйнованих бараків, усе, ніби в казці, змінює свій вигляд. Не бачиться і браку сонця. Воно буде світити колись, а тепер пора чим іншим жити... Чується скрізь, що український дух об'єднує всіх, що тут горнуться.

І проходять дні, в яких так рідко видно сонце...

А по році в пам'ятній книзі на виставці дорібку української оселі на німецьких багнах — чужинці пишуть, що український нарід, як вони тут бачать, знає штуку: робити з нічого щось. Та помиляються. Не з нічого постали школи, майстерні, студії, друкарня, — з непереможної сили духа української спільноти.

Десь у бараці хвилюється хтось, що не дістає «належної» йому порції. Хтось другий присвячує час на обдумання, що, приміром, в «садочку» нема ліжечок і інших конечних речей, не можна ж туди посилати дітей. Ще хтось нарікає, що його не попросили до маґазину вибирати одяг. Та таких одиниць і не видно з-поміж усіх, що рвуться до праці та всі недотягнення стараються виправити.

... Ніччю крізь щілину віконниці миготить світло. Там пам'ять відтворює те, що ранком треба передати учням (підручників нема!). Не зупиняється ніччю машина друкарні. Друкованого слова очікують маси...

Пані, якої внуки вчаться в ґімназії, відповідає на питання, чому трудиться, як виховниця, в інтернаті, коли пора їй бездільно жити. Відповідає: не зумію не прикладати рук до загальної справи тут, де всі хочуть одного: жити для того, що йде на здоров'я українського народу.

Таборянка

Мрію все про ясні світанки,
Про залишений рідний сад.
Галичанко моя, галичанко,
Ми ще вернемося назад!

Фото С. Макуха.

ВИСЛОВЛЮЄМО ПОДЯКУ:

п. директорові ґімназії Л. Бачинському за організацію колон і походу в день таборового свята в Гайденав;

Виставковій Комісії та Артистично-Малярській студії за організацію таборової виставки;

працівникам театру за добре проведений концерт.

Ювілейна Комісія

З-під стіни підвівся в'язень і підійшов до форарбайтера. Він мав перекошене лице і рукою натискав шлунок. Другою зняв з голови шапку й просив форарбайтера дозволу відійти. Форарбайтер почервонів і копнув його в живіт.

— С... в штани, ти, дурхфалісте! — сказав він. В'язень упав на землю і корчився в болях та гною, мов червак. Тирський похилив голову, і до нього прийшло зрозуміння:

«Я віддав вас на сміх і наругу чужим, щоб опісля вивищити понад сонце...»

За плечима Гната пролунали кроки і він оглянувся:

Під кухню привезли брукву, а голодні люди кидалися на неї, мов гайвороння. Цілий гурт доглядачів і СС-манів бив їх оскаженіло, й під ногами в них лежали трупи, як помервлене картоплиння.

Вулицею пробігло двадцять в'язнів у шлеях, запряжених до кам'яного вала, що втовкає дорогу. В'язні були ще в тілі, з повними обличчями, але на їх чолах сиділа вже смерть. Нові, чисті одяги пригадували, що це були свіжі новаки.

На валі був приоблений стільчик з опертям і на стільчику сидів капо. Він держав у руках дебелого дрючка, покрикуючи голосно. Деколи він звинно зіскакував зо стільця і підбігав до своїх «коней», тримаючи ломаку, як кріса при фехтуванню. По тому розмахувався і бив по плечах або по головах.

Форарбайтер підійшов до Тирського й зареготався з радощів.

— Дай їм добре, тим міліоновцям, Віллі! — заохочував він капа. Форарбайтер глянув на Гната й пояснив:

— То ксьондзи, цуґанґи і капо Віллі їх муштрує, тих святих. Що три дні бере свіжу двадцятку. Довше не видержують!

Він вилаявся сороміцько, а в його очах лежала зненависть до всього, що тільки нагадувало Бога.

По тому форарбайтер спохватився, що Гнат слухає і суворо наказав йому:

— Ти не хочеш робити, а обиваєшся[1]). Марш до тачок возити каміння!

Гнат підвівся і пішов до тачок. Три десятки людей возило з табору дрібний ріняк аж за дроти на віддаль двох кілометрів і привозило відтіля каміння. Між ними були Гнатові друзі. Чорнявий, високий капо не кричав і не лаявся. Він закладав руки в кишені чорних штанів і мовчки копав у живіт, в нирки. Після кількох таких ударів людина мріяла про дроти, а смерть була для неї приятелем.

Гнат наклав ріняку й став тачками в п'ятку. Треба було рівняти ряди й не вибігати вперед, ані не зоставатися позаду. Дорога за дротами була повна ям і вибоїв, а важкі тачки виривали з плечей руки. Тирському видалося, що тій дорозі не буде краю і він мусить умерти. Та тіло видержало, і Гнат здивувався, що він такий сильний.

Вартовий СС-ман наказав Гнатові докинути ще каміння, бо замало. У вартового було молоде обличчя й ціла гуща русявого волосся. Тирський відчув, що він ненавидить вартового, як гадину, і що ладен його роздавити ногою. Але завернув тачками й доложив ще каміння, спираючи їх об себе, щоб закрити між ними порожнечу. Так він старався обдурити самого себе й свою кволість.

За третім наворотом з ріняком Тирський зрозумів, що з ним уже кінець — і став байдужим. Перед ним вихопився від тачки молодий жид і, як нурець, кинув своє тіло під проїжджаюче вантажне авто. Гнат глянув на спокій його лиця, смужку крови, що витекла з уст, і засміявся в душі: «Добра вигадка! Зажду на слідуюче авто.»

Але до Гната підійшов його друг, Микола Климишин, узяв від нього тачки й повіз сто метрів. Тирський ішов біля друга й чув, що є щось сильніше від смерти — це дружба його приятелів. Він глянув на русяву голову вартового й пожалів його, як жаліють каліку.

---

[1]) Обиватися — дармувати, лінюхувати.

По наших таборах

Ґоденав

Хвилин п'ять ходу від залізничної стації, й ми вже вступаємо до табору. В мальовничій місцевості німецького Гарцу один коло одного стоять світлі, чепурненькі кам'яні будинки, в яких живе щось із сімсот наших братів — українських вигнанців.

Ця невелика Ґоденавська громада живе повнокровним життям. Коло двохсот людей постійно працюють поза табором. В самому таборі є слюсарня, столярня, шевська, кравецька майстерні й, крім того, слюсарно-механічна та деревообробна кооперативні майстерні. Є шоферські курси, що випустили вже 75 шоферів.

Інтеліґенції в таборі не густо, але все ж таки прикладається багато енерґії до можливо ширшого розгортання культурно-освітньої й виховної діяльности. Старанно обладнаний дитячий садок і народня школа (4 кляси). Гарне враження справляє невелика церква-каплиця. Мельодійний спів церковного хору на гр.-католицькій Службі Божій говорить про те, що й тут укладено багато праці й дбайливости. В тій же каплиці, що два тижні відправляється й православна Служба Божа.

Три рази на тиждень виходить змістовний інформаційний бюлетень (4—6 сторінок на циклостилі). Гарно обладнана й декорована театральна заля. Активно працює драматичний гурток, що дає вистави й по інших таборах. Реґулярно читається лекції англійської й еспанської мови.

Нордгайм

У неділю їдемо залізницею на міжтаборовий фестин до Нордгайму. Поза містом, серед тінистого лісу, бачимо зелені дерев'яні бараки, майже такі ж, як і в нас, у Гайденав. Дороговкази «До фестину» ведуть нас далі в ліс. Ось перед нами на галявині стадіон, старовинні кам'яні сходи амфітеатру, немов би вирізьблені в суцільному ґраніті. Очевидно, це — стародавнє традиційне місце для спортових розваг та змагань.

Чудовий теплий день. На арені між деревами хор майстерно виконує українські народні пісні, ряд вокальних та балетних точок.

Зустрічаємо знайомих. Знайомимося з провідними особами табору. Нам розповідають про життя й працю табору, про школу, про культурно-освітню роботу, розпитують, куди можна послати в науку дітей старшого віку. Розповідають про релігійне життя, діляться своїми плянами, як краще приоздобити церкву.

У жвавій розмові непомітно минає час... А фестин триває далі. Відбуваються міжтаборові й індивідуальні спортові змагання на різні призи.

Сутеніє... Молодь переходить до залі, де лунає музика й кружляють танцюючі пари.

З жалем покидаємо цей милий, поетичний куток і гостинних господарів його. Ми прибули до них на свято — але й у святковій атмосфері відчувається пульс здорового трудового життя.

М. Енко

ВИПУСК ПОМІЧНИЦЬ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР В БЕЛЗЕНІ

16 серпня ц. р. в Белзені відбувся перший урочистий випуск помічниць медичних сестер. На випуску були присутні представники Головної кватири УНРРА та завідувачка курсів медичних сестер при Народньому Університеті в Гайденав.

17 сестер різних національностей з таборів ДП англійської зони закінчили шестимісячні курси, що мали переважно практичний характер. Шеститижневе практичне навчання по закінченні курсів провадилося у великій лікарні в Белзені. В числі випускниць — дві сестри з нашого табору: Ганна Л. та Ганна З. Всі сестри одержали в англійській мові свідоцтва про закінчення курсів, а також уніформу.

Після офіційної частини відбувся концерт на різних мовах. Українки з Гайденав та Мунстеру виступили першими, й досить вдало.

На закінчення випускниці одержали подарунки.

1 вересня в Белзені відбудеться черговий випуск, а з 1 жовтня передбачається новий набір на курси. 10 сестер-українок з Гайденав, що закінчили теоретичний курс в таборі, мають відбути в Белзені практику.

Л. Ш.

РЯДИ ПЛАСТУНІВ ЗБІЛЬШУЮТЬСЯ

Мунстер. Пластовий курінь ім. Лесі Українки числить 38 членів. Організовано санітарний і кравецький курси, влаштовано ватру Купала і академію на честь Л. Українки.

Бравншвайґ. Тут є 95 пластунів і 25 пластунок. Організовано 3 курені: новаків, юнаків і старших пластунів.

Діссендорф. Пласт — в стадії організації. Записалося 98 хлопців і 25 дівчат.

Галлендорф. Новаків 25, пластунок 11, старших пластунів 52. До цього коша прилучено два сусідні табори в Гутштедті й Альтенхагені, де є коло 100 пластунів.

Батгорн. Курінь пластунів (32 чл.) і гурток дівчат (16 чл.) значно зросли й постійно зростають.

Білефельд. Курінь пластунів зріс до 40 осіб, гурток дівчат — до 8 осіб. Працюють два гуртки новаків.

ПЛАСТ В АМЕРИЦІ

Пластова організація в США виникла року 1909. З малих гуртків розрослася вона до великих розмірів і сьогодні налічує вже до 2.000.000 хлопців і понад 1.000.000 дівчат.

Які причини такого великого успіху пласту в американського народу?

Передовсім — батьки бажають, щоб їхні діти виховувалися в дусі самостійности, й розуміють, що під їхнім крилом діти до цього не дійдуть. Батьки мають повне довір'я до пластових виховників, і з вдячности за те, що вони піклуються їхньою дитиною, допомагають, як лише можуть, морально й матеріяльно.

Велику заслугу в розвитку пласту мають школи та церкви. Вчителі самі посилають молодь до пластових гуртків, бо добре розуміють, яким корисним доповненням школи є пласт.

Багато вчителів і вчительок самі ведуть великі відділи, створені лише з молоді їхніх кляс. Директори шкіл дбають про те, щоб учителі мали при школі свої відділи, творять пластові домівки, а шкільні залі радо відступають для пластових імпрез.

Церкви, яких в Америці багато, допомагають бідним дітям пошити однострій, і всіми силами стараються, щоб пластові відділи стояли якнайліпше. Визначну допомогу виказує громадянство з парляментом на чолі.

У великих адміністраційних будинках, споруджуваних по містах, не забувають про пластові домівки. Щоденно преса звертає на пластовий рух особливу увагу. Ілюстровані журнали систематично вміщують фотографії з пластового життя. В кіні глядач постійно бачить щось з діяльности пластунів.

Передові громадські діячі стають на чолі руху і — що найголовніше — в в нім працюють. Науковці підтримують пластовий рух своїм авторитетом. Заможні громадяни дарують для постійних таборів ґрунти з лісами.

Фінансову допомогу дістають пластуни від держави, а також з джерел напівофіційних і приватних. Сотні тисяч долярів пливуть до їхніх кас.

Майже по всіх університетах читають лекції про пласт, а студентство систематично підготовляється до завдань пластових провідників.

Американські впорядчики, гуртковi й провідники проходять курси, де сумлінно підготовляються до роботи.

Діяльність усіх координована. Підпорядкованість центру повна. Провідники дисциплінсвані й не сміють нічого додавати від себе.

Гурткова система праці, прогульки, табори, всебічне практичне виховання, оперте на пластових законах, любов до своєї організації — дають такі величезні успіхи розвою пласту в Америці. (За «Scout», USA, ч. 3.)

ЗНАЙДЕНО 10.000 ДІТЕЙ

Розшуковий відділ УНРРА за п'ять останніх місяців розшукав 10.000 дітей, що їх вивезли гітлерівці з окупованих країн. Багато з цих дітей тримали в спеціяльних дитячих будинках, виховуючи в німецько-нацистському дусі.

СВЯТО ВІДЗНАЧАЮТЬ СПОРТОВЦІ

Дні святкування перших роковин існування табору Гайденав 18 та 19 серпня ц. р. відзначили також і спортовці.

Першого дня свята мали відбутися на таборовій площі змагання поміж футбольними командами УСТ «Сокіл» з табору в Кілі та УСК «Січ», в Гайденав. Але з невідомих причин спортовці з Кілю не прибули. В останнім моменті прибула, на запрошення УСК «Січ», футбольна команда англійської військової залоги в Тостедті.

Гру розпочинає УСК «Січ». Перейнявши ініціятиву провадження, вона атакує ворота військових. В 20-ій хвилині Бенько забиває перший гол. Цей рахунок підвищує лівокриловий Коробцов. Але військові, бажаючи за всяку ціну не лишити чистим рахунку «Січі», гострим стартом уже майже в останніх хвилинах першої половини гри здобувають одні ворота.

По перерві гра вирівнюється. Англійці розрухалися і стараються гострими проривами добитися до воріт противника, що їм і вдається впакованням м'яча в ворота українців. Але англійці не видержують до кінця початкового темпу і в скорому часі гра переходить майже цілковито перед їхні ворота.

Тільки стріловій недиспозиції нападу українців та дуже звинному й працьовитому своєму лівому оборонцеві англійці завдячують те, що гра закінчилася вислідом 3:2 на користь УСК «Січ», бо зреалізувати корисно масу догідних підворітних ситуацій в другій половині гри зміг лише Карман влучним стрілом у п'ятій хвилині перед закінченням гри.

Розглядаючи цілість цих змагань, належить ствердити, що гра з обох сторін не була цілком фер, а особливо зі сторони гостей, що в багатьох випадках надуживали своїм становищем. Багато вини в цьому поносить суддя-англієць, який в численних випадках не звертав уваги на загострені моменти гри, неправильності та карні випадки.

19 серпня пополудні відбувся біг на відстань трьох кілометрів. До змагань зголосилося 19 осіб з пласту, охорони та молоді, згуртованої в УСК «Січ».

Шляхом з-під будинку УНРРА на «хутір», а звідти в напрямку на головний табір розтягнувся шнур змагунів. На чоло висувається довгоногий акробат Павлюк, за ним сильний фізично Юровчик, а далі — невеликий на зріст, але в'юнкий охоронник Фещук. По деякому часі на перед висувається Юровчик, але Фещук гарним фінішем випереджує всіх і вбігає на мету першим, виконуючи віддаль в часі 10 хвилин і 10 секунд. У відступі 10 секунд за ним влітає Юровчик. Акробат Павлюк вскакує на мету за 7 секунд пізніше, а в часі 3-х секунд за ним тяжко пересувається таборовий кльовн та футболіст Головченко, — усі з УСК «Січ».

У невеличких відступах часу з'являється на мету решта змагунів, даючи доказ, що вони також зможуть поконати всяку перешкоду і завжди та у всякому випадку дійти до мети.

Особливо здисциплінованими виказалися пластуни, які до мети прийшли всі і в добрій формі, хоч і на дальших місцях. Але це нікого й не здивувало, бо їхніх фізичних сил не можна порівнювати з силами загартованих, виспортуваних, досвідчених та старших охоронників або юнаків з «Січі».

Після бігу відбулися на площі, влаштованій пластунами, змагання в відбиванці.

До змагань зголосилося чотири дружини: пласт, УСК «Січ», охорона і дружина таборового театру. Першими розіграли змагання пласт проти охорони. Переможцем вийшла охорона. Пізніше змагалися УСК «Січ» проти дружини театру. Перемогла УСК «Січ». В фінальнім змаганні дружина охорони перемогла дружину УСК «Січ», здобувши тим самим першість у відбиванці в таборі Гайденав. Друге місце зайняла дружина УСК «Січ», третє — дружина пласту, а четверте — дружина театру.

На марґінесі належить зауважити, що підчас улаштовування подібного роду спортових імпрез варто було б залучати до конкуренції й інші, більш масового характеру, спортові змагання, а особливу увагу належало б звернути на легку атлетику, — скоки, короткодистансові біги, мети, спільні гімнастичні вправи, вежі і т. д.

С.

ЛІҐА УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ

У числі 33 гамбурзького німецького часопису «Die Welt» з дня 23 липня вміщено повідомлення з Мюнхену про те, що наказом керівника американської військової поліції генерала Міллера розв'язано Міжнародню Унію бувших політичних в'язнів німецьких концентраційних таборів та тюрем і Ліґу польських політв'язнів. Як мотив розв'язання, подано причину, що вони вели свою працю без відома й дозволу влади.

Це зарядження не стосується до Ліґи Українських Політичних В'язнів в Мюнхені, яка й сьогодні веде свою діяльність цілком нормально, об'єднуючи всіх українців, що з причин своєї політичної діяльности або політичних переконань були ув'язнені загарбницькими режимами в концентраційних таборах, або переслідувані ними.

Управа ЛУПВ в останніх часах видала цілий ряд розпоряджень та обіжників, зміст яких свідчить про те, що проведена на останньому загальному Конґресі українських політв'язнів в днях 29-30 червня ц. р. незначна зміна в Управі Ліґи вплинула додатньо та відсвіжуючо на дальший хід праці Ліґи в цілости.

С.

ЕСПАНІЯ ВИДАЄ НАЦИСТІВ

Лондон. З Мадриду незабаром вилетить американський транспортовий літак, на якому буде відвезено 12-15 німців — видатних нацистів — до Німеччини. Це є перші з 110 німців, які мусять покинути Еспанію до 1 вересня ц. р. Їх видачі альянти вимагали вже більше року.

ПРО НАС НЕ ЗАБУВАЮТЬ

Чуємо легкий стукіт. Відразу всі звертаємо увагу на двері, які відкриваються і до кімнати входить три жінки з квітами та кошиком в руках.

Тепло привітавшись, запитують про наше здоров'я і бажають скорого видужання.

Довідуємося, що це пані, вислані від сестер Української Автокефальної Православної Церкви в Гайденав з візитою і подарунками для хворих в лічниці Вінтермор.

Ці відвідини дуже обрадували всіх хворих. Зі сльозами в очах зустріли сестер сироти, які в лікарні особливо відчували свою самітність.

Теплим, материнським словом піднісши на дусі хворих, сестри попрощалися і від'їхали.

Вони від'їхали, та спомин про їх відвідини залишиться назавжди в наших серцях. І хоч ми тепер далеко від своєї рідної країни, прибиті горем і недолею не відчуваємо безпосередньо рідної материнської любови,—взаміну були овіяні теплим подихом любови ближнього.

І коли ми всі зрозуміємо, що любов і єдність — це запорука нашого майбутнього, тоді всі підступи наших ворогів підуть на марне.

Всі ми, хворі лічниці Вінтермор, клонимо свої голови і складаємо щиру подяку нашим сестрам-самаритянкам.

Бажаємо всьому сестрицтву многая літа і найкращих успіхів в їхній праці.

Хворі лікарні Вінтермор.

ВЕНЕСУЕЛЯ ПРОПОНУЄ ПРИТУЛОК ДЛЯ ДП

Берлін. Для ДП й інших европейців появилася нова надія, коли з Венесуелі прибув до Берліну Паскаль Дельґадо-Філярдо, венесуельський генеральний комісіонер у справах репатріяції й еміґрації. Дельґадо-Філярдо сказав, що Венесуеля — перша держава Південної Америки, яка починає організовану у великому маштабі акцію переправи еміґрантів з Европи. «Венесуеля вітатиме необмежену кількість европейців», — сказав він, але відзначив: «Ми не хочемо жадних фашистів».

Венесуеля оплатить вартість переїзду еміґрантів до їх нової батьківщини. Єдиним критерієм добору буде політична надійність претендентів. Дельґадо-Філярдо додав, що Венесуеля потребує спеціялістів, фармерів і робітників.

АРЕШТ ДЕРЖАВНОГО КАТА

У Ганновері заарештовано колишнього німецького державного ката Покка. Він стратив колишнього фельдмаршала фон-Віцлебена, колишнього бургомістра Ляйпціґу та інших учасників невдалого замаху на Гітлера.

ЗАКЛИК ДО МОБІЛІЗАЦІЇ В КИТАЇ

Головна кватира китайських комуністів видала заклик до мобілізації. Цей заклик ще не означає офіційного оголошення війни Центральному урядові.

ЯК ДІЄ АТОМОВА БОМБА

Мешканець японського міста Гірошіма побачив у хвилину вибуху атомової бомби осліплюючу білу блискавицю, що огорнула цілий горизонт; далі він відчув надзвичайної сили тиск повітря і потім лише почув грім вибуху та гук руйнованих будинків. В наступнім моменті, — бо ця перша фаза не тривала довше, — огорнула місто темрява, що повстала з великих хмар куряви. В тій темряві вибухали й ширилися пожежі, яких не було кому гасити.

Теоретично сила атомової бомби відповідає 20. 000 тонн найсильнішого уживаного дотепер вибухового матеріялу, званого в скороченні ТНТ (тринітролюен). ТНТ, однак, діє лише силою експансії великої кількости витворюваного ґазу; дія ж високої температури, вив'язуваної вибухом, є мінімальна і має значення лише в безпосереднім сусідстві з вибухом.

У вибуху атомової бомби належить відрізняти кілька чинників. Одним з них є миттьове нагріття повітря до надзвичайно високої температури, яка спричинює хвилю багато сильнішу від хвилі, що її дає хемічна бомба. Другим чинником є різного роду промінювання: промінювання звичайного світла; промінювання хвиль довших за світлові, це значить тепла — незалежно від нагрітого вже повітря; та промінювання хвиль коротших, ніж світлові, тобто рентґенівського проміння, правдоподібно, проміння гамма.

Подмух атомової бомби не нищить частин будинків, які при динамітній бомбі валяться в наслідок порушення структури. Вибух атомової бомби стирає на порох слабші будинки, втискає дахи сильніших будівель, ближчих до центра вибуху, і скручує в конвульсійні форми залізобетонові будинки, розміщені далі.

Подмух цей такий сильний, що слабша повторна дія, витворена в наслідок виникнення повітряної порожнечі, важлива при звичайному вибухові, не має значення, бо за першим разом все залишається повалене.

Проте, можна споруджувати будівлі, які витримають цей подмух, при незначнім погрубшенні застосовуваних дотепер вимірів стін і певному конструкційному доопрацьованні. Певну охорону проти цього подмуху дали б також типи бункрів, уживаних підчас війни в Великобританії, і цілковитий захист — підземні споруди на зразок лондонської підземної залізниці.

Не підлягають знищенню підземні ґазові та водопровідні рури, але зате всі надземні технічні урядження зазнають поважних ушкоджень. Назагал найкраще тримаються мости, яких конструкція обчислена на витримання тягару.

Якщо йде про діяння тепла, чи то з нагрітого повітря, чи з атомового теплового промінювання, то воно настільки ж короткотривале, наскільки й нищівне. Назагал очні яблука потерпілих підчас вибуху не були ушкоджені, бо миттьовий удар теплових променів був такий короткий, що «не мав часу» спалити повіки, які людина інстинктовно примикає в такому випадку. Однак, напруження тепла було таке велике, що гладкі ґранітові поверхні були «над'їджені», а цементові дахівки вкривалися пухирями.

До найбільш макабричних слідів діяння теплових хвиль належать «тіні» людей, зафіксовані на асфальтовій поверхні вулиць. Людське тіло затримувало теплове проміння, відбиваючи свій власний зарис на асфальті. Специфічними проявами дії тепла є запалювання фарбованих взорів на жіночих суконках і попарення тіла на місці взорів, Говорить це про нечувано короткотривалий час удару теплових хвиль, в наслідок чого горіли вразливіші частини, а не вспівала загорітися ціла сукня.

Теплові хвилі запалювали чутливі матеріяли навіть всередині вогнетривких будівель. Помічалося дивні явища, що будинки, в яких вікна чи віконниці були припадково замкнені, не допустили до виникнення вогню всередині, хоча були зруйновані подмухом. Висновок з цього такий, що теплові хвилі пересувалися зі швидкістю світла і випереджали подмух, що посувався зі швидкістю голосу. Люди гинули чи то від подмуху і відламків будівель, чи то згорали — цілковито або частково — в теплових хвилях, чи, зрештою, вмирали від проміння коротшого за світлове, не дослідженого ще точно і лише окреслюваного тимчасово, яко проміння гамма. Дія проміння гамма на людське тіло подібна до дії надмірно сильного рентґенівського проміння. Воно безболісно проходить крізь шкіру, досягає хребетного мозку і паралізує його функцію відтворювання різних тілець крови. В міру нормального зужиття тілець крови і невідновлювання їх, жертва вмирала від анемії, кровотечі, кривавої бігунки або різних інфекцій. Захворіння супроводиться випаданням волосся та ін.

Одним з проявів повторної дії проміння гамма є зменшення репродукційної здібности чоловіків. Проти теплових хвиль, проти опіків часом допомагали тканини, уживані на білизну та убрання, краще захищали стіни, навіть дерев'яні, якщо вони самі не загоралися. Залізобетонові стіни лише частково захищали від проміння гамма.

Без сумніву, чинники, відповідальні за оборону та охорону цивільної людности, в багатьох краях працюють над практичним використанням досвідів у Гірошімі й Нагасакі.

Ер.

ГРОШІ 1944 РОКУ.

Серед населення є сумніви щодо деяких грошей (німецьких марок —райхсбанкнот) року 1944, що були видані у спрощеному вигляді. Ці гроші відповідають величиною, текстом та нитяними смугами тим грошам, що й тепер є в обігу. Наголовні водяні знаки замінено такими подовжними водяними знаками менш більш у тій самій ширині лівої частини банкноти: тульпановий взірець у райхсбанкнотах по 10 марок, рінґмеандер у грошах по 50 марок, вінок у грошах по 100 марок. Печатка видачі і розпізнавчі числа не надруковані. Також не надруковані числа з другого боку грошей. Ці гроші мають право обігу.

Слова для розмислу

ТАК ЗАЛИШИШСЯ ТИ ЮНИМ

Юність це не є частина життя, — це є лише стан духа, гармонія волі, здібність мріяти, чуйність душі, непогамована жага мандрувань, що стоїть понад прагненням вигід.

Ніхто не може постаріти від якоїсь кількости років, — люди старіють через те, що гублять свої ідеали. Літа, хоч і стягують шкіру в зморшки, але душа стає зморшкуватою, коли ти втрачаєш твою натхненність. Скарга, сумнів, брак певности в собі, розпука з бігом років нахиляють голову і дух піднесений обертають на порох.

Чи сімдесят, чи шістнадцять тобі, але в кожнім серці живе любов до чуда, солодкий захват перед зірками та надземними речами й думками, безстрашний виклик труднощам, невичерпна дитяча спрага до всього нового.

Ти юний, як твоя віра, і старий, як твій сумнів: — юний, як твоя певність себе, старий, як твоя скарга: — юний, як твоя надія, старий, як твій розпач.

Ти юний, поки твоє серце сприйнятливе до краси, радости, мужности, до земних сил, до величі всесвіту.

А коли всі нитки обірвані, а серце твоє занесене снігом песимізму та вкрите мерзлою кригою цинізму, — тоді ти справді став старим, і нехай буде Бог милостивий до твоєї душі.

(«This week magazine», Readers Digest).

ОГОЛОШЕННЯ

Поправні й вступні іспити до 1—8 кляс ґімназії в Гайденав відбудуться 2 і 3 вересня 1946 р.

Початок науки 2 вересня 1946 р. о 8 год. ранку.

Дирекція ґімназії

УВАГА!

Лише до 7 вересня можна набути у видавництві «Заграва» (Гайденав) шкільні підручники—рахункову книжку для I—II кляс і читанку для II кляси.

Після цього терміну всі незакуплені книжки будуть переслані до американської зони.

Друкарня видавництва «Заграва» з днем 1 вересня приймає різні друкарські замовлення від громадських установ та приватних осіб.

ПРИЙМЕМО на працю двох лінотипістів до друкарні видавництва «Заграва» в Гайденав.

Дирекція

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ

Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк. Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 227.

„ЕСНО“ — UKRAINIAN NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 29 УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС РІК 1.

ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя
1 вересня 1946 р.

Схід сонця 5 год. 10 хв.
Захід сонця 19 год. 46 хв.

Нед. 12-та по п'ятд. Свв. мчч. Андрія, Стратила й з ним 2593 муч. Св. мч. Тимофія й мчц. Теклі

1. IX. 1939. Початок німецько-польської війни.

На мировій конференції

ДВІСТІ ПОПРАВОК ДО МИРОВИХ ТРАКТАТІВ

«Паризька мирова конференція вступила в стадію млявости. Тяжко сказати, як довго це триватиме — може, два тижні, а може два місяці чи й довше», — заявив канадійський прем'єр-міністер Маккензі Кінґ, повідомляючи, що невідкладні державні справи змушують його повернутись додому.

Справді, конференція триває вже більш як місяць, але праця її дуже мало посунулась наперед. Внесено понад двісті поправок до проєктів мирових трактатів, обговорення яких забирає багато часу. Бернс і Бевін пропонують скликати нараду чотирьох міністрів, щоб обміркувати заходи до прискорення конференції. Молотов ще не дав на це згоди — вся дотеперішня поведінка совєтської делеґації говорить за те, що її не дуже турбує затяжний характер конференції. Правдоподібно, що це навіть відповідає її плянам.

Підчас обговорення вступу до трактату з Італією вперше залишились у меншості всі чотири великі держави. Делеґат Голляндії запропонував замінити вираз «Італія викликала війну» на «Італія вступила до війни». Вишинський заявив на це, що чотири великодержави зважували кожне слово й домовились саме на такому формулюванні. Але все таки поправка Голляндії була прийнята більшістю 11 голосів проти 9. Проти поправки голосували США, Англія, Франція, Росія, Україна, Білорусь, Чехословаччина, Польща і Югославія. І. М.

ЮГОСЛАВІЯ ВИКОНАЛА УЛЬТИМАТУМ США

Державний департамент США повідомив, що Югославія виконала всі вимоги ультиматуму в справі зістрелення двох американських літаків.

Всіх пасажирів і пілотів літака, що 9 серпня був обстріляний винищувачами й мусив знизитися (літак при цьому розбився), передано американській владі, крім одного пораненого пасажира-турка, що перебуває в шпиталі. Пілоти прибули до Парижу й склали звіт міністрові Бернсу.

Всі пасажири й пілоти літака, збитого зенітною артилерією 19 серпня, загинули і їх поховано в одній могилі. В присутності представників американської влади трупи були викопані й перевезені до Београду, де мають бути поховані на військовому кладовищі з відданням військової шани.

Маршал Тіто в листі до американського посла висловив свій жаль з приводу того, що сталося, й, крім того, видав наказ, що забороняє надалі обстрілювати будь-які чужоземні літаки.

Державний департамент США застерігає за собою право вжити дальших заходів після остаточного дослідження справи.

США ВІДКЛИКАЛИ СВОЇХ АТАШЕ

Вашінґтон. На вимогу совєтського уряду, американських аташе морської фльоти відкликано з Архангельська та Владивостоку. Американський морський аташе в Одесі залишається на свойому посту з огляду на розвантаження кораблів УНРРА. Російська влада, як повідомляє спікер американського міністерства закордонних справ, ще не дала згоди на відкриття американських консулятів в інших містах. Це означає, що американське представництво в Росії обмежене посольством в Москві, аташе в Одесі і консулятом у Владивостоці.

Американська влада має на увазі відповідну акцію щодо російських консулятів і дипломатичного представництва в США. Совєтська Росія має консулят в Ню-Йорку, в Сан-Франціско і Льос-Анжельосі, а дипломатичний штаб в США тепер у чотири рази більший, ніж до війни.

ЗАЯВА МАНУЇЛЬСЬКОГО НА РАДІ БЕЗПЕКИ

Представник Совєтської України Мануїльський звернувся до Ради Безпеки з заявою про загрозу мирові від Греції. Він сказав, що грецькі війська викликають численні інциденти на альбанському кордоні й що в Македонії, Тракії та Епірі переслідується національні меншості.

Більшість американських часописів умістила в зв'язку з цим статті, в яких відзначають, що Совєтська Україна не провадить самостійної політики, а тільки виконує приписи з Москви, і пов'язують цю акцію Совєтів з їхніми домаганнями в справі Дарданель.

Заява Мануїльського має обговорюватись на засіданні Ради Безпеки.

МАЙБУТНЯ ДОЛЯ ДП

На конференції Головної Ради УНРРА в Женеві розглядалося дві засадничі проблеми: справа дальшого існування УНРРА і майбутня доля ДП. В першій справі після довгих дискусій дійшли до порозуміння, що УНРРА таки має припинити свою діяльність і передати свої аґенди для ОН. Цю власне пропозицію канадійського делеґата підтримали представники США і Великобританії. Нова організація, яка перейме завдання УНРРА, далі дасть працю працівникам УНРРА. Одначе, остаточно ще не вирішено, коли має наступити ліквідація УНРРА. В кожному разі, УНРРА має ще в своєму розпорядженні фонд, що складається з 1.216.000.000 долярів, які не будуть вповні витрачені цього року. Отже, навіть в разі непризнання нових кредитів, УНРРА розпоряджатиме поважною сумою для надання допомоги і дальшої праці ще на якийсь час.

Щодо справи ДП, то постановлено, що вони будуть далі під опікою УНРРА аж до часу, коли їхньою справою займеться нова організація, створена для цієї цілі. Далі постановлено, що серед виселених осіб має бути проведена інформаційна праця про їхню батьківщину, і персонал, що перешкоджає репатріяції, буде звільнений. Представники великодержав схвалили, що якнайбільша кількість ДП має бути репатрійована. Одначе, ніхто не має права змушувати когось до репатріяції, коли він не хоче сам повертатися на батьківщину.

«Стерс енд Страйпс» подає, що американське і британське військові правління поробили кроки до видання заборони творити втікачам політичні партії й політичні групи. Незабаром ДП одержать особисті посвідки, які будуть їм потрібні при виїзді з Европи.

ТУРЕЦЬКА ВІДПОВІДЬ РОСІЇ

Анкара. У своїй відповіді на російську ноту про Дарданеллі, турецький уряд відзначає, що «дружні відносини з сильною Туреччиною» і довір'я до ОН є кращими ґарантіями безпеки в районі Дарданель. Нота констатує таке: «Турецький уряд вважає за своє право вбачати кращу ґарантію для безпеки кожної держави в бойових силах, що перебувають в розпорядженні ОН. Тому турецький уряд вважає також, що безпідставні російські побоювання щодо можливих нападів на їх укріплення на Чорному морі через протоку стосуються ОН, з яким Туреччина тісно зв'язана.»

II КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

II конґрес українців Канади, що відбувся в Торонто при участі понад 600 делеґатів з різних українських осередків, поставив собі на меті — накреслити плян праці канадійських українців за повоєнної реконструкції світу та виробити дальшу програму допомоги українським скитальцям.

Конґресові наради відкрив голова Комітету Українців Канади о. др. В. Кушнір. На конґресі подано широкі й вичерпливі звіти з дотеперішньої діяльности різних органів Комітету Українців Канади. Багато привітальних промов було від гостей. Промовляли прем'єр провінції Онтаріо Ю. Дрю, представник міста Торонто К. Б. Мек-Келлер, державний секретар П. Мартин, професор саскачеванського університету Ю. Сімпсон, професор гемілтонського університету Ватсон Кіркконнел, посли домініяльного парляменту В. Токер, А. Глинка та багато інших репрезентантів офіційних і громадських установ.

Численні реферати всебічно висвітлили сучасний стан української проблеми на міжнародньому форумі, ролю українців у громадському житті Канади, їх культурно-наукові та економічні досягнення, значення Комітету Українців Канади, проблему канадійської молоді тощо. Справам української еміґрації в Европі присвячено промови дом. посла А. Глинки, о. д-ра В. Кушніра, ляйтнанта фльоти Б. Панчука, пані Є. Ситник та ін.

Серед промовців зустрічаємо добре відомі й нам імена українських громадських діячів у Канаді, як редактора і посла І. Соломона, ред. М. Гетьмана, адвоката П. Лазаровича, д-ра М. Луцика, пань М. Когутської, М. Дими, М. Бали.

II Конґрес українців Канади схвалив також резолюцію щодо міжнародніх, канадійських та українських справ.

Конґрес висловив задоволення, що канадійський уряд допускає в Канаду найближчих родичів українського канадійського населення, і просив урядові чинники Канади поширити цю постанову і дозволити в'їзд до Канади тим українським еміґрантам, що цього бажають.

(ЛПВ)

ПЕРШИЙ ІНДІЙСЬКИЙ УРЯД

Субота 26 серпня була історичним днем для Індії. Англійський король, як король Індії, призначив індійський тимчасовий уряд на чолі з міністер-президентом Неру — лідером партії конґресу. Перший індійський уряд ввійде в силу 2 вересня.

УКРАЇНЦІ — ДО КАНАДИ

Отава. Імміґраційна комісія канадійського парляменту зайняла становище, що між бажаючими виїхати з Німеччини балтійцями, поляками і югославами повинні бути передусім українці.

** В Міляно вчинено напад на фольксгавз (народній дім) — резиденцію соціялістичних і комуністичних організацій. Особи, що брали участь у нападі, були озброєні кулеметами та ручними ґранатами і належать до організації, що має назву «Нові фашисти». При вході до фольксгавзу знайдено 16-річного розстріляного юнака.

** 27 серпня в Парижі розпочалася міжнародня соціялістична конференція, яка обговорюватиме головним чином проблему Еспанії.

** У США споруджено, після трирічного будівництва, найбільший літак «Конституція». Цей літак вагою 192 тонни може вмістити 180 осіб і досягає швидкости 483 кілометри на годину.

** За співпрацю з німцями підчас війни, в Норвеґії засуджено Марію Гамсун до 3 років примусової праці, високої грошової кари та позбавлення прав на 10 років. Обвинувачення 87-літньому Кнуту Гамсунові відхилено, з огляду на погіршання його розумового стану.

** В зв'язку з передбачуваним гарним урожаєм, харчовий стан Европи поліпшується. Підвищено раціон хліба в Угорщині, очікують підвищення в Бельґії.

** Нелеґальна радіовисильня в Палестині обвинувачує головних ватажків жидівського руху в різних країнах у млявості і не войовничому настрої. Та ж таки висильня передає, що в Тель-Авіві зібрано великі жидівські сили, готові до акції.

** Американський представник на засіданні Контрольної Ради в Берліні заявив протест проти конфіскації на совєтській окупаційній зоні Німеччини газети «Tagesspiegel», яку контролювали американці. Совєти закрили цю газету тому, що в ній було вміщено статтю про заборону Совєтами діяльности німецької партії СПР.

** 2 вересня в Копенгазі почнеться засідання Господарсько-Економічної Ради ОН. В засіданні братимуть участь представники 51 нації.

** В липні місяці Німеччина дістала від Англії 30.000 тонн збіжжя.

** 7 держав-членів Арабської Ліґи вимагають визнати муфтія єрусалимського провідником арабів у Палестині.

** В зоні совєтської окупації Австрії працює 150 фабрик на користь Совєтського Союзу, не зважаючи на те, що австрійською владою удержавлено всі фабрики й заводи.

** Іранський міністер-президент Квам ес Султанеґ видав наказ, яким забороняє іранським воякам брати участь в політичній діяльності.

** Арґентіна й Англія визнали новий болівійський уряд, що утворився недавно після революційного перевороту в Болівії.

** Канадійський уряд оголосив амнестію для вояків дезертирів канадійської армії.

** У США сподіваються зібрати цього року найбільший в історії цієї країни врожай.

** Комуністичні радіовисильні закликають китайських комуністів мобілізувати всі сили на боротьбу з центральним урядом.

** Як повідомив державний секретар Ноел Бейкер, УНРРА постачатиме Европу до березня-квітня місяця 1947 р.

** У Кембріджі розпочався з'їзд Міжнародного Об'єднання Юристів.

** Французький уряд має намір нормувати харчові продукти до наступного року, коли б навіть урожай цього року був добрий.

** Канадійський уряд скасував закон про загальну військову повинність.

** США й Англія надіслали до Совєтського Союзу ноту про вреґулювання питання Дарданель.

ЧИСТКА КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ

Як подає англійська газета «Дейлі Графік», генеральний секретар комуністичної партії України Нікіта Хрущов заявив, що «чистка КП(б)У триває і що протягом останніх 18 місяців «вичищено» з партії 50% провідних її членів, переважно за націоналізм». Особливо «замилуються» старовиною, — заявив Хрущов, — українські, так звані, «совєтські письменники».

УКРАЇНСЬКА ОПЕРА В АВСТРІЇ

Інсбрук. В Зальцбурзі існує українська опера, що є одним з основних засобів української культурної праці серед чужинців на тамошньому ґрунті. Крім подорожей з концертами по українських таборах в Австрії, підготовляється тепер опера «Катерина» (текст за Шевченком, музика Аркаса). Ставить оперу режисер Семен Бутовський, диригує Петро Окопний, балетмайстер Вадим Сулима.

У пляні на майбутнє є концертова робота і вистава уривків з опер М. Лисенка «Тарас Бульба» та «Утоплена» (УПС).

ПЕРШЕ ЗІБРАННЯ «ЛІҐИ ПРАВ НАРОДІВ»

Париж. Ліґа Прав Народів зорганізувала свою першу публічну маніфестацію в залі «Мезон де ля Шімі» в Парижі. Президент цієї ліґи Б. Деруссо у своїй промові заявив, що як давніше треба було боротися за права людини, так сьогодні приходить пора на боротьбу за права народів. Інший промовець підкреслив, що трагедією світу є диктатура великодержав, а поділ на сфери впливу може довести лише до війни. Тому в ім'я миру треба боронити самостійности народів Середньої і Східньої Европи.

На зібранні промовляли теж представники т. зв. Ліґи Европейської Волі, що прибули з Лондону.

Між іншим на зібранні висловлювано й таку думку: «Тому що деякі правління не хочуть або не можуть говорити, то треба, щоб відважні люди на цілому світі з'єдналися і промовили в імені поневолених народів» (УПС).

НОВА КРАЇНА ГАННОВЕР

«Ми тієї думки, що настав час, коли більше вже не приходиться говорити за «провінцію» Ганновер, але треба їй дати назву та закони країни. Відповідний наказ уже опубліковано.»

Таку заяву оголосив генерал-ляйтнант сер Брієн Робертсон, заступник військового губернатора британської окупаційної зони новопризначеному ляндтаґові Ганноверу і додав, що він віддає цей наказ в день празького миру, в який, 80 років тому, Ганновер приєднано до Пруського королівства.

ПЛАСТОВИЙ КУТОК

Книжка вовченят

Вовченята

Пластуни називаються «вовками», а малі хлопці в пласті, які ще не досягли відповідного віку, щоб бути пластунами, — «вовченятами».

В західніх степах Америки червоношкірі індіяни були народом розвідачів. Тому молоді хлопці-індіяни змагалися між собою за те, хто може бути найкращим розвідачем. Ті, що були справді найкращі, діставали назву «Вовк». Залежно від тих чи інших прикмет, їх називали ще: «Сірий Вовк», «Чорний Вовк», «Рудий Вовк», Худий Вовк» і т. д. Але «Вовк» — це була почесна назва, що відзначала дійсно доброго розвідача.

Якщо ви поїхали б на другий кінець світу до Південної Африки, то ви б знайшли там зовсім інших людей. Але й вони були добрими розвідачами і також називали своїх найкращих розвідачів «Вовками».

Пластун, як ви знаєте, є відважний і сильний, з охотою ризикує життям для сповнення свого обов'язку, вдень і вночі знайде собі дорогу в незнаних околицях, вміє пильнувати сам себе, розпалити ватру, зварити страву, знає, як вислідкувати звірят і людей, бачить, але сам залишається непомітним; допомагає жінкам та дітям, і передусім виконує накази свого зверхника.

Пластуни працюють, щоб в майбутньому бути корисними своїй батьківщині. Вовченята приготовляються до того часу, коли вони зможуть бути пластунами. Нинішні вовченята завтра будуть найкращими вовками. Ось де причина, чому гурток хлопців, до якого ти маєш вступити, зветься Гніздом Вовченят. Але є ще інша причина, — її можна знайти в книжці, яку написав чоловік, що звався Редіярд Кіплінґ.

Народ з «Книги Джунґлів»

У «Книзі Джунґлів» Редіярда Кіплінґа оповідається про малого індійського хлопця, який колись жив у правдивому гнізді вовків. Він був сином дроворуба. Втікаючи від тигра, він заблукав до вовчої печери і був вихований Племенем Джунґлів. Хлопець звався Мауґлі. Батько-вовк і мати-вовчиця, що доглядали хлопця, поки він був ще малий і не міг сам для себе нічого вполювати, — належали до Гнізда Сіоні, що його провідником був Акеля, Самітний Сірий Вовк.

Мауґлі навчився багато дечого від батька-вовка, матері-вовчиці та від їх малих, але його вчили також двоє інших звірят, ведмідь Балу та пантера Баґіра. Балу був товстий, заспаний старий ведмедище, але він знаменито знав закон джунґлів та гасла звірят. Всього цього Мауґлі навчився від Балу, а пізніше це дуже придалося, коли хлопець увійшов в суперечки з Бандарлог, або з племенем мавп, і мусів посилати по допомогу до ведмедя Балу і пантери Баґіри. Вони звільнили його з поміччю пітона Коа, після завзятої боротьби.

Мауґлі мав багато пригод, і, нарешті, помстився за всі кривди, які заподіяв йому тигр Шер-Кан. Забивши свого ворога, він розстелив його шкіру на Скелі Нарад, де всі вовки могли бачити її, коли вони зібралися обговорити свою роботу і пляни на майбутнє.

Переклад з англ. М. Лукомського.

В. ІВАНИС.

НЕХТУВАННЯ ПРАВДОЮ ТА ПРИСТРАСТЬ ДО ТИХ, ЩО ІНАК МІРКУЮТЬ

Вже по війні, переглядаючи видання з-за океану, я натрапив на книжку: «Визначне жіноцтво України» Ол. Луговий (Олександер-Василь Овруцький—Швабе), Торонто, Канада, 1942 р.

Окремі місця цього твору є цілком неправдиві й тенденційно скеровані проти певних соціяльних угруповань нашого суспільства. Вважаю, що стягати неправдиві факти, аби лише шпурнути багном у противників, український письменник не сміє, у якому б середовищі він не перебував. Через те покладаю своїм обов'язком бодай дещо спростувати з писаного п. Луговим.

На стор. 162 названої книги написано: «Валерія О'Коннор вийшла заміж за ...Олександра Вілінського... Ол. Вілінський був професором Української Подєбрадської Академії, від її заснування до своєї смерти, у р. 1928. Його дружину обрано було головою Української Секції Жіночої Ліґи Миру й Свободи, а далі призначено головою Науково-Термінологічної Комісії Подєбрадської Академії, однак, через заходи деяких партійців, те призначення відмінено».

«Відмінено», бо й не призначалося. Наукова Термінологічна Комісія в Укр. Госп. Академії мала метою виробити головно технічні терміни з тих галузей, які були репрезентовані в Академії, а саме з гідротехніки, технології, лісівництва, аґрономії та економіки. На кожному факультеті була своя Термінологічна Комісія, а загальна академічна їх об'єднувала. Очевидно, що в цих комісіях мусили бути фахові мовознавці. На чолі Академічної Комісії був відомий своїми «Розмовами» аґроном Євген Харлампієвич Чикаленко, котрого й п. Луговий так високо та справедливо оцінює (ст. 205-202). Хіба ж у знанні фахової мови могла Валерія Олександрівна дорівнювати, можна сказати, корифеєві технічної української мови, Євгенові Харлампієвичу? Більше того, в цій Комісії працювали такі фахові мовознавці, як др. М. П. Лівицький, бухгальтер К. Я. Безкровний, механік О. М. Коваленко, фізик Е. М. Лисянський, мірник Л. О. Грабина й інші. Кожний з цих представників був цінніший фахівець-мовознавець, ніж Вал. Олександрівна, котру, однак, не зіґноровано, а запрошено звичайним членом комісії.

Далі на тій же сторінці автор говорить таке: «Застрашуюча нужда й слабе здоров'я підтяли енерґію вже поважної віком письменниці, вона все ж, живучи в убогій хатині, праці не кидає... З матеріяльної нужди письменниця стала тратити зір. Помочі прохати не хотіла, та чи й помогли б, при нашій еміґрантській групковості і — сказав би — перфідності».

Панство Вілінські трохи побідували у Відні, куди вони прибули з дорогої Швайцарії й де мусили утримувати ще й племінницю Вал. Олександрівни, Харитину Кононенківну (в цю війну розстріляну німцями в Рівному). З переїздом же до Подєбрад Ол. Валер. належав до професорів, котрим найліпше платили, бо він мав найбільше фахове навантаження; Кононенківна також, яко студентка Академії, мала свою стипендію і мешкала окремо від Вілінських. В Чехословаччині Вілінські мали й заощадження та щоліта виїздили з Подєбрад на відпочинок. Отже, «застрашуюча нужда» та «убога хатина» є не абияка вигадка автора.

Нарешті, на зазначеній сторінці п. Луговий вигадав ще й таке: «Взимі 1930 р. Валерія О'Коннор закінчила життя, кинувшись під колеса переїжджаючого поїзду. Її смерть була наче протестом проти поступовань нашої інтеліґенції, і інтеліґенція

ЛІТВІНОВА УСУНЕНО З ПОСАДИ

Рада міністрів Совєтського Союзу звільнила Максима Літвінова від виконання обов'язків заступника міністра закордонних справ.

Літвінов користувався репутацією найсильнішого з російських дипломатів, які повинні були наполягати на участі Совєтського Союзу в міжнародніх органах — раніше в Раді Ліґи Націй, а тепер в ОН. Літвінов вважав, що комуністична Росія цілком може ужитися в мирній згоді з капіталістичними країнами.

Літвінов має 70 років і належить до нечисленної групи совєтських діячів, вихованих за кордоном. По багатьох роках тюремного ув'язнення в царській Росії, він жив еміґрантом у Швайцарії, де працював разом з Леніном. В 1918 році був першим совєтським послом у Великобританії. Він одружений з англійкою, дочкою юриста. З 1929 до 1939 р. був комісаром закордонних справ. За три місяці до укладення німецько-російського договору, уступив з цього поста. Його наступником став Молотов. Від грудня 1941 р. Літвінов був послом Совєтського Союзу в Вашінґтоні. В 1943 р. в серпні він повернувся до Москви, як заступник міністра закордонних справ.

В США, де Літвінов обіймав свій останній закордонний пост, дуже уболівають за його відходом. «Ню-Йорк Таймс» висловлює надію, що він незабаром працюватиме знову.

На заступників міністра закордонних справ призначено Федора Гусєва та Якова Маліка. (L.)

Совєтські окупаційні війська в Австрії шукають нафту. З цією метою роблять пробні свердловини в різних районах країни.

Арґентіна

(Короткий нарис)

Арґентіна, при великих порожніх просторах, займає площу в 2. 782. 000 кв. км, з того 109 млн. гектарів придатних для сільського господарства. Населення має 14 млн. В Арґентіні є різні зони — від тропічної до холодної. Під оглядом підсоння ділимо Арґентіну на три частини: північну, середню і південну. Середня температура спадає влітку на півночі до плюс 25°, в середній частині до плюс 16°. Зимою становить температура на півночі плюс 15°, в середній частині плюс 10°, а на півдні плюс 3°. Взимі на півдні доходять морози до — 20°.

Головним багатством Арґентіни є нафта, бавовна, худоба, збіжжя, овочі, льон і шкіра. Від вивозу цих продуктів залежить довіз фабричних виробів з інших країв. В останніх передвоєнних роках уряд розбудував значний фабричний промисел, який є нині найбільшим з усіх промислів південно-американських держав. Він спричинив розвій сільського господарства і поширив розведення бавовника, рижу та овочевих садів.

Дотепер були відкриті для колонізації лише гарячі північні околиці в провінціях Чако, Місіонес і Корієнтес. Середня помірна смуга більшменш заселена і зайнята, але й там є багато великих власників, що хотіли б парцелювати свої посідості, а також є багато вільних державних земель. Південь є майже безлюдний, і чим далі на південь, тим холодніше. Панівною мовою є еспанська, однак, населення, що складається з еспанців та метисів, вважає себе за арґентінців. Почуття чести, моралі й гідности високо розвинені. В країні не робиться різниць ні національних, ні расових, ні соціяльних.

Люди вдачі працьовитої і енерґійної мають в Арґентіні великі можливості. Країна має широко розбудовані шляхи, залізниці та водну пароплавну комунікацію. Українці, як рільники, оселилися переважно на півночі в провінції Місіонес, коло міст Місіонес та Посадос, і займаються розведенням кукурудзи, мандіоки, помаранчів, рижу, арґентінського чаю і герба. Засівати землю на півночі можна 2 і 3 рази, однак часті посухи дозволяють збирати лише перший засів. Ціна землі в провінції Місіонес — від 30 до 120 арґент. пезо за гектар, зі сплатою впродовж 8 років. Ґрунт родючий, але трава росте дуже скоро, її треба часто полоти, і один чоловік може обробити тільки 2 — 3 гектари.

Шкідники — саранча, муравлі, дикі голуби і папуги — роблять більше шкоди, як підсоння. В останніх часах почали рільники залишати північні провінції і переїжджати на південь, до Патагонії, на узбережжя ріки Ріо-Неґро, де здоровіший клімат і менше шкідників.

Найкращим, найбільш вартісним і майже безлюдним тереном, з підсонням що найбільше відповідає підсонню нашому, є південна частина Арґентіни — Патагонія. Ідучи від півдня на північ, обіймає вона такі території: Вогняна Земля на південнім краю, яку не можна брати під увагу з огляду на неврожайну землю та холод. Далі на північ територія Санта-Крус, — великий, майже безлюдний обшир з суворими зимами та підсонням, що нагадує підсоння Білорусі.

(Закінчення на 5 стор.)

це добре зрозуміла, бо не тільки в Европі, але й на американському континенті старалася виправдатися у своїй непричетності до її смерти. Змасакроване тіло Вал. О'Коннор-Вілінської спалено у крематорії (в Чехії палили лише бездомних волоцюг та тих, що зазначили те бажання у заповіті)».

Очевидно, п. Луговий це самогубство відносить на конто «застрашуючої нужди», якої, як уже пояснено, фактично не було. Слід ще додати, що коли помер Олександер Валеріянович, то, без будь-якої заяви Валерії Олександрівни, тодішній ректор проф. Е. Ю. Іванишький зразу ж виклопотав їй пенсію, яку вона й отримувала до своєї смерти. Розмір пенсії був цілком вистачальний для однієї особи. Отож, причину самогубства Вал. Олександ. слід шукати не в матеріяльних злиднях, а деінде. Правдоподібно, туга за чоловіком привела її до страшного чину.

Тіло Вал. Олекс. не було «змасакроване», як не було воно й під колесами, бо її вдарило в голову рогом вагона й відкинуло на насип.

Про кремацію в Чехії, мабуть, щоб розжалобити читача автор також вигадав неправду. Похорон спаленням у Чехії коштував значно дорожче, ніж звичайний, тому «волоцюга» до крематорія не міг попасти. Укр. Госп. Академія збудувала стильовий колюмбарій для урн з попелом тих, що бажають, щоб їхнє тіло спалили. У ньому переховується урни: Є. Х. Чикаленка, проф. О. В. Вілінського та його дружини, доц. О. П. Михайловського, проф. Л. Л. Бича. В крематорії Праги спалено також тіло проф. д-ра Е. П. Матюшенка, доц. О. А. Бочковського, д-ра В. С. Жука й інших.

Коли помер проф. Вілінський, Вал. Ол. просила, щоб тіло його спалили. Академія на свій рахунок перевезла труп до Німбурґу і заплатила за кремацію й хор, який туди мусив виїжджати. Те саме було зроблено з Вал. Ол. на бажання її племінниці Х. Кононенківни.

На ст. 212, присвячуючи під титулом «Марія Чикаленкова» 8 стор. виключно Є. Х. Чикаленкові, зазначено таке: «Останні роки життя прожив наш діяч у страшній нужді... Тіло його спалено у крематорії». Як уже зазначено, Євген Харлампієвич одержував до смерти платню, на яку з другою своєю дружиною міг жити не у «страшній нужді». Досить затяжне лікування його й операції (рак не шлунка, як пише п. Луговий, а кишок) оплачувалися окремо Академією. У шпиталі його щоденно відвідували подєбрадчани й пражани. Нова згадка автора про крематорій, очевидно, щоб підкреслити вбоге життя Є. Хар-ча, вимагає дещо додати до згаданого про крематорій. Ще за декілька років до смерти Є. Х. не раз висловлював думку про перевагу похорон спалюванням над звичайними. При цьому він завжди додавав, щоб тіло його спалили, а попіл, коли прийдуть добрі часи, перевезли в Україну й «розсіяли по рідній землі, а вона... уродить».

В цій книзі за новіші часи матеріял настягано безкритично і висвітлено його тенденційно. Так, начебто почув автор щось при першій зустрічі на вулиці й записав, як факт. Напр., на стор. 179 та 165 Катерину Ярмутівну та Олену Борисоглібськівну автор віддає заміж за артиста Голицинського, котрий нічого спільного з театром не мав. Євген Голицинський, — чоловік обох цих жінок, був інженер-хеміком та соціяль-демократом. Він скінчив ще до першої світової війни техніку в Празі й в 1919 р. був призначений послом України до Вашінґтону. На еміґрації він працював у Львівській конспіративній політехніці, а пізніше—доцентом Укр. Госп. Академії в Подєбрадах, де й помер від зараження крови. Олена Борисоглібськівна від р. 1921 перебувала не в Німеччині, як пише автор, а переважно в Галичині, де вона покинула Голицинського і вийшла вдруге заміж за інж. Є. Брилинського. Пан Луговий назвав її «визначною артисткою», а вона скоріше аматорка, й то другорядна.

Подібних неправдивих недоречностей у цьому творі значно більше.

АРҐЕНТІНА
(закінчення)

Ще далі на північ територія Хубут, розмірами більша за довоєнну Польщу, у підніжжя гір Ану, багатих на ліси та звірину; в більшості, однак, є тутт степ. Управної землі мало і тягнеться вона вздовж Атлянтику, де переважно розмістилися поселенці. На степу випасають великі отари овець і худобу. Одиноке місто Рівадав'я має також поселенців-українців. В околицях є копальні нафти, донедавна найбільші в Арґентіні; земля родюча. Ця територія є добрим місцем для майбутніх поселенців-рільників. Ціна землі невелика, — за один гектар 10 — 20 пезо, при чому одно пезо дорівнює швайцарському франкові, а 4 пезо — 1 долярові. Землю продають і купують в ділянках не менших за 25 гектарів, а вартість її сплачують протягом 15 — 49 років.

Дальшою територією є Некбуен, у підніжжя Анд, в околицях озера Наґуель-Гуапі з відкритими в 1938 р. великими нафтовими покладами. Земля тут дуже родюча й добре зрошувана. Зростає всякого роду збіжжя. Картопля може бути, крім овочів, експортована до північної частини Арґентіни, де її не розводять, і до південної частини, де розводять її мало. Земля майже вдвоє дорожча, як на території Хубут.

На північ від території Хубут аж до ріки Ріо-Неґро тягнеться територія тої самої назви. Тут є численні городні господарства. Рілля прегарна, родюча, подібно як в Некбуен. Всі продукти мали б необмежений збут в недалеко над Атлянтиком збудованім місті Багія і в столиці Арґентіни Буенос-Айресі. Через ці терени проходить недавно збудована залізниця.

Коли говорити про всю Патагонію, слід підкреслити її дуже мале залюднення, — один мешканець на 10 кв. км. Найбільші багатства Патагонії — нафта, вугілля, залізні руди, цина, цинк, олово, мідь, манґан, — крім нафти, ще не добувані. В степах випасають мільйони овець. Це — край майбутнього. Родюча земля, рибні озера і річки ждуть на працьовитих промисловців, а тисячі лисиць і іншої звірини — на торгівців. Клімат континентальний, близький до нашого, літо триває 8 місяців, а зима на півдні — 3 місяці; весна і осінь — по 2 тижні. Врожай збирається двічі. Найважливішою рослиною є альфа, рід люцерни, яка дає чотири покоси і є доброю пашею для худоби; альфа може бути експортована на північ, де гаряче підсоння унеможливлює її розведення.

Патагонія найбільше підходить для поселення наших рільників, і то в околицях провінції Ріо-Неґро, передусім над рікою тої самої назви, а арґентінський уряд, який виготовив плян колонізації усього краю, радо прийме еміґрантів.

В. К.
«Переселенець»

ЛЯ ҐВАРДІЯ ЗУСТРІЧАЄТЬСЯ З СТАЛІНОМ

Після перебування в Києві, генеральний директор УНРРА Ля Ґвардія прибув до Москви, де зустрінеться з Сталіном.

Малий фейлетон

Хіба це демократія?

Все життя мріяв про демократію. З дитинства вдався демократом. Батько було мені:

— Максиме, а Максиме! Кажу тобі, не чіпай сусідських дітей, бо битиму!

Мене у злість кидало.

Як це так «не чіпай», коли в Гугнявого Семена цукерок повна кишеня, а в мене — дірка. Де справедливість?

Ех, коли б не батько, я б показав Гугнявому!

Не злюбив я батькової диктатури ще змалку. Ще тоді плекав думку: «Треба за демократію боротись. Без демократії пропадеш, як булька.»

Аж воно, слава тобі, й демократія прийшла. Можна сказати, впала, як манна з неба. І не зчувся, як в демократії опинився. Вперше на тридцятому році свого життя гучний бенкет справив. Запросив друзів, знайомих з сусіднього бараку. Хлопці, дівчата зійшлися, баян появився. Поставив я на стіл з п'яток пляшчин самогонки, порося поклав печене (в німака потягнув, дякувати демократії), а потім тост проголосив:

— Світла громадо! Всіма своїми нутрощами ненавиджу диктаторський режим. Випиймо за повну свободу людині! Хай живе демократія!

І випили. Не те, щоб багато, а так собі, як на те демократія дозволяє, — щось по пляшці на особу. І все було тихенько, окрім співів, хорових і сольових (найбільше сольо співав Панько Вирвихвіст). Кузьма Батіженко з Марією Пройманенковою проспівали дует на слова самого Батіженка:

«Не дури мене, проклята,
Знаю, знаю, де була,
Я навчу тебе кохати,
Вража бабо, люта й зла.»

Всі реготалися з того дуету і було весело. Панько Вирвихвіст, підпивши, перебив цікавий дует власним сольоспівом:

«Гей, поступися, бо в морду дам!»

Я, як демократ змалку, не стерпів такої Вирвихвостової диктатури і виступив проти нього:

Не вільно, — кажу, — при демократії в морду давати. Та у вухо його. Знай, думаю, як шанувати свободу Батіженкового дуету. Панько у крик, і до мене. Зчинилася бійка. Не знаю, що було потім, а тільки опинилися ми з Вирвихвостом на охороні. Почалося допитування, слідство, потім до суду дійшло. Місяць відсиділи в холодній. Як при диктатурі.

Ну, де ж тут демократія?

Відбувши кару, поїхали ми з Вирвихвостом на село, дістали по півтора пуда сливок, розрахували, що матимемо по чотири сотні марок, а на ті гроші в Кілі закупимо оселедців по марці за штуку, у себе продамо по п'ять і матимемо вже по дві тисячі марок. Це вже зможемо купити по доброму підсвинку й вигодувати з них свиней, що принесуть нам десятки тисяч. Одне слово, як і належить в демократії. Але раптом нас затримують з тими сливками при таборовій брамі й знов на охорону. Пропали підсвинки і свині.

Де ж, питаємо, демократія?

Бачу — погані справи. На сливках далеко не виїдеш. Треба до праці приступати. Пішов до майстерні. Тут уже ніхто не прискіпається. Це ж не при диктатурі, де за спізнення на двадцять хвилин до суду тягнуть. Працюю вперто, та деколи пізніше виходжу на роботу, а іноді й цілий день пропустиш. Треба ж і для себе дещо зробити, скажімо, з бонкавою кудись проїхати. Аж це головний майстер наш заявляє мені:

— Ви вільні, ви нам не потрібні. Можете не приходити більше.

— Чому? — питаю і весь тремчу.

— Бо ви не працюєте, а гальмуєте роботу своїми спізненнями та невиходами.

— Як гальмую? Це що таке? В якому режимові ми живемо? Га? Знову накидаєте на мене петлю диктатури?

— Не кричіть, — каже майстер.

— Досить! — кричу. — Мені тридцять років рота затуляли, і знову затуляєте? Де свобода слова? Де демократія? Всякі отакі пиявки, як ви, демократію валять.

— Залиште, кажу вам, помешкання, — диктує майстер.

Ах ти, думаю, блощице! Виганяти мене? Та за комір його.

— Оце тобі, диктаторе, за насильство над робочими.

Виволочив я того майстра по підлозі, плюнув і вже більше до роботи не пішов. Прийшли самі до мене, забрали знову на суд. І тоді я виголосив палку промову в обороні себе:

— Панове судді! — сказав і мало не заплакав з туги. — Все життя я мріяв про демократію. З дитинства демократом вдався. І дожили ми вже до демократії. За що ж судити? Не перекупи, не перепродай, не образи, не вдар, на роботу не спізнись...

Хіба це демократія?

Максим Гуля.

ВИДАВНИЦТВО «ЗАГРАВА» в ГАЙДЕНАВ
МАЄ НА СКЛАДІ ДО ПРОДАЖУ:

1. **Молитовник УАПЦ** — ціна 8.00 марок.
2. **«Навіки твій» П. Кізко** (поезії) — ціна 3.00 марки.
3. **Рахункова книжка для І кляси народньої школи** — ціна 5.00 марок.
4. **Рахункова книжка для ІІ кляси народньої школи** — ціна 6.00 марок.
5. **Читанка для ІІ кляси народньої школи** — ціна 12.00 марок.
6. **«Похід»** — літер.-мистецький і науково-популярний місячник — ціна 4.00 марки.
7. **Образи святих** (однокольорові) — ціна 1.50 марки.
8. **Образи Ісуса і Матері Божої** (многокольорові) — ціна 12.00 марок.
9. **Свідоцтва для народньої школи** — ціна 0.50 марки.
10. **Свідоцтва для ґімназії** — ціна 1.00 марка.
11. **«Звірячий зимовник»** — казка для дітей — ціна 2.00 марки.

В друку є підручники для народньої школи, дитяча бібліотека та бібліотечка часопису «Луна».

ПІДГОТОВА ДО ОБРАЗОТВОРЧОЇ ВИСТАВКИ

Ініціятивна Група Української Спілки Образотворчих Мистців для організації репрезентаційної Виставки Українського Мистецтва повідомляє:

1) Виставка відбудеться в Мюнхені.

2) Реченець відкриття виставки призначається на день 1-го листопада 1946 р.

3) До участи у виставці запрошується всіх українських мистців, що живуть під цю пору на еміґрації.

4) Виставка обійматиме твори з усіх ділянок мистецтва, як малярство, різьба, графіка, проєкти театральних декоративних оформлень з ділянки прикладного мистецтва.

5) Реченець подачі праць: 1 листопада 1946 р. По закінченні праць жюрі і передачі до друку каталогів, після визначеного реченця, творів для виставки не прийматиметься.

6) Було б побажаним, щоб виставка репрезентувала якнайкраще рівень українського мистецтва, а тому проситься мистців присилати найкращі свої твори, незалежно від того, в якому часі їх виконано.

7) Ініціятивна група, бажаючи дати одноціле оформлення виставки, просить мистців, по змозі в скоршому реченці, подати формати й кількість праць, які або мають готові, або щойно над ними працюють.

8) Подаючи праці, треба подавати точну назву твору, техніку виконання й евентуально продажну ціну твору. Твір без зазначення його продажної ціни Виставковий Комітет вважатиме непродажним.

9) Для доброго перегляду виставки бажано було б вмістити в ілюстрованій частині каталогу бодай по одній знимці твору кожного автора. Мистців, що можуть прислати добру знимку з праці, наміченої на виставку, просимо своєчасно прислати їх на адресу Виставкового Комітету. В доборі й розміщенні цих знимок у каталозі Комітет застерігає собі повну свободу.

10) До складу Ділового Комітету виставки УСОМ, крім Ініціятивної Групи, запрошено мистців: Ю. Гординського, Ю. Волянюка, М. Михалевича, а від громадянства — інж. П. Калиниченка.

11) До жюрі виставки ввійдуть відомі діячі мистецтва. Поіменний склад жюрі подамо своєчасно в пресі.

Листи, запити й твори присилати на адресу: Інж. П. Калиниченко, Мюнхен, Дахауерштрассе 9, Переселенська Комісія. (Ing. P. Kalynytschenko, München, Bayern, Dachauerstr. 9 II, Übersiedlungskomission).

Ініціятивна Група: Дмитренко, Козак, Луцик.

ПОДЯКА

Вельмишановним Паням та Панам, які, — в часі моєї хороби в шпиталі Вінтермор, — відвідували мене, допомагаючи мені морально та матеріяльно, як рівно ж усім таборянам, які в серцях своїх мали для мене побажання скорого видужання, складаю мою глибоку подяку. Хай Бог Милосердний віддячить Вам сторицею.

Р. Гусар.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ГР. СКОВОРОДИ

В зимовому семестрі 1946-47 акад. року при УНУ функціонуватимуть такі відділи й курси:

I. Сільсько-господарський факультет:

1. Курси сільського господарства в позаевропейських країнах. Розраховані на 450 годин (7—8 міс. по 16 год. тижнево). Початок лекцій 15 вересня.

2. Курси пасічництва. Розраховані на 200 годин (3 1/2 міс. по 12 год. тижнево). Початок лекцій 1 жовтня.

3. Курси дрібного тваринництва. Мають на меті підготувати інструктора дрібного тваринництва (кріль-ництво, птахівництво). Розраховані на 1 1/2 міс. (по 8 год. тижнево). Початок лекцій 15 вересня.

II. Технічний факультет.

Курси шоферів та мотоциклістів. Розраховані на 180 годин (3 1/2 міс. по 12 год. тижнево). Початок лекцій 15 вересня.

Кустарно-технологічний відділ.

1. Курси майстрів кустарного виробництва цукру. Розраховані на 85 годин (3—3 1/2 міс. по 8 год. тижнево). Початок лекцій 15 вересня.

2. Хемічні курси кондиторського та хлібопекарського виробництва і кустарної переробки садово-городньої продукції. Розраховані на 80 годин (3 міс. по 8 год. тижнево). (Ректорат звертає на ці курси увагу жіноцтва). Початок лекцій 15 вересня.

3. Курси майстрів кустарного виробництва зв'язуючих і ізоляційних будівельних матеріялів (вапно, шляко-цемент, толь, азбофорнір та ін.). Розраховані на 75 годин (3 міс. по 8 годин тижнево). Початок лекцій 15 вересня.

4. Курси майстрів кустарного виробництва мила, обрібки шкіри та відходів рогатої худоби. (3 міс. по 6—8 год. тижнево). 75 годин.

5. Курси майстрів кустарного виробництва будівельних матеріялів та здобування нерудних копалин (3 міс. по 6—8 год. тижнево).

6. Курси санітарних техніків (водогін, каналізація, сантехніка). 75 годин (3 міс. по 9—8 год. тижнево).

7. Курси машиністів тартаків (75 годин). Про початок лекцій на курсах № 4, 5, 6 і 7 буде повідомлено окремо.

Курси механізації сільського господарства. Мають на меті підготувати трактористів і машиністів с.-г. машин. Розраховані на 150 годин. Про початок навчання буде повідомлено окремо.

Курси зв'язку (телеграфії, телефонії). Мають на меті підготувати телеграфістів і телефоністів. Розраховані на 3 1/2 міс.

III. Українознавчий факультет.

1. Поглиблений семінарський курс для педагогів і лекторів.

2. Курси чужих мов.

а) Курси англійської мови.

1) Підвищена група — викладання провадитиметься в спосіб конверсації виключно англійською мовою, з окремими годинами консультації не англійською мовою. 6 год. тижнево. Приймаються особи, що знають англійську граматику.

2) Середня група — для осіб, що починали вже вивчення англійської мови. (4 год. тижнево).

3) Початкова група — для осіб, що лише починають вивчення англійської мови. (4 год. тижнево). Навчання з 1 вересня.

б) Курси французької мови. Працюють вже 5 місяців. З нових слухачів можуть бути прийняті лише особи, що вже знають трохи французьку мову. (4 години тижнево).

в) Курси німецької мови.

1. Підвищена група — викладання виключно німецькою мовою. 6 годин тижнево.

2) Середня група — для осіб, трохи обізнаних з німецькою мовою. 4 години тижнево.

3) Початкова група — для осіб, що лише починають вивчення німецької мови. 4 години тижнево.

г) Гурток самонавчання еспанської мови. Розрахований на 6 годин тижнево.

Крім зазначених курсів, Українознавчий факультет провадитиме цикл лекцій з українознавства, що відбуватимуться за особливим розписом 2 рази на тиждень. Відвідування цих лекцій є обов'язковим для слухачів усіх відділів і курсів УНУ.

IV. Курси стенографії, машинопису і праці на циклостилі. Розраховані на 3 1/2 місяці по 12 годин тижнево. Початок лекцій 1 жовтня.

V. Курси медичних сестер. Розраховані на 3 1/2 місяці по 25 годин тижнево. Початок навчання 1 жовтня.

Про інші курси, намічені до відкриття, буде повідомлено пізніше, коли розв'яжеться питання про відповідне приміщення.

Запис на всі курси провадиться в Канцелярії УНУ щодня від 9 год. до 12 год. Інформації про курси і відділи УНУ можна одержати в Ректораті УНУ або в Деканаті відповідного факультету.

Ректорат УНУ.

СПРОСТОВАННЯ

У числі 24 нашої газети за 28 липня ц. р. в статті «Ще раз про працю», з вини працівника редакції, сталася прикра помилка. Закид у недбалому ставленні до праці, наведений у цій статті, як довели матеріяли судового розслідування, — до п. Йосифа К. не стосується. На винного в допущеній помилці накладено стягнення.

Редакція

РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ

Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк. Кооп. В-ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 241.

„ЕСНО“ — UKRAINIAN NEWSPAPER

ЛУНА

ч. 30 УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС РІК 1.

ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Ціна 50 пф.

УКРАЇНСЬКИЙ ... МУЗЕЙ-АРХІВ 783

Неділя
8 вересня 1946 р.

Схід сонця 5 год. 22 хв.
Захід сонця 19 год. 30 хв.

Нед. 12-та по п'ятд. Свв. мчч. Адріяна й Наталії. Св. мч. Атика.

9. IX. 1769. Народився письменник Іван Котляревський.
9. IX. 1863. Народився письменник Борис Грінченко.

На мировій конференції

СПОКІЙНА АТМОСФЕРА В ПАРИЖІ

ЦЕЙ ТИЖДЕНЬ — ПІД ЗНАКОМ ТРІЄСТУ І ПЕРЕГОВОРІВ З БАЛКАНСЬКИМИ ДЕРЖАВАМИ

Після сприятливих переговорів, проведених останнім часом у Парижі на нараді чотирьох міністрів закордонних справ на комісіях, очевидно, Велика Чвірка має намір розв'язати головну проблему—остаточне вирішення німецької проблеми. Як далеко буде розв'язане питання на цьому шляху,—залежатиме, без сумніву, від того, які вказівки привезе з Москви міністер закордонних справ СССР—Молотов.

Засідання різних комісій мирового конґресу проходили в мирній атмосфері. Було враховано пропозиції відносно зміни французько-італійських границь, схвалено передачу Франції Мон-Сені.

На Балканській комісії дебатували пропозицію Південно-Африканського Союзу з приводу Румунії, що мусить платити ціни, пристосовані до тих, за якими вона купує в чужоземних фірм, для репараційних цілей.

Великобританія, США і Франція підтримали цю пропозицію, бо інакше союзні держави мали б посередньо оплатити румунські репарації.

На спільному засіданні комісії для Угорщини та Румунії угорський міністер др. Авер зажадав зміни границь у Забенбюрґені. Угорщина вимагає в цьому районі 4.000 кв. км від Румунії.

Шостий тиждень світової конференції присвячено головним чином питанню Трієсту і американській вимозі відновлення вільних торговельних зносин з балканськими державами.

В італійській комісії міністер-президент Італії Бономі заявив, що поділ Венеції-Джулії має бути доконаний під оглядом етнографічним. Комісія, після промови Бономі, відклала обговорення питання про Трієст.

Татареску відкинув від імени румунського уряду домагання Угорщини на 4.000 кв. км спірної території, що їх поставив др. Авер,— на тій підставі, що таким чином могли б повстати значні ускладнення.

На економічній комісії для Італії відхилено австрійську пропозицію (13 голосів проти 7) встановити репараційну комісію, яка б служила за буфер між італійським урядом, з одного боку, Совєтським Союзом та іншими націями-кредиторами, з другого боку.

Секретаріят Мирової конференції оголосив, що Єгипет при втратах у 200 мільйонів фунтів стерлінґів, виставляє репараційну претензію в 10.3 мільона фунтів у відношенні до Італії. Втрати Великобританії та її колоній обчисляється в 2.8 мільярда фунтів стерлінґів.

Монтґомері вирушив у подорож до Канади і на початку вересня відвідає генерала Айзенгавера у Вашінґтоні.

Куток виставки мистецтва і виробництва в Гайденав, що відбулася в днях 18—19 серпня ц. р.

СЕСІЯ СВЯЩЕННОГО СИНОДУ УАПЦ

Мюнхен. 26 серпня закінчилася третя Сесія Священного Синоду УАПЦ. В Сесії взяли участь Високопреосвященний митрополит Полікарп, єпископ Мстислав, архиєпископ Михаїл, єпископ Платон і архиєпископ Геннадій. На сесії обговорено ряд важливих питань з життя УАПЦ та її вірних на еміґрації.

У неділю 25 серпня в грецькому соборі в супроводі духовенства і грецького архимандрита митрополит Полікарп відслужив Службу Божу з молебнем за єдність церков.

По Службі Божій Парафіяльна Рада Свято-Покровської церкви влаштувала спільний обід на честь Сесії Священного Синоду УАПЦ. Обід, як і службу Божу в соборі, удостоїли Високопреосвященний митрополит Полікарп з своїми ієрархами, достойники німецької Старокатолицької Церкви — проф. Деммель і Ф. Вертер, німецької Католицької Церкви — проф. Авфгавзер; німецької Євангелистської Церкви — проф. Бауер, Методичної Церкви — проф. Гавг, німецької Баптистської Церкви — п. Кюсельгерф, грецький Архимандрит і високі грецькі духовники. Присутні були: директор УНРРА-Університету п. Голинська, журналісти, співаки хорів та інші гості.

АРЕШТИ В РУМУНІЇ

Як повідомляє часопис «Адеверул», румунське міністерство внутрішніх справ опублікувало в зв'язку з слідством проти бувшого президента міністрів Миколи Радеску комунікат, який подає, що державна поліція викрила чотири таємні організації, які провадили від осени 1944 року протидержавну діяльність. Ці організації називаються: «Гайдуки», «Голос крови», «Велика Єлена Бесарсбеану» та «Суменеле Негре» («Чорний плащ»). В комунікаті сказано, що поміж генералом Радеску, підпільними організаціями, Селянською Партією Маніва і старою ліберальною партією Константіна Братіяну були все таємні зав'язки, яких посередниками були ліберальний партійний провідник Вальсанеску і журналіст Боска Малін. Офіційний комунікат, в якому говориться про закладання збройних та амуніційних магазинів, обвинувачує таємні організації в тому, що вони загрожували демократії, саботували відбудову, підготовляли громадянську війну і передусім вели шпіонаж на користь чужої держави. Зброя мала походити з воєнного матеріялу, що його покинули німці в Румунії підчас втечі.

(«Ноє Цюріхер Цайтунґ»)

ПЕРЕД ЗАКІНЧЕННЯМ В НЮРНБЕРЗІ

«Ми не стоїмо за тим, щоб покарати весь німецький народ, — наше завдання полягає в тому, щоб його охоронити і йому дати нагоду знову заслужити повагу та дружбу цілого світу».

Цими словами розпочав свою прикінцеву промову заступник британського головного прокурора, сер Девід Максвел-Файф проти обвинувачуваних організацій. — «Але Німеччина може, — провадив далі сер Девід, — знову заслужити повагу цілого світу лише тоді, коли будуть покарані ті елементи нацизму, які в першу чергу є відповідальні за тиранію та злочини нацистів».

Після промов французького і російського прокурорів, має закінчитись обговорення питання про 21 головного підсудного. Далі з промовою виступить головний прокурор і буде надане заключне слово підсудним.

Оголошення судового вироку чекають в середині вересня.

ҐЕРІНҐ ПРОБУВАВ ЗДОБУТИ ҐІБРАЛЬТАР

Підчас процесу в Нюрнберзі виявлено цікаві документи з часу другої війни. З них виходить, що державний маршал Ґерінґ плянував здобути Ґібральтар через найтяжчий обстріл артилерії. Для обстрілу Ґібральтару було збудовано найбільші гармати, що колинебудь існували. Гармати приготовано й зібрано на кордоні Еспанії взимі 1940-41 р., і все готове було до походу на Ґібральтар, щоб там відтяти від Британії Середземне море. Одначе, Гітлер відкинув плян Ґерінґа, вирішивши ударити на Росію.

Армія, що мусила йти на Ґібральтар, мала 600 88-міліметрових гармат, «якесь число» спеціяльних залізничих 80-сантиметрових гармат і «багато» 60-сантиметрових. Армія мала складатися з 15-ти дивізій піхоти і двох дивізій парашутистів.

Коли плян походу на Ґібральтар скасцельовано, зброю і війська перенесено на російський фронт. Опісля великі гармати вживано на зруйнування Севастополю.

НОВІ ВЕЛЕТЕНСЬКІ ЛІТАКИ

Прототип першого великого літака повоєнного часу, «Консолідейтед-Вульті ХВ—36», відбув з Каліфорнії в США успішно свій перший політ. Цей шестимоторовий американський бойовий літак має вагу 145 тонн, тобто вдвоє стільки, скільки дотепер вважалося великим літаком. Ширина його крил виносить 70,1 метра, тоді як ширина крил його попередника виносила 43 метри. Довжина —50 метрів супроти 30 метрів попередника. Засяг його діяння оцінюється на 16.000 кілометрів.

Одночасно з «Консолідейтед» будують новий транспортовий літак «ХС — 99», довший на 5 метрів від «ХВ—36». Цей транспортовий літак зможе перевозити чотириста людей разом із їх військовим вирядом.

(УПС)

УКРАЇНСЬКА ЕМІҐРАЦІЯ В БРАЗІЛІЇ

Більшість української еміґрації в Бразілії, головно старшої, походить із Галичини. Це переважно фільваркова служба з галицького Поділля, що почала туди еміґрувати в 1895 році.

Але тут багато і селян та робітників. Найбільша українська колонія — це Предентополіс, що на 50 квадратових милях має понад 10.000 душ, а далі Курібіта, Антоніо, Кандідо, Порто, Уніон Лебру, Жанбада, Маршаль, Малґ, Дорізона й ін. На території Бразілії живе майже 100.000 українців.

Початки української еміґрації до Бразілії відомі нам з Галичини під назвою «бразілійської еміґраційної гарячки», дуже пластично описаної в оповіданні Андрія Чайковського «Бразілійський гаразд». Цю «еміґраційну гарячку» спричинив еміґраційний аґент Джерболет, що в 1895 році пройшов майже цілу східню Галичину, таємно несвідомим селянам видавав себе за австрійського архикнязя Рудольфа і закликав їх їхати до Бразілії, обіцяючи кожному дати стільки землі, скільки хто захоче. А що в Галичині був «голод» на землю, то селяни вірили, їхали й гинули в диких лісах.

Бразілія — це одна з найбільших держав Південної Америки. Поверхня її майже дорівнює поверхні Европи (8.500.000 кв. км.), а населення там щось із 35.000.000, тоді як в Европі живе понад 500.000.000 людей.

Бразілія — найбільший у світі край диких, непрохідних пралісів і сухої савани, або т. зв. «компосу», тобто простору, вкритого травою та тропічною рослинністю. Підсоння рівникове, гаряче й вогке, малярійне, нестерпне для европейців; все ж таки, попри дуже несприятливі кліматичні умови та природньо дикий стан краю, за останніх 100 років до Бразілії прибуло майже 4 мільйони еміґрантів: портуґальців, італійців, еспанців, німців, поляків та українців. Головне заняття населення — хліборобство і скотарство. Літературна мова — портуґальська; тубільці — це бразілійські індійці, а найголовніші племена: караїди, ароваки, тупи, геси й ін.

Друга фаза еміґрації до Бразілії почалася в роки 1907-1910, пізніше в 1914 та в р. р. 1920-1934. Це вже еміґрація з різних частин Галичини, Волині та Басарабії.

90% українських переселенців у Бразілії працюють в хліборобстві. Давніше вони дістали землю у формі т. зв. шакрів (10 алькейрів дорівнює 42 морґам) за малу довгоречеценцеву оплату урядові. В Парані, напр., 6.500 господарів має 3.000 кв. км землі вартістю 60 мільйонів мільрейсів.

З молодшої ґенерації вийшли вже крамарі, нижчі урядовці залізниць, телеграфу й муніципальних установ, робітники і ремісники.

Українських еміґрантів оселено на гористих і для хліборобства мало придатних обширах. Хліборобська праця тут надзвичайно тяжка. Український колоніст садить, головно, кукурудзу, чорну квасолю, жито, пшеницю та бразілійські бульбові рослини. В останніх часах деякі українські колонії почали плекати каву, риж, рецину.

У 30 наших організованих оселях є тепер 6 церков і 15 каплиць. Число шкіл доходить до 60, між ними 6 під управою сс. служебниць. Дуже відчувається брак кваліфікованих учителів. Наука в приватних українських школах ведеться рідною, а почасти портуґальською мовами. Духово-релігійні потреби задовольняють кілька отців ч. с. в. в., 4 світських священики греко-католицької церкви і 3 священики автокефальної православної церкви.

З громадських організацій є дві важливіші: «Український Хлібороб», з часописом тої ж назви, що почав виходити в 1926 році, і друга — «Праця» із осідком у Прудентополісі при місцевому товаристві з тижневиком, що виходить заходами місії ч. с. в. в. від 1913 р. Майже в кожному селі є якесь товариство або клюб. Є зав'язки й кооперативних товариств. Були також спроби політичних організацій, напр., «Курітібська громада», створена в 1908 р., пізніше — «Народня Рада», організована 1919 р. о. П. Петрицьким і Миколою Федюком, а також «Український Союз у Бразілії», організований в 1922 році поетом п. Карманським. Але всі вони не виявили якоїсь більшої праці через брак фахових сил і фондів.

В останніх часах наслідком війни всі зв'язки краю з нашою бразілійською еміґрацією урвалися, а тому не можна нічого сказати докладно про її теперішню долю. Навіть в українській американській пресі тяжко щонебудь знайти про українців в країні ріки Амазонки і тропічних пралісів.

Параґвай — це мала республіка між Бразілією, Арґентіною та Болівією, простором 253.100 кв. км із 1.000.000 мешканців. Підсоння підтропічне, для европейців мало відповідне.

Уруґвай — це теж мала південно-американська республіка, менша від Параґваю, але більше заселена (2.000.000 мешканців), переважно еспанцями, портуґальцями та тубільцями. Підсоння, як в Параґваї. Головне заняття — хліборобство і скотарство. Нашої еміґрації в цих двох державах небагато — всього кілька тисяч, головно, з Холмщини, Полісся та Підляшшя. Перші еміґранти прибули сюди 1925 року. Про якесь культурне, організоване життя немає ніяких вісток. У Параґваї є декілька інтеліґентів (лікарів та інженерів). Є навіть побоювання, що в наслідок інертности ця наша еміґрація засуджена на повільну асиміляцію.

Найкраще зорганізована наша еміґрація за океаном в США, Канаді та Арґентіні. І коли прийшлося б нам їхати за океан, то в цих країнах можемо сподіватися хоч моральної допомоги. («Переселенець»)

ПРОТЕСТ ПОЛЬЩІ

Варшава, 29 серпня. Варшавський уряд відкинув ноту Великобританії та США, в якій вони вимагають повної свободи для участи всіх польських партій в листопадових виборах. Польський посол у Вашінґтоні назвав англійську ноту втручанням у внутрішню політику Польщі і закінченням політики Черчілля.

КОМІТЕТ ОБОРОНИ ВТІКАЧІВ

Лондон. В Англії утворився Комітет Оборони Втікачів, що в його проводі став відомий політичний діяч Беверідж. Членами того комітету є низка послів англійського парляменту та представників преси. Завдання комітету — обороняти втікачів від невластивих форм репатріяції та запевнити їм можливість прожитку аж до часу їхнього переселення в інші країни.

ДО ВІДОМА УКРАЇНСЬКИХ ВИСЕЛЕНЦІВ

Канадійський часопис «Новий Шлях» містить таке оголошення: «Управа «Нового Шляху» подає до відома скитальцям, які мають свою рідню або знайомих у Бразілії і хочуть листуватися, що вони можуть слати свої розшуки до «Нового Шляху». В Бразілії немає жадного українського часопису, але масово поширюється «Новий Шлях» з Канади. Представником «Нового Шляху» на Бразілію став Український Допомоговий Комітет з осідком у Курітібі, що докладає всіх старань, щоб разом з «Новим Шляхом» допомогти скитальцям нав'язати цей контакт».

Адреса «Нового Шляху»:
P. O. Box 3033, 209.
Jarvis Are Winnipeg,
Man Kanada.

АНГЛІЙЦЯМ ПРО Т. ШЕВЧЕНКА

Накладом М. Ставничука в Авґсбурзі видано англійською мовою книжку проф. Д. Дорошенка «Тарас Шевченко — національний поет України».

Кожен мусить мати фах

Український Народній Університет в Гайденав об'єднав навколо себе кращих фахівців табору, як лекторів, і розпочав велику працю. В його складі у минулому академічному році були такі відділи і курси:

1. Український факультет з: а) підвищеним курсом українознавства, б) курсами англійської мови, в) курсами французької мови.

2. Сільсько-господарський факультет з відділами: а) агрономічним, б) садово-городнім, в) молочарським, г) землевпорядчим і д) курсами пасічництва.

3. Технічний факультет з відділами: а) автомеханічним, б) технології кустарних виробництв, в) електромеханічним і г) курсами зв'язку (телеграф, телефон).

4. Курси медичних сестер.

5. Курси стенографії, машинопису і праці на циклостилі.

В лекторському складі УНУ було: 14 професорів високих шкіл і науковців, 10 інженерів, 5 лікарів, 17 лекторів-фахівців, 6 інструкторів.

Всього прочитано за рік 6596 лекцій. Лекторів запрошувано навіть з інших таборів. Зокрема, щомісяця приїздив проф. др. Б. Крупницький, що, на високому науковому рівні, прочитав цикл лекцій з історії України. Навчалося в УНУ коло 600 осіб. З них закінчило курси і одержало відповідні дипломи: техніків сільського господарства — 8, техніків садівництва і городництва — 11, техніків молочарства — 8, техніків-землевпорядчиків — 7, інструкторів пасічництва — 20, електротехніків — 5, технологів кустарних виробництв — 9, автомеханіків — 12, шоферів — 280, мотоциклістів — 12, лекторів українознавства — 14; також закінчили теоретичний курс і тепер відбувають медичну практику 28 медичних сестер.

Крім того, у вересні місяці закінчать навчання 30 інструкторів пасічництва, 25 стенотипістів, 25 телеграфістів і телефоністів.

Таким чином, майже 450 осіб набули в університеті того чи іншого фаху. Дипломи, що їх вони одержали, стверджуються англійською владою. Шофери, крім цього, дістають Führerschein'и від німецької Автоінспекції.

Розпочинаючи новий навчальний рік, Ректорат УНУ звертається до таборян із закликом використати можливість набуття фаху, вписавшись на той чи інший відділ університету. Пам'ятаймо, що такої нагоди в майбутньому може й не трапитися.

Ректорат.

ВИРОКИ СМЕРТИ В ЮГОСЛАВІЇ

Лондон. 17 серпня. (Ройтер). За повідомленням београдського радіо, београдський народній суд засудив вісьмох членів «реакційної студентської організації» на смерть. Поміж засудженими були також дві студентки. Всіх їх обвинувачено в тому, що вони вели пропаґанду проти правління Тіто і виконували терористичні акти.

На берегах Балтику

Широкою сріблистою лентою простяглася у синяву даль морська затока, на берегах якої розкинулось велике промислово-торговельне місто Кіль. Сьогодні воно, як і всі інші великі німецькі міста, в руїнах. Тільки тут і там між звалищами заціліли поодинокі будинки та, мов сторожі над звалищами, стоять вежі церков, що дивним дивом перетривали страхіття воєнного буревію. По обох берегах затоки, мов височезні довгошиї жирафи, нерухомо стоять чорні крани, свідки живого передвоєнного торговельного руху цієї багатої колись країни. Понад усі ті крани підіймається один, розмірами й висотою найбільший. Він рухомий і його кольосальною силою видобувають з води затоплені в часі війни більші й менші кораблі. А їх так багато поринуло в хвилях кільської затоки! Купами лежать розбитки витягнених з води бойових і торговельних кораблів, підводних човнів, рибальських суден.

Вздовж горбкуватих берегів на кільканадцять кілометрів розложилися села й містечка. Більші й менші доми потопають у зелені дерев. Де-не-де впадають в очі гарні віллі багатих власників. Місцеві мешканці перемішані тепер з німцями, виселеними зі Східньої Прусії; чимало їх живе й у каютах великих кораблів, що стоять прикріплені при берегах. При виході з затоки, на причілку її лівого берега стоїть висока морська вежа з рухомою ліхтарнею, що вночі своїм світлом скеровує кораблі, які пливуть повним морем.

Вечоріє. Проміння призахідного сонця падає на злегка схвильовану воду, вкриваючи позолотою вершки хвиль. З моря вертаються рибалки на своїх невеличких човнах, злучених по чотири з одною моторівкою напереді. З пристані відпливають вантажні й воєнні чужокраєві, під своїми державними прапорами, кораблі, між іншими й під червоною флягою з білим молотом і серпом совєтський корабель «Михайло Фрунзе». Повітря прорізує грюкіт моторів та проразливий свист сирен.

Ненадійно відзивається десь церковний дзвін. І ось несуться вже звуки кількох менших дзвонів по легких хвилях затоки, розливаються і затихають у вечірніх сутінках. Милозвучною гармонією заповідають вони завтрашній святочний день. Це дзвонять у таборовій церковці, у місцевості Möltenort, де мешкають українські скитальці.

Табір у Möltenort'і положений у віддалі 1½ км від пристані цієї місцевости. Бараки тут дерев'яні. Поміщається в них понад 900 еміґрантів. З них 200 греко-католиків, а інші православні. Понад дахи бараків підноситься біла дзвінниця таборової церкви, спільної для вірних обох релігій. Священики обох церков чергуються своїми Богослужбами що друга неділя й свято. Обидві мають гарні церковні хори. У таборі є дитячий садок, семикласова школа й матуральні курси. В окремому бараці зорганізовано варстати для навчання різних ремесел. Багато тут студентської молоді, що мешкає в таборі, а студіює на різних відділах кільського університету.

На протилежному березі затоки примістився другий табір з 300 українськими скитальцями.

Вже другий рік скитаються тисячі дітей української землі на чужині, по таборах переможеної Німеччини. В примітивних умовах таборового життя, з болем у надшарпаних душах, не складають, проте, вони рук, не впадають у зневіру. З вірою у кращу майбутність, з непохитним переконанням у справедливість Божого Провидіння українські скитальці працею на всіх можливих ділянках оправдують своє існування, кують нові національно-культурні цінності, виховують молоде покоління, навчають і навчаються нових фахів.

У ранкових туманах і вечірніх сутінках, коли прокидається і лягає на спочинок світ, над берегами Балтику чується мова і пісня українців, що тужать за втраченою землею.

о. Ф. Побігушка

Ганна Черінь

ПОДРУЗІ

Коли тебе зрадить милий
В облудній і злій чужині —
Не думай, що зламані крила,
Не треба — повір мені!

Чим руки ламать з розпуки —
Всевишньому ти молись,
Щоб нас Він за всі наші муки
Додому вернув колись.

Ми зможем тоді забути
Дарований кислий хліб —
Тоді покладем на покуті
Зароблений, свій — як слід.

Піснями земля озветься,
Вбрання одягне нове —
І в мандрах зів'яле серце
На рідній землі оживе.

І в пам'яті знову вирне
Далекого друга лице,
І прийде кохання вірне —
Над рідним твоїм Дінцем.

БОМБОВИЙ АТЕНТАТ У БУЕНОС-АЙРЕСІ

Незнані злочинці в столиці Арґентіни Буенос-Айресі кинули чотири бомби до британської амбасади та дві — до британського консуляту. Поліція веде слідство та шукає злочинців.

2. Пластовий куток

Книжка вовченят

Скеля Нарад і Круги

Подібно до вовків в оповіданні Кіплінґа, наше Гніздо Вовченят має свою Скелю Нарад, яка може бути визначена малим колом з камінців, патиків або ж крейдою.

Круг скелі має три кроки у промірі, зі щоглою на хоругву в середині. Він утворюється, коли вовченята стануть в коло пліч-о-пліч.

Урочистий Круг є значно більший; він формується, коли вовченята візьмуться за руки і розтягнуть круг так широко, як тільки можна, щоб не розірвати круга.

Круг скелі уживається для бесід та для індіянських танців «пав-вав».

Урочистий Круг — для Великого Виття, для Танців Нетрів (Джунґлів) та для Зборів.

Велике Виття

Усі вовки сідають довкола скілі Нарад і, коли Акела, Старий Вовк, ватажок стада займає місце на скелі, — тоді всі підносять голови догори і виють йому свій привіт.

Коли ваш Старий Вовк, Акела, тобто ваш пластовий провідник, приходить на ваші сходини, гурток вітає його, присідаючи в коло, як це роблять молоді вовки, і віддаючи йому Велике Виття Гнізда Вовченят.

Отже, станьте всі в коло (але швидко, бо вовченя ніколи не ходить, воно бігає!) і присядьте на п'яти, дотикаючи двома пальцями кожної руки до землі поміж стопами.

Як тільки входить Старий Вовк, то ви, Вовченята, підносьте догори голови і вийте. Але ваше виття має своє значення. Ви мусите привітати його і рівночасно дати до зрозуміння, що ви готові коритися його наказам.

«Ми зробили якнайкраще!» — ось клич Гнізда Вовченят на цілий світ. Тим то, коли пластовий провідник входить у ваш круг, ви всі підносьте голови догори і вийте, розтягаючи кожний склад, ось так: «А-ке-ла, ми-и-и зро-о-о-би-и-и-мо-о-о я-а-ак на-а-ай—краще!»

Треба викрикувати закінчення «краще» гостро, коротко та сильно, —всі враз. В цю саму хвилю ставайте швидко на ноги, прикладаючи по два пальці кожної руки до вашої голови, подібно, як вуха у вовченят.

Ось як треба це робити.

Яке ж це все має значення?

Це значить, що ви зробите якнайкраще обома руками, а не тільки однією рукою, як звичайні хлопці. Те, що ви зробите якнайкраще, буде два рази ліпше, ніж «якнайкраще» звичайних хлопців.

Роби «якнайкраще!»—це клич Вовченят.

Тримай обидві руки при голові в той час, коли ваш гуртковий крикне до гуртка сильним голосом: «Як! най! краще!!!»

Тоді кожне вовченя після закінчення «краще!» опускає ліву руку до боку, тримаючи праву вгорі на привіт. Два пальці, звернені догори, але тепер уже розставлені, а не злучені разом. Рівночасно всі відповідають, голосно та уривчасто: «Як!! най!!краще!!!—подібно до гавкання молодих вовків.

Після того всі опускають швидко і праву руку до боку, стають на «струнко» і чекають наказів.

Тепер присядьте знов і спробуйте виконати Велике Виття вашому Старому Вовкові.

Переклад з англійського
інж. М. Лукомського.

Малий фейлетон

КОПАЙ, ПАРАСКО, ЯМУ!

Свирид Ріпа прийшов додому й сказав жінці:

— Ходімо, Параско, яму копати!

Жінка очі витріщила.

— Яку яму?

— Ходім, кажу, поки не пізно.

— Чи ти перцю наївся, чи тебе зурочив хто?

— Гірше як перцю! — сумно сказав Свирид. — Давай лопату та ходім копати.

— Для чого, питаю?

— Не бабське діло знати. Ходім, кажу.

Параска знала — лихий та впертий її чоловік, як щось недобре йому станеться. Нічого не вдієш. Пішли.

Заходилися Свирид з Параскою біля двох ям — кожний для себе. Ріпа наліг на лопату, аж держак тріщить, а Параска копає і все очима на чоловіка зиркає — «Що за халепа?» — думає. Не стерпіла, щоб не вщипнути чоловіка:

— Ну і що ж це я копаю, скажи мені? Чи я дурна, чи ти з глузду з'їхав?

— Будемо в ями лягати, — бевкнув Свирид.

— Що!?— аж скрикнула Параска й лопату з рук випустила.

— Живцем, кажу, у яму поліземо, — розсердився Ріпа. — Як таке життя — лучче відразу в могилу лягати.

— Ій-бо, Свириде, на старість у тебе мозок перекрутився.

Ріпа підійшов до жінки.

— То твій язик, голово капустяна, перекручений. Сидиш у бараці, матраца витираєш і світу не бачиш, нічого не чуєш.

— А що ж бо там таке? Ти б з того й починав, а не з ями.

— Нове по радіо передали: усіх нас живосилом на мотузок братимуть і, як псів, додому відправлятимуть. А ще кажуть, що з цього місяця не даватимуть нам ні хліба, ні жирів, а тільки на зеленині, як кролів, держатимуть. А ще всіх під гребінець пострижуть, щоб видно було, де діпі, а де — ні... А ще...

Свирид приклав пальця до уст.

— Не сьогодні — завтра приїдуть до нашого табору... Чула? — вже нікуди не випускають. У канцелярії шахва з анкетами стоїть...

При тому Ріпа тяжко зітхнув і сльозу з очей змахнув. Гірко заплакав Ріпа. А тоді як не гукне:

— Копай яму швидше, лучче згинути, як під гребінець ставати та на мотузку стрибати!

— Може ж воно пройде якось, — спробувала була заперечити Параска.

— Копай, кажу тобі!

Надвечір Свирид і Параска лежали в ямах і самі себе загортали землею. Аж це нагодилися люди, що зобачили Свирида й Параску в ямах, і сказав хтось із юрби, що зібралася навколо їх:

— Ге, добродію Ріпо! А чого це тебе затаскало в яму? Вставай, анкету треба заповнити, щоб до Параґваю їхати!

Свирид аж затрусився.

— До Параґваю?

— Авжеж!

— А не на мотузку додому?

— Та ж бо ні!

— Вилазь, жінко! — загукав Свирид до сусідньої ями. — Вставай, до Параґваю поїдемо!

— Щоб ти вже зовсім з глузду з'їхав, рахуба стара, як ти заставив мене живою у яму лізти, — озвалася Параска.—А ще каже: я чоловік твій. Слинюха ти, а не чоловік. Тьху на тебе!

Юрба мовчки дивилася, як Свирид Ріпа обтрушувався від землі.

Максим Ґуля.

6.000.000 ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНИХ НІМЦІВ

Лондон. Як повідомляє «Екстрейнджер», англійська публічна опінія чимраз більше цікавиться долею німецьких полонених, які знаходяться в руках альянтів. За оцінкою британців, шість мільйонів колишніх німецьких жовнірів перебувають ще в полоні. З того числа: в Совєтському Союзі—3.500.000, у Франції—1.500.000, у Британській Імперії—500.000 (з того 387.000 у Великобританії), в Югославії—150.000, решта—в інших краях. В США вже їх більше немає. (УПС).

Кількома рядками

**«Сьогодні ми можемо впевнено, але не безтурботно дивитися в майбутнє», — заявив президент Труман на національному Святі Праці в США.

** Підчас народнього голосування в Греції 70% виборців подали свої голоси за відновлення в країні монархії. Грецький прем'єр-міністер повідомив у Парижі короля, що народ просить його вернутися до краю.

** В Копенгазі (Данія) тривають наради міжнародньої господарсько-рільничої конференції, що має створити міжнародній харчовий уряд для охорони світу від голоду. В цій конференції візьме участь головний директор УНРРА Ля Ґвардія.

** США зажадали від Югославії відшкодовання за втрати, яких вони зазнали після зістрелення двох літаків.

** Румунія має сплатити Совєтській Росії 300 мільйонів долярів протягом 8 років за шкоди, яких румунське військо завдало Совєтам підчас війни.

** В Ню-Йорку помер найбільший після Шопена творець польської музики Росенфоль.

** В Калькуті вибухли нові бої між індусами та мохамеданами. В Бомбаю заворушення тривають.

** На черговому засіданні Ради Безпеки затверджено прийняття до ОН Швеції, Ісляндії та Афганістану.

** Головний директор УНРРА Ля Ґвардія в Москві був прийнятий Йосифом Сталіном.

** 36 священиків русскої православної церкви нагороджено орденами за мужню поведінку підчас війни.

ТАЄМНИЧІ РАКЕТИ

Американський часопис «Старс енд Страйпс» помістив у 233-му числі першу знимку однієї з таємничих ракет, що з деякого часу літають над територією Швеції, а також над Фінляндією й Норвегією. Ця ракетна бомба залишає за собою довгий полум'яний хвіст і розвиває то незвичайно велику, то знову повільну швидкість. Шведські війська кілька днів тому почали в різних місцях у середущій Швеції шукати цих ракет, що згідно з повідомленням мали там упасти.

На питання, звідки летять ці таємничі ракети, дає відповідь американський фаховий журнал для летунських справ «Авієйшин Ньюз». Він заявляє, що старшини американського летунства ні трохи не здивовані звітами про появу таємничих ракетних бомб. Старшини вияснюють, що недалеко від Нордгавзену СССР перебрав фабрику німецької ракетної зброї летючої бомби Фау-2, цілком не пошкодженою. Американці мають у своїй зоні 25 місць, звідки ці ракети вистрілювано.

СОЮЗ УКРАЇНОК У ЖЕНЕВІ

У Швайцарії утворилася нова українська жіноча станиця — Центральне Закордонне Бюро Союзу Українок.

За свій перший і найважливіший обов'язок ЦЗБ Союзу Українок у Женеві вважає всебічне полегшення долі українських жінок і дітей, що їх воєнна хуртовина загнала до Німеччини й Австрії. Шляхи до моральної помочі й матеріяльної українському жіноцтву в програмі ЦЗБ Союзу Українок у Женеві досить широкі: допомога харчами, ліками, одягом, постачання машин та матеріялів для жіночих майстерень, влаштовування еміґранток на працю в Західній Европі, допомога тим, що хочуть виїхати за океан, забезпечення стипендій для дитячих садків, а також книжок для шкільної молоді, приміщення для дитячих осель тощо.

У своїй відозві до українського жіноцтва Канади ЦЗБ Союзу Українок у Женеві згадує і про те, що в Швайцарії тепер особливо сприятливі умови для згаданої вище допомогової акції. Швайцарія ще й тепер являє собою справжній острів ладу й добробуту серед зруйнованої й спустошеної Европи. В Швайцарії можна купити все потрібне для допомоги масам українських утікачів. Вона межує з Німеччиною й Австрією, що полегшує справу швидкої переправи речей еміґраційним масам. Швайцарія — батьківщина, а Женева — місце осідку Міжнароднього Червоного Хреста та численних інших добродійних міжнародніх і краєвих установ та організацій.

За короткий час свого існування ЦЗБ Союзу Українок у Женеві вже нав'язало діловий контакт з централями й представництвами найповажніших міжнародніх допомогових організацій, як Міжнародній Червоний Хрест, Міжнародня Унія Допомоги Дітям, Американський Квейкерн, «ІВКА», Економічна Рада (Відділ Служби Втікачам), Швайцарський Дарунок Жертвам Війни, Швайцарський Червоний Хрест та ін.

Свою допомогову акцію ЦЗБ Союзу Українок провадить у тісній співпраці з Українським Допомоговим Комітетом у Швайцарії. Крім допомогової акції, Союз Українок у Женеві ставить собі за мету й відбудову розладнаного українського жіночого руху, а також координацію праці розкинених по широких просторах Европи Союзів Українок і інших жіночих гуртків та поглиблення організаційного зв'язку й дружби з українським жіноцтвом за океаном та з міжнародніми й чужоземними жіночими організаціями.

(«Наше Життя»)

ПРЕВАЖНА СПРАВА

В частині Німеччини, окупованій альянтами, студіює на високих школах поверх 2.700 українських студентів. Далеко не всі вони матеріяльно забезпечені. Частина з них одержує, щоправда, допомогу від УНРРА, одначе ця поміч обіймає з правила тільки харч та приміщення. Всі витрати, зв'язані зі студіями, мусять студенти покривати самі. Ідеться тут про видатки на скрипти, навчальне приладдя, лябораторії, всякі такси тощо, а в наших високих школах також і оплати за навчання, бо ті школи не мають ніякої підтримки від держави. Велика кількість українських студентів не має взагалі ніякої допомоги від УНРРА, навіть харчової. Вони здані тільки на себе і поміч української суспільности.

Українське громадянство завжди мало зрозуміння для потреб своєї студіюючої молоді і щиро її підпомагало. Тепер ця поміч потрібніша як колинебудь досі.

Місяць вересень, як початок нового шкільного року, проголошений у нас місяцем пожертв на допомогу українському студентству і на український науковий фонд.

Пам'ятайте, що добре поставлена опіка над нашою студіюючою молоддю і над нашими високими, школами, це свідоцтво нашої єдности і нашої культурної зрілости!

Пам'ятайте, що кожен гріш, зложений на ту ціль, збільшує нашу силу і вигляди стати колись господарями на своїй землі!

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ МАРТИРОЛОГІЇ

Відбулася перша конференція українських науковців у справі оснування Науково-Дослідного Інституту Української Мартирології (НДІУМ) при Лізі Українських Політв'язнів. У конференції взяло участь понад 15 осіб, здебільшого професори українського Університету в Мюнхені і затвердили остаточно проєкт статуту.

Завданням Інституту є: збирати, переховувати, науково досліджувати та видавати систематичні збірники про жертви українського народу, які він приніс за час своєї визвольної боротьби від найдавніших часів за свої державно-політичні ідеали.

Для систематичного опрацьовання матеріялів розділено працю на шість секцій, на чолі кожної стоїть досвідчений науковець. До друку приготовлено «Програму збирання матеріялів», яка допоможе нашим співробітникам, уповноваженим працювати в терені.

Інститут робить заходи над приміщенням свого архіву в одній з невтральних держав, щоб уможливити в будуччині молодим силам досліди над визвольною боротьбою України.

Всю українську пресу проситься прислати нам по три примірники своїх видань. Заразом дирекція Інституту прохає всіх, хто вже має повищі матеріяли, присилати на адресу в цілі використання та опублікування. Всі наші бувші політв'язні, які розпоряджають часом, повинні негайно зголоситись у цілі опрацювання архівів бувших німецьких концтаборів.

У всіх справах звертатися на адресу: Науково-Дослідний Інститут Української Мартирології при Лізі Українських Політв'язнів, Мюнхен, Дахаверштр. 9/2.

Театр

НА НАШІЙ СЦЕНІ

Свіжим струменем влилися в життя нашого табору чотири гастрольні вистави галлендорфського таборового театру під керівництвом відомого артиста М. Тагаєва.

Уже з першої п'єси («Сватання на Гончарівці» Квітки-Основ'яненка) помітно було вдалий підбір акторів на відповідні ролі. Друга п'єса підсилила гарне враження. Особливо приємним фактом є гра без суфлера, що свідчить про сумлінну працю й здисциплінованість акторського складу.

З окремих виконавців треба відзначити самого керівника театру артиста М. Тагаєва та артистку пані Малієву, яка вдало відтворила образ сварливої, енергійної української молодиці Одарки. Гра цих талановитих артистів захоплює і привертає до них увагу глядача навіть тоді, коли вони знаходяться на другому пляні сцени. Природньою простотою в ролі Кукси («Пошилися в дурні») та Стецька («Сватання») артист Тагаєв досягає максимального ефекту.

Актор Іванюк добре справився з складною роллю москаля в «Сватанні», а також роллю коваля Дранка в п'єсі «Пошилися в дурні».

На своєму місці актор Маршалок в «Сватанні» (батько), зате в ролі п'яного Нечипора в другій п'єсі він не переконує глядача, бо часом виглядає як тверезий.

Приємне враження справили молоді актори Неклеса (Уляна), Уланова (Горпина), Черкас (Антін). Всі троє мають непогані голосові дані.

Говорячи загалом, для всіх наших театрів на еміграції дошкульним місцем є брак театральної літератури. Більшість українських п'єс, що їх виставляють таборові трупи, це примітивні мелодрами із незмінною чаркою та гопаком на кінці. Не минула ця доля і галлендорфського театру.

Дальшим етапом розвитку творчого колективу повинні бути такі наші п'єси, які відходять від примітивного побутовізму і через реалізм, не втрачаючи свого національного кольориту, входять в клясичну світову літературу (в першу чергу — п'єси Тобілевича, Лесі Українки, Грінченка).

Як повідомив нас художній керівник артист Тагаєв, театр має вже в своїм репертуарі «Степового гостя» Грінченка, працює над п'єсою Тобілевича «Суєта» та над драмою сучасного письменника Ф. Мелешка «Трьома шляхами».

Галина Хм.

НОВИЙ ПРАПОР КАНАДИ

Спільна комісія сенату і палати послів Канади погодилася остаточно на те, як має виглядати прапор Канади. Новий прапор Канади має складатися з теперішнього червоного тла з меншим «юніон джеком» в горішнім лівім куті та з образом золотого осіннього кленового листка на середині. Листок має бути обрамований білим пасмом. Біле пасмо довкола кленового листка має вдовольнити французів, «юніон джек» — британців, а кленовий листок є спеціяльним символом Канади.

(«Український Робітник»)

Розшукують:

Артемович Михайло, 42 р., — дружину Кузбет Марію, 38 р., та шваґрів Кузбета Петра, 30 р., і Кузбета Михайла, 38 р.; Білан Григорій (син Леонтія), 51 р., — дружину Білан Надію, 50 р., і доньку Валентину, 20 р.; Башляк Павло, 63 р., — сина Башляка Володимира; Бригей Михайло, 25 р., — вуйка Кравця Григорія, 32 р., двоюрідну сестру Саврук Катерину, 20 р., матір Бригей Катерину, 56 р., Палишина Михайла, 24 р.; Вишинська Матильда — Пащенка Віктора; Гаврилишин Іван — Гаврилишина Василя, 24 р., Гаврилишина Івана, 26 р.; Ковальська (Шахнович) Розалія — сина Ковальського Олега-Юрія, 21 р.; Кікла Микола (син Явдокима), 36 р., — дружину Кіклу Антонину (донька Юхима), 32 р., Ґримашевича Григора (син Сергія), 35 р., Воробей Зіну, 32 р.; Кузьмін Василь та Касьяненко Василь — Задорожнього Миколу та Говоруна Сергія; Козак Пантелеймон — сина Козака Веніяміна, 20 р.; Лещук Мартин, 32 р., — земляків з Ковельщини; Локаєнко Ксеня — дочку Локаєнко Ніну, 20 р.; Лопатіна Ольга — Лундину Ліду, 44 р., Зімбровську Альвину, 61 р.; Липко Марія — брата Стороженка Василя, 31 р.; Мельничук Оксана (Лащенко), 22 р., — когонебудь із знайомих; Матійчук Василина, 19 р., — братів Матійчука Івана, 33 р., та Василя, 22 р.; Панас Іван, 45 р., — сина Панаса Теодосія, 19 р.; Пелих Теодор, 25 р., — друзів Романа, Василя, Павла і Володимира; Пінькас Микола, 25 р., — стриїв Пінькаса Миколу та Івана; Петрович Сергій — Липея Павла, 22 р.; Пастух Петро, 20 р., — когонебудь із знайомих з села Прова, Тернопільського повіту; Сорока Володимир, 19 р., рідних та знайомих зі Львова й околиць; Скрипник Мосій — дочку Скрипник Єлепру, 19 р.; Хижук Анна, 20 р., брата Хижука Григорія, 23 р.; Шефер Леон — дружину Рибалку Мотрю з сином Володимиром та її сестру Олександру; Чайківська (Чучман) Марія, 24 р., — когонебудь з с. Чучманів-Гуминська, пов. К.-Струмилова; Чернова Олександра — Ольховських Івана, 53 р., і Ніну, 46 р., Яценко Ніну, 46 р.

Мачах Микола, 23 р., — двоюрідного брата Співака Тимка, 23 р.; Мартинків Єфросінія, 24 р., — шваґра Олексяка Миколу, 45—50 р.; Оседко Дмитро — знайомих Солтес Емілію та Івана; Рекуненко Ігор, 47 р., — дочку Рекуненко Любу, 19 р.; Стойко Софія, 25 р., брата Стойка Василя, 29 р.; Товстоп'ят Анастасія — родину Овчаренків з Переворська; Тарська Лукія — сина Воловика Миколу, 19 р., брата Воловика Сергія, 43 р., Ткачишин Ольга (донька Миколи); 21 р., — когонебудь з села Язениця-Руська, пов. Камінка—Струмілова; Теодорович Юрій — Лабову Ольгу; Фесенко Іван, 46 р., — племінника Несторенка Петра, дочку Фесенко Ніну; Хіцяк Дмитро — дружину Хіцяк Софію; Шевчук Анна, 22 р., — Головчака Василя, 22 р.; Ященко Петро — Ященко Софію та двоє дітей.

Кіт (Чижик) Марія (донька Марії і Трохима) — шваґра Войтовича Івана з сином та брата Кіт Івана, з с. Піски, пов. Вроди. Josef Chyuzyk, 1555 Lortique ave Montreal 24, p. 2 Canada.

Воробець Семко — брата Воробець Якова та сестриного сина Воробець (Лапкевич) Івана. Sam Worobec 1477 Cadillac St. Windsor. Ont. Canada.

Мелех Анна — брата Мелеха Григорія, (син Прокопа і Параскевії) з с. Абрігиська — Абрі пов. Бібрка. Anna Melech-Mulesa, 1362 Hall Ave Windsor Ont. Canada.

Анна Чігол — брата Боченка Григорія. Anna Chigol, P. O. Box 47, Flin Flon, Man., Canada.

Галичани з Канади — земляків із Устянови, особливо з родин Бечков'як та Конан. Kohan Roman, Hannover-Ledeburg, Meklenheidestraße Nr. 14, D. P. Lager.

Рідних і знайомих з с. Стебника, пов. Дрогобич. Niedpielski Josef, P. O. Box 260/92 „E" G. P. O. London E. O. England.

Хто знав би щось про мого сина Павла Чорненка, 23-х років, що останнім часом був коло Лінцу, прошу подати відомості до редакції «Луни». Мати.

Трощук Михайло (Дубівці — Станиславівщина) пошукує знайомих. Адреса: Реґенсбурґ, УНРРА Team 120, бльок III/72 (Ukrainian).

Круцько Марія (München, Dachauer Straße 9/II) пошукує: Круцько Олену, ур. 1895 р. в Любачові та Круцько Степанію, дочку Олени з Любачова, які до кінця квітня перебували у Берліні — Ванзее.

Віктор Костецький шукає Мірошниченка Івана, 45 років, Андрієвського Анатолія, 20 років, шваґра Дутковського Степана, Гороків, Єфнера Олександра, 50 років, Грижака Володимира, 22 років. Хто знав би про них, проситься повідомити на адресу редакції.

Савущак Гілярій пошукує Степана Савущака, 20 років. Хто знав би про нього, прохання повідомити на адресу: Турчин Михайло, Bayreuth. D. P. Camp (Ukrainian).

Анна Вальсевич (Опришко) з села Вислок Долішній, тепер в Канаді, розшукує свою сестрінку в Німеччині Марію Пісьо. Відізватися на адресу: Christliches Seminar für W. Borowskyj, Marburg/Lahn, Dürer Straße 43.

ОГОЛОШЕННЯ

Друкарня Кооперативного Видавництва «Заграва» в Гайденав приймає різні друкарські замовлення від громадських установ та приватних осіб.

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ

Адреса редакції: D. P. Camp. (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк. Кооп. Вва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 255.

„ЕСНО“ — UKRAINIAN NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 31 УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС РІК 1.

ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя
15 вересня 1946 р.

Схід сонця 5 год. 34 хв.
Захід сонця 19 год. 13 хв.

Нед. 12-та по п'ятд.
Св. Івана посника. Свв. мчч. Пилипа, Феодота та Леоніда.

16. IX. 1658. Гадяцький трактат гетьмана Виговського з Польщею.

Прискорені темпи Паризької конференції

Париж, 12 вересня. Праця Паризької конференції, на думку багатьох делеґатів, має бути прискорена. Генеральний секретар запропонував окремим комісіям закінчити свої наради до 5 жовтня, з тим, щоб мирові договори були готові до початку генеральних зборів ОН 23 жовтня.

В Парижі вважають імовірним, що міністри закордонних справ чотирьох великодержав поїдуть до Ню-Йорку, де підчас генеральних зборів ОН радитимуться в справах Німеччини.

Найбільш дразливим пунктом програми конференції все ще є Трієст, кордони Венеції-Джулії і організація господарства в Румунії, Болгарії та Угорщині.

Італійська преса схвильована тим, що Вишинський в одній зі своїх промов у питанні Трієсту вигукнув делеґатові Бономі: «Кожен знає, що італійці краще можуть бігати, ніж боротися». Міністер-президент де-Гаспері на пресовій конференції назвав цю заувагу дивною. Але він додав, що в дипломатичних відносинах має значення лише офіційний текст. Совєтське інформаційне бюро з'ясовує, що Вишинський розумів у тому вислові лише фашистських ґенералів, а не італійських жовнірів. Італійська делеґація висловила письмовий протест з приводу заяви Вишинського.

Господарська комісія в справах Італії обговорила питання про репарації. Великобританія взяла назад свої домагання щодо 2,8 мільярда фунтів стерлінґів. Англія вважає,— висловився британський делеґат,— що тривалий мир може бути досягнений лише тоді, коли для нього жертвують нездійсненними вимогами. Франція зажадала, як репарацію, лише перенесення італійської власности до Французької зони.

Представник США відмовився від репарацій. До того ж він заявив, що з моменту перемир'я до Італії з його країни передано майже один мільярд долярів. Уряд США не бажає, щоб ця допомога пішла в рахунок репарацій іншим країнам. «Ми, — сказав американський представник, — відмовилися від наших домагань, але не від наших інтересів в репараційній проблемі».

Представники Канади, Південної Африки, Індії, Австралії та Китаю також повідомили, що їхні уряди не ставлять ніяких репараційних претензій Італії.

Делеґат Італії Тарчіяні подякував Франції й Великобританії за їхні бажання допомогти Італії в ліквідації труднощів. Одначе, — сказав він, — є держави, з якими Італія ніколи не воювала і які все ж ставлять до неї домагання. Він запропонував встановити загальну суму репарацій від 200 до 300 мільйонів долярів.

Для обговорення питання про Трієст створено підкомісію. Серед учасників конференції викликав здивовання лист керівника італійської делегації, в якому пропонується для правильного визначення кордону провести міжнародньо-ґарантоване народнє голосування в Венеції-Джулії.

Югославський представник зажадав від політичної комісії для Югославії місто Герц. Далі він заявив, що Югославія буде боротися, якщо трієстське питання розв'яжеться не на її користь.

Політична і територіяльна комісії Паризької конференції в справах Румунії закінчили обговорення відносно мирового договору з Румунією.

В ім'я яких інтересів дезорієнтується наш загал?

«З огляду на виняткову актуальність порушеної темй, що турбує не лише заокеанську еміґрацію, а й, зокрема, українську еміґрацію в Европі,» — редакція «Українських Вістей» (Новий Ульм) в числі 34(44) за 5 вересня ц. р. вмістила статтю під назвою «Анонімно держави не творяться.»

А проте, зазначена «виняткової актуальности» стаття не є ориґінальною, написаною працівниками цієї редакції. Її, як довідуємося з цитованої вгорі редакційної примітки, передруковано з іншого часопису — «Наше Життя», що виходить в Авґсбурзі.

Одначе, і в «Нашому житті» нема чого шукати автора статті, що порушує тему, яка «турбує і заокеанську, і українську еміґрацію в Европі.» Як довідуємося з тієї ж таки редакційної примітки, «Наше життя» і собі передрукувало цю статтю з часопису «Українська Громадська Пора», що виходить у м. Детройті, в Сполучених Штатах Америки.

Що ж то за стаття, що її одна газета передруковує у другої, а ця остання — у третьої, досі абсолютно незнаної ні в англійській, ні в американській окупаційних зонах — «Українській Громадській Порі»?

Здавалося б цілком логічним, що про справи, які творяться серед українського загалу в західніх окупаційних зонах Німеччини, а також про події, що відбуваються на українських землях, редакції «Укр. Вістей» і «Нашого Життя» мали б бути поінформовані краще й докладніше, ніж згадана вище газетка, яка виходить за океаном. Проте, виявляється, логіка не завжди йде впарі з порядком денним, що його висувають інтереси чи то особисті, чи групово-політичні. Бо ж саме про те, чим живуть тепер рідні наші замлі, і йде мова в так старанно розголошуваній статті.

А починається ця стаття в такому зневажливому тоні:

«До нас доходять чимало публікацій якоїсь «Української Пресової Служби» про якусь «Українську Повстанчу Армію».

Власне, про «якусь Українську Повстанчу Армію» ми і хочемо сказати. Наведених бо слів цілком досить, щоб збагнути мотиви, які спонукали зазначені редакції до цієї хитромудрої системи передруків. А мотиви цілком виразні:

1. Спробувати переконати український загал, що Українська Повстанча Армія не існує і не існувала.

2. Підперти це «авторитетом» заокеанської газетки, щоб було солідніше.

3. При тому не брати на себе відповідальности у запереченні того, що є незаперечне; мовляв, в разі чого, це ж був всього лише передрук із зазначенням джерела.

Десятки тисяч української еміґрації, які під час Великого Ісходу на власні очі бачили вишколені й здисципліновані загони повстанців, що боролися проти гітлерівських окупантів — нема чого переконувати в тому, що те, що вони бачили — вони не бачили! Спогади про своїх земляків, про своїх друзів, братів та синів, що воліли головами накласти, а з рідної землі не уступити, — понесла українська еміґрація на чужину. І чи не найдорожче, що має вона на вигнанні. є саме ці спогади.

Про бої, що їх зводили й зводять українські повстанці, дізнається тепер на чужині наше громадянство з преси не тільки своєї, а й польської, і чехословацької, і англійської, і американської. Не минає дня, щоб у тій чи іншій газеті не появилася довша чи коротша замітка, а то й ціла реляція про боротьбу, яку провадять повстанці.

Коли ж хто вірить лише одній газеті «Укр. Вісті», то нехай загляне він в ч. 19 (26) цієї газети за 30 травня ц. р. і прочитає редакційну статтю під назвою «В Західній Україні», в тому ж таки числі — статтю «Жиморський про повстанців», у ч. 23 (30) за 27 червня ц. р. — статтю «Повстанці діють».

Він, читач «Укр. Вістей», прочитавши вказані статті та замітки, на власні очі пересвідчиться, що всі вони кричущо суперечать і догори ногами перекидають те, що подає тепер йому редакція в статті «Анонімно держави не творяться». По праву запитає читач редакцію »Укр. Вістей»: Що ж ти говорила мені вчора, і що ти говориш мені сьогодні?

А тепер ми запитаємо:

В ім'я яких інтересів дезорієнтується наш загал?

Чи є межа, яка б стримала людину в її особистих чи групових амбіціях?

В Раді Безпеки

ДЕБАТИ НАВКОЛО СКАРГИ МАНУЇЛЬСЬКОГО

На засіданні Ради Безпеки в Ню-Йорку тривають гарячі дебати в справі скарги делеґата Совєтської України проти Греції. В довготривалій промові Мануїльський наводив багато тих самих фактів, що він їх висував давніше, обвинувачуючи Великобританію і грецьких монархістів у співпраці і намірах створити в Греції такий режим, який служив би інтересам деяких великодержав, тільки не Совєтського Союзу. Громико активно підтримував Мануїльського, висуваючи гострі обвинувачення проти англійських військ, що перебувають у Греції.

Англійський та грецький делеґати в гострій формі заперечили Мануїльському та Громику.

— Неспокій в Греції, — заявив грецький представник, — викликають комуністи і анархісти. Греція ніяк не може загрожувати мирові, бо вона має дуже малу мілітарну силу.

СТАЛІН ПРО ЯПОНІЮ

Москва. Роковини перемоги над Японією пройшли в Совєтському Союзі як народнє свято. В своєму наказі Сталін заявив, між іншим:

«Після поразки Німеччини Японія зовсім не збиралася визнати себе за переможену. Вона думала спертися на позиції й джерела допомоги, які вона собі вирвала на азійському континенті. Японський військовий провід уклав плян перенесення в скрутному моменті до Манджурії або Кореї.

Ми можемо сказати з цілковитим правом, що війна, без участи Совєтського Союзу, тривала б ще й досі на незмірних просторах Тихого океану. Треба пригадати, що розгром Японії, який привів до закінчення другої світової війни, не означає ще розв'язання всього завдання, перед яким стояли й стоять вільнолюбні народи, а саме—усунення небезпеки нової аґресії.

Раніше й тепер монархія є центром усіх реакційних та аґресивних сил Японії. Причини цього положення треба шукати в політиці американської окупаційної влади в Японії. Ця влада повинна діяти на підставі загальних постанов союзників. Але на практиці Мак Артур та його штаб іґнорують рекомендації союзних контрольних інстанцій, Далекосхідньої Комісії та Союзної Ради». (W).

ВИБУХ В ТЕЛЬ-АВІВІ

Єрусалим. В центрі міста Тель-Авіва і перед поштамтом зірвано мінами залізницю. Громадське інформаційне бюро пошкоджене.

На випадок алярму, по всіх важливих пунктах Палестини в повній готовості розташовано 80.000 британських вояків. Це т. зв. «антитерористичне військо», призначене для охорони залізниць.

КІНЕЦЬ ДИНАСТІЇ КОБУРҐІВ

Софія. У Болгарії проголошено народню республіку. За неї голосувало коло 92% усіх виборців.

Головним пунктом усіх виборчих процедур була радієва промова вождя комуністів Дімітрова. «Не повинно бути ніякої диктатури, — заявив Дімітров. — Болгарія також не буде совєтською».

На Дімітрова дивляться, як на першого президента нової республіки.

Монархія була репрезентована 9-річним королем Симеоном, який живе з своєю матір'ю Йоанною у маленькому замку поблизу Софії. Припускають, що після народнього голосування королівська родина поїде до Єгипту і там зустрінеться з батьком королеви, екскоролем Італії, Віктором Еммануїлом. (W).

ЗАЯВА МОНТҐОМЕРІ

Вашінґтон. Важко при теперішньому тривожному становищі в світі зменшити армію, переводячи її на мирний стан, — заявив фельдмаршал Монтґомері на пресовій конференції. — Великобританія повинна підтримувати свої залоги в цілому світі. Мінімальну кількість запасних військ треба забезпечити, щоб бути в стані зустріти всякі порушення спокою.

Шеф військової влади США в Австрії заявив, що виселенці, які тепер перебувають в Австрії, перед закінченням діяльности УНРРА мають бути або репатрійовані, або знайти притулок в інших державах, або ж будуть перевезені до Німеччини.

В Копенгазі закінчила свою роботу сільсько-господарська конференція. На конференції створено комісію, яка, по закінченні діяльности УНРРА, даватиме допомогу потребуючим народам.

«НЮ-ЙОРК ГЕРАЛД ТРІБЮН» ПРО СКАРГУ МАНУЇЛЬСЬКОГО

Скарга Мануїльського до Ради Безпеки на Грецію викликала в світовій пресі доволі широкі коментарі. З них за найхарактеристичнішу слід уважати статтю «Атака на Грецію», що появилася в «Ню-Йорк Гералд Трібюн».

Греція, пише автор, не потребує оборонців, Своєю поставою за війни, співпрацею з західніми союзниками та воєнними діями вона так зв'язувала німецькі сили на Балканах, що цим рятувала також і СССР. Тому трохи дивне те, що держави, контрольовані Сов. Союзом, провадять безупинну гостру акцію проти Греції. Щождо Болгарії, то її домагання, щоб Греція відступила частину території, просто смішні, коли зважити, що Болгарія в обох останніх війнах була союзником Німеччини. Балканську проблему треба розглядати як цілість, не виключаючи й Альбанії. (лк)

ПРИЇЗД ВІЗИТАТОРА Й АДМІНІСТРАТОРА ГР.-КАТ. ЦЕРКВИ В НІМЕЧЧИНІ, о. НИКОЛАЯ ВОЯКОВСЬКОГО, ДО ТАБОРУ В ГАЙДЕНАВ

В суботу 14 ц. м. приїжджає до табору в Гайденав Провідник греко-католицької церкви на всі три зони Німеччини (американську, англійську й французьку) Його Ексцеленція, Високоподобний Отець Візитатор і Адміністратор. о. Николай Вояковський.

О. Візитатор перепроваджує канонічну візитацію всіх душпастирських станиць греко-католицької церкви в англійській окупаційній зоні.

ПРИВІТАННЯ ЙОГО ЕКСЦЕЛЕНЦІЇ АПОСТОЛЬСЬКОМУ АДМІНІСТРАТОРОВІ о. Н. ВОЯКОВСЬКОМУ НА ЧЕСТЬ ЙОГО ПРИБУТТЯ ДО ГАЙДЕНАВ

Ми до Тебе руки простягаєм,
Як до друга й доброго отця,
І тугу свою за рідним краєм
Сповідаєм в змучених серцях.

Діти Бога й діти України —
Ми несем тобі свою любов
І незламну віру, що з руїни
Воскресить Христос Вітчизну знов;

Що народ наш залікує рани
Під стягами віри й боротьби
Й розірвуть безбожницькі кайдани
Волелюбні велетні — раби.

Ми Тебе сьогодні зустрічаєм,
Ти ж бо — символ нашої землі,
Ти як прапор, що над рідним краєм
В нашій мрії майорить в імлі.

І. Тиверець

Читайте і поширюйте наш часопис!

ЧОМУ Б НАМ НЕ ПРИЙНЯТИ НА РОБОТУ УКРАЇНСЬКИХ СКИТАЛЬЦІВ?

Англійська газета «Таймс» видрукувала 25 серпня ц. р. лист Філіппа Гіббса, в якому цей широкознаний публіцист і письменник ставить перед англійською суспільністю проблему вирішення долі українських скитальців. Подаємо цей лист до відома наших читачів.

До редакції газети «Таймс».

З переданих статтей і кореспонденцій Вашої газети бачимо, що проблема політичних скитальців, які заповняють Европу, набирає чимраз поважнішого значення. Дотепер ще майже ніяких конкретних заходів, щодо поліпшення долі політичних скитальців, не зроблено. Великі кошти, витрачені на утримання таборів, не поліпшили й не можуть поліпшити долі тих, що мешкають по таборах, а тим більше ніякого зиску не дали. Я дозволю собі зробити деякі пропозиції щодо однієї, знаної мені, групи скитальців. В британський та французькій зонах Німеччини і в Австрії є до 350 тисяч українців, які не бажають повернутися додому, боячись переслідування за політичні та релігійні переконання.

Офіційні представники (Військове Управління, УНРРА) британської окупаційної зони Німеччини в своїх звітах про скитальців подають, що ця група українців є найбільш морально витримана і в індустріяльному відношенні добре вишколена. В своїх таборах вони, не маючи відповідних матеріялів та інструментів, побудували школи, церкви, зорганізували майстерні, театри і т. д. Вони не хочуть сидіти без праці і вести паразитарне життя, вичікуючи ласки від когось, а хочуть, замешкавши осіло, жити вільною та чесною працею, не боячись жадних переслідувань.

Тепер у Великобританії відчувається брак сільсько-господарських робітників та шахтарів, а з від'їздом 384 тисяч німецьких військовополонених брак цей відчується ще більше.

Чому б нам не прийняти на ці роботи українських скитальців, не як невільників чи винуватців війни, але як платних гостей—робітників? Наша національна економіка в стані винагородити їх за їхню працю і одночасно, хоч частково, в гуманний і практичний спосіб розв'язати проблему переселення скитальців. Ми не потребуємо боятися, що вони можуть лишитися в нас сталими гістьми, бо, очевидно, переселення їх до країн Америки, де вони мають сильні та багаті українські кола, які з великим бажанням чекають на них, має бути розв'язане в слушному часі. Українці є знані як добрі сільсько-господарські та індустріяльні робітники, бо їх батьківщина є шпіхліром Европи в продукуванню зернових культур, а також має дуже розвинені копальні. В Канаді українці виказали себе як здібні робітники, що освоїли ще зовсім незалюднені західні степи Канади. Навіть в Сибіру освоєння пустирів було проведене здебільшого українськими колоністами.

Вкінці я дозволю собі запропонувати, для користи своїх українських приятелів, забезпечити українським скитальцям, що не мають тепер продуктивної праці, змогу працювати в нашій країні і цим самим, використавши їхню працю, дати більше вугілля і сільсько-господарських продуктів нашій батьківщині.

Філіпп Гіббс».

ВИМОГИ АНГЛІЙСЬКИХ КОМУНІСТІВ

Лондон. Комуністична партія Великобританії опублікувала заяву, в якій вимагає від англійського уряду розірвати відносини з еспанським урядом Франка і з монархічною Грецією. Далі комуністи жадають, щоб англійський уряд ґарантував незалежність усіх колоніяльних народів і відкликав свої війська з Індії, Бірми, Маляї, Індонезії, Ірану, Палестини, Єгипту та Греції.

Гадяцька угода—історичний державницький акт України

Уже в перших місяцях по доконаній в Переяславі у січні 1654 р. угоді між представниками двох самостійних держав—України і Москви—побачили гетьман Богдан Хмельницький і козацька старшина, що чого іншого вони хотіли від Москви, а до чого іншого вона береться. Вони хотіли від неї помочі в боротьбі з Польщею для визволення України, а Москва дивилась на Україну, як на новий прибуток свого царства, й змагала до того, щоб чимраз міцніше взяти її в свої руки.

Політика московського уряду заставила Богдана Хмельницького застановитися над тим, як йому вийти з труднощів, в яких він опинився по з'єднанні з Москвою. Знеохочений першими, хоч дуже маскованими, заходами московського уряду, що змагали до послідовного опанування України, Богдан Хмельницький почав розглядатися за новими союзниками, щоб остаточно визволити українські землі з-під польського володіння. Якраз у тому часі до боротьби з Польщею стали Швеція і Семигород. Саме на них і задумав опертися Хмельницький не тільки для визволення України від Польщі, але також і для того, щоб розв'язати собі руки у відносинах з Москвою.

Та війна з Польщею, розпочата спільними силами України, Швеції і Семигороду на початку 1657 р., що мала віддати під козацьку владу Західню Україну й визволити гетьмана з-під зверхности московського уряду, не повелася.

Богдан Хмельницький помер 27 липня 1657 р. Україна втратила свого довголітнього провідника, що в тяжких часах міг покермувати нею, а на його місце дістала недосвідченого й нездібного Богданового сина—Юрася Хмельниченка, ще за життя батька вибраного гетьманом тільки для самого великого ймення Богдана.

Проти вибору гетьманом Юрася старшина не відважилася виступити перед очима вмираючого Богдана, але задумала поправити це діло зараз же по його смерті. І доконала цього, вибравши на гетьмана довголітнього військового писаря, довіреного чоловіка покійного гетьмана—Івана Виговського.

Новий гетьман був чоловік досвідчений, розумний, добрий політик, при тім український патріот і однодумець козацької старшини, що разом з нею щиро бажав забезпечити волю і незалежність України. У перших початках свого гетьманування Виговський хотів продовжувати політику Богдана. Він думав держатися по можливості невтрально між Москвою, Швецією, Кримом і Польщею, щоб закріпити в Україні спокій, порядок та свою власну позицію. Для цього приєднав він до себе Кримську орду, що в останніх літах життя Богдана перехилилася була на польську сторону. Переговори з шведським королем Карлом довели до дуже важливого союзного трактату, яким Швеція зобов'язалася визнати й проголосити запорізьке військо з усіма йому підвладними землями, як нарід свобідний та нікому непідвладний, і боронити його волі й прав проти всіх ворогів. Польща ж вела з Виговським переговори, щоб він повернувся з козаками назад до польського короля, а за це обіцяла всякі права аж до автономії України. Москва, навпаки, хотіла скористати зі смерти Хмельницького, щоб поширити свої впливи в Україні.

Виговський не протестував виразно проти московських плянів, бо не почував себе ще певно в гетьманаті. Він сподівався за свою здержливу політику супроти Москви, що московський уряд підтримає його в поконанні неприхильних течій, які зазначалися проти нього на Україні. Але його надії не сповнилися. Побачивши, що Москва його не піддержує, він вирішив сам приборкати своїх ворогів.

У своєму маніфесті, зверненому до европейських держав, Виговський появив причини свого розриву з Москвою й оголошення їй війни. За найбільшу вину московського уряду поставив він те, що Москва зрадила Україну своїм порозумінням з Польщею і внесла усобицю в українське політичне життя, піддержуючи в ньому різних ворохобників.

Швеція у цьому часі не могла бути опорою для України проти Москви, бо розпочала війну з Данією. Тому Виговський, щоб мати, крім орди Кримської, інших союзників, вирішив довести до кінця переговори з Польщею, що тяглися так довго. Вліті 1658 р. він цю справу полагодив через свого посланця, переяславського полковника Павла Тетерю з польським посланцем Станиславом Беньовским. 16 вересня того ж року в Гадячі, на Лівобережній Україні, був списаний формальний трактат, яким Україна в'язалася з Польщею, як окреме, автономне тіло, — Велике Князівство Руське.

Головні статті цього державного історичного акту такі: а) Східня Україна: Київське, Чернігівське й Брацлавське воєвідства стають окремою державою, з окремими міністрами, скарбом і монетою, подібно як Велике Князівство Литовське; б) Сойм (законодавча установа) буде спільний з Польщею і Литвою; в) Головою Великого Князівства Руського буде гетьман, обираний усіма суспільними станами. Ці стани будуть обирати кандидатів, а з них король одного іменуватиме гетьманом; г) козацького війська має бути 30.000, а, крім того, наємного війська в розпорядженні гетьмана 10.000; д) православна віра має бути у всьому зрівняна з католицькою, а митрополит і владики дістають місце в Сенаті; е) Київська академія буде зрівняна в правах з Краківською, а крім Київської ще в котромусь місті України має бути заснована академія.

На Сойм, що мав затвердити цей трактат, вислано було додаткове побажання, щоб у Велике Князівство Руське ввійшла не тільки Східня, але також і Західня Україна.

Виговський поспішав із затвердженням трактату, щоб дістати від Польщі поміч проти Москви. І справді, війна почалася й закінчилася перемогою козацьких військ над московськими під Конотопом на початку 1659 р. Та майбутній хід історичних подій на Україні пішов так, що Гадяцька угода вдержалася ненадовго. Однак, вона залишилася як один з важливих державницьких актів самостійної України, як дальший етап до її унезалежнення і як підстава до всіх дальших трактатів з Польщею.

о. др. Ф. Побігушка

«СССР МОЖЕ ПРИЙНЯТИ ДЕКОГО З ДП»

Генеральний директор УНРРА Ля Ґвардія сказав на пресовій конференції в Москві, що існує можливість, що Совєтський Союз може прийняти декого з-поміж 850 тис. ДП в европейських таборах УНРРА, які не мають совєтського громадянства. Він твердить: «Цю справу нині студіюють. Є вигляди, що Совєтський Союз прийме декого з них».

Ля Ґвардія приїхав до Москви з України, де провадив інспекцію діяльности УНРРА і збирав дані щодо браку харчів, На підставі своїх дослідів він дійшов до переконання, що Україна і Білорусь матимуть у р. 1947 брак товщів і м'яса, але не збіжжя. Тому УНРРА не даватиме їм збіжжя. Досі ці республіки одержували від УНРРА товщі, рибу, м'ясо, насіння та рільничий і промисловий реманент.

Ля Ґвардія висловив надію, що зі зміною на становищах польських зв'язкових офіцерів справа репатріяції польських ДП піде вперед.

ПОЛЬЩА ПРОТЕСТУЄ

В Польщі відбулися масові демонстрації, як знак протесту проти промови Бернса, виголошеної в Штутґарті. Представник тимчасового польського уряду заявив, що «Польща має найсвятіше право затвердити свої західні кордони по річці Одрі».

ВИШКІЛ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР

Відбувся другий випуск медичних сестер у таборі Гайденав. Курси закінчили 16 осіб, більшість з яких склали іспити на «дуже добре» і «добре».

Тепер сестри проходять в шпиталі практику. Майже всі сестри першого випуску працюють в лікарні Гайденав на штатних посадах.

1 жовтня передбачається новий набір на курси медичних сестер.

Л. Ш.

О. ДАНСЬКИЙ

Похід гунів

(Уривок з повісти про німецькі концтабори «Хочу жити»)

— Бенек, Бе-е-нек! — голос молодого в'язня, що накликував свойого товариша, був схожий на жалібне блеяння вівці. Коло кухні стояв гамір і крик сотень людських голосів.

— І де ж ти діваєшся? — сердився чийсь голос. — Ходи, бо вже роздають харчі на дорогу!

Збитою лавою надійшов останній відділ жидів з Біркенав.

На високому небі миготіли зорі. Червоне полум'я палених на вулицях табору паперів з головної канцелярії розсипало дивовижні тіні. Світляне око прожектора над входовою брамою сліпило очі. П'яний від горілки й крику, рапортфюрер Кадук бігав з довгим кийком, зганяючи до брами в'язнів.

Години скапували поволі, як свічка. Зимний вітер пролазив крадькома за одежу, дмухаючи холодом.

— «Щедрий вечір, добрий вечір»,— замугикав під носом Тирський. Він поправив на плечах ранець, підкидаючи його вгору міцним поштовхом тіла.

— І бери зле, і не бери ще гірше! — пожалівся він Булатові, що стояв коло нього, наїжений з холоду, як старий пухнатий горобець. Булат допитливо подивився на Гната.

— Та з їжею, Юрку, — пояснив Тирський. — Бери багато, буде тяжко нести, ще до того ноги відвикли від ходу, а не візьми, так охлянеш з голоду...

— Ну, я там не багато взяв, — скривив уста Булат, випинаючи спідню губу, — і так доведеться кидати по дорозі, як поженуть далеко.

З темряви, як дух, виринув на світло прожектора Майк.

— Де ж решта друзів? — кинув він товаришам на ходу. — Зараз ідемо.

Тирський глянув на свій ручний годинник.

— Одинадцята година ночі, вісімнадцятого січня... — сказав він голосно.

—... Тисяча дев'ятсот сорок п'ятого року вирушив з концляґру Авшвіц у невідоме Гнат Тирський, званий друзями «Поганином», — докінчив поважно Булат, мов би записував у щоденнику. Тирський засміявся голосно, нагло обриваючи свій сміх. Ярке світло кишенькової ліхтарки в руках СС-мана вдарило в очі, а п'яний крик війнув враз із посвистом дрючка. Тирський в'юном прослизнув попід стіну 24-го бльоку до брами. Він ще загледів у світлі прожектора постаті ляґерфюрера Геслера, Кадука та кількох інших старшин, як скрутив ліворуч, поринаючи в сутінках.

— Виходимо, як льви на арену, — почув Тирський коло себе голос Майка. — Поглянь, Гнате! — Майк упізнав товариша. — Довгий коридор з дротяної огорожі, а десь позаду наганячі.

— Це дорога до ДАФ, Майку, — обізвався Тирський. — Де ж наші хлопці погубилися?

З поля налетів вітер, тоненько наспівуючи комарем. Позаду бовваніли темні сильвети домів. Під ногами поскрипував сніжок.

Коли очі освоїлися з темрявою, Тирський доглянув, що йде помежи двома рядами жовнірів, які стояли обабіч дороги. Зіркі очі Івана Пилипенка, який ішов поруч, впізнали трупа.

— Хтось із учорашнього походу, — шепнув він Тирському. — Недалеко зайшов горопаха!

— Два... чотири... — почав лічити Тирський темні тіла, що траплялися по дорозі.

— Дай спокій, Гнате, — перебив йому Пилипенко, — а то лік загубиш. Пожди до ранку!

Довга колона з кількох тисяч в'язнів м'яко всякла в сутінки. Шарудів одностайно під ногами сніг. Деколи вибухав довгий кашель, лякаючи тишу, що спала в придорожньому лісі. Бряжчав прикладом кріса вартовий. Часом з задніх рядів, коли колона надто розтягалася, а хворі не могли наздогнати, вітер докидав, як скаргу, приглушене даллю наклику вання:

— Курцер шріт, форне!

Ніч воліклася полем, як стара жебрачка.

На закруті шляху стояв, дрімаючи, самотній дім. За ним, як темний пліт, чорнів недалекий лісок. Від колони відірвалася тінь і швидко, як думка, пірнула за ріг дому. Чиєсь серце затужило за волею, як за днем. Крикнула жахом стрілів ніч, кулі розблисли в повітрі, як слід червоної заполочі на чорній тканині.

Тирський нагло побачив, що стоїть на дорозі сам, а всі в'язні лежать в придорожньому рові, наче б їх туди змела великанська мітла. Тирський зрозумів, що смерть кружляє довкруги нього. Припав до землі і, як заяць, на всіх чотирьох поскакав у рів. З розгону попав рукою в чиєсь обличчя, рвонувся взад і пірнув у кучугуру снігу, що гарячим приском посипався йому на голу шию.

Утікача впіймали в лісі й завернули назад.

— На першому постою повиснеш! — суворо глянув на нього провідник походу. В'язень дивився вбік, де чорніла стіна лісу. Він ще чув гострий запах живиці, а серце товклося в грудях, як спіймана птаха в руці.

Ранок, як хворовита дитина, протирав очі, поплакуючи дрібним пошумом вітру. Тирський торкнув рукою Майка:

— Вже всякі ранки оспівували поети, але такого, як сьогоднішній, мабуть, ніхто не зумів би віддати в поезії.

— Еге ж, — докинув Булат, що йшов позаду, — а ще з такими декораціями! — і він показав рукою праворуч дороги.

— Тепер, Гнате, можеш знову лічити! — вмішався Пилипенко. Тирський глянув, і його пройняли дріжаки.

На краю рова сидів в'язень. Прикороткі штани відкривали голі до колін, посинілі, як у обпатраного когута, ноги. Одна рука, шукаючи тепла, лежала за пазухою на грудях, другу він вложив у розпір штанів. Куля зняла в'язневі вершок черепа, а через те голова зробилася мала, як у дитини. Смерть скочила на нього так нагло, що бідолаха не мав змоги впасти, а так і заков'яз, сидячи.

Іцік Бринь чув, що він утомився. У грудях хрипіло й гойдалося щось, як старі драбини воза, коли на них покладуть завеликий тягар. Ноги не слухали старого, а возили дивовижною кривулькою. Щастя, що обабіч ішли приятелі, а то капосні ноги могли його зовсім звести зі шляху. Мала торбина на плечах з куснем хліба видавалася Бриневі непосильним тягарем. Більше харчів він не мав, бо пушку з консервою викинув у сніг ще за табором.

«І навіщо її тягати зі собою, коли й так не хочеться їсти?» — думав Бринь.

«От пити або бодай лизати той білий сніг», — старий відчув на спечених устах холод, такий приємний, свіжий, як вода.

«Лише ступити б два кроки вбік— і вже маєш сніг, чистий, здоровий, як лікарство!»

Можливості еміґрації до Франції

Студії, проведені Українською Еміґраційною Комісією у Франції, виявляють, що цей знищений війною край потребує різного роду робітників, а передусім—рільних. Ця іміґрація була диктована здоровими господарськими інтересами держави ще перед війною, а тепер іміґраційні потреби ще більше зросли. Без сильних господарських основ Франція не осягне економічної стабілізації, а тим самим політичної сили й давнього значення. Щоб відбудувати своє господарство, натрапляє уряд на катастрофальний брак робочих рук.

Найбільшу недостачу робітників відчувається на селі. Коли в 1929 р. було зайнятих на ріллі 2.120.000 робітників, то в 1938 р. число це спало до 1.870.000, а в 1945 р. сягало заледве 1.300.000. Свідчить це про страшний і шкідливий відплив населення з сіл до міст, що привело остаточно до того, що в теперішній Франції зустрічаємо багато покинутих і незагосподарених фарм. Коли ж взяти ще під увагу малий природній приріст населення, то побачимо, що Франція змушена широко відкрити браму перед еміґрацією.

З політичних причин, формально не може Франція покищо приймати масово еміґрантів. Фактично ж, спритний чужинець, що опиниться на терені цієї країни, завжди знайде змогу злеґалізуватися. Для цього потрібно мати контракт праці. Найлегше його дістати рільному робітникові. Чужинець, законтрактований до рільних робіт, спочатку мусить працювати тільки як звичайний робітник. Лише після 2—3-річного побуту у Франції набуває він права винаймати чи навіть купувати у власність фарми.

Початкові можливості заробітку рільного робітника цілком задовільні: від 2 до 4 тисяч франків місячно, крім мешкання та їжі, які по селах назагал є дуже добрі.

По 2—3-річному побуті такий рільний робітник має змогу винайняти або навіть купити фарму. На полудні Франції фарма на 20—30 га, зі забудованнями та живим і мертвим інвентарем, коштує коло 800 тисяч франків, а подібна ж в околиці Парижу доходить до 1.500.000. Найкраще калькулюються більші, понад 100-гектарові господарства. Вони дуже добре надаються для творення спілок. Для фармерів відкрито різні кредити. Прибутковість досить висока, бо рільні продукти назагал дорогі.

Велике запотребовання у Франції на промислових, гірничих та будівельних робітників. Зараз до гірництва може бути прийнято до 12.000 робітників. Гірники належать до найкраще оплачуваної й забезпеченої категорії робітників. Мінімальна платня від 5.000 до 8.000 франків, крім різних додатків і нагород, залежно від кількости літ праці.

Промислові робітники заробляють 25—45 фр. на годину, залежно від виконуваної роботи та кваліфікації. Крім того, дістають спеціяльні додатки сімейні робітники.

Ремісники, подібно як селяни, не можуть відразу по приїзді до Франції закладати власні варстати, але мусять спочатку працювати як робітники у французьких фірмах. Щойно по одержанні карти ідентичности на 1—3 роки може чужинець одержати дозвіл на власне підприємство, хоч в засаді з великими труднощами, з огляду на гостру конкуренцію французьких ремісників. Всі формальні труднощі із заснуванням власного підприємства можна оминути через організацію виробничих кооператив. Самостійні ремісники заробляють дуже добре, наприклад, швець — місячно 15—20 тис. фр., кравець за пошиття вбрання бере 3—8 тис. фр.

Щодо інтеліґентів, то найлекше одержати працю інженерам-конструкторам, рисівникам і калькуляторам. Інші дипльомовані фахівці можуть виконувати роботу, незалежну від дипльому, як фахівці під фірмою французів. Інтеліґенти менш практичних фахів, але з організаторським хистом знайдуть можливості заробітку при розбудові внутрішньо-українського життя: як культурно-освітні, кооперативні, шкільні і т. п. організатори. Середовище для праці досить відповідне, бо українців у Франції є вже коло 90.000.

Ці загальні об'єктивні інформації хай будуть заохотою всім тим, що не числять на блага та тяжку поневірку в південно-американських краях.

(«Вісті» УДК в Бельгії).

АНГЛІЯ ПЕРЕБИРАЄ АРМІЮ АНДЕРСА

Як повідомляє «Асошіейтед Прес» з Лондону, британський уряд думає створити з польської армії ґенерала Андерса осібний корпус, що становитиме частину британської армії. Вояки цього корпусу мусять зобов'язатися до трирічної служби в британській армії. Вони матимуть рівні права з британськими вояками. Жовнірам і старшинам будуть зараховані польські військові ступені. Вояки, що відмовляться вступити до корпусу, не дістануть жадної допомоги від уряду.

Вважають, що корпус матиме коло 130 тис. вояків, з числа яких 45 тис. є вже в Англії, 21 тис. приїде з Німеччини, 7.000 — з Близького Сходу, а 2.500—з Франції. Коло 50 тис. з них служило з початком війни у німецькій армії.

СССР ВИГОТОВЛЯЄ АТОМОВУ БОМБУ

Ню-Йорк. Один американський експерт, який повернувся недавно з СССР, повідомляє, що в Совєтському Союзі працює розгалужена система дослідних центрів і лябораторій над виготовленням атомових бомб. Ці досліди провадяться під керівництвом Берії, колишнього міністра внутрішніх справ.

Запланований на весну 1947 року дослід з атомовою бомбою в США Трумен відклав на невизначений реченець.

3. Пластовий куток

Книжка вовченят

«Пак! пак! пак!»

Що б ви не робили, як тільки почуєте клич «пак! пак!» — негайно відповідайте «пак!» і відразу формуйте урочистий круг довкола вашого провідника. Якщо він тільки один раз крикне «пак», то це означає «тихо!» І кожний із вас, що б він не робив, мусить стати і слухати. Нікому не вільно кликати свою шістку гуртковим прапорцем.

Струнко!

Пам'ятай, що коли почуєш команду «струнко», треба стати просто, як жовнір, п'яти злучити, руки опустити вниз при стегнах, груди випростати, голову підвести догори, а очима дивитися просто перед себе, і більше нікуди. Коли падає команда «спочинь!» — стань вільно, з розлученими п'ятами, руки злучи ззаду за спиною. Тоді можеш розглядатися довкола себе, скільки забажаєш.

II

Ще про джунґлі

Тепер я хочу розповісти вам дещо більше про Мауґлі та про Гніздо Джунґлів. Чи пам'ятаєте, хто був провідником між вовками?

Акела був мудрий старий вовк, голова гнізда (стада), що лежав на Скелі Нарад і дивився, чи всі молоді вовки тримають закон родини. Він був подібний до старого чоловіка, що навчає хлопців, як стати сильними та пожиточними.

Акела — це індійське слово, що означає «самотній». Це може бути тільки пластовий провідник вовченят, зовсім так, як Акела був самодин на Скелі Нарад.

Якби в гнізді було кілька провідників, то вони могли б робити різні речі в той самий час. Тоді одні вовченята пішли б за одним, інші — за другим, аж врешті ваше гніздо стало б подібне до родини Сіоні з Книги Джунґлів після того, як вовки прогнали Акелу і пішли за кількома вожаками. По деякім часі одні з них були покалічені пастками, в які повпадали, інші дістали рани від пострілів, деякі були виснажені від поганого харчування, а деякі згинули. Якби вони трималися Акели, єдиного провідника родини, то цього ніколи б не сталося.

Шер-Кан був великий, страшний тигр, з гострими зубами та пазурями, але, як деякі задиркуваті хлопці, в душі він не був дуже відважний, коли на нього хтось нападав!

Табакі був звичайний собі Табакі, що намагався приятелювати з кожним, підлещуючись до всіх, але він завжди хотів тільки дістати якийсь кусень для себе. Так само є хлопці подібні до Табакі, що підлещуються до інших в надії дістати якусь річ від них, замість зробити цю річ самому.

Як бачите, звірята в джунґлях дуже подібні до людей своїми вдачами. Але в джунґлях є багато більше звірів, ніж ті, про які я вам розповів.

Коли Мауґлі був принесений на Скелю Нарад, його мали зробити членом Гнізда; це значить, що він мав навчитися законів та звичаїв Гнізда перед тим, як стати дійсним його членом. Старий ведмідь Балу, що був мудрий, хоч заспаний і товстий, забов'язався навчити його цих законів. Баґіра — велика чорна пантера, сильна та хитра, мала навчити його, як полювати та працювати в джунґлях.

Я сподіваюся, що і ви в своїм гуртку будете називати вашого пластового інструктора «Акела», бо він є ваш провідник. Якщо він має до помочі ще інших дорослих інструкторів, то, можливо, що будете їх називати «Балу» і «Баґіра». Коли ви говорите про їх усіх разом, то можете називати їх «Старими Вовками».

Чому б не дати деяким вовченятам з вашого гуртка спеціяльні імена джунґлів? Гуртковий гуртка Сірих міг би називатися, наприклад, «Сірий Брат», або найвеселіший з вовченят може бути «Ріккі-Тіккі-Таві» (коротко: Ріккі), або гуртковий писар може бути «Саґі».

Новак

Хлопець, що бажає бути вовченям, називається «новак», або «рекрут», поки він не навчиться законів Гнізда, Присяги, Привіту та Великого Виття і його значення. Тоді він може стати М'яконогим і носити однострій вовченят. Він зветься М'яконогий тому, що коли він виходить у джунґлі ловити свою здобич або бавитися, то без пам'яті бігає, збивається з дороги і скоро втомлюється, а його бідні ноги болять та стають «м'якими». Але як тільки він знає вже дещо зі способу життя в джунґлях, він стає повновартісним вовченям.

Привіт

Тепер скажемо про секретний знак, яким вовченята вітають своїх пластунів. Ви вже вивчили «Великий Привіт», який ви вживаєте, коли відбувається Велике Виття Старому Вовкові, але якщо ви колинебудь зустрічаєте його або розмовляєте з ним, то вживаєте звичайний привіт.

Робиться його тільки правою рукою, вказівним пальцем доторкаючи шапки. Чому два пальці догори? Ви ж знаєте, як виглядає голова вовка з двома вухами, наставленими догори? Оце й є відзнака вовченят. Ваші два пальці підчас привіту — це є два вовчі вуха.

Крім того, ваш привіт є знаком приязни. В давні часи, коли зустрічали ворога, старалися зразу вбити його. Тоді було стільки бійок та суперечок, що не можна було впізнати, хто є другом, а хто ворогом, а через те, коли двоє людей зустрічалися, як друзі, вони звичайно підносили свої праві руки понад голову, долонями назовні. Це було знаком, що в їх руках немає зброї і що вони не мають на думці нічого лихого.

Переклад з англ.
інж. М. Лукомського.

СПІЛКА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В ГАЙДЕНАВ

10 вересня в таборі Гайденав відбулися організаційні збори Спілки Української Молоді (СУМ). Учасники зборів вислухали гарячі й змістовні промови душпастирів обох церков—православної та греко-католицької—і коменданта табору, які виразно окреслили цілі та завдання, що стоять перед українською молоддю на еміґрації.

СУМ є традиційною організацією, що ставить собі завдання —організувати українську молодь в національно-свідому, активно-діючу та дисципліновану громаду; плекати у молоді безмежну любов і відданість до України та її народу; прагнути до опанування культурних надбань українського народу та всього проґресивного людства; розвивати фізичне здоров'я юнаків; систематично вишколювати їх у спортових гуртках; підносити до найвищого щабля моральні чесноти за українськими традиціями.

Збори одноголосно прийняли статут СУМ'у і обрали Раду Спілки та Контрольно-Ревізійну Комісію.

ОБМЕЖЕННЯ ДЛЯ ДП

Заступник військового американського губернатора Ґен. Клей повідомив, що, на підставі англо-американського договору про об'єднання обох окупаційних зон, дозволяється від 1 вересня ц. р. всім німцям та особам чужої державної приналежности їздити вільно з американської до англійської (і навпаки) зони. Цей розпорядок не дає права переїзду для т. зв. ДП (переміщених осіб, що живуть у таборах УНРРА).

Бринь поволі перейшов на край ряду, щоб хоча налюбуватися снігом. Та він не відважився простягнути руки.

«Ге, ге! — радів у душі Бринь, — старий Іцік ще обережний! Він не зробить так, як зробив онтой молодий Шмуль, що йшов перед ним у третьому ряді. Шмуль хотів зав'язати шнурок у черевика і вискочив крок набік, щоб не звалили його з ніг. Але тільки зігнувся, вартовий, що йшов побіч, стрілив Шмулеві просто в голову, майже торкаючись її рушницею. Ні, ні, Іцік задобрий купець, щоб віддати за жменю снігу таку ціну, як життя!»

Старий Бринь утер очі, бо вони постійно заходили йому сльозами. Він глянув на сонце, а воно видалося йому червоною кулею, що котилася снігами. Білий іней робив пухнатими брови старого, осідав йому на віях. Поволі зникав біль у ногах, у грудях затихав докучливий скрипіт, а приємне тепло ходило жилами. Навіть вже не мучила спрага.

Бринь хотів поділитися своєю радістю з сусідом, та зі здивованням побачив, що коло нього немає знайомих облич. Він непомітно, але постійно лишався позаду, й так опинився на кінці походу. Хтось штовхнув старого вбік, і він оглянувся.

Незрозуміло дивився старий рабін, як колона віддаляється чимраз далі. Повз нього пройшов останній вартовий, знудьговано глянув на змучене, змерзле лице Бриня, але не сказав нічого.

«Ну, певно, — крізь мряковиння мозку старого продерлася свідома думка, — вартовий мене не підганяє, бо я сильний, маю здорові ноги й добре йду.»

Бринь вдихнув морозяне повітря і пристанув. Сніг на полях видався йому нараз білим, чистим настільником на святочному столі, а сонце — свічником.

«Ой, Іцік, Іцік! — скартав він сам себе голосно. — Ти вже старієшся і забуваєш. Та ж сьогодні саббат, Господній день! Онде накритий білим стіл, а на ньому горить свічник!»

Бринь крізь слізну млу ще раз глянув на заходяче сонце.

«Сідай до стола!»

Мотоцикль, що їхав серединою дороги позаду маршової колони, скрутив убік, сповільняючи свій біг. Старшина, який сидів у вигідній причіпці, підвівся злегка й підніс машинову пістолю. Він доглянув під придорожнім деревом малу, зібгану постать старого Бриня.

Плат снігу, струшений з дерева гуком пострілу, впав на голову Бриня, як святочна, пухната шапка рабіна в Господній день, саббат.

Колона задержалася на короткий спочинок і Федь Луцишин упав на сніг, як на постіль. Лице в Федя було сіре від утоми й болю, зібгане в дрібні зморшки. Він вийшов був з табору в гарячці, як виздоровлювач після тифу, бо не хотів зоставатися сам, без друзів. Дорогою Федя вели на зміну сильніші товариші. Тоді він нагадував дитину, що її вчать ходити. Щупле, дрібне тіло Федя держалося тільки великим хотінням волі. З його очей кричав дикий біль, та уста ховали мовчанку.

Здовж рядів надбіг Борис Вітошинський. Морозяне повітря розрум'янило лице Бориса, а в ясних очах лежали радощі.

— Я роздобув для Луцишина візок! — сказав він просто, як завжди, коли допомагав товаришам. Булат глянув на Вітошинського, як він тягнув з іншими візок, на якому межи клунками сидів Федь, і день видався йому теплим і голубим.

Гнат Тирський мав строге лице, а в очах лежала холодна задума, коли він лічив залишені в рові трупи. Врешті, він знудьгував.

— Ні, не можу більше, — сказав до Пилипенка, — досі я налічив сто вісімдесят жінок і мужчин, та це починає бути монотонним.

Шорстким цинізмом слів хотів Тирський приховати своє зворушення. Він обережно переступив ноги молодої дівчини, що лежала на його стежці. В дівчини були дещо розхилені уста з тоненькою смужкою білих зубів. Права рука лежала в неї під головою, наче б дівчина хотіла вигідно вложитися до сну. Смерть пощадила її молоду красу, бо лице було спокійне, а на лівому виску червоніла від кулі рана, як пелюстка відцвілого маку.

Юрко Булат надибав у снігу розсипані таборові бони, що за них можна було купити в кантині цигарки.

«Не хотів, сердега, скорше покинути своїх скарбів!» — здивувався Булат, що люди вкладають своє серце в різні дрібниці.

На дорозі валялися миски, якісь коробочки, коци, черевики, — вся таборова мізерія в'язнів. Сніг до половини присипав покинуту ковдру, що біля неї лежав труп.

«Отой лах, — думав Булат про ковдру, — вичерпав у нього всі сили й забрав життя.»

Булатові пригадалася стара, обшарпана книжка, яку він залюбки листкував ще дитиною. То була ілюстрована історія світу. Щоб оглянути як слід рисунок, що займав цілу сторінку, Булат мусів пересувати книжку на своїх колінах. Це й сердило його. Та дитяча сердитість скоро переходила в жахну цікавість, коли Булат дивився на рисунок.

«Похід гунів,» — читав він, складаючи по-дитячому літери, як би нанизував круглі коралі намиста.

«І прийде чоловікові на голову всяка диковина!» — здвигнув раменами Булат. Він побачив у рові мертву жінку з оголеними грудьми. Широка кривава пляма розкинулася довкруги її голови, як пишна крамна хустка.

— Похід гунів! — промовив голосно Булат, розуміючи свої диковинні думки.

Ніч широко розгорнула свої крила, отуляючи ними велике подвіря фільварку, куди маршова колона зайшла на нічліг.

ЗАСНУВАННЯ «НАЦІОНАЛЬНО - ДЕМОКРАТИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ»

КОМУНІКАТ

Дня 30 травня 1946 р. відбулися у Мюнхені ширші інформаційні сходини українських журналістів. На сходинах обговорено справи організації української національної преси та видавництв на еміґрації, як теж питання їх програмово-ідеологічного та професійного розвитку. Інформаційні сходини прийшли до висновку, що є необхідно покликати до життя організацію українських журналістів на національно-державній демократичній основі.

У продовження тієї ініціятиви та у виконання згаданої вище постанови був скликаний у Мюнхені в дні 28 серпня 1946 р. з'їзд українських журналістів. На з'їзді засновано «Національно-Демократичне Об'єднання Українських Журналістів» (НДОУЖ).

НДОУЖ є організацією творчого програмово-ідеологічного характеру, яка своє головне завдання бачить у плеканні й розвитку української національно-державної ідеї на здорових демократичних основах. Зокрема, НДОУЖ ставить своєю метою інтенсивну працю серед українського журналістичного світу в напрямі підвищення рівня його публіцистичної праці, як теж пожвавлення в ньому якісного й плідного програмово-ідеологічного та світоглядового життя. НДОУЖ ставиться в засаді позитивно до ідеї існування СУЖ (Спілки Українських Журналістів), як аполітичної, станової організації українських журналістів на суто професійних основах. Члени НДОУЖ готові зголосити аксцес до СУЖ, при передумові, що СУЖ обійме собою цілість українського журналістичного світу на суто станових, загально-національних основах і не буде тереном чиїх-небудь виключних партикулярних впливів.

На випадок, коли б СУЖ не набрав характеру загально-національної станової установи, чого зараз немає, НДОУЖ застерігає за собою право заступати у всій широчині також професійні інтереси своїх членів.

Загальні Збори НДОУЖ покликали до життя 7-членну Управу, в проводі якої стали пп. ред. Зенон Пеленський, як голова й редактор, і Роман Олійник, як секретар.

Президія З'їзду

КОНФЕРЕНЦІЯ ДОПОМОГОВИХ КОМІТЕТІВ У ПАРИЖІ

Париж. У Парижі відбулася спільна конференція представників Українських Допомогових Комітетів Америки, Англії, Австрії, Бельґії, Франції і Швайцарії. На конференції були присутні гості від різних українських громадських організацій Франції й Німеччини.

Конференцію відкрив Голова Укр. Доп. Комітету у Франції (УССОФ) о. мітрат Перрідон. На почесного Голову конференції було обрано Голову Українського Комітету США д-ра Галана.

Конференція вислухала доповідь д-ра Галана та представника Центрального Доп. Бюра в Лондоні — сотника канадійської армії Фроляка, а також звіти Голів Краєвих Доп. Комітетів; крім того, вироблено напрямні майбутньої праці Укр. Доп. Комітетів у різних країнах щодо переселення, студентських, пресових та внутрішньо-організаційних справ.

З далеких спогадів

ОСІНЬ НАД ДНІПРОМ

Передї мною, в косах золотавих,
Старий Дніпро і луки заливні,
Над головою, в хмарках кучерявих,
Ховає сонце промені ясні.
Осінній холодок і спорожнілі пляжі,
Вже жовті плями в зелені рясній,
Не довго ждать—і урочисто ляже
Серпанок білий в тиші чарівній.
Тепло минуло невблаганно швидко,
І дихає в лице осінній холодок,
Сиджу на лаві, а моя сусідка
Худенькі плечі кутає в платок.
Он білий пароплав поплив кудись далеко,
За ним на воду ліг чіткий, глибокий слід.
І барви міняться так радісно і легко,
Як мрії дівчини у вісімнадцять літ.

А. Стежка

Короткі вістки

** Генеральний секретар ОН Трігве-Лі висловився, щоб Суспільно-Господарська Рада ОН в найближчому часі створила спеціяльну організацію, яка б перебрала опіку над виселенцями з днем 1 червня 1946 р., коли УНРРА закінчить свою діяльність:

** Югославія вислала ноту Греції в зв'язку з зістреленням грецькими військами югославського літака. У відповіді на ту ноту Греція вимагає від Югославії повернення інтернованого грецького пілота.

** Представник індійської Конґресової партії виголосив до народу промову, в якій закликає до об'єднання навколо новоствореного уряду. Заворушення в Бомбаї притихли.

** До 30 листопада ц. р. Англія виведе свої війська з Голляндської Індії.

** Провідник німецької соціяль-демократичної партії др. Шумахер заявив в Оснабрюку, що його партія буде всіма засобами мирної дипльоматії боронити кожну п'ядь німецької землі за Одром.

** 10 вересня в Лондоні прем'єр Еттлі відкрив конференцію в справі Палестини. На конференцію прибули представники з Трансйорданії та Іраку. Арабські представники відмовилися взяти участь у конференції.

За першість з футболу

Фінальні зустрічі

У місяці серпні ц. р. закінчилися міжтаборові змагання копаного м'яча на англійській окупаційній зоні.

До фіналу за першість англійської зони ввійшли: УСТ «Хортиця» — Білефельд, як першун західньої округи, УСТ »Сокіл» — Кіль, як першун північної округи, та УСТ «Дніпро» — Ганновер, як першун південної округи.

На 1 вересня 1946 р. відбулися перші фінальні змагання в Кілі між «Хортицею» — Білефельд і «Соколом» — Кіль, що покінчилися 3 : 1 на користь «Хортиці». Білефельдці грали дуже гарно.

Друга фінальна зустріч між «Дніпром» — Ганновер та «Соколом» — Кіль в неділю 8 ц. м. покінчилася поразкою «Сокола» — 2 : 0.

Гра відбувалася на гарній німецькій площі в Лабе. Можна сміливо сказати, що обидві дружини не були на висоті, зокрема ганноверці не попи-салися так, як всі того сподівалися.

Гарна гра

У відворотній дорозі з Кілю футбольна команда «Дніпро»-Ганновер загостила до Гайденав, де й відбула товариські змагання з місцевою командою «Січ».

Вперше мали нагоду таборяни побачити дійсно товариську гру поміж українськими командами.

Вже з перших хвилин виявилося, що команда гостей технічно краще вишколена від команди господарів. Хоч змучені довгою дорогою та тяжкою грою в Кілю, в цілому ряді продуманих комбінацій показали ганноверці добру гру.

Гра до перерви була трохи загостра, але в другій половині, не стративши нічого на темпі та жвавості, обидві команди грали дуже гарно, уникаючи драстичних моментів. Назагал ні одні, ані другі не грали брутально, виключаючи декілька гостріших нападів лівокрилового з «Січі» на воротаря «Дніпра» та кількох незначних непорозумінь із-за «кісточок». М'яч жваво котився від одного крила до другого, з одної половини площі нагло перекидався на другу, з-під одних воріт до других. Не було тої несимпатичної гри «на одні ворота», одна й друга сторона мали що робити.

Загально говорячи, обидві команди однаково сильні і одна другій мало в чому уступають. Господарям треба б тільки звернути більше уваги на вдосконалення техніки гри і вийти з деякої стрілової недиспозиції нападу, і тоді напевно позем їх гри багато скористає.

У гостей дуже добра середня трійка нападу та лівокриловий, а натомість слабий воротар.

Змагання фактично закінчилися ремісом. Суддя продовжив гру, чим дав можливість «Дніпру» в 47 хвилині другої половини, тобто в дві хвилині по нормальному її закінченні, здобути одні ворота.

Щоправда, ганноверці в другій половині гри дещо переважали господарів, але, завдяки надзвичайно добрій грі воротаря «Січі», не могли своїх потягнень корисно зреалізувати.

Бажано було б, щоб такі товариські зустрічі відбувалися частіше, — може б вони змінили ту «атмосферу», яка запанувала була на змаганнях за «мистецтво».

* * *

В неділю 15 ц. м. їде гайденавська команда «Січ» до Фалькенберґу, щоб на невтральній площі відбути змагання за мистецтво англійської зони з командою «Сокіл» з Кілю.

А. К.

НА 387.684 ДП — КОЛО 25.000 НЕВИЗНАНИХ

Як довідуються з поінформованих кругів 3-ої американської армії, вважають, що на 387.684 вже перевірених коло 25.000 не буде визнано за ДП.

Цих 25.000 осіб буде усунено з таборів ДП і влучено у німецький господарський організм.

З листів до редакції

БАТОГОМ ПО ВОДІ

Управа табору Гайденав давно вже зобов'язала господарську референтуру відкрити в таборі пральню.

Потреба в цьому величезна, бо багато несімейних наших таборян, що працюють поза табором, не мають де і коли випрати собі білизну. Про це писалося вже і в часописі. Контрольно-ревізійна комісія спеціяльно говорила з референтом у цій справі. Але пральні немає й досі. Сотні працюючих одинаків змушені перебиватися сяк-так.

В. Блакитний.

ГАЛЯ КУБАНСЬКА

БУЛО КОЛИСЬ...

Як на Кубані в активні козаки наряджали

Був гарний сонячний день. Святкували Першу Пречисту. У старого урядника Запорозького полку Степана Лобка сьогодні—великий день. З самісінького ранку на його величезне подвір'я з'їжджаються гості,—три сини з хуторів, два зяті з сусідніх станиць та свати й приятелі з різних околиць. Приїхали з усією своєю дітворою. Кум Хрущ прибув аж із Джереліївської зі своєю 15-літньою красунею Оленкою. Більших та малих діток назбиралося аж шістнадцятеро. На дворі коло печі пораються дві невістки з дівчатами. Треба як слід почастувати дорогих гостей, яких, дякувати Богові, відгукнулося коло трьох десятків.

Старий Лобко з дружиною, синами, зятями та іншими гостями пішли до храму Божого. Він замовив молебінь св. Покрові, щоб Пречиста допомогла стати добрим козаком і найменшому синові Грицькові. Молебінь відправляли після обідні. Сьогодні Грицько востаннє стоїть у церкві в розстібнутому, ясному з квітами, балахоні та вишиваній маніжці. Хлопцеві сповнилося 16 років. Йому «нарізали» козачий пай землі, й тепер він мусить почати десятникувати.

Повернувшись із церкви, всі смачно, за двома столами (дітвора окремо), пообідали. Після того старші пішли на годинку відпочити, а молодші розбрелися, хто в садок, а хто на подвір'я в «гилку» гуляти. Грицько ж, хвилюючись, убирався в новенький малиновий бешмет та темносірий чекмінь з «дачки».*) Хлопець підходив декілька разів до люстра, щоб не було, крий Боже, якої зморшки. Підперезався вузеньким ремінним поясом з кинджалом і скромним, білим з «підчернею» набором. Грицько був малий, широкоплечий шатен з очима, як васильки, та прямим носом. Стан його можно було обвести чотирма пальцями. Вуси тільки засіялися.

Відпочивши, батько вбрався у чорний бешмет з кашміру та чекмінь з темносинього гвардійського сукна, і вийшов на двір. Згори донизу все було застібнуте на гаплики і тісно облягало його тіло. На поясі — кинджал та крива шабля, все в срібному наборі. На голові—чорна смушева шестивершкова шапка з малиновим верхом. Білі, як сніг, голова й вуси та зморшки на чолі свідчили про його похилий вік. А мав він уже 75 років.

Вся рідня й гості стали коло старого, вподовж низенького паркану, яким відгороджувався просторий двір від городчика з квітами.

Старший син, Мартин, підвів молодого, мишастого, різнооко-го, з білою проточиною на лобі, білокопистого метиса-кабардинця. Сідло новеньке, просте, козаче, з притороченою ззаду кабардинською буркою. Уздечка й вся збруя при сідлі вироблені з доброї сиром'яті, чорної і м'якої, вимоченої у березовому дьогтю. Весь наряд в'язаний вузлами, а не шитий. Прикрашувалась збруя у поодиноких місцях нікльовим з «підчернею» набором.

Старий Лобко, взявши від Мартина за поводи коня й пліть у праву руку, промовив до Грицька:

— З цього менту ти, сину, станеш козаком. Ти вже не простий собі парубок, вже землю маєш. Мусиш за неї громаді служити. Годі у вишиваній сорочці ходити. Від сьогоднішнього дня до публічних місць ти мусиш заходити лише в козачому, на всі гаплики застібнутому, бешметі й чекмені, при кинджалі. Їздити вчися, сину, лише так!

При цьому старий, взявшись за клячки сідла, легко плигнув на коня і пужалном пліті підібрав ззаду під себе чекмінь. Орлик ударив копитом. Мигцем ноги їздця були в стременах — і старий рушив. Спершу — ступою, далі—ристю, а потім—польовим галопом. Вершник злився з конем. Добігши до кінця двору, старий вольтом вліво повернув назад і, стиснувши коня шенкелями, перейшов у кар'єр, спрямувавши на паркан городчика. Птахом його перескочив і зупинився, як укопаний. Легким рухом сплигнув з Орлика, підвів його до Грицька, передав поводи й сказав:

— Дарую тобі, сину, цього коника, хай він стане тобі найближчим другом. Якщо з'їздитеся, то, може, повезе він тебе й за Каспій, або, як пощастить, то й у Варшавському дивізіоні**) на ньому поджиґітуєш. Шануй коня, як найвірнішого друга. Вірю, сину, що ти, як і п'ять старших твоїх братів, станеш гідним наших прадідів великих—запорожців. А тепер покажи, що ти вмієш!

Схвильований Грицько поцілував батька в руку, мамусі уклонився, скоса глянув на Оленку, й миттю злетів на коня. Орлик, відчувши на собі молодого їздця, плигнув і з місця поніс галопом. Але Гриць враз опанував поводами й осадив коня на ристь, а далі підняв у польовий галоп, додержуючись батькового прикладу. Добре сидів і Грицько на коні, лише його рухи не такі були певні, як у старого. Повернувши коня, він пустив його кар'єром, зробив двічі «уральський стрибок», але поза сідлом і, перескочивши паркан, зразу зупинив Орлика.

—Слава, слава, Грицю!—пролунало по цілому обійстю. Розчервонілий від їзди хлопець, впіймавши на собі погляд карих оченят Оленки, поважно повів коня до стайні.

Далі всіх запросили полуднувати. На столах, розставлених під розлогими старими яблунями, на гостей чекали: кав'яр з очуївського заводу, що ще запорожці заснували за ст. Гривенською, домашня бриндза та «холодне»—варене куряче м'ясо та тверді порізані яйця, політі сметаною з гірчицею, обложені зеленою цибулею, укропом та іншою яриною. В кришталевих карафках стояло біле вино — шаблі та рислінґ, червоне—лафіт і бургундське. На кінець полудня подали шашлик з молодих ягнят та різноманітні овочі: абрикоси, баргамоти, виноград, яблука, груші й ранні сливки. Охочі ласувалися також кавунами та динями-дубівками.

Дідусь почав розповідати про свої давні пригоди. А розповісти було про що: у війську він пробув 15 років та прочумакував із сорокома возами на сірих круторогих 20 років.

Бабусю облішили внучки, — кожна з них хвалилася: та новою суконкою, інша черевичками, що татусь привіз, чи намистом та стрічками. А герой дня, Гриць, поважно сидів, вибравши таке місце, щоб його бачила Оленка.

*) Дачкою звалося на Кубані сукно з чистої вовни, ткане рідко, щоб добре розтягалося; його виробляли шматками на один чекмінь.

**) До Варшавського дивізіону набирали з Кубані найліпших їздців та танцюристів. Це була найкраща кінота в кол. Росії.

РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ
Адреса редакції: D. P. Camp (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.
Вид. і друк. Кооп. В—ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 226.

„ЕСНО“ — UKRAINIAN NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 32–33 УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС РІК 1.

ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ-АРХІВ № 853

Неділя
29 вересня 1946 р.

Схід сонця 6 год. 57 хв.
Захід сонця 18 год. 40 хв.

Нед. 12-та по п'ятд.
Неділя по Воздвиженні.
Св. Кипріяна.

29. IX. 1866. Народився визначний український історик Мих. Грушевський.

15 ЖОВТНЯ ПАРИЗЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ЗАКІНЧУЄ РОБОТУ

Робота Конференції має бути прискорена й закінчена до 15 жовтня. Цю пропозицію чотирьох міністрів закордонних справ схвалили 26 вересня по обіді пленарні збори Паризької конференції.

Ці пропозиції мають, зокрема, такий зміст: комісії мусять скласти свої справозданя відносно кожного мирового договору до 5 жовтня. Для цього вони повинні укласти розписи, які б твердо встановлювали, що по всіх заявах до цього реченця проведено голосування.

Пленарна конференція повинна розпочати дебати на звіти комісій 5 жовтня і накреслити закінчення голосування відносно всіх питань щонайпізніше — 15 жовтня.

Щоб додержати цих реченців, треба зажадати від органів Конференції встановити діловий порядок, згідно з яким кількість промов має бути обмежена і кінець дискусії може бути визначений.

На конференції міністрів закордонних справ, що відбулася у вівторок пополудні, Бевін запропонував розпочати в листопаді дебати з приводу мирового договору з Німеччиною. Але в цій справі згоди не осягнено. Так само лишилося відкритим питання, чи може бути конференція міністрів закордонних справ після паризького засідання перенесена до Ню-Йорку. Молотов заявив, що він 22 жовтня поїде до Ню-Йорку, Бідо повідомив, що він, з огляду на вибори у Франції, що, як передбачається, відбудуться 6 листопада, не зможе раніше виїхати з Франції.

ГРЕЦЬКО-АЛЬБАНСЬКЕ ПИТАННЯ

Дебати на пленарних зборах відкрилися заявою Бернса, який сказав, що від початку конференції минуло два місяці, а проте й тепер конференція мусить займатися прискоренням роботи.

Далі дійшла справа до інциденту. Югославський делеґат Кардель спробував висловитися на пленарному засіданні з приводу грецько-альбанського питання про кордони. Він заявив, що дискусія з приводу відносин між Грецією і Альбанією, певно, «з тактичних причин» мала бути опущена. Після заяви Карделя Бернс рішуче вказав на те, що пленарне засідання може займатися лише питанням прискорення конференції. Молотов нагадав про те, що пленарне засідання ухвалило 30 серпня, всупереч російському протестові, поставити на порядок денний пленарного засідання грецько-альбанське спірне питання. Тому він зажадав проголосувати важність постанови від 30 серпня. Після повідомлення Бернса про те, що заяву проведення грецько-альбанських дебатів знято, Молотов завершив інцидент заувагою, що совєтська делеґація є задоволена. Пропозиції міністрів закордонних справ були тоді прийняті без обговорення.

ВЕЛИКА ЧВІРКА ПЕРЕМОЖЕНА БІЛЬШІСТЮ ГОЛОСІВ

На засіданні Політичної комісії в справах Італії два рази Велика Чвірка була переможена більшістю голосів. Йшлося про застереження відносно відновлення нормальних стосунків між Італією та Абесінією. Відповідно до вислідів голосування, Італія повинна протягом 18 місяців повернути Абесінії вивезені нею мистецькі та релігійні утвори, між іншим і абесінський архів. Комісія прийняла тоді артикул, за яким Італія визнає суверенітет і незалежність Абесінії і зрікається всяких прав власности в Абесінії.

Підкомісія в справі Трієсту ще не пішла далі питання про повноваження губернатора. Вона лише вирішила, що утримання губернаторові Трієсту повинна виплачувати ОН і що він не має права обіймати будьякої іншої посади. Італійську, словацьку та кроатську мови визнано офіційними мовами у вільній державі Трієсті.

Чехословацьке побажання,— дістати від Угорщини частину південного берега Дунаю біля Братислави, було вдоволене Політичною комісією в справах Угорщини.

ПРОМОВА ЧЕРЧІЛА В ЦЮРІХУ

Цими днями виступив у Цюріху (Швайцарія) з промовою був. прем'єр Англії Черчіл. Свій виступ він почав із заклику до з'єднання Европи. Якщо національні суперечки невщухнуть та якщо націоналізм буде діяти з такою силою, як тепер,—заявив був. прем'єр-міністер, то світ стане перед новою війною. Майбутнє Европи Черчіл вбачає тільки у французько-німецькій співпраці.

На думку промовця, тільки таким співробітництвом Франція зможе досягнути своєї передової ролі в Европі. Сьогодні належить утворити Сполучені Штати Европи, але Черчіл не бачить перешкод до того, щоб погодити реґіональну організацію Европи (організацію співпраці між окремими европейськими державами) з об'єднанням усієї Европи й Організацією Об'єднаних Народів.

Винних належить покарати, але не можна допустити до того, щоб ненависть тривала довгі роки і щоб ненависть керувала світом. Першим кроком після остаточного знищення нацизму має бути німецько-французька співпраця. Належить зміцнити співпрацю европейських великодержав, але при цьому також не можна забувати про стисліщу співпрацю з малими народами. Треба піднести значення останніх так, щоб їх роля не була менша від ролі великих народів.

Світ мусить добре вважати на те, що діється, бо ми живемо в дуже непевний час. Сьогодні атомова бомба є в руках народу, який не вживе її ні проти кого, хібащо тільки у власній обороні. Але не треба забувати, що за кілька років вона може дістатися до інших рук, які можуть її використати на знищення світу.

Европа повинна бути федерацією народів-держав. Лише у федеративній системі, в Сполучених Штатах Европи, бачить Черчіл майбутнє. Для здійснення цього треба покликати Европейську Раду під проводом Франції й Німеччини. Черчіл думає, що й СССР візьме участь у новій федеративній Европі. Свою промову Черчіл закінчив вигуком: «Хай живуть Сполучені Штати Европи!»

ІДЕН ПРО ЗАХІДНЬО-ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ПАКТ

Лондон. Бувший англійський міністер закордонних справ, Іден, у своїй промові закликає західньо-европейські держави, які боролися пліч-о-пліч підчас війни, до згоди. Іден гостро критикує повільний перебіг Паризької конференції і щоденні непорозуміння в Раді Безпеки. По всій Англії шириться в наслідок цього почуття розчарування та затурбованости.

„Було б неправильно недооцінювати поважність положення, — заявив Іден. — Положення, справді, тривожне. Не тому, що є безпосередня небезпека війни. Її нема. Але кожний, хто читає звіти про Паризьку конференцію, може судити про те, до якої міри загострилися протиріччя. Я певен, що переважна більшість англійського народу, як давніше, так і тепер, бажає дружніх відносин з Совєтським Союзом. Ми хочемо співпрацювати з СССР, як це було підчас війни. Якщо наші совєтські союзники не вважають більше нашу дружбу за одну з основ своєї зовнішньої політики, — а я побоююсь, що це тепер є так, — то, в такому разі, я думаю, що вони неправильно розуміють факти. Ми, англійці, не є нерішучими друзями, але є лише одна основа для тривкої дружби між народами — це щира спільна праця з взаємним довір'ям. А чи переконані совєтські державні мужі в тому, що вони останнім часом керувалися цим у відношенні до нас?“

Далі Іден заявив, що чотири великодержави мусять зробити рішучі кроки, щоб усунути наявне недовір'я. Згода між західньо-европейськими союзними народами корисна з точки зору спільних інтересів цих народів, і її не треба розуміти, як вістря, спрямоване проти інших. (W).

ПРАВО ПОЗБАВЛЕНОГО ДП

Як повідомляє литовський часопис «Мусу Келіяс», утікачі, що їх комісія позбавила права ДП, мають право оскаржити постанову комісії перед місцевою військовою управою; постанову місцевої управи можна оскаржити в штабі дивізії, а ухвалу штабу дивізії— в штабі армії.

Доки оскаржена ухвала комісії остаточно не розв'язана, вона не може бути виконана, тобто фактично втікач не може бути позбавлений ДП.

Не може бути позбавлений прав ДП один із членів родини, якщо іншим це право надано, отже членів родини не можна відокремлювати. Переселення до іншої зони не може бути причиною позбавлення прав ДП.

Скарги на ухвалу комісії подавати через директора місцевої УНРРА або безпосередньо до військової управи, але повідомивши про це директора. Вояки, що їх свого часу приневолено вступити до німецької армії, так само мають право оскаржувати ухвали комісії. Скарги треба писати англійською мовою. Місцева комісія мусить передавати мотиви й докази, що стали підставою до позбавлення певної особи прав ДП. У скарзі так само треба вказати докази на право ДП. Якщо немає документів, указати свідків.

(«Наше Життя»)

РЕФОРМА СУДІВНИЦТВА ДП

Франкфурт. За розпорядженням американської окупаційної влади, німецька поліція могтиме вступити до таборів ДП тільки разом з американською військовою поліцією. Німці не мають права судити ДП. Каригідні вчинки ДП розглядатимуть суди військового правління. Кари в'язниці вище одного року відбуватимуть ДП в окремих карних закладах. Карні ДП із союзних держав можуть бути примусово репатрійовані.

АНГЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО ЧИСТКУ В УКРАЇНІ

Звикла до логічного розвитку подій, західньо-европейська преса з великим здивованням писала недавно про усунення совєтського дипломата Максима Літвінова з поста заступника міністра закордонних справ. Не з меншим здивованням шукає вона тепер причин «ідеологічної чистки», що прокотилась недавно по широких совєтських просторах.

Приміром, англійська газета «The new Statesman and Nation» з 7 вересня подає цікаві відомості про остаточне «очищення» совєтської сцени від п'єс таких чужоземних письменників, як Пінеро, Сомерсет Ноґем та ін., насичених «буржуазно-реакційною ідеологією та мораллю», про гостру критику відомого кінорежисера Айзенштайна за його фільм «Іван Грозний», в якому «дуже зідеалізовано кривавого монарха», і про нагінку на досі любимого Шостаковича.

На цю саму тему написав велику статтю «Записки на маргінесі» знаний англійський публіцист Гарольд Ніколсон в газеті «Spektator».

Автор справедливо дивується, що в Ленінграді відразу закрито два літературні журнали «Звезда» і «Ленинград» за те, що їх редактори «забули ленінські й сталінські засади совєтської літератури», що містили твори таких «виродків», як Зощенко, а також пустоцвітну декадентську поезію Ахматової.

ВИСЛІДИ ВИБОРІВ ГРОМАД У НІМЕЧЧИНІ

Остаточні висліди виборів громад в англійській окупаційній зоні Німеччини твердо встановлені в середу вечером. Таким чином, дістали голосів: християнська партія Німеччини—6.637.664, соціяль-демократична партія — 6.379.136, безпартійні — 2.649.179, нижньо-саксонська селянська партія —1.101.518, комуністична партія — 1.015.556, вільна партія. —712.220, центр—584.753 консерватори — 19.012, рейнська народня партія—2.857, разом —19.101.805 голосів.

У французькій зоні перше місце дістали християнські демократи; комуністи також і там зазнали поразки. В совєтській зоні СЕД (комуністи з приєднаними до них соціялістами) дістали перше місце. Ліберали і християнська унія поділили між собою другу половину.

ГЕРРІМЕН ЗАМІСТЬ ВОЛЛЕСА

Вашінґтон. Американського посла в Лондоні Геррімена, як повідомляє Білий Дім, призначено на наступника міністра торгівлі Воллеса, що, на вимогу президента Трумана, пішов на димісію.

Призначення Геррімена зустріло майже однодушне схвалення в американській громадськості. „Ню-Йорк Таймс“ вважає цей вибір за дуже вдалий. Новий міністер торгівлі відомий у Великобританії, як переконаний прихильник англо-американської дружби. «Я підтримую політику Трумана і Бернса, які реалізують високі положення і цілі Рузвелта“, — заявив Геррімен.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ГЕНЕРАЛ АРНОЛЬД ПРО МАЙБУТНЄ АТОМОВОЇ БОМБИ

Як подають із Вашінґтону, обговорюючи досягнення останніх кількох років у військовій авіяції, колишній командувач американських повітряних сил, Генрі Арнольд, заявив, що в майбутній війні будуть застосовані атомові бомби, супроти яких бомби, що вибухли в Нагасакі, Гірошіма та на Тихому океані, здаватимуться дрібницями.

Атомові бомби можна буде вистрілювати за допомогою ракетних приладів, які надаватимуть бомбам надзвичайної швидкости й кидатимуть їх на 5 тис. км.

Генерал Арнольд сказав: «Ми не можемо затримати еволюції. Мусимо здобути користь з атомової енерґії в повітрі, на землі та на морі й допомогти в її розвитку. Не думаємо, що всі є такими альтруїстами, як ми. Живемо в умовах, коли одна вістка може викликати експльозію бочки з порохом. Людська природа не змінилася.»

Генерал Арнольд промовляв через радіо в Сан-Франціско. Після нього говорив адмірал Бленді, керівник дослідів у затоці Бекіні. Він передбачає застосування атомової енергії, як рушійної сили, для військових кораблів щойно 1950 року.

ПЕРЕСЕЛЕННЯ ПОЛЯКІВ

«Бюлетень» ч. 46 (видання — «Звйонзек Зєм Всходніх» — Лондон) пише: «Евакуація Львова вже майже на викінченні... Проєктується ще перенесення пам'ятника короля І. Собєского до Ополя, а також львівських пам'ятників — Уейского, Фредири, Кілінского, Б. Гловацького, Яблонского і Смольки.

ВЕРЕСЕНЬ І ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦІ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ!

Розмова англійського кореспондента з Сталіном

Кореспондент англійської газети «Санди Таймс», Александер Берт, мав у Москві інтервю зі Сталіном. Нижче подаємо питання, поставлені кореспондентом, та відповіді Сталіна.

ПИТАННЯ: Чи вірите ви в реальну небезпеку «нової війни», про яку в теперішній час ведеться так багато розмов у цілому світі? Яких заходів треба вжити для відвернення війни, якщо панує така небезпека?

ВІДПОВІДЬ. Я не вірю в реальну небезпеку «нової війни». Про «нову війну» шумлять тепер головним чином воєнно-політичні розвідачі та їх нечисельні прибічники з рядів цивільних чинників. Їм потрібен цей шум хоча б для того, щоб: а) Застрашити привидом війни деяких наївних політиків із рядів своїх контраґентів і, таким чином, допомогти своїм урядам вирвати у контраґентів якнайбільше уступок; б) Затруднити на деякий час скорочення воєнних бюджетів у своїх країнах; в) Загальмувати демобілізацію військ, щоб не допустити таким чином до швидкого зросту безробіття в своїх державах. Треба суворо розрізняти між шумком про «нову війну», яка ведеться тепер, і реальною небезпекою «нової війни», якої в теперішній час не існує.

ПИТАННЯ: Чи гадаєте ви, що Великобританія та США свідомо створюють для Совєтського Союзу «капіталістичне оточення»?

ВІДПОВІДЬ: Я не думаю, щоб Англія та Америка могли створити «капіталістичне оточення» для Совєтського Союзу, коли б вони навіть цього бажали, чого я, одначе, не можу підтвердити.

ПИТАННЯ: Говорячи словами пана Воллеса з його останньої промови, чи можуть бути певні Англія, Західня Европа та США, що совєтська політика в Німеччині не перетвориться в знаряддя російських прагнень, спрямованих проти Західньої Европи?

ВІДПОВІДЬ: Я вважаю виключеним використовування Німеччини Совєтським Союзом проти Західньої Европи та США. Я вважаю це виключеним не тільки тому, що Совєтський Союз зв'язаний договором про взаїмну допомогу проти німецької аґресії перед Англією та Францією, а з США рішеннями потсдамської конференції трьох великодержав, але й тому, що політика використовування Німеччини проти Західньої Европи й США означала б відхід Совєтського Союзу від його корінних національних інтересів. Кажучи коротко, політика СССР в німецькому питанні зводиться до демілітаризації та демократизації Німеччини. Я думаю, що демілітаризація та демократизація Німеччини становить одну з найголовніших ґарантій установлення твердого й довготривалого миру.

ПИТАННЯ: Яка ваша думка в справі обвинувачення в тім, що «політика комуністичних партій Західньої Европи диктується Москвою»?

ВІДПОВІДЬ: Це обвинувачення я вважаю абсурдним, запозиченим із збанкрутованого арсеналу Гітлера—Геббельса.

ПИТАННЯ: Чи вірите ви в можливість дружньої співпраці Совєтського Союзу та західніх демократій, не зважаючи на існування ідеологічних розходжень думок, та в «дружнє змагання» між двома системами, про які говорив у своїй промові Воллес?

ВІДПОВІДЬ. Так. Вірю.

ПИТАННЯ: Підчас перебування в Москві делеґації англійської лейбористської партії, ви, наскільки я зрозумів, висловили певність у можливості дружніх відносин між Совєтським Союзом та Великобританією. Що допомогло б в установленні цих відносин, яких так щиро бажають широкі маси англійського населення?

ВІДПОВІДЬ: Я дійсно впевнений у можливості дружніх відносин між СССР та Великобританією. Встановлення таких відносин у значній мірі мало б вплив на зміцнення політичних, торговельних та культурних зв'язків між цими країнами.

ПИТАННЯ: Чи вважаєте ви, що якнайскорше виведення американських військ з Китаю надзвичайно необхідне для майбутнього миру?

ВІДПОВІДЬ. Так. Вважаю.

ПИТАННЯ: Чи вважаєте ви, що фактичне монопольне володіння США атомовою бомбою є однією з головних загроз миру?

ВІДПОВІДЬ: Я не вважаю атомову бомбу за таку надзвичайну силу, за яку її вважають деякі політичні діячі. Атомові бомби призначено для застрашування нервових, але вони не можуть вирішити долі війни, бо для цього зовсім не вистачає атомових бомб. Звичайно, монопольне володіння таємницею атомової бомби створює загрозу, але проти цього існує, принаймні, два застереження: а) монопольне володіння атомовою бомбою не може довго тривати; б) застосування атомової бомби буде заборонене.

ПИТАННЯ: Чи можливий комунізм в одній країні?

ВІДПОВІДЬ: Комунізм в одній країні цілком можливий, і особливо в такій країні, як СССР. **(ТАСС)**

ТАЄМНИЧІ РАКЕТИ ЛЕТЯТЬ НАД ШВЕЦІЄЮ І ВЕРТАЮТЬ НАЗАД

Лондон. «Таємничі ракети, що освітлюють північне небо над Швецією, без сумніву, висилають россіяни.» До цього висновку дійшов спеціяльний кореспондент «Дейлі Мейл», відряджений до Швеції для дослідження справи на місці. Найдивнішим з цього всього є те, що дотепер не вдалося знайти жадних слідів ракет, хоча в деяких місцях чули вибухи падаючих стрілен.

Дотепер зареєстровано біля 2000 «ракет-марив» над Швецією. Вони мають засяг щонайменше 1000 км і не обтяжені вибуховими матеріялами, що дозволяє заощаджувати рушійну силу. Це є лише величезні фойерверки.

Таємничі ракети являють собою дальшу стадію розвитку німецьких літаючих бомб, але вони не є попросту вдосконаленими V 2. «Ракети-марево» це щось нове,—твердить кореспондент.—Може, це таємничі «метелики» або «водоспади», два фантастичні німецькі винаходи з кінця війни. Припускають, що ракети керовані радіом. Рухаються вони по кривій, а оскільки не знайдено решток жадної ракети в Скандінавії, напевно, повертають на місце викинення. Напрям їх визначається викидним механізмом.

Щодо місця викинення, думки є різні. Частина ракет вилітає, мабуть, з Пеенемунде, виробні всіх німецьких бомб типу «V». Інші свідчення вказують на острови Даго і Езель на західнім узбережжі Естонії.

Найбільш цікавим для шведів є питання: чому росіяни вибрали саме територію Швеції для своїх дослідів? Аджеж розлога територія Росії була б багато вигідніша. Бажаючи знайти відповідь, шведська опінія губиться в здогадах. Одні твердять, що люфи німецьких викидових машин спрямовані були попросту на північ, а росіяни лише уживають цих уряджень. Інші пояснюють, що росіяни, використовуючи власну територію, викликали б серед свого населення думки, що ходить тут про бомби, висилані з закордону. Не бракує також таких, які вважають, що росіяни пускають бомби просто для забави.

І. ТИВЕРЦЬ

САМОВБИВЦІ

Перед нашими очима паризька газетка «Русские Новости» (ч.ч. 65 — 66, серпень 1946 р.). Майже дві третини місця в цих числах забирає реклямування похорону в Парижі митрополита Євлогія, що стояв у проводі російської зарубіжної Церкви. Це той Євлогій, який свого часу «трудився» над русифікацією Волині і Холмщини. Як надійного і вірного слугу російської реакції, царський уряд послав його 1915 року в Галичину, щоб на баґнетах російських військ, що були вдерлися туди, русифікувати і цю частину України.

Описуючи життя і діяльність Євлогія, «Русские Новости» зазначають: «Работая уже много лет на крайнем Юго-Западе православной Руси, он оказался опять на ответственнейшем посту в Галиции, когда эта исконно-русская земля (підкр. наше — І. Т.) была занята русскими войсками». Так, прийняття Євлогієм цього «ответственнейшего поста» було потрібне царатові для здійснення брутальної акції змосковщення українців-галичан, для того, щоб, убиваючи в Галичині все живе і національно-свідоме, зробити з неї «исконно-русскую землю».

Митрополит Євлогій, що спочатку брав активну участь у боротьбі проти совєтської влади, пішов на еміґрацію.

І тут, на еміґрації, провадив він запеклу боротьбу проти совєтської влади, називаючи її владою безбожницькою, ворожою інтересам Росії. Він мріяв, що ця влада згине, а натомість постане царська Росія, і Церква знову підпиратиме її великодержавницьку політику, знову чинитиме насильство над іншонаціональними елементами, як чинник російської національної нетерпимости, нищачи всякий прояв вільного національно-релігійного життя.

Представник московського патріярха Алексія, нагородженого орденом Трудового Червоного Прапора, — митрополит ленінградський Григорій приїхав до Парижу, щоб співати дитирамби над труною Євлогія.

«Большой русский человек, — сказав він, — пламенный патриот, верный хранитель глубоко религиозного и истинно-православного церковного духа, преосвященный митрополит Евлогий ярко выявляет эти черты своей личности и в период пребывания своего на родине в России, и в тяжелый период управления епархией западно-европейских православных церквей (тобто, в перекладі на совєтську політичну мову, в період найактивнішої антисовєтської контрреволюційної діяльности).

Як же митрополит Григорій, що приїхав з Совєтського Союзу і думає туди вертатися, не боїться тяжкої відповідальности за свої слова, сказані в Парижі? Ні, боятися йому нема чого. Тут все продумано і погоджено.

Справа в тому, що російська зарубіжна Церква заломилася, не склала іспиту совісти. Вона стала на прислужницький шлях, повторивши на еміґрації тяжкий гріх падіння російської Церкви, чи вірніше її проводу на батьківщині, — падіння, що почалося з часів Петра. В наслідок політики й тактики свого керівництва, вона втратила гідність, незалежність і чистоту, стала споборником безбожництва. Вона віддала посох пастиря душ новому і водночас старому хазяїнові, а сама перетворилася лише на урядовця для спеціяльних доручень. Її керівник, покійний митрополит Євлогій, за словами представника московського патріярха, «стал на твердую и ясную позицию необходимости церковной и юридической связи с московской патриархией, — связи, временно прерванной внешними событиями». Євлогій підпорядкувався московському «патріярхові», який потоптав світлу пам'ять мучеників за віру православну і такою дорогою ціною злеґалізував свою «церкву».

Євлогій пізнав у московському патріярхові давнього знайомого — обер-прокурора Святійшого Синоду, чужу Церкві людину, замасковану під широкою чорною рясою. Євлогій впізнав в Алексієві свій давній ідеал, побачив, що саме цей «патріярх» і почне здійснювати в церковній ділянці омріяну ним великодержавницьку політику затиску й терору, політику насильства над свободою совісти іншонаціональних (а іноді й російських) елементів, буде русифікувати все, що досі не зросійщене, — впізнав і... визнав його за зверхника «русской зарубежной Церкви». «В этом, — каже в своїй надгробній промові митрополит ленінградський, — его огромная заслуга и пред церковью, и пред родиной».

Отож, там, де слід, визнано, що Євлогія варто похвалити, тим більше, що він помер. Тому нова його влада, яку він ще недавно проклинав, послала на його похорон митрополита ленінградського Григорія і архиєпископа орловського та брянського Фотія. Тому на похорон його прибули і інші церковні та світські достойники.

Нові зверхники вшанували його холодний труп, бо вони знають, що це не є лише труп митрополита Євлогія, а й труп його церковної організації, яка своїм підпорядкуванням поповнила самогубство, перестала бути Церквою, перетворилась на політичне знаряддя в руках ворожих християнству чинників.

Але Христос збудував Церкву свою на те, щоб вона жила вічно і вічно опромінювала людські душі сяйвом божественної правди; на те, щоб вона, за Його прикладом, боролася з фальшем і злобою книжників та фарисеїв у всіх віках. Народи світу носять у своїх серцях і пишуть на своїх корогвах ідеї християнських, справді незалежних, національних Церков, які горять палаючими зірками в сузір'ї Єдиної Всесвітньої Православної Соборної і Апостольської Церкви. Вони, як і за часів Нерона, гартують на крові своїх мучеників єдину і незламну, вічну силу, якої ніколи не переможуть сили пекельні. І однією з таких Церков-Мучениць є Українська Автокефальна Православна Церква, яку новітні фарисеї, що втратили свою Церкву, стараються оббрехати, називаючи членів її «самосвятами, не желающими иметь ничего общего с советской патриархиею». Що не хочемо, то це вірно. Не хочемо, і повні рішучости іти й далі нашим, хоч і тернистим, але чесним шляхом, іти разом із своїм змученим народом до здійснення найсвітліших ідеалів, заповіданих Господом Богом, повні рішучости не відхилитися від цього шляху ані за які блага земні, ані страху ради юдейського.

Ми живемо повним духовим життям і будемо жити, бо, слава Богу, не заражені ґанґреною зради Богові та народові і маємо щирі українські християнські серця і загартований в боротьбі за віру й правду Христову, здоровий національний духовий організм.

ВОНИ ПІДГОТОВЛЯЛИ НАЙСТРАШНІШЕ

На процесі в Нюрнберзі один з останніх свідків, генерал Вальтер Шрайбер, що є тепер совєтським полоненим, зізнав, що на конференції в липні 1943 року Гітлер дав дозвіл Ґерінґові на провадження бактеріологічної війни. Спеціяльний бактеріологічний інститут мав бути створений в Познані. Головний німецький штаб був повідомлений про цю страшну затію.

Очевидна річ, що тепер «не винні» ані Ґерінґ, ані німецький військовий штаб, що «нічого проти того страшного зарядження не зробили».

ОГОЛОШЕННЯ ВИРОКУ В НЮРНБЕРЗІ

Як оголошено офіційно, винесення вироку в Нюрнберзі відкладається до 30 вересня.

ТІТО ПРОДОВЖУЄ ВІЙНУ ПРОТИ ЦЕРКВИ

Тоді як др. Светцар Рітіґ, делеґат Тіта на Паризьку Мирову Конференцію, твердить у своїх промовах, що в Юґославії нема релігійного переслідування, в Любляні відбувається процес проти ексцеленції Розмана, архиєпископа Любляни, що перебуває, як утікач, в Кляґенфурті.

Як повідомляє «Кетолік Ґералд», в періоді від квітня 1944 р. до травня 1946 р. засуджено на смерть 230 юґославських священиків.

Др. Рітіґ, хорват, якого називають єпископом, хоч ним він ніколи не був, або домашнім прелатом, хоч ним він не є, бо не вміщений на післявоєнній листі «Аннуаріо Понтіфіціо», заявив у Парижі, що звідомлення про те, нібито в Юґославії переслідується церкву, є неправдиві. Не можна говорити про переслідування, — сказав він, — під конституцією, яка ґарантує свободу вірування.

Деяке світло на це твердження кидає сам Тіто в своїй промові, зверненій до Антифашистського Жіночого Фронту в селі Кранє. Він обвинувачує папу в підтримуванні Італії проти Юґославії на Мировій Конференції.—Це, зрештою, самозрозуміле, — сказав Тіто, — бо папа є італійцем і буде підтримувати кожний італійський уряд. У нас, заявив він, нема ніякого протицерковного наставлення; церква може виконувати свої церемонії, але священики мусять бути священиками народу і мусять служити народові. Теперішня влада створена народом і належить до народу, а не до Бога.

Ватиканський офіціоз «Оссерваторе Романо» відповідає, що папу ніколи не просять народи чи партії виступати в тій чи іншій справі, лише він сам з власного обов'язку мусить відділяти неправду й обставати за правдою.

Далі «Оссерваторе» пише про переслідування римо-католицьких священиків у країнах, де релігійна ситуація подібна до ситуації в Юґославії.

За «Кетолік Ґералд»

НАГІНКА НА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКИХ СВЯЩЕНИКІВ

Катовиці. Наспіли вістки про невідрадне положення українських греко-католицьких священиків, що, в наслідок воєнних дій чи з інших причин, опинилися в Польщі.

Такі священики по одномісячному курсі можуть відправляти Богослужбу в латинському обряді як сотрудники, якщо тільки знайдуть парохію. Однак, в практиці римо-католицькі парохи відмовляються браком місця.

Підчас переселенчої акції в Любачівщині йшла спеціяльна наґінка на греко-католицьких священиків. Аґенти УБ (Ужонд Безпєченьства) леґітимували головно священиків, шукаючи українців, і, знайшовши, побивали і негайно відставляли до УССР.

ЛИСТИ ГЕТЬМАНА БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Під редакцією проф. Івана Крип'якевича появиться незабаром у виданні львівської секції Української Академії Наук збірка листів і документів гетьмана Богдана Хмельницького.

Є там 400 документів з власноручним підписом Богдана Хмельницького. Листи гетьмана відзначаються високим літературним стилем. В листах повно народніх приказок та гумору. Походять вони з років 1648—1657.

Як відомо, генеральним секретарем при Богдані Хмельницькім був Іван Виговський (пізніше гетьман), людина — як і сам Хмельницький — з високою освітою. Він, мабуть, і укладав ці листи.

III СЕСІЯ СВ. СИНОДУ УАПЦ

У Мюнхені, під головуванням Високопреосвященнішого Митрополита Полікарпа, відбулася III сесія Св. Синоду УАПЦ. Св. Синод всебічно розглянув теперішнє положення української еміґрації в Західній Европі і ухвалив звернутися до Організації Об'єднаних Націй з внеском про приспішення уреґульовання правного положення українських переселенців, а в разі потреби поселити їх поза Европою, як одну церковну громаду. Меморандум Св. Синоду до Об'єднаних Націй докладно описує причини, що змусили українців опинитися поза Батьківщиною.

Синод ухвалив також ряд важливих постанов з обсягу організаційних справ УАПЦ на еміґрації.

Окрім того, Св. Синод всебічно обміркував положення й потреби православних українців у цілому світі і, в зв'язку з цим, видав такий заклик:

«Політичні й соціяльні обставини останніх п'ятдесяти років змусили велику частину українського народу шукати захисту на чужині. Ці люди, розселившись по цілому світі, залишились вірні Православній Церкві, що охоронила їх від морального занепаду і денаціоналізації. Скрізь, де тільки доля закинула наших братів, організовано релігійні громади, які об'єднують всіх, що визнають Українську Православну Ідею. В деяких державах, як США, Канада й Бразілія, де опинилися більші скупчення української еміґрації, церковно-релігійне життя охоплене вже формами вищої церковної організації. Однак, досі ще не створено єдиного керівного релігійного центру для всіх православних українців поза Батьківщиною.

Вихід на чужину цілої Ієрархії УАПЦеркви, що в 1944 році змушена була покинути Батьківщину, висуває конечну потребу подбати про об'єднання всіх православних українців в Українській Автокефальній Православній Церкві, вірній ідеям і канонам Вселенської Православної Церкви та традиціям українського народу. Таке об'єднання, з огляду на добро Церкви і добро українського народу, має бути довершене якнайскорше.

Тому Св. Синод УАПЦеркви вважає за свій обов'язок звернутися до всіх організованих церковних українських православних осередків у світі, а зокрема в США, Канаді й Бразілії, з гарячим закликом об'єднатися навколо канонічної Ієрархії УАПЦеркви, що керує життям УАПЦ на еміґрації в Західній Европі через найвищі свої органи — Св. Собор Єпископів і Св. Синод, очолювані найстаршим в живих борцем за ідею незалежности Української Православної Церкви — Високопреосвященнішим Митрополитом Полікарпом.

Ідея об'єднання всіх православних українців в єдиній Українській Автокефальній Православній Церкві назріла в свідомості всіх вірних православних українців, які домагаються перед Ієрархією УАПЦеркви здійснення цього важливого в національно-релігійному житті народу акту.»

«І МАТИ НАША З НАМИ»

Як покидали запорожці
Великий Луг і матір-Січ,
Взяли з собою Матір Божу
І більш нічого не взяли.

Т. Шевченко «Іржавець»

Був серпневий ранок 1944 року. Довга валка возів покидала рідні сторони і в'їжджала в угорську землю. Ледве тягнули змучені конята селянські вози, навантажені останками захопленого добра. Сумно скрипіли колеса, немов би плакали - тужили за рідною землею. Блистіла у сонячному промінні на придорожній траві рання роса, як згублені перли. Занімілі, здивовані стояли столітні смерекові ліси, немов питали: «Куди йдете, на кого лишаєте нас!?»

Стою при дорозі і дивлюся.

То йдуть — то їдуть. Запорошені, змучені обличчя, молодь, старі й діти. У світ за очі, на поталу незнаній долі. Вже не знати котрий раз в історії нашої скитальщини. На передпослідній возі сидить старий дідусь. Біля нього кілька клунків, двоє притулених діточок і з коша визирає образ Богородиці. Приступаю до воза — починається розмова.

— Дідусю, — питаю, — ви самі їдете, а де ж мати цих сиротят?

— І мати наша з нами також їде, — відповів, показуючи на образ Пречистої Діви.

Минуло багато днів від тієї хвилини. Багато прийшлося пережити за той час. Не знаю, де подівся ти, дідусю, з своїми діточками і з образом Пречистої, куди поїхав своїми кониками. Але ще й досі гомонять твої слова: «І мати наша їде з нами».

«Мати наша з нами!» Щаслива людина, щасливий нарід, що може сказати ці слова, хоч кругом широке море терпіння, сліз та горя!

Мирослав БАЙРАК

НЕ ЖАЛУЙ ГРОША НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ, — ВІН ВЕРНЕТЬСЯ СТОРИЦЕЮ!

В. ФІРШАВЕР

Шпигунка, що повалила Гітлера

Ольга Чехова, з походження полька, вдова російського актора, сама відома акторка, що мешкає тепер у люксусовому палаці на східній околиці Берліну, користується серед росіян надмірною пошаною і викликає в альянтів великий подив.

Фільм «Маскарад» з її участю недавно мав у Лондоні чималий успіх, крім того, лондонці бачили її ще в багатьох фільмах, що демонструвались у Вест Енді.

Рекомендувати Ольгу німцям не треба, бо вони бачили її в сотнях п'єс і фільмів. Її дружба з Ріббентропом і графом Чіяно була всім відома. Ототожнювали її також з «Таємничою Ольгою», для якої завжди була зарезервована кімната в Гітлеровій головній кватирі в часі війни хоч куди б він переїздив.

Але історія, яку вона розповідає тепер своїм інтимним друзям і про яку берлінці знають тільки дещо, насправді починається ще в 1939 році, з вечора, коли берлінська райхсканцелярія була ілюмінована сотнями яскравих канделябрів для прийняття, на яке фюрер запросив тисячу гостей.

Вони стояли там невеличкими групками в блискучих уніформах або елеґантних вечірніх убраннях: партійні вожді, ґенерали, дипломати та їхні дружини, перешіптуючись між собою, очікуючи.

ПАРТІЙНА ФАВОРИТКА

Думки гостей линули до Лессінґ-театру, де саме в той час Ольга Чехова, чорнява, чарівна, ґраціозно вклонялась зі сцени під бурхливі оплески глядачів.

Кожен знав, що Ольга мусіла прибути до канцелярії, як почесний гість. І коли «Ґрос Ольга», як вони її називали, з'явилася в чудовій сукні, в діямантовій діядемі на білому чолі — шепіт захоплення прокотився по лавах визначних нацистів.

Тимчасом на другому кінці залі розчинились подвійні двері і з'явився Адольф Гітлер, вхід якого був розрахований так, щоб збігся зі входом Ольги. Ласкаво посміхаючись, він повільно простував до жінки, для якої влаштував це розкішне прийняття. Підійшовши, поцілував руку. Ольга салютувала йому, і привітала його голосом, що майже танув від тепла: «Гайль, майн фюрер!»

Під заздрісними поглядами присутніх Гітлер повів її до відокремленого покою. Ні для кого з берлінців не було секретом, що його увага в той час була звернена виключно на Ольгу.

Ольга Чехова так довго жила в Берліні, що її скрізь вважали за німецьку артистку. В своїй довгій і славній кар'єрі вона зустрічала «великих» і «впливових» і сама належала до них. Мало було таких прийнять і банкетів, куди б вона не була запрошена, як почесний гість.

І нацисти, здавалось, обрали її на ролю спеціяльної партійної фаворитки ще перед тим, як поширились чутки, що Гітлер, приїжджаючи до Берліну, завжди кидав на неї свої пожадливі погляди, прохаючи перебути кілька вечорів у райхсканцелярії разом з ним.

Таким чином Ольга Чехова стала безперечною «королевою» нацистського вищого світу.

ХТО МІГ ДІСТАТИ ДОЗВІЛ?

До її власних апартаментів на фешенебельному передмісті Берліну один за одним з'являлися нацистські вожді, ґенерали зермахту, винахідники, фабриканти і високі цивільні урядовці, щоб засвідчити їй свою пошану, коли вона «була вдома.» Ольга мала звичку приймати їх поодинці для чарівних тет-а-тетів, таких типових для викінченої акторки, що грала свою ролю так само бездоганно на сцені, як і в приватному житті.

Вона була вправна в сальонових банальностях, що ними обмінюються в таких випадках. Ґраціозно приймала вона примітивні компліменти нацистських вождів, вишліфувану ввічливість офіцерів, квіти й щедрі подарунки великих промисловців.

Ольга була не тільки гарна, вона була також і розумна. Граючись, як кицька з мишкою, зі своїми вельможними гостями, вона тактовно допомагала їм перевести розмову на справи, в яких вони приходили до неї.

Бо вона добре знала, що кожен з її візитерів ішов до неї з певною метою, прихованою під улесливими компліментами. Дуже тонко і вміло, з геніяльно удаваною наївністю вона дозволяла їм викладати свої думки.

До неї приходив Ґавляйтер Гамбурґу і казав їй, що він пробував поділитися своїми ідеями з фюрером, але в цьому йому досі не пощастило: «Чи не могли б ви, моя люба Ольго?...»

Звичайно, вона погоджувалась поговорити з Гітлером. Вона, звичайно, подбає за те, щоб бажання Ґавляйтерові здійснилися якнайскорше.

Приходив відомий Ґенерал, що довго оббивав пороги Гітлерової канцелярії зі своїми плянами виготовлення спеціяльної гармати, але поки що не мав змоги забезпечити свою армійську групу потрібною кількістю навіть звичайних гармат. Тільки з допомогою Ольги та її впливу він сподівався переконати Гітлера, щоб той прийняв його проєкт і пляни.

Приходив великий промисловець і приносив плян підземної фабрики, реалізація якого чекала лише на дозвіл головної кватири. Хто зміг би дістати такий дозвіл скорше, ніж Ольга?

ПОЗОЛОЧЕНИЙ ЗАПИСНИЧОК

Які ж щасливі і вдячні були ці люди, коли Ольга витягала з своєї елеґантної торбинки крихітний позолочений записничок, оздоблений діямантами олівчик і починала записувати всі оті прохання, що їх вона мала передати фюрерові.

— Ви знаєте, — казала вона, — ми, артисти, пишаємося з своєї зовнішности... Але не можемо похвалитись своїм розумом, коли стикаємось з державними справами.

І тут же запевняла:

— Тепер, коли я маю все це записане, чорним на білому, я зможу точно передати фюрерові.

І візитер ішов геть, бо був саме час поспішати Ользі до театру.

Коли Ольга сідала в авто, шофер непомітно вихоплював у неї з руки маленького записничка. По дорозі, відпочиваючи після пообідньої напруженої розмови, вона шептала через вікно шоферові: «Це був Ведлін сьогодні... Промисловець... Домагався контракту для своєї підземної фабрики... З'ясував мені всю справу... Дав мені деталі конструкції, потужність.... Партійне змагання гальмує проєкт... Але все це в записникові!»

Шофер ввічливо кивав головою. І як вона виходила з машини, він зникав у ніч, посилаючи маленьку записну книжечку в перший етап її подорожі до Москви.

Війна почалася, як відомо, наступом на Польщу. Коли вони незабаром зустрілися, Ольга поспішила, так, щоб усі могли це чути, запевнити Гітлера, що вона завжди вірила в «місію Німеччини». Гітлер вдячно посміхнувся і сказав:

— Ви мусите їхати до Кракова для мене! Я влаштую велику виставу в краківському театрі. Якщо ви виступите перед вашими людьми... вони довірятимуть мені... Деякі дуже запеклі, але ви зможете переконати їх!

Кілька тижнів пізніше Ольга виступила на сцені краківського театру, що його поляки розглядають, як свою національну святиню. Це був гіркий момент: її освистали з темної залі, закидали гнилими яблуками, образливими словами. Сльози виступили на очах Ольги, але вона швидко спинила їх, коли засяяло світло і загін чорної Ґвардії СС-ів кинувся в натовп глядачів, щоб розправитися з польськими патріотами, які взивали Ольгу „зрадницею".

— За цю образу я відплачу! — сказав їй нацистський Ґавляйтер Польщі, зайшовши до вбиральні з вибаченням. Коли він розповідав про свій наказ заарештувати двадцять найвидатніших поляків, як закладників за поведінку їхніх компатріотів, Ольга не слухала. Але вона уважно прислухалася, коли далі він почав змальовувати їй власний спеціяльний плян східньої лінії оборони, яку можна було б збудувати протягом короткого часу, аби тільки Ольга дістала ухвалу фюрера.

ДНІ ВЕЛИКОГО СТРАХУ

Образа здавалась цілком забутою, коли Ґавляйтер записував деталі свого спеціяльного пляну в її записничок. За пів години Ольжин шофер зник у ніч. Російський кордон був не далеко. Ольжин записничок поїхав на схід, тоді як сама Ольга готувалась на захід, до Берліну.

(Закінчення на 4 стор.).

Давнє і сьогодні

В неділю на Службі Божій почули ми від нашого о. пароха радісну вістку, що до нашого табору загостить найвищий достойник гр.-кат. церкви в Німеччині, Апостольський Візитатор, о. Микола Вояковський. І радісно забилися наші серця тут, на далекій чужині. Надія вступила в наші душі.

Вертаюсь додому. Мов живі, виринають у пам'яті давно минулі часи. Останній рік перед першою світовою війною. Великий будинок тернопільської мужеської ґімназії, а на противній стороні—приватний невеликий дім, де тимчасово приміщена учительська жіноча українсько-німецька семінарія. Ранком одною стороною вулиці спішать хлопці, другою—дівчата. Між хлопцями помітна струнка постать учня 5 кляси ґімназії Миколи Вояковського, що жваво про щось розмовляє з товаришами. В спорті і в науці він перший.

Минає час. Російська інвазія. Знову зустрічаю його, як учня 7 кляси ґімназії. Молода людина з широким світоглядом. Цікавиться політикою. Відчуває, що для нас надходить вирішальний момент, і в товариській гутірці залюбки розправляє про зміни, що мають статися в історії та географії Европи.

Незабутній 1918 рік. В перших днях листопада, йдучи ранком до школи, бачимо молодих студентів з крісами на раменах. Між ними в довгому студентському плащі і Микола Вояковський.

Кожного осіннього ранку стоїть він перед будинком Міщанського Братства, де збираються молоді добровільці. Ось вони йдуть на вишкіл. Попереду Микола Вояковський. Щасливий, усміхнений, бадьорий. На юне чоло низько спущена стрілецька мазепинка, на якій блищить тризуб. Часто бачу його на вулицях Тернополя, як весь заболочений мчить кудись на коні. Кивне головою, але на розмову нема часу. Не раз зустрічаю молодого стрільця в товаристві батька-священика, вдоволеного, що його найменший придався вітчизні.

Люта зима. Горобці на телефонних дротах замерзають. В позашкільних годинах працюю в польовому шпиталі. І тут якось зустрічаю молодого стрільця. Відходить на фронт. Його проваджають батько і сестри. Мати з тамтого світу благословляє на велике діло.

Минає багато літ. Події чергуються, немов у калейдоскопі. Друга світова війна. Еміґрація. По розпаді Німеччини, їдучи в Баварію, довідуюся, що о. Микола Вояковський—найвищий достойник греко-католицької церкви в Німеччині—Апостольський Візитатор. І знову перед очима стрункий, повний запалу, ідейний січовий стрілець. Чи таким і залишився?

Чую віднаших багато доброго про о.Візитатора. Правдивий батько еміґрації та її головний опікун. Заступник українських скитальців перед Святим Отцем

І знову по довгих роках бачу його в нашому таборі, далеко від рідної землі. Виглядом змінився. Слухаю його проповідь. Такий самий, як і був — гарячий патріот, апостол єдности українських вигнанців. Своїми теплими, повними батьківської любови словами приніс він нам неначе цілющий бальзам на зболілу еміґрантську душу. Відкинув зневіру і збудив надію на майбутнє, що криється в глибині душі кожного з нас.

Преподобний Отче Візитатор! Коли б Ваші слова сповнилися! Коли б то для нас усіх настав той великий, довго очікуваний день, що в ньому ми припадемо лицем до лона нашої спільної неньки України!

Текля Іваськів

Короткі вістки

** Румунський уряд провадить підготування до виборів, які мають відбутися 10 листопада. Це будуть перші вибори в Румунії з участю жінок. Останні вибори відбулися в Румунії 1937 року.

** Президент ірляндського червоного хреста заявив, що Ірляндія прийме кілька тисяч дітей-скитальців, між ними й українських.

** З Ватикану повідомляють, що папа призначив окремого делеґата для справ утікачів. Єпископ-делеґат буде зайнятий матеріяльною та моральною допомогою втікачам.

** Недалеко Шталяґу 304, в Саксонії, знайдено масові могили — до 200 тисяч — совєтських полонених і в'язнів інших національностей. Совєтська влада заарештувала колишнього коменданта табору і почала розшуки персоналу табору. Навколишнє населення, боячись викриття слідів злочину, перетворило могили на поля картоплі й пшениці.

** Московське радіо стверджує, що в китайській армії є ще цілі японські полки при повній зброї.

** Комісія в справах розшуків воєнних злочинців, яка діє в імени Об'єднаних Народів, виготовила 41-ий список підозрілих у виконанні воєнних злочинів. Новий список обіймає 577 прізвищ.

** Англо-американська влада почала розшуки дорогоцінностей, забраних з інших країн до Німеччини. У зв'язку з цією справою заарештовано багато людей і знайдено багато дорогоцінностей.

* Від 23 вересня провінція Шлезвіг-Гольштайн стає окремою адміністративною округою в англійській окупаційній зоні. Домагання данської меншости прилучити північний Шлезвіг до Данії відкинуто.

* Колишній ґавляйтер Кельну Йозеф Ґроґе, — один із перших п'ятнадцяти членів націонал-соціялістичної партії, заарештований англійською поліцією. Він був останнім ґавляйтером, який досі переховувався.

* Як подає філіппінський часопис «Маніля Дейлі Кронікл», новій філіппінській державі загрожує громадянська війна. Розпочинаються селянські заворушення. Щоб приборкати повстанців на острові Люсоні, кинуто в бій військо.

* Перед закінченням Нюрнберзького процесу, кореспондент американського часопису «Старс енд Страйпс» запитав підсудних, якого вироку кожен із них чекає. Відповіді дано такі: Шахт, Нойрат і фон Папен гадають, що їх помилують, Деніц, Редер, Йодль, Бальдур фон Шірах і Штрайхер сподіваються довготермінового ув'язнення, Інші ждуть смертного вироку.

* Молотов заявив про майбутнє польських західніх кордонів. Він сказав, що рішення у цій справі винесено вже на потсдамській конференції і не може бути мови про будьякий перегляд цього питання. Польське населення на схід від лінії Керзона перейшло на західні терени, а німці з цих теренів відійшли на захід.

** На засіданні Ради Безпеки більшістю семи голосів проти двох відкинуто внесок совєтського делеґата, щоб Англія та Америка дали відомості про кількість їхніх військ та військових баз у країнах, які є членами ОН.

** Уряд США надіслав ноту урядові Совєтського Союзу, в якій домагається припинити дальший вивіз Совєтами угорської індустрії. Американський міністер Клетт заявив, що США не висилатимуть до Угорщини жадних товарів доти, доки Совєти не припинять реквізиції угорського майна.

** 13 жовтня у Франції відбудеться референдум у справі прийняття нової конституції. Генерал де Голь висловився проти нової конституції.

** Міністер Великобританії Моррісон у радієвій промові заявив, що в найближчому часі в Англії буде удержавлено 600 електровень та частину залізо-сталевої індустрії.

** Генерал Айзенговер незабаром проведе інспекцію американських військ у Европі, після чого відвідає Англію.

** Американська військова влада в Австрії видала Чехословаччині 63 воєнних злочинців.

** Делеґат Совєтської України на засіданні Ради Безпеки зажадав примусового повернення до своїх країв дітей-сиріт з таборів ДП, бо, за його словами, ці діти виховуються у фашистському дусі. Англійський делеґат гостро спротивився заяві делеґата Совєтської України.

** Англійська військова влада змусила вісім совєтських кореспондентів повернутися з англійської зони до Берліну.

** На грецькому кордоні дійшло до нових сутичок між югославсько-альбанськими та грецькими військовими загонами. Англійські війська в цих боях участи не беруть.

** Англійська преса відзначає пригноблення в Москві, викликане звільненням Воллеса. В коментарях преса висловлює думку, що звільнення Воллеса дасть Совєтам зрозуміти, що американська зовнішня політика не піде на дальші уступки, а твердо боронитиме своїх інтересів.

СПРАВА, ЯКОЇ НЕ МОЖНА НЕХТУВАТИ.

У таборі Гайденав мешкає багато селян, відірваних від праці в сільському господарстві з причин війни. Значна частина їх відстала від того рівня, на якому стоїть тепер аґрикультура на Заході. Пам'ятаючи, що не доведеться довго сидіти в унрівських таборах, наші хлібороби мусять, не гаючи часу, взятися до науки.

Враховуючи безперечну необхідність підвищення кваліфікації селян, Український Університет в Гайденав відкрив при сільсько-господарському факультеті досить широкий курс підготови досвідчених сільських господарів. До програми навчання вводиться ґрунтознавство, загальне та часткове рільництво, садівництво, городництво, лісівництво, тваринництво, вироблення молочних продуктів, освоєння с.-г. машин тощо.

Одначе, з прикрістю мусимо констатувати, що не всі наші таборяни-хлібороби віддають належну увагу навчанню. Багато з них на курси йдуть неохоче, воліючи промарновати час, ніж набути знання. Цим вони шкодять лише самим собі.

П. Т.

ПАМ'ЯТАЙТЕ ПРО ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ!

ВИСОКОШКІЛЬНІ СТИПЕНДІЇ «КОДУС»

Комісія Допомоги Українському Студентству («КОДУС») приймає прохання в справі високошкільних стипендій та вимог на зимовий семестр 1946/47 р. Прохання належить вносити через місцеві студентські організації й громади на руки філій комісії в Авґсбурзі, Ганновері, Мюнхені та Реґенсбурзі й представництв комісії в Гайдельберзі, Гіршберзі, Ґеттінґені, Гіссені, Ерлянґені, Карльсруге й Тюбінґені.

Відповідно удокументоване прохання вносити найпізніше до кінця вересня ц. р. Бажані інформації подають філії й представництва.

УКРАЇНСЬКЕ АКАДЕМІЧНЕ ДОПОМОГОВЕ ТОВАРИСТВО У ФРАНЦІЇ

У Парижі створено Українське Академічне Допомогове Товариство, що має дбати про українське студентство, допомагати українським науковцям, вступати у зв'язки з подібними українськими та чужинецькими установами і загалом підтримувати українську науку та вищу освіту молоді.

Головою цього товариства обраний др. Ю. Русов, а секретарем п. А. Ковальська.

ДО УВАГИ НАШИХ ЧИТАЧІВ

Незабаром виходить з друку в серії «Бібліотечка «Луни» вип. 1.—«Вибрані новелі» Василя Стефаника.

ОГОЛОШЕННЯ

Хто знав би щось про мого сина **Козака Веніяміна**, 20 років, що останнім часом був коло Познаня, прошу подати відомості на адресу: München, Dachauer Str. 9/II, LUPW. Батько **Козак Пантелеймон.**

Близькі і знайомі з Жукова, пов. Золочів, подайте про себе вістку. **Матвіїв Василь.** Schloß Hirschberg, Post Eberfüng, b. Weilheim. (Oberbayern).

Але з роками виявилося, що бути другом і фавориткою Гітлера не так то й легко: ця дружба приносила не тільки радість, подарунки та квіти. Звичайно, ґавляйтери, ґенерали, винахідники і промисловці все ще приходили прохати її протекції, але в їхніх голосах вже почувався острах, що так контрастував з підлесливим тоном недавніх днів.

— „Кепські справи . . . — говорив один з них; потім другий: — «Ми маємо неприємності . . . ми програємо війну!"

Їй здавалося, що вона помічає ворожі погляди візитерів, яких вона розчарувала. Її нерви напружились, вона стала відчувати, що й інші трималися віддалік неї.

Це були дні великого страху. Ольжин шофер від'їхав якось уночі і зник, хоч її авто таємничо повернулось, вичищене й вимите. Чи мала вона замельдувати на поліції зникнення шофера? Чи його спіймало ґестапо?

В дійсності Ольга мало знала про свого шофера і про його способи передавати її повідомлення до Москви. Ольга згадувала той день, коли вона вперше погодилась на цю дуже небезпечну роботу, погодилась на пропозицію росіянина підчас дипломатичного банкету перед війною.

— Ми не можемо гаяти часу, — сказав він їй. — Незабаром почнеться війна і Польща зазнає першого удару. Якщо ви хочете врятувати вашу країну, якщо згодні допомогти нам, ви мусите використати своє становище.

В цей час до них наближався нацистський дипломат, але актриса й оком не моргнула:

— Як я можу допомогти вам? Скажіть мені швидше!

— Ваш шофер — один із наших. Виконуйте його інструкції.

А коли росіянин відійшов, нацист вклонився і поцілував її тремтячу руку:

— Вчора ввечері ви дали в театрі прекрасну виставу, — сказав він. — Я не міг цілий вечір відірвати від вас очей.

Тепер, п'ять років пізніше, Ольга знову думала про цю розмову. Часто, коли альянтські бомбардувальники гули над головою, коли совєтські армії продиралися через німецькі лінії оборони, вона думала, що її праця не пішла на марне. Її нотатки виконали своє призначення.

„ВАША МІСІЯ ВЖЕ СКІНЧЕНА".

Під самим носом у Гітлера вона дурила ґестапо. Що їй до того, що люди вважають її за „нацистку" і „зрадницю"?

Та коли зник, можливо, загинув її співпрацівник, день розплати здавалось наблизився. А що, як надходить її черга? Бій шаленів уже на передмістях Берліну.

Зачувши дзвоник, Ольга механічно відчинила двері. Їй здавалося, що людину, яка, не чекаючи на запрошення, вскочила до її покою, вона вже колись бачила.

— Ваша місія вже скінчена! — сказав він просто. — Нема чого більше хвилюватись. Ваш „шофер" у безпечному місці. Переховуйтесь. Совєтська армія буде тут за тиждень.

Коли пізніше Ольга вийшла з бункеру перевтомлена, але з почуттям тріюмфу, російський полковник завітав до неї з пильним запрошенням відвідати Москву.

Повернулась Ольга з Москви героїнею Совєтського Союзу, з найвищою відзнакою, якою тепер пишається в Берліні, де вона жила і грала кілька років, де перебула всю війну. («The People r. 3337»)

Збори СУМ'у в Гайденав

19 вересня в таборі Гайденав відбулися загальні збори членів СУМ'у з участю керівників таборових установ і організацій.

З цієї нагоди старанно приоздобили театральну залю. За столом президії яснів великий металевий Тризуб Володимира Великого. Сцену прикрашало гасло: «Молодь — то цвіт нації, її краса і сила».

Збори відкрив голова спілки п. Яровий. У змістовній промові він окреслив великі й почесні завдання, що стоять перед українською еміґраційною молоддю. У виконанні тих завдань провідна роля належить СУМ'у, як організації, що стоїть поза партіями і має виховувати нашу молодь в дусі безмежної любови і відданости до свого краю та поширювати її загальний світогляд.

Душпастирі православної та гр.-кат. церков, а також комендант табору, що виступили на зборах, гарячими словами закликали юнаків і юначок плекати благородні традиції славної минувшини українського волелюбного народу, а також побажали їм якнайкращих успіхів у праці.

Останньою точкою порядку денного було прийняття нових членів. 16 хлопців і дівчат поповнили ряди СУМ'у. Тим часом до президії надійшло ще 46 заяв про прийняття до спілки.

Після зборів відбулася забава-гра, в супроводі таборової джаз-оркестри.

В. БЛАКИТНИЙ

Подяка

Складаю щиру подяку всім, що в якийнебудь спосіб своєю працею спричинилися до гідного привітання Голови Греко-Католицької Церкви на Німеччину, Апостольського Візитатора й Адміністратора о. Миколая Вояковського в часі його візитації табору в Гайденав у неділю 15 вересня ц. р.:

О. Протопресвітерові С. Іванчукові, о. Мітратові І. Губаржевському, проф. Ґебі за привітання о. Візитатора при вступі в табір; церковним хорам: православному й гр.-католицькому за їхні хорові виступи; таборовому хорові під орудою п. дир. Тамарченка й всім паням, панам та дітям дитячого садка, народньої школи й ґімназії за урядження академії на честь Достойного Гостя; церковному братству за щиру поміч; усім паням і панам за труди в підготовці й переведенні прийняття; п. Командантові УНРРА за велику поміч.

о. Ф. ПОБІГУШКА
Гр.-кат. душпастирська станиця в Гайденав.

ЧИТАЙТЕ І ПОШИРЮЙТЕ НАШ ЧАСОПИС!

РЕДАҐУЄ КОЛЕҐІЯ
Адреса редакції: D. P. Camp (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.
Вид. і друк. Кооп. В—ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 289

Давнє і сьогодні

В неділю на Службі Божій почули ми від нашого о. пароха радісну вістку, що до нашого табору загостить найвищий достойник гр.-кат. церкви в Німеччині, Апостольський Візитатор, о. Микола Вояковський. І радісно забилися наші серця тут, на далекій чужині. Надія вступила в наші душі.

Вертаюсь додому. Мов живі, виринають у пам'яті давно минулі часи. Останній рік перед першою світовою війною. Великий будинок тернопільської мужеської ґімназії, а на противній стороні—приватний невеликий дім, де тимчасово приміщена учительська жіноча українсько-німецька семінарія. Ранком одною стороною вулиці спішать хлопці, другою—дівчата. Між хлопцями помітна струнка постать учня 5 кляси ґімназії Миколи Вояковського, що жваво про щось розмовляє з товаришами. В спорті і в науці він перший.

Минає час. Російська інвазія. Знову зустрічаю його, як учня 7 кляси ґімназії. Молода людина з широким світоглядом. Цікавиться політикою. Відчуває, що для нас надходить вирішальний момент, і в товариській гутірці залюбки розправляє про зміни, що мають статися в історії та географії Европи.

Незабутній 1918 рік. В перших днях листопада, йдучи ранком до школи, бачимо молодих студентів з крісами на раменах. Між ними в довгому студентському плащі і Микола Вояковський.

Кожного осіннього ранку стоїть він перед будинком Міщанського Братства, де збираються молоді добровільці. Ось вони йдуть на вишкіл. Попереду Микола Вояковський. Щасливий, усміхнений, бадьорий. На юне чоло низько спущена стрілецька мазепинка, на якій блищить тризуб. Часто бачу його на вулицях Тернополя, як весь заболочений мчить кудись на коні. Кивне головою, але на розмову нема часу. Не раз зустрічаю молодого стрільця в товаристві батька-священика, вдоволеного, що його наймолодший придався вітчизні.

Люта зима. Горобці на телефонних дротах замерзають. В позашкільних годинах працюю в польовому шпиталі. І тут якось зустрічаю молодого стрільця. Відходить на фронт. Його проваджають батько і сестри. Мати з тамтого світу благословляє на велике діло.

Минає багато літ. Події чергуються, немов у калейдоскопі. Друга світова війна. Еміґрація. По розпаді Німеччини, їдучи в Баварію, довідуюся, що о. Микола Вояковський—найвищий достойник греко-католицької церкви в Німеччині—Апостольський Візитатор. І знову перед очима стрункий, повний запалу, ідейний січовий стрілець. Чи таким і залишився?

Чую віднаших багато доброго про о.Візитатора. Правдивий батько еміґрації та її головний опікун. Заступник українських скитальців перед Святим Отцем

І знову по довгих роках бачу його в нашому таборі, далеко від рідної землі. Виглядом змінився. Слухаю його проповідь. Такий самий, як і був — гарячий патріот, апостол єдности українських вигнанців. Своїми теплими, повними батьківської любови словами приніс він нам неначе цілющий бальзам на зболілу еміґрантську душу. Відкинув зневіру і збудив надію на майбутнє, що криється в глибині душі кожного з нас.

Преподобний Отче Візитатор! Коли б Ваші слова сповнилися! Коли б то для нас усіх настав той великий, довго очікуваний день, що в ньому ми припадемо лицем до лона нашої спільної неньки України!

Текля Іваськів

Короткі вістки

** Румунський уряд провадить підготування до виборів, які мають відбутися 10 листопада. Це будуть перші вибори в Румунії з участю жінок. Останні вибори відбулися в Румунії 1937 року.

** Президент ірляндського червоного хреста заявив, що Ірляндія прийме кілька тисяч дітей-скитальців, між ними й українських.

** З Ватикану повідомляють, що папа призначив окремого делеґата для справ утікачів. Єпископ-делеґат буде зайнятий матеріяльною та моральною допомогою втікачам.

** Недалеко Шталяґу 304, в Саксонії, знайдено масові могили — до 200 тисяч — совєтських полонених і в'язнів інших національностей. Совєтська влада заарештувала колишнього коменданта табору і почала розшуки персоналу табору. Навколишнє населення, боячись викриття слідів злочину, перетворило могили на поля картоплі й пшениці.

** Московське радіо стверджує, що в китайській армії є ще цілі японські полки при повній зброї.

** Комісія в справах розшуків воєнних злочинців, яка діє в імени Об'єднаних Народів, виготовила 41-ий список підозрілих у виконанні воєнних злочинів. Новий список обіймає 577 прізвищ.

** Англо-американська влада почала розшуки дорогоцінностей, забраних з інших країн до Німеччини. У зв'язку з цією справою заарештовано багато людей і знайдено багато дорогоцінностей.

* Від 23 вересня провінція Шлезвіг-Гольштайн стає окремою адміністративною округою в англійській окупаційній зоні. Домагання данської меншости прилучити північний Шлезвіг до Данії відкинуто.

* Колишній ґавляйтер Кельну Йозеф Ґроґе, — один із перших п'ятнадцяти членів націонал-соціялістичної партії, заарештований англійською поліцією. Він був останнім ґавляйтером, який досі переховувався.

* Як подає філіппінський часопис «Маніля Дейлі Кронікл», новій філіппінській державі загрожує громадянська війна. Розпочинаються селянські заворушення. Щоб приборкати повстанців на острові Люсоні, кинуто в бій військо.

* Перед закінченням Нюрнберзького процесу, кореспондент американського часопису «Старс енд Страйпс» запитав підсудних, якого вироку кожен із них чекає. Відповіді дано такі: Шахт, Нойрат і фон Папен гадають, що їх помилують, Деніц, Редер, Йодль, Бальдур фон Шірах і Штрайхер сподіваються довготермінового ув'язнення, Інші ждуть смертного вироку.

* Молотов заявив про майбутнє польських західніх кордонів. Він сказав, що рішення у цій справі винесено вже на потсдамській конференції і не може бути мови про будьякий перегляд цього питання. Польське населення на схід від лінії Керзона перейшло на західні терени, а німці з цих теренів відійшли на захід.

** На засіданні Ради Безпеки більшістю семи голосів проти двох відкинуто внесок совєтського делеґата, щоб Англія та Америка дали відомості про кількість їхніх військ та військових баз у країнах, які є членами ОН.

** Уряд США надіслав ноту урядові Совєтського Союзу, в якій домагається припинити дальший вивіз Совєтами угорської індустрії. Американський міністер Клетт заявив, що США не висилатимуть до Угорщини жадних товарів доти, доки Совєти не припинять реквізиції угорського майна.

** 13 жовтня у Франції відбудеться референдум у справі прийняття нової конституції. Генерал де Голь висловився проти нової конституції.

** Міністер Великобританії Моррісон у радієвій промові заявив, що в найближчому часі в Англії буде удержавлено 600 електровень та частину залізо-сталевої індустрії.

** Генерал Айзенговер незабаром проведе інспекцію американських військ у Европі, після чого відвідає Англію.

** Американська військова влада в Австрії видала Чехословаччині 63 воєнних злочинців.

** Делеґат Совєтської України на засіданні Ради Безпеки зажадав примусового повернення до своїх країв дітей-сиріт з таборів ДП, бо, за його словами, ці діти виховуються у фашистському дусі. Англійський делеґат гостро спротивився заяві делеґата Совєтської України.

** Англійська військова влада змусила вісім совєтських кореспондентів повернутися з англійської зони до Берліну.

** На грецькому кордоні дійшло до нових сутичок між югославсько-альбанськими та грецькими військовими загонами. Англійські війська в цих боях участи не беруть.

** Англійська преса відзначає пригноблення в Москві, викликане звільненням Воллеса. В коментарях преса висловлює думку, що звільнення Воллеса дасть Совєтам зрозуміти, що американська зовнішня політика не піде на дальші уступки, а твердо боронитиме своїх інтересів.

Але з роками виявилося, що бути другом і фавориткою Гітлера не так то й легко: ця дружба приносила не тільки радість, подарунки та квіти. Звичайно, ґавляйтери, генерали, винахідники і промисловці все ще приходили прохати її протекції, але в їхніх голосах вже почувався острах, що так контрастував з підлесливим тоном недавніх днів.

— „Кепські справи . . . — говорив один з них; потім другий: — «Ми маємо неприємності . . . ми програємо війну!"

Їй здавалося, що вона помічає ворожі погляди візитерів, яких вона розчарувала. Її нерви напружились, вона стала відчувати, що й інші трималися віддалік неї.

Це були дні великого страху. Ольжин шофер від'їхав якось уночі і зник, хоч її авто таємничо повернулось, вичищене й вимите. Чи мала вона замельдувати на поліції зникнення шофера? Чи його спіймало гестапо?

В дійсності Ольга мало знала про свого шофера і про його способи передавати її повідомлення до Москви. Ольга згадувала той день, коли вона вперше погодилась на цю дуже небезпечну роботу, погодилась на пропозицію росіянина підчас дипломатичного банкету перед війною.

— Ми не можемо гаяти часу, — сказав він їй. — Незабаром почнеться війна і Польща зазнає першого удару. Якщо ви хочете врятувати вашу країну, якщо згодні допомогти нам, ви мусите використати своє становище.

В цей час до них наближався нацистський дипломат, але актриса й оком не моргнула:

— Як я можу допомогти вам? Скажіть мені швидше!

— Ваш шофер — один із наших. Виконуйте його інструкції.

А коли росіянин відійшов, нацист вклонився і поцілував її тремтячу руку:

— Вчора ввечері ви дали в театрі прекрасну виставу, — сказав він. — Я не міг цілий вечір відірвати від вас очей.

Тепер, п'ять років пізніше, Ольга знову думала про цю розмову. Часто, коли альянтські бомбардувальники гули над головою, коли совєтські армії продиралися через німецькі лінії оборони, вона думала, що її праця не пішла на марне. Її нотатки виконали своє призначення.

„ВАША МІСІЯ ВЖЕ СКІНЧЕНА".

Під самим носом у Гітлера вона дурила гестапо. Що їй до того, що люди вважають її за „нацистку" і „зрадницю"?

Та коли зник, можливо, загинув її співпрацівник, день розплати здавалось наблизився. А що, як надходить її черга? Бій шаленів уже на передмістях Берліну.

Зачувши дзвоник, Ольга механічно відчинила двері. Їй здавалося, що людину, яка, не чекаючи на запрошення, вскочила до її покою, вона вже колись бачила.

— Ваша місія вже скінчена! — сказав він просто. — Нема чого більше хвилюватись. Ваш „шофер" у безпечному місці. Переховуйтесь. Совєтська армія буде тут за тиждень.

Коли пізніше Ольга вийшла з бункеру перевтомлена, але з почуттям тріюмфу, російський полковник завітав до неї з пильним запрошенням відвідати Москву.

Повернулась Ольга з Москви героїнею Совєтського Союзу, з найвищою відзнакою, якою тепер пишається в Берліні, де вона жила і грала кілька років, де перебула всю війну. («The People г. 3337»)

Збори СУМ'у в Гайденав

19 вересня в таборі Гайденав відбулися загальні збори членів СУМ'у з участю керівників таборових установ і організацій.

З цієї нагоди старанно приоздобили театральну залю. За столом президії яснів великий металевий Тризуб Володимира Великого. Сцену прикрашало гасло: «Молодь — то цвіт нації, її краса і сила».

Збори відкрив голова спілки п. Яровий. У змістовній промові він окреслив великі й почесні завдання, що стоять перед українською еміґраційною молоддю. У виконанні тих завдань провідна роля належить СУМ'у, як організації, що стоїть поза партіями і має виховувати нашу молодь в дусі безмежної любови і відданости до свого краю та поширювати її загальний світогляд.

Душпастирі православної та гр.-кат. церков, а також комендант табору, що виступили на зборах, гарячими словами закликали юнаків і юначок плекати благородні традиції славної минувшини українського волелюбного народу, а також побажали їм якнайкращих успіхів у праці.

Останньою точкою порядку денного було прийняття нових членів. 16 хлопців і дівчат поповнили ряди СУМ'у. Тим часом до президії надійшло ще 46 заяв про прийняття до спілки.

Після зборів відбулася забава-гра, в супроводі таборової джаз-оркестри.

В. БЛАКИТНИЙ

Подяка

Складаю щиру подяку всім, що в якийнебудь спосіб своєю працею спричинилися до гідного привітання Голови Греко-Католицької Церкви на Німеччину, Апостольського Візитатора й Адміністратора о. Миколая Вояковського в часі його візитації табору в Гайденав у неділю 15 вересня ц. р.:

О. Протопресвітерові С. Іванчукові, о. Мітратові І. Губаржевському, проф. Ґебі за привітання о. Візитатора при вступі в табір; церковним хорам: православному й гр.-католицькому за їхні хорові виступи; таборовому хорові під орудою п. дир. Тамарченка й всім паням, панам та дітям дитячого садка, народньої школи й ґімназії за урядження академії на честь Достойного Гостя; церковному братству за щиру поміч; усім паням і панам за труди в підготовці й переведенні прийняття; п. Комендантові УНРРА за велику поміч.

о. Ф. ПОБІГУШКА
Гр.-кат. душпастирська станиця в Гайденав.

ЧИТАЙТЕ І ПОШИРЮЙТЕ НАШ ЧАСОПИС!

СПРАВА, ЯКОЇ НЕ МОЖНА НЕХТУВАТИ.

У таборі Гайденав мешкає багато селян, відірваних від праці в сільському господарстві з причин війни. Значна частина їх відстала від того рівня, на якому стоїть тепер аґрикультура на Заході. Пам'ятаючи, що не доведеться довго сидіти в унрівських таборах, наші хлібороби мусять, не гаючи часу, взятися до науки.

Враховуючи безперечну необхідність підвищення кваліфікації селян, Український Університет в Гайденав відкрив при сільсько-господарському факультеті досить широкий курс підготови досвідчених сільських господарів. До програми навчання вводиться ґрунтознавство, загальне та часткове рільництво, садівництво, городництво, лісівництво, тваринництво, вироблення молочних продуктів, освоєння с.-г. машин тощо.

Одначе, з прикрістю мусимо констатувати, що не всі наші таборяни-хлібороби віддають належну увагу навчанню. Багато з них на курси йдуть неохоче, воліючи промарновати час, ніж набути знання. Цим вони шкодять лише самим собі.

П. Т.

ПАМ'ЯТАЙТЕ ПРО ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ СТУДЕНТАМ!

ВИСОКОШКІЛЬНІ СТИПЕНДІЇ «КОДУС»

Комісія Допомоги Українському Студентству («КОДУС») приймає прохання в справі високошкільних стипендій та вимог на зимовий семестр 1946/47 р. Прохання належить вносити через місцеві студентські організації й громади на руки філій комісії в Авґсбурзі, Ганновері, Мюнхені та Реґенсбурзі й представництв комісії в Гайдельберзі, Гіршберзі, Ґеттінґені, Гіссені, Ерлянґені, Карльсруге й Тюбінґені.

Відповідно удокументоване прохання вносити найпізніше до кінця вересня ц. р. Бажані інформації подають філії й представництва.

УКРАЇНСЬКЕ АКАДЕМІЧНЕ ДОПОМОГОВЕ ТОВАРИСТВО У ФРАНЦІЇ

У Парижі створено Українське Академічне Допомогове Товариство, що має дбати про українське студентство, допомагати українським науковцям, вступати у зв'язки з подібними українськими та чужинецькими установами і загалом підтримувати українську науку та вищу освіту молоді.

Головою цього товариства обраний др. Ю. Русов, а секретарем п. А. Ковальська.

ДО УВАГИ НАШИХ ЧИТАЧІВ

Незабаром виходить з друку в серії «Бібліотечка «Луни» вип. 1.—«Вибрані новелі» Василя Стефаника.

ОГОЛОШЕННЯ

Хто знав би щось про мого сина **Козака Веніяміна**, 20 років, що останнім часом був коло Познаня, прошу подати відомості на адресу: München, Dachauer Str. 9/II, LUPW. Батько **Козак Пантелеймон.**

Близькі і знайомі з Жукова, пов. Золочів, подайте про себе вістку. **Матвіїв Василь.** Schloß Hirschberg, Post Eberfüng, b. Weilheim. (Oberbayern).

РЕДАҐУЄ КОЛЕҐІЯ
Адреса редакції: D. P. Camp (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.
Вид. і друк. Кооп. В—ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 289

„ЕСНО“ — UKRAINIAN NEWSPAPER

Ціна 50 пф.

ЛУНА

ч. 34 УКРАЇНСЬКИЙ ЧАСОПИС РІК 1.

ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА ТИЖДЕНЬ

Неділя
6 жовтня 1946 р.

Схід сонця 7 год. 9 хв.
Захід сонця 18 год. 24 хв.

Нед. 17-та по п'ятд.
Св. мчч. Андрія, Івана, Петра й Антонини.

5.=X. 1657. Вибір Івана Виговського гетьманом.

НАРАДИ В ПАРИЖІ

ВЕЛИКА П'ЯТІРКА

Париж. 3-го жовтня у французькому міністерстві закордонних справ відбулося засідання міністрів закордонних справ чотирьох великодержав з китайським міністром закордонних справ Хі Хін-ванґом. Міністри обговорили головно питання реґляменту для пленарних засідань Мирової Конференції, які розпочнуться в понеділок.

Найважливішим осягом останніх днів нарад в Парижі було схвалення компромісової пропозиції для вільної держави Трієсту в політичній комісії у справах Італії.

Компромісову пропозицію щодо Трієсту внесено в останній момент. Вона була вислідом переговорів між американським міністром Бернсом та французьким міністром Бідо.

Комісія рекомендує ґарантувати незалежність і недоторканість вільної держави Трієсту. Зона демілітаризується. Ґубернатора призначає Рада Безпеки по згоді Югославії та Італії. Він мусить дбати про додержання статуту. Державний апарат повинен підлягати обраному народніми зборами урядові, який матиме лише обмежені права. В економічному відношенні новий французький проект передбачає: 1. спорудження нової вільної гавані; 2. заборону творення осібних зон і 3. вільне транзитне сполучення.

ВЕЛИКА ЧВІРКА

Міністри закордонних справ зберуться для дальших нарад. Вони мають прийти до згоди в таких точках: 1. укладення остаточного тексту п'яти договорів; 2. підписання цих договорів; 3. визначення речення для попередніх переговорів відносно мирового договору з Німеччиною; 4. голосування в цих питаннях з пленарним засіданням ОН. Одночасно можна припускати дискусії в питаннях, в яких, так званий, слов'янський бльок був переможений голосуванням підчас засідань комісій.

Оборона Дарданель—справа Туреччини

Заступник міністра закордонних справ США Ечісон, розглядаючи справу нової ноти Совєтського Союзу, заявив, що Америка, як член ОН, цікавиться всіма міжнародніми проблемами. Питанню Дарданель США присвячують спеціяльно багато уваги. Американське становище в цій справі є непорушне. Оборона та адміністрація Дарданель належить лише Туреччині. Тому кожна аґресія на Дарданельські протоки буде поставлена на обговорення в Раді Безпеки.

«Засмічення» в колгоспах

Москва. Згідно з повідомленнями московського радіо, Верховний Совєт і Центральний Комітет комуністичної партії СССР видали декрет про чистку колгоспних управ від шкідливих елементів. Підступ, кар'єризм, розтрати державних коштів набувають загрозливого характеру серед відповідальних колгоспних керівників. Останнім часом у колгоспах виявлено багато розтрат і зловживань; у зв'язку з цим совєтський офіційний орган «Правда» пише навіть про «пожвавлення приватної ініціятиви в Совєтському Союзі». На підставі декрету Совєт міністрів ухвалив: протягом двох місяців «притягти до судової відповідальности всіх винуватців, щоб, таким чином, відновити демократичний порядок».

ВИРОК В НЮРНБЕРЗІ

Нюрнберґ. 30 вересня й 1 жовтня ц. р. оголошено вирок Міжнародного Військового Трибуналу організаціям націонал-соціялістичного режиму та 21 обвинуваченому.

Обвинувачувані організації—штурмові відділи, державний кабінет, генеральний штаб і головне командування Вермахту визнано за незлочинні. Винними визнано: корпус політичних керівників, райхсґав і крайсґавляйтери, їх штаби, а також місцеві керівники груп. Керівники бльоків і осередків виключаються. Далі—СС, звичайні озброєні СС, з усіма організаціями, що до них примикають. Вийняток становлять кіннотники (райтер) СД, таємна польова поліція, прикордонна і митна охорона. Гестапо визнано за злочинну організацію.

Трибунал роз'яснив, що кожного члена організації, визнаної за злочинну, може бути притягнено до обвинувачення.

У вівторок першого жовтня було оголошено вирок 21 обвинуваченому.

На кару смерти через повішення засуджено:

1. Колишнього маршала та шефа німецького летунства Ґерінґа.
2. Колишнього міністра закордонних справ фон-Ріббентропа.
3. Ідеолога націонал-соціялізму, колишнього міністра для окупованих східніх областей Розенберґа.
4 та 5. Колишніх керівників німецького командування збройних сил Кайтеля та Йодля.
6. Колишнього генерального губернатора для Польщі Франка.
7. Колишнього міністра внутрішніх справ Фріка.
8. Колишнього шефа СД і СС в Австрії Кантенбруннера.
9. Колишнього генерального уповноваженого для справ вербування робочої сили Завкеля.
10. Колишнього редактора антижидівського часопису «Штірмер» Штрейхера.
11. Колишнього уповноваженого для справ Австрії Сейс-Інкварта.
12. Колишнього заступника Гітлера — Бормана (засуджено заочно).

На досмертне ув'язнення засуджено:

1. Колишнього заступника Гітлера до 10. 5. 1941 р. Гесса.
2. Колишнього президента німецького банку Функа.
3. Колишнього командувача німецької фльоти Редера.

На 20 років ув'язнення засуджено:

1. Колишнього міністра озброєння Шпеєра.
2. Колишнього керівника гітлерівської молоді Шіраха.

На 15 років ув'язнення засуджено:

1. Колишнього міністра господарства Нойрата.

На 10 років ув'язнення засуджено:

1. Колишнього командувача німецьких підводних човнів та шефа німецького уряду після Гітлера—Деніца.

Підсудних Папена, Шаха і Фріче звільнено від вини і кари.

Як повідомляють з Нюрнберґу, троє засуджених Міжнароднім Трибуналом на кару смерти через повішення — фон-Ріббентроп, Сейс-Інкварт та Завкель звернуться до Союзної Ради в Берліні з проханням про помилування. Засуджений на смерть колишній шеф головного командування збройних сил фельдмаршал Кайтель просить, щоб вирок смерти через повішення було замінено на розстріл. Засуджені Гесс, Шпеєр та Деніц звернуться до Союзної Ради з проханням про зменшення терміну кари ув'язнення.

Міжнародній Трибунал повідомив, що вирок над засудженими на смерть буде виконано 16 жовтня 1946 року.

СОВЄТСЬКИЙ СУДДЯ НЕ ЗГОДЖУЄТЬСЯ З ВИРОКОМ

Голова Міжнароднього Військового Трибуналу Льоуренс, після оголошення присуду, повідомив, що совєтський член трибуналу, полковник Покровський, в багатьох точках не згоджується з вироком суду.

Совєтський член суду вважає, що Шах, Папен і Фріче мали б бути визнані за винних.

Далі совєтський член суду тієї думки, що уряд, генеральний штаб і головне командування вермахту мали б бути оголошені злочинними організаціями.

Нарешті, він вважає, що Рудольф Гесс мусив би бути засуджений до кари смерти.

Голова трибуналу Льоуренс сповіщає, що суд долучить до вироку осібні думки совєтського члена суду.

Провідник гр.-католицької церкви на Німеччину, Апостольський Візитатор і Адміністратор о. Н. Вояковський у таборі Гайденав

У неділю 15 вересня ц. р. завітав до табору Гайденав Провідник гр.-кат. церкви на окуповану альянтами Німеччину, Апостольський Візитатор о. Н. Вояковський, що в цьому місяці переводив візитацію таборів українських виселенців на англійській зоні.

О год. 9½ перед полуднем привітали о. Візитатора представники обох церков; від гр.-кат. церкви — о. Протопресвітер С. Іванчук, а від православної — о. Мітрат І. Ґубаржевський, а також представники таборян у привітальній брамі при вступі в табір. Представник таборян проф. В. Ґеба зустрів достойного Гостя за давнім українським звичаєм — хлібом і сіллю. А при вступі в церкву привітав його душпастир таборової гр.-кат. душпастирської станиці о. др. Ф. Побігушка передачею церковних ключів.

Урочисту службу Божу відправив о. Візитатор в асисті шістьох священиків. При кінці виголосив півторагодинну проповідь, в якій, між іншими думками, підкреслив конечну потребу Христової науки для морального піднесення гідности жінки взагалі, а української жінки на еміґрації зокрема. Вона ж бо наражена на виїмкову небезпеку морального упадку в ненормальних умовинах таборового побуту. Висока гідність християнської жінки освячується маєстатом законної жінки й матері, якої ідеал зреалізований в особі Найсвятішої Матері, Пречистої Діви Марії.

Вірні обох релігій, що вщерть виповнили церкву, вислухали змістову проповідь з повною увагою, а наведений приклад з життя, яким Проповідник ілюстрував велич материнської любови й її посвяти для дитини, порушив до сліз слухачів. Сильною анострофою до місцевого душпастиря, зв'язаною з відданням церковних ключів у його руки, кінчив свою проповідь о. Візитатор, вияснивши символічне значення цього гарного церковного звичаю передачі ключів Голові церкви при його відвідинах вірних. Ключі — це символ сили й впливу слів, виголошених ним при нагоді таких відвідин на душі приявних, які він засіває своїми думками, замикає немов оцими символічними ключами й передає їх до дальшого проводу шляхом Христових заповідей місцевому душпастиреві.

По Службі Божій зібралися представники всіх таборових установ та організацій і представники таборового суспільства обох віроісповідань з представниками місцевої УНРРА в просторій залі дитячого садка, щоб спільно вгостити Дорогого Гостя. На привітання, виголошені кількома таборянами, відповів о. Візитатор довшою мовою.

У відповіді, зверненій до представниці жіноцтва, о. Візитатор підкреслив ще раз вагу збереження гідности жінки в тяжкому повоєнному часі, а в зв'язку з цим і вагу переведення й розвою Жіночої Організації, що повинна всю свою діяльність у першу чергу спрямувати на рятування жіночої молоді, якій таборове життя, може, найбільше загрожує упадком. Великий відсоток молоді опинився по таборах без опіки батьків, а навіть ближчої чи дальшої рідні, зданий на свій власний розум. Змушена часто до перебування у спільних бараках з мужеською молоддю, позбавлена відповідного проводу й опіки старших осіб, стає густо-часто жертвою таких таборових умовин, марнується і пропадає для церкви й народу. Тож одним з найважніших завдань таборових жіночих організацій є опіка цією молоддю і чуйний нагляд над її здоровим вихованням.

Другою не менш важливою проблемою сьогоднішнього таборового життя є опіка над хворими. Санітарний стан по деяких таборах, що в них живуть наші люди, незадовільний. Поширюються усякі недуги, зокрема сухоти. Треба багато праці, зусиль та взаємної допомоги, щоб не допустити до ще більшого поширення недуг серед наших людей.

Нова думка, яку підніс о. Візитатор, це загальна допомога студіюючій молоді, якій щораз трудніше приходиться проводити свої студії. На взір допомоги цій молоді, як це увійшло вже в практику навіть у матеріяльно багатих західно-европейських народів, заохочував о. Візитатор до такого конкретного способу допомоги, щоб наші табори, родини, а навіть поодинокі особи, що були б у змозі до такого діла, брали на постійне удержання когось одного чи й більше зі студіюючої молоді. Так ці студенти стали б немовби членами цих родин.

У цей спосіб можна б створити сприятливі умовини для студій багатьох із студентів, що сьогодні такої можливости не мають.

В кінці за побажання, висказані представником місцевої УНРРА, подякував о. Візитатор зі запевненням, що український нарід у всій своїй історії стояв і боровся за ті ідеали, що лягли в основу всіх правдиво демократичних державних устроїв.

Святочною академією, виконаною таборовим хором, закінчився цей день у житті мешканців табору Гайденав, що зоставив такі гарні й сильні спомини в їхніх душах.

о. др. Ф. Побігушка

Провідник гр.-кат. церкви, Апостольський Візитатор о. Н. Вояковський в супроводі о. Протопресвітера о. Іванчука, провідника таборової гр.-кат. душпастирської станиці о. д-ра Ф. Побігушки та настоятеля української автокефальної православної церкви в Гайденав о. Мітрата І. Ґубаржевського.

Плями на сонці перешкоджають радіопередачі

26 вересня 24 години підряд загальна короткохвильна радіопередача в Гамбурзі була майже перервана. Трансатлянтійські, комерційні та пресові служби особливо потерпіли від цього. Переобтяжені довгохвильні передачі та каблеві сполучення неспроможні були прийняти весь матеріял. Затруднення в радіопередачі виявилося і 30 вересня, саме в час передачі вироку з Нюрнберґу. Природа ще раз демонструє, що вона могутніша, ніж весь людський винахідницький геній.

Причини цього явища треба шукати в підвищеній активності сонячних плям, які виникають періодично і вже не раз спричиняли безладдя в етері, Вже кілька днів зауважено особливо погані умовини радіопередачі. Тепер активність сонячних плям досягла свого максимуму. Можна сподіватися, що в найближчому часі вона затихне, космічне проміння втратить свою інтенсивність, і коротка хвиля знову продовжуватиме свій шлях довкола земної кулі.

З Нової Зеляндії повідомляють про величезні північні сяйва, і, в зв'язку з цим, також про припинення бездротового сполучення. (W).

АРХЕОЛОГІЧНА ЗНАХІДКА

Київ. Археологічна комісія, що вела розкопи в Києві, знайшла людські житла з 13 століття, «спалені в часі татарських наїздів», а в них звуглілі кістяки людей та предмети щоденного вжитку: гребені, посуд, сокири, жорна, прикраси тощо. Під цими оселями відкрито могилу дружинників з 11 століття, а ще глибше — могилу дружинників з 10 століття, що були поховані в дерев'яному ощепі.

МІНЯЮТЬ НАЗВУ АРМІЇ

Берлін. Як офіційно повідомила совєтська військова влада, надалі російська армія має називатися не «червона армія», а «совєтська армія». Дотеперішні назви «червоноармієць» і «червонофлотець» будуть замінені на «салдат» і «матрос».

Французи про війну

Користуючись з мирової конференції, що відбувається в Парижі, французький Інститут Народньої Опінії перевів анкету на тему евентуальної майбутньої війни. Інститут поставив два питання і одержав дуже характеристичні відповіді.

На перше питання, яке звучало: «Якби вибухнув конфлікт між Совєтським Союзом і США, то по чиїй стороні була б ваша симпатія?» — за США висловилося 40%, за Росію — 21%, за жадним з них — 32%, а 7% осіб заявили, що взагалі на цю тему не мають виробленої думки.

Друге питання звучало: «Чи пан(і) бажали б, щоб Франція трималася здалеку від цього конфлікту?» 82% осіб відповіло на це питання «так», 13% — «ні», а 5% не висказало своєї думки.

Як видно з результатів анкети, республіканські французи другої половини XX ст. дуже подібні до своїх Бурбонів, що жили півтора століття тому назад: «нічого не забули, нічого не навчилися». Безсторонні обсерватори мусять з жалем ствердити, що в тих елементах французького мислення знаходиться поважна частина причин, через які Франція перестала бути великодержавою.

Кілька слів на прощання

У складі дирекції УНРРА прийшла в наш табір п. Франсуа. На неї припали тяжкі й складні обов'язки референта суспільної опіки, а пізніше і референта культурно-освітньої ділянки. І п. Франсуа завжди виконувала їх добре. За короткий час вона зробила дуже багато в справі допомоги нашим дітям, жіноцтву, хворим — усім, хто в першу чергу цього потребував.

Не одна дитина або дорослий таборянин чи таборянка носить у своїй душі щиру подяку до п. Франсуа за подану допомогу. Найбільш зобов'язані п. Франсуа сироти, яким вона завжди щедро допомагала. На далекій чужині сироти особливо відчувають опіку про них, і саме тому п. Франсуа залишиться в їх пам'яті, як сердечна, добра й щира опікунка.

Не можна обминути і значення дружньої співпраці п. Франсуа з жіночою організацією. Ми, жінки, і, зокрема, працівниці жіночої управи, добре знаємо, як багато зробила п. Франсуа для українських жінок в Гайденґав.

Дуже жаль, що п. Франсуа нас залишає. Це для нас велика втрата. Ми втрачаємо щирого приятеля і співпрацівника. Але ми віримо, що теплі спогади про нашу співпрацю і почуття сердечної вдячности за щиру приязнь п. Франсуа до українського народу, що вписує нині трагічні сторінки в книгу своєї історії, довго будуть жити в наших серцях разом

з бадьорим і привітним образом п. Франсуа.

О. ГУБАРЖЕВСЬКА
Референт суспільної опіки Жіночої Організації в Гайденав.

ГРІШ НА ДОПОМОГУ НАШІЙ СТУДІЮЮЧІЙ МОЛОДІ — ЦЕ НЕ МИЛОСТИНЯ, А НАЙКРАЩИЙ ВКЛАД ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ СКАРБНИЦІ!

КОРОТКІ ВІСТКИ

** Токіо. Більшість із 27-ми воєнних злочинців заявили на суді своїм оборонцям, що вони воліють скорше вмерти, ніж обвинувачувати в воєнних злочинах японського імператора Гірогіто.

** Франкфурт. Генерал Мек Нарні заявив, що в наступному картковому періоді денна кількість кальорій для німецького населення буде підвищена до 1550.

** Ню-Йорк. В Америці будують новий завод, що вперше в історії буде гнаний атомовою енерґією. Кошти продукції будуть на 26 відсотків вищі, ніж у фабриках, порушуваних електричним струмом або вугіллям.

** Єрусалим. За словами трансйорданського короля Абдулла, Трансйорданія і Ірак думають злучитися в один союз. Обидва краї затримають свою незалежність, одначе провадитимуть спільну мілітарну, політичну, культурну й закордонну політику.

** Арользен. Директор УНРРА на Німеччину Маєр Коґен перевів редукцію персоналу УНРРА. З першим жовтня звільнено 1753 службовців, залишилося 2900.

** В Берліні оголошено повідомлення про підписання договору між Францією, Англією та США щодо плавби на Райні.

** Прем'єр польського тимчасового уряду Осубка Моравські підписав відозву до польських виселенців про повернення додому.

** В США знайдено нову якусь бактерійну отруту. Лише недавно хемікам вдалося ізолювати ту отруту і випродукувати її в більшій кількості. Смерть людини спричинюють мікроскопічно малі дози тієї речовини. 16 куб. сантиметрів досить, щоб убити 180 мільйонів людей.

** Арґентінський уряд ухвалив видати 60 німецьких нацистів, які провадили шпигунську діяльність на території Арґентіни.

** В Беоґраді розпочався суд над хорватським митрополитом Степінаком, як воєнним злочинцем.

** У Франції 13 жовтня ц. р. відбудеться всенароднє голосування в справі проєкту нової французької конституції.

** Британська комуністична партія домагається від англійського уряду негайного зірвання дипломатичних зносин з урядом Франка.

** 29 вересня в Південній Персії дійшло до завзятих боїв між урядовими військами та повстанцями. Урядові військові літаки бомбардували укріплення повстанців.

** Турецька преса гостро виступає проти домагань Совєтів щодо Дарданель, поданих у новій ноті до Турецького уряду.

** З 28 вересня в Англії розпочався тиждень пропаґанди Об'єднаних Народів. У всіх церквах буде відправлено Богослуження та виголошено проповіді на тему — утримання миру в світі.

** В Югославії розв'язано американські інформаційні бюра. З приводу цього американська преса висловлює велике обурення. Часопис «Ню-Йорк Таймс» називає уряд Тіто тоталітарно-диктаторським.

** Совєтська окупаційна влада в Австрії видала розпорядження про заборону дальшого переїзду жидам зі Східньої Европи через Австрію до американської окупаційної зони Німеччини.

** Як подають з Парижу, Союзна Комісія розподіляє в Брюселі золото, знайдене в Німеччині. 220 тонн цього золота буде повернено тим країнам, у яких золоті резерви були пограбовані Німеччиною.

** Варшава. Командувача польського корпусу генерала Андерса, 5 інших генералів та 75 офіцерів цього ж корпусу польський тимчасовий уряд позбавив прав польського громадянства. В Варшаві опубліковано текст ноти, висланої польським тимчасовим урядом до уряду Великобританії 5 вересня ц. р., в якій висловлено протест проти вербування польських громадян до англійської армії.

ЖИДІВСЬКЕ АГЕНТСТВО ПРОТИ ТЕРОРИСТІВ

Жидівське аґентство видало комунікат про своє ставлення до жидівських терористичних груп Іргум Цвай Льоймі та Штерна, що діють в Палестині. Аґентство в ультимативній формі звертається до проводу цих груп з вимогою припинити їх терористичну діяльність, яка нагадує часом грабіжницькі напади. Якщо терористичні групи не припинять своєї діяльности аґентство уповноважить нелеґальну жидівську армію Гаганаг почати ліквідацію двох останніх груп.

Нелеґальна радіовисильня Іргум Цвай Льоймі повідомила, що порває всі стосунки з Гаганаг і посилить свою терористичну діяльність.

ЛИСТ З ҐЕТІНҐЕНУ

Як переходить у нас назагал таборове життя і які в ньому є труднощі? Які завдання ширшого національного змісту випливають із тих наших щоденних спостережень? Цими думками хочемо поділитися з читачами.

У нас нині все вже втихомирилось, устабілізувалось і люди взялися за працю або за науку. Але на початках було дуже зле і ми пережили навіть критично-небезпечні хвилі. Але сила ідеї перемогла силу деструкції, за три-чотири місяці невеличкому гурткові сумлінних робітників пощастило опанувати розбурхану стихію і «ввести її в береги». Нині вже маємо «святий спокій», порушуваний тільки дрібними ексцесами недисциплінованих одиниць, головно хоробливих амбітників.

А такі, на жаль, у нас є, хоч і в обмеженім числі. Найбільш прикро те, що це — люди освічені, інколи навіть з високими титулами, але з низьким рівнем громадської культури та з малим життєвим оглядом. Вони все живуть у своїм «мікрокосмі», в маленькій сфері своїх особистих і гурткових інтересів та в обмеженому світі свого світогляду. Але їм бракує не лише «широти дихання», але й широти відчування», тому не мають вони тієї дорогоцінної ознаки нашої нації, що зветься «українським серцем». Брак того «серця», брак відвертости, щирости, простолінійности стає цим інтелектуально-сильним, але етично-слабим нашим людям у великій перешкоді до духового об'єднання й тісного контакту з іншими земляками та сильно перешкоджає процесові творення однодумного, монолітного українського загалу. Світоглядовий провінціялізм цих осіб є теж однією з найбільших перешкод до реального здійснення в сучаснім житті гасла української соборности. Молоде наше покоління своїм здоровим інстинктом відчуває шкідливість такої концепції і в своїй масі цурається тієї дивовижної політики наших амбітних хуторян, що, не зважаючи на зовнішнє культурне обличчя, фактично далеко відстали від життя.

З цього випливають і головні труднощі нашої таборянщини. Далеко не вся наша інтеліґенція розуміє зміст поточної хвилини й свій моральний обов'язок перед нею. Люди, що живуть у своїм думанні старими нормами, безнадійно відстали від «возу історії» й психологічно не в стані «утримати крок» з нашою динамічною сучасністю. Саме через це бракує їм огляду, життєвої перспективи, потрібної широти думання. Тому вони — «повітові політики й дипломати», здатні будувати лише маленьку, теж «повітову» Україну, а не велику в своїм пориві, і в своїм творчім хотінні «Україну нашої героїчної сучасности».

Не маю, проте, найменшого песимізму. Виростає у нас нове покоління, яке матиме й новий світогляд. Сама життєва стихія — її хуртовини й бурі формують і кують той світогляд, усувають всі його дефекти, шліфують його нерівності, роблять його завершеним і досконалим — надають йому рис всеукраїнських, соборницьких. Праця в цьому напрямі хоч яка тяжка й прикра — не йде на марне і вже дає свій перший овоч: сучасна наша молодь, що виростає на чужині, не буде вже ні «східняцькою», ні «західняцькою», а тільки загальноукраїнською — соборницькою. Це мусить усіх нас тішити й морально посилювати.

Як слід поборювати всі ті організаційні труднощі, які створює ідеологічна непогодженість між поодинокими складниками нашого суспільства?

Ліки для того є одні. Моральна сила — сила принципу, сила ідеї, сила хотіння. Будь-які неґативні прояви перебороювати такими ж неґативними проявами — це безцільна річ, це значить лише далі нагромаджувати й побільшувати вже існуюче зло. Тож треба створити й протиставити йому щось світле, могутнє, потужне, щось таке, що імпонувало б і перемагало своїм моральним авторитетом. І, якщо наша українська дійсність випадає нині неповнокровною, якою б ми її хотіли мати, то саме через те, що в деяких її сферах бракує отієї моральної сили; це бачимо ми в житті політичному, громадському, церковному. Звідси походить увесь наш духовий хаос, вся така слідна в наших щоденних відносинах — «нерозбериха», брак провідної думки, брак життєвої логіки. На цім ґрунті і квітне пишно світоглядовий примітивізм та хуторянствуюче політиканство, що лежить колодою на шляху до нашої всенаціональної консолідації й духової соборности. Все це треба перебороти, треба з корінням вирвати.

Ви, мабуть, невдоволені моїми «загальниками» і хочете почути якісь «конкретні рецепти». Ось вони:

В житті національно-політичному: повна ліквідація партійщини (не в культурно-европейськім, а в нашім, українськім, розумінні) і заміна її українською державницькою ідеологією.

В житті національно-громадському: піднесення гасла громадської моралі, громадського обов'язку й громадської відповідальности; виплекання духу взаємної толеранції, виплекання єдиної, всеукраїнської психіки «українця-соборника», нещадна війна супроти концепції «двох Україн» та застосування суворих громадсько-моральних санкцій супроти всіх осіб, які ту концепцію пропаґують або її в тій чи іншій формі підтримують.

В житті національно-церковному: піднесення релігійного життя на рівень, що відповідав би вічній науці Божественного Учителя та пильнування за тим, щоб мертва форма і фарисейський декорум не заступив місце правдивої віри й пов'язаного з нею морального авторитету.

Наша українська сучасність тим часом далеко відбігла від накреслених тут тез. Але якщо б дружніми зусиллями нашого свідомо-патріотичного суспільства пощастило наведені тут гасла здійснити лише на 3/4, — наше національне життя враз би змінило своє обличчя, а перед нашими очима розіслався б широкий, опромінений втіхою, шлях до нашої «рідної хати», до вільної, а тому й щасливої України...

Б. Лисянський

Роковини одного табору

Між рікою Липою і каналом цієї ж назви, недалеко міста Дорстена, у Вестфалії, немов на острові, побудували німці перед другою світовою війною кільканадцять бараків, які були призначені на відпочинкову оселю для німецьких юнаків. Але, в наслідок політичних подій, бараки ці стали місцем кари, ізоляції та поневолення. Німець загородив цю оселю кільчастими дротами і перетворив її в табір для полонених. Польські, англійські, совєтські та інші полонені пересиджували тут в часі війни та чекали на німецьку програну, а разом з цим на власну свободу. В травні 1945 р., коли написи і льозунґи на брамі та на стінах баракових коридорів, що прославляли силу організації і непоборність німецької армії, стали зовсім неактуальними, а то й безглуздими, примістилися тут італійці, які незабаром виїхали до своєї сонячної батьківщини.

З початком вересня минулого року призначила влада ці бараки для польських громадян, насильно вивезених на роботу до Німеччини. В числі цих польських ДП знаходилося тоді 120 українців.

Коли всякого роду офіційні заходи в справі дозволу на зорганізовання окремого українського табору зустрілися з абсолютною відмовою влади, рішено «крутими дорогами» свою ціль осягнути. Кілька метких людей, яким ця справа лежала на серці, почали об'їздити сусідні польські табори і вербувати людей до своєї власної оселі. Справа була невдячна і нелегка. Наші люди, що звикли оглядатися на задні колеса, не вірили в можливість створення власного табору, та, зрештою, не добачували в цьому ніякої майбутности. Але, згодом, по упертій праці, вдалося осягнути те, що в таборі стало більше українців, ніж поляків. По кількаразових заходах у влади удалося осягнути те, що поляків вивезено, а залишено самих українців. Так постав український табір, один-одинокий на цілу Вестфалію з Рурщиною і Надренією.

Почули вже самі наші люди про «чудо у Вестфалії» і почали йти, щоб приписатися в своєму таборі. Брак інтеліґенції давався відчути на кожному кроці. Проведена на швидкуруч статистика виказала 45% неграмотних і майже стільки малограмотних. Треба було за всяку ціну покінчити з неграмотністю. Скільки труднощів — і яких драконських! — зустрічав провід, щоб її зліквідувати.

Молоді, гарячі темпераменти не розуміли назагал важливости освіти, і підшіптувані злими духами, яких провідним кличем були воля і влада, інакше кажучи — магазини в руки народу (так, на жаль, довгий час розумілося у нас владу табору) відкидали пропоновану їм шкільну науку, як «незгідну з поняттями демократії», бо вона обмежувала час їхнього лінивства та безділля. А проте, вдалося заложити школу, яка працювала на три зміни, завдячуючи жертвеній праці наших двох учителів.

Сьогодні неграмотність в нашому таборі зліквідовано. Охочі до науки відвідують вищий шкільний курс, на якому переробляється шкільний матеріял, передбачений для нижчої ґімназії. Зорганізовано шоферські курси, які закінчило вже 100 курсантів і 70% з них посідають німецькі права їзди. Жіноцтво зорганізоване у жіночій секції. Власна столярня і слюсарня працюють для таборових потреб. Дворазові спроби створити пласт не мали успіху через брак кваліфікованого інструктора. Працює драматичний гурток. І все це одними й тими самими руками.

Місцевий чоловічий хор «Думка» під керівництвом п. Осипа Пицка разом з капелею під проводом п. Розена дали кілька гарних концертів в нашому таборі та кільканадцять — в інших таборах. Всі національні й таборові імпрези проведено силами «Думки». Спів «Думки» в церкві звеличує наші Служби Божі. Таборова церква побудована в українському стилі, що є заслугою маляра п. Шавчука. Лікарня з українським фаховим персоналом, з двома відділами — загальним лікарським і зубним — завершили нашу самовистарчальність.

Перевезення половини мешканців нашого табору (спричинене, в значній мірі, власним злочинним елементом, що за довгий час своєї шкідливої діяльности не дочекався чомусь покарання) перервало було працю в таборі. Натомість привезено до нас мадярів, і табір поволі почав затрачувати український характер. Але, при помочі вже великої частини самих таборян, які зрозуміли своє положення, на загальних зборах переорганізовано дотеперішній провід, обрано таборову раду і нового команданта табору. Таким чином таборові знову надано український характер.

21 вересня свя ткував наш табір роковини свого існування. Перед полуднем відправлено було Службу Божу греко-католицького обряду, з участю запрошених священиків і декана. Пополудні відбулися футбольні змагання. Увечері таборяни прослухали з приємністю концерт «Думки» і запрошеного з Гайденав квартету ім. Лисенка. Гучним оплескам не було кінця-краю.

Після концерту відбулася «чашка чаю», в якій взяли участь представники сусіднього польського та мадярського таборів.

Таборянин.

Відозва генерала Мек Нарні

Берлін. Генерал Мек Нарні звернувся з відозвою до втікачів та примусово переселених, що перебувають в американській зоні, пропонуючи їм призадуматись над своїм рішенням не повертатись на батьківщину. Можливості переселення до інших країн дуже малі. На перепоні стоять гострі іміграційні закони. У відозві говориться:

«Політика США завжди старалася і старається підтримувати добровільний поворот примусово переселених осіб. Ми думаємо, що поворот є для них найкращою розв'язкою. Умови поселення в краях західної півкулі не будуть зовсім легкими. Там потрібні в першій мірі малі родини, що розуміються на сільсько-господарській роботі та здібні працювати в підтропічнім кліматі. Поки можна буде набути власну землю, треба буде працювати довгий час як звичайні робітники за дуже малу винагороду. До США виїхало досі протягом п'яти місяців 4500 переселених осіб. У межах дозволеного числа може виїхати туди місячно всього 1100 осіб. Тільки Конґрес США може змінити іміґраційний закон. Для більшости, крім повороту, залишаються такі можливості: після довгорічного чекання поселення, і то в обмеженому числі, в іншій країні, мабуть, на тисячі кілометрів, в рідко заселених околицях, серед важких господарських і кліматичних умовин, або — злиття з німецьким населенням.

Я вибрав цю дорогу, закінчив генерал, щоб поінформувати вас та запобігти поговіркам про легкі, скорі та всеобіймаючі поселенчі пляни і щоб ви, маючи ясний образ, могли самі вирішити ваше майбутнє». («Час»).

Весь табір зустрічав Провідника гр.-кат. церкви, Апостольського Візитатора о. Н. Вояковського.

НОВА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРЕСИ ДП

Франкфурт. Часописи, видавані в центрах ДП, підлягатимуть від 15 жовтня ц. р. тим самим приписам, що й німецька преса. Всю відповідальність за пресу ДП перейме від УНРРА військова управа, вона теж видаватиме ліцензії. Замість 400 публікацій, що появлялися досі, виходитиме лише 35. Це обмеження спричиниться до більшого поширення газет і покращання пресової служби.

Потреба додержання військової безпеки визначить границі свободи преси й слова і не дозволить руїнницьким елементам зловживати нею. Особи, що старатимуться про ліцензію, муситимуть подати офіційну посвідку від військової влади, що ствердить конечність проєктованого видання.

(«Стерс енд Страйпс»)

ОБОВ'ЯЗОК ПРАЦІ ДЛЯ ДП

Відень. На ДП американської зони, Австрії і Відня покладено обов'язок праці. Від 14 ц. м. вони мусять платити за прожиток у таборі: за харчі — 1,2 шилінґа й за мешкання 0,3 шил. денно. За дружину й непрацюючих до 19 років платиться: 0,75 шил за харчі й 0,3 шил. за мешкання від особи. Звільнено від оплати: осіб переслідуваних, осіб, що чекають на репатріяцію, нездатних до праці і зайнятих в адміністрації табору.

ФАХОВЕ ОБЛИЧЧЯ ДП

Польська «Мисль Неподлеґла» (ч. 28, 1946) наводить дані недавнього перепису, проведеного УНРРА.

Фахове обличчя 721.000 переміщених, що перебувають у Німеччині, показує таблиця:

Фах:	Чоловіки:	Жінки:
Рільництво, лісництво та молочарство	45,1%	45,1%
Громадська праця, хатня служба	18,2%	35,4%
Будівництво та подібні фахи	9,5%	2,7%
Будова доріг сполучення та постачання	7,7%	0,8%
Металева промисловість	4,5%	2,9%
Розумові працівники, також учителі	3,9%	5,2%
Гірнича та хемічна промисловість	2,1%	0,1%
Вільні фахи, артисти	1,8%	1,4%
Інші фахи	7,2%	6,5%

В. П. (ГОРДІЄНКОВЕЦЬ)

СЕРПЕНЬ 1919 РОКУ

Цей місяць був місяцем трагічних подій, героїчних рішень, відважних чинів і катастрофальних помилок.

Можемо сказати, що це була кульмінаційна точка нашої визвольної боротьби часів Великого Зриву.

Уряд УНР, який, що б не казали, був консолідуючим центром, позитивним, тобто таким, якого слухали, чи неґативним, проти якого боролися, — втратив у лютому 1919 р. своє стале місце, звідки можливо було хоч будьяк керувати подіями і куди могли збігатися інформації. Він «став на колеса» і пішов у мандри, під час яких завітав і на територію автономної ЗУНР—Галичини, що жила своїм життям. Звідтам йому довелося зі зброєю у руках прориватися до своєї армії, яка теж мандрувала, при чому частина цієї армії примушена була перейти через румунську територію, звідки її випустили на терени ЗУНР обеззброєну та пограбовану; однак, вона не втратила своєї організації й, знову вийшовши на «свою» територію, включилася до головної частини, яка у той час зробила велику петлю по Правобережжю, торкнувшися й північних і західніх кордонів Держави, а потім прорвалася, вже з'єднана, через вороже оточення до південних кордонів назустріч своєму урядові, що проїхав Галичину й пробивався до неї збройною рукою. Нарешті, в серпні все скупчилося довкола Кам'янця, де осів і уряд УНР, нарешті опинившися у тилах своєї армії.

Уряд ЗУНР, знаходячись у тилах своєї армії, що боролась під Львовом, відходила до Збруча, знову переходила у наступ під Чортковим і, нарешті, під тиском ворожої переваги, мусила перейти Збруч, — уряд ЗУНР опинився у тому самому Кам'янці, на який повернули тили обидвох армій, що були стиснені у «трикутнику смерти» — між Збручем і Дністром.

У той час, коли фізично мандрували армії й уряди України, мандрувала й політична думка обидвох частин української землі, що актом 22 січня 1919 року була формально з'єднана, але фактично жила по-різному.

В УНР нуртували такі думки:

1) Орієнтація на держави переможниці— держави Антанти, у вигляді їх сателітів Польщі й Румунії, чи шукання безпосереднього дотику з ними через десант в Одесі, який однак підпирав російську білогвардійщину. Наші праві політичні групи стреміли ці думки перевести не лишень дискусійно—переконуванням інших, не лишень леґальними змінами урядових чинників (уряд Остаповича), але й спробами політичних путчів, що розкладали нашу армію в обличчі ворога.

2) Догодою з Російською революцією у її найрадикальніших формах, —комуністичних. Прибічники цих думок або активно виступали проти державного центру УНР (уряд Коцюбинського та Таращанська дивізія), або проти франко-англійських десантів (група Григорієва), або бльокувалися з російською большевицькою революцією лишень проти зовнішнього ворога, але розходилась з нею соціяльно, а ще більше національно, і то так далеко, що к серпню, все тому ж серпню 1919 року, григорієвська група, під проводом Юрка Тютюнника, покинула російську орієнтацію і приєдналася до армії УНР, зайнявши частину фронту у «трикутнику смерти».

3) Орієнтації на власні сили українського народу, з використанням розмаху національної та соціяльної революції, що буяла на теренах України, виявляючи свої прагнення до волі у найрізноманітнішій, часом дикій формі.

Найбільш впорядковане з повстань—«Звенигородського вільного козацтва», що завдало стільки ударів і червоній і білій московській силі, мало взірець всенародньої міліції колишніх слобідських часів і боролося під прапорами та гаслами УНР. Далі йшла та стихійна «отаманія». На півдні Лівобережжя буяв Махно з анархістичними, невиразними гаслами селянської волі, на півночі отаман Ангел творив химерну антимосковську державу, поруч з ним на Правобережжі трипільський батько Зелений зброєю впроваджував якесь дивне селянське право; на північ від нього тримав прапори УНР Соколовський, опанувавши чи не цілком Радомисльщину та Коростенщину; Морозенко у районі Звягеля, Сірко у Полонного, Волинець коло Бердичева теж ішли формально під прапором УНР, творячи із східньої Волині та західньої Київщини широку територію впливів центру УНР.

Зате побіч Збруча створилися ті монстри, ні від кого, часто й від розуму, «незалежні самостійні республіки» Дубенсько-Садська «президента» Рикуна, Борсуцько-Ямпільська, на жаль, не знаю її проводу й, нарешті, злої пам'яті Пашківська. Крім того, по цілій Україні існували різні «самооборони», «самоврядування», краще чи гірше зорганізовані та керовані, але яких можна було об'єднати у їх прагненні до своєї волі таким устроєм, що знайшов би рівночинну тих всіх неусвідомлених воль і скристалізував їх у єдиній чіткій програмі.

У ЗУНР (Західно-Українська Народня Республіка, ця наша формально «автономна», але фактично «самостійна» найбільш впорядкована та розумніше проваджена республіка, що мала й своє закордонне представництво) теж не було єдности думок, бо й там були свої групи. Одні свято вірили, що існування ЗУНР, або, як хочете, Галичини, є правне і для цілого світу зобов'язуюче, а то лишень тому, що так вирішив тестамент «правного» цісаря Карла, який, зрікаючись трону, дав право своїм народам самим вирішувати свою долю.

Інші вважали, що переможна Антанта (англо-французько-американський бльок) не дозволить, в ім'я самовизначення, дальшого наступу польських військ і накаже білим російським арміям допомогти ЗУНР проти Польщі. Це були ті групи, що гальмували розвиток боїв під Львовом надією на «посередництво» і тим давали час для підходу польських резервів. Це були ті групи, що потім спричинили дезорієнтацію армії УГА та її мандрівки до Денікіна й червоних. Комбінатори з цих груп навіть засилали гінців до «уряду» Коцюбинського, не добачуючи його маріонеткового значення.

Обидва напрями в ЗУНР вважали співпрацю та співчинність із своїм центральним урядом УНР, навіть зв'язки з армією УНР, — цими «витворами нелеґальної революції», — небезпечними для українського П'ємонту й для цілої нашої справи. Впливи цих думок викликали й те, що в проводі корпусу Січових Стрільців інколи ставили під запит: чи не краще йому виключитися зі складу армії УНР і перейти на другий бік Збруча.

Але були в ЗУНР і такі, що дивилися на розбурхану в УНР стихію, як на джерело майбутньої сили Всея України, і звертали свої очі не на опанований поляками город князя Льва, але на аґонізуючий Київ.

Словом, був на нашій славній Україні хаос первотворний, а в ньому малий трикутник між Збручем — Дністром та верхнім Західнім Бугом 60-80 кл. у стороні, в якому волею проводу й чинністю зброї скупчилися групи дивізій УНР, корпусу ЗУНР та дивізії Григорієва. Стиснені на невеликому просторі, без правильно налагодженого постачання, ці механічно зібрані війська й урядові установи, здавалося, були приречені на загибель.

Не було жадної надії на допомогу зовнішніх сил. Румунія, що осягла вимріяного кордону — Дністра, відмежувалася від подій за ним і офіційно не пропускала нікого й нічого через цю ріку, а до того ще була під впливом денікінського політичного центру, що обіцяв їй визнати кордоном Дністер. Польща була з нами у стані війни й купчила свої дивізії над Збручем, не ризикуючи ще перейти «кордон Росії», але вже через наші голови шукала тієї «авторитетної» російської влади, що з нею могла б почати новий Андрусів, у якому «нема Русі ен Москва а Польска». Всеможна Антанта перестала чути слово Україна.

Однак, здоровий інстинкт самозбереження та процес оздоровлення

(Закінчення на 4 стор.).

Стипендійний фонд славної пам'яті д-ра Степана Шухевича в Реґенсбурзі

Інформаційний комунікат для всіх заінтересованих.

Для достойного вшанування сл. п. д-ра Степана Шухевича, Отамана УСС та УГА, професора Українського таємного університету у Львові, письменника, адвоката та визначного оборонця українських політв'язнів, померлого на еміґрації в Амберзі 6 червня 1945 р., створено в Реґенсбурзі стипендійний фонд Його імени. Фонд виник з готівкової надвишки, що залишилася після сплати витрат, зв'язаних з побудовою нагробника на Його могилі. Фонд, приблизна висота якого передбачається на суму 15000 RM., призначений на односеместральні стипендії, в першу чергу для студентів високих та учнів середніх шкіл (без огляду на вік, стать, державну та релігійну приналежність), що наслідком ненормальних відносин на українських землях були переслідувані та перебували в тюрмах та концтаборах.

З фонду можуть користати так само діти колишніх політв'язнів, що померли в таборах чи тюрмах або були іншим способом фізично знищені. З огляду на обмеженість готівки, метою цих стипендій є дати бодай частинно можливість усім вичисленим категоріям осіб почати, продовжувати або закінчити вищі чи середні студії так, щоб вони в майбутньому могли стати корисними, працелюбними та жертвеними членами української спільноти.

Стипендійним фондом завідує аж до його цілковитого вичерпання Кураторія, що складається з 10-ти представників наших громадсько-суспільних, станових і харитативних установ і організацій, які своєю дотеперішньою громадською діяльністю дають повну запоруку того, що стипендійна готівка буде совісно та доцільно використана.

Кураторія вже уконституювалася і розпочала діяльність проголошенням конкурсу на стипендії. При Кураторії створено Контрольну Комісію. З огляду на обмеженість стипендійної готівки, передбачається час тривання Кураторії на один рік, але він постановою Кураторії може бути продовжений.

Завданням Кураторії є в першу міру завідувати фондом аж до його вичерпання, приймати та розглядати прохання про призначення стипендій, запитувати думки КОДУС'у щодо призначення стипендій, перевіряти, чи петенти відповідають умовам конкурсу, перевіряти, чи стипендіяти правильно вживають призначені їм стипендії та чи вони поступають у студіях (тобто, чи здають у терміни кольоквії та іспити) і полагоджувати всякі інші справи, які логічно випливають з постанов статуту. Завданням Контрольної Комісії є щопівроку перевіряти діловодство Кураторії. Вона має право, в міру обставин, проголосити висліди перевірки у пресі до прилюдного відома українського громадянства.

Стипендіятами можуть бути вище наведені категорії осіб, якщо вони:

1) подадуть безсумнівні документи, які посвідчать, що або вони самі, або їхні батьки були політв'язнями.

2) подадуть безсумнівні документи, які свідчать, що вони є дійсно студентами або учнями високих чи середніх шкіл та свої студії відбувають правильно, з добрим поступом і що складають приписані кольоквії чи семестральні іспити або кінцеві,

3) не дістають стипендій чи сталої допомоги від інших установ, наприклад, від КОДУС'у або інших громадських організацій,

4) подадуть довідку української установи про незаможність їхню та їхніх батьків, в наслідок чого вони не можуть з власних фондів відбувати науку,

5) подадуть зобов'язання, яким заявляють, що по закінченні студій та осягненні самостійного джерела заробітку повернуть виплачену їм стипендійну суму в цілости КОДУС'ові або, коли б він перестав існувати, тій установі допомоги студентству, яка буде найближче стояти своїми завданнями до КОДУС'у.

Кураторія має право призначати стипендії так само спеціяльно здібним студентам і учням, які самі або батьки яких не були політв'язнями, але тільки в тому випадку, коли не зголосився б ніякий студент або учень, що відповідає умовам конкурсу, або коли б загальне число кваліфікованих кандидатів було менше, як 5. Таке призначення стипендій може статися винятково тільки в порозумінні з КОДУС'ом. Ці петенти мусять подати довідки, передбачені вгорі від 2-го до 5-го пункту.

Висота стипендій залежить повністю від свобідного визнання Кураторії. Час, на який стипендію призначається, обіймає один учбовий семестр. Усі прохання, з метою дістати підвишку, Кураторія залишає без розгляду. Проти відмовного рішення Кураторії немає ніякого відклику, воно є остаточним.

З уваги на обмеженість стипендійної готівки, ліквідація фонду наступає автоматично з хвилиною її вичерпання. Коли цей час прийде, Кураторія зійдеться на ліквідаційне засідання для виготовлення рахункових замкнень та складення звідомлення зі своєї діяльности, що його слід проголосити, в міру обставин, у пресі до відома всієї української громадськости.

Подаємо цей широкий інформаційний комунікат у тій надії, що всі зацікавлені, які вноситимуть прохання про призначення стипендій, будуть точно додержуватися всіх умов, вище докладно з'ясованих. Це лежить в їх власному інтересі та допоможе скоро полагодити їхні прохання. В інтенції Кураторії лежать найліпші наміри і вона старатиметься виконати їх совісно та з користю для загального добра. При цьому завважується, що Кураторія перебуває в постійному контакті з КОДУС'ом, яке є допомоговою установою для українського студентства, та зі становими організаціями нашого студентства.

За всякими інформаціями та вияснеснями треба звертатися на адресу: «Ліґа Українських Політичних В'язнів, філія — Реґенсбурґ, Гангофер — Зідлюнґ, УНРРА, Теам 120 (Українїше Абтайлюнґ).

Кураторія «Стипендійного фонду імени сл. пам'яті д-ра Степана Шухевича» в Реґенсбурзі.

КОНКУРС

Кураторія «Стипендійного фонду імени сл. пам'яті д-ра Степана Шухевича при ОПУЕ в Реґенсбурзі» повідомляє, що вона вже приймає прохання в справі високих та середньошкільних стипендій на зимовий семестр 1946/47 р. Стипендії призначені в першу чергу для петентів, колишніх політв'язнів і дітей колишніх політв'язнів, що перебували в тюрмах чи концтаборах і там загинули. В разі незголошення згаданих кандидатів або якщо їхнє число буде менше, як 5, Кураторія може призначити стипендії спеціяльно здібним студентам і учням, що не відповідають цим вимогам.

Реченець внесення прохань минає 1 листопада 1946 року.

Відповідно удокументовані прохання належить вносити на адресу: «Ліґа Українських Політв'язнів, Філія у Реґенсбурзі, Ганггофер-Зідлюнґ, УНРРА, Теам 120. (Українїше Абтайлюнґ).»

Кураторія прохає всіх петентів ознайомитися докладно із змістом інформативного комунікату, поміщеного в нашій газеті та в числі 14 тижневика «Українське Слово» з 29 вересня 1946 року, в якому подані всі умовини одержання стипендій.

Прохаємо Редакції всіх українських газет передрукувати цей комунікат і сповіщення про конкурс.

Кураторія «Стипендійного фонду імени сл. пам'яти д-ра Степана Шухевича» в Реґенсбурзі.

НОВІ ВИДАННЯ З УКРАЇНОЗНАВСТВА

Видавництво «Шляхи на Україну» випустило на ротаторі нові книжки з української мови й літератури.

I. «РІДНА МОВА». Збірник для української шкільної і нешкільної молоді. У цьому збірничку вміщені такі матеріяли:

Українські письменники про свою рідну мову. Тут є уривки або цілі твори з Шевченка, Метлинського, Куліша, Воробкевича, Олеся, Драгоманова, Ковалева, Франка, Самійленка.

Наші рідномовні обов'язки. Це є тези єп. Іларіона, як матеріял для розмов з учнями, з молоддю і дорослими при навчанні та популярних викладах з українознавства. Зібрані ці тези у такі три групи: рідна мова й народ, десять найголовніших мовних заповідей свідомого громадянина, найперші рідномовні обов'язки кожного громадянина.

Наша рідна мова — М. Возняка. Оця невеличка популярна робота поділяється на такі розділи: 1. Простір української мови; 2. Наша мова — найцінніший скарб нашого минулого; 3. Справжня освіта й культура можлива тільки в рідній мові; 4. Народня творчість, її велике значення і виховна сила; 5. Усна словесність і література. Роля Шевченка в розвитку літературної мови; 6. Науковий світ про українську мову; 7. Шануймо нашу рідну мову.

II. О. ОЛЕСЬ. Збірник для української шкільної і нешкільної молоді. Містить він такі матеріяли:

а) Дм. Паета — «Олесь — співець краси природи й національного відродження України». Стаття дає стислу біографію поета та аналізу його творчости.

б) Уривки з писань про О. Олеся таких українських письменників: В. Радзикевича, Миколи Зерова, Л. Білецького.

в) Вибір з творів поета (60 віршів).

Розшукують:

Бобеляк Володимир, 24 р., — батька Бобеляка Степана;

Ситник Михайло, 56 р., — сина Ситника Василя, 22 р.;

Артемів Вячеслав, 48 р., — рідних та знайомих;

Родина Ґрауауґ — сестру Ніну Моцак (донька Ґната);

Марахова Вікторія — чоловіка Марахова Бориса;

Добровольська (Генкова) Серафима — Махна Івана, 48 р., Передерія Семена, 25 р., Генкових — Демида, 68 р., Веклу, 59 р., Леоніда, 35 р., Катерину, 26 р.;

Нікітіна Оксана — сина Нікітіна Бориса, 31 р;

Гичка Ольга — брата Гичку Романа;

Сопінка Дмитро — дв. братів Ткача Василя і Ткача Івана, братів Сопінку Андрія та Сопінку Михайла;

Боровський Кость — родича Мельника Сергія, 50 р., сина Боровського Леонтія;

Гуменний Іван — рідних та знайомих;

Фімер Ярослав — Кінаш Ольгу, Балито Ольгу, Ремешило Ірину;

Процьків Домінія, 47 р., синів Євгена (21 р.), Володимира (26 р.) та невістку Катерину, 25 р.;

Ґеряк Микола, 37 р., — Андрія Ґеряка, 37 р., Коваля Федора, 25 р., Кордаша Миколу, 39 р., Ткача Онуфрія, 45 р., шваґра Склярського Михайла, 41 р., бр. сина Ґеряка Михайла, 19 р.;

Марченко Євфросинія, 48 р., — сина Марченка Анатолія, 23 р.;

Шваґер — Рижка Григорія та Софію;

Веприк Петро — Королик Ліду, Городиського Володимира;

Шиш Іван, 50 р., — Шиша Миколу, 21 р.;

Грицина Казимир, 35 р., — шваґра Івашкевича Володимира;

Олешевко Михайло — Сторожа Миколу, 19 р., жінчиного брата Сторожа Петра, 50 р., брата Олешевка Дмитра, 24 р.;

Веселовська Анна — брата Гринків Антона, сестру Дзюрбан Анну, брата Тимків Михайла;

Нога Параска, 23 р., — сестру Ногу Тетяну, 20 р., братів Ногу Григорія, 24 р.. Ногу Василя, 32 р., матір Ногу Марію, 55 р.;

Бережанський Іван, 23 р., — братів Бережанського Василя, 23 р., Бережанського Михайла, 32 р.;

Лисяк Юліян, 40 р., — Березовських Геника і Юліяна;

Озерчук Василь, 30 р., — братів Озерчука Семена, 21 р., Озерчука Андрія, 17 р., та Озерчука Гната, 12 р., сестер Озерчук Віру, 35 р., Озерчук Євдокію, 38 р.; матір Озерчук Юлію, 70 р.;

Слабіцький Володимир, 33 р., — шваґрів Оприска Марка, 22 р., Оприска Ярослава, 34 р.;

Солянюк Єва, — чоловіка Солянюка Михайла, брата Грицая Олексу;

Лойовський Іван — брата Лойовського Степана;

Кузьмін Василь та Касяненко Василь — Задорожного Миколу та Говоруна Сергія;

Притула М. (з Канади) — рідних та знайомих з с. Тужилів, пов. Калуш;

Гандзій Катерина, 56 р., — сина Гандзія Стефана, 20 р.;

Карпук Михайло — батька Карпука Карпа;

Пан Мирон — Михайла та Ярослава Мадаїв;

Кравченко Василь — сестру Кравченко Ольгу, 21 р.;

Сандула Іван — брата Миколу Сандулу;

Даценко Григорій — сина Даценка Павла та сестру Даценко Ольгу;

Ракуть Петро — дружину Аґату Ракуть з дітьми Володимиром і Миколою, з с. Яругичі, пов. Слонім. Rakut Petro, c. 26344, P. O. W. Camp 168. Woodliands Kirkham lancs (gt. Britain).

Покорчак Павло — шваґра Поцілуйка Теодора, сестру Марію Покорчак (заміжня — Поцелуйко), дв. братів Олексу та Михайла Прилип, з с. Кудобинці, пов. Зборів. Pawlo Pokorchak, The First National Bank of Boston Calle, Florida 99, Buenos-Aires. Rep. Argentine.

Улановський Микола — сестриного сина Гнатовського Михайла з с. Трушевичі, пов. Добромиль, Mykola Ulanowsky, Bank of Boston Calle, Florida 99. Buenos-Aires. Rep. Argentine.

Луняко Володимир — дружину Ольгу, 43 р., з донькою Ніною, 20 р., та сина Миколу, 18 р. Uttr. Lunjako Wolodymyr. L. 7421, Rimini Enklake, l. I. A. I. / P. W. Camp, C. M. F. Naples Italy (via Hannover)

Харченко Василь — брата Харченка Івана, з с. Коцман, пов. Чернівці. Charchenko Wasyl 449, Ottawa, ave Sondon, ont., Canada.

Костюк Петро — брата Костюка Иосипа, з с. Цигани, пов. Борщів. Kostiuk Petro. S'muts Sask. Canada.

Миколюк Дмитро — Соколик Марію, з с. Борщів, пов. Перемишляни. Mykoluk Dmytro, 760-7, OW Sachin ave. Canada.

Хом'яка Миколу пошукує брат з Канади, уроджений в с. Гоголь, пов. Ковель на Волині.

Баб'як Євдокія (з Montreal) — сина Базара Григорія (син Андрія), з с. Настасів, пов. Тернопіль.

Хвостовська А. з Австрії — сина Хвостовського Всеволода, 24 р.

Український Допомоговий Комітет у Швайцарії розшукує Лихманюк Анну, 24 р., уродж. в с. Вербово, Умань, та проф. Овчинника Михайла. Croix-Rouge Ukrainienne, comite General a l'etranger Geneve-1, Place grand-Mecel,

Подаємо до відома білоруського громадянства на еміґрації, що адреса білоруських місячників «Шипшина» і «Зьвіняць званы сьвятой Сафії» є така:

Міхельсдорф бай Хам (Оберпфальц) Вайсрутеніше ДП, ляґер № 4, бльок 6, кімната 3.

ОГОЛОШЕННЯ

Вийшла з друку ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ПРОФ. КОВАЛІВА, 160 сторін друку, що призначена як шкільний підручник. Ціна 15 нім. марок. Тому, що наклад її невеликий, просимо заздалегідь надсилати замовлення до Кооперативного Об'єднання Споживачів «КОС» в Мюнхені, Розенгаймерштр. 46 а. Кооперативам і школам при замовленні більше як 20 примірників дається знижку.

РЕДАҐУЄ КОЛЕҐІЯ

Надісланих рукописів редакція не звертає і в цій справі листування не провадить.

Підписані статті висловлюють погляди автора, і не завжди думки редакції.

Адреса редакції: D. P. Camp (Stateless), Heidenau, bei Tostedt, Kreis Harburg.

Вид. і друк. Кооп. В—ва «Заграва» в Гайденав. Зам. ч. 298

що виявився в притягненні фахових і відвічальних людей на відповідні місця, головно в армії, не дав нам у цей час загинути.

Формальний акт злуки 22 січня 1919 року, бодай в арміях, здійснився, — було створено спільну команду всіх українських збройних сил, на чолі якої з титулу Голови Директорії, став Головний Отаман Симон Петлюра. Але фактично оперативний і стратеґічний провід, на жаль без політично-стратеґічного, спочив у руках людей покликаних та фахових: начальником штабу призначено професора Академії Генштабу генерал-поручника Миколу Юнакова, що був у часі війни 1914—18 років востаннє командувачем румунського фронту; його найближчим помічником став полковник австроугорського Генштабу Курманович, бойовий старшина з великим воєнним досвідом; у міністерстві війни вже також наступили зміни, викристалізовувався фаховий досвідчений командний склад армії УНР, а армія УГА була ще раніше таким складом забезпечена.

Дивно, але ще перед початком бойових операцій з'єднаних армій до Кам'янця з'явилися перші ластівки воєнної орієнтації та зв'язку від інших держав: румунська військова місія під проводом полковника Радулеску, а потім, коли почався наступ—начальник Генштабу Румунії; за нею вислала військових зв'язкових Польща, хоч ми з нею були ще у стані війни, а далі прибули обсерватори від командування військами Антанти у вигляді французького капітана і полковників англійської та американської армій; останні, що-правда, з леґітимаціями військових кореспондентів.

Не були то, за винятком Румунії, жадні офіційні місії, жадні представники, але спостерігачі, бо у Кам'янці почало оформлюватися щось, з чим можна було рахуватися, а може й необхідно було рахуватися, як з певним реальним чинником, певним ґравітаційним осередком у первісному хаосі революції. А ця ґравітація не обмежилась тільки створенням спільної команди армій, але й пішла далі: трипільський батько Зелений «зволив» особисто прибути до Кам'янця, Ангел вислав «посольство», навіть група махновських «молодців» перекочувала до «Запорізької Січі» батька кошового Божка, який «визнавав» уряд УНР.

Чи ж є дивним, що, коли об'єднані українські армії перейшли в наступ, перед ними розклався червоний фронт, який здеморалізували повстанські рухи, що з'явилися можливості доукомплектування армії, що усталилися деякі закордонні зв'язки.

Самий напрям наступу — на Київ-може й недоцільний з мотивів стратеґічних, був потрібний, бо він маніфестував бажання опертися на власні сили, сконсолідовані навколо уряду, що розпоряджав би столицею. А цієї консолідації можна було досягнути, якби не та «орієнтація,» що нас розклала, якби не та боязнь революції та розбурханих мас, яка опанувала «леґальний, на тестаменті цісаря Карла» опертий уряд, що звів на манівці слухняну йому, добре впорядковану армію УГА, якби не та біда — нерозуміння значення потенціяльних сил і принципів творення між ними авторитету, який міг створитися лишень узгідненням, а не диктуванням.

Не сміємо вибачати себе лише тифом та шпиталями, повними хорих, які були «на чужій території» серед «чужого» оточення.

Ми могли би спільними силами знищити цю відчуженість психічну й світоглядову, коли б хотіли один одного зрозуміти, бо у тих самих шпиталях лежали поруч оті «чужі» в однаковій небезпеці бути визнаними «ворогами революції» чи «зрадниками» єдиної неділимої Росії, бо, хоч ця «єдина неділима» з нами й вела пертрактації, як з державою, але трактувала нас інакше.

Між нами були хороби страшніші, ніж тиф, — зневіра у сили свого народу та «отаманія», тобто переконаність у тому, що лишень певна думка є єдино спасенною, та нетолеранція думок інших, а головне те прокляття «орієнтації», — шукання за всяку ціну чужого пана. Ця остання хороба не вилікувана ще й досі!

Як би то не було, але в кінці серпня 1919 року ми були недовгий час, так, як у 1917 році, залежні лишень від своєї волі й настрою наших народніх мас, а до того в кінці серпня ми були єдиний раз фактично, а не тільки формально, соборні і бачили наслідки цієї соборности у творенні відносин як усередині, так і назовні.

Згадуймо ж частіше цей світлий час, цей останній відблиск Великого Зриву, коли кожен почав ставати на належне йому місце, коли ми були на волос від перемоги — щоб не повторити трагічних помилок минулого — втрати єдности, а за нею всього!